Udél dwata: gna kesfasad ne lomi kesfasad

The New Testament in Tboli of the Philippines

Wycliffe

Udél dwata: gna kesfasad ne lomi kesfasad

The New Testament in Tboli of the Philippines
[tbl]

Translation by
© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

First edition
2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Web version
© 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc., Orlando, FL 35862-8200 USA
http://www.Wycliffe.org

http://www.ScriptureEarth.org

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0

Your are free to share — copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to the author (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You do not sell this work for profit.
- **No Derivative Works.** You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Table of Contents

		page
Matyu	Matyu	5
Mark	Mark	79
Luk	Luk	126
Jan	Jan	205
Kul Nmò	Kul Nmò	257
Rom	Rom	326
1 Kurin	1 Kurin	358
2 Kurin	2 Kurin	389
Glasya	Glasya	409
Ifisus	Ifisus	421
Flipay	Flipay	432
Kulasi	Kulasi	441
1 Tisalunika	1 Tisalunika	449
2 Tisalunika	2 Tisalunika	456
1 Timuti	1 Timuti	460
2 Timuti	2 Timuti	469
Taytus	Taytus	476
Filimun	Filimun	480
Hibru	Hibru	483
Jim	Jim	509
1 Pitér	1 Pitér	517
2 Pitér	2 Pitér	527
1 Jan	1 Jan	533
2 Jan	2 Jan	542
3 Jan	3 Jan	544
Jud	Jud	546
Deng Hegfan	Deng Hegfan	550
Read the New Testament		585

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kun Snulat

Matyu

Mò gna senfala

Bè yóm tehe knô Jisas te tonok, yóm tau hol geta bè Rom fen homong kmamal yóm kul benwu yó kem Ju. Yó gónón alì wen sendalù lemwót bè Rom nô bè klamangen benwu le. Sotu gónón alì mgel bè yó kem Ju yóm alì kdê bwis hbayaden kul yóm tau hol geta bè Rom. Wen kem Ju néléken mò fen gel mtuk bwis bè yó kem kul dumu Ju. Yó se alì kenlit yó kem Ju, mom kul dumu yóm fen mtuk kul, lelen glukas yóm gel ntuk le.

Matyu se yóm sotu Ju tehe gel mtuk bwis bè kem kun dumu Ju. Okóm bè yóm ktaba Jisas du, tódô kendel mimón, tódô tebelen yóm sana tehe kun nmò, ne du hlós baling sotu bè yó kem sfolò lewu gel lemolò ke Jisas.

Wen tehe eles hsulat Dwata yó kem gna tugoden ekni gbak ebè yóm tau deng tehe eles néléken mò hkamalen yóm klamangen, duhen yóm Misaya. Dê tulón Matyu bè nim sulaten ni lemwót bè yóm gna Sulat Dwata mò gónó le dmilô du deng duhen Jisas se yóm hol Ngà Dwata, yóm Misaya tendo gel nangat le. Bud tulónen kul snéen là olon kem Ju du yóm tnóbóng Dwata, bede gomong tnóbóngen yó kem dumu tau bè klamangen benwu.

Mò gónóm hménég lebangen

1:12–2:1 test
(*1:1–2:23*) Yó kem tau tehe gónó Jisas gu semfu, ne yóm kbalingen tau te tonok
(*3:1-12*) Kun ktolok yóm Jan gel mabtays
(*3:13–4:11*) Kehbabtays Jisas ke Jan, ne yóm ktilów Seitan du
(*4:12–18:35*) Ktolok Jisas bè klamangen prubinsya Galili
(*19:1–20:34*) Kógów Jisas bè syudad Jirusalim
(*21:1–25:46*) Yóm nmò Jisas bè Jirusalim bè yóm hol són knóen talak tonok
(*26:1–27:66*) Khatay le ke Jisas
(*28:1-20*) Klowil Jisas, ne yóm bud kehegfanen bè yó kem gel lemolò du

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yó kem tau tehe gónó Jisas gu semfu
(Luk 3:23-38)

1 **1** Ni se kmò kestugoden yóm gónó Jisas Krays gu semfu bè yóm tehe
kehbalingen tau. Semfu gu bè yóm tehe Dabid. Ne ke Dabid, sfu yóm
tehe Abraham.
2 Yóm Abraham ni, du se yóm hol kun mà yóm tehe Isak. Ne mngà
yóm Isak, duhen Jakub.
Tikóng mngà Jakub, duhen Juda ne yó kem dumun setwoli hono
logi.
3 Timbow mngà Juda kun, duhen Pérés ne Sira. (Yó boluy yê le, Tamar.)
Mngà Pérés, duhen Hisron. Yóm Hisron ni, mà yóm tehe Ram.
4 Tikóng mngà Ram, duhen Aminadab. Mngà Aminadab, duhen Nasun.
5 Mngà Nasun, duhen Salmun. Mngà Salmun, duhen Buas. (Ne yó
boluy yê Buas, Rahab.) Mngà yóm Buas, duhen Ubid. (Ne yó boluy
yê Ubid, Rut.)
Timbow mngà nim Ubid ni, duhen Jisi.
6 Mngà ke Jisi, duhen Dabid, yóm tehe sotu tau hol geta bè yó kem Ju.
Timbow mngà ke Dabid, duhen Selumun. (Yó yê Selumun, yóm
tehe yehen Yuraya.)
7 Mngà yóm Selumun, duhen Rihubum. Mngà nim Rihubum, duhen
Abidya. Mngà Abidya, duhen Asa.
8 Nim Asa ni, mà yóm tehe Jihusafat. Mngà Jihusafat, duhen Jihuram.
9 Mngà Jihuram, duhen Usaya. Yó kun ngà Usaya, duhen Jutam. Ne
mngà Jutam, duhen Ahas. Mngà Ahas, duhen Hisikaya.
10 Nim Hisikaya ni, hol kun mà yóm tehe Manasi. Mngà Manasi, duhen
Amon. Mngà Amon, duhen Jusiya.
11 Mngà Jusiya, duhen Jékunaya ne wen kem twolihen.
Umahu kóm bè yóm kul kdaw yó, yó se yóm gotu kegef le kul ebè
Babilun yó kem tau Israél.
12 Yóm deng kkól le ditu bè Babilun yó kem tau yó koni, mngà
Jékunaya, duhen Syaltil. Mngà Syaltil, duhen Sirubabél.
13 Mngà ke Sirubabél, duhen Abyud. Ne mngà Abyud, duhen yóm tehe
Ilyakim. Mngà Ilyakim, duhen Asor.
14 Mngà Asor, duhen Sadok. Mngà ke Sadok, duhen Akim. Mngà Akim,
duhen Ilyud. Mngà Ilyud, duhen Élyasar.
15 Mngà ke Élyasar, duhen Matan. Mngà Matan, duhen Jakub.
16 Mngà Jakub, duhen Jusif. Du se yóm tehe myehen ke Midi, Yê Jisas.
Jisas se yóm bnoluy le Misaya, yóm deng nélék Dwata mò kmamal
yóm klamangen.
17 Duhen yó, sfolò fat duléken mugod lemwót bè Abraham efet kól
bè Dabid. Ne bud sfolò fat duléken se mugod lemwót bè Dabid efet kól

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bè yóm kegef le kul ebè Babilun yóm kdê kem tau Israél. Bud sfolò fat duléken se mugod lemwót bè yóm kegef le kul ebè Babilun efet kól bè yóm ksut Jisas Krays, yóm Misaya.

Ksut Jisas Krays
(Luk 2:1-7)

18 Ni se mò kewóten yóm tehe ksut Jisas Krays. Yóm yéen Midi, deng
leninti yóm sotu sawang logi boluyen Jusif. Okóm yóm gu laan le là deng
sgefet, tódô mlutut Midi mlan bè Tulus Dwata. 19 Nim Jusif deng leminti
ke Midi ni, tau tedeng kloloen yó kem hlau Dwata, okóm bè nim kwen
bnutut Midi ni, là móyóen ke wen gónó Midi myak bè gónón wen. Yó
gónón tódô tô lemifut mit du skó bè yóm deng klintihen du.
20 Yóm igoen tolo hemdem du yóm yó, tódô wen hógów Dwata gu bè
longit hegfan béléen bè knahen, monen mò du, "Ó Jusif, semfu gu bè
Dabid, béi hengayà myehen ke Midi abay se lemwót bè Tulus Dwata yóm
bnututen. 21 Angat logi yóm ngaen, ne yó boluyem du Jisas, yakà du yóm
lemwà yó kem kun tau gu lem salà le." 22 Bè ni kem ni, deng tódô tahu
edu yóm tehe tulón Dwata hlanen bè yóm sotu tehe gna tugoden, yóm
monen,
23 "Angat wen sawang libun tódô mlutut,
ne mngà logi, ne boluy le du Imanyuwél[a]
(yó lanen yóm boluyen yó, tendo nô bélê tekuy Dwata)."
24 Timbow mukat Jusif bè yóm ktungóen yó, tódô nimónen yóm deng
monen mò du yóm hógów Dwata, ne tódô nan e nangay Midi, nwiten ebè
gónóen. 25 Okóm song sentungóen, deng sut yóm ngaen logi. Ne yó boluy
Jusif du Jisas.

Kauy le ke Jisas yó kem tau lemwót fi gu dmata kdaw

2 1 Bè Bitlihim tehe gónó Jisas sut, yóm sotu benwu udì bè prubinsya
Judiya. Bè yóm kdaw yó, Hirod yóm tau hol geta bè yó. Timbow
deng malù legen udì yóm ksut Jisas, wen kem tau hulung hménég blotik
gdek bè syudad Jirusalim, lemwót le fi gu dmata kdaw. Wen snólók le
bè yó kem tau bè yó, mon le, 2 "Gónóhen seblà sut de yóm ngà mò angat
geta bè yó kem Ju? Deng ton me gu ditu bélê me yóm blotik mò ilô yóm
ksuten. Nim nógów me ni, na me e hnódó."
3 Mung kungol Hirod du yóm mon le yó, ya tey ktafa nawan, ne senged
se yó kem dumu tau bè Jirusalim, gbót tafa nawa le se kul. 4 Omin
Hirod gotu semtifun yó kem tau geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata
ne yó kem tau gel tmolok hlau, snólóken bélê le, monen, "Benwu du de
gónóhen seblà sut yóm Misaya, yóm deng kun nélék Dwata?"

---

[a] **1:23** Isaya 7:14; 8:8,10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Mon le se mò du, “Bè Bitlihim gónóhen angat sut, yóm sotu benwu
udì bè prubinsya Judiya. Yakà deng wen yóm tehe snulat yóm sotu tehe
gna tugod Dwata ekni, yóm monen,
6 ‘Nim Bitlihim, sotu benwu udì glem bè yóm kun benwu Juda.
Balù yóm tey kudien, là kóen na a glaan bè yó kem syudad bè yó,
yakà bè nim benwu udì ni gónón sut yóm tau mò malak yó kem
dou tau Israél.’ ”[b]
7 Bè yóm kungol Hirod du yóm tehe hsulat Dwata yó, ominen lemifut
tminok yó kem tau hulung hménég blotik yó koni, snólóken bélê le yóm
kdaw kegfanen bélê le yóm blotik ton le yó. 8 Timbow deng tngónen,
ominen hógów kul ebè Bitlihim, monen mò kul, “Hlós ye sen, mógów ye
kut ebè Bitlihim na ye e hnebel yóm ngà lomi sut yó. Kesok ton ye, na ye
e tulón dou dini anì naw e gbót hnódó se do.”
9-10 Tahu se, lemwót le. Bè yóm tolo knô le bè lan, tódô bud ton le yóm
blotik tehe gfan bélê le bè benwu le. Ya tey kehligal le bè yóm bud kton
le du. Tódô tendo holun tukô gna kul efet htengen ta yóm gónô gónón nô
yóm ngà. 11 Yóm kkól le bè yó, tódô le husek elemen, ne ton le se yóm ngà
lewu le Midi, yóm yéen. Uni le mton du, tódô le henmung mtud bukol
klohoken ne ya tey kdóyón le du. Omin le makat yó kem kimu alì mebtes
nwit le mò basa le du. Wen se tahu blówónen, ne wen se yóm alì minggel
boohen boluyen insinsu ne mira. 12 Bè yóm kulék le, tólóng ne lan lolò
le, abay se bud wen hekna Dwata kul anì là bud le mlan bè Hirod sok le
mulék.

Klóy le ebè Idyip le Jusif

13 Yóm kogol le mulék yó kem tau hulung hménég blotik yó, wen bud
hógów Dwata gu bè longit bud hegfan bè kna Jusif, monen mò du, “Ó
Jusif, btiki ne, géhél nwitem yóm ngà lewu le yéen etu bè Idyip. Tódô
ye na nô ditu efet kól bè yóm bud khuléku kuy edini, yakà angat hfebel
Hirod du yóm ngà anì hfatayen.” 14 Tahu se, btik Jusif, ne kendel nwiten
yóm ngà lewu le yéen, ne tódô le kem mógów kifu etu bè Idyip. 15 Ngang
le nô bè yó efet matay Hirod. Ni se deng kdohoen yóm tehe mon Dwata
bè Sulaten, hlanen bè yóm sotu tehe gna tugoden ekni, yóm monen,
“Tnabahu yóm Ngau anì mulék gu bè Idyip.”

Kehfatay Hirod yó kem ngà

16 Timbow dilô Hirod yóm deng kegsukaten bè yó kem tau hulung
hménég kógów blotik, ya tey sidek kebuten. Yó nmoen, gotu hfatayen
kdéen ngà logi tolo udì bè Bitlihim ne yó kem dumu benwu hmilol bè yó.
Lemwót bè yóm ngà logi tolo hulô efet kól bè yóm ngà logi deng lewu

---

[b] **2:6** Mika 5:2; 2 Samwél 5:2

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

halayen, gotu hfatayen lu. Deng eles nsóhen yóm deng kegenen sut yóm
blotik lemwót bè yóm ktulón le du du yó kem tau hulung hménég kógów
blotik. 17 Bè yóm nmò Hirod yó, deng gónón dohò yóm tehe tulón yóm
sotu tehe gna tugod Dwata ekni boluyen Jirimaya, yóm monen,
18 "Wen tey dmumu mkik bè yóm benwu boluyen Rama.
Anì monem dnumu nkik Rakél kem ngaen ne là kô wen gembek
mifa du,
abay se, deng le gotu matay yó kem ngaen."[c]

Bud kesfulék le Jusif ebè Nasarit

19 Timbow deng matay Hirod, wen bud hógów Dwata gu bè longit na
a hegfan bè kna Jusif ditu bè Idyip, monen mò du, 20 "Ó Jusif, btiki ne,
nwitem mulék yóm ngà lewu le yéen ebè yóm kuy benwu bè Israél. Deng
le gotu matay ne yó kem tau tehe tô hmatay du yóm ngà." 21 Tahu se,
btik Jusif, nwiten yóm ngà lewu le yéen, mulék le ebè Israél. 22 Timbow
gungol Jusif, yóm ngà Hirod boluyen Arkilus tles mogot bè prubinsya
Judiya, yó gónó Jusif likò bud nô bè yó. Bud hekna Dwata ke Jusif anì
hlós ebè prubinsya Galili. 23 Tahu se, ne bè yó gónó le nô bè yóm sotu
benwu udì boluyen Nasarit. Ni se deng gónón dohò yóm tehe mon yó kem
tehe gna tugod Dwata ekni, yóm mon le, "Angat boluy le du tau lemwót
bè Nasarit."

Ktolok yóm Jan gel mabtays
(Mark 1:1-8; Luk 3:1-18; Jan 1:19-28)

3 1 Bè yóm kdaw yó, sut yóm sotu tau boluyen Jan gel mabtays ditu
bè yóm benwu laen hol tau menwu du bè prubinsya Judiya. Yó
nmoen, gel hetngónen yóm Udél Dwata bè yó kem tau, yó monen mò kul,
2 "Hegsel ye ne, knogol ye ne yó kem sidek gel nmò ye, yakà móyónen hto
ne yóm buteng Dwata mogot tau." 3 Nim Jan ni, du se gónón e gbak yóm
mon yóm sotu tehe gna tugod Dwata ekni boluyen Isaya, yó monen,
"Wen sotu tau tmaba gu bè tum benwu laen hol tau menwu du.
Yó utóm tabahen, monen,
'Eles hen-gifat ye yóm lan angat lolò yóm gónó tekuy mogot.
Eles hentedeng ye yóm lan mò loloen.' "[d]
4 Nim Jan ni, yó nesen nmò le lemwót gu bè bul kamél ne yó hileten
kulit ógóf ne són tlangas ne tneb gel kenen. 5 Tey dê tau tendo gel mógów
ebéléen na le e hnungol yóm gel toloken. Wen se lemwót bè syudad
Jirusalim, ne wen se gu bè klamangen prubinsya Judiya, ne wen se
lemwót bè kem benwu hmilol yóm él Jurdan. 6 Ni kem tau ni, gotu benkas
tulón le ke Jan yó kem salà le, ne bnabtays Jan lu bè yóm él Jurdan.

---

[c] **2:18** Jirimaya 31:15 [d] **3:3** Isaya 40:3

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Timbow ton Jan yóm kógów le ebéléen yó kem Farisi dalang se yó kem
Sadyusi na le e tô hbabtays béléen, tódô monen mò kul, "Ya nim yu, hol ye
mkél bè ulal, gel henlóyen ofi. Ilóu ofo kuy ke tô ye gewà lemen yóm angat
tafak Dwata tau ke olo ye hbabtays. 8 Ke deng knogol ye yó kem sidek gel
nmò ye, hol hdilô ye bè kmò ye dé. 9 Ne bê ye abay tô ken-gel nawa yó dum
kesfu ye gu bè yóm tehe Abraham ke yó tô lan ye gewà. Tódô tulónu kuy,
balù ni he kem botu ni dé, botong gbek Dwata hembaling du tau mò semfu
gu bè Abraham. 10 Ke hlingónu du yóm móyón ktafak Dwata kuy, hol lómón
ke beyung deng eles mléd lem but yó kem koyu mò angat sfeken kul. Ket
koyu ke là gulit kbunguhen, angat senfeken, ne tódô tudà elem ofi."
11 "Béléu do," mon Jan, "él gel babtaysu kuy mò ilô yóm deng kehegsel ye.
Okóm yóm huli do, yó kun kmò kbabtays yó kem tau mimón béléen, suen bélê
le yóm Tulus Dwata. Bong yó kem tau là mimón le, ofi moen kul. Yóm tau huli
do yó, tey mfasang sentahu. Là kóe knóón baluen ke heseke béléen. 12 Hol lómón
ke eles mit teef mò teefen yóm angat knusuhen. Ne gotu otunen eta fol yó kem
usoken. Lemwót yóm kafahen tódô ntemen bè yóm ofi laen kô dù tul katayen."

Kehbabtays Jisas ke Jan
(Mark 1:9-11; Luk 3:21,22)

13 Bè yóm tolo lel Jan mabtays bè él Jurdan, sut béléen Jisas lemwót gu
bè prubinsya Galili. Yó nógówen, nan e hbabtays ke Jan. 14 Okóm mom yó
balà Jan du, monen, "Béi mom hbabtays béléu, ou dé bnabtaysem."
15 Bnalà Jisas se, monen, "Kendolen ne. Hyu ke gotu nmò te yóm kóyô
Dwata bélê te." Tahu se, bnabtays Jan Jisas.
16 Timbow hahun gu lem él Jisas, tódô henmungen hnas bè longit, ne
tódô tonen se yóm Tulus Dwata htuntun etahen gu bè longit, hol lómó
kmoen obun, ne tódô mdef béléen. 17 Ne ominen wen mudél gu bè longit,
monen, "Ni se hol dou Ngà tendo gónón nô nawahu. Tey kligalu béléen."

Ktilów Seitan ke Jisas
(Mark 1:12,13; Luk 4:1-13)

4 1 Bè yóm deng kehbabtays Jisas, omin yóm Tulus Dwata mit du etu
bè yóm benwu laen dù tau menwu du. Ditu gónó Seitan tendo tô
tmilów du. 2 Botong fat folò buteng Jisas là mken, ya tey sidek kbitilen.
3 Tódô sut béléen Seitan, ne monen mò du, "Ke tahu uu Ngà Dwata,
henbalingem ken kun ni kem botu nii."
4 Okóm yó balà Jisas du, monen, "Là kô yó du! Igoen deng mon du bè
Sulat Dwata,

'Là són du ken gónón mowil tau,
okóm bè kdê yóm Udél Dwata se tahu hlowil du.' "[e]

---

[e] **4:4** Hlau 8:3

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Omin Seitan bud mit ke Jisas ebè Jirusalim. Niten ebè yóm hol gónón
geta te ketef bè Gónô Dwata. 6 Ne ominen mon du, “Ke tahuhi Ngà Dwata,
kmóhi lemwót bè ni kun, yakà sem deng monen du bè Sulat Dwata, monen,
‘Angat dók Dwata yó kem hógówen gu bè longit
mò na a smegef kóm anì là tódóen bè botu tihem.’ ”[f]
7 Bnalà Jisas se, monen, “Tahu se yóm monem yó, okóm wen sotu bud
monen bè Sulat Dwata, monen, ‘Béem tnilów Dwata, yóm gónóhem
mogot.’ ”[g]
8 Omin Seitan bud mit ke Jisas eta tfusù yóm tey bulul geta, ne gotu
toloken du kdê yó kem benwu talak tonok ne yóm tey kehyuhen. 9 Mon
Seitan mò ke Jisas, “Gotu hogotu kóm yóm kdéen ni, syan ke mtudi bukol
bè soluhu, ne ke béléu gónóm kmulu.”
10 Bnalà Jisas se, monen, “Mdóhi bè ni, Seitan! Yakà deng monen du
bè Sulat Dwata, ‘Béem tnilów Dwata yóm gónóm mogot ne són du hol
nimónem.’ ”[h]
11 Tahu se, tódô tnagak Seitan Jisas, ne sen-gengen se wen hógów
Dwata gu bè longit gdek bè yó mò tmóbóng du.

Kbut Jisas tmolok bè prubinsya Galili
(Mark 1:14,15; Luk 4:14,15)

12 Sotu kdaw bè yó gefet bè Jisas yóm deng kehblanggù Hirod ke Jan. Bè
yóm kungolen du, tódô mulék ebè prubinsya Galili. 13 Hlós ebè kun benwu bè
Nasarit, okóm là meneken bè yó. Bud hlós ebè Kapérnaum, ditu gónóhen hol
nô. Nim Kapérnaum ni, sotu benwu bè kilil Lanaw Galili, glem lem yóm kul
tehe tonok le Sibulun ne Naftali. 14 Bè yóm knô Jisas bè yó, deng gónón dohò
yóm tehe udél Isaya ekni, yóm sotu tehe gna tugod Dwata, yóm monen,
15 “Yóm kun tonok tehe Sibulun, ne kun tonok tehe Naftali,
kem benwu hnalak lan ebè mohin, benwu nô fatu yóm él Jurdan,
hono benwu glem lem Galili, ne hono kem tau là Ju le nô du.
16 Hol lómón ke tau le nô lem gónón kmifu, okóm angat wen tey layag
ton le.
Deng le golu elem hatay, okóm angat hlayagen ebélê le yóm layag
yó.”[i]
17 Nbuten bè yó ne, tmolok Jisas. Yó gel monen, “Hegsel ye ne, knogol ye yó
kem sidek gel nmò ye, yakà móyónen hto ne yóm buteng Dwata mogot tau.”

Kélék Jisas yóm tanay tau mò lemolò du
(Mark 1:16-20; Luk 5:1-11)

18 Sotu kdaw bè yó yóm igò Jisas mentad ebè Lanaw Galili, tonen yó
kem lewu tau setwoli hmuket le: Simun boluy yóm sotuhen, yóm gel

---

[f] **4:6** Lingón 91:11,12 [g] **4:7** Hlau 6:16 [h] **4:10** Hlau 6:13 [i] **4:15-16** Isaya 9:1,2

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bnoluy le Pitér ne Andru, yóm twolihen. Yó se kul sana gel nmò hmuket.
19 Tódô mon Jisas mò kul, "Ó kem tau hmuket, mung ye do ne. Wen tles
hmou kuy, hebelu yu tau mò lemolò do." 20 Tahu se, kendel tódô tebel le
huket le, ne mung le ke Jisas.
21 Ngang le bud mógów efet bud ton Jisas yó kem lewu tau setwoli,
boluy le Jim ne Jan, hono ngà Sibidi. Tolo le nô lem ówóng le, mung kul
mà le. Yó nmò le, bneteng le yó kem ksê huket le. Yóm kton Jisas kul,
tódô tnabahen lu. 22 Tahu se, tódô tagak le bè yó yóm ówóng le ne mà le,
mung le ke Jisas.

Kkó Jisas yó kem des
(Luk 6:17-19)

23 Kewót Jisas bè yó, tódô lenngeben prubinsya Galili. Yó nmoen, gel
tmolok bè yó kem kul gónó le gel stifun yó kem Ju. Hetngónen kul yóm
Tulón Hyu gbak ebè kun kogot tau Dwata, lelen gel hkó des yó kem tau,
balù kihu kay des le. 24 Deng tódô tfengen ebè klamangen prubinsya
Sirya gónó le mungol du yóm nmò Jisas. Yó gónóm mon, gotu nwit le
ebè Jisas kdê yó kem tau gemnóm des, yó kem tau semlaw kkólen bè
yó kem tau lengel mata, ne yó kem tau snidaf, ne yó kem tau matay sfu
lówó le, gotu hkó Jisas des le. 25 Ya tey tau wen lemolò du lemwót gu bè
klamangen Galili ne bè klamangen yóm benwu bnoluy le Sfolò Benwu,
ne bè syudad Jirusalim, ne bè klamangen Judiya ne yó kem dumu benwu
sentu él Jurdan.

Ktolok Jisas
(Luk 6:20-23)

5 1 Timbow ton Jisas yó kem tey tau wen, ominen mneged ete yóm
sotu bulul udì ne bè yó gónón myón. Gotu le sbung e klohoken yó
kem tau gel lemolò du, 2 ominen mbut tmolok kul, monen,

3 "Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke dilô le yóm kwen gónó le
élél bè kehtahu le,
abay se deng le sana gmung ne bè yó kem tau nogot Dwata.
4 Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke wen lenangag le, abay se
Dwata angat mifa kul.
5 Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke là hegeta le knô le bè kem
dumu le,
abay se angat guta le yóm deng fasad Dwata kul.
6 Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke hol nô bè nawa le mò du
yóm kun kóyô Dwata,
abay se Dwata angat hol hegsengel nawa le.
7 Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke hol knodu le kem dumu le,
abay se angat bud knodu Dwata lu se kul.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke laen dù belenen yóm
kehedem le,
abay se angat ton le Dwata.
9 Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke hulung le semfyu kem dumu
le,
abay se angat bnoluy Dwata lu kem kun ngà.
10 Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke hensidek le lu lemwót bè
yóm kimón le ke Dwata,
abay se deng le gmung ne bè yó kem tau nogot Dwata.
11 Tey kehyuhen bélê ye," mon Jisas, "ke hennê le yu, ne ke hensidek le
yu, ne ke dê sidek udél le eta ye lemwót bè yóm klolò ye do. 12 Hol hnigal
ye dé ke lómón yó kmò le kuy, abay se deng wen tey ofol deng eles fan
Dwata kuy bè longit. Yóm keglayam ye yó, hol lómón sem yó ne yóm tehe
kul keglayam yó kem tehe gna tugod Dwata ekni."

Yóm hlingón bè kahì ne layag
(Mark 9:50; Luk 14:34,35)

13 Bud mon Jisas, "Yu kem tau lemolò do, hol lómón ke yu yóm kahì
bè yó kem tau. Bede yóm kahì kesok deng mkó yóm khééten, là kô wen
lanem bud hféét du ne. Laen kô bud muhen, tódô bot ne sensdà yó kem
tau mógów. 14 Ne sotuhen, hol lómón ke yu yóm layag bè klamangen
benwu. Yóm syudad nô ta bulul, laen kô dù gónón gseng. 15 Laen se kô
tau hemtom solok ke tlek mom bud hnokoben. Kaem yó dé kmoen du,
suen bè gónón mfatu anì lemayag ebè kdéen tau lem gónô. 16 Yake lómón
yó se gel kmò ye bè yóm kuy layag. Hol nmò ye yóm hyu anì ton kem
dumu tau, ne anì dóyón le yóm Mà tekuy bè longit."

Bud henblat Jisas yó kem tehe hlau Musis

17 Bud mon Jisas, "Bê ye tô hendem ke yó hendufu edini naw e kó yó
kem tehe hlau Musis ne yó kem tehe gel tolok yó kem gna tugod Dwata.
Là kô yó du. Là kô kóhu kul. Nim nógówu edini ni, naw e dnohò yó kem
deng tehe eles tolok le yó. 18 Tódô tulónu kuy ktahuhen, bè yóm igoen tolo
wen longit ne tonok, laen se kô mkó du yó kem tehe hlau Musis, balù sotu
bè yó kem leneken, efet deng gotu dohò yó kem kdê tulónen. 19 Duhen
yó, ke wen tau mulé du yó kem hlau yó, balù yó kem olo leneken, ne ke
deng mom bud niten kem dumuhen tau mulé du, du se yóm hol glaan bè
yó kem tau nogot Dwata bè longit. Okóm yóm tau mimón du yó kem hlau
yó, ne lelen tmolok du bè yó kem dumun anì nimón le se kul, angat geta
boluyen lem blóng yó kem tau nogot Dwata bè longit yóm tau yó.
20 Tódô tulónu kuy," mon Jisas, "song ye gmung bè yó kem tau nogot
Dwata bè longit ke hol ye hgulit lemolò du yóm kun kóyô Dwata senta
yóm kul kgulit yó kem tau tmolok hlau ne yó kem Farisi."

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bè keseflifót

21 "Deng hónô gungol ye se," mon Jisas, "yóm sana hlau gnan, yóm
monen, 'Béi abay monok. Yóm tau monok, sal gel nwit le bè kukum.'
22 Okóm ni dou tulón kuy, yóm tau ke lenbuten kem dumuhen, angat nwit
le bè kukum. Yóm tau ke monen bè yóm dumuhen, 'Laen dù muhem tau
kóm,' angat nwit le ebè yóm tau gel hemdeng knukum yóm tau yó. Ne
yóm tau ke monen bè yóm dumun, 'Nungeli. Laen dù muhem tau,' deng
golu elem lanaw ofi ne yóm tau mudél yó.
23 Yó gónóm mon, ke wen dsuem ebè Dwata, anien ke dengi kól bè
yóm gónóhem demsù, okóm ke gtulón bè nawahem wen gónóm seglius
bè dumum tau, 24 nam na hlun tebel bè yó yóm dsuem, kendeli lemwót,
mnihi seflifót bè yóm dumuhem seglius yó. Sok deng, ominem yó mulék
nam e henfu demsù ebè Dwata. 25 Sotuhen," mon Jisas, "ke wen tau
kmamo kóm, ne tô nwiten u bè yóm gónô skukum, tnanahi mit sefyu
béléen gu laanen là deng gefet bè yó. Abay se ke dengi kól bè yó, ngem
kà nwiten kóm ebè yóm tau gel fen hemdeng kmukum kuy. Ne lemwót
kun, blayen u bè fulis mò bmanggù kóm. 26 Tódô tulónu kóm ktahuhen,
là kói na a gewà ke là nam gotu gbayad du yóm salaem."

Ketgama yóm sindil

27 "Deng hónô gungol ye," mon Jisas, "yóm sana hlau gnan, yóm monen,
'Béem ndà yehenem.' 28 Okóm ni dou tulón kuy, balù bè olo ketngelem
ebè yóm libun ke wen óyóem du gu lem, deng timbang snamukem ne,
abay se deng deng bè yóm kehedemem du. 29 Yó gónóm mon, ke mata
kwananem mit kóm mò salà, tódô lensitem ne tudaem. Mom hyu béléem
he ke lana sotu matahem olo ke nwiten u elem lanaw ofi. 30 Sotun, ke
sigel kwananem mit kóm mò salà, tódô kenlengem ne tudaem. Mom hyu
béléem he ke lana sotu sigelem olo ke nwiten u elem lanaw ofi."

Bè keskó tau syehen

(Matyu 19:9; Mark 10:11,12; Luk 16:18)

31 "Bud sotun," mon Jisas, "monen bè yóm sana hlau gnan, 'Ke móyô skó
bè yehenen yóm logi, hyu ke wen gónón fema mò ilô yóm deng kkóhen
du.' 32 Okóm yóm dou tulón kuy, là hyuhen yóm logi ke tódô kóhen yóm
yehenen igoen là mdà du. Ke bud myehen dumu logi yóm libun yó, deng
mdà yehen se kun, okóm yóm logi gna yehenen, du buten yóm kegsalaen.
Ne yóm logi bud myehen du yóm libun yó, bud salaen bè Dwata se kun."

Bè ksafà

33 "Ne sotun," mon Jisas, "deng hónô gungol ye yóm sotu hlau gnan
tehe gel hlau yó kem fù tekuy, yóm monen, 'Ke wen deng fasadem bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Dwata, ne wen safà mung du, hol dnohoem.' 34 Okóm ni dou bud tulón
kuy, ke wen fasad ye, bê ye smafà. Bê ye abay safà longit, abay se bè yó
gónó Dwata nô, 35 duhen ke tonok, abay se bè yó gónó Dwata hmótól
tihen, duhen ke Jirusalim, abay se yó kun benwu yóm Dwata hol geta
bè kdéen. 36 Ne bê ye abay tô safà kulu ye, yakem gbek ye se hbukay du
duhen hfitem du balù sbalu bè yó kem wek ye. 37 Tódô hen-el ye ke tahu,
ne tódô mon ye 'là' ke là se tahuhen. Abay se ke mò ye safà, Seitan gónón
gu lemwót yóm yó."

Bè kbeles
(Luk 6:29,30)

38 "Sotuhen," mon Jisas, "deng hónô gungol ye yóm sotu hlau gnan,
yóm monen, 'Ke wen hemsidek yóm kóm mata, tódô bud hensidekem se
yóm kun mata. Ne ke wen tau temfok yóm kóm ngihi, tódô bud tenfokem
se yóm kun ngihi.' 39 Okóm ni bud dou tulón kuy, bê te abay bneles ke
wen hemsidek tekuy. Mom yó nmò tekuy, ke wen temfê kut bè hifi te,
bud bayà te du dolihen. 40 Ne ke wen mtuk tekuy, ne yó nóyóen sotu
kgal te, bud tennù tekuy sotu kgal sen. 41 Ne ke wen sendalù gmaga kut
mit yóm kun nwit bè sotu kilumitru, tódô nwit tekuy béléen bè lewu
kilumitru sen. 42 Ke wen tau mni bélê tekuy, benlay te. Ne ke wen tau tô
mdóm bélê tekuy, hendóm te sen."

Kenbong tekuy nawa yó kem hmohon tekuy
(Luk 6:27,28,32-36)

43 "Ne sotun," mon Jisas, "deng hónô gungol ye yóm sotu hlau gnan,
yóm monen, 'Kenbong nawahem yó kem dumuhem ne fen knutó
nawahem yó kem hmohon kóm.' 44 Okóm ni dou tulón kuy, kenbong
nawa te yó kem hmohon tekuy ne hni te lu bè Dwata yó kem hemsidek
tekuy, 45 anì mkél tekuy bè yóm kut Mà bè longit. Ngem se kun, tódô gel
homong hnóngen yóm kdaw ebè yó kem tau sidek nmò le. Senged se bè
yóm kulón, là són du bè yó kem tau tedeng kmò le gónó Dwata hkulón
du. Gomong snéen yó kem tau là tedeng kmò le.

46 Bê ye abay tô hendón ke wen ofol blay Dwata kuy ke són yó olo
kenbong nawa ye, són yó kem tau kembong nawa kuy. Balù yó he kem
tau gel mtuk bwis, sana kul kesbong nawa se kul. 47 Laen kô dù kayen
yóm kuy kmò ke són yó hnódó ye, són yó kem hol kuy wè. Balù yó he
kem tau là setngón ke Dwata, sana kul kesfódó se kul.

48 Yó gónóm mon, hol ye hgulit, lómón kgulit yóm Mà tekuy bè longit."

Kmò któbóng tekuy kem tau élél

6 1 "Ten-gama ye," mon Jisas, "anì là olo ye hegfan du bè gónón wen
yóm gel keblay ye ebè Dwata. Ke yó olo tô mu ye du yóm gel keblay

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye mò gónó ye megdóyón bè gónón wen, angat laen kô dù ofol blayen
kuy yóm Mà tekuy bè longit. 2 Duhen yó, ke wen blay ye bè yóm tau élél,
bê ye abay hegfan lómón yóm kul gel nmò yó kem tau hemtedeng knô.
Tey gel kehegfan le du bè gónó le gel stifun ne gu bè lan bè gónón wen.
Yó gónó le gel mò du anì dóyón tau lu. Tódô tulónu kuy ktahuhen, deng
gotu guta le ne kul ofol yó kem tau yó bè yóm kdóyón tau kul. 3 Okóm ke
tnóbóng ye yóm tau élél, bê ye abay hetngón, balù bè yóm hol dumuhem
swè, 4 anì laen dù dumu tau temngón du. Ne yóm Mà tekuy bè longit,
gotu tonen yóm là kehetngón ye du yó, ne du he angat bemlay kuy ofol.

Ktolok Jisas kul mni bè Dwata
(Luk 11:2-4)

5 Ke mni ye bè Dwata," mon Jisas, "bê ye dnalang kul kmò yó kem tau
hemtedeng knô. Tey le móyô mdà mni bè Dwata lem gónó le gel stifun ne
gu bè kilil lan bè gónón wen anì ton tau lu. Tódô tulónu kuy ktahuhen,
deng gotu guta le ne kul ofol yó kem tau yó bè yóm kdóyón tau kul.
6 Okóm bélê ye kuy, ke mni ye bè Dwata, ditu lem dfél ye gónó ye mò du,
ne hyu tnikeb ye beng ye, ne mni ye bè yóm Mà tekuy bè longit, yóm là
ton mata du. Ne yóm Mà tekuy yó, tódô tonen yóm là kehetngón ye du bè
dumu tau, ne du he angat bemlay kuy ofol.
7 Bè yóm kni ye, omin he ke alì sensulit ye udél ye lómón yóm kul
gel nmò yó kem tau hemtahu bè yóm dwata kéng. Ofo kul ke yó gónón
hmungol kul yóm kul dwata ke bè yóm ktahà kni le. 8 Bê ye dnalang yóm
kul nmò yó. Kaem deng eles tngón yóm Mà tekuy bè longit yóm wen mu
tekuy du gu laan tekuy là deng mni du béléen.
9 Duhen yó, ke mni ye bè Dwata, ni dé kmò ye du, mon ye,
'Mà me bè longit, kóyô me ke kdéen tau hol madat yóm kóm
boluy.
10 Kóyô me ke géhél nogotem yóm klamangen.
Kóyô me ke hol nmò me te tonok yóm kóm kóyô, lómón yóm gel
kmò le du dyó bè longit.
11 Benlayem mi sfeng ken me ket haya.
12 Hol hnifótem kum kem salà me, lómón yóm gel kehlifót me yó kem
tau gemsalà bélê me.
13 Béem bayà mi ebè yóm tilów mgel, bede hol kenlungem mi bè Seitan.'
14 Ke hnifót ye salà yó kem gemsalà bélê ye, hnifót yóm Mà tekuy bè
longit snéen yóm kuy salà. 15 Okóm ke là hnifót ye kul, là se hnifót Mà
tekuy du bè longit yóm kuy salà."

Kmò kfasting

16 "Bè yóm gel kfasting ye," mon Jisas, "bê ye dnalang yóm kul kmò yó
kem tau hemtedeng knô. Là kô le hgifat anì dilô tau bélê le yóm kfasting

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

le. Tódô tulónu kuy ktahuhen, deng gotu guta le ne kul ofol yó kem tau yó bè yóm kdóyón tau kul. 17Okóm bélê ye kuy, ke gel ye fasting, hyu ke gel ye hgifat mouf ne semwat 18anì là dilô tau du bélê ye yóm kmò ye du. Tek són Dwata dé temngón du, yóm Mà tekuy bè longit, yóm là ton mata du. Tódô tonen yóm là kehetngón ye du bè kem dumu tau, ne du he angat bemlay kuy ofol.

Yóm kendengen bè longit
(Luk 12:33,34)

19Bê ye kat alì henyu te tonok yóm kendengen ye. Ke bè yó gónó ye hemyu du, gbek kaba hemsidek du, ne nkê fak snéen yó kem dumuhen, ne gbek tau mnagaw husek elemen. 20Ni dé nmò ye, henyu ye bè longit dé yóm kendengen ye. Abay se ke ditu gónó ye hemyu du, laen kô dù kaba gembek hemsidek du, ne là kóen nkê fak, ne laen dù hemnagaw du. 21Yó se gónón nô kendengen ye, yó se gónón nô nawa ye."

Yóm henged solok lówó
(Luk 11:34-36)

22"Yóm mata ye," mon Jisas, "hol henged solok lówó ye. Ke hyu mata ye, hol lómón ke lemayag lem lówó ye. 23Okóm ke là hyu yóm mata ye, hol lómón ke kmifu lem lówó ye. Hol ten-gama ye, déke laen dù layagen yóm lem lówó ye. Ke yó se kmoen, ya tey kget kifuhen."

Bê tekuy tnafa nawa kmò klowil tekuy
(Luk 16:13; 12:22-31)

24"Laen dù tau," mon Jisas, "ke lewu tau gónón mamo segeng gónón mò nmò. Déke mtukul knutó nawahen, ne mtukul se kenbong nawahen. Déke mtukul fen nimónen, ne mtukul se fen sen-gilen. Dalang se kuy," mon Jisas, "ke són filak ktes ye, là kô gbek ye mimón ke Dwata.

25Yó gónóhu mon du mò kuy," mon Jisas, "bê ye abay tnafa nawa yóm kmò kken ye, ne yóm kmò kinum ye, duhen ke kmò knes ye. Sélét mom kken ye ne là gbek Dwata du, anì sem klowil ye du, Dwata tehe mò du. Ne sélét mom knes ye ne là gbek Dwata du, anì sem lówó ye yó du, Dwata tehe mò du. 26Tenngel ye dé yó kem onuk koyu. Laen kô hulu le, ne laen se kô dù bang nuta le, ne laen se kô dù fol le. Bede tódô wen gel htukóen kul yóm Mà tekuy bè longit. Milud he yó dum kuy, igoen bong kuy mu senta yó kem onuk koyu. 27Laen dù tau ke gbeken tódô htahà du udì ktauhen lemwót bè alì ktafa nawahen klowilen.

28Ne moen de ke lenóngón ye nawa yóm kmò knes ye? Tenngel ye dé yó kem bulók lem bnes. Là kô le mò nmò kul, ne là se kô le mewel mò nes le. 29Okóm tódô tulónu kuy, balù yó hem alì kun kegeta Selumun ekni, ne yóm alì kwen kendengenen, ne yóm alì keklóón yó kem nes gel leseken,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

là kô nan e gsenged du yóm kul keklóón yó kem bulók. 30 Là kóen tahà
se kul klowil yó kem bulók, olo le sut nim kdaw ni, ne bud le menes elem
haya, ne tódô bot lu elem ofi. Ke minggel kmò Dwata kul yó kem bulók
balù yóm tey kukol klowil le, mom milud he knesen kuy. Tey udì kehtahu
ye nim yu.
31 Duhen yó, bê ye abay tnafa nawa yóm kmò kken ye ne yóm kmò
kinum ye ne yóm kmò knes ye. 32 Ni se gel tnafa nawa yó kem tau là deng
temngón ke Dwata. Okóm yóm Mà tekuy bè longit, deng eles tngónen
yóm kwen mu ye du ni kem ni. 33 Ni dé hol nmò ye. Hol hogot ye ke
Dwata klowil ye, ne hol nmò ye yóm gel hmoen kuy. Ke yó se nmò ye,
Dwata he angat bemlay du kuy yó kem kdê wen mu ye du.
34 Duhen yó, bê ye tnafa nawa yóm elem haya. Yó he kehedem ye du
yóm yó ke deng bangen sut bélê ye. Ke gel tnafa nawa ye yóm elem haya,
olo ye mom bud temnù yó kem mgel deng gel sut bélê ye ket haya."

Bê tódô gel hendeng kun kmò sotu tau
(Luk 6:37,38,41,42)

7 1 "Bê ye tódô hendeng kul kmò kem dumu ye tau," mon Jisas, "anì là
hendeng Dwata du se yóm kuy kmò. 2 Bè yóm gel kmò kehedeng ye
yóm kul kmò kem dumu ye, bud lómón yó se angat kmò kehedeng Dwata
du yóm kuy kmò. Yó se nmò ye bè yó kem dumu ye, bud yó se angat nmò
Dwata bélê ye. 3 Moen se ke snolò tenngel ye huling kdumu ye igoen tolo
wen bótóng geblekel lem yóm kuy mata? 4 Tedu kmò kton ye mkó du
yóm huling kem dumu ye ke tolo wen yóm bótóng geblekel lem yóm kuy
mata? 5 Yu kem tau hemtedeng knô. Na ye gna kó dé yóm tey geblekel
lem yóm kuy mata anì hyu kton ye mkó du yóm huling kem dumu ye."
6 Bud monen, "Bê ye duil tmulón yóm Udél Dwata bè yó kem tau gel
hemnê du, lómón ke blay ye bè ohu yóm kimu alì mebtes. Ngem kà mom
nékéten kuy. Ne lómón ke blay ye bè sdô yóm ngom libun alì mebtes.
Ngem kà gotu sninà ndaen du elem hitok."

Bê là ktakas mni bè Dwata
(Luk 11:9-13)

7 Bud mon Jisas, "Ke wen hni ye bè Dwata, angat guta ye. Ke wen
hnebel ye, tódô ton ye. Ke mbal ye gu bak sut, tódô wen hotun kuy.
8 Ket tau ke wen hnihen bè Dwata, gutahen. Ke wen hnebelen, tonen.
Ke mbal gu bak sut, hotun Dwata. 9 Kmoen se kuy du, yu kem tuha,
ke mni mambang bélê ye yóm ngà ye, botu kô blay ye du? 10 Duhen ke
mni utón él, ulal kô blay ye du? Là kô yó du. 11 Balù yóm kuy là kgulit,"
mon Jisas, "sana khulung ye bemlay kem ngà ye yóm hyu bélê le. Milud
he yóm Mà tekuy bè longit. Ke wen hni ye béléen, angat wen tey hyu
blayen kuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Yó se nóyô ye nmò tau bélê ye, yó se kuy nmò bélê le. Ni se hol
lemen yóm tehe hlau Musis dalang se yóm kul tolok yó kem gna tugod
Dwata ekni."

Yóm bak tikeb sikeb
(Luk 13:24)

13 "Hol hnusek ye yóm bak tikeb sikeb, abay se yóm bak tikeb ebè yóm
lanaw ofi, tey lamang, ne tey mahil yóm lan edu, ne tey tau wen lemolò
du. 14 Okóm tey sikeb yóm bak tikeb ebè yóm klowil laen dù sónen, ne tey
mgel lemolò du yóm lan edu, ne là kóen hol wen tau mton du."

Dilô bè kbunguhen yóm koyu
(Luk 6:43,44)

15 "Hol ten-gama ye yó kem tau tódô lembù tmugod ke Dwata. Hol
lómó ktonem kul, lómón ke ubiha. Okóm bè yóm kmò le, hol le mkél bè
yó kem ohu dlag. 16 Angat dilô ye lu bè kmò kekdol le. Hol lómón yóm
hulu, sal gel dilô ye bè bungu le. Laen kô koyu semnual mungu soging.
Ne laen se leteng mungu kmatì. 17 Yóm koyu hyu, hyu se kbunguhen.
Dalang se yóm koyu sidek, sidek se kbunguhen. 18 Yóm koyu hyu, là
kóen na a sidek kbunguhen. Dalang se yóm koyu sidek, là kóen na a hyu
kbunguhen. 19 Yóm koyu là hyu kbunguhen, tódô nofok kmò du, ne tudà
elem ofi. 20 Yó gónóm mon, tódô dilô ye bè kmò kekdol le yó kem tau
lembù tmugod ke Dwata."

Yóm tau kenbê Jisas
(Luk 13:25-27)

21 "Là kô kdéen du yó kem tau mon du ou yóm gónó le mogot, angat
gmung bè yó kem tau nogot Dwata," mon Jisas. "Tek són olo gmung yó
kem tau mimón yóm kun kóyô yóm Mà bè longit. 22 Kesok bangen hto
yóm kdaw kkukum Dwata tau, angat tey dê tau mon du mò do, 'Ó Dwata,
tehe gel hlan me bè kóm boluy yóm gel ktugod me ke Dwata. Bud hlan
me bè kóm boluy se yóm tehe gel kehdó me kem tulus seitan, ne yóm
tehe gel kmò me yó kem hentaw ton.' 23 Okóm," mon Jisas, "angat monu
mò kul, 'Là kô tngónu kuy. Hlayuk ye béléu, yu kem tau gel mò sidek.' "

Yóm hlingón bè yó kem lewu tau hdà gónô
(Luk 6:47-49)

24 "Duhen yó," mon Jisas, "yó se tau hmungol udélu, ne nimónen, hol
lómón ke du yóm tau hulung hedem hemdà gónô te botu. 25 Ne e demsù
yóm tey kulón bong, ngangen ne dmunuk yóm él, ne mbel se yóm tey
lenos bong. Tódô senloben yóm gónô yó, okóm là kô ghugónen du, abay
se deng hdaen te botu. 26 Okóm yóm tau hmungol udélu," mon Jisas, "ne

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

là nimónen du, hol lómón ke du yóm tau là hulungen hedem, hemdà
gónô talak helek. 27Ne e demsù tey kulón bong, ngangen ne dmunuk él,
ne mbel se yóm tey lenos bong, ne tódô senloben yóm gónô yó, ne tódô
kendel hugón, ya tey sidek kegbaen."
28Yóm deng ktulón Jisas du kdê ni kem ni, tey kehtaw le du yó kem tau
sbung, 29abay se là mkélen bè yóm kul ktolok yó kem tau gel tmolok hlau
bélê le. Alì mfasang yóm kun ktolok Jisas.

Kkó Jisas yóm des mifù
(Mark 1:40-45; Luk 5:12-16)

8 1Timbow deng kól gu lem bulul Jisas bè yóm ktoloken ditu, tey tau
bud muluk huli du. 2Wen tau gemnóm des mifù hloni ebéléen, ne
tódô tuden bukolen bè soluhen, ne hkodu béléen, monen mò du, "Ó Sér,
ke yó dum móyói, kaem gbekem tódô hkó du nim desu ni."
3Tahu se, na e nenok Jisas yóm tau yó, monen, "Móyóe tmóbóng kóm.
Mkó ne desem." Ne tahu se, tódô sen-gengen se mkó béléen yóm des mifù
yóm tau yó. 4Mon Jisas mò du, "Hol béem abay tulón yóm deng nmou
béléem ni. Tódói hekteng mógów ebè tum tau gel demsù ebè Dwata, nam
e hetngel du lówóhem. Elesi se mit mò dsuem anì nmoem yóm sotu hlau
Musis ekni mò gónó le milô du kem dumu tau yóm deng kkó yóm desem."

Kehtóbóngen bè Jisas yóm sotu tau kfitan lemwót bè Rom
(Luk 7:1-10)

5Ngang Jisas mógów efet kól bè Kapérnaum. Wen sotu tau kfitan nô bè
yó, tau lemwót gu bè Rom. Senlongen Jisas ne hkodu béléen, 6monen, "Ó
Sér, wen sotu tau gel mò nmò béléu nô bè gónóu. Là buden dmemen doli
lówóhen, ya tey sidek kegnómen du."
7Mon Jisas se mò du, "Yó ne, mógówe edyó naw e hkó béléen yóm
desen."
8"Bê, Sér," mon yóm kfitan yó koni. "Là knóónen ke tói motun bè dou
gónô, yakà tauhe lemwót bè Rom dou. Olom tódô hemwit udél ne, kaem
tódô mkó he tum desen. 9Henknahu béléu se ke ou," mon yóm kfitan.
"Wen se kem tau geta sentahu gónóhu kmulu, ne gel nimónu. Ne wen se
kem sendalù dou nalak, ne sal gel nimón le o. Sok monu mò yóm sotu,
'Tu ne,' tahu se, tódô kendel lemwót. Dalang se ke monu, 'Géhéli,' tódô
kendel sut. Sok monu bè yóm heseku, 'Nmoem nii,' yó se tódô nmoen."
10Timbow gungol Jisas nim mon nim kfitan ni, tey kehtawen du, ne
monen mò yó kem tau gel lemolò du, "Tódô tulónu kuy ktahuhen. Laen
dù tau tonu bè klamangen Israél ke lómón ni hol kehtahuhen béléu. 11Ni
tódô tulónu kuy. Bè yóm mò ken bong angat nmò Dwata bè longit bè yó
kem tau nogoten, angat tey dê tau là Ju le lemwót fi gu dmata kdaw ne fi
gu desdef, angat le gotu na a seyón mken bè tu kem tehe fù me Abraham

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ne Isak ne Jakub. 12 Okóm yó kem Ju, yóm hol bak mfun du yóm kogot
Dwata tau, là kô le gmung kul. Angat gotu tudà le lu ditu ebè yóm gónón
alì kmifu, ne bè yó tendo gónó le heslaf dmumu mkik, ne sembéhé kakim."
13 Ne bud beklil Jisas ebè yóm kfitan yó koni, monen mò du, "Muléki
ne. Tonem bunguhen he yóm deng kehtahuhem." Ne tahu se, tódô sen-
gengen se mkó des yóm tau mò nmò bè yóm kfitan yó.

Kkó Jisas des yó kem tey tau wen
(Mark 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Kewót Jisas bè yó, hlós ebè gónô Pitér. Kól bè yó, tódô glohen tuón
Pitér libun gemnóm des kinì là lembó. 15 Omin Jisas na a mogot bè
sigelen, ne tódô sen-gengen se mkó yóm tey des kinien. Ominen hlingas
btik, ne tódô kendel mò ken bè le Jisas.
16 Timbow deng sdef kdaw, tey dê tau lengel mata nwit le ebè Jisas.
Hanà tek olo udél Jisas ebélê le deng le sana gotu mdó yó kem tulus
seitan malak kul. Kkólen bè yó kem des yó kem dumu tau, gotu hkó Jisas.
17 Nim nmoen ni, deng gónóhen dohò yóm tehe udél Isaya, yóm sotu tehe
gna tugod Dwata ekni, yóm monen, "Balù kihu des tekuy, gotu kóhen."

Yó kem tau tô lemolò ke Jisas
(Luk 9:57-62)

18 Bud sotu kdaw bè yó, ton Jisas yóm alì kwen tau sbung ebéléen,
monen mò yó kem gel lemolò du, "Hlós tekuy ne efatu lanaw."
19 Okóm wen sotu bè yó kem tau gel tmolok hlau sut béléen, monen mò
ke Jisas, "Ó Sér, lolou uu balù kihu gónóm e mógów."
20 Mom yó balà Jisas du, monen, "Wen lefunges kul gel nulék yó kem
bolos, ne mdengen kul sala yó kem onuk koyu, okóm yóm Ngà Tau, laen
dù mdengen gónóhen hegnô."
21 Bud wen sotu tau gel lemolò du mon du mò du, "Ó Sér, naw na
lebeng mà he, ominu yó lemolò kóm."[j]
22 Mon Jisas se mò du, "Tódô hebengem tu he kem kun dumu là
hemtahu yóm maem. Okóm fen, loloem ou kóm."

Keteflok Jisas yóm lenos
(Mark 4:35-41; Luk 8:22-25)

23 Kogolen bè yó, omin Jisas motun elem yóm ówóng, mung le du yó
kem gel lemolò du. 24 Bè yóm igò le mówóng talak lanaw, tódô mbel yóm
tey lenos bong, ne botong tô glimun lewók yóm ówóng le. Okóm ke Jisas
kun, deng mom fen tungô. 25 Tódô le mógów ebéléen yó kem gel lemolò
du na le e bentik, mon le mò du, "Ó Sér, tnóbóngem mi. Hatay tekuy ni."

---

j **8:21** Yó sotu lanen yóm udélen ebè Jisas yó, "Nan matay mà he, Sér, ominu lemolò kóm."

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26 Bnalà Jisas se lu, monen, “Mò ye kat alì likò ni du? Tey udì yóm
kehtahu ye.” Ominen yó tódô hboluk btik, ne mudél ebè yóm lenos ne
yóm tey lewók, monen, “Botongen ne.” Ne tahu se, tódô sen-gengen se
menek gu talak lanaw. 27 Tey ketnga yó kem tau gel lemolò du, mon le,
“Tau du de ni? Balù yóm lenos ne yóm lewók, botong nimón le.”

Kehdó Jisas yó kem tulus seitan malak yóm lewu kem tau
(Mark 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Timbow le gefet fatu lanaw bè benwu yó kem tau Girasin, wen lewu
tau lengel mata semlong ke Jisas, lemwót le gu lem yóm kilib gónó le gel
lembeng. Tey sidek klóbô le lemwót bè yó kem tulus seitan malak kul.
Laen kô dù tau mlos gel mlan ebè yó. 29 Timbow ton le Jisas ni kem lewu
tau ni, ya tey sidek klangat le, mon le mò du, “Uu se Ngà Dwata. Tedu tô
nmoem bélê me ni du? Nam e kendel tô tnafak mi kô gu laanen là deng
hto yóm hol bantangem mò du?” 30 Bè yóm kdaw yó, kulel se kul keswól
bè yó yó kem tey sdô wen, bede geblà klayuken bélê le. 31 Ne yó hol
henkodu le bè Jisas yó kem tulus seitan yó koni, mon le mò du, “Ke yó
hendufem nam e hdó mi, tódô hfusekem mi ebè tu ne kem sdô tuu.”

32 Tahu se, hlus Jisas lu. Uni le tmagak yó kem lewu tau yó koni, tódô
le husek ebè tu kem sdô. Kewót le se kul yó kem tey sdô wen, gotu le
sedlu mlóy mosol ebè tubaw kbu yóm lanaw, ne tódô le gotu gekmó elem
lanaw, ne gotu le lemneb yóm kdê le. 33 Kewót le se kul yó kem tau gel
semgyok sdô, gotu le mlóy ebè yóm benwu moni bè yó. Gotu tulón le
yóm kdê ton le, dalang se yóm deng nmò Jisas bè yó kem lewu tau tehe
lengel mata. 34 Mung kungol le du yó kem tau bè yóm benwu yó, tódô
le gotu sguku ebè Jisas. Timbow le ston du, tey kehkodu le béléen anì
tnagaken yóm benwu le.

Kkó Jisas des yóm tau matay sfu lówóhen
(Mark 2:1-12; Luk 5:17-26)

9 1 Bud kewót le Jisas bè yó, motun le elem yóm ówóng, mulék le efatu
lanaw ebè yóm benwu gónó Jisas nô. 2 Bè yóm kkól le ditu, tódô glo
Jisas yóm tau deng matay sfu lówóhen, sentihang le ebéléen. Timbow
ton Jisas yóm alì kehtahu le béléen, yó gónón tódô mon du ebè yóm tau
matay sfu lówóhen, “Hol hgelem nawam, Man. Deng hnifótu ne yó kem
salaem.”

3 Timbow gungol yó kem tau gel tmolok hlau yóm udél Jisas yó, mom
yó hendem le, “Moen tau ni ke hsengeden knóen bè Dwata?”

4 Tódô tngón Jisas yóm nô lem hendem le, yó gónón mon du mò kul,
“Moen de ke sidek kmò kehedem ye ebéléu? 5 Là kóen na a mahil mon
du, ‘Hnifótu ne yó kem salaem.’ Ne là se kóen mahil mon du, ‘Btiki, ne
mógówi.’ 6 Ni naw hton kuy yóm kwen kwalisen hmifót salà yóm Ngà Tau

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm igoen tolo nô te tonok." Ne omin Jisas bud mudél ebè yóm tau deng matay sfu lówóhen yó, monen mò du, "Mdai ne, Man, ne nitem yóm gónó le mit kóm yóó, ne muléki ebè gónóem."

7 Ne tahu se. Tódô btik yóm tau yó koni, ne tódô mulék ebè gónóen.
8 Timbow ton yó kem tau sbung nim nmò Jisas ni, tô le likò, lel le dmóyón ke Dwata bè yóm tey kfasang blayen bè tau.

Ktaba Jisas ke Matyu mò lemolò du
(Mark 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 Bud kewót Jisas bè yó, tódô tonen yóm sotu tau fen gel mtuk bwis boluyen Matyu, myón bè fsinaen. Bè yóm kton Jisas du, tódô monen mò du, "Ó Wè, loloem o." Ne tahu se, mung kdà Matyu bè yó, loloen Jisas.

10 Bè yóm igò le Jisas ne yó kem gel lemolò du mken bè gónô Matyu, tey dê bè yó kem dumu tau gel mtuk bwis dalang se yó kem dumu tau gemsalà, gbót seyón kul mken bè yó. 11 Timbow ton yó kem Farisi nim ni, tódô le mógów ebè yó kem tau gel lemolò ke Jisas, ne mon le mò kul, "Moen de yóm tau gónó ye gel htolok ke deng mom segbót mken bè yó kem tau yóó?"

12 Mung kungol Jisas du yóm mon le yó, yó gónón mon du mò kul bede hningónen, "Yóm tau ke laen dù desen, là kô snoloen du kun yóm tau mulung. Són yóm tau wen desen mebel yóm tau mulung. 13 Hol hennagì ye dé lanen yóm sotu monen bè Sulat Dwata, 'Keskodu dé yóm hol nóyóu bélê ye,' mon Dwata, 'là kô dsù du.'[k] Duhen ni se yóm nógówu edini ni," mon Jisas, "là kô tnabahu kul yó du kem tau tedeng kmò le. Okóm yó tnabahu, yó kem tau gemsalà."

Ktolok Jisas lan yóm fasting
(Mark 2:18-22; Luk 5:33-39)

14 Kogolen bè yó, sut le bè Jisas yó kem tau gel lemolò ke Jan yóm gel mabtays, wen snólók le béléen, mon le, "Ó Sér, bélê me kum, dalang se bè yó kem Farisi, gel wen kdaw me fasting. Moen de ke là gel nmò le du yó kem gel lemolò kóm?"

15 Ne bnalà Jisas lu, bede hningónen, monen, "Ke wen mò ken, là gbek le du ke là gbót le mken yó kem tau hol bak mulu yóm igoen tolo nô bélê le yóm logi myehen. Okóm angat wen kdawen tódô kwa le du bélê le yóm logi myehen. Yó he kton ye kul fasting." 16 Ne wen bud tulón Jisas kul bè yóm là kehyu sembool du yóm kun tolok bè yóm tolok gna, bede bud hningónen, monen, "Laen kô dù tau se ke namà kenséen yóm nes lomi mò klefengen yóm kgal bolok. Ke yó tô nmoen, ngem ke kemsong yóm nes lomi, tódô ksê yóm kgal bolok. 17 Ne sotuhen, laen kô dù tau ke ilihen elem yóm sning kulit

---

[k] **9:13** Husiya 6:6

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ógóf deng legen yóm tifas hanà lomi. Kmoen yóm tifas yó ke kmodok, ne mom btù yóm gónóhen e mili du, abay se lemtò bè yóm deng kkodoken. Ne gotu gamà yóm tifas, ne baling sidek yóm gónóhen nô. Yó dé kun yóm tifas ke hanà tolo lomi, ilihem bè yóm sning kulit ógóf hanà tolo lomi snéen. Ke yó se kmoem du, là kóen btù yóm sning kulit ne là se gamaen yóm tifas."

Kehkó Jisas des yóm libun mdù nesen, ne kehlowilen yóm ngà libun deng mlef

(Mark 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Yóm igò Jisas tolo tmulón du kul ni kem ni, wen sotu Ju wen glalen mógów ebéléen, ne tódô na a mtud bukol bè soluhen, ne monen mò du, "Ó Sér, wen yóm ngau libun deng lewaken nawan koni. Okóm holi mung do nam e nenok do anì bud mowil."

19 Tahu se, tódô mung du Jisas ne yó kem gel lemolò du. 20 Yóm igò le mógów mulit lan, wen sotu libun gemnóm des tenbalung mógów huli ke Jisas, ten-gafit nduen nesen. Abay se deng sfolò lewu halayen kegenen gemnóm du yóm desen. 21 Yó hendemen, "Baluen ke olohu gemdù nesen, kaem tódô mkó nim desu."

22 Unin mdù du, beklil se Jisas, ne tódô tonen yóm libun yó, monen mò du, "Hgelem nawam ne, Lenibun. Yóm kehtahuhem béléu, yó se gónón mkó yóm desem." Ne tahu se, tódô sennganen se mkó yóm desen.

23 Ne omin Jisas hlós ebè gónô yóm tau wen glalen yó koni. Timbow le kól bè yó, husek elemen, ne tódô tonen yó kem tau stifun tô na a mung lembeng, lel tey kehebnes le. Mon Jisas mò kul, "Na ye hewà bè ni kdê ye. 24 Là kóen deng matay he yóm ngà libun yó, tódô olon tungô." Okóm deng mom són mò le hemkéng du yóm mon Jisas yó. 25 Timbow gotu hefewaen yó kem tau, omin Jisas mógów elem dfél yóm ngà libun yó koni, ne nogoten sigelen, ne tódô kendel btik se yóm ngà. 26 Tódô lengeben klamangen benwu le gónón e mból yóm deng nmò Jisas yó.

Kehton Jisas yó kem lewu tau butô

27 Timbow bud lemwót bè yó Jisas, wen lewu tau butô kemtes huli du ne tmaba le ebéléen, mon le, "Ó Sér, sfu tehe Dabid, hol knoduhem mi."

28 Timbow kól lem yóm gónô gónón e solu Jisas, kól le se béléen yó kem lewu tau butô yó koni, ne wen snólók Jisas bélê le, monen, "Hentahu ye kô yóm kegbeku hton kuy?"

Bnalà le se, mon le, "Hentahu me se, Sér."

29 Omin Jisas mnok bè mata le, monen, "Yó ne, guta ye balaen ne yóm deng kehtahu ye yó." 30 Ne tahu se, tódô sen-geng le se bud mton. Ne tey kehget kmon Jisas du mò kul, "Bê ye abay tulón bè kihu tau nim deng nmou bélê ye ni." 31 Okóm bè yóm kulék le, deng mom sensból le bè klamangen yóm benwu yó yóm deng nmò Jisas bélê le.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Khudél Jisas yóm tau umew

32 Hol le se lemwót yó kem lewu tau tehe butô yó koni, wen dumu tau
bud gdek ebè Jisas, wen nwit le tau là buden gudél lemwót bè yóm tulus
seitan malak du. 33 Timbow hdó Jisas yóm tulus seitan nô béléen, tódô
bud gudél se yóm tau yó. Tey ketnga le du yó kem tau sbung bè yó, mon
le, “Là kô deng wen ton tekuy bè klamangen Israél deng mò du yóm kun
nmò nim tau ni.”
34 Okóm kul yó kem Farisi, mom yó kmon le du, “Kaem lemwót bè
Seitan yóm kul ogot yó kem tulus sidek, yóm kfasangen hdó tulus seitan
yóm tau yó.”

Kkodu Jisas yó kem tau

35 Kogolen bè yó, lemwót Jisas nan e gotu nauy yó kem benwu lembang
kkólen bè yó kem benwu lemnek. Yó nmoen, nan e gel tmolok bè yó kem
gónó le gel stifun. Gel tulónen yóm Tulón Hyu lemwót bè kogot Dwata
tau, luken hkó kentihen kay des yó kem tau. 36 Bè yóm gel ktonen yó kem
tey tau wen gel sbung ebéléen, tey kkoduhen kul, abay se tey dê gónó
le glayam, ne laen kô dù tmóbóng kul. Lómó ktonen kul, lómón yó kem
ubiha laen dù tau mdengen semgyok kul. 37 Yó gónón mudél ebè yó kem
gel lemolò du, bede hningónen, monen, “Tey nuta, okóm là holen wen tau
muta. 38 Hol ye mni bè Dwata dé yóm fun nuta anì wen tau hógówen mò
na a muta.”

Kélék Jisas yó kem sfolò lewu mò gel hógówen
(Mark 3:13-19; Luk 6:12-16)

10 1 Sotu kdaw bè yó, gotu htaba Jisas yó kem sfolò lewu gel lemolò
du, ne gotu benlayen lu kwalis anì gbek le hdó yó kem tulus
seitan ne hkó des, balù kihu klasihen.
2 Yó boluyen kul aposol. Ni se boluy le: Simun yóm boluyen du Pitér
ne yóm twolihen Andru. Tmodol du Jim ne yóm twolihen Jan kem ngà
Sibidi. 3 Omin le Filip ne Bartulumyu, ne Tumas, ne Matyu yóm tau gel
mtuk bwis. Ne yóm sotu Jim ngà Elfiyus, ne Tediyus, 4 ne yóm sotu Simun
yóm tau tehe mung mofin yóm kul benwu, ne Judas Iskariyut yóm tau
fen bemlay sumóng ke Jisas.

Khógów Jisas yó kem tau néléken
(Mark 6:7-13; Luk 9:1-6)

5 Kewóten bè yó ne, gotu hógów Jisas yó kem sfolò lewu tau néléken,
ne wen hlauhen kul, monen, “Bê ye mógów ebè kul benwu yó kem tau
là Ju le, dalang se ebè kul benwu yó kem tau Samarya. 6 Yó gónó ye e
mógów ebè tu kem kwen tekuy tau Israél, abay se hol lómón tô le ubiha

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tabag. 7Ne ye e tulón kul yóm móyón kehto yóm buteng Dwata mogot
tau. 8Hkó ye des yó kem tau semlaw, ne hlowil ye ke wen tau matay. Hkó
ye yó kem gemnóm des mifù, ne hdó ye bè yó kem tau lengel mata yó
kem tulus seitan malak kul. Deng wen blay Dwata kuy yóm là benli ye
du. Duhen yó, ke wen tau angat tnóbóng ye, bê ye abay hbayad lu.
9Bè nim kógów ye ni, bê ye abay mit filak. 10Bê ye se abay mit bag, ne
olon sotu kgal lesek ye, bê ye abay mit mò gewuhen. Bê ye mit tlumfà,
duhen ke tuged. Abay se knóón bè yó kem tau mò nmò ke tódô benlay yó
kem tau gónó le mò nmò ke wen gónó le élél. 11Ke sut ye bè yóm benwu
bong duhen ke bè yóm benwu udì," mon Jisas, "hol hnebel ye yóm tau
móyô hmódó kuy. Béléen gónó ye mefet efet kól bè kulék ye. 12Ke motun
ye bè yóm gónô, yó mon ye mò yó kem tau nô lemen, 'Dwata he henek
nawa ye.' 13Ke hnódó le yu yó kem tau bè yóm gónô yó, angat wen kenek
nawa le. Okóm ke là hnódó le kuy, laen se kô kenek nawa le. 14Ne ke wen
benwu là hmódó kuy, ne ke là dog hnungol le kuy, tódô tnagak ye yóm
benwu yó, olo ye tmótók kfung bè ti ye. 15Tódô tulónu kuy ktahuhen, ke
deng kól yóm kdaw kkukum Dwata tau, angat tey bong ktafaken kul yó
kem tau bè yóm benwu yó senta yóm ktafaken yó kem tau tehe alì mò
sidek bè Sodom ne Gomora."

Keglayam lemwót bè kehtahu
(Mark 13:9-13; Luk 21:12-17)

16"Ngem," mon Jisas, "bè nim khógówu kuy ni, lómón ke ubiha mógów
elem blóng tu kem lóbô lem bnes boluyen wolf. Hol ye hfulung temgama,
lómón yóm kul khulung temgama yó kem ulal. Ne hol hninggel ye knawa
ye, lómón yóm kul klinggel knawa yó kem obun. 17Eles ye temgama,
abay se angat wen kem tau kemfô kuy, nit le yu ebè yóm gónó skukum,
ne nabid nfes le yu bè yó kem kul gónô gel stifun yó kem Ju. 18Lemwót
bè yóm klolò ye do gónó le angat mit kuy bè solu yó kem gubérnor, ne
bè yó kem tau hol geta. Yó se kdaw ye tnana hetngón du bélê le yóm
Tulón Hyu, dalang se ebè yó kem tau là Ju le. 19Ke angat kenfô le yu, bê
ye abay tô tnafa nawa yóm mò kbalà ye kul, ne yóm kmò kudél ye ebélê
le. Dwata he tmolok du kuy yóm kmò kbalà ye kul sok kól yóm kdaw yó.
20Abay se là kô kuy udél du yóm angat mon ye, okóm udél hmonen kuy
yóm kun Tulus yóm Mà tekuy bè longit.
21Bè yóm kdaw yó, angat wen se tau setwoli, glef hekfô le yó kem kul
dumu setwoli ne hfatay le. Ne wen se kem mà, glef hekfô le yó kem kul
ngà ne hfatay le. Dalang se yó kem ngà, glef hekfô le kem kul tuha ne
hfatay le. 22Angat tey dê tau kmutó nawa kuy lemwót bè yóm klolò ye do.
Okóm yóm tau ke gbeken hembala du yó kem gónóhen glayam efet kól
bè hol sónen, du se gmuta du yóm klowil laen dù tul sónen. 23Ke hnayam
le yu bè sotu benwu, tódô ye mlóy ebè dumu benwu. Tódô tulónu kuy

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ktahuhen, là kô na ye e deng gdeng du he yó kem hmou kuy bè kdê yó kem benwu bè klamangen Israél, deng sana bud kól yóm Ngà Tau.
24 Yóm tau ke hanà tolo dmalang, là kóen geta senta yóm tau tmolok du. Dalang se yóm tau mò nmò, là kóen geta senta yóm gónón mogot. 25 Hyu nawahen yóm tau dmalang ke deng guliten yóm tau tmolok du. Ne yóm tau mò nmò, hyu nawahen ke deng guliten yóm amohen. Ke Seitan boluy le du yóm gónó ye mogot, milud he ksidek udél le ebélê ye, yu kem mogot béléu."

Olon Dwata dé knikò tekuy
(Luk 12:2-7)

26 "Bê ye hlikò bè tau," mon Jisas. "Kdéen gebnos deng nmò tau, angat gotu gfan. Duhen ke wen bunihen bè kem dumuhen, tódô gotu bud tngón. 27 Bè yó kem gel tulónu kuy ke kifu, hol bud tulón ye ke kemdaw. Bè yó kem deng gel tulónu kuy sónen yu, hol bud tulón ye bè kdéen tau.
28 Bê ye abay likò bè tau. Gbek le hmatay lówó ye, okóm yóm lóyóf ye, là kô gbek le hmatay du. Dwata dé hol tahu knikò ye, abay se gbeken hmatay lówó ye, ne gbeken se tmudà lóyóf ye elem lanaw ofi. 29 Ngem yó kem ngà onuk bnes gel hbalù le, tek slad bli yóm lewu botù. Balù yóm kul là kebtes, là kóen na e tódô mosok ebè tonok yóm sotu ke là deng eles tngónen du yóm Mà tekuy bè longit. 30 Milud he yó dum kuy. Balù yó he kem balu wek ye, deng gotu nsó Dwata. 31 Yó gónóm mon, bê ye abay hlikò. Bong ye mebtes se kuy senta yó kem tey dê ngà onuk bnes."

Yóm tau là hmalà ke Jisas
(Luk 12:8,9)

32 Bud mon Jisas, "Yóm tau ke gel tulónen yóm kloloen do lem blóng kem dumun tau, angat bud tulónu se kun bè solu Mà bè longit. 33 Okóm yóm tau ke hnalaen yóm kloloen do lem blóng kem dumuhen, angat bud hnalau se do bè solu Mà bè longit."

Klolò ke Jisas gónón sekla nawa tau
(Luk 12:51-53; 14:26,27)

34 "Ilóem ofo kuy ke yó hendufu edini ke naw e sensotu nawa tau te tonok. Là, yó hendufu naw e semkla nawa. 35 Lemwót bè yóm kógówu edini, gotu sekla nawa le yó kem tau smà ne tau syê ne tau stuón. 36 Deng mom yó hol hmohon du yóm sotu tau, duhen yóm kun fes lówó. 37 Yóm tau ke loloen o," mon Jisas, "okóm ke alì henlom nawahen kem tuhahen, kéngen yóm kloloen do yó. Dalang se ke alì henlom nawahen kem ngaen, kéngen yóm kloloen do. 38 Yóm tau ke loloen o, okóm là eles tnihangen du yóm kun kros, kéngen yóm kloloen do.[l] 39 Yóm tau knamaen klowilen,

---

[l] **10:38** Yóm kros mon Jisas yó, hningónen yóm là klikò le matay bè yóm klolò le ke Jisas.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

angat lana béléen yóm klowilen yó. Okóm yóm tau là knamaen du yóm klowilen, angat gutahen yóm klowil laen dù sónen."

Yóm ofol angat blay Dwata
(Mark 9:41)

40 "Bè nim khógówu kuy ni," mon Jisas, "yó se tau hmódó kuy, lómón ke ou hnódóhen. Ne yó se tau hmódó do, lómón ke hnódóhen yóm deng hógów do. 41 Yóm tau ke hnódóhen yóm tau hógów Dwata, abay se dilóen yóm khógów Dwata du, angat tódô senged se yóm ofol blay Dwata kul yóm lewu le. Ne yó se tau hnódóhen yóm tau hyu kmoen, abay se dilóen yóm kehyuhen, tódô senged se yóm ofol blay Dwata kul yóm lewu le. 42 Tódô tulónu kuy ktahuhen, baluen he ke tek olon él tnaw hinum ye yóm sotu tau gel lemolò do, yóm tau alì glaan bè kdéen, abay se dilô ye yóm kloloen do, angat dohò wen ofol blay Dwata kuy."

Kehsólók Jan ke Jisas
(Luk 7:18-35)

11 1 Timbow deng kehlau Jisas yó kem sfolò lewu gel lemolò du yó koni, ominen lemwót na a tmolok bè yó kem dumu benwu hmilol bè yó.

2 Ngangen mból yóm gel nmò Krays efet gefet bè Jan lem blanggù, yóm Jan gel mabtays. Timbow gungolen, ominen wen bè yó kem gel lemolò du hógówen ebè Jisas 3 anì snólók le béléen ke deng duhen du ne yóm tau hógów Dwata tehe gel tulónen, duhen ke na le na nangat he?

4 Bè yóm ksólók le du bè Jisas, bnalaen se lu, monen, "Mulék ye ne, ne ye e tulón ke Jan yó kem deng gungol ye ne yóm deng ton ye. 5 Yóm tau butô tódô bud mton, yóm tau hikot bud gógów, yóm tau wen des mifù gnómen gotu mkó, yóm tau bokong bud mungol, yóm tau matay bud mowil. Ne sotuhen, yóm Tulón Hyu lemwót gu bè Dwata deng gefet bè yó kem tau élél. 6 Hligal kun yóm tau ke là megewu nawahen do."

7 Kogol yóm kulék le gu bè Jisas yó kem tau hógów Jan yó, omin Jisas tmulón ke Jan lem blóng yó kem tey tau sbung, monen, "Bè yóm tehe gel kógów ye ebè Jan bè yóm benwu laen hol tau menwu du, tedu se yóm tô nóyô hnebel mata ye béléen du? Yóm bnes tendo mung mgafil bè lenos kô? Là kô yó du. 8 Tedu se tô hnebel mata ye du? Yóm tau knóón knesen kô? Là kô yó du. Tek són yó gónó ye mton du yóm tau knóón knesen, tek són lem gónô bong yóm tau hol geta. 9 Tedu se hol hnebel mata ye du bè yóm tehe gel kógów ye ebéléen yó? Tau tugod Dwata kô? Tahu se, tau tugod Dwata yóm Jan. Okóm yóm nmoen, mkay senta yóm kun nmò yóm tugod Dwata, 10 yakà du du gónón e dohò yóm tehe hsulat Dwata ekni, yóm monen,

'Wen hógówu tukô gna kóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mò eles hemgifat du yóm angat lanem.'[m]
11 Tódô tulónu kuy ktahuhen," mon Jisas, "laen dù tau talak tonok ke
geta senta Jan. Okóm ke deng kól yóm kdaw kogot Dwata tau, balù yó
he kem tau alì glaan bè kdéen tau nogot Dwata, angat geta senta Jan.
12 Lemwót bè yóm kbut Jan tmolok efet kól nim kmoen ni, tey sidek tô
kseng le du yóm kogot Dwata tau. Yó kem tau alì lóbô tô mò du. 13 Yóm
kogot Dwata tau ni, deng eles gegna ne ktulón le du yó kem tehe gna
tugod Dwata ekni, dalang se ke Musis bè yóm kun hlau efet kól bè yóm
kun kdaw Jan. 14 Ke yó dum móyô ye hemtahu du yóm tehe tulón le yó,
kaem Jan yóm Ilaydya, yóm tehe gel mon le bud semfulék. 15 Yóm tau
wen klinguhen, hol hmungol."
16 Bud mon Jisas, "Tedu de kmò kehlingónu kuy yu kem tau kmoen ni?
Yó gónóhu e hkél kuy, hol ye mkél bè yó kem ngà là mdengen bè fedyan,
tnaba le yó kem dumu le, mon le, 17 'Deng me hningón mulu, ne lel me
tembol, là kô ye dog madal. Ne deng me hningón modung, lel me lemanu,
là kô ye dog langag.' 18 Ngem yó dém kkól Jan lem blóng ye," mon Jisas,
"gel fasting se kun, ne là kô ninumen du kun yóm ninum lóbô. Okóm
deng mom slón ye du, 'Tau wen malak du.' 19 Bè yóm deng kkól yóm
Ngà Tau, gel mken se kun ne gel minum lómón se yóm kuy. Okóm mom
senlón ye, gel mon ye, 'Ngem dé yóm tau yóó, bong kkenen, ne bong
kinumen. Deng mom niten swè yó kem tau gel mtuk bwis ne yó kem
dumu tau gemsalà.' Ewenem," mon Jisas, "sana kegfanen bè klowil yóm
tau mimón yóm khulung Dwata mit tau."

Kudél Jisas yó kem tau là dog hegsel
(Luk 10:13-15)

20 Omin Jisas mudél kul yó kem tau bè yó kem benwu tehe gónóhen
gel mò du yó kem dê hentaw ton gel nmoen, abay se là kô le hegsel, ne
là kô knogol le du yó kem sidek gel nmò le. 21 Yó monen mò kul, "Angat
tey tafak ye, yu kem tau bè Kurasin. Ne tey tafak ye se kuy, yu kem tau
bè Bitsayda. Ke deng tehe ton yó kem tau là Ju le bè Tayal ne bè Sidon ni
kem hentaw ton deng nmou lem blóng ye ni, ngem kà tódô le lemsek nes
sakù, ne bnulus le kohù lówó le mò ilô yóm deng kehegsel le, ne yóm deng
kkogol le yó kem sidek tehe gel nmò le. 22 Tódô tulónu kuy ktahuhen, sok
kól yóm kdaw angat kkukum Dwata tau, botong kéng he yóm ktafaken yó
kem tau là Ju le bè Tayal ne bè Sidon yóm angat ktafaken kuy. 23 Dalang
se kuy yu kem tau bè Kapérnaum. Ilóem kmon ye ke gefet bè longit yóm
alì kehegeta ye knô ye. Ngem kà angat tódô tudà Dwata kuy elem lanaw
ofi he. Ke deng tehe ton yó kem tau là Ju le bè yóm tehe benwu Sodom
ekni yó kem hentaw ton nmou lem blóng ye ni, hol mou kun ne ke là

---

[m] **11:10** Malakay 3:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hegsel le se kul, ne là kô genlà Dwata kul. 24 Tódô tulónu kuy ktahuhen,
sok kól yóm kdaw angat kkukum Dwata tau, botong kéng he yóm
ktafaken yó kem tau bè Sodom yóm angat ktafaken kuy."

Yóm fasad Jisas ebè yó kem tau deng hemtahu béléen
(Luk 10:21,22)

25 Bè yóm keseyón le Jisas yó, tódô mni bè Dwata, monen, "Ó Mà, uu se
mogot longit ne tonok. Tey kdóyónu kóm, abay se deng wen heglilebem
bè yó kem tau laen dù tngónen, okóm bè yó kem tau wen tngón le, là kô
heglilebem du bélê le. 26 Duhen yó se, Mà, yóm kóm kóyô kehlan du."
27 Omin Jisas bud mudél ebè yó kem gel lemolò du, monen, "Deng gotu
hkem Mà do yóm kdéen. Laen kô tau temngón du yóm Ngà Dwata, tek
són yóm Maen. Ne là kô wen tau temngón du yóm Maen, tek són yóm
Ngaen, ne tek són yó kem tau deng néléken mò gónóhen hetngón du.
28 Mógów ye ebéléu dé, yu kem tau miteg lemwót bè yóm keblat yóm
gel nbô ye. Fen henwósu bélê ye yóm blat yó. 29 Tles nbô ye dé yóm dou
nbô, ne hol ye dmalang béléu, abay se ganag nawahu, ne là kóe hegeta
knô. Ke yó se kuy nmò, là kô ye na e bud miteg. 30 Abay se tey mahil mit
du yóm dou hwit kuy, ne là kóen blat yóm tles dou hbô kuy."

Ktolok Jisas lan yóm Kdaw Kehegnô
(Mark 2:23-28; Luk 6:1-5)

12 1 Sotu kdaw bè yó, lemwót le Jisas ne yó kem gel lemolò du,
mlan le hlalak yóm tniba, bede geblà bè yóm Kdaw Kehegnô.
Ne tey kbitil yó kem gel lemolò du, yó gónó le ma bungu halay mò nteb
le. 2 Timbow ton yó kem Farisi, mon le mò ke Jisas, "Tenngelem dé yó
kem gel lemolò kóm, deng mom nulé le yóm hlau tekuy bè yóm Kdaw
Kehegnô yóm nmò le yó."
3 Bnalà Jisas lu, monen, "Deng hónô senfala ye yóm tehe nmò Dabid ne yó
kem kun tau bè yóm tehe kbitil le. 4 Tódô husek bè Gónô Dwata Dabid, ne
nwahen yóm mambang deng blay le ebè Dwata, ne ominen mken du dalang se
yó kem kun tau. Blaem bè yóm hlau tekuy, là kóen hyu kken tau hkawang du
yóm mambang yó, tek són yó kem gel demsù ebè Dwata gel mken du. Ewenem,
là kô duón Dwata du kul yóm kken le du. 5 Ne sotun," mon Jisas, "deng hónô
senfala ye snéen bè yóm tehe snulat Musis gbak ebè yó kem tau gel demsù ebè
Dwata. Bè yóm Kdaw Kehegnô, tódô henlel le mò nmò bè Gónô Dwata se kul,
okóm là se kô duón Dwata du kul. 6 Tódô tulónu kuy, deng wen kól lem blóng ye
yóm mfasang senta yó kem dê hlolò le kuy bè Gónô Dwata. 7 Wen yóm monen bè
Sulat Dwata, 'Keskodu dé yóm hol nóyóu bélê ye, là kô dsù du.'[n] Ke deng tngón
ye lanen yóm udél Dwata ni, là kô ne ye e tódô hensalà yóm tau laen dù bang

---

[n] **12:7** Husiya 6:6

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

salaen. 8 Yóm Ngà Tau, du se wen kwalisen fen tmolok du kuy yóm hyu mò du bè yóm Kdaw Kehegnô."

Kkó Jisas des bè Kdaw Kehegnô
(Mark 3:1-6; Luk 6:6-11)

9 Omin Jisas bud lemwót bè yó, ne hlós ebè yóm gónó le gel stifun yó kem Ju. 10 Wen sotu tau nô bè yó kimoy doli sigelen. Ne wen se kem dumu tau nô bè yó mebel le lan le dmuón ke Jisas, mon le mò du, "Gsalà bè yóm hlau tekuy kô yóm hkó des bè yóm Kdaw Kehegnô?"
11 Bnalà Jisas se lu, monen, "Tedu kmò ye du se kuy ke kulel kebtangen lem sol ngelem yóm ubiha ye bè Kdaw Kehegnô, là henmung nalu ye du kô? 12 Milud he yó dum tau, abay se bong muhen senta yóm ubiha. Yó gónóm mon, là gsalà tekuy du yóm kut hlau ke wen tau tnóbóng tekuy bè yóm Kdaw Kehegnô." 13 Omin Jisas mudél ebè yóm tau kimoy sigelen yó koni, monen mò du, "Bentolem sigelem." Ne tahu se, bentolen, hol lómón ke laen dù tehe desen, lómón yóm dolihen. 14 Okóm yó kem Farisi, tódô le gotu lemwót, ne sensatul le yóm kmò khatay le ke Jisas.

Yóm tau kun nélék Dwata

15 Tódô tngón Jisas yóm tô khatay le du, yó gónón tmagak yóm benwu yó. Tey dê tau bud lemolò du, ne gotu hkóhen des yó kem tau semlaw.
16 Ne tey kget kehlauhen kul anì là tulón le du bè dumu tau yóm deng nmoen bélê le. 17 Bè nim nmò Jisas ni, deng gónón dohò yóm tehe udél Dwata deng tulón yóm sotu tugod Dwata ekni boluyen Isaya, yóm monen,
18 "Ni se yóm tau tóbóng lówóhu, yóm deng néléku.
Tey bong nawahu du, ne tey kligalu béléen.
Angat tódô suu béléen yóm dou Tulus, ne angat heglalagen bè yóm kdéen tau yóm ktedeng kogotu kukum.
19 Là kô yó du gungol ye béléen ke mit sgés bè kem dumu tau, duhen ke gel hetê.
Ne là kô gungol ye du htétél bè gónón wen.
20 Bè yóm któbóngen tau, là kô tennù tenfoken du yóm hulu deng metngù, ne là tennù hnatayen du yóm solok sónmoen mudof.
Okóm henlelen yóm któbóngen kul efet hol gfan yóm kukum tedeng nogoten.
21 Béléen gónón mgel nawa yóm kdéen tau."[o]

Kemgis Jisas senta Seitan
(Mark 3:20-30; Luk 11:14-23)

22 Ne ominen wen sotu tau nit le ebè Jisas, tau butô lelen umew lemwót bè yóm tulus seitan malak du. Tódô hdó Jisas yóm malak du, ne tódô

---

[o] **12:18-21** Isaya 42:1-4

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gudél se yóm tau, ne bud mton. 23 Ya tey ketnga le du yó kem tau sbung
bè yó, mon le, “Déke ni yóm mon le semfu gu bè yóm tehe Dabid.”
24 Timbow gungol yó kem Farisi nim mon le ni, mom mon le, “Là kô yó
du. Kaem Seitan yóm htulus du yó, yakà són du Seitan kul ogot yó kem
tulus sidek.”
25 Tódô tngón Jisas yóm nô lem hendem le, ne yó gónón mon du mò
kul, “Yóm benwu tendo mesgólól nawa tauhen, ne ke sónmò le sfatay,
angat meglà. Balù yóm sotu gmónô, ke là ssotu nawa le, ne ke sónmò le
sfatay, angat le tódô seglef. 26 Duhen yó, ke sónmò le sfatay yó kem tau
nogot Seitan, deng mesgólól ne nawa yó kem tau nogoten, ne yó se angat
gónó le meglà. 27 Ke mon ye lemwót bè Seitan yóm kehdóhu tulus sidek,
wen snólóku bélê ye. Tedu se gónón lemwót yóm kehdó le tulus seitan yó
kem gel lemolò kuy? Tau du de gel htulus kul? Ke là lemwóten bè Seitan
yóm kul kegbek hdó tulus sidek, yó se gónón gdilô yóm ksalà kehedem
ye. 28 Là kóen na a lemwót bè Seitan yóm kehdóhu tulus sidek, okóm tódô
lemwót bè yóm kehtulus Dwata do yóm kegbeku mò du. Ne ni gónó ye
temngón du yóm deng kkólen lem blóng ye yóm kogot Dwata tau. 29 Yóm
kul ogot yó kem tulus seitan,” mon Jisas, “hol lómón yóm tau kemgis.
Laen kô dù tau gusek elem gónóen na a ma yó kem kimuhen ke là nan
gna nfét du yóm tau kemgis yó. Ke deng gféten, yó he kegwahen yó kem
nóyóen lem gónóen. Hol lómón yó se yóm deng nmou bè Seitan. 30 Yóm
tau là mungen do, hnohonen ou. Yóm tau là tnóbóngen do semtifun yó
kem tau, deng du se fen semkla kul. 31 Yó gónóhu mon du mò kuy, hnifót
Dwata yóm tau balù kihu salà nmoen, ne balù kihu udélen sidek gbak
ebéléen. Okóm là kô hnifóten du ke sidek kbaken ebè yóm Tulus Dwata.
32 Ne hnifót Dwata yóm tau ke sidek kbaken ebè yóm Ngà Tau. Okóm là
kô hnifóten du ke sidek kbaken ebè yóm Tulus Dwata. Ke yó nmò yóm
tau, laen kô tul kkóhen tahen yóm salaen yó.”

Dilô bè kbunguhen yóm koyu
(Luk 6:43-45)

33 Bud mon Jisas mò kul, “Yóm koyu hyu, hyu se kbunguhen. Ne yóm
koyu sidek, sidek se kbunguhen. Tódô ket koyu mungu, sal dilóem bè
kmò kbunguhen ke hyu duhen ke sidek. 34 Ya nim yu kem tau, knawa ye
ulal. Yó gónón sidek kebkó ye, abay se hono sidek yóm nô lem hendem
ye. Yó se nô lem hendem yóm tau, yó se sut bè sumóngen. 35 Yóm tau
hyu, hyu kebkóhen lemwót bè yóm hyu gel suen lem hendemen. Yóm
tau sidek, sidek kebkóhen lemwót bè yóm sidek gel suen lem hendemen.
36 Tódô tulónu kuy,” mon Jisas, “bè yóm kdaw kkukum Dwata tau, angat
gotu snólóken bélê le yóm kdéen deng tehe gel benkó le laen dù muhen.
37 Yakà lemwóten bè yóm tehe gel benkó ye gónó Dwata lemwót kmukum
kuy, ke angat tnafaken yu duhen ke là.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tô hmò le ke Jisas yóm hentaw ton
(Mark 8:11,12; Luk 11:29-32)

38 Ne wen bè yó kem tmolok hlau ne bè yó kem Farisi mudél ebè Jisas,
mon le, “Ó Sér, kóyô me ke moi kum yóm hentaw ton.”
39 Bnalà Jisas se lu, monen, “Tey sidek yó kem tau kmoen ni. Balù udì
ke wen nawa ye ebè Dwata. Móyô ye kô ke wen hentaw ton nmou lem
blóng ye? Laen kô dù bud nmou ne. Tek són nmou lem blóng ye, són yóm
hentaw ton tehe ton le bè Juna ekni, yóm sotu tehe gna tugod Dwata.
40 Bè yóm tlu buteng Juna nô lem blutut yóm tey utón bong lem mohin,
yó hnigaden yóm tlu butengen angat nô lem lebeng yóm Ngà Tau. 41 Bè
yóm kdaw angat kkukum Dwata tau, tódô le sbung mdà bè yó se kul
yó kem tau là Ju le lemwót bè Ninibi, ne angat nsel le yu. Anam yó ne,
tek olo Juna he yóm tehe hetngón du kul yóm udél lemwót bè Dwata,
ewenem yó, sana kehegsel le, ne tódô tnagak le yóm sidek gel nmò le.
Ne deng wen yóm mkay senta Juna deng kól lem blóng ye bè ni, okóm
deng mom henda ye. 42 Bè yóm kdaw angat kkukum Dwata tau, angat
mdà bè yó se kun yóm tehe libun boi là Juhen lemwót bè benwu Siba, ne
nselen yu. Tehe gloken milo lemwót gu bè kun benwu là sekna lanen na a
hemklingu ke Selumun, yóm tehe sotu tau hol geta bélê tekuy ekni, yóm
alì hulung hmau. Ne deng wen ne yóm mkay senta Selumun deng kól lem
blóng ye bè ni, okóm deng mom henda ye.”

Bud kesfulék yóm tulus seitan ebè yóm tau tehe nalaken
(Luk 11:24-26)

43 “Ke deng mdó bè yóm tau yóm tulus seitan gel malak du, yó lanen
semibet gu lem bnes mebel gónón e hegnô. Okóm ke laen dù bang tonen,
44 yó mon yóm tulus seitan yó, ‘Na bud mulék dé ebè yóm tehe gónóhu
lemwót.’ Tahu se. Bè yóm kkólen bè yó, tódô tonen laen kô dù nô du,
deng mólós, ne minggel kestifesen yóm tehe gónóhen nô yó. 45 Ominen na
tódô bud lemwót, nan e nangay hitu dumuhen bud nô bè yó, bede yóm
alì sidek egem le sentahen. Tikóng le deng kól, tódô le husek bè yóm tau
gónó le nô. Yó gónóm mon, mom mkay senta yóm gna tehe alì ksidek
kegnómen du. Lómón yó se yóm angat gfà le yó kem tau gel mò sidek nim
kmoen ni.”

Kebel le ke Jisas le yéen ne kem twolihen
(Mark 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Bè yóm tolo lel Jisas mudél ebè yó kem tey tau sbung ebéléen, sut
le se bè yó le yéen ne yó kem twolihen, tô le móyô stulón du, okóm olo
le tódô mdà bè lewaen. 47 Ne wen tmulón du ke Jisas, monen, “Tu dé le
yéem ne kem twolihem, mdà le bè lewà, móyô le stulón kóm kun.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

48 Mom yó balà Jisas kul, monen, “Wen se dumu yéu, ne wen se dumu
twolihu.” 49 Ominen yó temdok ebè yó kem tau gel lemolò du, monen,
“Ngem ni kem tau nii, hol lómón ke yéu ne hol lómón ke twolihu. 50 Abay
se yóm tau mimón yóm kun kóyô Mà bè longit, hol lómón ke twolihu ne
libunu ne yéu.”

Yóm hlingón bè yóm tau smohul
(Mark 4:1-9; Luk 8:4-8)

13 1 Bè yóm kdaw yó, lemwót bè gónô Jisas, mógów etu bè kilil yóm
lanaw, ne myón ne tmolok bè yó. 2 Ya tey tau genged bud stifun
ebéléen. Botong lemwót Jisas motun eta yóm ówóng, ne bè yó gónón
myón. Fen le nô bè kilil lanaw kul yó kem tey tau wen. 3 Tey dê tulónen
kul, bede sal hlanen bè hlingón, monen, “Wen sotu tau nan e sohul
bnéken bè dnaduhen. 4 Bè yóm ksohulen du, wen se temsik ebè lan, ne
sut yó kem onuk koyu, ne tódô gotu tnukô le. 5 Wen se sohulen gdek elem
lusok botu ebè yóm gónón laen hol tonoken. Là kóen legen deng sana
tmowok, abay se là mfól tonoken. 6 Okóm timbow sut kdaw bè yóm deng
ktowoken, tódô kendel menes, abay se monem là holen ngelem dolilen.
7 Ne bud wen se sohulen gdek e talak yóm gónón angat mfól kluon. Ne
tmowok se, tódô mung senok bè yó kem kluon, okóm deng mom limes
kun yóm ngà towok halay lem blóng le. 8 Okóm wen se sohulen gdek ebè
gónón hyu tonok. Timbow gefet, ya tey kfól bunguhen. Wen se kanguyen
mungu lematu, wen se mungu nem folò, wen se mungu tlu folò.” 9 Omin
Jisas bud mon du mò kul, “Yóm tau wen klinguhen, hol hmungol.”

Yóm gónó Jisas gel hmingón du yó kem gel toloken kul
(Mark 4:10-12; Luk 8:9,10)

10 Kogolen bè yó, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemolò du, wen snólók
le béléen, mon le, “Moen de ke gel hningónem yóm gel ktolokem yó kem
tau?”

11 Bnalà Jisas se, monen, “Wen yóm là heglileb Dwata du bè kem dumu
tau bè yóm kmò kogoten tau, okóm deng heglileben bélê ye. 12 Yóm tau
ke wen deng gwahen, angat tendo bud gel tennù Dwata béléen anì hol
mdengen yóm gwahen. Okóm yóm tau là suen du lem hendemen yóm deng
gungolen, balù yóm udì tehe tngónen, angat bud kó Dwata béléen. 13 Yó
gónóhu na gel hmingón du yóm gel tulónu kul, abay se bè yóm kton le du, là
kô dog dilô le du. Ne bè yóm kungol le du, là kô dog glileb le du. 14 Yó deng
gónón dohò yóm tehe mon yóm sotu gna tugod Dwata ekni boluyen Isaya,

‘Anien he ke gungol le, là kô glileb le du.
Anien he ke ton le, là kô dilô le du.
15 Abay se là móyô le dmalang ni kem tau ni, deng mom nseng le
klingu le, deng le mom hidong.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ke bê le nmò yó dum yó, dilô le yóm gel ton le ne glileb le lanen
yóm gel gungol le.
Ngangen ne efet le mimón béléu,' mon Dwata, 'ne gotu hnifótu yó
kem salà le.'[p]
16 Okóm kuy tey hyu," mon Jisas, "abay se dilô ye yóm gel ton ye, ne
tngón ye lanen yóm gel gungol ye. 17 Tódô tulónu kuy ktahuhen, tey dê
kem tehe tugod Dwata ekni dalang se yó kem dumu tau Dwata, gel tô
hendeen le mton du yóm kuy deng ton nim kmoen ni, okóm là kô ton le
du. Tô hendeen hnungol le se kul yóm kuy deng gungol ni, okóm là kô
gungol le du."

Hnigad yóm tau smohul
(Mark 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 "Ni hnungol ye," mon Jisas, "yóm lan yóm hningónu yó koni bè yóm
tau smohul. 19 Ke wen tau mungol du yóm tulón bè kmò kogot Dwata tau,
ne là dog hendem le du lanen, hol lómón ke yóm bnék temsik ebè lan.
Tódô sut Seitan, nwahen bélê le yóm udél deng gungol le. 20 Bong yóm
bnék gdek elem lusok botu, hol lómón ke yó kem tau hmungol yóm Udél
Dwata, ne tódô kendel hentahu le, ne tey ktimu óyô le du. 21 Okóm là
kóen dmolil, tek likót le tô hemtahu. Timbow wen gfà le duhen ke wen
hlayam sut bélê le lemwót bè yóm tô kehtahu le, tódô kendel gkogol le
yóm tô kehtahu le yó. 22 Bong yóm bnék gdek elem yóm angat gónón mfól
kluon, hol lómón ke yó kem tau hmungol du yóm Udél Dwata, okóm dê
bnukù nawa le bè klowil le, ne gfét nawa le bè kebel le kendengen le. Yó
gónón limes yóm kehtahu le, ne laen kô dù bunguhen. 23 Okóm yóm bnék
gdek ebè gónón hyu tonok, hol lómón ke yó kem tau hmungol du yóm
Udél Dwata, ne glileb le. Tey kbungu le kul, wen se mungu lematu, ne
wen se mungu nem folò, ne wen se tlu folò."

Yóm hlingón bè yóm kluon gbol lem halay

24 Bud wen hningón Jisas bélê le, monen, "Yóm kogot Dwata tau, lómón
yóm tau na a smohul yóm bnék hyu bè dnaduhen. 25 Sotu kifu bè yó,
igò le lemnga tungô yóm kdê le, tódô sut yóm hohon yóm tau fun dnadu
nan e bud nulit sohul bè dnadu yóm lem kluon, ominen bud mulék. 26 Ne
ominen tmowok yóm halay, ne tmowok se kun yóm lem kluon. Timbow
deng nbuten mosò yóm halay, yó he kdilô le du yóm kluon deng gbol
lemen. 27 Timbow ton yó kem tau gel mò nmò bè yóm tau fun dnadu
yó, omin le kendel mógów ebéléen, ne mon le mò du, 'Ó Sér, igoen se
tey tilob yóm bnék sohulem bè dnaduhem, moen se tu du ke wen gbol
lemen?'

---

[p] **13:14,15** Isaya 6:9,10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Bnalà yóm tau fun dnadu, monen, ‘Yóm tau hmohon do mò du yóm
yó.’
Ne mon yó kem tau mò nmò béléen, ‘Tedu kmò me du du? Gotu kendut
me kô yóm deng gbol bè yó?’
29 ‘Tagad he,’ mon yóm tau fun dnadu, ‘déke mom gomong gekdut ye
yó dum halay. 30 Na ye tódô hbungu lemen he yó kem halay. Sok kól bè
angat kutahu du, gna hekdutu yó kem tau muta yó kem kluon yó, gotu
benkes lu ne ntem le. Omin yó he muta yó kem halay, ne omin ye mogut
kul ebè fol.’ ”

Yóm hlingón bè yóm lem hulu alì lemnek
(Mark 4:30-32; Luk 13:18,19)

31 Ne bud wen sotu hningón Jisas bélê le, monen, “Yóm kogot Dwata
tau, hol lómón yóm lem hulu deng hulu yóm sotu tau bè tnibahen, 32 yóm
lem hulu alì lemnek bè kdéen. Okóm ke deng tmowok yóm huluhen yó,
tey bong, ne baling koyu, ne gotu le smala gu te hangahen yó kem onuk
koyu.”

Yóm hlingón bè yóm bulung henok mambang
(Luk 13:20,21)

33 Ne bud sotu hningón Jisas bélê le, monen, “Sotu gónó tekuy e
hmingón du yóm kogot Dwata tau, hol lómón ke yóm libun mò mambang.
Balù tek udì bulung henok boolen bè yóm tey arina deng hnéféen, botong
gbeken henok du yóm kbongen.”

Gel hlan Jisas bè hlingón yó kem tulónen
(Mark 4:33,34)

34 Kdê yó kem tulón Jisas yó kem tey tau sbung, sal gel hlanen bè
hlingón. Laen dù tulónen kul ke là hningónen du. 35 Ni se deng gónón
dohò yóm udél yóm sotu tau tugod Dwata ekni, yóm monen,

> “Angat gel hningónu yó kem gel tulónu kul.
> Angat tulónu kul yó kem tehe là deng tngón le du lemwót bè hol
> kbut benwu.”[q]

Tennef yóm kluon gbol lem halay

36 Kewót Jisas bè yó, tnagaken yó kem tey tau wen, ominen husek elem
gónô. Mógów le ebéléen yó kem gel lemolò du, ne mon le mò du, “Tulónem
kum kun lanen yóm hningónem bè yóm halay wen kluon gbol lemen.”
37 Tahu se, tulón Jisas kul, monen, “Yóm tau sohulen yóm bnék hyu
bè dnaduhen, duhen yóm Ngà Tau. 38 Ne yóm dnadu, hningónen yóm

---

[q] **13:35** Lingón 78:2

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

klamangen benwu. Ne yóm bnék hyu yó, duhen yó kem tau deng nogot
Dwata. Yó hningón yóm kluon gbol lemen, duhen yó kem tau deng nogot
Seitan. 39 Ne yóm hohon smohul du yó, duhen Seitan. Yóm deng kgefet
yóm halay, hningónen yóm hol són kdaw. Ne yó kem tau muta, duhen yó
kem hógów Dwata gu bè longit.
40 Bè yóm kekdut le yó kem kluon gbol lemen, ne yóm ktem le kul,
hol lómón yó se yóm angat kmoen bè yóm hol són kdaw. 41 Angat dók
yóm Ngà Tau yó kem hógówen gu bè longit anì gotu kó le yó kem kdéen
tau gel mit kem dumu le mò sidek, dalang se yó kem dumu tau gel mò
sidek, gotu kó le lu. 42 Gotu tudà le lu elem lanaw ofi. Ditu gónó le heslaf
dmumu mkik, ne sembéhé kakim. 43 Okóm kul yó du kem kun tau Dwata,
hol lómó angat keslinang le mata kdaw ke sok le deng kól ditu bè yóm
benwu nogot Mà le bè longit. Yóm tau wen klinguhen, hol hmungol."

Yóm hlingón bè yóm kimu labi

44 "Sotu gónó tekuy e hmingón du yóm kogot Dwata tau," mon Jisas,
"hol lómón ke yóm kimu labi deng tódô ton yóm sotu tau talak yóm
dnadu, yóm kimu tehe lebeng yó kem tau gnan ekni. Bè yóm ktonen du,
bud lebengen se kun. Ya tey kligalen mulék. Tódô gotu himot hbaluen yó
kem kdê nô béléen anì geblihen yóm tonok gónón mton yóm kimu labi."

Yóm hlingón bè yóm kimu libun boluyen pérlas

45 "Sotuhen," mon Jisas, "sotu gónó tekuy e hmingón du yóm kogot
Dwata tau, hol lómón ke yóm sotu tau mebel yóm kimu libun alì mebtes
boluyen pérlas. 46 Timbow wen tonen sotu alì tilob, ominen mulék, ne gotu
himot hbaluen yóm kdê kendengenen anì geblihen yóm pérlas tonen yó."

Yóm hlingón bè yóm huket

47 "Sotu bud gónó tekuy e hmingón du yóm kogot Dwata tau," mon
Jisas, "hol lómón ke yóm huket tudà le e talak lanaw, ne tey dê kay utón
él tawanen. 48 Timbow deng hnok yóm huket, omin le demyol du ete
kembu. Yó nmò le, sentólóng le yó kem utón tawan huket le. Lemwót yó
kem utón hyu, sù le lu lem timbà. Ne fen gotu bot le yó kem utón sidek.
49 Hol lómón yó se mò kmoen sok kól bè yóm hol són kdaw. Lemwót yó
kem hógów Dwata gu bè longit, gotu sentólóng le yó kem tau gel mò
du yóm hyu bè yó kem tau gel mò du yóm sidek. 50 Yó kmò le yó kem
tau sidek nmò le, gotu tudà le lu elem lanaw ofi. Ditu gónó le alì heslaf
dmumu mkik, ne sembéhé kakim."

Yóm hlingón bè yóm kimu labi ne kimu lomi

51 Snólók Jisas bè yó kem gel lemolò du, monen, "Gotu glileb ye kô
lanen ni kem hningónu ni?"

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mon le se, “El, Sér, glileb me.”
52 Bud mon Jisas, “Yóm tau gel tmolok hlau gnan, ke deng gfi bè kogot
Dwata tau, hol lómón ke du yóm tau wen kimu labihen, ne wen kimu
lomihen deng denfélen bè gónóen mò gónóhen gel ma yóm wen muhen
du.”

Kekbê le ke Jisas bè Nasarit, yóm hol kun benwu
(Mark 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Timbow deng gotu deng ktulón Jisas du kul ni kem gel hningónen
ni, ominen lemwót bè yóm benwu yó, bud mulék ebè hol kun benwu.
54 Yóm kkólen bè yó, tódô na a tmolok bè yóm gónó le gel stifun yó kem
Ju. Ya tey ketnga le du yó kem tau hmungol du, mon le, “Gónón ma du
ketngónen tmolok nim tau ni? Ne gónón lemwót yóm ktulusen mò du yó
kem hentaw ton gel nmoen? 55 Igoen se du ngà yóm tau gel mò gónô. Ne
igò sem Midi du yóm yéen. Ne du se twogu le Jim ne Jusif ne Simun ne
Judas. 56 Ne yó kem libunen, nô le gu bè ni. Gónón lemwót de yóm tey
khulungen nim tau ni?” 57 Ne yó se gónó le kembê du.
Mon Jisas mò kul, “Yóm tugod Dwata, laen kô dù madat du bè yóm hol
kun benwu. Dalang se yó kem hol kun fes lówó, là kô nadat le du. Tek
són yó kem dumu tau bè tólóng benwu madat du.” 58 Lemwót bè yóm là
kehtahu le du, là holen wen hentaw ton nmò Jisas bè yó.

Kegbelen bè nawa Hirod yóm tehe kehfatayen ke Jan gel mabtays
(Mark 6:14-29; Luk 9:7-9)

14 1 Bè yóm kdaw yó, gefet bè Hirod yóm gubérnor bè Galili, yóm
gel nmò Jisas. 2 Bè yóm kungolen du, monen mò yó kem tau
smugung béléen, “Deng duhen yó se yóm Jan tehe gel mabtays, deng bud
mowil. Yó gónón wen ktulusen gembek mò du yó kem hentaw ton gel
nmoen.” 3-4 Yó gónó Hirod mon du yóm yó, abay se du yóm tehe hekfô ke
Jan, lelen hfét du, ne heblangguen. Yó gónón mò du béléen yóm yó, lanen
tehe mólów du bè yóm tehe kalawen ke Hirudiyas, yehen yóm twolihen
boluyen Filip. Tehe gel monen mò ke Hirod, “Deng nuléhem yóm hlau
tekuy yóm kalawem yehen twolihem yó.” 5 Bè yóm kungol Hirod du yóm
udél Jan yó, hol kóyóen ke tô kendel hfatayen Jan, okóm likò bè yó kem
Ju, abay se dilô le hol tugod Dwata yóm Jan.
6 Ni se tehe kmoen yóm katay Jan. Bè yóm tehe kkól yóm kdaw gel kehligal
le du yóm tehe ksut Hirod, hadal le yóm ngà Hirudiyas libun lem blóng yó
kem tey tau deng sbung bè yó. Ya tey kehyu nawa Hirod. 7 Wen fasaden yóm
ngà madal yó, monen, “Balù kihu nóyóem, blayu kóm.” Gloken smafà béléen
he. 8 Lemwót se yóm ngà, snólóken bè yéen ke tedu yóm hnihen bè Hirod. Ne
yó mon yéen mò du monem mò ke Hirod, “Kulu Jan dé blayem do, hyónem
do te huyów.” 9 Timbow gungol Hirod yóm yó, ya tey sidek kegbeng lemen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Okóm lemwót bè yóm deng safaen bè yóm ngà yó, lel le mungol du yó kem
tey tau wen bè yó, yó gónón tódô hemlus du béléen yóm hnihen. 10 Tahu
se, tódô heklengen lihol Jan lem blanggù. 11 Omin le mit kuluhen ne hyón
le te huyów, blay le bè yóm ngà libun. Ne lemwót se kun, blayen ke yéen.
12 Lemwót lówó Jan, fen nwa yó kem gel lemolò du, ne lebeng le. Timbow
deng kebeng le du, omin le mógów ebè Jisas, tulón le du kdéen.

Kehken Jisas yóm limu libu kem logi
(Mark 6:30-44; Luk 9:10-17; Jan 6:1-14)

13 Bè yóm kungol Jisas du yóm deng glumfak Jan, kewót le bè yó són lu
smakay ówóng etu fatu lanaw bè yóm gónón tinof. Ne e gungol yó kem
tau yóm kewót le Jisas yó, tódô le lemwót se kul gu bè kul benwu, gotu
le tmonok mentad hilol lanaw na le e lenebet Jisas. 14 Timbow dmuung le
Jisas, tódô tonen yó kem tey tau wen deng gna ebè yó. Ya tey kkoduhen
kul, gotu hkóhen yó kem des le.

15 Timbow deng kimel, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemolò du, mon
le, “Deng kimel ne ni, lelen là moni bè tau nim benwu ni. Dókem lu dé ni
kem tey tau ni ebè tu kem benwu hmilol anì na le e bemli ken le.”

16 “Omin he,” mon Jisas. “Tódô yu ne hemken kul.”

17 Mon le se, “Ê, són nô bélê me bè ni, tek són limu botù mambang ne
lewu tedek utón él.”

18 “Nit ye edini kun,” mon Jisas. 19 Tahu se. Omin Jisas gotu hyón yó
kem tau bè yóm gónón ukol bnes. Ne nwahen yóm limu botù mambang
ne lewu tedek utón él, ne temngel ebè longit, mni bè Dwata. Ominen
kembéng yóm mambang, ne oguhen yó kem gel lemolò du anì sagid le
ebè yó kem tau. 20 Tódô kdê le se gotu mken ne gotu le bsow. Timbow
deng kken le, gotu sentifun yó kem gel lemolò ke Jisas yóm lukas ken le,
botong sfolò lewu abì. 21 Yó kwen kem logi mken, botong limu libu. Là
homong nsó le du kem libun ne kem ngà.

Kógów Jisas te él
(Mark 6:45-52; Jan 6:15-21)

22 Kogolen bè yó, gotu hotun Jisas elem ówóng yó kem gel lemolò du,
hegnahen lu efatu lanaw, ominen yó hulék yó kem tau. 23 Timbow le
deng gotu lemwót, lemwót se ke Jisas kun elem bulul tek sotuhen lanen
na a mni bè Dwata. Ngangen nô bè yó lem bulul efet kifu tek sotuhen.
24 Blaem yóm ówóng snakay yó kem gel lemolò du, deng kól talak lanaw.
Ya tey keglayam le nan e senlong lu yóm tey lenos bong.

25 Song sut bélê le Jisas deng móyón mwas, tódô mógów ta él ebélê le.
26 Bè yóm kton le du yóm kógówen ta él, ya tey sidek klikò le, ofo kul
mon du ke busaw. Botong le gotu lemangat. 27 Omin Jisas kendel mudél
ebélê le, monen, “Hgel ye nawa ye dé. Ou ni. Bê ye abay hlikò.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Hebkó se ke Pitér, monen, “Ó Sér, ke tahu uu se yó, hógówem o edyó
kun ta él.”
29 “Géhéli sen,” mon Jisas.
Mung tódô kekmó Pitér ta yóm ówóng le, tódô mógów ta yóm él etu
bè Jisas. 30 Okóm timbow gnómen yóm tey kgel yóm lenos, tey sidek
klikoen, ne tódô sen-gengen se tô lemneb elem él. Ne botong gdawaten
Jisas, monen, “Tnóbóngem o, Sér.”
31 Omin Jisas kendel kemfô du bè sigelen, monen, “Tey udì kehtahuhem
nim uu. Moen du ke megewu nawam do?” 32 Ne omin le motun elem yóm
ówóng, ne tódô teflok se yóm lenos.
33 Yó kem dumu gel lemolò ke Jisas nô lem yóm ówóng yó, botong tud
le bukol le bè soluhen, mon le, “Tahu uu se yóm Ngà Dwata.”

Kkó Jisas des yó kem tau bè Ginésarit
(Mark 6:53-56)

34 Ngang le mówóng efet le dmuung fi fatu yóm lanaw bè yóm benwu
boluyen Ginésarit. 35 Bè yóm kkól le bè yó, tódô kendel dilô le se Jisas
yó kem tau bè yó, ne omin le gotu hetngón du bè yó kem benwu hmilol
yóm deng kegdek Jisas bélê le. Tahu se, gotu nwit le ebè Jisas yó kem tau
gemnóm des bélê le. 36 Henkodu le béléen baluen ke olo le gemdù kilil
nesen yó kem tau gemnóm des. Tahu se, tódô kdéen tau gotu mdù nesen,
tódô le gotu bud hyu.

Yóm tolok kem tau gnan
(Mark 7:1-13)

15 1 Ne wen kem Farisi ne yó kem gel tmolok hlau mógów ebè Jisas,
lemwót le bè syudad Jirusalim. Wen snólók le béléen, mon le,
2 “Moen de kul yó kem gel lemolò kóm ke là lolò le du yó kem hlau yó
kem tehe fù tekuy ekni? Là dog le na molob tdok gu laan le là deng
mken.”
3 Bnalà Jisas se lu, monen, “Wen se do snólók bélê ye. Moen se kuy du
ke là lolò ye du yóm hlau Dwata, mom yó lolò ye yóm hlau lenbù nmò ye?
4 Igò Dwata se mon du bè Sulaten, ‘Nadatem maem ne yéem.’ Ne sotuhen,
‘Yóm tau ke sidek kbaken ebè maen ne yéen, tódô hnatay kmò du.’[r]
5 Okóm yóm kuy gel tolok,” mon Jisas, “là kóen sidek kun ke mon te
bè kem tuha tekuy, ‘Yóm tô blayu kuy, deng mom blayu ke Dwata.’ 6 Bè
yóm ktolok ye yó, là kóen sidek ke là bud nadat te kem tuha tekuy. Ni se
gónón gfan yóm klaen dù mu ye du yóm hlau Dwata. Són lolò ye yóm kuy
hlau lenbù nmò. 7 Tey tau hemtedeng knô nim yu. Deng yu se gónón e
gbak yóm tehe udél Isaya, yóm monen,

---

[r] **15:4** Kehewà 20:12; 21:17; Hlolò 20:9; Hlau 5:16

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 ‘Són bè sumóng gónó le madat do ni kem tau ni, mon Dwata, okóm
yóm nawa le tey mayuk béléu.
9 Laen kô dù muhen yóm gel ktaba le ebéléu, abay se són hlau lenbù
nmò tau yóm gel tolok le,
okóm bè ktolok le du, hol lómón ke hlau lemwót béléu.’ ”[s]

Yóm gónón là mólós bè Dwata yóm tau
(Mark 7:14-23)

10 Ne bud senbung Jisas ebéléen yó kem tey tau wen, monen mò kul,
“Ni hol hnungol ye anì tngón ye. 11 Là kóen lemwót bè yó kem kihu sungit
yóm tau mit du là mólós bè Dwata. Okóm yó mit du là mólós, duhen yóm
sidek kebkó gel btang bè sumóngen.”
12 Kogol yóm kudél Jisas yó, mógów le ebéléen yó kem gel lemolò du,
ne mon le mò du, “Tey sidek kebut le kóm yó kem Farisi tu koni lemwót
bè yóm monem ebélê le.”
13 Ne bnalà Jisas lu, bede hningónen, monen, “Yóm hulu là kun hulu du
yóm Mà bè longit, angat tódô kenduten. 14 Tódô bayà ye lu yó kem Farisi
yó. Hol lómón ke tau le butô tô nalak le kem dumu le butô. Ke salak
honon butô, kaem angat le gotu geblos elem sol.”
15 Omin Pitér mudél ebè Jisas, monen, “Tulónem kum dé lanen yóm
deng monem là mólós yó koni.” 16 Mon Jisas se, “Ilóem laen deng tngón
ye kô kuy senta yó kem dumu tau? 17 Là tngón ye du kô balù kihu sungit
yóm tau, tódô hlós elem blututen, ominen yó bud gel lemwà gu lem
lówóhen. 18 Okóm yóm sidek kebkó gel btang bè sumóng yóm tau, hono
lemwót lem hendemen, ne yó se mit du là mólós bè Dwata. 19 Kdê yó kem
nmò sidek, hono lemwót bè kehedem tau, lómón yóm monok, ne mdà
yehen, ne mò samuk, ne mnagaw, ne mò kéng, ne yóm tódô gel semtulón
dumu tau. 20 Yó se yó kem nmò gónó tau là mólós bè Dwata. Tek élél yóm
là na kolob tdok gu laan là deng mken.”

Kehtahu yóm sotu libun là Juhen
(Mark 7:24-30)

21 Bud kewót Jisas bè yó, hlós ebè yóm benwu moni bè Tayal ne Sidon.
22 Timbow le kól bè yó, wen sotu libun là Juhen lemwót bè yó mógów
ebéléen, libun semfu gu bè tau Kanan. Tódô hgelen udélen tmaba ke
Jisas, monen, “Ó Sér, sfu tehe Dabid, hol knoduhem ou. Wen yóm ngau
libun lengel matahen, ne tey sidek kehlayamen du yóm gel malak du.”
23 Okóm bà sekteb ke bnalà Jisas. Omin le mógów ebéléen yó kem gel
lemolò du, mon le mò du, “Yake tódô hulékem yóm libun yó, sónmoen
tendo hebnes huli tekuy.”

---

[s] **15:8,9** Isaya 29:13

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 Omin Jisas mudél ebè yóm libun, monen, “Tek són ebè yó kem tau
Israél gónó Dwata e hógów dou, yakà mkél le bè yó kem ubiha tabag.”
25 Okóm tódô hegluduk bè ti Jisas yóm libun yó, monen, “Hol
tnóbóngem o sen, Sér.”
26 Bud bnalà Jisas, bede hningónen, monen, “Là hyu mbot du bè kem
ohu yóm kul ken kem ngà.”
27 Bud mon yóm libun, “Tahu se yóm monem yó, Sér. Okóm balù yó he
kem ohu, sal gel ken le yó kem ubang ken gel btang gu te lemisa yóm tau
funen.”
28 Omin Jisas mon du mò du, “Tey bong kehtahuhem, Lenibun. Yó ne,
deng gutahem ne yóm hnihem béléu.” Tahu se, tódô sen-gengen se mkó
des yóm ngà yóm libun yó.

Kehkó Jisas des yó kem tau

29 Bud kewót Jisas bè yó mentad hilol Lanaw Galili, ominen hlós elem
bulul, ne myón bè yó. 30 Bè yóm knóen bè yó yó, tey dê tau bud mógów
ebéléen. Gotu nit le ebéléen yó kem tau tugô, ne yó kem tau butô, ne yó
kem tau tiked, ne yó kem tau umew, ne tey dê kem dumu tau gemnóm
des snéen. Gotu sù le lu klohok ti Jisas, ne gotu kóhen se yó kem des le.
31 Tey ketnga le du yó kem tau yóm kton le yó kem umew bud le gudél,
yó kem tau tiked gotu bud hyu, ne yó kem tau tugô gotu bud mekteng
kógów le, yó kem tau butô gotu bud mton. Ya tey kdóyón le ke Dwata,
yóm kul gónó hemtahu yó kem tau Israél.

Kehken Jisas yóm fat libu kem logi
(Mark 8:1-10)

32 Omin Jisas tmaba ebè yó kem gel lemolò du, ne monen mò kul, “Tey
klayuk nawahu kul ni kem tau ni. Deng tlu kdaw le ni ne nô béléu bè ni,
laen kô dù bud ken le. Ne là se móyóe tódô hulék kul là mken, kô lenmek
le gu bè lan.”
33 Mon yó se kem gel lemolò du, “Bang tô gónó tekuy ma du mò hken
kul bè nim benwu laen hol tau menwu du ni yó kem tey tau wen ni?”
34 Bud mon Jisas se, “Hilu botù de mambang nô bélê ye?”
Mon le se, “Tek hitu botù ne wen ngà utón élen.” 35 Omin Jisas gotu
hyón kul yó kem tey tau wen. 36 Ne nwahen yóm hitu botù mambang
ne yóm udì utón él, ne nan mni bè Dwata. Tikóng deng knihen, ominen
kembéng du, ne hsagiden yó kem gel lemolò du.
37 Gotu le mken kdê le, ne tódô le gotu gemtu. Timbow deng kken le,
gotu sentifun yó kem gel lemolò du yóm lukasen, botong hitu abì. 38 Yó
kwen tau mken, botong fat libu logi, là homong nsó le du kem libun ne
kem ngà. 39 Omin Jisas gotu hulék yó kem tau. Lemwót kun bud motun
elem yóm ówóng, mógów etu bè yóm benwu glem lem Magadan.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kóyô le ke wen hentaw ton nmò Jisas
(Mark 8:11-13; Luk 12:54-56)

16 1 Sotu kdaw bè yó, wen yó kem Farisi ne yó kem Sadyusi mógów
ebè Jisas na le e tô tnilów, mon le mò du, “Moi kum kun yóm
hentaw ton mò gónó me hemtahu du yóm khógów Dwata kóm.”
2 Okóm yó balà Jisas kul, monen, “Ke deng sdef kdaw, sal gel mon ye,
‘Angat mnóng kdaw ke haya, yakà hulô but longit.’ Ne tahu se. 3 Ne ke
hlafus, sal gel mon ye, ‘Angat kmulón ni kdeng, yakà hulô but longit.’ Ne
tahu se. Tey ye hulung milô du yó kem gel ton ye bè longit, mon Jisas.
Okóm là hulung ye temnef du yóm dê hton Dwata kuy nim kmoen ni.
4 Hol monu sidek tau nim yu! Bà udì ke wen nawa ye ebè Dwata. Móyô ye
kô ke wen hentaw ton nmou lem blóng ye? Laen kô dù bud nmou ne, tek
són nmou lem blóng ye, són yóm hentaw ton tehe ton le bè Juna ekni.”
Ominen tódô tmagak kul.

Ketgama yóm kul gel ktolok yó kem Farisi ne yó kem Sadyusi
(Mark 8:14-21)

5 Timbow le deng kól fi fatu yóm lanaw le Jisas, tódô gbel bè nawa
yó kem gel lemolò du yóm klaen dù mambang nit le mò bnotu le. 6 Ne
wen udél Jisas ebélê le, monen, “Hol ten-gama ye yóm kul bulung henok
mambang yó kem Farisi ne yó kem Sadyusi.”
7 Stulón le són lu yó kem gel lemolò du, mon le, “Yó dô gónón mon
du yóm yó, yakà klifót tekuy du mit mambang.” 8 Tódô tngón Jisas yóm
sentulón le, yó gónón mon du mò kul, “Moen de ke sentulón ye yóm là
kegwit ye bnotu? Tey udì kehtahu ye. 9 Efet ni he là deng glileb ye du
dilóu yóm gel nmou. Hentulón ye nawa dé yóm kekbéngu limu botù
mambang bè yóm limu libu kem logi, hilu abì de lukasen deng sentifun
ye? 10 Ne yóm le kekbéngu hitu botù mambang bè yóm fat libu kem logi,
bud hilu abì lukasen? 11 Là kô na e mambang du tendoken yóm tulónu yó
koni. Mò ye là gmileb du du yóm monu? Hol ten-gama ye yóm kul bulung
henok mambang yó kem Farisi ne yó kem Sadyusi.”
12 Omin le yó he temngón du sundu bulung henok mambang du yóm
tendoken, okóm yóm kul ktolok yó kem Farisi ne yó kem Sadyusi.

Kdilô Pitér ke Jisas yóm Misaya, yóm deng kehkamal Dwata du yóm klamangen
(Mark 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Bud kewót Jisas bè yó, hlós le etu bè yóm benwu moni bè yóm
syudad boluyen Seseriya Flipay. Bè yóm kkól le bè yó, snólók Jisas yó
kem gel lemolò du, monen, “Tedu de kul kmò kehedem du yó kem dumu
tau yóm Ngà Tau?”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Mon le se, “Wen se mon du, Jan kun yóm tehe mabtays. Mon kem
dumu, Ilaydya kun. Sotu tô kmon le du, Jirimaya kun, duhen ke wen bè
yó kem dumu tugod Dwata ekni.”
15 Ne mon Jisas se mò kul, “Kmò kuy se du? Tedu se kuy kmò kehedem
do du?”
16 Fen bnalà Simun Pitér, monen, “Uu se yóm Misaya, yóm Ngà yóm
Dwata laen kô dù tul katayen.”
17 Mon Jisas se mò ke Pitér, “Tey hyu kóm Simun ngà Jan, abay se là
lemwóten bè tau yóm kdilóem do, okóm tódô lemwót bè Mà bè longit.
18 Ni tódô tulónu kóm, lemwót bè yóm udélem yó gónóhu moluy kóm
Pitér, yó lanen botu. Ne bè nim botu ni gónóhu mbut hbegel yóm kehtahu
le béléu yóm kdéen tau hemtahu bè klamangen benwu. Balù yóm hatay,
là kô gatuen kul. 19 Yó hmou kóm, blayu kóm yó kem kunsì bè yóm
kwalisem bè yóm benwu nogot Dwata. Yó se nmò kenbéem talak tonok,
yó se angat bud kenbê Dwata bè longit snéen. Ne yó se nmò là kenbéem
du, là se kenbê Dwata du bè longit.” 20 Tey mget ktulón Jisas du yó kem
gel lemolò du anì là tulón le du bè dumu tau ke du yóm Misaya.

Tanay ktulón Jisas yóm angat keglayamen ne katayen
(Mark 8:31–9:1; Luk 9:22-27)

21 Nbuten bè yó ne, tódô gel hnakang Jisas tmulón du bè yó kem gel
lemolò du yóm angat keglayamen, monen, “Là gbeku du ke là mógówe
ebè Jirusalim. Bè yóm kkólu bè yó, angat hnayam le o yó kem tuha gónó
tekuy gel galak, ne yó kem tau geta gel demsù ebè Dwata, ne yó kem
tau gel tmolok hlau. Ngang le mò du efet hfatay le ou. Okóm bè getluhen
kdaw, angat bud hlowil Dwata o.”
22 Omin Pitér mit ke Jisas hlayuk udì, ne bnólówen, monen mò du,
“Teya he yó, Sér. Yake béen dohò kut yóm monem yó.”
23 Beklil se Jisas ebè Pitér, monen, “Hlayuki béléu, Seitan. Béem tô
henseng yóm nógówu. Là kóen lemwót bè Dwata yóm kehedemem yó,
kaem kehedem tau te tonok.”
24 Ne bud mon Jisas mò yó kem gel lemolò du, monen, “Ke wen
tau móyô lemolò do, song hyu ke tódô tebelen yóm kun kóyô, ne eles
tnihangen yóm kun kros, ne ominen yó lemolò do.[t] 25 Yóm tau ke
knamaen klowilen, angat lana béléen yóm klowilen yó. Okóm yóm tau
ke là knamaen du klowilen lanen lemolò do, angat gutahen yóm klowil
laen dù sónen. 26 Anien he yóm tau ke gotu gfunen klamangen benwu,
laen kô dù ofolen du yóm deng gfunen yó ke lana béléen yóm klowil
laen dù sónen. Ke lana béléen yóm klowil yó, laen kô dù bud gónón ma
du yóm mò tlesen. 27 Yakà angaten bud semfulék edini yóm Ngà Tau,”

---

[t] **16:24** Yóm kros mon Jisas yó, hningónen yóm là klikò le matay bè yóm klolò le du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mon Jisas. “Bè yóm kesfuléken yó, gfan béléen yóm tey kegeta Maen, ne gotu le mung du yó kem gel hógów Dwata gu bè longit. Bè yóm kdaw yó, tódô gotu blayen yó kem tau yóm balà yóm tehe deng gel nmò le. 28 Tódô tulónu kuy ktahuhen, angat wen he bélê ye bè ni gmafit mton du yóm bud kesfuléken edini yóm Ngà Tau mò kmamal yóm klamangen.”

Kesfili kton le ke Jisas
(Mark 9:2-13; Luk 9:28-36)

17 1 Timbow deng bud nem kdawen bè yó, lemwót Jisas mneged ebè yóm sotu bulul geta, nwiten Pitér ne yó kem lewu tau setwoli Jim ne Jan, tek sónen lu. 2 Bè yóm knô le bè yó, tódô sfili kton le ke Jisas. Yóm lem uyóhen hol lómón nóng mata kdaw, ne yóm nesen tódô gotu sminang bukay. 3 Ne tódô hetnga ton le se Musis ne Ilaydya, stulón le ke Jisas. 4 Mung tódô kudél Pitér ebè Jisas, monen, “Hyu ni, Sér, deng me nô bè ni. Ke móyói, hdae tlu lowig, sotu kóm, sotu ke Musis, sotu se ke Ilaydya.”

5 Yóm igò Pitér tolo mudél, tódô lememek eta le yóm tey lobun sminang bukay, tódô gungol le yóm mudél gu lemen, monen, “Ni se hol dou Ngà, gónón nô nawahu. Tey kligalu béléen. Hol gel hnungol ye.” 6 Bè yóm kungol le yóm udél yó, tódô le gotu hegluduk lemfen bè tonok yó kem tau mung ke Jisas, ya tey sidek klikò le.

7 Okóm mógów ebélê le Jisas, ne nenoken lu, ne monen mò kul, “Mdà ye dé. Bê ye mom hlikò.” 8 Omin le tukóng eta, laen kô dù bud tau ton le, tek són Jisas. 9 Bud kewót le bè yó, mulék le mosol. Tey kget kmon Jisas du mò kul, “Hol bê ye tagad tulón yóm deng ton ye yó koni ke là nan na mowil yóm Ngà Tau.”

10 Snólók le bè Jisas yó kem tau mung du yó koni, mon le, “Tahu kô yóm gel mon yó kem tmolok hlau, nan gna kól he yóm tehe Ilaydya, ominen kól yóm Misaya?”

11 Bnalà Jisas se, monen, “Tahu se yó, nan gna kól yóm Ilaydya mò eles hemtifes yóm kdéen. 12 Okóm tódô tulónu kuy,” mon Jisas, “deng sut se Ilaydya, okóm laen kô dù tau dmilô du. Tódô nmò le béléen yóm kul knóyô. Senged se yóm angat nmò le bè yóm Ngà Tau, angat tey kehlayam le du.” 13 Ne tódô tngón yó kem tau mung du yó, ebè Jan yóm tehe gel mabtays gónón gbak yóm tulón Jisas ni.

Hdó Jisas yóm tulus seitan malak yóm ngà
(Mark 9:14-29; Luk 9:37-43a)

14 Tikóng le deng bud semfulék ebè yó kem tey tau sbung le Jisas, wen sotu tau sut béléen, tódô tuden bukolen bè soluhen, monen mò du, 15 “Ó Sér, hol knoduhem yóm ngau, wen desen snidaf. Ya tey sidek kehkengkelen ke sok gel sut béléen. Wen se gónón gel mugod elem ofi

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

duhen elem él. 16 Deng nitu ebè yó kem gel lemolò kóm, okóm là gbek le du."

17 Omin Jisas mudél, monen, "Yu kem tau kmoen ni, alì ye hemda. Gel sekban yóm kehedem ye. Deng tey kegenu ne nô lem blóng ye, ne deng tey kehlawihu nawahu bélê ye. Nitem edini kun yóm ngaem." Tahu se, niten ebéléen. 18 Tódô hdó Jisas yóm gel malak yóm ngà yó, ne sen-gengen se tódô hyu yóm ngà.

19 Kogolen bè yó, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemolò du, tek són lu, mon le mò du, "Moen de kum ke là gbek me hdó yóm tulus seitan malak tum ngà tu koni?"

20 Mon Jisas se, "Abay se tolo udì kehtahu ye. Tódô tulónu kuy ktahuhen, ke bnotù tekuy yóm kehtahu ye, anien ke olon senged bè kutit yóm lem hulu boluyen mustard, botong gbek ye tódô mon du bè yóm bulul nii, 'Milihi etuu.' Nénégem kà tódóen mili. Laen kô dù là gbek ye du. 21 Okóm yóm tulus seitan malak yóm ngà yó koni, tek sotu hdó du, tek són yóm kni ye bè Dwata, mung du yóm kfasting ye."

Yóm gewu dulék Jisas eles tmulón du yóm angat katayen
(Mark 9:30-32; Luk 9:43b-45)

22 Sotu kdaw bè yó, gotu le stifun bè Galili yó kem gel lemolò ke Jisas, ne mon Jisas mò kul, "Angat blay le elem tdok yó kem tau yóm Ngà Tau 23 mò hfatay le. Okóm bè getluhen kdaw, bud hlowil Dwata." Bè yóm ktulón Jisas du kul nim ni, ya tey sidek keblat nawa le du yó kem gel lemolò du.

Yóm kbayad Jisas bè Gónô Dwata

24 Timbow le gefet bè Kapérnaum le Jisas ne yó kem gel lemolò du, wen kem tau fen gel mtuk yóm bayad bè Gónô Dwata kól bè Pitér, snólóken, monen, "Gel mayad kô kun yóm tau gónó ye gel htolok yó?"

25 Mon Pitér se, "Igò se." Kewót Pitér bè yó, husek elem gónô le.

Unihen husek, tódô kendel wen snólók Jisas béléen, monen, "Ó Simun, tedu kóm kehedem du nim ni? Bè ni te tonok, tau du se fen gel mayad bwis bè yóm tau hol geta, kem ngaen kô, duhen ke yó kem tau knamalen?"

26 Bnalà Pitér se, monen, "Yó kem tau knamalen."

Mon Jisas se, "Ke lómón yó, là dog le mayad ne yó, yó kem hol kun ngà. 27 Okóm là hyuhen ke hebut tekuy lu ni kem tau mtuk ni. Yake lemwóti dé ebè lanaw na a dmulé. Nwahem yóm utón él tanay semkot ne yóm filak mgel tonem lem baken, yó se mò kut bayad lewu te."

Yóm hol geta bè yó kem tau nogot Dwata
(Mark 9:33-37; Luk 9:46-48)

18 1 Bè yóm kdaw yó, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemolò du, snólók le béléen, mon le, "Tau du se hol geta bè yó kem tau nogot Dwata?"

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Bè yóm kbalà Jisas kul, wen ngà tnabahen ebéléen, hdaen lem blóng le,
3 monen, “Ngem nim ngà nii, là kô ktesen du yóm kegetahen. Tódô tulónu kuy
ktahuhen,” mon Jisas, “ke là tenles ye du yóm kuy kehedem lómón yóm kun
kehedem nim ngà ni, là kô ye na a gmung bè kogot Dwata tau. 4 Duhen yó, yóm
tau là hegetahen knóen bè kem dumuhen lómón yóm kun nmò nim ngà nii, du
se yóm hol geta bè yó kem tau nogot Dwata. 5 Ne ke wen tau hmódó yóm sotu
ngà lómón yóm ngà nii mlan bè dou boluy, lómón se ke o ne yóm hnódóhen.”

Ketgama yóm sindil
(Mark 9:42-48; Luk 17:1,2)

6 Bud mudél Jisas, monen, “Ke yó nmò yóm sotu tau, ke lemwót béléen
gónóhen là bud hemtahu béléu yóm sotu ngà, mom hyu bè yóm tau yó he
ke tódô bot elem mohin gu laanen là deng wen ngà hebtangen, tléwéng
bè liholen yóm botu bong gónó le gel gmaling mò heblaten etlaan.
7 Tey kodu le yó kem tau talak tonok, abay se tey dê mit kul là hemtahu.
Sal gel sut bè tau se yóm yó, okóm angat tey tafaken yóm tau mò du. 8 Yó
gónóm mon, ke doli sigelem duhen ke doli tihem mit kóm là hemtahu, hyu
ke tódô kenlengem, ne botem. Mom hyu béléem he ke lana béléem doli
tihem duhen ke doli sigelem syan ke gutahem yóm klowil laen dù sónen.
Laen kô ofolem du yóm klewu tihem ne klewu sigelem ke deng mom niten
uu elem lanaw ofi, yóm ofi laen kô dù tul katayen. 9 Ke sotu matahem mit
kóm là hemtahu, tódô lensitem, ne tudaem. Mom hyu béléem he ke lana
sotu matahem syan ke gutahem yóm klowil laen dù sónen. Laen kô dù
ofolem du yóm klewu matahem ke deng mom tudà le uu elem lanaw ofi.”

Yóm hlingón bè yóm ubiha tabag
(Luk 15:3-7)

10 “Hyu ke béen abay wen hen-gnok ye bè ni kem ngà nii. Tódô tulónu
kuy, eles wen yó kem hógów Dwata tendo gel nô bè Mà bè longit fen gel
semgyok kul. 11 Yó hol nógówen elem benwu yóm Ngà Tau, nan e tnóbóng
yó kem tau deng lana.
12 Mò kehedem ye du se kuy? Ke wen tau mfun lematu ubiha, mò
kmoen du de ke sotu lana bélê le? Ngem kà nan na tebel du yó kem syóm
folò syóm bè yóm gónón hótób kul talak bilil nan e hnebel yóm sotu tabag
bélê le. 13 Bè yóm ktonen du, tey kligalen. Tódô tulónu kuy ktahuhen, tey
bong he kligalen du yóm sotu lana deng tonen senta yó kem syóm folò
syóm là lanahen. 14 Senged se knawa yóm Mà tekuy bè longit. Là kóen
móyô ke sotu bè yó kem ngà lómón ni ke tô lana bè soluhen.”

Ktolok Jisas yóm kmò keseflifót

15 “Ke wen gónón gemsalà béléem yóm dumuhem hemtahu, tódói mógów
ebéléen, ne sentulón ye són yu lewu ye yóm salaen béléem. Ke hnungolen uu,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bud mulék hyu yóm keswè ye. 16 Okóm ke là hnungolen kóm, miti sotu duhen
ke lewu tau mò dumuhem bè yóm bud kógówem ebéléen anì gloloem yóm
deng monen bè Sulat Dwata, yóm monen, 'Ke wen gónóm tmifù dumum tau,
hyu ke wen lewu duhen ke tlu tau mò fen hmungol du yóm monem.' 17 Okóm
ke là dog hnungolen kul, tódô gotu tulón ye yóm kdéen bè gónó le gel stifun
yó kem Ju. Okóm ke là dogen hmungol balù yóm deng kwit ye du bè gónó le
gel stifun yó kem Ju, hol lómón kmò ye ebéléen, lómón yóm kmò ye ebè yó
kem tau là hemtahuhen bè Dwata, ne bè yó kem dumu tau gemsalà."

Yóm gel kenbê ye, ne yóm là kenbê ye du

18 "Tódô tulónu kuy ktahuhen," mon Jisas, "yó se nmò kenbê ye talak
tonok, angat bud kenbê Dwata bè longit snéen. Yó se nmò là kenbê ye du,
là se kenbê Dwata du bè longit snéen.
19 Ni mò hol sù ye bè nawa ye. Anien ke tek lewu tau mni bè Dwata, ne
deng ssotu nawa le mni du yóm hni le, tódô blay Mà bè longit kul yóm
hni le béléen yó. 20 Baluen he ke tek lewu duhen ke tlu tau stifun mlan bè
dou boluy, senged knóu bélê le."

Yóm hlingón bè yóm tau là hnifóten ke dumuhen

21 Omin Pitér mógów ebè Jisas, wen snólóken béléen, monen, "Ó Sér,
ke sónmoen gemsalà béléu yóm dumuhu, hilu duléku de hmifót du? Hitu
duléku kô?"
22 Bnalà Jisas se, monen, "Là tek hitu dulékem du, okóm hitu folò
duléken hitu kehlifótem du.
23 Abay se yóm kogot Dwata tau, hol lómón yóm sotu hningónu ni.
Tehe yu ekni, wen sotu tau hol geta kun mtuk bayad bè yó kem tau gel
mò nmò béléen. 24 Yó tanay nit le ebéléen yóm sotu tau mutóng deng hilu
kati filak. 25 Okóm yóm tau ni koni, laen kô gónón ma mò bud bayaden
du yóm tey utóngen yó. Yó tódô tô nmò yóm tau hol geta béléen, tódô
tô hbaluen mò klifen, mung du yehenen ne kem ngaen, kkólen bè yó
kem kimuhen mò mayad du yóm nutóngen. 26 Okóm tódô na a kendel
mtud bukol bè solu yóm tau hol geta yóm tau yó, monen, 'Nam hanay
kut nawam, Sér, angat gotu bnayadu he yó yóm utóngu béléem.' 27 Tahu
se, tódô bud mulék koduhen du yóm tau hol geta yóm tau yó koni. Tódô
hnifóten béléen yóm utóngen yó koni, ne tódô hewaen snéen.
28 Timbow deng gewà yóm tau yó koni, bud glebeten se yóm sotu
dumuhen mò nmò tehe mutóng béléen, bede olo hilu filak yóm kun
utóng. Ominen tódô mogot du nan e nmò hemlong du, monen, 'Géhél
bnayadem ou ni.' 29 Okóm yóm dumuhen yó, tódô na a hegluduk bè solu
yóm gónón mutóng, monen, 'Nam hanay kut nawam, Wè, angat gotu
bnayadu he yó yóm utóngu béléem.' 30 Okóm là kóen dog móyô yóm tau
mtuk yó, mom heblangguen efet gbayaden yóm utóngen béléen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31 Timbow ton yó kem dumu tau mò nmò bè yóm tau hol geta yó, ya tey
sidek kegnóm le du. Omin le mógów ebè yóm tau hol geta bélê le, ne gotu
tulón le du kdéen. 32 Kewót yóm tau hol geta, bud htabahen yóm tau yó
koni. Mung ktonen du, monen, 'Tey hesek laen dù mu yóm uu. Deng hnifótu
béléem yó kem tey utóng bongem lemwót bè yóm kehkoduhem béléu.
33 Moen de ke là knoduhem du kedumuhem lómón yóm deng dou kkodu
kóm?' 34 Ya tey sidek kebut yóm tau hol geta yó koni. Tódô heblangguen mò
tafaken du efet gbayaden yóm hol són utóngen."

35 Bud mon Jisas, "Lómón sem ni ne angat nmò Mà bè longit bélê ye ket
kuy ne sotu ke là tahu hnifót ye yó kem dumu ye gemsalà bélê ye."

Ktolok Jisas bè keskó tau syehen
(Mark 10:1-12)

19 1 Timbow deng ktulón Jisas ni kem ni, ominen bud lemwót,
tnagaken prubinsya Galili, mógów etu bè yó kem dumu benwu bè
prubinsya Judiya fi fatu yóm él boluyen Jurdan. 2 Tey tau wen bud huli
du, ne gotu hkó Jisas yó kem gemnóm des bélê le.

3 Yóm knóen bè yó, wen kem Farisi mógów ebéléen, wen snólók le
béléen mò dalil gónó le dmuón du, mon le, "Là sideken bè hlau tekuy kô
ke skó bè yehenen yóm tau balù kihu buten?"

4 Bnalà Jisas lu, monen, "Deng hónô senfala ye yóm monen bè Sulat Dwata.
Bè yóm hol kbuten nmò Dwata yóm tau, logi ne libun.[u] 5 Yó mon Dwata,

'Yó gónóm mon, gtagaken maen ne yéen yóm logi ne setnù le yóm
tuha libunen,
ne baling le ssotu yóm lewu le yó.'[v]

6 Yó gónóm mon, là kô le bud stólóng ne yó kem tau syehen, deng le
baling ssotu ne. Duhen yó, yóm deng kun sensotu Dwata, béen abay wen
tau bud semkó kul."

7 Bud snólók le béléen yó kem Farisi, mon le, "Ke lómón yó, moen se ke
tehe snulat Musis yóm sotu hlau, yóm monen, 'Ke móyô skó bè yehenen
yóm logi, nan ne wen sulat gónón fema mò ilô yóm deng kkóhen du?' "[w]

8 Bnalà Jisas se, monen, "Yó gónó Musis smulat du yóm hlau yó, lemwót
bè yóm alì kehlom nawa ye mò sidek se. Okóm bè hol kbuten, là kô na a
kóyô Dwata du se yóm skó bè yehen. 9 Tódô tulónu kuy," mon Jisas, "yóm
logi ke kóhen yehenen igoen se là mdà du ne ke bud myehen dumu libun,
yó nmoen yóm tau yó, deng ndaen ne yóm libun gna yehenen."

10 Mudél le se kul yó kem gel lemolò ke Jisas, mon le, "Ke là se gbek me
skó bè yehen me, dog myehen ne yó."

11 Bnalà Jisas se lu, monen, "Là kdéen du tau gembek du yóm là myehen.
Són gónón gembek du ke tódô Dwata mò du. 12 Sal stólóng se yóm but gónó le

---

[u] **19:4** Tekang Kbuten 1:27; ne 5:2 [v] **19:5** Tekang Kbuten 2:24 [w] **19:7** Hlau 24:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

là myehen kem tau. Wen se là myehenen, abay se wen iget le lemwót bè ksut le. Wen se là myehenen lan le kmafun kul. Wen se là myehenen lemwót bè kimón le yóm hmò Dwata kul. Yó se tau gembek lemolò du ni kem monu ni, hol loloen."

Kni Jisas kul bè Dwata yó kem ngà lemnek
(Mark 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Wen se kem tau mit ngà ebè Jisas anì na le e hnok du, ne anì hnihen lu bè Dwata. Okóm yó kem gel lemolò ke Jisas, mom bnólów le lu. **14** Okóm mon Jisas, "Heflós ye lu edini yó kem ngà yó, bê ye abay henseng lu. Abay se yó kem tau nogot Dwata, hol le mkél bè knawa ni kem ngà lómón ni." **15** Omin Jisas gotu mnok kul ne mni bélê le bè Dwata, ominen hlós ebè yóm gónón e solu.

Yóm lomi tau wen kendengenen
(Mark 10:17-31; Luk 18:18-30)

16 Sotu kdaw bè yó, wen sotu tau mógów ebè Jisas, monen, "Ó Sér, wen snólóku béléem. Tedu de yóm hyu mò nmou anì gutahu yóm klowil laen dù sónen?"

17 Bnalà Jisas se, monen, "Moen de ke snólókem béléu yóm hyu? Tek són Dwata yóm hyu. Ke hendeenem yóm klowil laen dù sónen, hol nimónem yó kem kun hlau Dwata."

18 Mon yóm tau yó, "Hlau du de, Sér?"

Bud mon Jisas se, "Béi monok. Béi mdà yehen. Béi mnagaw. Béi tmifù kéng. **19** Nadatem maem ne yéem. Kenbong nawahem kem dumuhem lómón kbong nawahem yóm kóm knô."[x]

20 Bud mudél se yóm lomi tau yó, monen, "Deng gotu lolou yó kem yó, Sér. Tedu de duen?"

21 Bud bnalà Jisas se, monen, "Ke móyói hol gulit, tu ne muléki nam e hbalù kdê nô béléem, ne blayem bè tu kem élél yóm blihen. Ke yó nmoem, angat wen tey kendengenem bè longit. Ne lemwót yó dum kóm, loloem ou." **22** Timbow gungol nim lomi lemnok ni koni yóm udél Jisas ebéléen yó, tódô lemwót, ya tey sidek keblat nawahen, abay se nalihen yóm tey kendengenen.

23 Omin Jisas mudél ebè yó kem gel lemolò du, monen, "Tódô tulónu kuy ktahuhen, tey mgel bè yóm tau wen kendengenen ke tô hogoten ke Dwata klowilen. **24** Bud nulitu bélê ye. Tey mgel bè yóm tau wen kendengenen ke tô hogoten ke Dwata klowilen. Mom mahil he yóm kamél ke hfusek te bè yóm sol dalum."

25 Bè yóm kungol le du yó kem gel lemolò ke Jisas yóm monen yó, tey ketnga le du, mon le, "Ke lómón yó, tau du de gembek gmuta du yóm klowil laen dù sónen."

---

[x] **19:18,19** Kehewà 20:12-16; Hlolò 19:18; Hlau 5:16-20

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26 Temngel ebélê le Jisas, monen, “Ke bè tau, là gbeken du. Okóm bè
Dwata, laen dù là gbeken du.”
27 Omin Pitér mudél se kun, monen, “Ngem ni dém mi, Sér, glok me
tódô gemtagak yóm kdéen lan me lemolò kóm. Bang tô ofol me se kum
du?”
28 Mon Jisas se mò kul, “Tódô tulónu kuy ktahuhen, ke deng kól yóm
lomi benwu, ne ke deng bangen myón bè yóm gónóhen myón kmamal
yóm Ngà Tau, wen snéen gónó ye myón kmamal bè yó, yu kem sfolò lewu
gel lemolò do ni. Angat ye fen mogot kukum bè yó kem sfolò lewu bung
tau semfu gu bè yóm tehe Israél. 29 Ket tau, ke gloken gemtagak gónóen,
ne yó kem dumuhen setwoli, ne yó kem tuhahen, kkólen bè yó kem
ngaen, duhen ke tonoken lanen lemolò do, lematu dulék Dwata he bud
hulék du ebéléen yóm deng gtebelen yó. Ne lelen yó he angat gmuta du
yóm klowil laen dù sónen. 30 Bede angat tey dê bè yó kem tau deng gegna
nim kmoen ni, angat le bud ghuli bè yóm kdaw yó. Ne yó kem ghuli nim
kmoen ni, angat le bud gegna bè yóm kdaw yó.”

Yóm hlingón bè yó kem tau mò nmò

20 1 Bud mon Jisas mò kul, “Yóm kogot Dwata tau, hol lómón ke
yóm sotu tau lamang grép huluhen. Sotu kdaw, tódô temkifu
lemwót na a mebel tau mò nmò bè yóm huluhen yó. 2 Tahu se, wen tau
tonen, ne eles sentulón le gna yóm kmò ksukéyen kul sendaw. Ominen yó
hewót kul mò nmò.
3 Timbow deng sóól mneged kdaw, ominen bud lemwót ebè fedyan yóm
tau fun hulu, wen tau tonen bliwel mdà gu bè yó laen dù nmò le. 4 Ne
monen mò kul, ‘Ke móyô ye, ne ye e mò nmò béléu bè huluhu. Henyuhu
he ksukéyu kuy.’ 5 Tahu se, na le e mò nmò yó kem tau yó. Timbow deng
gtungu kdaw, bud mebel tau yóm fun hulu. Ne bud sóól mosol kdaw,
bud yó se nmoen. 6 Timbow móyónen sdef kdaw, ominen bud lemwót, ne
tolo wen he dumu tau mdà gu bè yó bè fedyan, snólóken bélê le, monen,
‘Moen ke tódô ye mdà bè ni laen dù nmò?’
7 Bnalà le se, mon le, ‘Laen dù tau hmò kum nmò.’
Bud monen se mò kul, ‘Mò ye nmò béléu dé bè huluhu.’ Tahu se, na le e
mò nmò.
8 Timbow deng seklewet bè yó, ominen mon du mò yóm tau snaligen,
‘Tnabahem ne yó kem tau mò nmò, ne snukéyem lu. Gna snukéyem yó
kem tau huli sut, ngangen efet kól bè yó kem tau tanay sut.’ 9 Tahu se,
gna bnayaden yó kem tau hol són huli sut. Tódô blayen kul yóm sukéy
geblà bè yóm sukéy le sendaw. 10 Ngangen ne snukéyen yó kem tau gna
sut bè yó. Ofo kul ke bong kul sukéy, okóm là. Tódô senged se. 11 Bè yóm
kton le du, tey kestulón le du yóm tau fun hulu yó, 12 mon le mò du, ‘Yó
kem tau huli sut yó, là dengen legen he yóm kul kmò nmò, hanà tek sotu

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

uras le. Blaem nim kum, deng sendaw me ni ne htanggas bè nóng kdaw,
tódô kóem gotu hsengedem sukéy me.'
13 Bnalà yóm tau fun hulu yóm sotu tau mudél ebéléen, monen, 'Ó Wè,
là kô lenugihu kóm. Igò tekuy sem deng hyu semtulón du du eginu yóm
sukéy ye sendaw. 14 Nwa ye ne yóm sukéy ye, ne mulék ye. Tódô dou kóyô
hsenged du yóm kun sukéy yóm tau huli sut bè yóm kuy. 15 Ilóem laen
dù dou kwalis mò du yóm dou kóyô bè yóm dou filak? Nófô ye kô yóm
kkoduhu yó kem tau huli mò nmò?' "
16 Ne bud mon Jisas mò kul, "Yó kem ghuli ni kmoen ni, angat bud
gegna. Ne yó kem gegna ni kmoen ni, angat bud ghuli."

Getlu dulék Jisas tmulón du yóm angat katayen
(Mark 10:32-34; Luk 18:31-34)

17 Bè yóm tolo ksubô le Jisas ebè Jirusalim, niten hlayuk udì yó kem
sfolò lewu gel lemolò du, wen tulónen kul sónen lu, yó monen mò kul,
18 "Ngem nim kógów tekuy ebè Jirusalim ni, sok kuy kól ditu, angat eted
le yóm Ngà Tau elem tdok yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata,
ne yó kem tau gel tmolok hlau. Yó angat kukum le du, hatay. 19 Ne angat
blay le elem tdok yó kem tau là Ju le. Tey kehlowon le du, ne lel le mfes
du, ngangen efet tnutuk le bè kros. Bede bè getluhen kdaw, tódô bud
hlowil Dwata."

Yóm tô hni tuha libun Sibidi bè Jisas
(Mark 10:35-45)

20 Timbow kogolen bè yó, mógów bè Jisas tuha libun Sibidi, mung du
lewu ngaen logi. Tódô tuden bukolen bè solu Jisas, wen tô nóyô hnihen
béléen.
21 Ne mon Jisas se mò du, "Moem de?"
Monen se, "Wen tô hnihu béléem dé, Sér. Kesok deng kól du yóm
kegetahem, kóyóu ke fasadem dou ke angat le myón klohokem ni kem
lewu ngau ni, sotu fi bè kwananem ne sotu se fi bè iwóngem."
22 Bnalà Jisas se, bede mudél ebè yó kem lewu ngaen, monen, "Là kô
tngón ye du yóm hni ye yó. Gbek ye hembala du kô ke yu gemfà du yóm
angat glumfaku?"
Mon le se, "Gbek me."
23 Mon Jisas, "Tahu se, angat glumfak ye se yóm dou glumfak. Okóm
laen dù kwalisu mélék du yóm tau myón fi bè kwananu ne fi bè iwóngu.
Dwata se mò du yóm yó. Deng wen ne eles néléken mò angat hyónen bè
yó."
24 Timbow gungol yó kem sfolò gel dumu le lemolò ke Jisas yóm hni yó
kem lewu tau setwoli yó, ya tey sidek kebut le kul. 25 Omin Jisas gotu bud
semtifun kul, monen mò kul, "Deng hónô tngón ye ne kul kmò yó kem tau

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hol geta talak tonok, tey gel kdansók le yó kem tau nogot le. Ne yó kem tau mogot kukum, tey gulé kwit le yóm kukum nogot le. 26 Okóm bélê ye kuy, là kô yó du yóm hyu bélê ye. Ke wen sotu bélê ye móyô ke du baling geta bè kem dumuhen, yake hol nô béléen yóm nawa yóm tau gel tóbóng lówó. 27 Ne ke wen bélê ye móyô ke du hol gegna bè kem dumuhen, yó dé kmoen lem blóng ye, lómón ke du yóm klifen ye. 28 Yakà lómón ni du se yóm kun nmò yóm Ngà Tau. Là kô yó du nógówen edini ke fen na a hdatù lem blóng kem tau. Okóm yó nógówen mò na e tmóbóng kul. Angat hamaen yóm kun klowil mò msok yó kem tey dê tau gu lem hatay."

Kehton Jisas yó kem lewu tau butô
(Mark 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 Timbow le bud lemwót gu bè Jiriku le Jisas ne yó kem gel lemolò du, ya tey tau wen bud mung du. 30 Ne wen lewu tau butô myón bè kilil lan. Tikóng gungol le yóm klan Jisas bè yó, tódô kendel henmung le tmaba, mon le, "Ó Sér, sfu tehe Dabid, hol knoduhem mi." 31 Okóm deng mom senbólów le lu yó kem tey tau bè yó, mon le, "Bê ye abay hebnes tmaba." Tnódónem mom hennolì le tmaba, "Ó Sér, sfu tehe Dabid, hol knoduhem mi."

32 Timbow gungol Jisas yóm ktaba le, tódô hegsud mdà, ne ominen tmaba kul ebéléen, monen, "Tedu de yóm tô hmò ye do?"

33 Mon le se, "Htonem mi, Sér." 34 Ya tey kkodu Jisas kul yó kem tau yó, ominen mnok bè mata le. Tódô sen-gengen se yóm bud kton le, ne tódô henmung lolò le Jisas.

Khódó le ke Jisas bè Jirusalim
(Mark 11:1-11; Luk 19:28-40; Jan 12:12-19)

21 1 Ngang le Jisas mógów ne yó kem gel lemolò du efet le moni bè Jirusalim. Deng le gefet bè yóm sotu benwu udì boluyen Bitfid, nô lem henfek yóm Bulul Ulib. Bè yóm kkól le bè yó, wen lewu bè yó kem gel lemolò du hógów Jisas tukô gna kul, 2 monen mò kul, "Mógów ye do etu bè tum benwu udì ditu tuu. Sok ye kól ditu, angat wen ton ye asnu fét hanà malak nati. Tódô ntó ye, nit ye do edini. 3 Ke wen tau smólók kuy, mon ye, 'Wen muhen du yóm gónó tekuy mogot.' Kaem tódô kendel hlusen kuy." 4 Ni se deng gónóhen dohò yóm tehe snulat yóm sotu tehe tugod Dwata ekni, yóm monen,

5 "Hol tulón ye yó kem tau menwu bè Sayun, mon ye,
Ngem deng sut yóm tau hol geta bélê ye, tau là kóen hegeta knô,
smakay asnu.
Snakayen yóm nati asnu."[y]

---

[y] **21:5** Sikaraya 9:9

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Tahu se, lemwót yó kem lewu hógówen yó koni, tódô nmò le se yóm deng
mon Jisas mò kul. 7 Nalak le ebè Jisas yóm asnu, mung du ngà natihen, afid le du
dumu nes le, ne hsakay le ke Jisas.
8 Ne tey dê bè yó kem tey tau mung ke Jisas, gotu nból le mulit lan yó
kem dumu nes le. Wen se bélê le ma doun koyu, gotu hlasà le mulit lan
mò gónó le hegfan yóm kadat le du. 9 Tódô le gotu mensag yó kem tau
tukô gna du ne yó kem fen tukô huli du, mon le,
"Hol dóyón tekuy yóm semfu bè yóm tehe Dabid. Dwata he hol
tmóbóng du nim tau deng hógówen ni. Hol dóyón tekuy dé Dwata."[z]
10 Timbow deng kól bè Jirusalim Jisas, ya tey ketnga le du yó kem
kdéen tau menwu bè yó, snólók le, mon le, "Tmau du de ni?"
11 Bnalà yó kem tey tau sbung, mon le, "Ni se yóm Jisas, yóm tugod
Dwata lemwót bè Nasarit, yóm sotu benwu bè prubinsya Galili."

Klo Jisas yó kem tau hembalù lem Gónô Dwata
(Mark 11:15-19; Luk 19:45-48; Jan 2:13-22)

12 Tódô hlós elem Gónô Dwata Jisas, tódô glohen yó kem tey tau bemli ne yó
kem tey tau hembalù lemen. Yó nmoen, nan e gotu lo lu. Gotu lugoden yó kem
lemisa yó kem tau gel lemuluk filak. Dalang se yó kem gónó le gel myón yó kem
tau hembalù kfati, gotu lugoden. 13 Mon Jisas mò kul, "Igò Dwata deng mon du
bè Sulaten, 'Yó muhen yóm dou Gónô mò gónó le gel mni ebéléu yó kem tau.'
Okóm," mon Jisas, "deng mom henbaling ye gónó le nô yó kem tau gel mnagaw."[a]
14 Bè yóm igò Jisas nô bè yó bè Gónô Dwata, tódô le gotu mógów ebéléen
yó kem tau butô ne yó kem tau tugô, ne gotu hkó Jisas yó kem des le.
15 Okóm yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem gel tmolok
hlau, gotu le mom lembut bè yóm kton le yó kem hentaw ton nmò Jisas ne
bè yóm kungol le yó kem ngà tendo dmóyón du bè yó lem Gónô Dwata. Yó
tendo mon le, "Hol dóyón tekuy dé yóm sfu yóm tehe Dabid." 16 Mudél le ebè
Jisas yó kem tau lembut du yó koni, mon le, "Gungolem kô udél tu kem ngà?"
Mon Jisas se, "Gungolu se." Ne bud monen, "Là deng gesfala ye du kô
yóm sotu tulónen bè Sulat Dwata, yóm monen,

'Ó Dwata, balù yó kem ngà kólen bè yó kem ngà tolo hebón,
deng tolokem lu anì hol tódô yóm kdóyón le kóm.' "[b]

17 Timbow deng yóm kudél Jisas yó koni, ominen tmagak kul, hlós ebè
Bitani, ne ditu gónón tungô.

Kudél Jisas yóm koyu fig
(Mark 11:12-14,20-24)

18 Timbow hayahen bè yó, tódô bud temkifu Jisas mulék ebè syudad
Jirusalim. Yóm tolo knóen bè lan, gnómen ne kbitilen. 19 Ne wen tonen

---

[z] **21:9** Lingón 118:25,26; ne 148:1 [a] **21:13** Isaya 56:7; Jirimaya 7:11 [b] **21:16** Lingón 8:2

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sotu koyu mdà kilil lan boluyen fig. Omin Jisas mógów etu, nénégen ke wen bunguhen, okóm laen duen, tódô hono doun. Omin Jisas mudél ebè yóm koyu yó, monen, “Nbuten ni là kói na e bud mungu.” Tódô sengengen se mékéng yóm koyu yó.

20 Ya tey kehtaw le du yó kem tau gel lemolò ke Jisas yóm kton le du yó, mon le, “Kiholen kendel tódô gotu mékéng nim koyu ni?”

21 Mon Jisas mò kul, “Tódô tulónu kuy ktahuhen, ke wen kehtahu ye, ne ke là megewu nawa ye, gbek ye snéen mò du yóm nmou bè nim koyu ni. Là sónen du yó gbek ye, gbek ye snéen tódô mdók nim bulul nii anì mdó bè ni, ne mili elem mohin, botong tódô nimónen yu. 22 Ke wen kehtahu ye, balù kihu hni ye bè Dwata, guta ye.”

Ksólók le yóm kwalis Jisas
(Mark 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Bud mulék ebè Gónô Dwata Jisas. Yóm igoen tolo tmolok bè yó, sut le béléen yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak, mon le mò ke Jisas, “Wen kô kwalisem mò du ni kem deng nmoem bè ni? Tau du se bemlay kóm kwalis mò du?”

24 Bnalà Jisas se lu, monen, “Wen se dou snólók bélê ye. Ke tngón ye balaen, tulónu kuy se yóm gónón lemwót yóm dou kwalis mò du yóm deng nmou bè ni. 25 Ni snólóku bélê ye. Bè yóm tehe gel kbabtays Jan yó kem tau, gónón lemwót de kwalisen mò du? Lemwót bè Dwata kô, duhen ke tódô lemwót bè kem tau?”

Omin le na stulón són lu yó kem tau smólók ke Jisas yó koni, mon le, “Tedu kmò kbalà tekuy du du? Ke mon tekuy se lemwót bè Dwata, dô monen, ‘Moen de ke là hentahu ye du?’ 26 Ke bud mon tekuy se lemwót bè tau, déke mom wen sidek nmò le bélê tekuy yó kem tau, abay se bè kul kehedem du, hol tau tugod Dwata yóm Jan.”

27 Omin le malà ke Jisas, mon le, “Là kô tngón me du balaen yóm snólókem yó.” Ne bud mon Jisas se, “Ke là tngón ye du balaen yóm dou snólók, là se tulónu du kuy gónón lemwót yóm dou kwalis mò du yóm deng nmou bè ni.”

Yóm hlingón bè yó kem lewu ngà logi setwoli

28 Omin Jisas bud mon du mò kul, “Tedu de kmò kehedem ye du nim nii? Wen sotu tau lewu ngaen logi. Lemwót yóm mà le, mógów ebè yóm ngaen twogu, ne monen mò du, ‘Ó ngà, nam e mò kut nmò bè gónó mulu grép dé kemdaw ni.’ 29 Okóm mom mon yóm ngaen twogu yó, ‘Bée dou.’ Okóm legen udì bè yó, tenlesen hendemen ne tódô lemwót etu. 30 Ominen bud mógów ebè yóm ngaen són twoli, ne senged se yóm kmonen du. Ne mon yó sem ngaen, ‘El, mógówe kdeng Mà.’ Okóm là sem dogen dohò.” 31 Bud mon Jisas, “Mahi du de bélê le mimón ke mà le?”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ne mon le se, “Yóm ngaen twogu.”

Omin Jisas bud mon du mò kul, “Tódô tulónu kuy, mom gna mung bè yó kem tau nogot Dwata yó kem tau gel mtuk bwis, ne yó kem libun hdóyón. Là kuy, là kô ye na a gmung. 32 Ngem yó dém le ksut Jan lem blóng ye yóm tau gel mabtays. Tey kehetngónen du kuy yóm lan hyu bélê ye, okóm là kô ye dog himón. Deng mom yó mimón du yó kem tau gel mtuk bwis ne yó kem libun hdóyón. Igò ye sem deng gotu mton du nim ni, ewenem là kô tenles ye du kehedem ye, là kô dog hentahu ye du yóm gel tulón Jan kuy.”

Yóm hlingón bè yó kem tau mogot nmò là gulit
(Mark 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 “Ni hnungol ye,” mon Jisas, “wen bud sotu hningónu bélê ye. Wen sotu tau lamang huluhen yóm sotu kay mungu boluyen grép, ne lenabaten gu hilolen. Ne ominen mò yóm angat gónó le kemmes élen, ne nmoen snéen yóm gónô geta mò gónó le gel nô yó kem tau mentey du. Ne mdengen se kem tau hogoten du yóm huluhen, ominen lemwót milo ebè yóm sotu benwu. 34 Tikóng deng kól bè kbunguhen yó kem huluhen yó, wen kem tau dóken ebè yó kem tau deng tehe hogoten du anì hwit le ebéléen yóm kun bad. 35 Timbow le kól ditu yó kem tau dóken, deng mom yó nmò le bélê le, tódô sensogot le lu. Tey sidek kboug le yóm sotun, ne hnatay le yóm sotuhen, ne sentudà le botu yóm sotuhen. 36 Ominen bud wen tau hógów yóm tau fun hulu yó koni, malù le wadag. Senged snéen kmò le kul yó kem tau mogot hulu.

37 Bè yóm hol sónen, yó nmò yóm tau fun hulu, tódô hógówen yóm ngaen logi, monen, ‘Kaem ni se yóm nadat le, yakà ngau du.’

38 Okóm timbow ton yó kem tau mogot hulu yóm ngaen yó, mom mon le, ‘Yó nii yóm ngà yóm tau fun hulu. Lemwót kuy ne, na tekuy e hnatay anì gfun tekuy yóm tonok angat nfunen.’ 39 Tahu se. Tódô sensogot le yóm ngaen, ne tudà le hulé labat ne ditu gónó le hmatay du.”

40 Omin Jisas bud mon du mò kul, “Ke deng kól bè yó yóm tau fun hulu, tedu se angat nmoen bè yó kem tau deng tehe snaligen yó?”

41 Bnalà le se, mon le, “Angat gotu hnatayen lu yó kem tau sidek nmò le yó, ne bud hogoten tu kem dumu tau hyu keblay le bad bè ket kgefeten.”

42 Omin Jisas bud mon du mò kul, “Tahu se yóm mon ye. Deng gesfala ye kô kuy yóm tehe mon Dwata bè Sulaten,

> ‘Wen botu deng senkbê yó kem tau hdà gónô, ofo kul ke laen dù muhen.
> Anì monem, yó se yóm hol tahu botu mò hembegel du yóm gónô hdà le.
> Yó se yóm deng nmò Dwata, ne tey kehtaw tekuy du yóm nmoen yó.’[c]

---

[c] **21:42** Lingón 118:22,23

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

43 Tódô tulónu kuy," mon Jisas, "lemwót bè yóm kekbê ye du yóm
botu yó, là kô ye bud gmung ne bè yó kem tau nogot Dwata. Yó bud
tles nogoten yó kem tau mò du yóm nóyóen. 44 Yóm botu monu yó koni,
ke wen tau btang etahen, tódô gotu mfutul lówóhen. Ne ke wen tau
gdilanen, tódô gotu lemuna."
45 Ne tódô tngón yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó
kem Farisi yóm kegbaken ebélê le yó kem hningón Jisas yó. 46 Yó nmò le,
tódô tô kendel kenfô le, okóm likò le yó kem tey tau wen sbung bè yó,
yakà hentahu le du hol tugod Dwata yóm Jisas.

Yóm hlingón bè yóm mò ken bong bè gónô mulu
(Luk 14:15-24)

22 1 Bud wen tulón Jisas kul hlanen bè hlingón, monen, 2 "Yóm
kogot Dwata tau, hol lómón yóm tau hol geta, wen ken bong
nmoen bè lówó yóm ngaen logi. 3 Timbow deng hto yóm butengen mò
du, ominen hógów yó kem tau mò nmò béléen anì na le e nangay tu kem
tau deng tinoken. Okóm mom là dog le móyô mógów yó kem tau deng
tinoken yó. 4 Ominen wen dumu tau bud hógówen etu bélê le, monen
mò kul, 'Tulón ye kul deng deng ne yóm ken nmou. Deng wen kem safì
tnétéu, dalang se yó kem ngà safì mabù, deng gotu tnétéu. Deng gotu
deng ne kdéen. Géhél le do edini ne bè nim ken bong nmou bè lówó yóm
ngau logi.' 5 Okóm yó kem tau deng tinoken yó, là kô le dog hekmón,
mom henlel le yóm kul nmò. Lemwót sotu, mógów ebè numahen, ne
lemwót sotu, mógów ebè tindaen. 6 Ne yó nmò yó kem dumu, mom
sensogot le yó kem tau dók yóm tau hol geta, deng mom senboug le lu, ne
hnatay le lu.
7 Ya tey sidek kebut yóm tau hol geta. Tódô hógówen yó kem sendaluen
nan e hfatay lu yó kem tau monok yó, gotu htemen yóm kul syudad.
8 Ominen bud tmaba yó kem tau mò nmò béléen, monen, 'Deng gotu deng
ne kdéen. Yó kem tau deng gna tô tinoku, là kóen knóón kken le du kul
nim ken nmou ni. 9 Mógów ye kut bè tu kem lan lamang, gotu tnaba ye
kihu tau ton ye ebè nim ken bong nmou.'
10 Tahu se, kewót yó kem tau dóken, gotu le mógów ebè tu kem lan
lamang, gotu sentifun le yó kem tau ton le. Wen se bélê le kem tau
hyu kmò le. Wen se kem tau gel mò sidek. Gotu sentifun le lu efet tódô
meskel lem yóm gónô gónó le mò ken bong yó. 11 Ominen mógów elem
blóng le yóm tau hol geta mò ken yó koni nan e kenlô lu. Okóm wen tau
tonen lem blóng le bè yó là lemseken yóm nes gel lesek le bè gónô mò
ken. Mung kudélen ebéléen yóm tau hol geta yó koni, monen, 12 'Kmò
khusekem elemen kóm du Wè, igoem là lemsek du yóm nes bè gónô
mò ken?' Ne là se kóen gudél yóm tau yó. 13 Omin yóm tau hol geta yó,
mdók yó kem tau gel mò nmò béléen, monen, 'Ni nfét ye sigelen ne tihen,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bot ye etu bè lewà bè gónón alì kmifu anì bè yó gónón tendo heslaf ne dmumu mkik, ne sembéhé kakim.' " 14 Bud mon Jisas, "Hol lómón yó se yóm nmò Dwata. Tey dê tau tinoken, okóm là holen wen néléken."[d]

Ksólók le yóm kmò kbayad bwis bè yóm tau hol geta bè Rom
(Mark 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Bè yóm kungol kem Farisi du yó kem tulón Jisas yó koni, omin le lemwót mebel lan le gemkfô du bè kudélen. 16 Yó nmò le, wen tau dók le ebéléen, hono kem tau gel lemolò kul, ne wen se bélê le kem kun tau Hirod. Timbow le kól bè Jisas, mon le mò du, "Ó Sér, tódô tngón me sal gel tahu yóm gel tulónem bè yóm kun kóyô Dwata bè tau. Ne laen dù klikoem tmulón du, abay se laen dù tau mtukul henlom nawahem. 17 Wen tô snólók me béléem," mon le. "Gsalà bè hlau tekuy kô yóm gel kbayad te bwis ebè Sisar, yóm tau hol geta bè Rom mogot tekuy? Mò kehedemem du se kóm?"

18 Okóm tódô tngón Jisas se yóm tô atul le, ne yó monen mò kul, "Tey tau hemtedeng knô nim yu. Moen de ke tô tnilów hnolot ye ou? 19 Tolok ye do kun yóm filak mgel mò bayad bwis bè yóm tau hol geta yó." Tahu se, wen tolok le du. 20 Ne yó monen, "Tulad du de nô du nim filak ni? Ne boluy tau du nô du?"

21 Mon le se, "Sisar."

"Na," mon Jisas, "ke Sisar se funen, tódô blay ye ke Sisar yóm kun, ne blay ye ke Dwata se yóm kun." 22 Ya tey ketnga le du yóm kbalà Jisas kul yó. Tódô le lemwót, tnagak le Jisas.

Ksólók le yóm bud klowil tau gu lem hatay
(Mark 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Segeng bè yóm kdaw yó, wen se bè yó kem Sadyusi sut bè Jisas. Ni kem tau ni là kô hentahu le du ke angat bud hlowil Dwata yó kem tau deng matay. 24 Wen se kul snólók bè Jisas, mon le, "Ó Sér, tehe gel mon Musis, ke matay yóm logi igò le là deng mngà yóm yehenen, yóm twolihen tmodol béléen bud lemolò yóm kun yehen anì wen ngaen béléen mò kun sfu yóm twoguhen.[e] 25 Na," mon le, "tehe yu ekni, wen hitu kem logi ssotu sut le menwu lem blóng me. Ne myehen yóm hol twogu bélê le, bede mom kendel matay igoen là deng wen ngà le. Ne yóm twolihen tmodol béléen bud lemolò yóm yehenen. 26 Okóm bud matay snéen kun gu laanen là deng wen ngà le. Ne senged se yóm getlu twolihen. Ngang le stufì slolò efet kól bè yóm ghitu le, ne senged gotu katay le. 27 Ngangen efet matay se kun yóm libun. 28 Ni snólók me béléem ni," mon le, "bè

---

[d] **22:14** Yó sotu lanen yóm mon Jisas ni, "Tey dê tau tinok Dwata, okóm là holen wen yóm móyô mung." [e] **22:24** Hlau 25:5,6

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm angat kehlowil Dwata tau elem hulin kdaw, mahil du bélê le bud gemyehen du yóm libun yó? Blaem deng tehe gotu sentufì le myehen du yóm hitu le."

29 Bnalà Jisas se lu, monen, "Tey salà yóm kehedem ye. Yó duónen, là tngón ye du yóm nô lem yóm Sulat Dwata, ne là se tngón ye du yóm kfasang Dwata. 30 Bè yóm angat kehlowil Dwata kem tau deng matay, laen kô dù bud angat syehen, abay se angat le mkél bè yó kem hógów Dwata gel nô bè longit. 31 Ne bè yóm snólók ye bè angat bud klowil tau, là deng gesfala ye du kô yóm tehe tulón Dwata kuy bè Sulaten? Yóm monen, 32 'Ou se sana kul Dwata le Abraham ne Isak ne Jakub.' Bè yóm udél Dwata yó gónó ye temngón du yóm deng bud kehlowil Dwata kul. Abay se yóm Dwata, du se Dwata yó kem mowil, là bè yó kem là mowilen."[f]

33 Yóm kungol le yóm ktolok Jisas, ya tey ketnga le du yó kem tey tau wen sbung bè yó.

Yóm hlau Dwata alì bong muhen bè kdéen
(Mark 12:28-34; Luk 10:25-28)

34 Timbow gungol yó kem Farisi yóm klaen dog gmò le bè Jisas yó kem Sadyusi, omin le stifun se kul, 35 ne wen sotu bélê le yóm gel tmolok hlau, tô tmilów smólók ke Jisas se kun, monen, 36 "Ó Sér, mahi du bè yó kem hlau Dwata yóm hol bong muhen bè kdéen?"

37 Bnalà Jisas se, monen, " 'Kenbong nawahem Dwata, yóm gónóhem mogot. Hotuhem nawahem ebéléen, ne hol hendemem yóm kun kóyô.'[g] 38 Yó se," mon Jisas, "yóm hlau Dwata alì bong muhen bè kdéen, yóm hol tanayen. 39 Ne gewuhen yóm alì bong muhen skél du, duhen yóm monen, 'Kenbong nawahem kem dumuhem lómón yóm kbong nawahem yóm kóm knô.'[h] 40 Ni kem lewu hlau Dwata ni, hol kanguy yóm kdê tehe hlau Musis, ne yóm kdê tehe gel htugod Dwata yó kem gna tugoden ekni."

Yóm ksólók Jisas kul
(Mark 12:35-37; Luk 20:41-44)

41 Ne wen snólók Jisas bè yó kem tey Farisi sbung bè yó, monen mò kul, 42 "Tedu kuy kmò kehedem du yóm Misaya? Gónón gu semfu du?"

Mon le se, "Semfu gu bè Dabid."

43 Bud mon Jisas, "Okóm tedu kmò kesfuhen gu bè Dabid du? Igò Dabid se tehe moluy du gónóhen mogot, hmonen du yóm Tulus Dwata,

44 'Ni se udél Dwata ebè yóm gónóhu mogot, yó monen mò du,
Myóni bè ni dé fi bè kwananu.
Angat gotu ndau lu elaan yó kem hmohon kóm.'[i]

---

[f] **22:32** Kehewà 3:6 [g] **22:37** Hlau 6:5 [h] **22:39** Hlolò 19:18 [i] **22:44** Lingón 110:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

45 Yóm Misaya myón bè kwanan Dwata yó, yó kboluy Dabid du ‘Gónóhu
mogot.’ Tedu se tô kmò klanen du ke mom du yóm bud semfu gu bè
Dabid?”
46 Laen dù gembalà du nim snólók Jisas ni. Tódô nbuten bè yó ne laen
kô dù bud mlos smólók ke Jisas.

Kekbê Jisas yóm kul gel nmò yó kem Farisi ne yó kem tau gel tmolok hlau

(Mark 12:38,39; Luk 11:43,46; 20:45,46)

23 1 Bud mudél Jisas ebè yó kem tey tau sbung ne ebè yó kem gel
lemolò du, monen, 2 “Yó kem gel tmolok hlau ne yó kem Farisi,
wen se kul glal tmolok du yóm hlau Musis. 3 Yó gónóm mon, hol nimón ye
ne hol lolò ye yóm kdê tolok le kuy. Okóm hol bê ye abay lolò yóm kmò
kekdol le, abay se olo le beyen tmolok du kuy yóm hlau, là kô lolò le du.
4 Ya tey sidek keblaten yó kem hlau gel hbô le kem tau, okóm kul, balù
gdù, là kô le tmóbóng mit du yóm blat gel hbô le kuy yó.
5 Tódô kdê yóm nmò le, són hnebel le yóm ksalù tau kul. Ngem dé
kbongen yóm Udél Dwata snulat bkes bè uyó le ne bè sigel le, lel le tey
htahà hlumfung bè kilil nes le. 6 Ke bè gónô mò ken, kóyô le ke hol le
myón desyung. Dalang se bè gónô gel stifun, kóyô le ke myón le bè gónó
le myón yó kem tau hol nadat. 7 Dalang se ke mógów le ebè fedyan, kóyô
le ke hol nadat tau lu ne ke tnaba le lu ‘Tau tmolok.’ 8 Okóm kuy du,” mon
Jisas, “hol bê ye abay móyô ke tnaba le yu ‘Tau tmolok.’ Kaem gotu ye
setwoli yóm kdê ye, ne tek sotu yóm tmolok kuy. 9 Ne hol béen abay wen
tnaba ye ‘Mà’ bè yó kem tau genlal ye te tonok. Abay se tek sotu Mà ye,
duhen yóm Mà tekuy bè longit. 10 Bê ye abay móyô ke tnaba le yu ‘Gónô
mogot,’ abay se tek sotu gónó ye mogot, sónen yóm Misaya. 11 Yóm tau
hol geta bélê ye, yake yó dé kmoen lem blóng ye, lómón ke du yóm tau
gel mò nmò bélê ye. 12 Yó se tau hegetahen knóen, angat heglaan Dwata.
Okóm yóm tau heglaanen knóen, angat hegeta Dwata.”

Kbólów Jisas yó kem tau gel hemtedeng knô

(Mark 12:40; Luk 11:39-42,44,52; 20:47)

13 Bud mudél Jisas, monen, “Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau
ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Lómón ke deng mom
kendadu ye yóm bak dól bè yóm kogot Dwata tau. Là se kô ye dog gusek
kuy, ne deng mom henseng ye yó kem tau móyô mung. 14 Angat tey tafak
ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng
knô. Yu se kem tau fen gel smukat yó kem libun bolu anì gfun ye gónô le,
lel ye alì gel htahà kni ye bè Dwata. Yó se gónó Dwata alì hemsidek du yóm
angat ktafaken kuy. 15 Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu
kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Glok ye mifal mohin mógów bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó kem dumu benwu mayuk na a mebel bà tek sotu tau mò lemolò kuy. Bè yóm kloloen kuy, deng mom mkay senta yóm ksidek yóm kuy nmò yóm kun ksidek nmò. Yó gónóm mon, knóón bélê ye nô lem lanaw ofi.

16 Angat tey tafak ye yu kem tau butô tô malak kem dumuhen butô. Bè kuy ktolok, ke wen tau safaen yóm Gónô Dwata, anien ke nuléhen yóm safaen yó, mom mon ye là sideken. Okóm ke yó safaen yóm tahu blówón nô lem yóm Gónô Dwata, mom mon ye là hyuhen ke nuléhen safaen. 17 Tey ye nungel, butô ye. Ilóem kmon ye ke bong muhen yóm tahu blówón senta yóm Gónô Dwata. Là kô yó du. Yó gónón baling mólós bè Dwata yóm tahu blówón yó, abay se deng nô lem Gónóen. 18 Ne bud sotu gel tolok ye, ke safà yóm tau yóm gónô demsù ebè Dwata, bud mon ye là sideken ke nuléhen. Okóm ke safaen yóm dsuen ebè Dwata, gel mon ye là hyuhen ke nuléhen yóm safaen yó. 19 Tey ye butô. Ilóem kmon ye ke bong muhen yóm dsù ye ebè Dwata senta yóm gónó ye gel demsù du. Là kô yó du. Yó gónón baling mólós yóm dsù, abay se deng nô bè yóm gónó le demsù du ebè Dwata. 20 Yó gónóm mon, ke safà yóm tau yóm gónô demsù ebè Dwata, gomong safaen snéen yóm dsuen. 21 Ke safaen Gónô Dwata, deng gomong safaen snéen Dwata, yóm nô lemen. 22 Ke safaen longit, deng gomong safaen ne yóm bangkù gónó Dwata myón kmamal yóm klamangen, ne gomong snéen Dwata, yóm myón tahen.

23 Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Balù yó kem som lemnaw ye, sana keblay ye ke Dwata yóm gesfoloen. Okóm deng mom knogol ye yó kem hlau bong muhen, duhen yóm hlau bè ktedeng kmò, ne bè keskodu, ne bè kessalig. Laen dù gónón sidek yóm keblay ye ke Dwata yóm kun ólól, okóm bê ye klifót yó dum hol bong muhen. 24 Yu kem tau butô tô malak kem dumuhen butô, tey klolò ye du yó kem hlau lemnek, okóm là nimón ye kul yó kem hlau alì bong muhen.

25 Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Ke hningónu yóm kmò ye, lómón yóm tgayan ne yóm huyów olo ye molob tahen, là lemen. Igoen yóm nô lemen, tódô hono yóm deng gnaga ye lemwót bè yóm keseglom ye. 26 Tey ye butô, yu kem Farisi. Na ye gna nolob lemen dé yóm tgayan anì baling mólós tahen snéen.

27 Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Hol ye mkél bè yóm lungun tilob bentulà bukay tahen, okóm lemen hono tiol tau matay, hono unged bolok. 28 Hol lómón yó se yóm kuy kmò. Tey tilob yóm gel hton ye bè tau, okóm yóm lem hendem ye hono kéng ne hono sidek."

Angat ktafak Dwata kul
(Luk 11:47-51)

29 "Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Tey tilob yóm gel nmò ye bè yóm tehe gónó le lembeng yó kem

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tugod Dwata ekni, ne tey keheklóón ye yóm tehe gónó le lembeng yó kem tau tehe tedeng kmò le. 30 Ne gel mon ye ke tehe ye deng tau se kuy ekni bè yóm kul kdaw le tehe fù tekuy, là kô ye na a gbót se kuy hmatay yó kem tehe gna tugod Dwata.
31 Lemwót bè yóm udél ye yó gónón gdilô yóm hol kesfu ye bè yó kem tau tehe mò des yó kem tehe tugod Dwata ekni. 32 Yó ne, henfu ye yóm nmò tehe nbut yó kem tehe fù ye, yóm là deng gdeng le du. 33 Ya nim yu kem tau knawa ulal, hono ye semfu gu bè yó kem tau knawa ulal. Tedu kmò kegewà ye lemen du yóm deng kgolu ye elem lanaw ofi? 34 Tódô tulónu kuy, angat wen kem tau bud hógówu elem blóng ye, yó kem tau tugod Dwata, ne yó kem tau hulung hedem, ne yó kem tau hulung tmolok. Tódô wen bélê le hnatay ye, wen se tnutuk ye bè kros, ne wen se nfes ye lem gónô ye gel stifun, ne mom ktes ye lu ebè yó kem dumu benwu gónó le e mlóy. 35 Yó angat guta ye du yóm nmò ye yó, gotu duón Dwata kuy yóm tehe katay le bnonok yó kem tau tedeng kmò le, lemwót bè katay Abél bnonok, yóm tau alì tedeng kmoen, efet kól bè yóm kbonok le ke Sikaraya yóm tehe ngà Berakiya. Tódô kem hnatay le igoen tolo mógów lem blóng yóm Gónô Dwata ne yóm gónó le gel demsù ebè Dwata. 36 Tódô tulónu kuy ktahuhen, angat tnafak Dwata yu, yu kem tau kmoen ni, bè yóm kdê deng tehe matay bnonok."

Kkodu Jisas yó kem tau bè Jirusalim
(Luk 13:34,35)

37 "Yu kem tau menwu bè syudad Jirusalim, sal gel hnatay ye yó kem tau tugod Dwata, ne hnatay sentudà ye botu yó kem tau hógów Dwata ebélê ye. Deng hilu duléku ne tô móyô sembung kuy, lómó tô kmou kuy, lómón yóm mlon gel kenleken elaan hafaken yó kem ngaen, okóm là kô ye dog móyô. 38 Yó se gónó Dwata tódô mayà du yóm Gónóen lem blóng ye. 39 Tódô tulónu kuy, là kô tagad na ye bud ton dou he ke là nan kól yóm kdaw angat kmon ye du, 'Dwata he hol tmóbóng du yóm tau deng hógówen.' "[j]

Angat kegbà yóm Gónô Dwata
(Mark 13:1,2; Luk 21:5,6)

24 1 Kewót Jisas bè yó, tnagaken yóm Gónô Dwata. Yóm igoen tolo mógów, ten-gafit yó kem gel lemolò du, tolok le du yó kem gónô mteg hmilol yóm Gónô Dwata. 2 Omin Jisas mon du mò kul, "Hol tenngel ye dé yóm kdê ton tekuy ni. Tódô tulónu kuy ktahuhen, angat kól yóm kdawen laen kô dù tebel bè ni kem beng botu nii, tódô gotu lenusok le."

Ilô yóm hol són kdaw
(Mark 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Ngang Jisas mógów efet kól bè Bulul Ulib, ne myón bè yó. Omin le mógów ebéléen yó kem gel lemolò du, són lu, snólók le béléen, mon le,

---

j **23:39** Lingón 118:26

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Ó Sér, kilón kdohoen yóm deng tulónem kum yó koni? Tedu de ilô me du yóm bud ksutem ne yóm hol són kdaw?"

4 Bnalà Jisas lu, monen, "Hol ten-gama ye anì laen dù tau gónó ye gsukat. 5 Abay se angat dê tau sut tô hlingu béléu. Yó angat mon le, 'Ou se yóm Misaya.' Ne tey dê tau gsukat bélê le. 6 Angat wen gungol ye tau sgida moni bélê ye, ne wen sentulón le gida bè dumu benwu mayuk snéen. Okóm bê ye abay hlikò. Ne gotu dohò ni kem ni, okóm là kô yó du he yóm hol són kdaw. 7 Angat wen kem benwu mit sgida bè kem dumu benwu. Ne tey dê benwu gónón mbel bitil bong ne linol bong. 8 Kdê ni kem ni, yó se ayawen yóm móyón kkól yóm hol són kdaw. Hol lómón yóm libun mlutut, sok kmuleng, ayawen sut yóm ngaen.

9 Ne angat tey dê tau bè klamangen benwu kmutó nawa kuy lemwót bè yóm klolò ye do. Tódô kenfô le yu, ne tey kehsidek le kuy, ne hnatay le yu. 10 Bè yóm kdaw yó, angat tey dê tau knogol le kehtahu le. Ne knutó nawa le yó kem dumu le hemtahu, ne glef le ne hekfô kul. 11 Angat tey dê tau sut lembù tmugod ke Dwata, ne tey dê tau gsukat bélê le. 12 Lemwót bè yóm alì kmò le sidek yó kem tau bè klamangen benwu, angat monol yóm kesbong le nawa. 13 Okóm hol ye hbala efet kól bè sónen anì angat guta ye yóm klowil laen dù sónen. 14 Bede nan glalag bè kdéen tau bè klamangen benwu he yóm Tulón Hyu gbak ebè yóm kmò kogot Dwata tau anì hol tngón le, ominen yó he kól yóm hol són kdaw."

Yóm tô matù ke Dwata
(Mark 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 Bud mon Jisas, "Bè tehe kegenen du Danyél ekni, yóm sotu tau tehe gna tugod Dwata, eles tulónen yóm angat mdà bè Gónô Dwata yóm alì sidek knikò, yóm natuen Dwata. Yóm tau semfala du yóm ni, hol hennagien kmò klanen. 16 Ke sok kól yóm kdaw yó, eles le tódô mlóy elem bulul ne yó kem tau menwu bè prubinsya Judiya. 17 Ke wen tau tolo nô bè gónón henos bè gónóen, hol béen tlek bud husek elemen ke mebel mò niten. 18 Ke wen tau tolo nô bè tnibahen, hol béen tlek bud mulék eta ne ke tô bud mebel kgal mfól mò niten. 19 Kodu le yó kem libun mlutut bè yóm kdaw yó, ne yó kem libun tolo semlé ngà. 20 Hol hni ye bè Dwata anì là geblaen bè yóm bulónen sidek kdaw yóm klóy ye yó, ne anì là geblaen bè yóm Kdaw Kehegnô snéen. 21 Abay se angat tey hlayam bong sok sut bélê ye yóm hlayam monu ni. Ni he yóm hlayam alì sidek bè kdéen hlayam deng sut bè tau lemwót bè hol kbut benwu, ne là se kô bud sneefen du ne. 22 Okóm lemwót bè yóm kkodu Dwata kul yó kem tau deng néléken, yó gónón là hol hegen du yóm alì hlayam yó. Ke hegenen, bà sotu ke wen tau bud mowil te tonok.

23 Hol bê ye abay hentahu ke wen tau mon du mò kuy, 'Ngem, ni sii yóm Misaya.' Duhen ke mon le, 'Deng gdek dituu kun,' hol bê ye abay

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hentahu. 24 Abay se angat wen yó kem Misaya kéng sut, ne wen yó kem
tau lembù tmugod ke Dwata. Angat tey dê hentaw ton hegfan le mò gónó
le hol tô smukat yó kem tau deng kun nélék Dwata. 25 Eles tulónu kuy
nim ni," mon Jisas, "anì hol ye getgama.
26 Duhen yó, ke mon kem tau, 'Deng kól bè yóm benwu là hyu menwu
du yóm tau deng nélék Dwata,' bê ye abay mógów etu. Duhen ke mon
le, 'Ni deng hebnos bè ni,' bê ye abay hentahu. 27 Bè yóm angat bud kkól
yóm Ngà Tau, hol lómón mkal silà, tódô lemayag klamang longit lemwót
dmata kdaw kól desdef. Tódô kdéen tau gotu mton du. 28 Angat dohò nim
tulónu kuy ni. Lómón yóm gel mon le, 'Yó se gónón mta lób, yó se gónón
e sguku wak.' "

Kmò yóm angat bud kesfulék yóm Ngà Tau
(Mark 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 "Sok kogol yóm alì hlayam bè yó kem kdaw yó," mon Jisas, "angat là
buden mnóng kdaw dalang se bulón, ne angat le gotu btang gu bè longit
yó kem blotik, ne là bud glolò le lesang le yó kem dumu mnóng gu bè
longit.[k] 30 Ominen yó he angat gfan gu bè longit yóm kun ilô yóm Ngà
Tau. Bè yóm kton le du, tódô kentihen tau talak tonok, gotu le dmumu
mkik lemwót bè khuli sel le. Tódô ton le se yóm Ngà Tau htuntun gu tta
mung bè lobun. Ne ton le se yóm tey kfasangen ne yóm tey kegetahen.
31 Ne angat tey uni féw bong gu bè longit mò ilô yóm kehewóten yó kem
hógówen gu bè longit mò na a semtifun yóm kdéen tau deng nélék Dwata
bè klamangen benwu."

Yóm gdalang tekuy bè koyu fig
(Mark 13:28-31; Luk 21:29-33)

32 "Tódô henkna ye bè yóm koyu fig," mon Jisas. "Sok tmubed ne
nbuten mból dounen, ayawen sut bulónen mnóng kdaw. 33 Senged snéen
sok deng gotu gfan yóm kdê deng tulónu kuy ni koni, yó se ayawen yóm
deng klonihen yóm ksutu, hol lómón ke denge mdà snolu aut ye. 34 Tódô
tulónu kuy ktahuhen, kesok sut ni kem deng tulónu kuy ni, tolo wen
he bè ni kem tau kmoen ni gmafit mton du. 35 Angat tódô kmanas yóm
longit dalang se yóm tonok. Okóm yóm dou udél," mon Jisas, "là kóen na
a lana."

Eles ketgama yóm kkól Jisas
(Mark 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

36 "Laen kô dù tau temngón du yóm kdaw angat kesfuléku duhen ke
tedu urasen," mon Jisas. "Balù yó kem hógów Dwata gu bè longit, là kô

---

[k] **24:29** Isaya 13:10; ne 34:4; Juwél 2:10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tngón le du se kul. Dalang se do, là kô tngónu du. Tek són Mà bè longit temngón du.

37 Gu laanen là deng semfulék he yóm Ngà Tau, yó angat nmò yó kem
tau te tonok, hol mkél bè yóm tehe kun kdaw Nuwa ekni. 38 Yóm gu
laanen là deng tehe sut dunuk ekni, yó nmò kem tau mken le, ne minum
le, ne syehen le efet yóm khotun Nuwa elem yóm kafal nmoen. 39 Là kô
tngón le du yóm angat sut bélê le. Song imò le hetngón, deng sut bélê le
yóm dunuk, ne tódô le gotu mung konul. Lómón yó se kmoen yóm kkól
yóm Ngà Tau.

40 Bè yóm kdaw yó, ke lewu tau tmiba, sotu nwiten, sotu se tebelen.
41 Ke lewu libun mdek, sotu nwiten, sotu se tebelen. 42 Yó gónóm mon,
eles ye mingat abay se là kô tngón ye du yóm kdaw angat kkól yóm gónó
ye mogot.

43 Ke eles tngón yóm tau fun gónô yóm kifu nan e knagaw lem gónóen
yóm tau mnagaw, eles mabung anì là guseken yóm tau mnagaw. 44 Duhen
yó, eles tendo ningat ye yóm bud kkólen elem blóng ye yóm Ngà Tau,
abay se kulel angat kkólen bè yóm uras là gingat ye du."

Yóm hlingón bè yóm tau gulit ne yóm tau là guliten
(Luk 12:41-48)

45 "Tau du de yóm gulit kmoen nmò bè yóm gónón mogot ne yóm
hulung hedem? Yó se yóm tau tódô gotu hogoten du yóm tau gónón
mogot yó kem dumu tau mò nmò béléen mò fen semgifà kul. 46 Hligal
kun yóm tau mò nmò yó ke tolo lelen hteneb mò nmò bè yóm kkól yóm
gónón mogot. 47 Tódô tulónu kuy ktahuhen, yóm tau gulit kmoen nmò yó,
angat hkemen du yóm gónón mogot yóm kdê kimuhen. 48 Là, ke yó mefet
bè nawahen yóm tau mò nmò yó, ke mom monen, 'A, legen he ni kkólen
yóm gónóhu mogot.' 49 Ne nbuten mfes yó kem dumuhen gel mò nmò,
ne fen hebsow mken ne hlengel minum kun. 50 Timbow kól yóm gónón
mogot bè yóm kdaw là ketgamahen, yóm uras là eles tngónen du, 51 ne
tódô hnatayen yóm tau là gulit kmoen nmò yó, hegbunuen du yóm kul
glumfak yó kem tau gel hemtedeng knô. Ne bè yó gónón tendo heslaf ne
dmumu mkik sembéhé kakim."

Yóm hlingón bè yóm sfolò kem libun

25 1 "Bè yóm kdaw angat kkólu," mon Jisas, "yóm kmò kogot Dwata
tau, hol lómón yóm sfolò kem libun mit solok na a semlong yóm
logi myehen. 2 Limu bélê le yóm là hulungen hedem, ne limu se hulung
hedem. 3 Lemwót yó kem libun là hulung hedem, là dog le mit lenagas
mò tgama le ke gotu yóm gnan. 4 Okóm eles wen kul lenagas nwit yó kem
libun hulung hedem. 5 Lemwót yóm logi myehen, wen gónóhen ganggà,
là géhélen kól. Yó gónóm mon, deng mom moo ktuk yóm sfolò kem libun,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gotu le gtungô. 6 Timbow deng sóól buteng, tódô btang lem klingu le
yóm tey tmaba, monen, 'Ni deng kól yóm logi myehen. Géhél ye, ne ye e
senlong.'
7 Segeng le se btik yóm sfolò kem libun, gotu nwa le yó kem solok le,
ne gotu sentódô le sembwan le. 8 Yó udél yó kem libun là hulung hedem
ebè yó kem libun hulung hedem, mon le, 'Benlay ye se mi dé, Wè, ke wen
dù kuy lenagas. Són moen mudof yóm kum solok.' 9 Ne mudél se yó kem
libun hulung hedem, mon le, 'Là bud gsakufen kuy ne nim kum lenagas
ni. Tódô ye na a bemli kuy ne bè tindà.' Tahu se, na le e bemli yó kem
libun là hulung hedem.
10 Kogol yóm kewót le, kól se yóm logi myehen, ne tódô hlós ebè yóm
gónô gónó le mò ken bè lówóhen, ne gmung yóm limu kem libun hulung
hedem. Yóm kkól le bè yó, gotu le husek elemen, ne tnikeb le beng.
11 Legen udì bè yó, gdofì se yó kem libun là hulung hedem. Mdà le bè
lewaen, tmaba le, mon le, 'Ó Sér, hfusekem mi elemen.' 12 Okóm mom
mon yóm logi myehen, 'Bê. Là kô tngónu kuy.'
13 Yó gónóm mon," mon Jisas, "eles ye hol temgama se kuy. Là kô tngón
ye du yóm kdaw angat kkólu, duhen ke tedu urasen."

Yóm hlingón bè yóm tlu kem tau mò nmò
(Luk 19:11-27)

14 "Bè yóm kdaw angat kkólu," mon Jisas, "yóm kmò kogot Dwata tau,
hol lómón ke yóm tau mógów ebè yóm sotu benwu mayuk. Gu laanen
là deng lemwót yóm tau yó, nan tnaba yó kem tau mò nmò béléen, gotu
hogoten kul yó kem kimuhen. 15 Tódô hogoten kul yóm bang kul gbek. Yó
hogoten yóm tanayen, limu libu filak tahu blówón. Ne yó hogoten yóm
tmodol, lewu libu. Yó hogoten yóm getluhen, lemibu. Ominen yó lemwót.
16 Tódô kendel bud lemwót se kun yóm tau mogot limu libu nan e hból
yóm kun. Ngangen efet bud limu libu se uléken. 17 Ne bud lemwót se
kun yóm mogot lewu libu. Ngangen hból yóm kun efet bud lewu libu se
uléken. 18 Okóm yó nmò yóm tau mogot lemibu, deng mom lebengen lem
tonok yóm kun.
19 Deng tey kegenen mógów ne yóm gónó le mogot, ominen bud kól. Ne
gotu htabahen yó kem tau tehe wen hogoten kul. Gotu snólóken bélê le
yóm kmò khógów le du yóm filak tehe hogoten kul. 20 Ominen sut yóm
tau tehe hnogoten limu libu, ne monen, 'Tehe limu libu yóm hogotem
dou, Sér. Ni sii yóm uléken, bud limu libu.' 21 Ne monen se mò du yóm
gónóhen mogot, 'Wóyón dé. Tey hyu nim uu, teyi gulit. Lemwót bè yóm
kgulitem bè yóm udì hogotu kóm, bong ne sigangu tahem. Yó ne, holi
mung dou dé anì gmungi lemen yóm dou kligal.'
22 Ne bud sut yóm tau tehe lewu libu kun nogot, monen se kun, 'Tehe
lewu libu yóm hogotem dou, Sér. Ni sii yóm bud uléken, lewu libu.' 23 Ne

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bud monen se mò du yóm gónón mogot, ‘Wóyón dé. Tey hyu nim uu, teyi gulit. Lemwót bè yóm kgulitem bè yóm udì hogotu kóm, bong ne sigangu tahem. Yó ne, holi mung dou dé anì gmungi lemen yóm dou kligal.’

24 Ominen sut yóm tau tehe mogot lemibu, mom yó monen mò yóm amohen, ‘Tngónu uu, Sér, tódô ket du snoloem. Tódô gel nutahem yóm là kóm hulu du, ne yóm là kóm leniteg du. 25 Likoe kóm, yó gónóm mon, deng tódô lebengu yóm filakem. Ni dé yóm filakem.’

26 Mung kudél yóm gónóhen mogot, monen, ‘Teyi bakà yóm uu. Alii mduk. Igoem sem deng mon du gel nutahu yóm là dou hulu du ne yóm là dou leniteg du. 27 Ke yó se yóm dou gel nmò, moem là hemsù du bè bangkù du yóm dou filak anì wen ngaen bè yóm kkólu?’ 28 Ne ominen mudél ebè yó kem tauhen, monen, ‘Na ye béléen yóm lemibu hogotu du, blay ye tum tau deng sfolò libu nô béléen. 29 Yóm tau ke gulit kogoten du yóm nô béléen, angat bud wen tnù le du efet gengón. Okóm yóm tau ke là gulit kogoten du yóm deng nô béléen, angat bud nwa le béléen. 30 Bong yóm tau laen dù mu yó, tódô tudà ye etu bè lewà bè gónón alì kmifu, ne bè yó tendo gónón heslaf ne dmumu mkik sembéhé kakim.’ ”

Kkukum Dwata tau

31 “Kesok bud kól yóm Ngà Tau mò mogot klamangen,” mon Jisas, “tódô kdéen hógów Dwata gu bè longit gotu semguyun du, ne angat myón bè yóm gónón myón kmukum. 32 Angat tódô kdéen tau bè klamangen benwu gotu stifun ebè soluhen, ne sentólóngen lu. Lómó kmò kestólóngen kul, lómón yóm tau semgyok ógóf, gel sentólóngen yó kem ubiha bè yó kem kambing. 33 Yó kmoen kul, suen bè kwananen yó kem tau tedeng kmò le, ne suen bè iwóngen yó kem tau gel mò sidek. 34 Angat monen mò yó kem nô bè kwananen yóm Hol Geta yó, ‘Géhél ye ne, yu kem tau deng tendo gel tnóbóng Mà. Hlós ye ebè yóm benwu deng tehe eles hentifesen bélê ye lemwót bè hol kbut benwu. 35 Abay se bè yóm tehe kbitilu, tódô henken ye ou. Ne bè yóm tehe kleengu, tódô hinum ye ou. Ne bè yóm tehe kilohu, tey khódó ye do. 36 Bè yóm tehe klaen dù nesu, wen blay ye do mò nesu. Ne bè yóm tehe kwen desu, tey gel kesgifà ye do. Ne bè yóm tehe knóu lem blanggù, tódô gel nauy ye ou.’

37 Angat bnalà yó kem tau tedeng kmò le, mon le, ‘Kilón de kton me kóm bitil, Sér, ne kehken me kóm ne khinum me kóm? 38 Kilón de yóm kton me kóm milo, ne yóm khódó me kóm bè gónô me? Kilón de yóm keblay me kóm nes mò nesem? 39 Kilón de yóm monem kwen desem, ne yóm knóem lem blanggù, ne yóm kauy me kóm?’ 40 Angat bnalaen se lu yóm Tau Hol Geta, monen, ‘Tódô tulónu kuy ktahuhen, yó se deng nmò ye bè yó kem dumuhu setwoli alì gdanà, lómón ke béléu gónó ye mò du yóm yó.’

41 Ominen yó mon du mò yó kem tau fi bè iwóngen, monen, ‘Mdó ye béléu bè ni, yu kem tau deng eles golu elem tafak Dwata. Ditu gónó ye nô

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lem yóm ofi laen dù tul katayen deng hentifes Dwata bè Seitan ne yó kem
hógówen. 42 Abay se yóm tehe kbitilu, là kô dog henken ye do. Ne yóm
tehe kleengu, là kô dog hinum ye do. 43 Yóm tehe kilohu, là kô hnódó ye
do. Yóm tehe klaen dù nesu, là kô dog benlay ye do. Yóm tehe kwen desu
ne yóm tehe knóu lem blanggù, là kô dog sen-gifà ye do.'
44 Ne angat bnalà le se, mon le, 'Kilón de kton me kóm bitil, Sér, ne
meeng ne milo? Ne kilón de yóm klaen dù nesem ne yóm kwen desem ne
yóm knóem lem blanggù, ne là dog tnóbóng me kóm?' 45 Ne yó monen
mò kul yóm Tau Hol Geta yó, 'Tódô tulónu kuy ktahuhen, yóm là dog
któbóng ye yó kem tau alì gdanà, lómón se yó ne yóm là dog któbóng ye
dou.' 46 Duhen yó," mon Jisas, "tódô le gotu hlós elem yóm tafak Dwata
laen dù sónen. Okóm yó kem tau tedeng kmò le, guta le yóm klowil laen
dù sónen."

Kessatul le yóm kmò kekfô le ke Jisas
(Mark 14:1,2; Luk 22:1,2; Jan 11:45-53)

26 1 Timbow deng ni kem tulón Jisas kul ni, ominen mon du mò yó
kem gel lemolò du, 2 "Deng tngón ye lewu ni he kehtohen yóm
mò ken bong bélê tekuy bè Kdaw Khius. Segeng du yóm angat keblay le
yóm Ngà Tau elem tdok yó kem tau angat tmutuk du bè kros."
3 Bong yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata kkólen bè yó kem
tuha gónó le gel galak yó kem Ju, gotu le stifun bè gónô bong Kyafas, yóm
tau geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata. 4 Yó natul le yóm kmò klifut
kekfô le ke Jisas anì ghatay le. 5 "Okóm," mon le, "bê tekuy hesegeng bè
yóm mò ken bong, kô wen sidek nmò le bélê tekuy yó kem tau."

Ketwélen hnolo te kulu Jisas yóm sotu libun bè Bitani
(Mark 14:3-9; Jan 12:1-8)

6 Bè yóm knô Jisas bè Bitani, mken bè gónô yóm sotu tau tehe gemnóm
des mifù boluyen Simun. 7 Yóm igoen mken bè yó, sut béléen yóm sotu
libun, wen sobuy alabastér nwiten hnok yóm hboo alì mebtes, ne tey
minggel boohen. Tódô gotu msulék koken te kulu Jisas. 8 Bè yóm kton
le du yó kem gel lemolò du, mo le mom lembut, mon le, "Moen ke gotu
namaen yóm yóó? 9 Mom hyu ke tehe tódô hbaluen, bong he gutahen
du, ominen bemlay du bè yó kem élél yóm blihen." 10 Hyu gungol Jisas
yóm udél le, yó gónón mon du mò kul, "Moen de ke bnólów ye kun nmò
nim libun nii? Igoen tey minggel yóm nmoen béléu ni. 11 Hyu he kul yó
kem tau élél, eles le tendo nô lem blóng ye. Là dou. 12 Yóm koken béléu
ni, mò eles hgifaten dou bè yóm angat kebeng le do. 13 Tódô tulónu kuy
ktahuhen," mon Jisas, "balù kihu gónón angat e mból bè klamangen
benwu yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata, tendo gel gboluy snéen kun
nim libun ni lemwót bè yóm deng nmoen béléu."

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Katul Judas ke Jisas
(Mark 14:10,11; Luk 22:3-6)

14 Kogolen bè yó, lemwót Judas Iskariyut, sotu bè yó kem sfolò lewu
gel lemolò ke Jisas, tódô mógów etu bè tu kem geta bè yó kem gel demsù
ebè Dwata. 15 Yó snólóken bélê le, monen, “Hilu de blay ye do ke ou fen
malak kuy ebè Jisas?” Deng mom yó nmò le, tódô nsó le béléen tlu folò
botù yóm kul filak mgel. 16 Tódô lenwóten bè yó ne, sónmò Judas mebel
lanen malak kul ebè Jisas.

Kken Jisas ne yó kem gel lemolò du yóm ken bè Kdaw Khius
(Mark 14:12-21; Luk 22:7-14,21-23; Jan 13:21-30)

17 Timbow hto yóm tanay kdawen bè yóm mò ken bè yóm gel kken yóm
mambang laen dù bulung henoken, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemolò
du, snólók le béléen, mon le, “Gónóm tô hmò du kum de yóm ken tekuy
bè nim mò ken bè Kdaw Khius ni?”
18 Ne mon Jisas se mò kul, “Mógów ye ebè yóm sotu tau bè syudad
Jirusalim, mon ye mò du, ‘Ni se tinoken ebéléem yóm tau gónó tekuy
gel htolok, monen, Deng hto ne yóm buteng tehe olu Dwata do. Nmou bè
gónóem yóm mò ken bè Kdaw Khius, mung do yó kem gel lemolò do.’ ”
19 Tahu se, tódô lolò le yóm deng mon Jisas mò kul, ne nmò le yóm ken
mò ken le bè yóm kifu yó.
20 Timbow deng móyón kifu, omin le gotu seyón mken le Jisas ne yó
kem sfolò lewu gel lemolò du. 21 Yóm igò le tolo mken, mudél ebélê le
Jisas, monen mò kul, “Tódô tulónu kuy ktahuhen, sotu bélê ye angat
mlay do sumóng.”
22 Ya tey sidek klóngón nawa le, tódô sotu kun mon du mò ke Jisas, “Là
ou du kô yó?”
23 Mon Jisas se mò kul, “Yó se tau dumuhu segeng mdù elem sóbów
yóm mambang, du se yóm angat mlay dou sumóng. 24 Yóm Ngà Tau nan
na matay he,” mon Jisas, “lómón yóm deng tehe eles tulónen bè Sulat
Dwata. Bede tey angat kegtafaken yóm tau bemlay sumóng. Mom tumù
ne ke béen dog tehe tau.”
25 Mudél se Judas, yóm mlay du sumóng, monen, “Ou kô, Sér, gónón e
gbak yóm monem yó?”
Bnalà Jisas se, monen, “Yó sem deng monem yó.”

Yóm mò hemget yóm fasad Dwata
(Mark 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kurin 11:23-25)

26 Yóm igò le tolo mken, nwa Jisas yóm mambang, bede nan ne mni
bè Dwata. Ominen kembéng du, ne blayen yó kem gel lemolò du, yó
monen, “Ni se yóm dou lówó. Nwa ye, ne ken ye.” 27 Ominen mkay yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tgayan gónón nô yóm ninum le, nan na bud mni bè Dwata, ominen mon
du mò kul, “Ni sensinum ye. 28 Ni se dou litô mò hemget du yóm deng
fasad Dwata bè kem kun tau. Ne tey dê tau gónón gamà nim litóu ni mò
lan Dwata hmifót salà le. 29 Tódô tulónu kuy, hatan bud ninumu he nim
ninum ni ke deng kól bè yóm kdaw angat kinum tekuy yóm ninum lomi
bè yóm kun benwu nogot Mà.”
30 Tikóng deng kinum le, omin le gotu semngal yóm sotu sngal dmóyón
ke Dwata, omin le lemwót ebè Bulul Ulib.

Eles ktulón Jisas yóm kehlalà Pitér du
(Mark 14:27-31; Luk 22:31-34; Jan 13:36-38)

31 Bè yóm tolo lel le mógów, mon Jisas mò yó kem gel lemolò du, “Kifu
ni kdeng tódô gotu sentagak ye ou, yakà deng monen du bè yóm Sulat
Dwata, yó monen,

‘Angat hfatay Dwata yóm tau semgyok ubiha,
ne tódô gotu sekla yó kem ubihahen.’[1]

32 Okóm,” mon Jisas, “sok deng bud hlowil Dwata ou, angate fen gna bélê
ye etu bè Galili.”
33 Hebkó mudél se ke Pitér kun, monen, “Baluen se ke gotu sentagak le
uu yó kem dumuhu, Sér, là kô naw e tnagak kóm dou.”
34 Bnalà Jisas se, monen, “Tódô tulónu kóm ktahuhen, Pitér, gu laanen
là deng kmóót onuk kifu ni kedeng, deng sana tlu dulékem hmalà yóm
ketngónem dou.”
35 Mon Pitér se, “Baluen he ke munge matay béléem, Sér, là kô naw e
hnalà kóm dou.” Tódô senged se udél yó kem dumu gel lemolò ke Jisas.

Kni Jisas bè Dwata bè Gitsimani
(Mark 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Ngang le Jisas mógów efet le kól bè yóm sotu ngà hungul koyu
boluyen Gitsimani, ne mon Jisas mò yó kem gel lemolò du, “Na ye myón
bè ni bè yóm igou mni bè Dwata bè tuu.” 37 Niten Pitér ne yó kem lewu
ngà Sibidi. Ne tódô gleket béléen yóm tey ksidek kegnómen du. 38 Monen
mò kul, “Tey sidek gnóm yóm gleket béléu ni, là hol tô gbeku hembala
du. Nô ye bè ni ne kuy, ne eles ye mingat.”
39 Ominen mógów hlayuk udì, ne tódô hegluduk lemfen bè tonok, ne
mni bè Dwata, monen, “Ó Mà, ke yó dum gmò, kóhem tahu dé yóm angat
tey hlayamu ni. Okóm balù wen se yóm dou kóyô, tódô hendengem yóm
kóm kóyô béléu.” 40 Timbow deng knihen, ominen mulék ebè yó kem tlu
tau nwiten, deng le mom gotu henga tungô. Gotu bentiken lu, ne monen
mò ke Pitér, “Là gbek ye mingat kô, balù tek sotu uras? 41 Bê ye tagad

---

[1] **26:31** Sikaraya 13:7

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tungô dé. Hol ye mni bè Dwata anì là wen gónó ye gsindil bè Seitan. Tngónu wen se óyô ye mò du yóm monu mò kuy ni, okóm là gbek lówó ye du."

42 Bud kewót Jisas bè yó bè gewuhen dulék, ne bud mni bè Dwata. Yó utóm yóm knihen, monen, "Ó Mà, ke là se hyu mkó du béléu yóm angat tey hlayamu ni, tódô henlósem sen yóm kóm kóyô." 43 Ominen bud mulék ebè yó kem tlu tau niten, deng le mom bud henga tungô, là kô dog gukat le du mata le.

44 Ne ominen bud tmagak kul na e mni bè getluhen dulék, tódô nuliten yóm gna kmò knihen. 45 Ne bud mulék ebélê le, ne monen mò kul, "Tolo lel ye he kô tungô ne hegnô? Ngem deng kól du ne yóm uras le kemfô du yóm Ngà Tau, ne blay le elem tdok yó kem tau sidek nmò le. 46 Ngem yó dé yóm tau mlay do sumóng. Btik ye ne, na tekuy e senlong."

Kekfô le ke Jisas

(Mark 14:43-50; Luk 22:47-53; Jan 18:3-12)

47 Igò Jisas tolo mudél, gdofì bè yó se Judas, yóm sotu bè yó kem sfolò lewu gel lemolò du. Tey tau wen huli du. Wen se lemumak sudeng bélê le, ne wen se kmulóng bogul. Lu se yó kem tau hógów yó kem geta gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak yó kem Ju. 48 Deng eles tulón Judas yó kem tau mung du, monen, "Yó se tau neleku kdeng, yó se yóm tau hnebel ye. Tódô kenfô ye." 49 Timbow gdek Judas, tódô hekteng ebè Jisas, monen, "Na Sér," ne ominen melek du.

50 Omin Jisas mudél ebè Judas, "Yó ne, Wè, géhél nmoem yóm nógówem." Omin le gotu demlu kemfô ke Jisas, ya tey kget kogot le du. 51 Sotu bè yó kem gel lemolò ke Jisas kendel kemtos dmilot sudeng, tódô tnibóhen yóm sotu tau, okóm olon sfak doli klinguhen yóm tau tnibóhen yó. Yóm tau hnalì ni, du sotu tau gel dók yóm geta bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata.

52 Bè yóm kton Jisas yóm tau fen tmibó yó, bnólówen, monen, "Tenesem lem lumaken sudengem. Ngem he yóm tau smalig bè sudeng, angat bud hatayen sudeng. 53 Ilóem là tngónem du kô yóm kegbeku mni tóbóng bè Mà, ne tódô kendel hógówen balù hilu libu yó kem gel hógówen gu bè longit mò tmóbóng do. 54 Okóm ke yó nmou, tedu se tô kdohoen du yóm deng tehe hsulat Dwata golu etahu?"

55 Omin Jisas mudél ebè yó kem tey tau wen kemfô du, monen, "Tey, glok ye mit suk ne bogul nim na ye e kekfô dou ni. Ilóem tô heskél ye ou bè yóm tau gel mò sidek. Igou se gel myón tmolok lem Gónô Dwata ket kdaw, là se kô géhél kenfô ye do. 56 Okóm nim nmò ye béléu ni, deng gónón dohò yóm tehe hsulat Dwata yó kem gna tugoden." Bè yóm kekfô le ke Jisas yó, deng mom gotu sentagak yó kem gel lemolò du, mlóy le.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kkukum le ke Jisas yó kem Ju
(Mark 14:53-65; Luk 22:54,55,63-71; Jan 18:13,14,19-24)

57 Kewót le bè yó ne, nit le Jisas ebè gónô Kyafas yó kem tau kemfô du
yó koni. Nim Kyafas ni, geta bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata. Deng
le eles gotu stifun bè yó ne yó kem tau gel tmolok hlau ne yó kem tau
tuha gónó le gel galak yó kem Ju. 58 Bè yóm kwit le ke Jisas, fen holun
huli Pitér efet kól bè gónô yóm tau geta yó koni. Ne hlós e talak lósól,
ne seyón bè yó kem tau gel mentey bè yó, hnilungen yóm mò kmò le ke
Jisas.
59 Ne lemwót yó kem tau geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne kdê
yó kem tau geta mogot kukum, mebel le dalil mò lan le hfatay ke Jisas
lemwót bè yóm gel tifù yó kem dumu tau, baluen ke là tahuhen. 60 Okóm
laen kô dù ton le, balù yóm tey kdê tifù le du, hono là kóen tahu. Ominen
yó wen lewu tau mdà, 61 yó kul tifù, mon le, "Gel monen nim tau ni,
'Gbeku gembà du yóm Gónô Dwata ni, ne gbeku se bud hdà du bè tlu
kdaw.' "
62 Ne hebkó mdà se yóm geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, monen
mò ke Jisas, "Là bnalaem du kô yóm ktifù le kóm ni?" 63 Okóm là dogen
mudél Jisas. Ominen bud mudél ebéléen yóm tau geta yó koni, monen,
"Wen snólóku béléem. Bè yóm kbalaem du, hol hlanem bè boluy yóm
Dwata laen dù tul katayen. Tulónem kum kun ktahuhen ke uu yóm
Misaya, yóm hol Ngà Dwata." 64 Bnalà Jisas se, monen, "Yó sii deng
monem. Okóm wen tulónu kuy, angat ton ye yóm Ngà Tau myón fi
bè kwanan Dwata, yóm laen dù là gbeken du, ne angat ton ye se yóm
kesfuléken edini mung bè lobun."[m]
65 Mung kungolen du nim udél Jisas ni yóm tau geta bè yó kem gel
demsù ebè Dwata, botong tódô kenséen nesen, monen, "Tô hsengeden
knóen bè Dwata. Omin he ke bud wen tifù du. Deng tódô gungol tekuy
yóm kehsengeden knóen bè Dwata. 66 Tedu kuy kmò kmon du yóm tau
ni?"
Mon le se, "Hyu ke tódô hnatay."
67 Nbut le bè yó ne tendo hemsidek ke Jisas. Gotu sendulak le lem
uyóhen, ne sensuntuk le, lel le semtfê du, 68 mon le, "Ke tahu uu se yóm
Misaya, tulónem kum kun yóm tau temfê kóm."

Kehlalà Pitér yóm ketngónen ke Jisas
(Mark 14:66-72; Luk 22:56-62; Jan 18:15-18,25-27)

69 Sana tolo kyón Pitér talak lósól he kun. Ne mógów ebéléen sotu bè
yó kem ngà libun gel dók yóm tau geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata,

---

[m] **26:64** Lingón 110:1; Danyél 7:13

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

monen mò ke Pitér, “Kaem uu se sotu tau gel mung ke Jisas, yóm tau lemwót bè Galili.”

70 Okóm mom hlalà bélê le Pitér, monen, “Là kô naw e tngón du dou yóm monem yó.”

71 Ne bud mógów ebè bak tikeb yóm labat. Ne bud wen sotu ngà libun mton du, ne monen mò yó kem tau bè yó, “Ni se sotu tau gel mung ke Jisas, yóm tau lemwót bè Nasarit.”

72 Ya tey bud kehlalà Pitér, gloken smafà ke tngónen Jisas.

73 Tikóng deng bud legen udì bè yó, mógów le ebè Pitér yó kem tau mdà gu bè yó, mon le mò du, “Kaem uu se hol sotu bélê le. Dilô me bè kudélem lemwóti bè Galili.”

74 Tódô smafà Pitér lem blóng le, monen, “Hol tnafak Dwata se o ne ke kéngu yóm tulónu kuy. Là kô tngónu du dou yóm tau yó.” Ne tódô sengengen se kmóót onuk. 75 Ominen yó gbel bè nawa Pitér yóm deng tehe eles mon Jisas mò du, yóm monen, “Gu laanen là deng kmóót onuk kifu ni kdeng, deng sana tlu dulékem hmalà yóm ketngónem dou.” Unihen gbel bè nawahen yóm tehe mon Jisas mò du, tódô hewà, ya tey sidek kkiken.

Kwit le ke Jisas ebè Paylét
(Mark 15:1; Luk 23:1,2; Jan 18:28-32)

27 1 Timbow deng mwas bè yó, gotu le stifun yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak yó kem Ju, sensatul le yóm kmò khatay le ke Jisas. 2 Omin le hmengked mfét du kdina, ne nwit le ebè Paylét, yóm tau lemwót bè Rom gubérnor bélê le.

Kówól Judas lihol
(Kul Nmò 1:18,19)

3 Timbow ton Judas, yóm tau tehe mlay ke Jisas sumóng, yóm deng kegtuled Jisas, ya tey khuli selen. Ominen bud tô hulék yóm tlu folò botù filak mgel tehe blay le du yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, ne yó kem tuha gónó le gel galak yó kem Ju. 4 Mon Judas, “Tey kegsalau. Deng mom hekfóu yóm tau laen kô dù salaen anì hnatay le.”

Bnalà le se, mon le, “Laen kô dù bud kum hentngón du ne yóm monem yó. Tódô kóm ne yó.” 5 Tódô gotu legas tudà Judas elem Gónô Dwata yóm filak tehe blay le du, ominen tódô lemwót na a mówól lihol. 6 Yóm filak tudà Judas, gotu bud nulut yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne mon le, “Là hyuhen bè yóm hlau tekuy ke homong te bè yóm filak gel blay le ke Dwata yóm filak ni, yakà filak bli litô tau du.” 7 Yó deng kessatul le du yóm filak yó, tódô bli le tonok mò gónó le lembeng ke wen tau là Juhen matay bélê le. Yó boluyen yóm tonok benli le, Tonok yóm Tau Gel Mifil Kuleng. 8 Okóm yó tles boluy le du, Tonok Bli Litô, efet yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kmoen ni. 9 Yóm nmò le yó deng gónóhen dohò yóm tehe mon yóm sotu
tehe gna tugod Dwata boluyen Jirimaya,
"Nwa le yóm tlu folò filak mgel yó, yó se kul btes du yó kem tau Israél.
10 Ne bli le tonok yóm tau gel mifil kuleng.
Lómón se yóm deng kun kehlan du Dwata."[n]

Ksólók Paylét ke Jisas
(Mark 15:2-5; Luk 23:3-5; Jan 18:33-38)

11 Lemwót ke Jisas, nit le ebè solu Paylét, yóm tau lemwót bè Rom
gubérnor bélê le. Snólók Paylét Jisas, monen, "Uu kô tau hol geta bè yó
kem Ju?"
Mon Jisas se, "Yó sii deng monem."
12 Okóm là kô bnalaen kul yó du kem dê tifù le du yó kem geta bè
yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak. 13 Yó
gónó Paylét bud mon du mò ke Jisas, "Gungolem kô yó kem tey dê tifù
le kóm?" 14 Okóm là dog bnalà Jisas kul, balù sekteb. Ya tey ketnga yóm
gubérnor yóm là dog kbalà Jisas kul.

Tódô hatay yóm kkukum le ke Jisas
(Mark 15:6-15; Luk 23:13-25; Jan 18:39–19:16)

15 Yó kun adat yóm gubérnor ke sok gel kól yóm mò ken bong bè Kdaw
Khius, sal gel wen tau blanggù hefewaen, bede yóm tau kul nélék yó kem
tau. 16 Bè yóm kdaw yó, wen sotu tau blanggù alì tótól, boluyen Jisas
Barabas. 17 Timbow le deng gotu stifun ebè yó yóm tey tau wen, snólók
Paylét lu, monen, "Tau du de kuy nóyô mò hewau bélê ye, Jisas Barabas
duhen ke Jisas yóm Misaya?" 18 Deng tódô tngón Paylét se yóm alì kélés
nawa le ke Jisas yó kem tau mit du ebéléen yó.
19 Yóm igò Paylét tolo myón bè yóm gónón myón kmukum, wen sulat
hwit yehenen ebéléen, monen, "Hol béi abay gbót hemsidek du kóm yóm
tau laen dù salaen yó. Tey sidek kegnómu du ebuteng lemwót bè yóm
keknahu du."
20 Okóm yó nmò yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó
kem tuha gónó le gel galak, nofong le yó kem tau sbung bè yó anì yó hni
le Barabas, ne fen hfatay le Jisas. 21 Bud snólók Paylét yó kem tau sbung
bè yó, monen, "Mahi du bè ni kem lewu tau monu ni koni mò hewau
ebélê ye?" Mon le se, "Barabas."
22 Ne mon Paylét, "Tedu se tô kmou ke Jisas du, yóm bnoluy le Misaya?"
Deng mom yó balà le du, mon le, "Htutukem bè kros kun yó du."
23 Bud snólók Paylét bélê le, monen, "Moen de? Tedu deng salaen bélê
ye?"

---

[n] **27:9,10** Jirimaya 32:6-9; Sikaraya 11:12,13

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Okóm deng mom lenwê le hetê, mon le, “Tódô htutukem bè kros ne.”
24 Timbow ton Paylét yóm là kegbeken hewà ke Jisas, ne dilóen bè yó
kem tey tau sbung bè yó wen tô sidek nmò le béléen ke là nmungen du
yóm kul knóyô, yó gónón tódô ma él, ne noloben tdoken lem mata le,
monen mò kul, “Laen dù dou du bè yóm khatay ye du nim tau ni. Tódô
kuy nbô yóm kgamà litóen.”
25 Ne mon le se, “Tódô kum nbô ne litóen nim tau ni, dalang se kem
kum ngà.”
26 Omin Paylét hewà ke Barabas ebélê le, ne nan na habid hfes Jisas, ne
ominen bemlay du ebè yó kem sendalù mò na e tmutuk du bè kros.

Kehlowon le ke Jisas yó kem sendalù
(Mark 15:16-20; Jan 19:2,3)

27 Lemwót yó kem sendalù Paylét, nwit le Jisas elem yóm gónô bong
yóm gubérnor, ne gotu le sbung ebè yó se kul yó kem dumu sendalù
bè yóm kul bung. 28 Ne kó le nes Jisas, hesek le du yóm nes tógó hulô,
hningón nmò le tau hol geta. 29 Ne lenikin le yóm sotu kay tinu semnual
mò kuruna suub le bè kuluhen, ne wen fes hogot le du bè sigel kwananen.
Gotu le mtud bukol bè soluhen, hningón tô nmò le béléen yóm gel kadat
le yóm tau hol geta. Ya tey kehlowon le du, mon le, “Ni sii yóm tau hol
geta bè kem Ju. Yake hol tahà klowilen.” 30 Lel le semdulak du, bud na
le yóm fes hogot le du, bud sensulit fes le te kuluhen. 31 Timbow le deng
tmakas hmowon du, omin le bud mlus yóm nes hesek le du, bud hesek
le du yóm sana kun nes. Kewót le bè yó ne tódô nit le ebè yóm gónó le
tmutuk du bè kros.

Ktutuk le ke Jisas bè kros
(Mark 15:21-32; Luk 23:26-43; Jan 19:17-27)

32 Yóm tolo knô le bè lan, geslong le yóm sotu tau boluyen Simun,
lemwót bè Sayrin.[o] Tódô gnaga htihang le du yóm kros Jisas. 33 Ngangen
ne gefet le bè Golgata. Yó lanen yóm boluy yó, “Bangag Kulu.” 34 Wen tô
hinum le ke Jisas yóm ninum lóbô, wen bolen yóm sotu kay bulung héét.
Bè yóm ktilów Jisas du, là dog henlós ninumen du.
35 Omin le tmutuk du bè kros. Yó nmò yó kem sendalù, sensatù le yó
kem nes Jisas. 36 Tikóng deng yó, tódô le myón bè yó, bnentey le kmò
Jisas. 37 Wen snulat dket le senta kuluhen yóm udél duón le du, yó monen,
“Ni se Jisas, tau hol geta bè yó kem Ju.”
38 Ne wen lewu tau gel mò sidek homong tnutuk le, sotu hteg le fi bè
kwananen, ne sotu se fi bè iwóngen. 39 Yó kem tau gel mius bè yó, sónmò le
kmotuk, ne sendekà le Jisas, tey dê udél le sidek ebéléen, 40 mon le, “Uu kun tô

---

[o] **27:32** Yóm Sayrin ni, sotu syudad là sekna bè benwu Libya bè Afrika.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gembà du yóm Gónô Dwata, ne tek tlu kdawem bud hdà du. Yó ne, lenwaem knóem kun ke tahu uu se yóm Ngà Dwata. Kmóhi elaan dé."

41 Senged se kul kehlowon du yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, ne yó kem gel tmolok hlau, ne yó kem tuha gónó le galak. 42 Yó mon le, "Deng gel hlowilen kem dumu tau, là kô dog gbeken hlowil kun knô. Du kô kun tau hol geta bè yó kem tau Israél? Hentahu tekuy ke gbeken bud kmó elaan. 43 Gel smalig bè Dwata kun, ne du kun yóm Ngà Dwata. Nénég ke móyô Dwata lemwà du." 44 Balù yó kem lewu tau gel mò sidek gomong tnutuk le bè Jisas, gbót le semdekà se kul.

Katay Jisas
(Mark 15:33-41; Luk 23:44-49; Jan 19:28-30)

45 Tikóng deng gtungu kdaw, tódô kmifu talak tonok efet sóól mosol kdaw. 46 Timbow deng sóól mosol kdaw, omin Jisas hgel udélen, monen bè hol kun udél, *"Eli, Eli, lema sabachthani?"* Yó lanen yóm udélen yó, monen, "Ó Dwata, Ó Dwata, moen de ke tódô bayaem ou?"[p]

47 Wen kem tau mdà bè yó mungol du yóm udél Jisas yó, mon le, "Éhé, tnabahen Ilaydya." 48 Ne wen sotu bélê le bè yó kendel ma yóm lómón tô gófós, ne duen lem yóm ninum lóbô là mebtesen, ominen hemsù du bè tukô yóm ngà koyu mò gónón tô hsef du ke Jisas. 49 Okóm mom mon kem dumu tau, "Tagad dé. Nénég tekuy ke sut Ilaydya mò lemwà du."

50 Omin Jisas bud hgel du udélen, ne tódô milot se nawahen. 51 Uma kóm bè yóm Gónô Dwata, wen tey nes mfól mò seng yóm dfél hetfing le ebè Dwata. Bè yóm kilot nawa Jisas, tódô sen-gengen lómón ke hninggel dnólóhem bè gónón sóól yóm nes yó, lemwót fi ta kól elaan. Ne tódô sen-gengen se mbel tey linol bong, tódô gotu meskang se yó kem botu lembang. 52 Ne gotu setngag yó kem kilib gónó le lembeng, ne tey dê bè yó kem kun tau Dwata deng tehe matay, gotu bud hlowil Dwata lu. 53 Tódô le gotu hewà bè yó kem lebeng le. Ne kogol yóm deng klowil Jisas, mógów le ebè Jirusalim se kul, ne tey dê tau mton kul.

54 Bè yóm kehto Jisas, tolo mentey yóm kfitan, mung du yó kem sendaluen. Ya tey sidek klikò le bè yóm tey linol ne yó kem dê dumu ton le. Botong mon le, "Tahu duhen ni se yóm Ngà Dwata."

55 Wen se kem libun nô bè yó, olo le tódô temngel mayuk. Tehe le mung ke Jisas lemwót gu bè Galili mò gel tmóbóng du. 56 Mung kul se yóm Midi lemwót gu bè Megdala, ne yóm sotu Midi, Yê Jim ne Jusif, ne mung kul snéen yehen Sibidi.

Kebeng le ke Jisas
(Mark 15:42-47; Luk 23:50-56; Jan 19:38-42)

57 Tikóng móyón kimel, wen sotu tau kwasa lemwót bè Arimatiya sut bè yó, boluyen Jusif. Du se sotu tau gel lemolò ke Jisas. 58 Tódô mógów

---

p **27:46** Lingón 22:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ebè Paylét nan e bal du yóm kwahen yóm lówó Jisas. Tahu se, hlus Paylét
du. 59 Kewót Jusif bè yó, mógów ebè tum gónô Jisas nô, ne nwahen elaan
yóm lówóhen, ne bnausen yóm nes bukay hanà lomi. 60 Uma kóm deng
wen kilib lomi hokol Jusif bè but léhék mò tô kun angat gónô lebeng, ne
tódô bè yó gónón lembeng ke Jisas. Ne wen botu bong hluyen ebè yóm
bak lebeng mò sengen, ne ominen yó lemwót mulék. 61 Mung le lembeng
se kul le Midi lemwót bè Megdala ne yóm sotu Midi. Myón le bè yó,
smolu le ebè yóm bak lebeng.

Kbentey yó kem sendalù yóm lebeng Jisas

62 Timbow deng hayahen bè yó, uma kóm kul Kdaw Kehegnô yó kem
Ju, gotu le mógów ebè Paylét yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè
Dwata ne yó kem Farisi. 63 Mon le mò du, “Ó Sér, gtulón bè nawa me yóm
tehe monen tum tau mò kéng tu yóm kegenen tolo mowil, ‘Bè getluhen
kdaw, bud hlowil Dwata ou.’ 64 Yó gónóm mon, holi mdók kut sendalù
etu bè lebengen mò mentey du efet tlu kdaw anì laen dù lan le mnagaw
lówóhen yó kem tehe gel lemolò du, ne omin le yó bud tmulón du kem
tau yóm deng klowilen. Ke yó tô nmò le, milud he kegsukat kem tau senta
yóm gnan.”

65 Mon Paylét se mò kul, “Yó ne, mit ye sendalù anì hol bnentey le tum
lebengen.” 66 Tahu se, lemwót le. Ya tey bud kehget le du yóm seng bè bak
lebeng Jisas. Wen deket nmò le bè baken anì dilô le ke wen tau tô mkó
du. Ne wen kem sendalù tebel le mò mentey bè yó.

Klowil Jisas

(Mark 16:1-10; Luk 24:1-12; Jan 20:1-10)

28 1 Timbow kogol yóm Kdaw Kehegnô, yóm hanà tolo minal mwas
bè Akad, lemwót Midi, yóm Midi lemwót bè Megdala, ne yóm
sotu Midi, tódô le temkifu na le e nauy lebeng Jisas. 2 Timbow le kól ditu,
tódô mbel tey linol bong. Ne wen hógów Dwata htuntun gu bè longit
sut bè yó, tódô hluyen yóm botu seng bè bak lebeng, ne tódô bud myón
tahen. 3 Tey mnóng lem uyóhen yóm hógów Dwata yó, hol lómón ke mkal
silà, ne tey sminang bukay yóm nesen. 4 Ya tey sidek klikò le yó kem
sendalù mentey bè yó, tódô setbol kkel le, ne tódô le gotu masà bè tonok,
lómón ke deng le gotu matay.

5 Ne mudél yóm hógów Dwata ebè yó kem libun, monen, “Bê ye abay
hlikò. Tngónu hnebel ye Jisas, yóm lomi tnutuk le bè kros. 6 Là buden nô
bè ni ne. Deng hlowil Dwata lómón yóm tehe mon Jisas mò kuy. Ngem ni
hnénég ye yóm tehe gónón masà. 7 Géhél ye mulék ne, ne tulón ye yó kem
gel lemolò du, mon ye mò kul, ‘Deng hlowil Dwata Jisas. Deng gna bélê
ye ne ebè Galili, ditu he gónó ye ston du.’ Hol bê ye na a klifót yóm deng
tulónu kuy ni.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Tahu se, kendel le lemwót yó kem libun. Ya tey kligal le, mung du
yóm klikò le. Tódô le mlóy na le e tô tulón yó kem gel lemolò ke Jisas.
9 Bè yóm igò le mlóy, tódô senlong Jisas lu, ne monen mò kul, "Dwata
he henek nawa ye." Tódô le hloni ebéléen yó kem libun, mtud le bukol
bè soluhen, ne nogot le tihen. 10 Mon Jisas mò kul, "Bê ye abay hlikò. Na
ye e tulón dou tu kem dumuhu setwoli anì mógów le ebè Galili. Ditu he
gónó le mton do."

Kul tulón yó kem sendalù mentey bè lebeng Jisas

11 Tikóng le deng lemwót yó kem libun yó koni, wen bè yó kem sendalù
tehe mentey bè lebeng Jisas mulék ebè Jirusalim, mógów le ebè yó kem
geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, tódô gotu tulón le kul yóm kdéen.
12 Omin le gotu bud stifun se kul yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè
Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak, sensatul le yóm mò kmò le du.
Yó nmò le, wen tey filak blay le bè yó kem sendalù, 13 ne mon le mò kul,
"Yó hol tulón ye bè yó kem tau, deng hennagaw yó kem tehe gel lemolò
du yóm lówó Jisas igò ye tolo lemnga tungô. 14 Ke gungol yóm gubérnor
nim ni, mi he hemyu stulón béléen anì laen dù gfà ye." 15 Tahu se, nwa
yó kem sendalù yóm filak, tódô lolò le se yóm deng hlau le kul. Yó se hlós
tulón tendo hból yó kem Ju efet nim kmoen ni.

Kehegfan Jisas bè yó kem gel lemolò du

(Mark 16:14-18; Luk 24:36-49; Jan 20:19-23; Kul Nmò 1:6-8)

16 Lemwót yó kem sfolò sotu dù lemolò ke Jisas, mógów le etu bè yóm
sotu bulul bè Galili, yóm bulul tehe eles tulón Jisas kul mò gónó le angat
ston du. 17 Timbow ton le Jisas bè yó, ya tey kdóyón le du. Okóm wen se
bélê le tolo megewu nawa le du yóm deng bud klowilen.
18 Hloni bélê le Jisas, ne monen mò kul, "Deng gotu blay Dwata do yóm
kwalis mogot longit ne tonok. 19 Yó gónóm mon, mógów ye do ebè kdéen
but tau bè klamangen benwu anì baling le tau lemolò do. Bnabtays ye
lu hlan ye bè boluy Dwata, yóm Mà tekuy, ne bè boluy yóm Ngaen ne bè
boluy yóm Tulusen. 20 Ne yóm kdê deng hlauhu kuy, hol tolok ye kul anì
hol nimón le se kul. Ne laen kô mtukul sónen yóm knóu bélê ye efet kól
bè yóm hol són kdaw."

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kun Snulat
Mark

Mò gna senfala

Nim Mark fen smulat du nim sulat ni, hanà tolo lomi lemnok bè yóm tehe knô Jisas te tonok. Yó benwu kem tuhahen, Jirusalim. Ne bè kul gónô se sotu gónó le gel stifun yó kem tau hemtahu bè Jisas. Yó se gónó Mark temngón ke Pitér ne yó kem dumu tau tehe gel lemolò ke Jisas. Wen se gel mon du lemwót bè Pitér yóm kehtahu Mark bè Jisas.

Bè yóm hol tanay kógów Pol lewu le Barnabas na a tmolok bè yó kem tau là Ju le, mung kul Mark mò tmóbóng kul. Sotu gónón mung kul, abay se mo le mom setwoli Barnabas nim Mark. Okóm là kóen deng tahà lan le, deng sana gna mulék ke Mark kun.

Tikóng deng lewu halayen bè yó, bud tô nóló nauy Pol yó kem tau bè yó kem benwu tehe gónó le tmolok. Kóyô Barnabas ke bud nit le Mark, okóm là móyóen Pol. Lemwót bè yóm là kessotu nawa le, yó gónó le là slomong. Lemwót ke Pol, niten Silas. Ne fen nit Barnabas Mark ne tólóng benwu gónó le e tmolok.

Ngangen ne efet mbegel kehtahu Mark, efet wen gónón gemtóbóng ke Pol. Bè yóm tehe kógów Pitér ebè Rom, Mark se yóm sotu dumuhen. Bè Rom tehe gónó Mark smulat du nim sulat ni. Du se hol tanay tau smulat du yó kem tehe gel nmò Jisas anì tngón yó kem dumu tau sundu Ju du bè yó bè Rom. Yó alì tulónen yóm tehe gel nmò Jisas. Kóyóen ke dilô yó kem tau semfala du yóm tey kfasangen. Bong yó du kem gel tolok Jisas, là hol tulón Mark du.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-13*) Yóm hol but yóm Tulón Hyu nwit le
(*1:14–9:50*) Ktolok Jisas bè klamang prubinsya Galili
(*10:1-52*) Kógów Jisas ebè syudad Jirusalim
(*11:1–13:37*) Yóm nmò Jisas bè Jirusalim bè yóm hol són fedyanen talak tonok
(*14:1–15:47*) Khatay le ke Jisas
(*16:1-8*) Klowil Jisas
(*16:9-18*) Kehegfan Jisas bè yó kem gel lemolò du
(*16:19-20*) Khaway Jisas ebè longit

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ktolok yóm Jan gel mabtays
(Matyu 3:1-12; Luk 3:1-18; Jan 1:19-28)

1 1 Ni se yóm Tulón Hyu hol gbak ebè Jisas Krays, yóm hol kun Ngà
Dwata.
2 Yó buten nim Tulón Hyu ni, duhen yóm tehe snulat Isaya ekni, yóm
sotu tehe gna tugod Dwata, yó monen,
"Yó udél Dwata ebè yóm Ngaen, monen,
'Wen hógówu tukô gna kóm mò eles hemgifat yóm angat lanem.'[a]
3 Angat tmaba gu bè tum benwu laen dù tau menwu du, yó utóm
tabahen, monen,
'Eles hen-gifat ye yóm gónón angat mlan yóm gónó tekuy mogot.
Eles hentedeng ye yóm lan mò angat loloen.' "[b]
4 Tahu se, wen sotu tau boluyen Jan, tódô sut bè yóm benwu laen dù
tau menwu du. Yó nmoen, mabtays tau, ne hetngónen kul yóm Udél
Dwata. Yó gel monen mò kul, "Hegsel ye ne, knogol ye ne yó kem sidek
gel nmò ye, ne hbabtays ye, ne angat hnifót Dwata se yó kem salà ye."
5 Tey tau wen tendo gel mógów ebéléen na a hmungol du lemwót bè
prubinsya Judiya ne lemwót bè syudad Jirusalim. Tódô gotu benkas tulón
le du salà le, ne bnabtays Jan lu bè yóm él Jurdan. 6 Nim Jan ni, yó nesen
yóm nmò le lemwót gu bè bul kamél, ne yó hileten kulit ógóf ne yó gel
kenen són tlangas ne tneb. 7 Yó heglalagen bè yó kem tau, monen, "Wen
huli dou alì mfasang sentahu. Là kóe knóón balù olohu hesek béléen.
8 Béléu dou, él gel babtaysu kuy. Okóm yó kun kmò kbabtaysen kuy, suen
bélê ye yóm Tulus Dwata."

Kehbabtays Jisas ke Jan, ne yóm ktilów Seitan du
(Matyu 3:13–4:11; Luk 3:21-22; 4:1-13)

9 Sotu kdaw bè yó, sut bè Jan Jisas, lemwót gu bè Nasarit, yóm benwu
udì glem prubinsya Galili. Yó nógówen, nan e hbabtays ke Jan bè él
Jurdan. Tahu se, bnabtays Jan Jisas. 10 Timbow hahun gu lem él Jisas,
tódô tonen hnas longit, ne tonen se yóm Tulus Dwata htuntun etahen gu
tta, hol lómó kmoen obun. 11 Ne sen-geng yóm udél gu bè longit, monen,
"Uu se yóm hol dou Ngà tendo gónón nô nawahu. Tey kligalu béléem."
12 Ne tódô kendel hógówen Jisas yóm Tulus Dwata etu bè yóm benwu
laen dù tau menwu du. 13 Botong fat folò butengen nô ditu, ne bè yó
gónó Seitan tendo tô tmilów du. Uma kóm yóm benwu yó, tey dê ógóf
lem bnes nô du, okóm wen hógów Dwata gu bè longit na a tmóbóng
du.

---

[a] **1:2** Malakay 3:1 [b] **1:3** Isaya 40:3

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kélék Jisas yó kem tanay tau mò lemolò du
(Matyu 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

14 Sotu kdaw bè yó, gefet bè Jisas yóm deng kehblanggù Hirod ke Jan.
Bè yóm kungolen du, tódô mulék ebè prubinsya Galili nan e hetngón bè
yó yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata. 15 Yó gel tulónen, monen, “Ni se
deng bang kgefeten yóm kuy kdaw. Móyónen hto ne yóm buteng Dwata
mogot tau. Hegsel ye ne, knogol ye lu ne yó kem sidek gel nmò ye, ne hol
hentahu ye yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata.”
16 Yóm igò Jisas mentad Lanaw Galili, tonen yó kem lewu tau setwoli
hmuket, Simun ne twolihen Andru. Yó se kul sana gel nmò hmuket.
17 Tódô mon Jisas mò kul, “Ó kem tau hmuket, mung ye do ne. Wen tles
hmou kuy, hebelu yu tau mò lemolò do.” 18 Tahu se, tódô kendel tebel le
huket le, ne mung le ke Jisas.
19 Ngang le bud mógów efet bud ton Jisas yó kem lewu tau setwoli
Jim ne Jan, hono ngà Sibidi. Nô le lem ówóng le, tolo bneteng le ksê kem huket
le. 20 Yóm kton Jisas kul, tódô tnabahen lu ebéléen. Tahu se, tódô tnagak le mà
le lem ówóng, dalang se yó kem tau mò nmò bélê le, ne mung le ke Jisas.

Kehdó Jisas busaw yóm tau wen malak du
(Luk 4:31-37)

21 Kewót le Jisas bè yó, gefet le bè syudad Kapérnaum. Timbow kól bè
yóm Kdaw Kehegnô, lemwót Jisas mógów ebè kul gónô gel stifun yó kem
Ju nan tmolok bélê le bè yó. 22 Tey keseftaw le du yó kem tau hmungol
du, abay se là mkélen bè yóm kul ktolok yó kem tau gel tmolok hlau bélê
le. Alì mfasang yóm kun ktolok Jisas.
23 Yóm igò Jisas tmolok, tódô sut bè yó yóm tau wen busaw malak du,
tódô lemangat, monen mò ke Jisas, 24 “Ó Jisas lemwót bè Nasarit, tedu
hendufem bélê me ni du? Nam e tô genlà mi kô? Dilóu uu, uu se yóm
mólós hógów Dwata.”
25 Okóm bnólów Jisas yóm busaw malak du, monen, “Béi mudél. Mdóhi
béléen.” 26 Tahu se, tódô hningkil yóm tau yó, ya tey sidek klangaten, ne
tódô mdó se yóm busaw malak du.
27 Ya tey ketnga le du yó kem tau nô bè yó, són mò le semtulón du, mon
le, “Tedu mni? Tey tólóng kun ktolok tau ni. Wen kwalisen hdó yó kem
busaw, ne tódô nimón le.” 28 Ya tey kestulón le du yóm nmò Jisas, tódô
kendel lengeben klamang prubinsya Galili.

Kkó Jisas des yó kem tau
(Matyu 8:14-17; Luk 4:38-41)

29 Timbow le hewà gu lem gónó le gel stifun yó kem Ju le Jisas, tódô
le hlós ebè gónô le Simun lewu le Andru, mung kul Jim ne Jan. 30 Yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kkól le bè yó, tódô glo le tuón Simun libun gemnóm des kinì là lembó, tódô henmung tulón le ke Jisas yóm desen. 31 Omin Jisas mógów ebéléen, nogoten bè sigelen, ne bentiken. Tódô sen-gengen se mkó yóm kkinien, deng mom hlingas bud mò ken bélê le.

32 Tikóng deng sdef kdaw, gotu nwit le ebè Jisas yó kem tau gemnóm des dalang se yó kem tau wen busaw malak kul. 33 Tódô kdéen tau bè yóm benwu gónó le nô yó, gotu le stifun bè lósól yóm gónô gónó Jisas nô. 34 Ne gotu hkó Jisas se yóm kdê kay des le, ne gotu hdóhen yó kem tey dê busaw malak yó kem dumu tau. Okóm là kô hudélen kul, abay se tódô dilô le Jisas yó kem busaw.

Ktolok Jisas bè klamangen prubinsya Galili
(Luk 4:42-44)

35 Timbow deng hayahen bè yó, hanà tolo kifu sana btik Jisas nan e mebel gónón tinof mò gónón mni ebè Dwata, bede malù mayuk yóm gónón e solu. 36 Timbow le btik le Simun, là kô bud ton le ke Jisas, tódô le lemwót na le e nebel. 37 Bè yóm kton le du, mon le mò du, “Tey dê tau mebel kóm, Sér.”

38 Mon Jisas se mò kul, “Lemwót tekuy ne, mógów tekuy ebè yó kem dumu benwu hmilol. Là gbeku du ke là tmoloke bélê le snéen, yakà yó du yóm hol nógówu elem benwu.” 39 Tahu se, tódô lenngeben klamang prubinsya Galili gónón e tmolok bè yó kem gónó le gel stifun yó kem Ju, lelen hdó yó kem busaw bè yó kem tau nalak le.

Kkó Jisas yóm des mifù
(Matyu 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Sotu kdaw bè yó, sut bè Jisas yóm sotu tau gemnóm des mifù. Tódô tuden bukolen bè soluhen, ne hkodu béléen, monen, “Ó Sér, ke yó dum móyói, kaem gbekem hkó du nim desu ni.”

41 Tey kkodu Jisas du yóm tau yó, tódô nan e nenok, monen, “Móyóe tmóbóng kóm. Hol mkó he yóm desem.” 42 Tahu se, tódô sen-gengen se mimot mkó desen yóm tau yó. 43-44 Tey kget kmon Jisas du mò du, “Hol béem abay tulón yóm deng nmou béléem ni. Tódói hekteng mógów ebè tum tau gel demsù ebè Dwata, nam e hetngel du lówóhem. Elesi mit mò dsuem anì nmoem yóm sotu hlau Musis ekni mò gónó le milô du kem dumu tau yóm deng kekó yóm desem. Yó ne,” mon Jisas, “lemwóti ne.”

45 Okóm bè yóm deng kulék yóm tau yó, deng mom tódô gotu tulónen bè kdéen tau yóm deng kekó Jisas yóm desen. Botong là dogen gógów ebè yó kem dumu benwu Jisas, bà mon tey tau wen tendo seklot ebéléen. Yó nmoen, tódô gel htólóng ebè yó kem benwu laen dù tauhen. Ewenem yó, sana tey kwen tau lemwót bè ket benwu tendo gel mógów ebéléen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kkó Jisas des yóm tau matay sfu lówóhen
(Matyu 9:1-8; Luk 5:17-26)

2 1 Timbow kogolen bè yó, bud mulék ebè Kapérnaum Jisas, ne tódô
kendel tngón yó kem tau yóm deng kkólen bè gónóen. 2 Ya tey dê
tau bud stifun ebéléen, tódô hnok lem gónô efet laen dog dù gónó le nô
yó kem dumu, balù bè lewaen. Ne ominen tmolok kul yóm Udél Dwata.
3 Yóm igoen tmolok, gdek le bè yó se yó kem fat tau, wen tau sentihang
le ebéléen, yóm tau matay sfu lówóhen. 4 Okóm laen dù lan le husek ebè
Jisas, bà mon tey tau wen. Yó tódô nmò le, nit le ete ketef yóm tau wen
desen yó, wen gónó le hemnas du ditu ta bè yóm gónó Jisas seblà nô,
ne tódô hnuyù tuntun le ebè Jisas yóm tau là gógówen yó koni. 5 Tikóng
ton Jisas yóm alì kehtahu le béléen, yó gónón tódô mon du ebè yóm tau
matay sfu lówóhen yó, "Ó Man, deng hnifótu ne yó kem salaem."

6 Ne wen se bè yó kem tau gel tmolok hlau myón bè yó, yó hendem le,
7 "Moen ke lómón ni kudélen tau ni? Kóem hsengeden knóen bè Dwata.
Laen kô dù tau gembek hmifót salà, tek són Dwata."

8 Tódô tngón Jisas yóm nô lem hendem le, yó gónón mon du mò kul,
"Moen de ke lómón yó kmò kehedem ye? 9 Là kóen na a mahil mon
du, 'Hnifótu ne yó kem salaem.' Ne là se kóen mahil mon du, 'Btiki, ne
mógówi.' 10 Ni naw hol hton kuy yóm kwen kwalisen hmifót salà yóm Ngà
Tau yóm tolo knóen te tonok." Ne omin Jisas mon du ebè yóm tau deng
matay sfu lówóhen yó koni, monen, 11 "Ni monu mò kóm, Man, mdai ne,
ne nitem yóm gónó le semtihang kóm yóó, ne muléki ebè gónóem."

12 Ne tahu se, bè yóm igò le temngel, tódô btik yóm tau yó koni, ne
nwahen yóm tehe gónó le semtihang du, ne tódô lemwót mulék. Ya tey
keseftaw le du, ne tey kdóyón le ke Dwata, mon le, "Là kô deng sulék ton
me du kum nim ton me ni."

Ktaba Jisas ke Libay mò lemolò du
(Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Kewót Jisas bè yó, bud mógów etu bè kilil Lanaw Galili. Ya tey bud
tau stifun ebéléen, ne wen bud toloken kul bè yó. 14 Tikóng bud hlós bè
yó, tonen yóm sotu tau fen gel mtuk bwis boluyen Libay, ngà Alfiyus,
myón bè fsinaen. Bè yóm kton Jisas du, tódô monen mò du, "Ó Wè Libay,
loloem ou." Ne tahu se, tódô lemwót Libay, loloen Jisas.

15 Kogolen bè yó, mken Jisas ne yó kem gel lemolò du bè gónô Libay.
Tey dê bè yó kem dumu tau gel mtuk bwis dalang se yó kem dumu tau
gemsalà mung ke Jisas, ne gbót le seyón mken bélê le bè yó. 16 Wen kem
Farisi mton kul. Ni kem Farisi ni, hono kem tau tmolok hlau. Timbow ton
le yóm kesegbót Jisas bè yó kem tau gemsalà, ne yó kem tau fen gel mtuk
bwis bélê le, tódô le mógów ebè yó kem gel lemolò ke Jisas, ne mon le mò

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kul, “Moen yó du yóm tau gónó ye htolok ke deng mom segbót mken bè yó kem tau yóó?”

17 Mung kungol Jisas du yóm mon le yó, yó gónón mon du mò kul, bede hningónen, monen, “Yóm tau ke laen dù desen, là kô snoloen du kun yóm tau mulung. Són yóm tau wen desen mebel du. Duhen ni sem nógówu edini ni, là tnabahu kul yó du kem tau tedeng kmò le, okóm yó dé tnabahu yó kem tau gemsalà.”

Ktolok Jisas lan yóm fasting
(Matyu 9:14-17; Luk 5:33-39)

18 Sotu kdaw bè yó, lemwót yó kem tau gel lemolò ke Jan gel mabtays ne yó kem Farisi, gotu le fasting. Wen se kem tau mógów ebè Jisas, mon le mò du, “Yó kem tau gel lemolò ke Jan ne yó kem Farisi, gel le fasting se kul. Okóm yó kem gel lemolò kóm, là kô nmò le du. Moen de ke là nmò le du?”

19 Ne bnalà Jisas lu, bede hlanen bè hlingón, monen, “Ke wen mò ken bè mulu, là kô gbek le du ke là gomong le mken yó kem tau tinok le edu yóm igoen tolo nô bélê le yóm logi myehen. 20 Okóm angat wen ke kdawen, tódô nwa le bélê le yóm logi myehen. Yó he kton ye kul fasting.” 21 Ne wen bud mon Jisas mò kul bè yóm là kehyu sembool du yóm kun tolok bè yóm tolok gna, bede bud hlanen bè hlingón, monen, “Laen kô dù tau ke klefengen bè yóm nes bolok yóm nes hanà lomi. Ke yó nmoen, ngem ke kemsong yóm nes lomi, ten-geeden heksê yóm nes bolok. 22 Ne sotuhen, laen kô dù tau ke ilihen yóm tifas hanà tolo lomi elem yóm sning kulit ógóf deng legen, yóm là buden mnut. Kmoen ke kmodok yóm tifas yó ne mom btù yóm gónóhen e mili du, abay se lemto bè yóm deng kkodoken. Ne mom gotu gamà yóm tifas, ne baling sidek yóm gónóhen nô. Yó dé kun yóm tifas ke hanà tolo lomi, ilihem bè yóm sning kulit ógóf hanà tolo lomi snéen.”

Ktolok Jisas lan yóm Kdaw Kehegnô
(Matyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 Sotu kdaw bè yó, lemwót le Jisas ne yó kem gel lemolò du, mlan le hlalak yóm tniba, bede gbangà bè yóm Kdaw Kehegnô. Lemwót ni kem gel lemolò du, slob le ma bungu halay gu talak tniba mò nteb le. 24 Timbow mton yó kem Farisi, mon le mò ke Jisas, “Tenngelem dé yó kem gel lemolò kóm, deng mom nulé le yóm hlau tekuy bè Kdaw Kehegnô yóm nmò le yó.”

25 Bnalà Jisas se lu, monen, “Deng hónô senfala ye se yóm tehe nmò Dabid ne yó kem tauhen bè yóm kdaw laen dù ken le, ne tey kbitil le. 26 Tódô husek Dabid bè Gónô Dwata, uma kóm Abiyatar yóm hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata bè yóm kdaw yó. Ne nwa Dabid yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mambang deng blay le ebè Dwata, ne ominen mken du. Blaem bè yóm hlau tekuy, là kóen hyu kken tau hkawang du yóm mambang yó, tek són yó kem gel demsù ebè Dwata mken du. Ewenem ke Dabid, botong kenen, ne benlayen se yó kem tauhen. Bede là kô duón Dwata du kul yóm kken le du." 27Bud mon Jisas mò kul, "Là kô yó du gónó Dwata mò yóm tau ke mò fen lemolò yóm kdê hlolò bè Kdaw Kehegnô. Okóm yó dé gónón mò yóm Kdaw Kehegnô mò lanen tmóbóng tau. 28Yóm Ngà Tau, du se wen kwalisen fen tmolok du kuy yóm hyu mò du bè yóm Kdaw Kehegnô."

Kkó Jisas des bè Kdaw Kehegnô

(Matyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

3 1Omin Jisas bud mulék ebè yóm gónó le stifun yó kem Ju. Wen sotu tau nô bè yó kimoy doli sigelen. 2Wen se kem dumu tau nô bè yó, tenngel le Jisas anì ton le ke hkóhen des yóm tau kimoy yó bè yóm Kdaw Kehegnô anì wen dalil le dmuón du. 3Ne mon Jisas mò yóm tau kimoy sigelen, "Ó Wè, mógówi edini kun béléu." Tahu se, mógów ebè Jisas yóm tau yó. 4Ne mudél Jisas ebè yó kem tau sbung, snólóken lu, monen, "Tedu de bang nmò tekuy bè yóm Kdaw Kehegnô anì là gsalà tekuy du yóm hlau tekuy? Hyu kô yóm tmóbóng duhen ke hensidek? Ke lemowil tau, duhen ke tódô hnatay?" Okóm tódô le neb yóm kdê le. 5Bè yóm ketngel Jisas ebélê le, tey kebuten kul. Okóm nô bè yó se klayuk nawahen kul, abay se dilóen bélê le yóm tey kgel kulu le ne yóm klaen dù keskodu bélê le. Ominen bud haking ebè yóm tau kimoy sigelen, monen mò du, "Ó Wè, bentolem sigelem." Ne tahu se, bentolen, ne hol lómón ke laen dù tehe desen. 6Okóm yó kem Farisi, tódô le lemwót bè yó, mógów le ebè yó kem tau genlal bè Hirod, sensatul le yóm kmò khatay le ke Jisas.

Ktolok Jisas bè kilil lanaw

7Lemwót Jisas mung du yó kem gel lemolò du, mógów le etu bè kilil Lanaw Galili, ne tey tau wen mung du. Lemwót le bè prubinsya Galili ne Judiya, 8ne bè yóm syudad Jirusalim, ne bè klamangen prubinsya Idumiya. Ne wen se lemwót fi dmata kdaw yóm él boluyen Jurdan, kkólen bè yó kem syudad bè kilil mohin boluyen Tayal ne Sidon. Yó gónó le mógów ebè Jisas, abay se deng gungol le yó kem gel nmoen.

9Ya tey tau wen segdendel ebéléen, botong hwahen yó kem gel lemolò du yóm sotu ówóng mò gónóhen myón te él anì là katen gilad béléen yó kem tey tau. 10Deng dê ne bélê le hkóhen des le. Yó gónóm mon alì wen kem dumu tau gemnóm des alì segdendel ebéléen anì gdù le. 11Ne yó kem tau wen busaw malak kul, sok ton le Jisas, tódô le hegdungul bè soluhen, ne ya tey gel klangat le, mon le, "Uu se yóm hol Ngà Dwata." 12Tey kget kbólów Jisas yó kem busaw gel malak kul anì là tulón le du yóm ketngón le du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kélék Jisas yó kem sfolò lewu mò gel hógówen
(Matyu 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Bud kewót Jisas bè yó, mógów elem bulul, ne htabahen yó kem tau
nóyô niten. Tahu se, mógów le ebéléen. 14 Ne sfolò lewu tau néléken ne yó
boluyen kul aposol.[c] Yó monen mò kul, “Deng néléku yu mò tau hol mung
dou ne mò tau gel hógówu snéen mit yóm dou tulón. 15 Ne wen kwalis
blayu kuy anì gbek ye hdó busaw.”
16 Ni se boluy yó kem sfolò lewu tau néléken: Simun (yóm bnoluyen
Pitér). 17 Jim ne yóm twolihen Jan (kem ngà Sibidi. Yó iba Jisas kul,
Buanirgis.[d] Yó lanen, “Kem Ngà Lugung.”) 18 Ne Andru ne Filip ne
Bartulumyu ne Matyu ne Tumas ne yóm sotu Jim ngà Alfiyus ne Tadiyus
ne yóm sotu Simun, yóm tau tehe mung mofin yóm kul benwu 19 ne Judas
Iskariyut, yóm fen bemlay ke Jisas sumóng.

Kemgis Jisas senta Seitan
(Matyu 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

20 Omin Jisas bud mulék ebè gónóen, mung du yó kem gel lemolò du. Ne
ya tey tau wen bud stifun ebéléen, botong là getngón le du mken. 21 Timbow
gungol yó kem fes lówó Jisas nim ni, tódô le mógów ebéléen anì tô nwit le
mulék, yakà deng wen kem tau mon du deng lengel matahen mò ke Jisas.
22 Wen se bè yó kem tau tmolok hlau lemwót bè Jirusalim nô bè yó. Yó
udél le ebè Jisas, mon le, “Nalak Seitan, yóm kul ogot yó kem busaw. Yó
gónón gembek hdó yó kem busaw.”
23 Okóm tnaba Jisas yó kem tau mudél yó koni, wen monen mò kul,
bede hningónen, monen, “Ke tahu Seitan se malak do, là kô nan e hdó
kul yó kem dumuhen busaw. 24 Ke wen benwu mesgólól nawa tauhen, ne
ke sónmò le sfatay, angat meglà. 25 Senged se ke wen sotu gmónô, ke là
ssotu nawa le ne ke sónmò le sfatay, kaem angat le meglà. 26 Duhen yó,”
mon Jisas, “ke deng mesgólól nawa yó kem kun nogot Seitan, là kóen gfu
yóm kun kogot, nénégem kà angaten meglà bè sónen. 27 Yóm kul ogot yó
kem busaw,” mon Jisas, “hol lómón yóm tau kemgis. Laen dù gusek elem
gónóen na a ma yó kem kimuhen ke là nan gna nfét yóm tau kemgis yó.
Ke deng gféten, yó he kegwahen yó kem nóyóen lem gónóen. Hol lómón
yó se,” mon Jisas, “yóm deng nmou bè Seitan.
28 Tódô tulónu kuy ktahuhen, gbek Dwata hmifót du yóm tau balù kihu
salà nmoen ne balù kihu udélen sidek gbak ebéléen. 29 Okóm là kô gbek
Dwata hmifót du yóm tau ke sidek kudélen ebè yóm Tulus Dwata. Ne laen
kô tul kkóhen tahen yóm salaen yó.” 30 Yó gónó Jisas mon du yóm yó,
abay se mon le nalak busaw mò ke Jisas.

---

[c] **3:14** Yó lanen, deng nélék. [d] **3:17** Udél Gdik.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kebel le ke Jisas le yéen ne kem twolihen
(Matyu 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Ne sut le bè yó le Yê Jisas ne yó kem twolihen, bede mdà le bè lewà.
Ne wen tau hógów le ebè Jisas anì nan hewà ebélê le. 32 Tey tau wen
myón hilol Jisas, ne wen bélê le mon du mò du, "Tu le yéem ne kem
twolihem ne kem libunem, nô le bè lewà, tô le móyô stulón kóm kun."
33 Yó balà Jisas du, monen, "Wen se dumu yéu, ne wen se dumu twolihu."
34 Ominen temngel ebè yó kem tau myón hilolen ne monen, "Ngem ni
kem tau nii, hol lómón ke yéu, ne hol lómón ke twolihu. 35 Yó se mimón
yóm kun kóyô Dwata, yó se hol twolihu ne libunu ne yéu."

Yóm hlingón bè yóm tau smohul
(Matyu 13:1-9; Luk 8:4-8)

4 1 Sotu kdaw bè yó, bud tmolok bè kilil Lanaw Galili Jisas, ne tey tau
wen sbung ebéléen. Yó gónóm mon, lemwót Jisas tódô myón lem
yóm ówóng hetów ta él, ne lemwót yó kem tau gotu le nô bè kilil él. 2 Tey
dê toloken kul, bede sal hlanen bè hlingón, yó monen,

3 "Ni hol hnungol ye. Wen sotu tau nan e sohul bnéken bè dnaduhen.
4 Bè yóm ksohulen du, wen se temsik ebè lan. Sut yó kem onuk koyu, ne
tódô gotu tnukô le. 5 Wen se sohulen gdek elem yóm tonok bnotu yóm
gónón laen hol tonoken. Là kóen legen deng sana tmowok, abay se là
mfól tonoken. 6 Timbow sut kdaw bè yóm deng ktowoken, tódô kendel
menes, abay se là holen ngelem dolilen. 7 Ne bud wen se sohulen gdek
e talak yóm gónón angat mfól kluon semnual. Ne tmowok, tódô mung
senok bè yó kem kluon semnual, okóm deng mom limes yóm towok halay
lem blóng le, ne là kóen dog mungu. 8 Okóm wen se sohulen gdek ebè
yóm gónón hyu tonok, tey hyu ktowoken ne temlê ne tey mungu. Wen se
kanguyen mungu tlu folò, ne wen se mungu nem folò ne wen se mungu
lematu." 9 Omin Jisas bud mon du mò kul, "Yóm tau wen klinguhen, hol
hmungol."

Gónó Jisas gel hmingón du yóm gel toloken kul
(Matyu 13:10-17; Luk 8:9-10)

10 Timbow le gotu skas yó kem dumu tau, mógów le ebéléen yó kem
sfolò lewu gel lemolò du, ne wen kem dumu tau mung kul, snólók le yó
kem deng hningónen bélê le.

11 Mon Jisas mò kul, "Wen yóm là heglileb Dwata du bè yó kem dumu
tau bè yóm kmò kogoten tau, okóm deng heglileben kuy. Bong bè yó kem
dumu tau, mlan bè hlingón yóm gel ktoloku kul.

12 'Anien he ke gel ton le, là kô dilô le du.
Baluen he ke gel gungol le, là kô glileb le du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ke yó dum glileb le, kaem semfulék le ebè Dwata,
ne hnifóten bélê le yó kem salà le.' "[e]

Tennef yóm tau smohul
(Matyu 13:18-23; Luk 8:11-15)

13 Ne bud mon Jisas mò kul, "Là tngón ye du kô lanen yóm hningónu yó
koni bè yóm tau smohul? Ke là tngón ye du yóm yó, tedu tô kmò ketngón
ye du du yó kem dumu gel hningónu? 14 Ni sii lanen. Yóm bnék sohul
yóm tau yó, duhen yóm Udél Dwata. 15 Yóm lan gónón e temsik yó kem
dumu bnék sohulen, duhen yó kem tau hmungol du yóm Udél Dwata,
ne sut Seitan tódô nwahen bélê le. 16 Ne yóm tonok bnotu gónóhen e
gdek yó kem dumu, duhen yó se kem tau hmungol du yóm Udél Dwata,
ne tey ktimu óyô le du. Okóm tek likóten yóm kehtahu le du, abay se
là dmolilen. 17 Sok wen gfà duhen ke hlayam sut bélê le lemwót bè yóm
tô kehtahu le, tódô kendel gkogol le. 18 Yóm bnék gdek elem yóm angat
gónón alì mfól kluon semnual, duhen yó se kem tau hmungol du yóm
Udél Dwata, 19 okóm dê bnukù nawa le bè klowil le, ne gfét le bè kebel le
kendengen le, ne tey dê he kem dumu sen-galu nawa le. Yó gónón baling
limes yóm tô kehtahu le ne laen dog bunguhen. 20 Tum tonok hyu gónón e
gdek yó kem dumu bnék sohulen, duhen yó se kem tau hmungol du yóm
Udél Dwata ne henmóyô le ne yó gónón alì mungu. Wen se mungu tlu
folò ne wen se mungu nem folò ne wen se mungu lematu."

Yóm hlingón bè yóm solok
(Luk 8:16-18)

21 Ne bud mon Jisas mò kul, monen, "Laen dù tau hemtom solok ke
mom bud hnokoben, duhen ke mom suen bè gónón glilung. Okóm ke wen
tau hemtom solok, tódô hyónen bè gónón mfatu anì lemayag.
22 Yóm gebnos nim kmoen ni, angat gfan elem hulin kdaw. Yóm
glimun nim kmoen ni, angat getnef le elem hulin kdaw. 23 Yóm tau wen
klinguhen, hol hmungol." 24 Bud mon Jisas mò kul, "Hol hentilob ye dé
hmungol du ni kem gel gungol ye ni. Ke tilob khungol ye du, Dwata se
heglileb du kuy yóm lanen, ne du se angat bud temnù du bélê ye yóm
deng ketngón ye. 25 Ke deng wen gwahen yóm tau, bong he bud tnù
Dwata du béléen. Okóm yóm tau ke là suen du lem hendemen yóm deng
gungolen, balù yóm udì tehe tngónen, angat bud kó Dwata béléen."

Yóm hlingón bè yóm mò ktowok yóm lem hulu

26 Bud mon Jisas mò kul, "Yóm kogot Dwata tau, hol lómón ke yóm tau
smohul bnék bè dnaduhen. 27 Bè yóm deng ksohulen du, tódô bayaen. Ke

---

[e] **4:12** Isaya 6:9-10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kifu, tódô tungô. Ke mwas, bud btik mò nmò. Ne yóm bnék deng huluhen yó, tódô lemsob ne henlelen tmowok se kun. Okóm yóm tau smohul du, là kô tngónen du yóm mò kmò ktowok yóm huluhen. 28 Tódô lemwót bè tonok se gónón tmowok yóm lem hulu efet mungu. Tanayen, nan lemsob, ominen dmoun, ngangen ne efet mlem. 29 Timbow gefet, tódô kendel nuta yóm funen, abay se kdawen deng muta du."

Yóm hnigad yóm lem hulu alì lemnek
(Matyu 13:31-32,34; Luk 13:18-19)

30 Ne bud mon Jisas, "Tedu de gónó tekuy e hkél du yóm kogot Dwata tau? Ne hlingón du de gónó tekuy e hmingón du? 31 Sotu gónó tekuy hmingón du, hol lómón ke yóm lem hulu alì lemnek bè kdéen deng hulu yóm sotu tau bè lamihen. 32 Ngangen tmowok efet bong, efet lembang kem hangahen, botong le smala tahen yó kem onuk koyu."

33 Yóm gel ktolok Jisas, tey dê hlingón nmoen bélê le. Tódô toloken kul yóm bang kul getnef. 34 Laen kô dù toloken kul ke là hningónen du. Okóm bè yó kem gel lemolò du, ke són lu gel tulónen kul yóm hnigaden.

Keteflok Jisas yóm lenos
(Matyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Timbow sdef kdaw bè yó, mon Jisas mò yó kem gel lemolò du, "Hlós tekuy ne efatu lanaw." 36 Tahu se, tódô tnagak le yó kem tey tau wen, ne motun le elem yóm ówóng gónó Jisas myón, ne omin le lemwót. Ne wen se kem dumu tau mówóng mung kul. 37 Yóm igò le tolo mówóng talak lanaw, tódô mbel yóm tey lenos bong, lel tey lewók, botong tô gotu glimun lewók yóm ówóng le, tek udì duen gónó le là lemneb.

38 Okóm ke Jisas deng mom gtungô, temdanan te kama fi bè sékê yóm ówóng. Lemwót yó kem gel lemolò du, bentik le Jisas, mon le mò du, "Ó Sér, moem tlek tungô kut ni du? Móyón tekuy lemneb."

39 Omin Jisas yó hboluk btik ne mudél ebè yóm lenos, monen, "Botongem ne." Ne bud monen ebè yóm lewók, "Heneki ne." Tahu se, tódô kemnas yóm lenos ne menek te lanaw. 40 Mung kudél Jisas ebè yó kem gel lemolò du, monen, "Mò ye kat alì likò ni du? Laen deng kehtahu ye he kô?"

41 Ya tey sidek klikò le, stulón le, mon le, "Tmau du mni? Balù lenos ne lewók, sana kimón le du."

Bud kehdó Jisas busaw
(Matyu 8:28-34; Luk 8:26-39)

5 1 Ngang le mówóng le Jisas efet le kól sendifal yóm Lanaw Galili bè benwu yó kem tau Girasin. 2 Timbow le dmuung bè kilil, omin Jisas kmó ete kembu. Tódô senlong yóm sotu tau wen busaw malak

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du lemwót bè yó kem kilib gónó lembeng. 3Són bè yó gónóhen gel nô nim tau ni. Laen kô dù tau gembek mfét du, baluen ke kedina. 4Deng dê dulék le ne kemdina sigelen ne tihen, ewenem tódô gotu bkas yóm kedina le du. Laen kô dù tau gembek mafas du. 5Tódô senflósen kdaw ne kifu tendo mógów sembeweg gu lem blóng yó kem lebeng ne gu lem bulul. Tódô gel hendlaen lemangat, lelen gel migad du bè knóen yó kem botu telem efet hnalì.

6Bè yóm ktonen ke Jisas, hanà tolo mayuk béléen. Yó nmoen, tódô kendel mlóy ebéléen na a mtud bukol bè soluhen, 7ne ominen tódô hendlà lemangat, monen, "Ó Jisas, yóm hol Ngà yóm Dwata alì geta bè kdéen. Tedu hendufem béléu ni du? Smafai do bè Dwata kun anì là kendel tnafakem do ni." 8Yó gónón mon du nim ni, abay se deng eles mudél Jisas ebè yóm busaw, monen mò du, "Mdóhi béléen."

9Ne snólók Jisas yóm busaw, monen, "Tedu de boluyem?"

Bnalaen se, monen, "Yó dou boluy 'Genged' abay se tey me wen." 10Tódô henlelen hkodu bè Jisas anì là hdóhen kul bè yóm benwu yó. 11Bè yóm kdaw yó, kulel se keswól le talak bilil yó kem tey sdô wen, uma kóm geblà klayuken bélê le. 12Yó henkodu le bè Jisas yó kem busaw, mon le, "Yake bè yó dé kem sdô tuu gónóm e hfusek kum." 13Tahu se, hlus Jisas lu. Ne tódô tebel yó kem busaw yóm tau yó koni, ne husek le ebè tu kem sdô. Kewót le se kul yó kem tey sdô wen, dô limu libu kwen le, gotu le sedlu mlóy mosol ebè tubaw kbu yóm lanaw, ne gotu le gekmó elemen, ne tódô le gotu lemneb yóm kdê le.

14Kewót le se kul yó kem tau gel semgyok yó kem sdô, tódô le gotu lemwót mlóy ebè yóm benwu moni bè yó ne ebè yó kem dumu tau gmónô hmilol na le e tulón kul yóm deng ton le. Mung kungol le du, tódô le sguku etu na le e hnénég yó kem deng tulón le kul. 15Timbow le gdofì bè Jisas, tódô ton le se yóm tau tehe genged busaw malak du myón klohok Jisas. Deng bud lemsek nes, ne deng bud hyu kehedemen. Ya tey sidek klikò le yó kem tau sguku ebè yó yó. 16Yó kem tau mton du yóm deng nmò Jisas bè yóm tau tehe wen busaw malak du yó, bud lu se fen alì tmulón du bè yó kem dumu tau. Ne tulón le snéen yóm kmò kton le yó kem sdô. 17Lemwót yó kem tau bè yó, henkodu le bè Jisas anì tnagaken yóm benwu le. Tahu se, lemwót le Jisas.

18Bè yóm kotunen elem ówóng, tey kehkoduhen bè Jisas yóm tau tehe wen busaw malak du anì tô mung kul. 19Okóm là kô henmóyô Jisas du, mom monen mò du, "Tódói mulék ne ebè yó kem fes lówóhem. Tulónem kul yóm tey deng nmoen béléen yóm gónóhem mogot ne yóm tey kkoduhen kóm." 20Tahu se, mulék yóm tau yó. Tódô lengeben bè klamangen yóm benwu boluyen Sfolò Benwu gónón e tmulón du yóm deng nmò Jisas béléen. Ya tey kehtaw le du yó kem tau gel mungol du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kkó Jisas des yóm libun mdù nesen ne klowilen yóm ngà libun deng mlef

(Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Bud kewót le Jisas bè yó, mówóng le mulék efatu lanaw. Bè yóm bud
kduung le, ya tey tau wen bud sembung kul bè yó bè kilil lanaw. 22 Ne
wen sotu tau sut bè Jisas, boluyen Jarus, tau wen glalen bè yóm kul gónô
stifun bè yó. Bè yóm ktonen ke Jisas, tódô na a mtud bukol bè soluhen,
23 ya tey kehkoduhen béléen, monen, "Ó Sér, tey leed desen yóm ngau
libun. Holi mung dou bè gónóu nam e nnok dou anì tódô mkó tum desen,
ne anì bud mowil."
24 Ne tahu se, mung du Jisas, ne lel yó kem tey tau wen tendo seklot
hmilol du. 25 Wen sotu libun gemnóm des tenbalung gbool bè yó kem
tey tau wen huli ke Jisas. Deng sfolò lewu halayen gemnóm du yóm
desen. 26 Deng dê duléken ne gel hbulung bè duktur, botong gotu filaken,
ewenem là kóen mkó yóm desen, deng mom temnù. 27 Deng gel gungolen
yóm nmò Jisas, yó gónón tódô hegbool bè yó kem tey tau wen huli du.
28 Yó hendemen, "Baluen ke olohu gemdù nesen, kaem tódô mkó nim
desu." 29 Tahu se, nan e gdù nes Jisas, ne tódô sennganen se teflok yóm
litô tendo gu béléen, ne gnómen se yóm deng kehyuhen.
30 Unin mdù du, tódô gnóm Jisas se yóm kwen ktued hkó des lemwót
gu béléen. Ominen binguy ete kwangen, monen, "Tmau du mdù nesu ni
koni?"
31 Ne mudél se yó kem gel lemolò du, mon le, "Ilóem là tonem du kô yó
du kem tau seklot hmilol kóm yóó? Tlek kóm tô smólók ke tau du mdù
nesem."
32 Okóm là kóen mkó kebel Jisas du mata yóm tau mdù nesen yó. 33 Ne
tódô tngón yó sem libun, ebéléen gónón e gbak yóm mon Jisas yó. Tódô
setbol kkelen lemwót bè yóm tey klikoen, na a tódô mtud bukol bè solu
Jisas. Gotu benkas tulónen du yóm ktahuhen. 34 Mon Jisas se mò du, "Yó
ne, Lenibun, bè yóm kehtahuhem béléu, yó se gónón mkó yóm desem.
Tu ne, muléki. Dwata he henek nawahem. Laen dù bud sfuhen ne yóm
desem."
35 Yóm igò Jisas tolo stulón bè yóm libun yó, wen tau sut bè yó lemwót
bè gónô Jarus, ne mon le mò ke Jarus, "Là bud gafitem du ne ngaem. Bê
kuy dog bud hnala ne Jisas."
36 Okóm ke Jisas, là dog kenmónen du yóm mon le yó, olon mon du mò
ke Jarus, "Béem htafa nawam. Tódô henlelem yóm ksaligem do." 37 Kewót
Jisas bè yó, tek són Pitér ne Jim ne twolihen Jan nwiten, là nwiten kul
yó kem dumu tau. 38 Bè yóm kkól le ditu bè gónô Jarus, tódô glo le tey dê
tau hebnes bè yó, lenangag le yóm ngà deng matay, ne tey sidek kkik le.
39 Omin Jisas husek elem gónô, monen mò yó kem tau bè yó, "Mò ye alì

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hebnes ni du? Tedu alì nkik ye ni? Là kóen matay yóm ngà, olon tungô.”
40 Deng mom henkéng le Jisas yó kem tau yó. Omin Jisas gotu hewà kul,
tek són mà yóm ngà ne yéen ne yó kem tlu tau gel lemolò du nwiten
elem tum dfél gónón nô yóm ngà. 41 Kól bè yó, nogoten sigel yóm ngà, ne
monen mò du bè kul udél, “Talitha koum.” Yó lanen, “Ó Bun, btiki ne.”
42 Tahu se, tódô kendel btik yóm ngà, ne tódô mógów gu bè yó. Deng wen
dô sfolò lewu ne halayen yóm ngà yó. Ya tey ketnga yó kem tuhahen.
43 Bede tey mget kmon Jisas du mò kul, “Hol bê ye abay tulón yóm deng
nmou bélê ye ni.” Ne bud monen mò kul, “Henken ye dé.”

Kekbê le ke Jisas bè Nasarit, yóm hol kun benwu
(Matyu 13:53-58; Luk 4:16-30)

6 1 Bud kewót Jisas bè yó, mulék ebè kun benwu, mung du yó kem
gel lemolò du. 2 Timbow deng bud kól bè yóm Kdaw Kehegnô, yó
nmò Jisas tmolok bè yóm kul gónô gel stifun yó kem Ju bè yó. Tey tau
wen stifun hmungol du, ne tey ketnga le, mon le, “Gónón ma du yóm alì
khulungen tmolok nim tau ni? Ne gónón lemwót yóm tey ketngónen?
Tedum mò kmoen du yó kem hentaw ton gel nmoen? 3 Igoen du yóm tau
gel mò gónô, ne Midi yéen, ne du se twogu le Jim ne Jusif ne Judas ne
Simun, ne wen se kem libunen nô gu bè ni.” Yó se gónó le kembê du.
4 Mon Jisas mò kul, “Yóm tugod Dwata, laen kô dù madat du bè hol
kun benwu. Dalang se yó kem hol kun fes lówó, là kô nadat le du. Tek
són yó kem dumu tau bè tólóng benwu madat du.” 5 Lemwót bè yóm là
kehtahu le du, là wenen yóm hentaw ton nmò Jisas bè yó. Wen nenoken
bè yó kem tau gemnóm des, ne hkóhen des le, bede là hol le wen. 6 Ne tey
ketngahen du yóm là kehtahu le béléen yó kem tau bè yó.

Khógów Jisas yó kem sfolò lewu tau néléken
(Matyu 10:5-15; Luk 9:1-6)

Timbow bud lemwót bè yó Jisas, nan e tmolok bè yó kem dumu benwu
hmilol. 7 Ominen semtifun kul yó kem sfolò lewu gel lemolò du, ne wen
gónón e hógów kul, bede ket kul na lewu kmò khógówen kul. Ne wen
ktued blayen kul anì gbek le hdó busaw. 8 Ne wen hlauhen kul, monen,
“Bè nim kógów ye ni, olo ye mit tuged, béen abay wen dumu nwit ye. Bê
ye abay mit bnotu, duhen ke bag, duhen ke filak. 9 Olo ye lemsek snilas
ye, ne olon sotu kgal lesek ye, bê ye abay mit mò gewuhen. 10 Yó se gónô
gónón wen hmódó kuy, yó se gónó ye mefet efet kól bè kulék ye. 11 Ne
ke wen benwu là hmódó kuy, ne ke là dog hnungol le kuy, tódô tnagak
ye yóm benwu yó, olo ye tmótók kfung bè ti ye mò ilô yóm angat ktafak
Dwata kul.”
12 Tahu se. Kewót le bè yó na le e tmolok. Yó gel mon le, “Hegsel ye ne,
knogol ye yóm sidek deng gel nmò ye.” 13 Ne tey dê busaw hdó le gu bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó kem tau. Ne lenunol le hnolo yó kem tau gemnóm des, ne gotu mkó se yó kem des le.

Kegbelen bè nawa Hirod yóm tehe kehfatayen ke Jan gel mabtays
(Matyu 14:1-12; Luk 9:7-9)

14 Ngangen mból yóm gel nmò le Jisas efet gefet bè Hirod, yóm tau
hol geta bè Galili. Deng tey baling tótól yóm boluy Jisas lemwót bè yóm
gel nmoen. Wen se mon du, “Deng bud mowil yóm Jan tehe mabtays, yó
gónón wen ktueden mò du yó kem hentaw ton gel nmoen.” 15 Mon kem
dumu, “Du se yóm tehe Ilaydya.” Ne wen se mon du, “Du se sotu tugod
Dwata, mkél bè yó kem gna tugoden ekni.” 16 Timbow gungol Hirod,
monen, “Du kun yóm Jan gel mabtays. Deng tehe heklengu liholen, okóm
deng bud mowil.” 17 Yó gónó Hirod mon du yóm yó, abay se du se tehe
hekfô ke Jan, ne hféten, ne heblangguen. Yó gónón mò du béléen yóm yó,
lan Jan tehe mólów du bè yóm tehe kalawen ke Hirudiyas, yehen yóm
twolihen boluyen Filip. 18 Yó tehe bólów Jan du, monen, “Deng nuléhem
yóm hlau tekuy yóm kalawem yehen twolihem yó.” 19 Lemwót bè yóm
udél Jan yó, deng mom sidek kebut Hirudiyas du, kóyóen ke hfatayen,
okóm là hlus Hirod du. 20 Abay se ke Hirod, wen klikoen ke Jan. Tódô
tngónen tau tedeng kmoen, bà udì ke wen belenen, yó gónón gel mofin
du. Tey móyô Hirod hmungol du yóm gel tulón Jan, okóm deng mom
sónmoen sbeweg kehedemen bè yóm gel khungolen du.

21 Ni se tehe kmoen yóm katay Jan. Bè yóm tehe kkól yóm kdaw
gel kehligal le du yóm kdaw tehe ksut Hirod, deng duhen yó se kdaw
Hirudiyas tnana mò yóm kóyô nmoen bè Jan. Gotu tinok Hirod yó kem
tau hol geta mogot kukum, ne yó kem tau hol geta bè yó kem sendalù,
ne yó kem dumu tau wen glalen bè yó bè Galili. 22 Bè yóm deng gotu
kestifun le, hadal le yóm ngà Hirudiyas libun. Tey kehligal Hirod béléen
dalang se yó kem kdê tau tinoken. Botong mon Hirod mò yóm ngà madal,
“Tedu se tô nóyóem? Balù kihu hnihem béléu, blayu kóm.” 23 Gloken
smafà béléen he, monen, “Balù doli nim benwu nogotu, ke hnihem béléu,
botong blayu kóm.”

24 Ne tódô lemwót se yóm ngà libun yó nan e snólók bè yéen yóm hyu
mò hnihen.

Ne mon yéen se, “Hnihem béléen kulu Jan dé, yóm tau gel mabtays.”

25 Tódô kendel hetlasik mulék se yóm ngà ebè Hirod, ne monen mò du,
“Kulu Jan dé blayem dou, hyónem do te huyów.”

26 Laen ofolem hmingón du yóm tey ksidek kegnóm Hirod du. Okóm lemwót
bè yóm deng kwen fasaden lem blóng yó kem tey tau tinoken, ne mung du
safaen, yó gónón myak ke là blayen du bè yóm ngà yóm hnihen. 27 Ne tódô
dók Hirod se yóm sotu sendaluen anì niten kulu Jan ebè yóm ngà. Ne tahu se,
lemwót yóm sendalù, kenlengen lihol Jan ditu lem blanggù. 28 Deng keklengen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du, hyónen te huyów, ne niten ebè yóm ngà libun, ne blayen du. Lemwót kun yóm ngà libun, blayen ke yéen. 29 Timbow gungol yó kem tau gel lemolò ke Jan, omin le mógów ebè yó na le e nwa lówóhen, ne lebeng le.

Kehken Jisas yó kem limu libu logi
(Matyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jan 6:1-14)

30 Timbow le gotu bud mulék ebè Jisas yó kem hógówen, gotu tulón le du yóm deng gendeng le ne yóm gel ktolok le. 31 Tódô setgafit gnan tau mógów ebè Jisas, botong là dogen gel gken dalang se yó kem gel lemolò du. Yó gónón mon du mò kul, "Lemwót tekuy ne, mógów kuy ebè yóm gónón tinof anì na ye gehegnô." 32 Tahu se. Kewót le bè yó són lu, smakay le ówóng, mógów le ebè yóm gónón tinof. 33 Okóm tey dê tau mton kul bè yóm kewót le, ne dilô le lu. Yó nmò le, lemwót le se kul bè yó kem kul benwu, tódô le hetlasik mentad hilol lanaw, ne deng le mom gna kól ditu kul. 34 Timbow le dmuung le Jisas, tódô glo le yó kem tey tau wen. Ya tey kkodu Jisas kul, abay se lómón tô le ubiha laen mdengen semgyok kul. Ominen tódô mbut tmolok kul bè yó, ne tey dê toloken kul.

35 Timbow deng móyón kimel, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemolò du, mon le, "Deng tey móyón kimel ne, lelen là moni bè tau nim benwu ni. 36 Dókem lu dé ni kem tey tau ni anì na le e bemli ken le bè tu kem benwu hmilol."

37 Okóm mon Jisas, "Tódô yu ne hemken kul."

Bud mon le se, "Ê, sukéy sotu tau bè wolu bulón gbek ken le ni kem tey tau ni. Móyói kô ke mógów me ne me e bemli bélê le mò ken le?"

38 Bud mon Jisas se, "Hnénég ye kun ke hilu botù mambang nô bélê ye bè yó."

Tahu se, hnénég le, ne mon le, "Limu botù mambang, ne lewu tedek utón él." 39 Omin Jisas mdók yó kem gel lemolò du anì senbung hyón le lu yó kem tau bè yóm gónón ukol bnes. 40 Tahu se, gotu hyón le lu, ket na lematu yóm sotu bungen, ne wen se limu folò.

41 Omin Jisas ma yóm limu botù mambang ne yóm lewu tedek utón él, ne nan lengalà ebè longit, mni bè Dwata, ominen kembéng yóm mambang, ne oguhen yó kem gel lemolò du anì sagid le ebè yó kem tau. Senged se kmoen bè yóm lewu tedek utón él, nólólen bè yóm kdê le. 42 Tódô le se gotu mken yóm kdê le, ne gotu le se gemtu. 43 Tikóng deng kken le, gotu sentifun yó kem gel lemolò ke Jisas yó kem lukas ken le. Botong sfolò lewu abì lukasen. 44 Yó kwen logi mken, botong limu libu.

Kógów Jisas te él
(Matyu 14:22-33; Jan 6:15-21)

45 Omin Jisas hotun kul elem ówóng yó kem gel lemolò du, hegnahen lu efatu yóm lanaw bè yóm benwu boluyen Bitsayda, ominen yó bud

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hulék yó kem tey tau wen. 46 Timbow le deng gotu lemwót, lemwót se ke
Jisas mógów elem bulul nan e mni bè Dwata.
47 Ngangen nô ditu efet kifu tek sotuhen. Blaem yóm ówóng snakay
yó kem gel lemolò du, deng kól talak lanaw. 48 Ne ton Jisas yóm tey
keglayam le kemwa, abay se mom senlongen lu yóm lenos. Song sut bélê
le Jisas, deng móyón mwas, tódô mógów ta él ebélê le, ne lómón ke tô
hekteng niusen lu. 49 Bè yóm kton le du mógów ta él, ofo kul mon du ke
busaw. Ya tey klangat le, 50 abay se tódô kdê le mton du, ne tey sidek klikò
le. Tódô kendel mudél ebélê le se Jisas, monen, “Hgel ye nawa ye dé, ou
ni. Bê ye hlikò.” 51 Ominen motun ebélê le lem yóm ówóng, ne tódô teflok
se yóm lenos. Ya tey sidek ketnga le. 52 Abay se ni kem lemolò ke Jisas ni,
là deng glileb le du he ke du yóm tahu Ngà Dwata, balù yóm deng kton le
du yóm hentaw ton nmoen mlan bè yóm mambang hkenen yó kem limu
libu logi. Balù udì ke glileb le tendoken yóm deng nmò Jisas yó.

Kkó Jisas des yó kem tau bè Ginésarit
(Matyu 14:34-36)

53 Ngang le mówóng efet le dmuung fi fatu yóm lanaw bè yóm benwu
boluyen Ginésarit. 54 Bè yóm kekmó le gu ta yóm ówóng, tódô kendel dilô
le Jisas yó kem tau bè yó. 55 Tódô le gotu hetlasik lemwót na le e nangay
yó kem tau gemnóm des anì gotu nwit le lu ebéléen. Balù kihu benwu
gónó Jisas nô, sal gel wen tau gemnóm des sentihang le ebéléen. 56 Kihu
benwu gónón e solu, benwu lembang duhen ke benwu lemnek, sal gel
mdengen gónó le semtifun kul yó kem tau gemnóm des. Gel henkodu le
bè Jisas ke balù olo le gemdù nesen yó kem tau gemnóm des. Tahu se,
tódô kdéen tau gemdù nesen, gotu le bud hyu.

Tolok kem tau gnan
(Matyu 15:1-9)

7 1 Sotu kdaw bè yó, stifun le bè Jisas yó kem Farisi ne yó kem tau
tmolok hlau lemwót gu bè syudad Jirusalim. 2 Wen ton le bè yó
kem dumu tau gel lemolò ke Jisas yóm tódô kken le, là na le molob tdok
le, duhen yóm là klolò le du yóm sotu hlau deng nmò yó kem Farisi bè
kolob le tdok gu laan le là deng mken. 3 (Abay se yó kem Farisi dalang se
yó kem dumu Ju, là kô le kendel mken ke là na le nmò du yóm kul hlau
yó kem tehe fù le bè kolob le tdok. 4 Ne yóm gel benli le bè fedyan, là kô
kendel ken le du ke là na le nolob du. Ne tey dê he dumu gel lolò le. Balù
bè tgayan le ne kuleng le ne tukung le, sana gónó le mò du yóm hlau yó,
balù yó kem dumu ngom gu lem gónô.) 5 Duhen yó, wen snólók le bè Jisas
yó kem Farisi dalang se yó kem gel tmolok hlau, mon le, “Moen de kul yó
kem gel lemolò kóm ke là lolò le du yóm hlau yó kem tehe fù tekuy ekni
bè khólós tekuy? Tódô le kendel gel mken là dog molob.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Bnalà Jisas se lu, monen, "Yu se gónón e gbak yóm tehe udél Dwata
htugoden ke Isaya ekni. Tey tau hemtedeng knô yóm yu, hol lómón yóm
tehe monen,
'Són bè sumóng gónó le madat do ni kem tau ni,' mon Dwata,
'okóm yóm nawa le, tey mayuk béléu.
7 Laen dù muhen yóm ktaba le ebéléu,
abay se yóm hlau tolok le, tódô lenbù nmò tau,
okóm yóm ktolok le du, hol lómón ke dou hlau.'[f]
8 Tahu se yóm udél Dwata yó," mon Jisas, "deng mom kenbê ye yó kem
hlau lemwót bè Dwata, ne mom lolò ye yó kem hlau lenbù nmò tau."
9 Bud mon Jisas, "Tey ye hulung kembê du yóm hlau Dwata, alì mlom
klolò ye du yóm kuy hlau lenbù nmò. 10 Ngem yóm hlau Musis ekni, yóm
monen, 'Nadatem maem ne yéem.' Ne sotuhen, 'Yóm tau ke sidek kudélen
ebè maen ne yéen, tódô hnatay kmò du.'[g] 11 Okóm yóm kuy gel ktolok,"
mon Jisas, "là kóen sidek kun ke mon tekuy bè kem tuha tekuy, 'Yóm tô
blayu kuy, Kurban.' Yó lanen yóm udél yó, deng ke Dwata ne. 12 Bè yóm
ktolok ye yó, là kóen sidek ke là bud tnóbóng tekuy kem tuha tekuy.
13 Okóm deng mom knogol ye yóm hol tahu hlau Dwata. Hlau lenbù nmò
ye hlolò yó kem tau. Ne tey dê he dumu nmò ye lómón ni."

Yóm but gónó tau là mólós bè kton Dwata du
(Matyu 15:10-20)

14 Ne bud senbung Jisas ebéléen yó kem tey tau wen, ne monen mò kul,
"Hol hnungol ye nim monu ni, yóm kdê ye, anì tngón ye. 15 Là lemwóten
bè yó kem kihu sungit yóm tau mit du là mólós bè Dwata. Okóm yó mit
du là mólós, duhen yó kem sidek kebkó gel btang bè sumóngen. 16 Yóm
tau wen klinguhen, hol hmungol."
17 Omin Jisas tmagak yó kem tey tau sbung, ne husek elem gónô.
Mógów le ebéléen yó kem gel lemolò du, snólók le béléen hol lan yóm
deng monen yó koni. 18 Mon Jisas, "Laen dù tngón ye se kuy senta yó kem
dumu tau. Ilóem là tngón ye du kô balù kihu sungit yóm tau, là kô yó du
mit du là mólós bè Dwata? 19 Abay se balù kihu sungit yóm tau, là kóen
hlós elem hendemen, sal hlós elem blututen, ne ominen yó bud gel lemwà
gu lem lówóhen." (Bè nim udél Jisas ni gónó tekuy temngón du laen kô
dù ken sidek bélê tekuy.)
20 Bud mon Jisas, "Yó mit du là mólós bè Dwata yóm tau, yó kem sidek gel
lemwót gu lem hendemen. 21 Abay se lemwót gu lem hendem tau yóm kdéen
nmò sidek, lómón mò samuk, ne mnagaw, ne monok, 22 ne mdà yehen, ne kesbì,
ne yó kem dumu nmò sidek, ne smukat, ne yóm kekdol wen nô lemen, ne yó
gel sélés nawa, ne yóm gel semtulón dumu tau, ne hegmón, ne yóm mò ungel.

---

[f] **7:7** Isaya 29:13 [g] **7:10** Kehewà 20:12; 21:17; Hlolò 20:9; Hlau 5:16

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Nim kdéen sidek ni," mon Jisas, "hono lemwót lem hendem tau, ne ni se mit
du là mólós bè Dwata."

Kehtahu yóm sotu libun sundu Ju du
(Matyu 15:21-28)

24 Bud kewót Jisas bè yó, hlós ebè tum benwu moni bè yóm benwu boluyen
Tayal. Yóm kkólen ditu, tódô husek bè yóm sotu gónô, kóyóen ke là tngón kem
dumu tau du yóm knóen bè yó, okóm senged nóm ketngón le du yóm gónóhen nô
yó. 25 Bè yóm benwu yó, wen sotu libun wen ngaen libun wen busaw malak du.
Ne unihen mungol yóm knô Jisas bè yó, tódô kendel mógów etu, tódô hegluduk
klohok tihen, 26 ne hkodu béléen anì hdóhen yóm busaw gel malak yóm ngaen.

Nim libun ni, là Juhen, tau Funisya se kun, lemwót bè yóm sotu benwu
boluyen Sirya. 27 Omin Jisas mudél ebéléen bede hningónen, monen, "Na
te na gna henken yó kem ngà. Là hyuhen ke bot bè yó kem ohu yóm kul
ken yó kem ngà."

28 Ne mon yóm libun, monen, "Tahu se yóm monem yó, Sér. Okóm yó
kem ohu nô laan lemisa, sal gel ken le se kul yó kem ubang ken kem ngà."

29 Mon Jisas se mò du, "Lemwót bè yóm monem yó, Lenibun, gónón
mdó bè ngaem yóm busaw gel malak du. Muléki ne." 30 Tahu se, mulék
yóm libun yó. Bè yóm kkólen bè gónóen, ne tonen se yóm ngaen hlilil te
katri, ne deng sana mdó se yóm busaw tehe malak du.

Któbóng Jisas yóm tau bokong luken umew

31 Bud kewót Jisas bè yó bè Tayal, mlan etu bè yóm benwu boluyen Sidon,
ne ebè yóm benwu bnoluy le Sfolò Benwu, ne hlós ebè Lanaw Galili. 32 Bè yóm
kkólen bè yó, wen sotu tau bokong lelen umew nit le ebè Jisas. Henkodu le béléen
anì nnoken nim tau ni. 33 Tahu se, nwit Jisas hetsik yóm tau bokong yó koni,
ne sbalà nseng Jisas tdok yóm klinguhen. Ne ominen dmulak tukô tdoken, ne
duen te dilak yóm tau umew. 34 Ne lengalà ebè longit, ne hbongen knawahen, ne
monen mò yóm tau yó bè kun udél, "*Ephphatha*."[h] Yó lanen, monen, "Mungoli."
35 Tahu se, tódô kendel bud mungol yóm tau yó, ne bud gembaling yóm udélen.

36 Ne mon Jisas bè yó kem tau bè yó, "Bê ye abay tulón bè kem dumu
tau nim ni." Okóm là kóen skas yóm ktulón le du. 37 Ya tey ketnga yó kem
tau hmungol du, mon le, "Hono hyu yóm kdê gel nmoen," yóm mò ke
Jisas. "Balù yó kem bokong, bud mungol, ne yó kem umew, bud gudél."

Kehken Jisas yó kem fat libu tau
(Matyu 15:32-39)

8 1 Sotu kdaw bè yó, tey tau wen bud stifun ebè Jisas. Timbow laen
dù bud ken le, tnaba Jisas ebéléen yó kem gel lemolò du, monen mò

---

[h] **7:34** Udél Aramiyan.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kul, 2 "Tey kkoduhu kul ni kem tau ni. Deng tlu kdaw le ni ne nô béléu
bè ni, ne laen kô dù bud ken le. 3 Ne là se móyóe hulék kul là mken, kô
lenmek le gu bè lan, abay se wen bélê le mayuk gónó le gu lemwót."
4 Ne mon yó se kem gel lemolò du, "Bang tô gónó tekuy ma mò hken
kul bè nim benwu laen dù tau menwu du ni kem tey tau wen nii."
5 Ne bud mon Jisas se, "Hilu botù de mambang nô bélê ye?"
Mon le se, "Tek hitu." 6 Omin Jisas gotu hyón kul bè tonok yó kem tey
tau wen. Ne nwahen yóm hitu botù mambang, ne nan mni bè Dwata.
Tikóng deng knihen, ominen kembéng du, ne hsagiden yó kem gel lemolò
du ebè yó kem tau. Ne tahu se, nmò le. 7 Ne wen se ngà utón él nô bélê le.
Bud nwa Jisas snéen, ne nan bud mni bè Dwata, ne ominen hsagid du yó
kem gel lemolò du.
8-9 Tódô kdê le se gotu mken yó kem tau, ne gotu le se gemtu. Dô fat
libu yóm kwen le. Timbow deng kken le, sentifun yó kem gel lemolò du
yóm lukasen, botong hitu abì. Omin Jisas yó he gotu hulék yó kem tau,
10 Ominen tódô bud motun elem yóm ówóng, mung du yó kem gel lemolò
du. Mówóng le ebè yóm sotu benwu boluyen Dalmanuta.

Kóyô yó kem Farisi ke wen hentaw ton nmò Jisas
(Matyu 16:1-4)

11 Bè yóm benwu yó, wen kem Farisi sut bè Jisas na a mit du skuya mon.
Móyô le ke wen gónó le dmuón du, yó gónó le mon du mò du, "Moi kum
kun sotu hentaw ton mò gónó me hemtahu du yóm khógów Dwata kóm."
12 Okóm hbong Jisas knawahen, monen, "Moen ni kem tau kmoen ni ke
alì tógón le yóm hentaw ton? Tódô tulónu kuy ktahuhen, laen kô dù ilô
hegfan Dwata bélê ye." 13 Ne tódô tnagak Jisas lu, motun le elem ówóng,
hlós le efatu yóm lanaw.

Ketgama yóm kul gel tolok yó kem Farisi ne yóm kun tolok Hirod
(Matyu 16:5-12)

14 Bè yóm kógów le yó, klifót le mit bnotu yó kem gel lemolò ke Jisas,
ne tek sbotù dù mambang nô bélê le lem yóm ówóng. 15 Ne wen tulón
Jisas kul, bede hlanen bè hlingón, monen, "Hol ten-gama ye yóm kul
bulung henok mambang yó kem Farisi, dalang se yóm ke Hirod."
16 Stulón le són lu yó kem gel lemolò ke Jisas, mon le, "Yó dô gónón
mon du yóm yó, yakà klifót tekuy du mit mambang." 17 Tódô tngón Jisas
yóm sentulón le, yó gónón mon du mò kul, "Moen de ke sentulón ye yóm
là kegwit ye bnotu? Là glileb ye du dilóu lan yóm monu. Ilóem là deng
tngón ye du? 18 Igoen sem wen mata ye, ewenem là kô ye mton. Igoen
sem wen klingu ye, ewenem là kô ye mungol.[i] Hentulón ye nawa dé

---

[i] **8:18** Jirimaya 5:21

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 yóm kekbéngu limu botù mambang bè yó kem limu libu tau, hilu abì de
yóm lukasen sentifun ye?"
Mon le se, "Sfolò lewu."
20 Ne bud mon Jisas, "Ne yóm kekbéngu hitu botù mambang bè yó kem
fat libu tau, hilu abì de bud tehe lukasen?"
Mon le se, "Hitu."
21 Ne yó bud mon Jisas mò kul, "Ilóem là getnef ye du kô yóm deng
nmou yó?"

Kehton Jisas yóm tau butô bè Bitsayda

22 Ngang le Jisas mówóng bè yó efet le dmuung bè Bitsayda. Bè yóm
kkól le bè yó, wen tau butô nit le ebè Jisas, ne henkodu le béléen anì olon
menok du. 23 Tahu se. Omin Jisas malak yóm tau butô yó, niten hlayuk
udì bè yóm benwu yó. Ne namuen iwol mata yóm tau butô, ne nnoken, ne
monen mò du, "Deng wen tonem kô?"
24 Ne temngel se yóm tau yó, monen, "El, wen tonu tau, okóm lómón tô
koyu mógów."
25 Bud nnok Jisas sbalà matahen, ne ominen hmunu temngel se yóm
tau yó koni, ne baling hyu ketngelen, ne tódô tikaw se ktonen du yóm
kdéen. 26 Ne mon Jisas mò du, "Hektengi mulék ebè gónóem ne, béi bud
mlan bè yó bè gónón dê tau."

Kdilô Pitér ke Jisas yóm Misaya, yóm deng kehkamal Dwata du yóm klamangen

(Matyu 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Timbow bud lemwót bè yó Jisas ne yó kem gel lemolò du, mógów le
ebè yó kem benwu moni bè yóm syudad boluyen Seseriya Flipay. Bè yóm
igò le mógów, snólók Jisas bélê le, monen, "Tulón ye do kun, tedu de gel
kmò kehedem le do yó kem dumu tau?"
28 Mon le se, "Wen se mon du uu kun Jan, yóm tehe gel mabtays. Mon
kem dumu, Ilaydyahi kun. Bud wen se mon du uu se sotu bè yó kem
dumu tugod Dwata ekni."
29 Ne mon Jisas mò kul, "Kmò kuy du? Tedu se kuy kmò kehedem do
du?" Fen bnalà Pitér, monen, "Uu se yóm Misaya, yóm deng kun nélék
Dwata." 30 Ne tey mget kmon Jisas du mò kul, "Hol bê ye abay tulón yóm
mon ye yó."

Tanay ktulón Jisas yóm angat keglayamen ne katayen

(Matyu 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Nbuten bè yó ne tendo ktolok Jisas yó kem gel lemolò du, monen
mò kul, "Là kô gbeken du ke là nan na hol glayam yóm Ngà Tau. Angat
senkbê yó kem tuha gónó tekuy gel galak, ne yó kem tau hol geta gel

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

demsù ebè Dwata, dalang se yó kem tau gel tmolok hlau. Ngang le mò
du efet hfatay le. Okóm angat bud hlowil Dwata bè yóm getluhen kdaw."
32 Tódô hnakang Jisas tmulón du kul nim ni. Lemwót ke Pitér, niten
hlayuk udì Jisas, tô bnólówen yóm monen.

33 Okóm binguy Jisas ebè yó kem gel lemolò du, ne bnólówen Pitér,
monen mò du, "Hlayuki béléu, Seitan. Là kóen lemwót bè Dwata yóm
kehedemem yó, kaem kehedem tau te tonok."

34 Omin Jisas sembung yó kem tey tau wen bè yó, dalang se yó kem
gel lemolò du, ne monen mò kul, "Ke wen tau móyô lemolò do, song hyu
ke tódô tebelen yóm kun kóyô, ne eles tnihangen yóm kun kros,[j] ominen
yó lemolò do. 35 Yóm tau ke knamaen klowilen, angat lana béléen yóm
klowilen yó. Okóm yóm tau là knamaen du klowilen lanen lemolò do,
ne lanen hetngón yóm Tulón Hyu, angat gutahen yóm klowil laen dù
sónen. 36 Anien he yóm tau ke gotu gfunen yóm klamangen benwu, laen
kô ofolen du yóm deng gfunen yó ke lana béléen yóm klowil laen dù
sónen. 37 Ke lana béléen yóm klowil yó, laen kô bud gónón ma mò tlesen.
38 Ni kem tau kmoen ni," mon Jisas, "deng knogol le Dwata lan le gel mò
sidek. Yóm tau ke hnalaen yóm kloloen dou lem blóng kem dumuhen,
dalang se ke hnalaen yóm gel toloku, angat hnalà yóm Ngà Tau snéen sok
bud semfulék edini. Bè yóm bud kesfuléken yó, angat gfan béléen yóm
tey kegeta Maen, ne gotu le angat mung du yó kem hógów Dwata gu bè
longit."

9 1 Bud mon Jisas mò kul, "Tódô tulónu kuy ktahuhen, wen he bélê ye
gmafit mton du gu laan ye là deng matay yóm kogot Dwata tau ne
yóm tey kegbeken."

Kesfili kton le ke Jisas
(Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 Timbow deng bud nem kdawen bè yó, lemwót Jisas mneged ebè yóm
sotu bulul bè yó, nwiten Pitér ne Jim ne Jan, tek sónen lu. Bè yóm knô le
bè yó, tódô sfili kton le ke Jisas. 3 Yóm nesen, tódô gotu sminang bukay,
laen kô dù gónóm e hmingón du talak tonok yóm alì kbukayen. 4 Ne tódô
hetnga ton le se tehe Ilaydya ne Musis, stulón le ke Jisas.

5 Mung tódô kudél Pitér se kun ebè Jisas, monen, "Tey hyu ni, Sér, deng
me nô bè ni. Hemdà me tlu lowig dé, sotu kóm, sotu ke Musis, sotu se ke
Ilaydya." 6 Okóm tódô kem óyô Pitér mon du yóm monen yó, bà mon yóm
tey sidek klikò le.

7 Yóm igò Pitér tolo mudél, tódô sut se yóm tey lobun lememek eta le,
gnolungen lu, ne tódô gungol le se yóm mudél gu lemen, monen, "Ni se
yóm hol dou Ngà gónón nô nawahu. Hol gel hnungol ye." 8 Omin le tódô

---

j **8:34** Yóm kros mon Jisas yó, hningónen yóm là klikò le matay bè yóm klolò le du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kendel hból ketngel le, okóm laen kô dumu ton le tek són Jisas. 9 Kewót le
bè yó, mulék le mosol. Tey kget kmon Jisas du mò kul, “Hol bê ye tagad
tulón yóm deng ton ye yó koni efet nan mowil he yóm Ngà Tau.” 10 Tahu
se, là kô tulón le du. Okóm gel sentulón le sónen lu lan yóm mon Jisas
mowil.
11 Ne wen snólók le bè Jisas, mon le, “Tahu kô yóm gel mon yó kem tau
tmolok hlau, nan gna bud sut he yóm tehe Ilaydya, ominen yó sut yóm
tau deng kun nélék Dwata?”
12 Bnalà Jisas se lu, monen, “Tahu se yó, gna sut Ilaydya mò fen na a
hemtifes yóm kdéen. Okóm monen bè Sulat Dwata, nan hol glayam he
yóm Ngà Tau, ne angat senkbê le. 13 Okóm tódô tulónu kuy,” mon Jisas,
“deng sut se Ilaydya, okóm tódô nmò le béléen yóm kul knóyô, hol lómón
se yóm deng kmon Dwata du bè Sulaten gbak ebéléen.”

Kehdó Jisas yóm busaw malak yóm ngà logi

(Matyu 17:14-21; Luk 9:37-43a)

14 Tikóng le deng bud gefet bè yó, yó kem dumu gel lemolò ke Jisas,
tódô glo le yó kem tey tau wen smibut kul. Wen se kem tau tmolok hlau
nô bè yó, nit le skuya mon yó kem tau lemolò ke Jisas. 15 Bè yóm kton le
ke Jisas yó kem tey tau sbung bè yó, tey ketnga le du, ne gotu le mlóy
ebéléen na le e hnódó. 16 Snólók Jisas yó kem gel lemolò du, monen,
“Tedu senkuya ye yó du?”
17 Fen bnalà yóm sotu tau nô lem blóng yó kem tey tau wen bè yó,
monen, “Wen ngau lengel matahen, Sér, tô nitu ebéléem. Là kóen bud
gudél lemwót bè yóm busaw malak du. 18 Sok gel gefet béléen yóm busaw
malak du, tódô mugod, ne hono bulok gu lem baken, tódô senséhéken
beengen, ne tódô htudel. Denge hkodu bè yó kem gel lemolò kóm, okóm
là kô gbek le hdó du yóm busaw gel malak du.”
19 Ne mon Jisas se mò kul, “Yu kem tau kmoen ni, alì ye gel hemda. Igò
tey deng kegenu nô lem blóng ye, ne tey klawi nawahu bélê ye. Nitem
edini sen yóm ngaem.” 20 Tahu se, nwit le ebéléen. Timbow tonen Jisas
yóm busaw gel malak du yóm ngà yó, tódô lugoden talak tonok yóm ngà
nalaken, ne tódô hgilu bè yó yóm ngà, ne hono bulok gu lem baken. 21 Ne
snólók Jisas yóm maen, monen, “Deng kegenen gemnóm du de nim desen
ni?”
Ne mon maen se, “Lemwót bè kegenen hanà udì. 22 Deng dê duléken ne
tô hmatay du yóm busaw malak du, tódô gel lugoden elem ofi ne elem él.
Ke gbekem tmóbóng kum, hol knoduhem mi.”
23 Mon Jisas se mò du, “Moen de ke monem mò do, ‘Ke gbekem?’ Igoen
laen dù là gbek Dwata du bè yóm tau hemtahu béléen.”
24 Ne bud mudél se mà yóm ngà yó koni, hgelen udélen, monen, “Deng
wen se kehtahuhu, Sér, okóm là kóyówen. Hol tennuem dou dé.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 Timbow ton Jisas yóm tey dê tau hloni ebélê le bè yó, ominen tódô
hdó yóm busaw malak yóm ngà yó, monen mò du, “Uu se humew du nim
ngà ni, ne hbokong du, mdóhi ne, hol béi abay bud mulék ebéléen.” 26 Ne
tódô lemangat yóm busaw, ya tey sidek tódô kehkengkelen yóm ngà, ne
ominen yó tódô mdó. Bè yóm kton le du yóm ngà yó, hol lómón ke deng
matay. Botong mon yó kem dumu tau, “Deng matay ne.” 27 Okóm nogot
Jisas sigel yóm ngà, ne hdaen. Tahu se, tódô hlós mdà.
28 Timbow le motun bè yóm gónô le Jisas, tek sónen lu nô bè yó, snólók
yó kem gel lemolò du, mon le, “Moen de kum ke là gbek me hdó du yóm
busaw malak du yóm ngà tu koni?”
29 Mon Jisas se, “Tek sotu hdó du yóm busaw lómón yó, tek són yóm gel
kni ebè Dwata.”

Yóm gewu dulék Jisas tmulón du yóm angat katayen
(Matyu 17:22-23; Luk 9:43b-45)

30 Bud kewót le Jisas bè yó, mlan le gu lem prubinsya Galili. Là móyô
Jisas ke wen tau temngón du yóm gónón nô, 31 abay se wen toloken yó
kem gel lemolò du, yó monen mò kul, “Angat blay le elem tdok yó kem
tau yóm Ngà Tau mò hfatay le. Okóm bè getluhen kdaw bud mowil.”
32 Okóm là kô dog tngón le du yó kem gel lemolò du yóm gónón e temnef
nim mon Jisas mò kul ni, ne là se dog le mlos smólók du béléen.

Yóm hol geta bè yó kem tau nogot Dwata
(Matyu 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Timbow le kól bè Kapérnaum, tódô le hlós elem gónô le. Snólók
Jisas bè yó kem gel lemolò du, monen, “Tedu de yóm tendo senkuya ye
mulit lan?” 34 Okóm balù sekteb ke bnalà le Jisas, abay se yóm tendo
senkuya le mulit lan ke mahi du bélê le yóm hol geta. 35 Omin Jisas
myón, senbungen yó kem sfolò lewu gel lemolò du, ne monen mò kul, “Ke
wen bélê ye móyô ke du hol geta bè kem dumuhen, yake nan hol heglaan
knóen ne hol heklifen bè kem dumuhen.”
36 Omin Jisas ma yóm sotu ngà, ne hdaen bè solu le, ne ominen
hemgimak du, monen, 37 “Yó se tau hmódó yóm sotu ngà lómón yóm ngà
nii mlan bè dou boluy, lómón se ke ou ne yóm hnódóhen. Ne yó se hmódó
dou, là olon ou du yóm hnódóhen, okóm gomong hnódóhen yóm hógów
dou snéen.”

Yóm tau là hnohonen tekuy, hono kwen tekuy
(Luk 9:49-50)

38 Ne mudél se ke Jan, monen, “Ó Sér, wen tau ton me gbót hdó busaw
bè yóm tau wen busaw malak du hlanen bè boluyem. Okóm bnólów me,
abay se là kut kwen du.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39 Okóm mon Jisas mò du, “Tedu mu ye mólów du du? Laen kô dù
tau mò hentaw ton hlanen bè dou boluy ke mom sidek kudélen ebéléu
kogolen. 40 Yóm tau là hnohonen tekuy, hono kut kwen yó. 41 Tódô tulónu
kuy, yóm tau ke olon hinum kuy él lemwót bè yóm deng klolò ye do,
angat dohò se yóm ofol blay Dwata du.”

Ketgama yóm sindil
(Matyu 18:6-9; Luk 17:1-2)

42 Bud mon Jisas mò kul, “Ke yó nmò yóm sotu tau, ke lemwót béléen
gónóhen là bud hemtahu béléu yóm sotu ngà, mom hyu béléen he yóm
tau yó ke tódô bot le elem mohin gu laanen là deng wen ngà hebtangen,
tléwéng bè liholen yóm botu bong gónó le gmaling mò heblaten etlaan.
43 Yó gónóm mon, ke doli sigelem mit kóm là hemtahu, tódô kenlengem.
Mom hyu béléem ke lana béléem doli sigelem, syan ke gutahem yóm
klowil laen dù sónen. Laen kô ofolem du yóm lewu sigelem ke deng
mom niten u elem lanaw ofi, yóm ofi laen dù tul katayen. 44-45 Ne ke
doli tihem mit kóm là hemtahu, tódô kenlengem ne. Mom hyu béléem
ke lana béléem doli tihem syan ke gutahem yóm klowil laen dù sónen.
Laen kô ofolem du yóm lewu tihem ke deng mom tudà le u elem lanaw
ofi. 46-47 Ke sotu matahem mit kóm là hemtahu, tódô lensitem ne. Mom
hyu béléem ke lana béléem doli matahem, syan ke gmungi bè yóm kogot
Dwata tau. Laen kô ofolem du yóm lewu matahem ke deng mom tudà le u
elem lanaw ofi. 48 Bè yóm ofi yó, ‘wen kuled mken unged tau nô du, ne là
kô le matay. Ne wen yóm ofi tendo mlób tau laen dù tul katayen.’[k]

49 Yóm gel dsù le ebè Dwata,” mon Jisas, “sal gel wen kahì hmung le du
mò hólós du kun. Lómón se yó ne yóm gel nmò Dwata bè yóm tau, sal gel
wen yóm mgel sut béléen hol lómón ke ofi, mò lan Dwata hólós du. 50 Tey
hyu yóm kahì. Okóm ke deng mkó yóm nómen, laen kô bud lanem hulék
du edu. Senged se bélê ye,” mon Jisas, “hol ten-gama ye anì là mkóhen
yóm nóm yóm kuy kahì, duhen yóm kessadat ye ne yóm kessotu nawa
ye.”

Ktolok Jisas bè keskó tau syehen
(Matyu 19:1-12; Luk 16:18)

10 1 Bud lemwót Jisas bè yó, mlan elem yóm prubinsya Judiya, ne
mifal yóm él Jurdan. Timbow kól fi fatu, ya tey tau tendo sbung
ebéléen, ne gel tmolok bélê le snéen, lómón se yóm gel nmoen.

2 Yóm knóen bè yó, wen kem Farisi mógów ebéléen, wen snólók le
béléen mò dalil duón le du, mon le, “Là sideken bè hlau tekuy kô ke skó
bè yehenen yóm logi?”

---

[k] **9:48** Isaya 66:24

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Bnalà Jisas se lu, monen, “Tedu se yóm monen bè hlau Musis?”
4 Mon le se, “Là sideken bè hlau Musis ke skó, syan ke wen sulat
gónón fema yóm logi mò ilô yóm deng kkóhen du.”[l]
5 Bnalà Jisas se, monen, “Yó gónó Musis smulat du yóm hlau yó
lemwót bè yóm alì kgel tmolok kuy se. 6 Okóm bè yóm hol kbuten, bè
yóm kedlimun Dwata yóm kdéen, yó monen bè Sulat Dwata,
‘Nmò Dwata yóm tau, logi ne libun.[m]
7 Yó gónóm mon, gtagaken maen ne yéen yóm logi ne setnù le yóm
kun tuha libun,
8 ne baling le ssotu yóm lewu le yó.’[n]
Yó gónóm mon,” mon Jisas, “là kô le bud stólóng ne yó kem tau
syehen, deng le baling ssotu ne. 9 Duhen yó, yóm deng kun sensotu
Dwata, béen abay wen tau bud semkó kul.”
10 Timbow le bud husek elem gónô, snólók le bè Jisas yó kem gel
lemolò du yóm sentulón le yó koni. 11 Ne bnalà Jisas lu, monen, “Yóm
tau ke kóhen tuha libunen, ne bud myehen dumu libun, deng ndaen ne
yóm gna tuha libunen. 12 Senged se yóm libun, ke kóhen tuha logihen,
ne bud myehen dumu logi, deng ndaen ne yóm gna yehenen.”

Kni Jisas kul bè Dwata yó kem ngà lemnek
(Matyu 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Wen se kem tau mit ngà ebè Jisas na le e tô hnok du. Okóm mom
bnólów le lu yó kem gel lemolò ke Jisas. 14 Timbow ton Jisas nim nmò
le ni, botong lenbuten lu, monen mò kul, “Heflós ye lu edini yó kem
ngà yó, bê ye abay henseng lu. Abay se yó kem tau nogot Dwata, hol
le mkél bè knawa ni kem ngà lómón ni. 15 Tódô tulónu kuy ktahuhen,”
mon Jisas, “yóm tau ke là gtud nawahen ke Dwata lómón se yóm kul
kegtud nawa yó kem ngà, là kóen na a gmung bè yóm kogot Dwata tau.”
16 Omin Jisas smiwi yó kem ngà, ket kul na sotu, ne nenoken lu, ne mni
bélê le bè Dwata.

Yóm tau wen kendengenen
(Matyu 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Timbow le deng bud tô lemwót le Jisas, wen sotu tau mlóy ebéléen,
tódô tuden bukolen bè soluhen, ne monen mò du, “Ó Sér, uu se yóm tau
hyu kmoen. Wen tô snólóku béléem. Tedu de tô nmou du anì gutahu
yóm klowil laen dù sónen?”
18 Ne mon Jisas se mò du, “Moen de ke monem mò dou, ‘Tau hyu
kmoem?’ Laen kô dù dumu hyu kmoen, tek són Dwata. 19 Deng
tngónem se yó kem hlau Dwata, yóm monen, ‘Béi monok. Béi mdà

---

[l] **10:4** Hlau 24:1 [m] **10:6** Tekang Kbuten 1:27; ne 5:2 [n] **10:8** Tekang Kbuten 2:24

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yehen. Béi mnagaw. Béi tmifù kéng. Béi lemugi. Nadatem maem ne yéem.' "[o]

20 Ne mon yóm tau smólók ke Jisas yó koni, monen, "Tódô mbut bè yóm hanà kegenu ngà, Sér, laen kô deng gel nuléhu du se dou ni kem hlau Dwata ni."

21 Yóm ketngel Jisas ebéléen mom gkoduhen, monen mò du, "Sotu he duen tolo gónóhem là deng sikof. Tu ne muléki, nam e hbalù yóm kdê nô béléem, ne blayem bè tu kem tau élél yóm blihen, ne angat wen tey kendengenem bè longit. Lemwót yó dum kóm, loloem o." 22 Timbow gungol nim tau ni koni yóm udél Jisas ebéléen, tódô dilô lem uyóhen yóm tey sidek keblat nawahen. Tódô mulék igò yóm tey sidek kegnómen du, abay se tey wen kendengenen.

23 Omin Jisas temngel ebè yó kem gel lemolò du, ne monen mò kul, "Tey mgel bè yóm tau wen kendengenen ke tô hogoten ke Dwata yóm klowilen." 24 Tey ketnga le du yó kem gel lemolò du yóm monen yó. Okóm bud mon Jisas, "Tey mgel, kem Wè, ke tódô tô hogoten ke Dwata klowilen yóm tau. 25 Mom mahil bè yóm kamél ke hfusek tekuy bè yóm sol dalum, olo yóm tau wen kendengenen, tey mgel béléen ke tô hogoten ke Dwata klowilen."

26 Bè yóm kmon Jisas du yóm yó, deng mom bud sidek ketnga yó kem gel lemolò du, stulón le són lu, mon le, "Ke lómón yó, tau du de gembek gemwa du yóm klowil laen dù sónen?"

27 Temngel ebélê le Jisas, monen, "Ke bè tau, là gbeken du. Okóm bè Dwata, laen dù là gbeken du."

28 Mudél se ke Pitér kun, monen, "Ngem ni dém mi, Sér, glok me tódô gemtagak yóm kdéen lan me lemolò kóm."

29 Ne mon Jisas se mò kul, "Tódô tulónu kuy ktahuhen, ke deng gloken gemtagak gónóen yóm tau, ne yó kem dumuhen setwoli, kólen bè yó kem tuhahen, ne yó kem ngaen, duhen ke tonoken lanen lemolò do ne lanen hból du yóm Tulón Hyu, 30 angat tey wen blay Dwata du bè nim klowilen te tonok ni. Botong bud lematu duléken he bud hulék du ebéléen yóm deng gtebelen, yóm gónóen ne kem dumuhen setwoli ne kem yéen ne kem ngaen ne tonoken. Okóm nan gel wen gónóhen glayam bè yó kem tau là hemtahuhen. Bede hulin kdaw, angat gutahen yóm klowil laen dù sónen. 31 Okóm bè yóm kdaw yó, angat tey dê bè yó kem tau deng gegna nim kmoen ni, angat le bud ghuli. Ne yó kem tau ghuli nim kmoen ni, angat le bud gegna bè yóm kdaw yó."

Yóm getlu dulék Jisas tmulón du yóm angat katayen
(Matyu 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Bè yóm ksubô le ebè Jirusalim le Jisas ne yó kem gel lemolò du, fen tukô gna kul Jisas. Ne tey ktafa nawa le du yó kem gel lemolò du, lel le

---

[o] **10:19** Kehewà 20:12-16; Hlau 5:16-20

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

likò yó kem dumu tau huli kul. Omin Jisas bud mit kul htólóng yó kem sfolò lewu gel lemolò du, tulónen kul yóm angat nmò le béléen. 33 "Ngem nim kógów tekuy ebè Jirusalim ni," monen, "sok kuy kól ditu, angat eted le yóm Ngà Tau elem tdok yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tau gel tmolok hlau. Yó angat kukum le du, hatay. Ne angat blay le elem tdok yó kem tau sundu Ju du. 34 Tey angat kehlowon le du, ne lel le semdulak du, ne angat nfes le, ngangen efet hnatay le. Bede bè getluhen kdaw, angat bud mowil."

Yóm tô hni le Jim ne Jan bè Jisas
(Matyu 20:20-28)

35 Timbow kogolen bè yó, sut le bè Jisas yó kem lewu tau setwoli Jim ne Jan, ngà Sibidi, mon le mò du, "Ó Sér, wen tô hni me béléem."
36 Mon Jisas se, "Tedu de?"
37 Mon le se, "Ke hyu béléem, Sér, bè yóm angat kegetahem bè yóm kogotem benwu, kóyô me ke sotu bélê me myón bè kwananem ne sotu se myón fi bè iwóngem."
38 Mon Jisas se mò kul, "Là kô tngón ye du yóm hni ye yó. Gbek ye hembala du kô ke yu gemfà du yóm angat hlayamu, ne yóm angat hatayu?"
39 Mon le se, "Gbek me." Mon Jisas, "Tahu se, wen kdawen nmò le bélê ye lómón yóm angat nmò le béléu. 40 Okóm laen dù kwalisu mélék du yóm tau angat myón fi bè kwananu duhen ke fi bè iwóngu. Dwata se mò du yóm yó. Deng wen eles néléken mò angat hyónen bè yó."
41 Timbow gungol yó kem sfolò tau gel dumu le lemolò ke Jisas yóm tô hni le Jim ne Jan, ya tey sidek kebut le kul. 42 Omin Jisas gotu bud semtifun kul, ne monen mò kul, "Deng hónô tngón ye se kul kmò yó kem tau hol geta talak tonok, tey gel kdansók le yó kem tau nogot le. Ne yó kem tau mogot kukum, tey gulé kwit le yóm kukum nogot le. 43 Okóm bélê ye kuy," mon Jisas, "là kô yó du yóm hyu bélê ye. Ke wen sotu bélê ye móyô ke du geta bè kem dumuhen, yake hol nô béléen yóm nawa yóm tau gel heklifen. 44 Ne ke wen bélê ye móyô ke du hol lemyu bè kem dumuhen, yake hol nô béléen dé yóm nawa yóm tau gel heklifen anì hol heklifen bè kem dumuhen. 45 Yakà lómón ni du yóm kun nmò yóm Ngà Tau. Là kô yó du nógówen edini ke fen na a hdatù bè kem tau. Okóm yó nógówen mò fen tmóbóng kul, hamaen klowilen mò msok yó kem tey tau wen gu lem hatay."

Kehton Jisas yóm sotu tau butô boluyen Bartimiyus
(Matyu 20:29-34; Luk 18:35-43)

46 Ngangen ne kól le bè Jiriku le Jisas ne yó kem gel lemolò du. Timbow le bud lemwót bè yó, tey tau wen mung kul. Wen sotu tau butô

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

myón bè kilil lan, sónmoen gel temfólól bè yó kem tau gel mius. Yó boluyen Bartimiyus, ngà Timiyus. 47Timbow gungolen yóm klan Jisas bè yó, yóm Jisas lemwót bè Nasarit, tódô henmungen tmaba, monen, "Ó Jisas, sfu tehe Dabid, hol knoduhem o."

48Okóm deng mom senbólów yó kem tau bè yó, mon le mò du, "Béi hebnes tmaba."

Bede mom hennolien tmaba, "Ó sfu tehe Dabid, hol knoduhem ou."

49Timbow gungol Jisas yóm tabahen tódô hegsud mdà, ne monen, "Tnaba ye edini kun."

Tahu se tnaba le, mon le, "Mdai, tnabahen uu. Hyu nawahem ne yó."
50Tódô kóhen legmoten yóm tau butô yó, ne hebkó mdà, mógów ebè Jisas.

51Mon Jisas mò du, "Tedu de yóm hmoem dou?"

Mon yó sem tau butô yó, "Htonem ou, Sér."

52Mon Jisas se mò du, "Yó ne, lemwót bè yóm kehtahuhem béléu, yó gónóm bud mton. Lemwóti ne." Ne tahu se, tódô sen-gengen se bud mton yóm tau butô yó, ne tódô loloen Jisas.

Khódó le ke Jisas bè Jirusalim

(Matyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jan 12:12-19)

11 1Ngang le Jisas mógów efet le moni bè Jirusalim. Móyón le sut bè yó kem lewu benwu lemnek boluyen Bitfid ne Bitani, nô lem henfek yóm Bulul Ulib. Ne hegna Jisas yóm lewu bè yó kem gel lemolò du, 2monen mò kul, "Mógów ye ebè tum benwu udì tuu. Sok ye kól ditu, angat wen ton ye ngà nati fét. Yóm ngà nati yó, laen kô deng gemsakay du. Tódô ntó ye, nit ye dou edini. 3Ke wen tau smólók kuy, 'Moen yó du ke ntó ye?' yó mon ye mò du, 'Wen muhen du yóm gónó tekuy mogot, bud kendel huléken he kun.' "

4Tahu se, lemwót yó kem lewu hógówen yó koni. Tikóng le kól ditu, tódô ton le yóm ngà nati nô bè lan, deng fét le bè bak dól yóm gónô. Bè yóm któ le du, 5mon yó se kem tau mdà bè yó, "Moen yó du ke ntó ye yóm ngà nati yó?" 6Ne tulón le kul se yóm deng mon Jisas yó koni. Ne tahu se, tódô hlus le kul. 7Omin le malak du ebè Jisas yóm ngà nati. Ne tódô afid le du nes le, ne hsakay le ke Jisas.

8Ne tey dê bè yó kem tau mung ke Jisas, gotu nból le gu bè lan yó kem dumu nes le. Ne wen se bélê le ma doun koyu, gotu hasà le mulit lan mò gónó le hegfan yóm kadat le du. 9Gotu le mensag yó kem tau tukô gna du ne yó kem fen huli du, mon le,

"Hol dóyón tekuy dé Dwata. Dwata he hol tmóbóng du nim tau deng hógówen ni.

10Dwata he tmóbóng du bè yóm angat kkamalen yóm tehe kun benwu nogot yóm tehe fù tekuy Dabid ekni. Hol dóyón tekuy dé Dwata."[p]

---

p **11:10** Lingón 118:25-26; ne 148:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Ngangen ne gefet bè Jirusalim Jisas, ominen hlós ebè yóm Gónô
Dwata, ne husek elemen, gotu tenngelen kdê yó kem nmò le bè yó.
Ominen bud lemwót mulék ebè Bitani, ne mung du yó kem sfolò lewu gel
lemolò du, abay se deng móyón sdef kdaw.

Kudél Jisas yóm koyu fig
(Matyu 21:18-19)

12 Timbow hayahen bè yó, bud le lemwót gu bè Bitani le Jisas. Yóm
tolo knóen bè lan, gnómen ne kbitilen. 13 Ne wen tonen sotu koyu gel ken
bunguhen boluyen fig, deng bud lomi dmoun bede tolo mayuk udì bélê
le. Omin Jisas mógów etu, nénégen ke wen bunguhen, okóm laen duen,
hono doun, abay se là dengen kól bè yóm bulónen mungu. 14 Mung kudél
Jisas ebè yóm koyu là munguhen yó, monen, “Nbuten ni ne là kói bud
mungu.” Ne gungol yó se kem gel lemolò du yóm udélen ebè yóm koyu
yó.

Klo Jisas yó kem tau hembalù lem Gónô Dwata
(Matyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jan 2:13-22)

15 Timbow bud gdek bè Jirusalim Jisas, ominen hlós ebè yóm Gónô
Dwata, ne tódô glohen yó kem tau bemli ne yó kem tau hembalù lemen.
Yó nmoen, gotu lohen lu. Gotu lugoden yó kem lemisa yó kem tau gel
lemuluk filak bè yó. Dalang se yó kem gónó le gel myón yó kem tau
hembalù kfati, gotu lugoden. 16 Ne là bud hloloen du yó kem tau wen
nwit le yóm lan gel hnahil lan le bè lósól yóm Gónô Dwata. 17 Ne wen
toloken yó kem tau bè yó, monen, “Igò Dwata deng mon du bè Sulaten,
‘Yó muhen yóm dou Gónô mò gónó le gel mni ebéléu yó kem tau bè
klamangen benwu.’[q] Okóm kuy,” mon Jisas, “deng mom nmò ye gónó le
nô yó kem tau gel mnagaw.”
18 Ne gungol le se kul yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, ne
yó kem tau gel tmolok hlau yóm deng nmò Jisas yó. Yó nmò le, mebel le
lan le hmatay du, okóm likò le béléen, abay se tey tau wen gel hmungol
du yóm ktoloken, ne tey kehtaw le du. 19 Timbow deng sdef kdaw, bud le
lemwót le Jisas bè yóm syudad yó.

Yóm dnalang tekuy bè yóm koyu fig
(Matyu 21:20-22)

20 Hol hlafus bè yó, bud lan le Jisas mius bè yóm koyu fig ne ton le yóm
deng sana kékéngen efet kól bè dolilen. 21 Tódô gtulón bè nawa Pitér yóm
tehe kudél Jisas ebè yóm koyu yó, ne monen mò ke Jisas, “Ngem Sér, yóm
koyu le henmulaem, deng sana mékéng.”

---

q **11:17** Isaya 56:7; Jirimaya 7:11

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Ne mon Jisas se mò kul, “Hol ye hemtahu bè Dwata. 23 Tódô tulónu
kuy ktahuhen, ke là megewu kehtahu ye, ne ke hol nô bè nawa ye yóm
angat kguta ye yóm hni ye, gbek ye tódô mdók nim bulul nii anì mdó
bè ni ne mili elem mohin, kaem tódô nimónen yu. 24 Yó gónóm mon, ke
wen hni ye bè Dwata, hol hentahu ye yóm kguta ye du, kaem angat dohò
se kguta ye du. 25 Bè yóm gel kni ye bè Dwata, ke tolo mokol nawa ye
yóm salaen bélê ye yóm sotu tau, yake tódô hol hnifót ye. Ke yó se nmò
ye, angat hnifót yóm Mà tekuy bè longit se yóm kuy salà. 26 Okóm ke là
hnifót ye du, là se hnifót Mà tekuy du bè longit yóm kuy salà.”

Ksólók le yóm kwalis Jisas
(Matyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Ne bè yóm bud kkól le bè Jirusalim, bud le mógów ebè yóm Gónô
Dwata. Bè yóm igò Jisas tolo bliwel lemen, gotu le mógów ebéléen yó
kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, ne yó kem gel tmolok hlau,
kkólen bè yó kem tuha gónó le gel galak yó kem Ju, 28 ne mon le mò
ke Jisas, “Yóm deng nmoem bè ni, wen kô kwalisem mò du? Tau du se
bemlay kóm kwalis mò du?”

29 Bnalà Jisas se lu, monen, “Wen se dou snólók bélê ye. Ke tngón ye
balaen, tulónu kuy se yóm gónón lemwót yóm dou kwalis mò du yóm
deng nmou bè ni. 30 Tulón ye do kun. Bè yóm tehe gel kbabtays Jan yó
kem tau, gónón lemwót de kwalisen mò du? Lemwót bè Dwata kô, duhen
ke lemwót bè kem tau?”

31 Omin le stulón són lu yó kem tau smólók ke Jisas yó koni, mon
le, “Mò kbalà tekuy du du? Ke mon tekuy lemwót bè Dwata, angat dô
monen, ‘Mò ye là hemtahu du se?’ 32 Bud là hyuhen se ke mon tekuy
lemwót bè tau.” Yó gónó le mon du yóm yó, abay se likò le bè yó kem tau,
yakà bè kul kehedem du hol tau tugod Dwata yóm Jan. 33 Omin le malà
ke Jisas, mon le, “Là tngón me du balaen yóm snólókem bélê me.”

Ne bud mon Jisas se, “Ke là tngón ye du balaen yóm snólóku, là se
tulónu du kuy gónón lemwót yóm dou kwalis mò du ni kem deng nmou
ni.”

Yóm hlingón bè yó kem tau mogot nmò là gulit
(Matyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

12 1 Ne bud mudél Jisas ebè yó kem tau, bede bud hningónen,
monen, “Wen sotu tau lamang grép huluhen ne lenabaten gu
hilolen. Ne ominen mò yóm angat gónó le kemmes élen. Ne nmoen snéen
yóm gónô geta mò gónó le gel nô yó kem tau mentey du. Ne mdengen se
kem tau hogoten du yóm huluhen yó, ominen lemwót milo ebè yóm sotu
benwu. 2 Tikóng deng mungu yó kem huluhen yó, wen sotu tau dóken
ebè tu kem tau fen tehe hogoten du anì hwit le ebéléen yóm kun bad.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Timbow kól ditu yóm tau dóken, deng mom yó nmò le béléen, tódô
sensogot le, ne lel le semboug du, ne tódô hulék le hkawang.
4 Ne tikóng ton yóm fun hulu yóm nmò le yó, ominen bud mdók etu
sotu tau. Tikóng bud kól ditu, deng mom bnogul le te kuluhen yóm tau
yó, ne tey kehyak le du. 5 Ne yó nmò yóm tau fun hulu, bud mdók sotu
tau etu, deng mom hnatay le kmò le du. Ne dê he dumu tau bud hógówen
yóm tau fun hulu yó. Wen se bnogul le, ne wen se tódô hnatay le. 6 Tek
sotu ne duen yóm nóló hógówen yóm tau fun hulu yó, yóm hol tek sotu
ngaen logi, yóm gónón nô nawahen. Ni se hol són hógówen, monen,
'Kaem ni se yóm nadat le, yakà hol ngau du.' Ne tahu se, hewóten yóm
ngaen.
7 Okóm timbow ton yó kem tau mogot hulu yóm ngaen, stulón le,
mon le, 'Yó nii yóm ngà yóm tau fun hulu. Lemwót tekuy ne, na tekuy e
hnatay anì gfun tekuy yóm tonok angat nfunen.' 8 Tahu se, tódô sensogot
le ne hnatay le, tudà le hulé labat."
9 Bud wen snólók Jisas bélê le, monen, "Ke yó se nmò yó kem tau mogot
hulu, tedu se nmò yóm tau fun hulu? Yó nmoen, tódô lemwót etu bélê
le nan e gotu hnatay lu, bud tólóng tau ne hogoten du yóm huluhen yó."
10 Omin Jisas bud mon du mò kul, "Deng hónô senfala ye se yóm tehe
monen bè Sulat Dwata, yóm monen,

'Wen botu deng senkbê yó kem tau hemdà gónô, ofo kul ke laen dù
muhen.
Anì monem, yó se yóm hol tahu botu mò hembegel yóm gónô hdà le.
11 Yó se yóm deng nmò Dwata ne tey kehtaw tekuy du yóm nmoen
yó.' "[r]

12 Tódô tngón yó kem tau gónó le galak yó kem Ju yóm kegbaken ebélê
le yóm deng hningón Jisas yó. Yó nmò le, tódô tô kendel kenfô le, okóm
likò le yó kem tey tau wen sbung bè yó. Tódô sentagak le Jisas bè yó, ne
mulék le.

Ksólók le yóm kmò kbayad bwis bè yóm tau hol geta bè Rom
(Matyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Ne wen se bè yó kem Farisi ne bè yó kem kun tau Hirod hógów le
ebè Jisas, wen snólók le béléen mò dalil duón le du. 14 Timbow le kól bè
Jisas, mon le mò du, "Ó Sér, tngón me sal gel tahu yóm gel benkóhem,
balù kihu kmò kehedem kem tau du. Ne laen dù tau mtukul knihuhem,
okóm hono tahu yóm gel tulónem bè yóm kóyô Dwata bè tau. Ni snólók
me béléem," mon le. "Gsalà bè hlau tekuy kô yóm gel tendo kbayad tekuy
bwis ebè Sisar, yóm tau hol geta bè Rom mogot tekuy? Mayad tekuy kô
ke là?"

---

[r] **12:11** Lingón 118:22-23

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Okóm tódô tngón Jisas yóm tô atul le yó kem tau yó, ne yó monen mò
kul, “Moen de ke tô hnolot ye ou? Mit ye dou edini kun filak mgel na tenngel.”
16 Tahu se, wen filak mgel ogu le du. Ne monen mò kul, “Tulad du de nô du
nim filak ni? Ne boluy tau du nô du?”
Mon le se, “Sisar.”
17 “Na,” mon Jisas, “ke Sisar se funen, tódô blay ye ke Sisar yóm kun. Ne
blay ye ke Dwata se yóm kun.” Ya tey ketnga le du yóm kbalà Jisas kul yó.

Ksólók le yóm bud klowil tau
(Matyu 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Wen se bè yó kem Sadyusi sut bè Jisas. Ni kem tau ni, là kô hentahu le du
ke angat bud hlowil Dwata yó kem tau deng matay. Wen se kul snólók bè Jisas,
19 mon le, “Ó Sér, wen yóm tehe hlau snulat Musis bélê tekuy, yóm monen,
‘Yóm tau setwoli, ke matay yóm twogu le, ne ke wen yehenen tebelen, ne lelen
laen deng ngà le he, yóm twolihen tmodol béléen bud myehen du yóm yehen
twoguhen anì wen ngà le mò sfu yóm twoguhen deng matay.’[s] 20 Na,” mon
le, “tehe yu ekni, wen hitu kem tau ssotu sut le. Myehen yóm hol twogu bélê
le, okóm kendel matay igoen là deng wen ngà le. 21 Ne yóm twolihen tmodol
béléen bud lemolò yóm yehenen, okóm kendel matay snéen kun igoen là deng
wen ngà le. Ne senged se yóm getluhen. 22 Ngang le slolò efet kól bè yóm ghitu
le, ne senged, gotu klef le yóm hitu le, ne laen dù ngà le bè yóm libun yó.
Ngangen efet matay se kun yóm libun. 23 Na, ni snólók me béléem,” mon le, “bè
yóm angat bud klowil Dwata tau hulin kdaw, mahi du bélê le bud gemyehen
du yóm libun yó? Blaem deng le gotu stufì slolò myehen du yóm hitu le.”
24 Bnalà Jisas se lu, monen, “Tey salà yóm kehedem ye. Yó duónen, là
tngón ye du yóm Sulat Dwata, ne là se tngón ye du yóm kegbek Dwata.
25 Bè yóm angat bud klowil Dwata yó kem tau deng matay, laen kô dù bud
syehen, abay se angat le mkél bè yó kem gel hógów Dwata gu bè longit.
26 Ne bè yóm snólók ye bè yóm angat bud klowil tau gu lem hatay,” mon
Jisas, “là deng gesfala ye du kô yóm tehe hsulat Dwata ke Musis, yóm tehe
kehlingu Dwata béléen bè dilóf ofi bè yóm sotu ngà koyu lefungu? Yó udél
Dwata ebéléen gu lem tum dilóf, monen, ‘Ou se sana kul Dwata le Abraham
ne Isak ne Jakub.’[t] 27 Bè yóm udél Dwata yó,” mon Jisas, “gónó ye temngón
du yóm deng bud klowil Dwata kul. Abay se yóm Dwata, du se Dwata yó
kem mowil, là bè yó du kem là mowilen. Tey salà kehedem ye du.”

Yóm hlau Dwata bong muhen bè kdéen
(Matyu 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Ne nô bè yó yóm sotu tau gel tmolok hlau, ne gungolen yóm sentulón
le Jisas yó. Tódô dilóen hyu yóm balà Jisas kul yó kem Sadyusi. Ominen

---

[s] **12:19** Hlau 25:5-6 [t] **12:26** Kehewà 3:6

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bud smólók ke Jisas se kun, monen, “O Sér, mahi du bè yó kem hlau tekuy yóm hol bong muhen bè kdéen?”

29 Bnalà Jisas se, monen, “Yó hol bong muhen bè kdê hlau tekuy, yóm monen, ‘Hol hnungol ye, kem tau Israél. Yóm Dwata, tek són du se yóm hol gónó mogot. **30** Kenbong nawahem Dwata, yóm yóm gónóhem mogot. Hotuhem nawahem ebéléen. Hol hendemem yóm kun kóyô, ne hotuhem gelem mimón du.’[u] **31** Ne gewuhen yóm alì bong muhen,” mon Jisas, “duhen yóm monen, ‘Kenbong nawahem kem dumuhem lómón yóm kbong nawahem yóm kóm knô.’[v] Laen kô dù dumu hlau bong muhen senta ni kem lewu hlau ni.”

32 Bud monen mò ke Jisas yóm tau tmolok hlau yó, “Tahu se yóm monem yó, Sér. Tek són Dwata se yóm gónó tekuy mogot ne laen dù dumu Dwata, són du. **33** Là hyuhen ke là kenbong nawa tekuy ke Dwata, ne ke là hotu tekuy nawa tekuy ebéléen, ne ke là hmung tekuy du kehedem tekuy ne gel tekuy. Ne là hyuhen ke là kenbong nawa tekuy kem dumu tekuy lómón yóm kbong nawa tekuy yóm kut knô. Ke lolò tekuy ni kem lewu hlau ni, ni se tey bong muhen bè Dwata senta yó kem ógóf gel dsù tekuy ebéléen, dalang se yó kem dumu gel dsù tekuy.”

34 Bè yóm kbalaen yó, gónón gdilô yóm khulungen hedem, yó gónó Jisas mon du mò du, “Là mayuken béléem ke hogotem ke Dwata klowilem.” Kogolen bè yó, laen kô dù tau bud mlos smólók ke Jisas.

Yóm ksólók Jisas kul
(Matyu 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Bè yóm igò Jisas tmolok bè Gónô Dwata, wen snólóken bélê le, monen, “Boluy se tô klanen du yóm gel mon yó kem tau tmolok hlau, angat semfu gu bè tehe Dabid yóm Misaya? **36** Okóm ke Dabid kun, wen tehe udélen ekni, hmonen du yóm Tulus Dwata, yó monen,

‘Ni se udél Dwata ebè yóm gónóhu mogot, yó monen mò du,
Myóni bè ni dé fi bè kwananu.
Angat gotu ndau lu elaan yó kem hmohon kóm.’[w]

37 Yóm Misaya myón bè kwanan Dwata yó, yó kboluy Dabid du ‘Gónóhu mogot.’ Tedu se tô kmò klanen du ke mom du yóm bud semfu gu bè Dabid?”

Kehetgama Jisas yóm kul gel nmò yó kem tau tmolok hlau
(Matyu 23:1-36; Luk 20:45-47)

Ya tey kbeyen le hmungol ke Jisas yó kem tey tau wen deng sbung bè yó.

38 Bè yóm ktolok Jisas kul, monen, “Hol gel ten-gama ye, kô glolò ye yóm kul kmò yó kem tau tmolok hlau. Sónmò le tendo mógów mnes

---

[u] **12:30** Hlau 6:4-5 [v] **12:31** Hlolò 19:18 [w] **12:36** Lingón 110:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

heglomboy. Ne ke mógów le gu lem fedyan, kóyô le ke hol nadat tau lu.
39 Dalang se bè gónó le gel stifun yó kem Ju, kóyô le ke myón le bè gónó
le myón yó kem tau hol nadat. Ne bè gónô mò ken, kóyô le ke myón le bè
yóm hol gónón hyu. 40 Lu se yó kem tau fen gel smukat yó kem libun bolu
anì gfun le gónô le, lel le alì htahà kni le bè Dwata. Yó se gónó Dwata alì
hemsidek du yóm angat ktafaken kul."

Yóm kun blay bè Dwata yóm libun bolu
(Luk 21:1-4)

41 Myón Jisas klohok yóm gónó le hemnô filak lem yóm Gónô Dwata.
Bè yóm kyónen bè yó, tonen yóm gel blay le ebè Dwata yó kem tau. Tey
dê tau wen kendengen le tonen, ne bong yóm kul blay. 42 Ne sut yóm sotu
libun bolu laen dù gónón ma, gbót bemlay se kun. Tek lewu lad blayen,
laen hol btesen. 43 Bè yóm kton Jisas du nim ni, tnabahen ebéléen yó
kem gel lemolò du, ne monen mò kul, "Tenngel ye nim libun bolu laen dù
gónón ma nii. Tódô tulónu kuy ktahuhen, alì bong yóm kun blay senta
yóm kul blay yó kem dumu tau. 44 Abay se yóm kul blay yó kem dumu
tau yó, olo kem lukas filak le. Okóm kun nim libun bolu ni, balù yóm
klaen dù gónón ma, ewenem sana tódô keblayen ke Dwata yóm hol són
nô béléen, yóm mò lowilen."

Ktulón Jisas yóm angat kegbà yóm Gónô Dwata
(Matyu 24:1-2; Luk 21:5-6)

13 1 Bè yóm kewót Jisas bè Gónô Dwata, monen mò du yóm sotu tau
gel lemolò du, "Ngem, Sér, tey tilob kmò le kul ni kem gónô ni,
tey tilob botu beng le."

2 Mon Jisas se mò du, "Ni kem kdê gónô lembang ton tekuy ni, laen kô
dù angat tebel du ni kem beng botu nii, angat gotu gbà."

Ilô yóm hol són kdaw
(Matyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

3 Ngang Jisas mógów efet kól bè Bulul Ulib, fi fatu yóm Gónô
Dwata yó koni, ominen myón bè yó. Ne mógów le se ebéléen le Pitér
ne Jim ne Jan ne Andru, tek són lu, ne snólók le bè Jisas, mon le, 4 "Ó Sér,
kilón kdohoen yóm deng tulónem kum yó koni? Tedu se mò ilô me du
yóm móyón ksuten ni kem monem ni?"

5 Ne mon Jisas se mò kul, "Hol ten-gama ye anì laen dù tau gónó ye
gsukat. 6 Abay se angat dê tau sut tô hlingu béléu. Yó angat mon le, 'Ou
se yóm Misaya.' Ne angat tey dê se tau gsukat bélê le. 7 Sok wen gungol ye
tau sgida moni bélê ye, duhen ke sentulón le gida bè dumu benwu snéen,
bê ye abay hlikò. Angat gotu dohò ni kem ni, okóm là yó du he yóm hol
són kdaw. 8 Angat wen kem benwu mit sgida bè kem dumu benwu. Angat

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tey dê benwu gónón e mbel linol bong ne bitil bong. Yó se ayawen yóm móyón kkól yóm hol són kdaw. Lómón yóm libun mlutut, sok kmuleng, ayawen sut yóm ngaen. 9 Eles hol ten-gama ye," mon Jisas, "abay se angat wen kem tau kemfô kuy, nit le yu ebè yóm gónô skukum, angat nabid nfes le yu bè yó kem kul gónô gel stifun yó kem Ju. Lemwót bè yóm klolò ye do, angat nit le yu bè solu yó kem gubérnor, ne bè yó kem dumu tau hol geta. Yó se yóm kdaw tnana keheglileb ye yóm Tulón Hyu. 10 Bede nan glalag bè kdéen tau bè klamangen benwu he yóm Tulón Hyu yó, ominen yó kól yóm hol són kdaw. 11 Ke angat kenfô le yu, ne nit le yu ebè yóm gónô skukum, bê ye abay tnafa nawa yóm kmò kbalà ye kul. Dwata he bemlay kuy yóm kmò angat kbalà ye kul sok sut yóm kdaw yó. Abay se là kô kuy udél du yóm angat mon ye, udél tódô suen bélê ye yóm Tulus Dwata.

12 Bè yóm kdaw yó," mon Jisas, "angat wen se tau glef hekfô le yó kem hol kul dumu setwoli mò hfatay le. Wen se kem tau, glef hekfô le yó kem hol kul ngà mò hfatay le. Dalang se yó kem ngà, angat glef le hfatay yó kem hol kul tuha. 13 Angat tey dê tau kmutó nawa kuy lemwót bè yóm klolò ye do," mon Jisas. "Okóm yóm tau gbeken hembala du yó kem gónón glayam efet kól bè hol sónen, du se gmuta du yóm klowil laen dù sónen."

Yóm tô matù ke Dwata
(Matyu 24:15-28; Luk 21:20-24)

14 Bud mon Jisas, "Angat wen ton ye yóm alì sidek knikò, tódô mdà bè Gónô Dwata, yóm tô matù ke Dwata." Yóm tau semfala du nim ni, hol hennagien kmò klanen. "Ke sok kól yóm kdaw yó, eles le mlóy elem bulul ne yó kem tau menwu bè prubinsya Judiya. 15 Ke wen tau tolo nô bè kun gónó henos bè gónóen, hol béen tlek husek elem gónóen ke mebel mò niten. 16 Ke wen tau tolo nô bè tnibahen, hol béen tlek bud mulék eta ne ke mebel kgal mfól mò niten. 17 Kodu le yó kem libun tolo mlutut bè yóm kdaw yó, ne yó kem libun tolo semlé ngà. 18 Hol hni ye bè Dwata anì là geblaen bè yóm bulónen sidek kdaw yóm klóy ye. 19 Abay se angat tey hlayam bong sok sut bélê ye yóm hlayam monu ni. Ni he yóm hlayam alì sidek bè kdéen hlayam deng sut bè tau lemwót bè hol kbut kedlimun Dwata du yóm benwu, ne là se kô bud sneefen du ne. 20 Okóm lemwót bè yóm kkodu Dwata kul yó kem tau deng néléken, yó gónón là hol hegen du yóm alì hlayam yó. Ke hegenen, laen kô tau bud mowil te tonok.

21 Sotuhen," mon Jisas, "hol bê ye abay hentahu ke wen tau mon du mò kuy, 'Ngem ni sii yóm Misaya, yóm deng kun nélék Dwata.' Duhen ke mon le, 'Ngem, deng gdek dituu,' hol bê ye abay hentahu. 22 Abay se angat wen sut tô hlingu bè yóm Misaya, ne tô le hlingu bè yó kem tugod Dwata. Angat tey dê hentaw ton hegfan le mò gónó le hol tô smukat yó

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kem tau deng kun nélék Dwata. 23 Eles tulónu kuy ni kem ni anì hol ye getgama."

Kmò yóm angat bud kesfulék yóm Ngà Tau
(Matyu 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 "Timbow kogol yóm alì hlayam bè yóm kdaw yó," mon Jisas, "angat là buden mnóng kdaw dalang se bulón. 25 Angat le tódô btang gu bè longit yó kem blotik, ne là bud glolò le lesang le yó kem dumu mnóng gu bè longit.
26 Ominen yó he angat gfan yóm Ngà Tau htuntun gu tta mung bè lobun. Angat ton le se yóm tey kfasangen ne yóm tey kegetahen.
27 Ominen hewót yó kem gel hógówen gu bè longit mò na a semtifun yóm kdéen tau deng nélék Dwata bè klamangen benwu."

Yóm gdalang tekuy bè koyu fig
(Matyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 "Tódô henkna ye bè yó dém koyu fig," mon Jisas. "Sok tmubed, ne nbuten mból dounen, ayawen sut bulónen mnóng kdaw. 29 Senged snéen sok deng gotu gfan yóm kdê deng tulónu kuy ni koni, yó se ayawen yóm deng klonihen yóm ksutu. 30 Bê ye klifót," mon Jisas, "kesok sut ni kem deng tulónu kuy ni, tolo wen he bè ni kem tau kmoen ni gmafit mton du. 31 Angat tódô kmanas yóm longit dalang se yóm tonok. Okóm yóm dou udél," mon Jisas, "là kóen na a kmanas."

Eles ketgama yóm kkól Jisas
(Matyu 24:36-44)

32 "Laen kô dù temngón du yóm kdaw angat kesfuléku," mon Jisas, "duhen ke tedu urasen. Balù yó kem hógów Dwata gu bè longit, là kô tngón le du se kul. Dalang se do, là kô tngónu du. Tek són Mà bè longit temngón du. 33 Yó gónóm mon, eles ye temgama, ne bê ye hlingay, abay se là kô tngón ye du yóm kdaw angat kkólu.
34 Hol lómón yóm tau mógów ebè yóm sotu benwu mayuk. Gu laanen là deng lemwót, nan eles tulón yó kem tau mò nmò béléen yóm hmoen kul, yóm ket kul na sotu. Ne tulónen yóm tau fen mentey bè bak tikeb anì eles ningaten yóm kkólen. 35 Senged se kuy," mon Jisas, "hol ningat ye se kuy abay se là tngón ye du kkólen yóm fun gónô, ke deng sdef kdaw kkólen, duhen ke sóól buteng, duhen ke móyón mwas, duhen ke deng btù mata kdaw. 36 Déke kulel kkólen yóm igò ye tolo tungô. 37 Nim monu mò kuy ni," mon Jisas, "tódô kdéen tau gónóhu e mon du, hol ye eles mingat."

Kessatul le yóm kmò kekfô le ke Jisas
(Matyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Jan 11:45-53)

14 1 Tek lewu kdaw ne duen kehto yóm mò ken bong yó kem Ju, yóm gel mon le Kdaw Khius, ne yó kem kdaw bud kken le du yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mambang laen dù bulung henoken. Bong yó kem geta bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata kkólen bè yó kem tau gel tmolok hlau, sónmò le mebel lan le lemifut hekfô ke Jisas anì ghatay le. 2 "Okóm," mon le, "bê tekuy hesengan bè yóm kmò ken bong, kô wen sidek nmò le bélê tekuy yó kem tau."

Yóm ketwélen hnolo te kulu Jisas yóm sotu libun bè Bitani
(Matyu 26:6-13; Jan 12:1-8)

3 Bè yóm knô Jisas bè Bitani, mken bè gónô yóm sotu tau tehe gemnóm des mifù, boluyen Simun. Bè yóm igoen tolo mken bè yó, sut béléen yóm sotu libun, wen sobuy alabastér nwiten hnok yóm gel hboo alì mebtes, ne alì minggel boohen, boluyen nard, yóm gel hboo laen dù bolen, hono duhen. Ominen temful lihol yóm sobuy yó, ne gotu msulék koken te kulu Jisas. 4 Okóm wen se bè yó kem tau nô bè yó, deng le mom lembut, stulón le, mon le, "Moen ke mom namaen yóm hboo yóó? 5 Mom hyu he ke tódô hbaluen, ominen bemlay du bè yó kem tau élél yóm blihen. Kóyów sukéy sotu tau mò nmò sfalay btesen yóm hboo namaen yó." Tey kbólów le du yóm libun yó.

6 Okóm mon Jisas mò kul, "Tódô bayà ye du dé. Moen de ke bnólów ye? Igoen tey minggel nim nmoen béléu ni. 7 Hyu he kul yó kem tau élél, eles le tendo nô lem blóng ye, mahil bélê ye tmóbóng kul. Là dou. 8 Yóm nmoen béléu ni, tódô nmoen yóm hol són gbeken. Yóm deng koken bè lówóhu ni," mon Jisas, "mò eles hgifaten do bè yóm angat kebeng le dou. 9 Tódô tulónu kuy ktahuhen, balù kihu gónón angat e mból bè klamangen benwu yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata, angat tendo gel gboluy snéen kun nim libun ni lemwót bè yóm deng nmoen béléu."

Keblay Judas sumóng ke Jisas
(Matyu 26:14-16; Luk 22:3-6)

10 Kogolen bè yó, lemwót Judas Iskariyut, sotu bè yó kem sfolò lewu gel lemolò ke Jisas, tódô mógów ebè tu kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, tulónen kul yóm kmò któbóngen kul anì gekfô le Jisas. 11 Ya tey ktimu óyô le bè yóm kungol le du, glok le fmasad du filak mò ofolen. Kewóten bè yó ne, sónmò Judas mebel lanen anì gekfô le Jisas.

Kken le Jisas bè Kdaw Khius
(Matyu 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jan 13:21-30)

12 Deng hto yóm tanay kdawen bè yóm kmò le ken bong yó kem Ju, yóm mò ken gónó le gel mken du yóm mambang laen dù bulung henoken. Bè yóm kdaw yó, gel wen ngà ubiha hnatay le mò utón le bè yóm mò ken bè Kdaw Khius. Snólók le bè Jisas yó kem gel lemolò du, mon le, "Gónóm tô hmò du kum de yóm ken tekuy bè nim mò ken bè Kdaw Khius?"

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Omin Jisas mdók lewu bélê le, monen mò kul, “Mógów ye ebè
syudad Jirusalim. Ke deng ye kól ditu, angat wen logi semlong kuy mit
él. Tódô ye huli du 14 efet kól ebè yóm gónô gónón e mulék. Ke sok ye
deng kól bè yó, snólók ye yóm fun gónô, mon ye mò du, ‘Hsólók yóm tau
gónó tekuy gel htolok yóm dfél mò gónó me sbung mken yóm ken bè
Kdaw Khius.’ 15 Ne angat toloken kuy yóm dfél bong bè sodò seel le tefi
ta. Ne yóm dfél yó, deng eles tódô ket du ne yóm kdê kimu ken nô bè yó.
Ne bè yó gónó ye mò du yóm mò ken tekuy.” 16 Ne tahu se. Kewót le bè yó
ne ebè yóm syudad, ne tódô uliten du se yóm tehe ktulón Jisas du kul. Ne
bè yó se gónó le mò du yóm ken le sbung bè yóm ken bè Kdaw Khius yó.
17 Timbow deng sdef kdaw, kól bè yó Jisas, mung du yó kem sfolò lewu
gel lemolò du. 18 Yóm igò le tolo mken, mudél ebélê le Jisas, monen mò
kul, “Tódô tulónu kuy ktahuhen, sotu bélê ye mung do mken bè ni angat
mlay do sumóng.”
19 Ya tey sidek klóngón nawa le, tódô le sket smólók ke Jisas, mon le,
“Là ou du kô yó, Sér?”
20 Mon Jisas se, “Sotu bélê ye se yó kem sfolò lewu gel lemolò dou,
yóm dumuhu segeng mdù yóm mambang elem sóbów, deng duhen yó se.
21 Yóm angat hfatay yóm Ngà Tau, tódô uliten bè yóm deng eles tulónen
bè Sulat Dwata, bede angat tey tafaken yóm tau angat mlay du sumóng.
Tumù ne ke béen tehe dog tau.”

Yóm mò hemget yóm fasad Dwata
(Matyu 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kurin 11:23-25)

22 Yóm igò le tolo mken, nwa Jisas yóm mambang, bede nan na mni bè
Dwata, ominen kembéng du, ne blayen yó kem gel lemolò du, yó monen,
“Ni, ni se yóm dou lówó. Nwa ye, ne ken ye.”
23 Ominen mkay yóm tgayan gónón nô yóm ninum le, nan bud mni
bè Dwata, ominen bemlay du kul, ne gotu sensinum le. 24 Yó monen,
“Ni se dou litô mò hemget du yóm fasad nmò Dwata mò lan tau mógów
ebéléen. Ne tey tau wen gónóhen gamà nim litóu ni. 25 Tódô tulónu kuy
ktahuhen,” mon Jisas, “hatan bud ninumu he dou nim ninum ni ke deng
kól bè yóm kdaw bud kinumu yóm ninum lomi bè yóm kun benwu nogot
Dwata.”
26 Tikóng deng kinum le, omin le gotu semngal yóm sotu sngal dmóyón
ke Dwata, ne omin le lemwót ebè Bulul Ulib.

Eles ktulón Jisas yóm kehlalà Pitér du
(Matyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jan 13:36-38)

27 Bè yóm tolo lel le mógów, mon Jisas mò yó kem gel lemolò du,
monen, “Angat gotu sentagak ye ou kedeng, yakà wen yóm deng monen
bè Sulat Dwata, yó monen,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

‘Angat hfatay Dwata yóm tau semgyok ubiha,
ne angat gotu sekla yó kem ubihahen.’[x]
28 Okóm,” mon Jisas, “sok deng bud hlowil Dwata ou, angate gna bélê ye
etu bè Galili.”
29 Hebkó se Pitér, monen, “Baluen he ke gotu sentagak le uu ni kem
dumuhu, Sér, là gmou du dou.” 30 Bnalà Jisas se, monen, “Tódô tulónu
kóm ktahuhen, Pitér. Gu laanen là deng kmóót onuk bè gewuhen dulék
kifu ni kdeng, deng sana tlu dulékem ne hmalà yóm ketngónem dou.”
31 Mom duil Pitér mon du, “Baluen he ke munge kóm matay, Sér, là kô
naw e hnalà kóm dou.” Ne tódô senged se udél yó kem dumu gel lemolò
ke Jisas.

Kni Jisas bè Dwata bè Gitsimani
(Matyu 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Ngang le Jisas mógów efet le kól bè yóm sotu ngà hungul koyu
boluyen Gitsimani, mon Jisas mò yó kem gel lemolò du, “Na ye myón bè
ni bè yóm igou mni bè Dwata.” 33 Tlu tau niten, Pitér ne Jim ne Jan. Ne
tódô gleket béléen yóm tey ksidek kegnómen du, 34 ne monen mò kul,
“Tey sidek gnóm yóm gleket béléu ni, là hol tô gbeku hembala du. Nô ye
bè ni ne kuy, hol ye mingat.”
35 Ominen mógów hlayuk udì, ne tódô gefen bè tonok, ne mni bè
Dwata. Hnihen ke wen lan Dwata hkó du béléen yóm nô tahen, monen
mò ke Dwata, 36 “Ó Mà, laen dù là gbekem du. Hol kóhem tahu dé yóm
angat tey hlayamu. Okóm balù wen se ni hem dou kóyô, yó dém kóm
kóyô tódô hendengem.”
37 Timbow deng knihen, ominen bud mulék ebè yó kem tlu tau nwiten,
deng le mom gotu henga tungô. Gotu bentiken lu, ne monen mò ke Pitér,
“Ó Simun, dengi tungô kô? Là gbek ye hbala là tungô, balù tek sotu
uras?” 38 Bud monen mò kul, “Bê ye tagad tungô dé. Hol ye mni bè Dwata
anì là wen gónó ye gsindil bè Seitan. Tngónu wen se óyô ye mò du yóm
monu mò kuy ni, okóm là gbek lówó ye du.”
39 Bud kewót Jisas bè yó, bud mni bè Dwata, tódô nuliten yóm gna kmò
knihen. 40 Ominen bud mulék ebè yó kem tlu tau niten, deng le mom bud
lemnga tungô, là kô dog gukat le du mata le. Bè yóm bud kebtik Jisas kul,
là kô le bud gudél ebéléen, deng le mom myak.
41 Bud lemwót Jisas na a bud mni bè Dwata. Bè yóm getluhen dulék
mulék ebélê le, monen mò kul, “Tolo lel ye he kô tungô ne hegnô?
Geblaen ne. Deng duhen ni ne yóm urasen. Ngem ni ne kekfô le du yóm
Ngà Tau, ne blay le elem tdok yó kem tau sidek nmò le. 42 Btik ye ne.
Ngem yó dé yóm tau mlay do sumóng, na tekuy e senlong lu.”

---

[x] **14:27** Sikaraya 13:7

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kekfô le ke Jisas
(Matyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jan 18:3-12)

43 Igò Jisas tolo mudél, gdofì bè yó se Judas, yóm sotu bè yó kem sfolò
lewu gel lemolò du. Tey tau wen huli du. Wen se lemumak sudeng bélê
le, ne wen se kmulóng bogul. Lu se hógów yó kem tau hol geta bè yó kem
gel demsù ebè Dwata, ne yó kem tau gel tmolok hlau, ne yó kem tuha
gónó le gel galak yó kem Ju. 44 Deng eles tulón Judas yó kem tau mung
du, monen, “Yó se tau neleku kdeng, yó se yóm tau hnebel ye. Tódô kenfô
ye, ne nit ye mulék. Hol bnentey ye bè lan.”
45 Timbow gdek Judas, tódô hekteng ebè Jisas, monen, “Na Sér,” ne
ominen melek du. 46 Omin le gotu demlu kemfô ke Jisas, ya tey kget
kogot le du. 47 Sotu bè yó kem gel lemolò ke Jisas kendel kemtos dmilot
sudeng, tódô tô tnibóhen yóm sotu tau gel dók yóm hol geta bè yó kem
gel demsù ebè Dwata, okóm olon sfak doli klinguhen yóm tau tnibóhen
yó.
48 Omin Jisas mudél ebè yó kem tey tau wen kemfô du, monen, “Tey,
glok ye mit suk ne bogul nim ne ye e kekfô dou ni. Ilóem tô hkél ye ou
bè yóm tau gel mò sidek. 49 Igò sem ket kdawu myón tmolok lem Gónô
Dwata, là sem dog kenfô ye do. Okóm nim nmò ye béléu ni, deng gónón
dohò yóm tehe monen bè Sulat Dwata.”
50 Bè yóm kekfô le ke Jisas yó, deng mom sentagak yó kem gel lemolò
du, gotu le mlóy. 51 Bè yóm kwit le ke Jisas, wen sotu logi lomi lemnok
tendo huli du, tek són kumù legmoten. Ne wen se bè yó kem tau mundug
tô kemfô du, 52 okóm tódô gtebel lem hólól le yóm kumù tehe legmoten,
ne tódô mlóy hlówó laen dù nes.

Kkukum le ke Jisas yó kem Ju
(Matyu 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jan 18:13-14,19-24)

53 Kewót le bè yó ne, nit le Jisas ebè gónô yóm tau hol geta bè yó kem
tau gel demsù ebè Dwata. Ne deng le eles gotu stifun bè yó yó kem geta
bè yó kem gel demsù ebè Dwata, ne yó kem tuha gónó le gel galak yó
kem Ju, ne yó kem tau gel tmolok hlau. 54 Bè yóm kwit le ke Jisas, fen
holun huli ke Pitér kun, tódô hlós ete klósól yóm tau hol geta bè yó kem
gel demsù ebè Dwata. Ne seyón bè yó kem tau gel mentey bè yó, gbót
mnalang bélê le.
55 Yó kmò le ke Jisas yó kem tau hol geta bè yó kem gel demsù ebè
Dwata ne kdê yó kem tau mogot kukum bè yó kem Ju, mebel le lan le
hfatay du lemwót bè yó kem tifù le du yó kem dumu tau. Okóm laen kô
dù ton le ke mò gónó hmatay du. 56 Tey dê tifù le du hono là tahuhen, ne
là se ssotuhen yóm gel tulón le. 57 Ne wen yó kem dumu tau tmifù du mdà
bè yó, bede kéng yóm tulón le, mon le, “Ni se udél gungol me lemwót bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nim tau ni, 58 tehe monen, 'Angat genbau nim Gónô Dwata deng hdà tau,
ne angat tek tlu kdawu bud hemdà du, okóm là hlanu du lem tdok tau.' "
59 Bede bud là ssotuhen yóm tifù le du.

60 Hebkó mdà se yóm hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, monen
mò ke Jisas, "Là bnalaem du kô ni kem tifù le kóm ni?" 61 Okóm là dog
bnalà Jisas du, tódô neb. Ominen bud mudél yóm tau hol geta yó koni,
monen, "Uu kô yóm Misaya, yóm hol Ngà Dwata?"

62 Bnalà Jisas se, monen, "Ou se. Angat gotu ton ye yóm Ngà Tau myón
fi bè kwanan yóm Dwata laen dù là gbeken du. Ne angat ton ye se yóm
kesfuléken edini mung bè lobun."[y]

63 Mung kungolen du nim udél Jisas ni yóm tau hol geta yó koni,
botong tódô kenséen nesen, monen, "Omin he ke wen bud dù tifù du.
64 Deng tódô gungol tekuy yóm kehsengeden knóen bè Dwata. Tedu se
kuy kmò kmon du du yóm tau ni?" Mon le se, "Hyu ke tódô hnatay."

65 Nbut le bè yó ne tendo hemsidek ke Jisas. Wen se bélê le dmulak
du. Omin le smefeng uyóhen, ne lel le semsuntuk du, mon le, "Tensob
tulónem kum kun mau du nim hemgnóm kóm des ni?" Balù yó kem tau
gel mentey bè yó, gotu gbót temfê du.

Kehlalà Pitér yóm ketngónen ke Jisas

(Matyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Jan 18:15-18,25-27)

66 Sana tolo kyón Pitér te klósól he kun. Ne mlan bè yó yóm sotu bè
yó kem ngà libun gel dók yóm hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata.
67 Timbow tonen Pitér mnalang bè ofi, hnunuhen Pitér, monen mò du,
"Kaem uu se sotu gel mung ke Jisas, yóm tau lemwót gu bè Nasarit."

68 Okóm mom hnalà Pitér, monen, "Là kô naw e tngón du dou yóm
monem yó." Ominen mógów etu bè bak tikeb yóm labat, ne tódô sen-
gengen se kmóót onuk.

69 Ominen bud mton ke Pitér yóm libun yó koni, bud senged se yóm
monen bè yó kem tau mdà bè yó, "Kaem ni se yóm sotu tau gel mung
kul." 70 Bede mom bud hnalà Pitér.

Tikóng deng legen udì bè yó, mon le mò ke Pitér yó kem tau mdà bè yó,
"Tahu se, uu se sotu bélê le, abay se tauhi lemwót bè Galili se kóm."

71 Ne glok Pitér tódô smafà bélê le, monen, "Hol tnafak Dwata ou ne ke
kéngu yóm tulónu kuy. Là kô tngónu du dou yóm tau mon ye yó." 72 Ne
tódô sen-gengen se kmóót onuk bè gewuhen dulék. Ominen yó gtulón bè
nawa Pitér se yóm deng tehe eles mon Jisas mò du, yóm kmonen du, "Gu
laanen là deng kmóót onuk bè gewuhen dulék kifu ni kdeng, deng sana
tlu dulékem ne hmalà yóm ketngónem do." Unihen gbel bè nawahen yóm
tehe kmon Jisas mò du yó, ya tey kkiken.

---

[y] **14:62** Lingón 110:1; Danyél 7:13

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kkukum Paylét ke Jisas
(Matyu 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Jan 18:28-38)

15 1 Tikóng deng mwas bè yó, gotu le kendel stifun yó kem geta bè
yó kem gel demsù ebè Dwata, ne yó kem tuha gónó le gel galak
yó kem Ju, ne yó kem tau gel tmolok hlau, dalang se kdê yó kem tau gel
kmukum. Yó nmò le, sensatul le yóm kmò le ke Jisas. Omin le hmengked
mfét du kdina, ne nit le ebè Paylét.
2 Snólók Paylét Jisas, monen, "Uu kô tau hol geta bè yó kem Ju?"
Mon Jisas se, "Duhen yó sem deng monem yó."
3 Tey dê tifù le ke Jisas yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata.
4 Yó gónó Paylét bud mon du mò ke Jisas, "Gungolem kô yó kem tey dê
tifù le kóm? Laen dù balaem du kô?" 5 Okóm là kô dog bnalà Jisas kul,
balù sekteb. Tey ketnga Paylét du yóm là dog kbalà Jisas kul.

Tódô hatay yóm kukum le ke Jisas
(Matyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jan 18:39–19:16)

6 Yó kun nmò Paylét ke sok gel kól yóm mò ken bong bè yó kem Ju
bè Kdaw Khius, sal wen tau bnanggù hefewaen ebélê le, okóm yóm tau
kul nélék yó kem tau. 7 Bè yóm kdaw yó, wen sotu tau bnanggù boluyen
Barabas, tau monok lanen mung bè yó kem tau tô matù yóm gubérnor.
8 Timbow le deng gotu stifun yó kem tey tau wen, hni le bè Paylét yóm
tehe gel nmoen bè yó kem tau blanggù. 9 Snólók Paylét lu, monen, "Móyô
ye kô ke hewau ebélê ye yóm tau hol geta bélê ye yu kem Ju?" 10 Yó gónó
Paylét mon du yóm yó, abay se deng tódô tngónen se yóm alì kélés nawa
le ke Jisas yó kem tau hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, yó gónó
le meted du ebéléen. 11 Okóm yó nmò yó kem tau hol geta bè yó kem gel
demsù ebè Dwata, nofong le yó kem tau sbung bè yó anì hni le bè Paylét
Barabas. 12 Ne bud mon Paylét mò kul, "Tedu se tô nmou du bè yóm tau
bnoluy ye tau hol geta bélê ye yu kem Ju?"
13 Deng le mom gotu hetê, mon le, "Htutukem bè kros yó dum kun."
14 Bud snólók Paylét bélê le, monen, "Moen de? Tedu deng salaen bélê
ye?"
Okóm deng mom lenwê le hetê, mon le, "Tódô htutukem bè kros ne."
15 Ne mom yó nmò Paylét, hewaen ebélê le Barabas anì hyu nawa le
ebéléen yó kem tau. Ne nan habid hfes Jisas, ominen bemlay du bè yó
kem sendalù mò na a tmutuk du bè kros.

Kehlowon le ke Jisas yó kem sendalù
(Matyu 27:27-31; Jan 19:2-3)

16 Lemwót yó kem sendalù, nwit le Jisas ete klósól yóm gónô bong yóm
gubérnor, ne gotu tnaba le yó kem dumu le sendalù bè yóm kul bung.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Ne omin le hesek du ke Jisas yóm nes ginggung, hningón nmò le tau
hol geta. Ne lenikin le yóm sotu kay tinu semnual, nmò le kuruna, mò
suub le bè kuluhen. 18 Ne mon le mò du, “Ni sii yóm tau hol geta bè yó
kem Ju. Yake hol tahà klowilen.” 19 Bud sensulit nfes le bè kuluhen, lel le
semdulak du. Gotu le mtud bukol bè soluhen, hningón tô nmò le béléen
yóm gel kadat le yóm tau hol geta. 20 Timbow le deng tmakas hmowon
du, omin le bud mlus yóm nes ginggung hesek le du yó koni, bud hesek
le du yóm sana kun nes. Kewót le bè yó ne, nit le Jisas ebè yóm gónó le
tmutuk du.

Ktutuk le ke Jisas bè kros
(Matyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jan 19:17-27)

21 Yóm tolo knô le bè lan, geslong le yóm sotu tau boluyen Simun,
lemwót lem bulul tô mógów ebè Jirusalim. Tódô gnaga htihang le du yóm
kros Jisas. (Nim Simun gnaga le ni, sotu tau lemwót bè Sayrin.[z] Du se mà
le Eliksandel ne Rufus.) 22 Nwit le Jisas ebè yóm benwu boluyen Golgata.
Yó lanen yóm boluy yó, “Bangag Kulu.” 23 Wen tô hinum le du yóm ninum
lóbô, wen bulung héét bolen boluyen mira, okóm là kô dog ninum Jisas
du. 24 Omin le tmutuk du bè kros. Yó nmò yó kem sendalù, sensatù le
yóm nes Jisas mò lan le semsólól du.

25 Deng sóól mneged ne kdaw yóm ktutuk le du bè kros. 26 Ne snulat le
yóm duón le du, yó monen, “Ni se tau hol geta bè yó kem Ju.” 27 Ne wen
lewu tau gel mò sidek homong tnutuk le, sotu hteg le fi bè kwananen, ne
sotu fi bè iwóngen. 28 Yó gónón dohò yóm tehe hsulat Dwata, yóm monen,
“Gomong matay bè yó kem tau gel mò sidek.” 29 Lemwót yó kem tau gel
mius bè yó, sónmò le kmotuk, ne sendekà le Jisas, tey dê udél le sidek
ebéléen, mon le, “Éhé, uu kô kun tô gembà yóm Gónô Dwata, ne tek tlu
kdawem bud hdà du? 30 Yó kun, kmóhi elaan, lenwaem knóem bè yó.”

31 Senged se kul kehlowon du yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè
Dwata dalang se yó kem gel tmolok hlau, stulón le, mon le, “Deng gel
lenowilen dumu tau, là sem gbeken lemowil kun knô. 32 Nénég tekuy
kun ke gbeken kmó elaan nim Misaya ni, yóm tau hol geta bè yó kem
tau Israél. Hemtahu tekuy béléen ke ton tekuy yóm kekmóhen elaan.”
Balù yó kem lewu tau gomong tnutuk le bè Jisas, gotu gbót semdekà du
snéen.

Katay Jisas
(Matyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jan 19:28-30)

33 Tikóng deng gtungu kdaw, botong tlu urasen tódô kmifu talak tonok.
34 Timbow deng sóól mosol kdaw, omin Jisas hgel udélen, monen bè kul udél,

---

[z] **15:21** Nim Sayrin ni, sotu syudad là sekna bè benwu Libya, bè Afrika.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"*Eloi, Eloi, lema sabachthani?*" Yó lanen yóm udélen yó, monen, "Ó Dwata, Ó Dwata, moen du ke tódô bayaem ou?"[a]

35 Wen kem tau mdà bè yó mungol du yóm udél Jisas yó, mon le, "Éhé, tnabahen Ilaydya." 36 Ne wen sotu bélê le bè yó kendel ma yóm lómón tô gófós, ne duen bè yóm ninum lóbô là mebtesen, ominen hemsù du bè tukô yóm ngà koyu mò gónón tô hsef du ke Jisas, ne dugolen ebéléen. Ne yó monen bè yó kem tau, "Tagad. Nénég ke sut Ilaydya mò mit du elaan."

37 Omin Jisas hgel du udélen, ne tódô milot se nawahen. 38 Uma kóm bè yóm Gónô Dwata, wen tey nes mfól mò seng le yóm dfél hetfing le ebè Dwata. Bè yóm kilot nawa Jisas, tódô sen-gengen lómón ke hninggel dnólóhem bè gónón sóól yóm nes yó, lenwóten fi ta kól elaan. 39 Bè yóm kehto Jisas, mdà bè soluhen yóm kfitan bè yó kem sendalù, botong monen, "Tahu duhen ni se yóm Ngà Dwata."

40 Wen se kem libun nô bè yó, olo le temngel mayuk. Mung kul se yóm Midi lemwót bè Megdala, ne yóm sotu Midi yê yóm sotu Jim yóm gel mon le twoli, ne Jusif ne yóm sotu libun boluyen Selumi. 41 Ni kem libun ni, lu se tehe gel lemolò ke Jisas bè yóm tehe knóen bè Galili mò tmóbóng du. Tey dê dumu libun nô bè yó snéen, hono kem libun tehe mung du bè yóm kógówen ebè Jirusalim.

Kebeng le ke Jisas
(Matyu 27:57-61; Luk 23:50-56; Jan 19:38-42)

42-43 Bè yóm kdaw katay Jisas, kdaw snaan yóm Kdaw Kehegnô yó kem Ju, yóm kdaw eles gel kehtifes le bè yóm Kdaw Kehegnô. Timbow deng móyón kimel bè yó, wen sotu tau sut boluyen Jusif, tau lemwót bè Arimatiya. Du se sotu bè yó kem tau gel kmukum bè yó kem Ju, ne tey kadat le du. Gel hendónen snéen kun yóm kdaw angat kogot Dwata tau. Yó nmoen, tódô mógów ebè Paylét nan e bal du yóm kwahen lówó Jisas. 44 Tey ketnga Paylét bè kungolen du yóm deng sana katay Jisas. Ominen htaba yóm kfitan, snólóken béléen ke deng legen yóm katay Jisas. 45 Timbow gungolen bè yóm kfitan yóm deng katayen, ominen hemlus du ke Jusif yóm lówó Jisas. 46 Tódô lemwót Jusif bè yó na a bemli yóm kumù bukay, ominen bud mulék etu bè yóm benwu gónó le hmatay ke Jisas. Tódô nwahen elaan yóm lówóhen, ne lenambungen yóm kumù bukay. Ominen yó meted du bè yóm kilib deng tehe eles hokolen bè but léhék, ne bè yó gónón lembeng du. Ne wen botu bong hluyen ebè yóm bak lebeng mò sengen. 47 Ne ton yóm Midi lemwót bè Megdala, ne yóm sotu Midi yê yóm sotu Jusif snéen yóm gónón lembeng ke Jisas.

Klowil Jisas
(Matyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Jan 20:1-10)

16 1 Timbow kogol yóm Kdaw Kehegnô le, lemwót yó kem libun na le e bemli yóm hnolo alì tilob boohen mò tô lunol le bè lówó Jisas.

---

[a] **15:34** Lingón 22:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yó boluy yó kem libun yó, Midi lemwót bè Megdala, ne yóm sotu Midi
Yê Jim, ne Selumi. 2 Timbow deng minal mwas bè Akad, tódô le lemwót
mógów ebè yóm lebeng Jisas. 3-4 Bè yóm igò le mógów sónmò le stulón,
yó mon le, “Tau du bang tô hefluy tekuy du tum botu seng bè baken tum
kilib tu?” Yóm botu mon le yó, tey botu bong. Timbow le kól ditu, deng
mom sana tódô mluy. 5 Omin le husek elem yóm kilib, tódô ton le yóm
tau lomi lemnok, myón fi bè kwanan le, bukay nesen. Ya tey ketnga le
du. 6 Monen mò kul, “Bê ye mom tennga ou. Tngónu hnebel ye yóm Jisas
lemwót bè Nasarit, yóm lomi tnutuk le bè kros. Là buden nô bè ni ne,
deng hlowil Dwata. Ngem ni hnénég ye yóm tehe gónón masà. 7 Mulék ye
ne, ne tulón ye yó kem gel lemolò du dalang se bè Pitér, mon ye mò kul,
‘Deng gna bélê ye etu bè Galili kun Jisas, ditu he gónó ye ston du, yó se
yóm tehe monen mò kuy.’ ” 8 Tahu se, tódô le lemwót yó kem libun, mlóy
le gu ditu. Ya tey sidek klikò le, botong setbol kkel le. Yóm kgefet le bè
kem dumu le, bà udì ke wen tulón le, bà mon tey sidek klikò le.

Ni se sfu yóm tehe snulat Mark, bede tólóng tau smulat du Kehegfan Jisas bè yóm Midi lemwót bè Megdala

(Matyu 28:9-10; Jan 20:11-18)

[9 Timbow hol hlafus bè Akad, mowil Jisas. Bè yóm klowilen, nan ne
gna hegfan bè yóm Midi lemwót bè Megdala, yóm libun tehe wen hitu
busaw hdóhen gu béléen. 10 Bè yóm kton Midi yóm deng bud klowilen,
tódô lemwót bè yó nan e tulón tu kem tau tehe gel lemolò du. Tolo lel
le mkik yóm ksuten lem blóng le, abay se sidek klangag le ke Jisas. 11 Bè
yóm kungol le du yóm tulón Midi kul, duhen yóm deng bud klowil Jisas,
ne yóm kehegfanen béléen, deng mom henda le.

Kehegfan Jisas bè yó kem lewu tehe gel lemolò du

(Luk 24:13-35)

12 Kogolen bè yó, tódô hegfan Jisas bè yó kem lewu tau mulék gu bè
Jirusalim, okóm là kô dilô le du. 13 Tikóng deng dilô le, tódô le kendel
bud mulék ebè Jirusalim na le e tulón tu kem dumu le yóm deng kton le
du, okóm bud là hentahu le kul snéen.

Kehegfan Jisas bè yó kem sfolò sotu dù tehe gel lemolò du

(Matyu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jan 20:19-23; Kul Nmò 1:6-8)

14 Bè hol són yóm kehegfan Jisas, tódô sut lem blóng yó kem sfolò sotu
dù gel lemolò du bè yóm igò le tolo mken. Nudélen lu lemwót bè yóm là
kehtahu le, ne lemwót bè yóm kgel kulu le, yó gónó le alì hemda du yóm
tulón yó kem tau deng mton yóm bud klowilen.
15 Omin Jisas bud mon du mò kul, “Mógów ye do ebè klamangen
benwu, na ye e tulón bè kdéen tau yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Yó se tau hemtahu du ne hbabtays, angat gutahen yóm klowil yóm laen
dù tul sónen. Okóm yóm tau là hemtahuhen, angat tnafak Dwata. 17 Yó
kem tau hemtahu béléu," mon Jisas, "angat wen ktued blay Dwata kul anì
wen hentaw ton nmò le. Angat gbek le hdó busaw bè yó kem tau lengel
mata hlan le bè dou boluy. Ne angat gbek le tódô mudél yóm udél là deng
kul dnalang du. 18 Ke gkem le yó kem ulal, duhen ke ginum le yóm ninum
gónó matay, là kô le na a matay du. Ne ke nnok le lówó yó kem tau wen
des le, tódô mkó yóm des le."

Khaway Jisas ebè longit
(Luk 24:50-53; Kul Nmò 1:9-11)

19 Kogol yóm kudél Jisas ebélê le, ominen tódô ganag haway etta bè
longit, ne myón fi bè kwanan Dwata. 20 Kewót le se kul yó kem tau gel
lemolò du, hetngón le bè klamangen yóm Tulón Hyu gbak ebè Jisas. Tey
tendo gel któbóng Jisas kul yóm gónó le mogot, hlanen bè yó kem hentaw
ton gel nmò le mò gónón hegfan yóm hol ktahu yóm tulón gel nwit le.]

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kun Snulat
Luk

Mò gna senfala

Tey dê se tau tehe hsulat Dwata udélen. Tek són Luk là tauhen Ju bélê le, tau Grik se kun ne tey temngón lelen duktur. Là kô deng tonen ke Jisas he kun nim Luk ni. Tódô snulaten yóm deng dnalangen bè yó kem tau tehe gel mung ke Jisas. Deng gel gungolen yóm gel tulón le, ne gel senfalahen yó kem tehe snulat le.

Nim sulat Luk ni, hwiten ebè yóm sotu tau Grik boluyen Tyufilus, sotu tau tótól boluyen. Yó hol bótóng tulón Luk, yóm deng kbalingen tau yóm Ngà Dwata, duhen Jisas. Tulónen snéen yóm kehlan Dwata du béléen yóm kehlifóten salà yó kem tau bè klamangen benwu. Bud tulónen yóm tey kbong nawa Jisas yó kem tau élél, ne yóm tey dê lanen gel tmóbóng kul.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-4*) Gna mon Luk
(*1:5–2:52*) Ksut Jan gel mabtays ne ksut Jisas
(*3:1-20*) Kun ktolok yóm Jan gel mabtays
(*3:21–4:13*) Kehbabtays Jisas ke Jan ne yóm ktilów Seitan du
(*4:14–9:50*) Ktolok Jisas bè klamangen prubinsya Galili
(*9:51–19:27*) Kógów Jisas ebè syudad Jirusalim
(*19:28–21:38*) Yóm nmò Jisas bè Jirusalim bè yóm hol són fedyanen talak tonok
(*22:1–23:56*) Khatay le ke Jisas
(*24:1-12*) Klowil Jisas
(*24:13-49*) Kehegfan Jisas bè yó kem gel lemolò du
(*24:50-53*) Khaway Jisas ebè longit

---

1 Yó Tyufilus:
1 Deng dê ne tau hmotu gel le smulat du yóm deng nmò Jisas lem
blóng me. 2 Tódô nulit le yóm deng gel tulón le kum yó kem tau tehe
mton du lenwóten bè kbuten, yó kem tau deng gel hetngón du yóm tehe
kun tolok Jisas. 3 Ne ni, Sér, lemwót bè yóm tey kehnagiu du ni kem ni

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lemwót bè hol kbuten, tódô sentodol snulatu béléem yóm kdéen 4 anì
gtukulem yóm hol ktahuhen yó kem deng gel tolok le kóm.

Eles kehetngón Dwata yóm ksut Jan

5 Tehe hanà kegenen du Hirod ekni, yóm tau hol geta bè Judiya, wen
sotu tau gel demsù ebè Dwata boluyen Sekariya. Nim tau ni, semfu gu
bè yóm sotu tau tehe gel demsù ebè Dwata boluyen Abidya. Yó boluy
yehenen, Ilisabét, libun semfu gu bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata
snéen kun. 6 Tey tedeng kton Dwata kul yóm lewu le, ne tey gulit klolò le
du yó kem hlau Dwata. 7 Són duen là mngà le, abay se atil yóm Ilisabét,
ne bè yóm kdaw yó, deng tey ktuha le yóm lewu le.
8 Sotu kdaw bè yó, gbangà bè yóm kdaw kul kmò nmò lem Gónô Dwata
le Sekariya. 9 Wen atù gel nmò yó kem tau gel demsù ebè Dwata mò lan
le mélék yóm tau fen mtem ebè Dwata yóm gel hboo le boluyen insinsu.
Bè yóm kdaw yó, matù Sekariya, ne du fen husek elem Gónô Dwata mò
fen mtem du. 10 Yóm igoen mtem du ditu lemen, fen le mdà bè lewaen kul
yó kem tey tau wen. Yó nmò le, fen le mni bè Dwata.
11 Yóm igò Sekariya tolo mtem du, tódô wen hegfan béléen lem tum
dfél, anì monem hógów Dwata gu bè longit. Tódô tonen mdà bè kwanan
yóm lemisa gónó le gel mtem yóm hboo le ebè Dwata. 12 Bè yóm kton
Sekariya du botong ktut ne tey klikoen. 13 Okóm yó mon yóm hógów
Dwata mò du, “Béi hlikò, Sekariya. Deng gefet bè Dwata yóm gel knihem
béléen. Angat mngà logi yóm tuha libunem. Yó angat boluyem du Jan.
14 Angat tey kehligal ye bè yóm ksuten, dalang se yó kem tey dê dumu
tau, hligal le se kul. 15 Yóm ngaem yó, angat tey kegetahen bè solu Dwata.
Ne là kóen hyu kinumen yó kem ninum lemengel. Tódô lemwót bè ksuten
yóm tendo ktolunen béléen yóm Tulus Dwata. 16 Lemwót bè yóm angat
ktoloken, angat tey dê tau Israél bud semfulék ebè Dwata, yóm gónó
le mogot. 17 Du se tukô gna yóm gónó ye mogot, ne tey kfasangen, hol
lómón yóm tehe kfasang Ilaydya yóm sotu tugod Dwata ekni. Lemwót
bè yóm ktoloken, bud gónón sulék nawa yó kem tuha ne yó kem ngà le.
Kkólen bè yó kem tau là mimón ke Dwata, gotu le bud himón, baling
skél kehedem le yó kem tau tedeng knawa le. Lemwót béléen gónó le eles
getgama yó kem kun tau Dwata bè yóm angat ksut yóm gónó le mogot.”[a]
18 Ne mudél Sekariya ebè yóm hógów Dwata yó, monen, “Tedu kmò tô
ketngónu du yóm ktahuhen nim tulónem do ni, igou deng tey tuha ne
dalang se yóm dou tuha libun?”
19 Ne bud mudél ebéléen yóm hógów Dwata, monen, “Ou se Gabrél. Gele
mdà bè solu Dwata ne du yóm hógów do mò na a tmulón du kóm nim Tulón
Hyu ni. 20 Okóm deng mom hendahem igoen angat dohò bè yóm kun buteng

---

[a] **1:17** Malakay 4:5-6

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du Dwata. Lemwót bè yóm deng kehdahem du, hatani bud gudél he ke deng hto yóm butengen sut nim fasad deng tulónu kóm ni koni?"

21 Bong yó kem tau mdà bè lewà yóm Gónô Dwata, tey kessangat le ke
Sekariya, tennga le yóm alì gónón ganggà ditu lemen. 22 Timbow hewà
Sekariya, là kóen bud gudél ebélê le, ne tódô tennef le deng wen hegfan
béléen ditu lemen. Yó nmò Sekariya, olon tódô hmingón du yóm tô
tulónen kul, là kóen bud gudél.

23 Timbow deng yóm kmoen nmò bè Gónô Dwata, ominen yó he mulék ebè
gónóen. 24 Tikóng kogolen bè yó, tódô mlutut Ilisabét, yóm kun tuha libun. Ne
botong limu bulónen tódô nô ta, 25 monen, "Deng tey któbóng Dwata do, wen
ne ngau. Deng kóhen béléu ne yóm gónóhu myak lem blóng yó kem dumuhu."

Eles kehetngón Dwata yóm ksut Jisas

26 Tikóng deng nem ne bulónen yóm bnutut yehen Sekariya, bud hógów
Dwata Gabrél etu bè Galili ebè yóm sotu benwu udì boluyen Nasarit.
27 Wen na a htulón Dwata du bè yóm sotu sawang libun bè yó boluyen
Midi. Nim Midi ni, deng leninti yóm sotu logi boluyen Jusif, ne són
kesgefet le ne duen. Nim Jusif ni, tau semfu gu bè yóm tehe tau hol geta
bélê le boluyen Dabid. 28 Tódô sut bè Midi yóm hógów Dwata yó koni, ne
monen mò du, "Na Midi, tey nawahen kóm Dwata. Tendo gel nô béléem."

29 Bè yóm kungol Midi du yóm udél yóm hógów Dwata ebéléen yó,
mom tô tafa nawahen, abay se là kô glileben du kmò klanen. 30 Ne bud
mudél ebéléen yóm hógów Dwata, monen, "Béi mom tô hlikò, Midi, abay
se tey kehyu nawahen ebéléem Dwata. 31 Angat wen bnututem, ne mngai
logi, ne boluyem du Jisas. 32 Tey angat kegetahen, ne boluy le du Ngà yóm
Dwata alì geta bè kdéen. Tódô henbaling Dwata tau hol geta, lómón yóm
kegeta tehe fuen Dabid ekni. 33 Du mò angat gónó le mogot yó kem tau
semfu gu bè yóm tehe Jakub, ne laen kô dù sónen yóm kogoten tau."

34 Ne yó mon Midi mò yóm hógów Dwata yó, monen, "Tedu mò hol kmoen
de nim ni, blaem hanae tolo ngà libun?" 35 Yó bud mon yóm hógów Dwata
mò du, monen, "Angat sù Dwata béléem yóm Tulusen, ne yóm kfasang
Dwata fen hemlan du béléem. Yó gónóm mon, mólós nim ngà angat sut ni,
ne angat boluy le du Ngà Dwata. 36 Ngem yóm yê diem Ilisabét, yóm gel mon
le atil, wen se kun bnutut balù yóm tey deng ktuhahen. Deng gnemen bulón
ni ne keblututen du. 37 Abay se yóm Dwata, laen kô dù là gbeken du."

38 Mudél se Midi, monen, "Ou se tóbóng lówó yóm gónóhu mogot. Hol
hdohoen etahu yóm deng monem." Ominen tmagak ke Midi yóm hógów
Dwata.

Kauy Midi ke yê dien Ilisabét

39 Là legenen bè yó, lemwót Midi nan e kendel nauy yê dien
Ilisabét ditu lem bulul bè yóm sotu ngà benwu bè prubinsya

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Judiya. 40 Yóm deng kgefeten bè gónô le, henmung nbalen Ilisabét.
41 Timbow gungol Ilisabét yóm udél Midi, tódô sennganen se kemdol
yóm ngà bnututen. Ne tódô sut béléen yóm Tulus Dwata,
42 tódô hgelen udélen, monen mò ke Midi, “Tey hyu bagiem kóm. Laen
kô dù libun te tonok ke gmulit yóm deng kmò Dwata kóm, dalang se
yóm angat ngaem, laen kô dù angat gmulit du. 43 Ukel kóem nauyem ni
dum ou nii, igoen uu se yê yóm gónóhu mogot. 44 Ngem yóm kungolu
yóm kbalem do koni, tódô kemdol nim ngà bnututu lanen gbót hligal se
kun. 45 Tey kehligalem kóm, abay se là hendahem du yóm deng mon yóm
hógów Dwata mò kóm.”

Kdóyón Midi ke Dwata

46 Yó mon Midi se kun,
“Tey bong kdóyónu du yóm gónóhu mogot
47 ne tey kehyu nawahu ebè Dwata,
yóm deng lemwà do gu lem hatay.
48 Abay se là kô klifóten dou,
sotu tau olon tóbóng lówóhen.
Kbuten du ni ne, kdéen tau angat semsmon du yóm dou kligal
49 lemwót bè yóm tey deng nmò Dwata béléu,
yóm Dwata alì mfasang bè kdéen.
Laen kô dù belenen sidek yóm kun gel nmò.
50 Tey kkodu Dwata kul yó kem tau hol madat du
kewóten bè yóm tau tanay féken
kkólen bè yóm tau hol són utulen.
51 Lemwót bè yóm alì kegbeken, gotu senklahen
yó kem tau hegmón alì dê atul le.
52 Gotu kóhen glal yó kem tau hol geta mogot benwu,
ne tles hegetahen yó kem tau glaan.
53 Yó kem tau élél, gsengel nawa le du
yóm hyu gel blayen kul.
Bong yó du kem tau wen kendengen le,
tódô huléken lu laen dù nit.
54 Là kô klifóten du yóm tehe fasaden
bè yó kem tehe fù tekuy ekni,
ne ni deng bang ksuten yóm tóbóngen tekuy kem kun tau
Israél.
55 Deng tey kkoduhen ke Abraham
ne yó kem semfu gu béléen,
ne laen kô dù sónen yóm kkoduhen tekuy.”
56 Wen dô tlu bulónen kegen Midi nô bè le Ilisabét, ominen mulék ebè
kem tuhahen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ksut yóm Jan gel mabtays

57 Ne hto ne yóm butengen sut yóm bnutut Ilisabét, ne logi yóm ngà.
58 Gungol yó kem dumuhen sebét kkólen bè yó kem dumuhen setwoli
yóm tey nawahen ebéléen yóm gónón mogot ne gotu le gbót hligal se kul.
59 Timbow deng sotu fedyanen sut yóm ngà yó, omin le tmulì du.[b] Ne
yó tô boluy le du Sekariya, tô boluy le du boluy maen. 60 Okóm mon yéen,
"Sundu yó du boluyen. Jan dé."
61 Mon le se, "Okóm là sadénen ebè kem dumu ye setwoli nim tô
boluyem du ni." 62 Omin le hmingón du bè maen ke tedu kun kóyô boluy
du yóm ngà le. 63 Ne hningón Sekariya anì nogu le mò gónóhen smulat,
ne yó snulaten, monen, "Jan boluyen." Bè yóm ksulaten du yó, tey ketnga
le du. 64 Tódô sen-gengen se gudél Sekariya, ne tey kdóyónen ke Dwata.
65 Ya tey ketnga yó kem tau dumuhen sebét bè yóm kungol le du nim
ni, lel le likò. Tey kestulón le du, tódô lenngeben kdê yó kem tau lem
bulul bè klamangen prubinsya Judiya. 66 Tódô gotu sù le lem nawa le
yóm kdê yóm deng gungol le, mon le, "Tedu angat mò hol kmoen nim ngà
ni ke deng bong?" Abay se eles tódô dilô le yóm kfasang Dwata béléen.

Yóm eles htugod Dwata ke Sekariya

67 Sut bè Sekariya yóm kun Tulus Dwata, ne yó htugod Dwata du,
monen,
68 "Hol dóyón tekuy Dwata,
yóm gónó tekuy mogot yóm kdê tekuy kem tau Israél.
Yakà deng bud tnóbóngen tekuy kem kun tau,
ne deng lenwaen tekuy.
69 Wen tau alì mfasang hógówen elem blóng tekuy
mò lemwà tekuy, yóm tau semfu gu
bè yóm sotu tehe tóbóng lówóhen boluyen Dabid.
70 Wen tehe fasad Dwata ekni
hlanen bè yó kem tehe gna tugoden.
71 Yó fasaden yóm angat kehewaen tekuy
lem blóng yó kem hohon tekuy,
ne lem tdok yó kem tau kmutó nawa tekuy.
72 Tehe tulónen yóm kkoduhen kul yó kem tehe fù tekuy,
là kô nan e klifót du yóm tehe deng fasaden kul.
73-74 Tey mget yóm fasad Dwata ebè yóm tehe fù tekuy Abraham ekni.
Yó fasaden du, duhen yóm angat kehewaen tekuy
gu lem tdok yó kem hohon tekuy
anì laen dù knikò tekuy bè yóm klolò tekuy du,

---

[b] **1:59** Yóm tmulì mon le yó, kul adat yó kem Ju mò ilô yóm kfun Dwata kul.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

75 ne anì mólós yóm kmò ktonen tekuy,
ne tedeng kmò tekuy efet kól bè kukol towok tekuy.”
76 Ne omin Sekariya mudél ebè yóm ngaen, monen,
“Ne uu, ngà, angat boluy le kóm kun tugod yóm Dwata alì geta bè kdéen.
Uu se yóm fen eles tukô gna yóm gónó tekuy mogot
mò fen hemtifes yóm lan angat loloen.
77 Yakà uu du yóm fen hetngón du bè yó kem tau
yóm lan le gewà gu lem hatay
ke heflifót le ke Dwata yó kem salà le.
78 Tey kkoduhen tekuy Dwata.
Angat heknasen yóm kifu
anì ton tekuy yóm lan tekuy gewà gu lem hatay.
79 Angat heknasen yóm kifu lem blóng tekuy
anì là hlós yóm kgolu tekuy elem hatay.
Du semgalak tekuy bè yóm lan
mò gónón hlós menek nawa kuy.”
80 Yóm ngà le Sekariya yó, sónmoen minut lemnok, ne mtétél se yóm kehtahuhen. Timbow deng bong logi, tódô tólóng sónen du bè yóm benwu laen dù tauhen. Song hegfan bè gónón wadag tau, deng kól bè yóm kdawen tmolok lem blóng yó kem dumuhen tau Israél.

Yóm ksut Jisas
(Matyu 1:18-25)

2 1 Bè yóm hanà tolo kegenen du Agustus ekni, yóm tau hol geta bélê le nô bè syudad Rom, wen udin lemwót béléen. Kwadagen tau bè klamangen yóm kun benwu nogot gotu le na a hsulat boluy. 2 Ni he yóm tanay na le e kehsulat boluy. Bè yóm kdaw yó, Kirinyus gubérnor bè Sirya. 3 Tódô kdéen tau na a gotu hsulat boluy bè yóm benwu tehe fù le. 4 Yó gónó Jusif mógów se kun lemwót bè Nasarit, yóm sotu benwu lemnek snakuf prubinsya Galili, subô le ebè Bitlihim, yóm sotu benwu snakuf prubinsya Judiya. Nim Bitlihim ni, tehe kun benwu Dabid, yóm sotu tau tehe geta bélê le. Yó gónó Jusif mógów ebè yó, abay se semfu gu bè tehe Dabid se kun. 5 Slomong le Jusif Midi, yóm libun deng lenintihen, na le e hsulat boluy. Blaem deng mlutut ne Midi.
6 Yóm igò le nô bè Bitlihim, tódô kulel se ksut yóm bnututen. 7 Logi yóm ngaen, hol tebà lówóhen. Wen nes bausen du, ne heflililen ta yóm gónó le gel hemsù ken kudà, abay se là bud wen gónó le nô lem yóm gónô gónó le gel mefet tungô yó kem tau mógów.

Yó kem hógów Dwata ne yó kem mentey ubiha

8 Bè yóm benwu yó, wen kem tau gel semgyok ubiha ditu lem bnes. 9 Bè yóm kifu ksut Jisas, tódô sut lem blóng le yóm hógów yóm gónó le mogot

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gu bè longit. Tey kehlayag Dwata du yóm gu hmilol kul, ne ya tey sidek
klikò le. 10 Okóm yó mon yóm hógów Dwata mò kul, “Bê ye abay mom
hlikò. Wen hyu naw e tulón kuy yóm angat hnigal kdéen tau. 11 Deng sut
kifu ni bè benwu yóm tehe Dabid yóm tau angat lemwà kuy gu lem hatay.
Du se Krays, yóm gónó ye mogot. 12 Ni mò ilô yóm ktahuhen yóm deng
tulónu kuy ni, angat wen ngà ton ye bnaus le nes, heflilil le bè yóm gónó
le gel hemsù ken kudà.”
13 Na, tódô kendel ton yó kem tau semgyok ubiha yóm tey genged
hógów Dwata gu bè longit. Ya tey kwen le, semngal le, dóyón le Dwata,
mon le,
14 “Hol dóyón tekuy yóm Dwata nô bè yóm hol són longit geta.
Ne hol wen kenek nawa kem tau te tonok,
yó kem tau gel hefligal ke Dwata.”
15 Tikóng le deng mulék ebè longit yó kem hógów Dwata yó, omin
le stulón yó kem tau semgyok ubiha, mon le, “Lemwót tekuy ne ebè
Bitlihim, na tekuy e tenngel yóm deng hetngónen tekuy yóm gónó tekuy
mogot.”
16 Tahu se, tódô le kendel hetlagad lemwót, ne sut le bè Midi ne Jusif,
ne ton le yóm ngà hlilil ta yóm gónó le gel hemsù ken kudà. 17 Bè yóm
kton le du, tódô gotu tulón le yóm deng monen mò kul yóm hógów Dwata
gbak ebè nim ngà ni. 18 Gotu le tnga yó kem tau mungol du nim tulón
le ni. 19 Bong ke Midi kun, tódô suen bè nawahen ni kem tulón le ni, ne
tendo gel hendemen. 20 Omin le gotu mulék yó kem semgyok ubiha. Ya
tey kesngal le, dóyón le Dwata bè yóm deng gungol le ne bè yóm deng
ton le. Tódô tahu edu yóm deng tulónen kul yóm hógów Dwata.

Kmò le boluy yóm ngà

21 Timbow deng sotu fedyanen sut yóm ngà yó, omin le htulì du. Yó
boluy le du Jisas, yóm boluy tehe tulón yóm hógów Dwata gu bè longit
hnikót là deng bnolu yéen du he.

Kehliton le ke Jisas ebè Dwata

22 Timbow deng gefet yóm kdaw klolò Jusif ne Midi yóm sotu hlau Musis
bè yóm khólós yóm libun lomi meslóng, yó he kógów le ebè Jirusalim.
Nwit le Jisas na le e hliton ebè Dwata. 23 Ulit le bè yóm sotu hlau Dwata,
yóm monen, “Ke logi yóm ngà tebà lówó yéen, hol hliton ye.”[c] 24 Ne bud
nulit le snéen yóm sotu hlau Dwata bè yóm gel kedsù le, yóm monen, “Yó
mò dsù ye, lewu obun duhen ke lewu yóm kfati hanà lomi lemnok.”[d]
25 Bè yóm kdaw yó, wen sotu tuha logi nô bè Jirusalim boluyen
Simyun. Nim tau ni, tedeng knawahen, ne tey klikoen ke Dwata. Sal gel

---

[c] **2:23** Kehewà 13:2 [d] **2:24** Hlolò 12:8

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nangaten yóm kehewà Dwata kul yó kem tau Israél. Tendo nô béléen yóm Tulus Dwata, 26 ne deng eles hetngónen du yóm là tagad katayen ke là nan ne ton yóm Misaya, yóm deng tehe fasad Dwata kul mò hkamalen yóm klamangen. 27 Bè yóm kdaw kul kógów le Jusif, kulel se kun khusek ke Simyun elem yóm Gónô Dwata lemwót bè yóm kalaken du yóm Tulus Dwata. Geslaen se yóm kwit le ke Jisas elemen yó kem tuhahen na le e nmò béléen yóm deng hlau Dwata kul. 28 Timbow ton Simyun yóm ngà yó, henmung sniwihen, ne dóyónen Dwata, monen,

29 "Ó Dwata, deng dohò ne yóm tehe fasadem do,
ne bong menek kegnómu du. Bang khukolem towoku ne.
30 Deng tonu ne yóm tau deng eles nélékem
mò lemwà yó kem tau lem hatay,
31 yóm deng tgamahem bè yóm kdéen tau.
32 Du henged layag mò hegfan yóm kóm kóyô
bè yó kem dumu tau là Ju le,
ne bud du se gónón lemwót yóm angat kdóyón le kum mi kem tau Israél."

33 Ya tey ketnga yó kem tuha Jisas yóm kungol le yóm mon Simyun gtóng ebè yóm ngà le. 34 Omin Simyun mni bè Dwata bélê le. Ne ominen mon du mò ke Midi, yóm yê Jisas, monen, "Nim ngà ni, deng eles nélék Dwata mò gónóhen lemwót tmafak yó kem dumu tau Israél, ne mò gónón lemwót lemwà kul gu lem hatay yó kem dumu. Du se ilô lemwót gu bè Dwata, okóm angat tey dê tau semkbê du. 35 Ne bè yóm kekbê le du, yó se gónón gfan yóm kul kehedem gel gbuni bè dumu tau. Ne uu yóm yéen, angat tey sidek kegbeng lemem du snéen kóm bè yóm nmò le béléen. Angat lómó kegnómem du, lómón ke tenbek le sudeng bè kfuhem."

36-37 Wen se libun tugod Dwata nô bè yó snéen, boluyen Ana, ngà Fanwél, sotu tau semfu gu bè yóm tehe Asér. Nim libun ni, wen tehe yehenen bè yóm hanà klomihen tau, okóm deng matay. Tek hitu halay le syehen yóm ktebel tuha logihen du. Ni ne deng wolu folò fat halayen. Ne sana kheneken bè Gónô Dwata. Là skóhen yóm tendo gel kdóyónen ke Dwata, keten kdaw ne keten kifu. Wen se kdawen gel fasting anì mekteng knihen bè Dwata. 38 Bè yóm uras yó, tódô gesmangen se kun yóm ngà yó bè Gónô Dwata, ne gbót dóyónen Dwata. Kewóten bè yó ne tendo tmulón yóm ngà ebè yó kem tau tendo gel mangat yóm angat kehewà Dwata yó kem tau Israél.

Kulék le Jusif ebè Nasarit

39 Timbow deng gotu nmò Jusif ne Midi yó kem hlau yóm gónó le mogot, omin le yó he bud mulék ebè yóm sana kul benwu bè Nasarit snakuf Galili. 40 Ngangen ne lemnok yóm ngà, ne kemgis lem lówóhen, ne tey temngón. Ne tey kuyag Dwata du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Knô Jisas bè Gónô Dwata bè Jirusalim

41 Ket halay le gel mógów ebè Jirusalim yó kem tuha Jisas, gel le mung
bè yóm mò ken bong bè yóm Kdaw Khius. 42 Tikóng deng sfolò lewu ne
halay Jisas, bud le subô ebè Jirusalim, sana kul gel nmò, ne mung kul
Jisas. 43 Tikóng le deng skas gu bè yóm mò ken bong yó, mulék le ne yó
kem tuha Jisas, fen tagak ke Jisas kun. Là dog tngón kem tuhahen du yóm
ktagaken yó. 44 Ofo kul ke deng mung bè yó kem dumu le tehe lemwót gu
bè Nasarit. Deng sendaw le ne mógów, omin le yó he mebel ke Jisas lem
blóng yó kem dumu le setwoli ne lem blóng yó kem wè le. 45 Okóm là se
dog ton le du. Omin le yó bud haking mulék ebè Jirusalim na le e hnebel
ditu. 46 Bè getluhen kdaw, ton le lem Gónô Dwata, myón lem blóng yó
kem tau gel tmolok hlau. Hnungolen lu, ne wen se gel snólóken bélê le.
47 Tey ketnga le du yó kem hmungol du bè yóm khulungen malà kul.
48 Tikóng ton yó kem tuhahen, tey ketnga le du yóm keseyónen bélê le
bè yó. Mudél ebéléen yéen, monen, “Ó Sól, moen ke ni nmoem bélê me?
Tey klóngón me mebel kóm maem.”
49 Omin Jisas malà kul, monen, “Moen de ke hnebel ye ou? Là tngón
ye du kô yóm naw na knô bè gónô Mà?” 50 Okóm là kô gtukul le du lanen
yóm balaen kul yó.
51 Omin Jisas mung kul mulék ebè Nasarit, ne sal gel nimónen lu. Ne
tódô kem hnô yéen bè nawahen ni kem ni. 52 Ngangen ne lemnok Jisas,
ne tendo temnù se yóm ketngónen. Ne tendo hyu nawa Dwata ebéléen,
dalang se yó kem tau.

Ktolok yóm Jan gel mabtays
(Matyu 3:1-12; Mark 1:1-8; Jan 1:19-28)

3 1 Deng sfolò limu halayen ne kegen Tibiryus mogot yóm klamangen
benwu. Du se yóm hol tau hol geta bélê le nô bè Rom. Yó gubérnor
bè prubinsya Judiya yóm sotu tau lemwót bè Rom boluyen Puntyus
Paylét. Ne hkemen ke Hirod yóm prubinsya Galili. Ne lemwót yóm twoli
Hirod boluyen Filip, hkem Tibiryus du yóm lewu prubinsya boluyen
Ituriya ne Trakunitis. Ne hkemen ke Lisanyas yóm sotu prubinsya
boluyen Abilin. 2 Ne bè Jirusalim, wen lewu tau hol geta bè yó kem tau
gel demsù ebè Dwata, boluy le Anas ne Kyafas. Bong ke Jan kun, yóm
ngà Sekariya, tódô nô bè yóm benwu laen dù tau menwu du. Ne bè yóm
kdaw yó, wen udél Dwata ebéléen. 3 Yó gónó Jan tendo mógów lem blóng
yó kem tau menwu tmubé yóm él boluyen Jurdan, wen hetngónen kul,
monen, “Hegsel ye ne, knogol ye yó kem sidek gel nmò ye ne hbabtays ye,
ne hnifót Dwata salà ye.”
4 Nim nmò Jan ni, hol lómón se yóm tehe snulat Isaya, yóm sotu tehe
gna tugod Dwata ekni, yóm monen,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Wen sotu tau tmaba gu bè yóm benwu laen dù tau menwu du.
Yó utóm yóm tabahen, monen,
'Eles hen-gifat ye mò lan yóm gónó tekuy mogot,
hol tnedeng ye yóm lan mò loloen.
5 Sendatal ye tu kem gónón lebsong,
ne sentunal ye tu kem bululen.
Hentedeng ye tu kem gónón kigù,
ne sentódô ye tu kem gónón sebesuk.
6 Angat hegfan Dwata bè kdéen tau
yóm kmò kehewaen kul gu lem hatay.' "[e]

7 Tey tau wen tendo mógów ebè Jan na le e hbabtays du. Okóm yó gel mon Jan mò kul, "Ya nim yu, deng ye mkél bè ulal, gel hemlóy ofi. Ilóu ofo kuy ke tô ye gewà lemen yóm angat tafak Dwata tau ke olo ye hbabtays. 8 Ke deng knogol ye yó kem sidek gel nmò ye, hol hegdilô ye bè kmò ye. Ne bê ye abay tô ken-gel nawa yóm kesfu ye gu bè yóm tehe Abraham. Tódô tulónu kuy, balù ni he kem botu nii, botong gbek Dwata hembaling du tau mò semfu gu bè Abraham. 9 Ke hlingónu du yóm móyón ktafak Dwata kuy, hol lómón ke beyung deng eles mléd lem but yó kem koyu mò angat sfeken kul. Ket koyu là gulit kbunguhen, angat senfeken, ne tódô legas elem ofi."

10 Ne yó gel snólók le bè Jan yó kem tau, mon le, "Ke lómón yó kmoen, tedu de kmò me du?"

11 Ne yó mon Jan mò kul, "Yóm tau lewu kun kgal, blayen yóm sotuhen bè yóm tau laen dù kun. Ke wen ken yóm sotu tau, hyu ke benlayen yóm laen dù kun."

12 Wen bè yó kem tau gel mtuk bwis mógów ebè Jan anì na le e hbabtays du. Yó snólók le béléen, mon le, "Ó Sér, tedu kmò me se kum du?"

13 Ne yó balà Jan kul, monen, "Bê ye abay gel nmò uléhen yóm gel ntuk ye."

14 Dalang se yó kem sendalù, wen se kul snólók bè Jan, mon le, "Kmò kum du? Tedu de nmò me?"

Ne yó balà Jan kul, monen, "Bê ye abay tódô gmaga filak bè yó kem tau, ne bê ye abay tódô tmifù kéng. Ne bê ye gel nalum se sukéy ye."

15 Yóm igò le hmungol ke Jan yó kem tau, mom bud temnù kehdón le du yóm Misaya. Ofo kul mon du ke deng duhen Jan. 16 Okóm yó udél Jan ebélê le, monen, "Béléu do, él gel babtaysu kuy. Okóm wen móyón sut hol mfasang sentahu. Là kóe knóón baluen ke olohu hesek béléen. Yó kun kmò kbabtays yó kem tau mimón béléen, suen bélê le yóm Tulus Dwata. Bong yó kem tau là mimón le, ofi moen kul. 17 Hol lómón ke eles wen teef

---

[e] **3:4-6** Isaya 40:3-5

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nwiten mò gónóhen tmeef du yóm angat knusuhen, ne otunen eta fol yó
kem osoken. Lemwót yóm kafahen, ntemen. Ne yóm ofi gónón mtem du
yó, ofi laen kô dù tul katayen." 18 Bè yóm ktolok Jan yó kem tau, tey dê
kmò kehefengen du yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata. Yó hol kóyóen ke
tenles le kmò le.
19 Balù Gubérnor Hirod, sana kbólów Jan du yóm lanen malaw ke
Hirudiyas, yóm yehen twolihen. Ne tey dê he yó kem dumu sidek
nmò Hirod eddoli. 20 Bede yó alì sidek du yóm nmoen, duhen yóm
keheblangguen ke Jan.

Kehbabtays Jisas ke Jan
(Matyu 3:13-17; Mark 1:9-11)

21 Timbow deng kehbabtays le ke Jan yó kem tau, omin Jisas sut se
kun nan e hbabtays du. Timbow deng yóm kehbabtaysen, ominen mni bè
Dwata, ne tódô henmungen se hnas longit, 22 ne tódô htuntun etahen gu
tta bè longit yóm Tulus Dwata, hol lómón kmoen obun. Ominen wen se
mudél gu bè longit, monen, "Uu se yóm hol dou Ngà tendo gónóhen nô
nawahu. Tey kligalu béléem."

Yó kem tau tehe gónó Jisas gu semfu
(Matyu 1:1-17)

23 Deng tlu folò ne halay Jisas yóm kbuten mò du yóm nmoen. Bè kul
khedem du yó kem tau, Jusif yóm hol kun mà.
Yóm Jusif, ngà Hili.
24 Yóm Hili, ngà Matat.
Yóm Matat, ngà Libay.
Yóm Libay, ngà Milki.
Yóm Milki, ngà Janay.
Yóm Janay, ngà yóm sotu Jusif.
25 Yóm Jusif, ngà Matatiyas.
Yóm Matatiyas, ngà Amus.
Yóm Amus, ngà Nahum.
Yóm Nahum, ngà Isli.
Yóm Isli, ngà Nagay.
26 Yóm Nagay, ngà Mat.
Yóm Mat, ngà yóm sotu Matatiyas.
Yóm Matatiyas, ngà Simin.
Yóm Simin, ngà Jusik.
Yóm Jusik, ngà Jóda.
27 Yóm Jóda, ngà Juhanan.
Yóm Juhanan, ngà Risa.
Yóm Risa, ngà Sirubabél.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm Sirubabél, ngà Syaltil.
Yóm Syaltil, ngà Niri.
Yóm Niri, ngà Milki.
28 Yóm Milki, ngà Adi.
Yóm Adi, ngà Kusam.
Yóm Kusam, ngà Ilmadam.
Yóm Ilmadam, ngà Ir.
29 Yóm Ir, ngà Juswa.
Yóm Juswa, ngà Ilisar.
Yóm Ilisar, ngà Jurim.
Yóm Jurim, ngà yóm sotu Matat.
Yóm Matat, ngà yóm sotu Libay.
30 Yóm Libay, ngà Simyun.
Yóm Simyun, ngà Juda.
Yóm Juda, ngà Jusif.
Yóm Jusif, ngà Junam.
Yóm Junam, ngà Ilyakim.
31 Yóm Ilyakim, ngà Milya.
Yóm Milya, ngà Mina.
Yóm Mina, ngà Matata.
Yóm Matata, ngà Natan.
Yóm Natan, ngà Dabid.
32 Yóm Dabid, ngà Jisi.
Yóm Jisi, ngà Ubid.
Yóm Ubid, ngà Buas.
Yóm Buas, ngà Salmun.
Yóm Salmun, ngà Nasun.
33 Yóm Nasun, ngà Aminadab.
Yóm Aminadab, ngà Admin.
Yóm Admin, ngà Arni.
Yóm Arni, ngà Hisron.
Yóm Hisron, ngà Pérés.
Yóm Pérés, ngà Juda.
34 Yóm Juda, ngà Jakub.
Yóm Jakub, ngà Isak.
Yóm Isak, ngà Abraham.
Yóm Abraham, ngà Tira.
Yóm Tira, ngà Nahor.
35 Yóm Nahor, ngà Sirug.
Yóm Sirug, ngà Ru.
Yóm Ru, ngà Pilig.
Yóm Pilig, ngà Ébér.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm Ébér, ngà Sila.
36 Yóm Sila, ngà Kinan.
Yóm Kinan, ngà Arfasad.
Yóm Arfasad, ngà Sém.
Yóm Sém, ngà Nuwa.
Yóm Nuwa, ngà Lamik.
37 Yóm Lamik, ngà Mitusila.
Yóm Mitusila, ngà Inuk.
Yóm Inuk, ngà Jaréd.
Yóm Jaréd, ngà Mahalalil.
Yóm Mahalalil, ngà Kinan.
38 Yóm Kinan, ngà Inos.
Yóm Inos, ngà Sét.
Yóm Sét, ngà Adam.
Yóm Adam, ngà Dwata.

Ktilów Seitan ke Jisas
(Matyu 4:1-11; Mark 1:12-13)

4 1 Bè yóm kulék Jisas gu bè él Jurdan, tódô hlós tmolun béléen yóm Tulus Dwata. Niten Jisas etu bè yóm benwu laen dù tau menwu du.
2 Botong fat folò butengen yóm knóen ditu, ne là kóen skó yóm tendo tô ktilów Seitan du. Bè yóm knô Jisas ditu yó, là kóen dog mken, ngangen efet deng tey sidek kbitilen bè yóm hol són kdawen bè yó.
3 Ne yó mon Seitan mò du, “Ke tahu uu yóm Ngà Dwata, henbalingem ken kun nim botu nii.”
4 Okóm yó balà Jisas du, monen, “Yó monen bè Sulat Dwata, ‘Là kô són du ken gónóhen mowil tau.’ ”[f]
5 Omin Seitan bud mit ke Jisas ebè yóm gónón geta, ne sulék segfes kehtonen du ke Jisas yóm kdéen benwu talak tonok. 6 Ne monen mò du, “Gotu hogotu kóm kdê ni kem benwu knamalu, ne gotu homongu du kdê yó kem kendengen nô lemen. Yakà ou du deng hogot le du ne balù kihu dou kóyô gónó e bemlay du. 7 Kóm du ne yóm kdéen ni, syan ke ou gónóhem mogot.” 8 Bnalà Jisas se, monen, “Bud wen sotu monen bè Sulat Dwata, yó monen, ‘Són Dwata hol gónóhem mogot, ne són du hol nimónem.’ ”[g]
9 Omin Seitan mit ke Jisas ebè Jirusalim ebè yóm hol gónón geta te ketef yóm Gónô Dwata, ne monen mò du, “Ke tahu uu yóm Ngà Dwata, kmóhi ettlaan kun, 10 Yakà sem deng monen du bè Sulat Dwata, monen,
‘Angat dók Dwata yó kem hógówen gu bè longit mò semgyok kóm.
11 Angat snegef le uu anì là tódóen bè botu tihem.’ ”[h]

---

[f] **4:4** Hlau 8:3 [g] **4:8** Hlau 6:13 [h] **4:10-11** Lingón 91:11-12

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Ne yó bud balà Jisas ke Seitan, monen mò du, “Tahu se, okóm bud
wen sotu monen bè Sulat Dwata, yó monen, ‘Béem tnilów Dwata yóm
gónóhem mogot.’ ”[i]
13 Tikóng deng yóm tô ktilów Seitan ke Jisas, ominen yó na hlun tódô
tmebel du.

Kbut Jisas yóm nmoen bè prubinsya Galili
(Matyu 4:12-17; Mark 1:14-15)

14 Kewót Jisas bè yó, mulék ebè Galili, ne nô béléen yóm kfasang yóm
Tulus Dwata. Gotu gefet ebè tu kem benwu hmilol yóm kehból le yóm
gel nmoen. 15 Gel tmolok bè yó kem gónó le gel stfun yó kem Ju, ne tey
kdóyón le du yóm kdê le.

Kekbê le ke Jisas bè Nasarit
(Matyu 13:53-58; Mark 6:1-6)

16 Ne hlós ebè Nasarit Jisas, yóm benwu gónóhen tehe lemnok. Bè yóm
Kdaw Kehegnô, mung husek elem yóm gónô le gel stifun yó kem Ju, yó
se sana kun gel nmò. Ominen mdà na a semfala yóm Sulat Dwata. 17 Ogu
le du yóm snulat yóm tehe gna tugod Dwata ekni boluyen Isaya. Ne nból
Jisas yóm sulat ogu le du yó, ne tonen yóm mò senfalahen bélê le, yóm
monen,

18 “Deng nô béléu yóm kun Tulus Dwata,
abay se deng néléken o
mò fen hetngón du bè yó kem tau élél
yóm Tulón Hyu lemwót gu béléen.
Deng hógówen ou ebè yó kem tau deng nfét
mò fen hetngón du kul yóm lan le gewà.
Hógówen o ebè yó kem tau butô anì bud le mton,
ne ebè yó kem tau hen-gnok anì gewà le.
19 Ne yó gónón hógów do anì naw e heglalag
yóm deng kkól yóm kdaw któbóng Dwata tekuy yó kem kun tau.”

20 Tikóng deng kesfala Jisas du, bud lenulunen, ne oguhen yóm tau tehe
mogu du ebéléen. Ominen myón na a tmolok kul. Tódô le gteg yó kem
tau sbung bè yó. 21 Ne yó mon Jisas mò kul, “Deng duhen ni se kdohoen
yóm Udél Dwata deng senfalahu bélê ye ni koni.”
22 Tódô kdê le gotu beyen hmungol du. Tey keseftaw le du yóm klinggel
yó kem udél gel btang gu bè sumóngen, mon le, “Igò sem ni du yóm ngà
Jusif.”
23 Ne yó mon Jisas mò kul, “Déke yó tô mon ye ebéléu yóm sana gel
mon yó kem tau gnan, mon le, ‘Ke uu se yóm tau mulung, nam gna kó kun

---

[i] **4:12** Hlau 6:16

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm kóm des.' Déke tô hmò ye do bè ni snéen bè dou benwu yóm deng gungol ye nmou bè Kapérnaum. 24 Okóm tódô tulónu kuy ktahuhen," monen, "là kô hol henmóyô le du bè kun benwu yóm tugod Dwata.

25 Ngem bè yóm hanà tolo kegenen du Ilaydya ekni, na a mbel yóm tey bitil bong bè klamangen benwu. Yó kegenen mò du là kmulón, botong tlu halay bud nem bulón. Bè Israél, yóm hol kun benwu Ilaydya, tey dê libun bolu gemfà du yóm tey bitil bong yó. 26 Ewenem, là kô dók Dwata ke Ilaydya ebélê le ke mò tmóbóng kul. Mom yó gónó Dwata e mdók du etu bè yó kem tau là Ju le. Hógówen ebè tum sotu libun bolu menwu bè Saripat, sotu benwu snakuf Sidon, ne mom tu yóm nan e tnóbóng. 27 Ne bud sotuhen," mon Jisas, "bè yóm hanà tolo kegenen du Ilisa ekni, bud sotu tau tehe gna tugod Dwata se kun, tey dê tau gemnóm du yóm des mifù lem yóm hol kun benwu bè Israél. Ewenem là hkó Ilisa du yóm kul des. Tek són Naaman hkóhen desen, yóm tau là Juhen, lemwót bè benwu Sirya."

28 Ya tey sidek kebut le ke Jisas yó kem tau sbung bè yó yó bè yóm kungol le du yóm tulónen yó. 29 Tódô le gotu segeng mdà, ne sensogot le, ne senkteng le etu bè tubaw yóm kbu bè kilil yóm benwu le yó, tô na le e tulé bè tubaw yóm kbu. 30 Okóm tódô mlan lem blóng le Jisas, ne hlós ebè yóm gónón e solu.

Kehdó Jisas busaw yóm tau wen malak du
(Mark 1:21-28)

31 Tódô hlós Jisas emool ebè Kapérnaum, sotu benwu snakuf Galili. Ne toloken yó kem tau bè yó bè yóm Kdaw Kehegnô. 32 Ne tey keseftaw le du yóm ktoloken, abay se alì mfasang.

33 Bè yóm gónó le gel stifun yó kem Ju yó, wen tau mung bè yó yóm wen malak du. Ya tey klangaten yóm tau yó, monen mò ke Jisas, 34 "Ó Jisas lemwót bè Nasarit, tedu hendufem bélê me ni du? Nam e tô genlà mi kô? Dilóu uu. Uu se yóm mólós hógów Dwata."

35 Okóm tódô bnólów Jisas, monen, "Béi mudél. Mdóhi bè yóm tau nalakem yó." Tahu se. Bè yóm ktagaken du, tódô mugod lem blóng le bè yó yóm tau tehe wen malak du yó, okóm là kô gehsideken du yóm busaw malak du yó.

36 Ya tey ketnga le du yóm nmò Jisas yó, tey kestulón le du, mon le, "Udél du mni du? Tey mlan. Ne tey mfasang. Botong dóken yó kem busaw ne tódô nimón le." 37 Ne tódô ket tu kem benwu hmilol gotu temngón du yóm deng nmò Jisas yó.

Kkó Jisas des yó kem tey tau wen
(Matyu 8:14-17; Mark 1:29-34)

38 Tikóng hewà Jisas gu lem yóm gónó le stifun yó kem Ju, hlós le ebè gónô Simun. Ne tódô glohen yóm tuón Simun libun gemnóm des kinì là

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lembó, ne tulón le ke Jisas yóm desen. 39 Ne tahu se, mógów ebéléen na a
mdà klohoken, tódô hkóhen yóm desen, mlan bè udélen. Ne sen-gengen
se tódô btik tuón Simun libun, ne kendel mò ken bélê le.
40 Tikóng deng sdef kdaw, tey wen tau gemnóm dê kay des nit le ebè
Jisas. Gel nnok Jisas lu ket kul ne sotu, ne tódô gotu kóhen se yó kem des
le. 41 Balù yó kem busaw gel malak yó kem tau, gotu hdó Jisas lu. Bè yóm
kdó le, tódô le gotu lemangat yó kem busaw, mon le, "Uu se yóm hol Ngà
Dwata." Okóm bnólów Jisas lu, ne là kô bud hudélen kul, abay se tódô
tngón le Jisas se yóm Misaya.

Ktolok Jisas bè yó kem gónó le gel stifun yó kem Ju
(Mark 1:35-39)

42 Tikóng deng mwas bè yó, lemwót Jisas bè yóm benwu yó na a mebel
gónón tinof. Timbow le btik yó kem dumu tau, ya tey kebel le du. Bè yóm
kton le du, tô ngali le anì là dog tnagaken kul. 43 Okóm yó monen mò kul,
"Là gbeku du ke là hetngónu du bè yó kem dumu benwu yóm Tulón Hyu
gbak ebè yóm kogot Dwata tau. Yakà yó du yóm gónó Dwata hógów do
edini." 44 Tahu se. Kewóten bè yó ne yóm tendo gel ktolok Jisas bè yó kem
gónó le stifun yó kem Ju bè klamangen benwu le.

Kélék Jisas yóm tanay tau mò lemolò du
(Matyu 4:18-22; Mark 1:16-20)

5 1 Sotu kdaw bè yó, mdà Jisas bè kilil yóm lanaw Ginésarit na a
tmolok Udél Dwata. Tey genged tau segdendel ebéléen na a hmungol
du. 2 Wen lewu ówóng ton Jisas deng hetów bè kilil yóm él. Deng le kmó
ne yó kem fun le, nolob le yó kem huket le. 3 Ne tódô motun elem yóm
sotu ówóng Jisas, yóm kun ówóng Simun, ne htuluden du anì mayuk udì
bè kililen. Ne tahu se. Omin Jisas myón lemen na a tmolok yó kem tey
tau wen.
4 Kogol yóm ktoloken, monen mò ke Simun, "Bud ye mówóng etu dé bè
gónón ngelem ne bud ye hmuket anì wen guta ye."
5 Ne bnalà Simun se, monen, "Deng suloy me buteng ne, Sér, hgel
hmuket, laen kô dù guta me. Okóm ke yó monem, na me na bud hmuket
sen." 6 Ne tahu se. Bot le lem él huket le. Tódô wen tey tawan le, botong
ksê yóm huket le. 7 Ne kendel knobil le yó kem dumu le nô bè yóm sotu
ówóng mò na a tmóbóng kul. Tahu se, tódô gotu hennok le utón yó kem
lewu ówóng le yó, botong le tô lemneb.
8 Bè yóm kton Simun Pitér du yóm yó, botong tódô na a mtud bukol bè
solu Jisas, yó monen, "Béi hloni ebéléu, Sér, yakà tauhe gemsalà." 9 Ya
tey sidek ketngahen du yóm tey kwen utón guta le, dalang se yó kem
tau mung du. 10 Senged se kul yó kem dumuhen hmuket nô bè yóm sotu
ówóng, le Jim ne Jan, kem ngà Sibidi, tey ketnga le se kul.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ne mudél Jisas ebè Simun, monen, “Béi abay likò. Nbuten ni wen ne
tles hmou kóm, hebelu uu tau mò lemolò do.” 11 Ne tikóng deng bud otun
le ete kembu yó kem ówóng le, tódô gotu tebel le yóm kdéen, ne lolò le
Jisas.

Kekó Jisas yóm des mifù
(Matyu 8:1-4; Mark 1:40-45)

12 Sotu kdaw, nô bè yóm sotu benwu Jisas gónóhen nô yóm sotu
tau gemnóm des mifù. Bè yóm ktonen ke Jisas, tódô na a hegdungul
bè soluhen, ne hkodu béléen, monen, “Ó Sér, ke yó dum móyói, kaem
gbekem tódô hkó du nim desu ni.”
13 Tahu se, tódô nnok Jisas yóm tau yó, monen, “Móyóe tmóbóng kóm.
Mkó ne desem.” Ne tahu se, tódô sen-gengen se mkó béléen yóm des mifù
yóm tau yó. 14 Tey mget kmon Jisas du mò du, “Hol béem abay tulón yóm
deng nmou béléem ni. Tódói hekteng mógów ebè tum tau gel demsù ebè
Dwata nam e hetngel du lówóhem. Elesi se mit mò dsuem anì nmoem
yóm sotu hlau Musis ekni mò gónó le milô du yó kem dumu tau yóm
deng kkó yóm desem.” 15 Okóm mom temnù ne yóm alì kehból le du yóm
gel nmò Jisas, ne deng mom lenwéen yóm tau na a hmungol du, lel le hkó
du béléen yó kem des le. 16 Okóm ke Jisas, tódô gel hlana lem blóng le,
hetsik sónen du na a gel mni bè Dwata.

Kekó Jisas yóm des yóm tau matay sfu lówóhen
(Matyu 9:1-8; Mark 2:1-12)

17 Sotu kdaw bè yó, bud tmolok Jisas, ne wen se kem Farisi ne yó kem
tau gel tmolok hlau myón bè yó. Lemwót le bè ket benwu snakuf Galili
ne Judiya, kkólen bè yóm syudad boluyen Jirusalim. Ne nô bè Jisas yóm
ktued Dwata gel hkó des. 18 Bè yóm igoen tolo tmolok, wen tau matay sfu
lówóhen sentihang le ebéléen. Tô nwit le elem gónô anì tô na le e hasà
bè soluhen. 19 Okóm laen dù bang ton le lan le mit du husek, bà mon se
yóm tey tau tendo sembung du. Ne yó tódô nmò le, nit le eta ketef. Ne
wen se gónó le hemnas du ditu ta bè yóm gónó Jisas seblà nô, ne tódô
tuntun le ebè Jisas yóm tau là gógówen yó koni. 20 Tikóng ton Jisas yóm
alì kehtahu le béléen, yó gónón tódô mon du ebè yóm tau là gógówen yó,
“Deng hnifótu ne, Wè, yó kem salaem.”
21 Bong yó kem gel tmolok hlau ne yó kem Farisi, bè yóm kungol le du
yóm udél Jisas yó, yó hendem le, “Tmau du mni? Mom hsengeden knóen
bè Dwata. Laen kô dù tau gembek hmifót salà, tek són sem Dwata.”
22 Tódô tngón Jisas yóm nô lem hendem le, yó gónón mon du mò kul,
“Moen de ke lómón yó yóm kehedem ye ebéléu? 23 Là kóen na a mahil
mon du, ‘Hnifótu ne yó kem salaem.’ Ne là se kóen mahil mon du, ‘Btiki,
ne mógówi.’ 24 Ni naw hol hton kuy yóm kwen kwalisen hmifót salà yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ngà Tau yóm igoen tolo nô te tonok." Ne omin Jisas bud mudél ebè yóm tau matay sfu lówóhen yó koni, monen mò du, "Mdai ne, ne nitem yóm gónó le semtihang kóm yóó, ne muléki ebè gónóem."

25 Ne tahu se, tódô btik yóm tau là gógówen yó koni, ne nwahen yóm tehe gónó le semtihang du, ne tódô mulék ebè gónóen. Ya tey kdóyónen ke Dwata. 26 Ya tey sidek ketnga yó kem tau deng mton du, lel le likò. Gbót dóyón le Dwata, yó mon le, "Tey hentaw ton nim deng ton tekuy kemdaw ni."

Ktaba Jisas ke Libay mò lemolò du
(Matyu 9:9-13; Mark 2:13-17)

27 Kogolen bè yó, bud lemwót Jisas. Bè yóm kógówen, tódô tonen yóm sotu tau fen gel mtuk bwis boluyen Libay, myón bè fsinaen. Bè yóm kton Jisas du, tódô monen mò du, "Ó Wè Libay, loloem o." 28 Ne tahu se, tódô gotu tebel Libay yóm kdê nmoen, ne loloen Jisas.

29 Kewót Libay bè yó, wen ken bong nmoen bè gónóen mò gónóhen tminok ke Jisas. Tey dê bè yó kem dumuhen gel mtuk bwis ne yó kem dumu tau snéen, gotu le seyón kul mken bè yó. 30 Timbow ton le lu yó kem Farisi ne yó kem dumu le gel tmolok hlau, tódô le mógów ebè yó kem tau lemolò ke Jisas, ne mon le mò kul, "Moen de ke deng ye mom segbót mken bè tu kem tau gel mtuk bwis ne yó kem dumu tau gemsalà yóó?"

31 Ne fen bnalà Jisas lu, bede hningónen, monen, "Yóm tau ke laen dù desen, là kô snoloen du yóm tau mulung. Són yóm tau wen desen mebel du. 32 Yóm nógówu edini ni, là tnabahu kul yó du kem tau tedeng kmò le anì hegsel le. Okóm yó dé tnabahu yó kem tau gemsalà."

Ktolok Jisas lan yóm fasting
(Matyu 9:14-17; Mark 2:18-22)

33 Wen kem tau mudél ebè Jisas, yó mon le mò du, "Gel ton me bè yó kem tau gel lemolò ke Jan ne yó kem tau gel lemolò yó kem Farisi, ket kiwól le gel fasting, ne gel le mni bè Dwata. Okóm yó kem gel lemolò kóm, moen de ke là nmò le du kul?"

34 Ne bnalà Jisas lu, bede hningónen, monen, "Ke wen tau mò ken bè mulu, là gbek le du ke là gbót le mken yó kem tau hol baken ke tolo nô bélê le yóm logi myehen. 35 Okóm angat wen kdawen tódô kó le bélê le yóm logi myehen. Yó he kton ye kul fasting."

36 Ne wen bud tulón Jisas kul bè yóm là kehyu sembool du yóm kun tolok bè yóm tolok gna, bede bud hningónen, monen, "Laen kô dù tau se ke namà kenséen yóm nes lomi mò klefengen bè yóm nes bolok. Ke yó tô nmoen, ten-geeden mamà yóm nes lomi, blaem là kóen seklóón ebè yóm nes bolok. 37 Ne sotuhen," monen, "laen kô dù tau ke ilihen elem

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm sning kulit ógóf deng legen yóm tifas hanà lomi. Ke ni se nmoen tengeeden heksê yóm sning kulit, mom gamà yóm tifas nô lemen ne laen kô bud muhen yóm sning. 38 Yó dé kun yóm tifas ke hanà tolo lomi, ilihem bè yóm sning kulit ógóf hanà tolo lomi snéen. 39 Laen kô dù tau," monen, "ke deng knalamen minum yóm tifas deng legen ke tô bud minum yóm tifas hanà lomi. Yó gel monen, 'Mom hyu he yóm deng legen.' "

Ktolok Jisas lan yóm Kdaw Kehegnô
(Matyu 12:1-8; Mark 2:23-28)

6 1 Sotu kdaw bè yó, lemwót le Jisas ne yó kem gel lemolò du, mlan le hlalak yóm tniba, bede geblà bè yóm Kdaw Kehegnô. Lemwót yó kem gel lemolò du, slob le ma bungu halay gu talak tniba, ne hnilu le, omin le mken du. 2 Okóm wen kem Farisi smólók kul, mon le, "Moen de ke nmò ye yóm gónó ye gemgulé du yóm hlau tekuy bè Kdaw Kehegnô?"

3 Fen bnalà Jisas lu, monen, "Deng hónô senfala ye yóm tehe nmò Dabid ne yó kem tauhen bè yóm tehe kbitil le. 4 Tódô husek Dabid elem yóm Gónô Dwata, ne nwahen yóm mambang deng blay le ebè Dwata, ne ominen mken du, ne benlayen se yó kem tau nalaken. Blaem bè yóm hlau tekuy, là kóen hyu kken tau hkawang du yóm mambang yó, tek són yó kem tau gel demsù ebè Dwata gel mken du. Ewenem, là kô duón Dwata du kul yóm kken le du." 5 Ne bud mon Jisas mò kul, "Yóm Ngà Tau, du se wen kwalisen tmolok du kuy yóm hyu mò du bè yóm Kdaw Kehegnô."

Kkó Jisas des bè Kdaw Kehegnô
(Matyu 12:9-14; Mark 3:1-6)

6 Bud sotu kdaw bè yó, bud Kdaw Kehegnô snéen, husek Jisas elem yóm sotu gónó le gel stifun yó kem Ju, ne tmolok bélê le. Wen sotu tau nô bè yó kimoy sigel kwananen. 7 Wen se kem Farisi nô bè yó kkólen bè yó kem tau gel tmolok hlau. Ne gel tenngel le Jisas anì ton le ke wen tau hkóhen desen bè yóm Kdaw Kehegnô mò dalil le dmuón du. 8 Okóm deng eles tngón Jisas ne yóm nô lem hendem le, ewenem yó tódô monen mò yóm tau deng kimoy sigelen, "Ó Wè, mógówi edini kun béléu." Tahu se, mógów ebè Jisas yóm tau yó. 9 Ne mon Jisas mò yó kem tau sbung, "Wen snólóku bélê ye. Tedu se yóm bang nmò bè yóm Kdaw Kehegnô anì là gsalà tekuy du yóm hlau tekuy? Hyu kô ke tnóbóng tekuy kem dumu tekuy, duhen ke hensidek tekuy lu? Ke lenowil tekuy sotu tau, duhen ke hnatay tekuy?" 10 Ne gotu sen-glaf tenngelen lu. Ne ominen haking ebè yóm tau kimoy sigelen, monen mò du, "Ó Wè, bentolem sigelem." Ne tahu se, bentolen, hol lómón ke là tehehen kimoy. 11 Ya tey sidek kebut le ke Jisas yó kem Farisi ne yó kem tau gel tmolok hlau bè yóm nmoen yó. Kewóten bè yó ne, tendo sensatul le yóm kmò le ke Jisas.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kélék Jisas yó kem sfolò lewu mò gel hógówen
(Matyu 10:1-4; Mark 3:13-19)

12 Sotu kdaw bè yó, tódô mógów elem bulul Jisas anì nan e mni bè
Dwata. Tódô suloyen buteng mni. 13 Tikóng mwas bè yó, ominen htaba
yó kem tau gel lemolò du, ne sfolò lewu yóm néléken bélê le mò gel
hógówen. Ne boluyen kul aposol. 14 Yó boluy le: Simun (yóm boluyen
du Pitér) ne Andru (twoli Pitér). Ne Jim ne Jan, Filip ne Bartulumyu,
15 Matyu ne Tumas, ne yóm sotu Jim (ngà Alfiyus) ne bud yóm sotu
Simun (yóm tau tehe mung mofin yóm kul benwu), 16 ne Judas (ngà yóm
sotu Jim), ne bud yóm Judas Iskariyut (yóm fen bemlay sumóng ke Jisas).

Kkó Jisas des yó kem tau
(Matyu 4:23-25)

17 Omin Jisas mosol, mung du yó kem tau lomi néléken mò hógówen
yó koni. Mdà bè yóm gónón datal, ne tey dê yó kem dumu tau gel lemolò
du nô béléen bè yó. Tey dê kem dumu tau deng kól bè yó snéen lemwót
gu bè klamangen prubinsya Judiya, ne gu bè syudad Jirusalim, ne wen
se lemwót bè yó kem syudad bè kilil mohin boluyen Tayal ne Sidon. 18 Yó
nógów le na le e hnungol yóm ktolok Jisas ne na le e hkó du yó kem des
le. Gotu le mógów ebè yó snéen yó kem tau nalak busaw, ne gotu hdó
Jisas yó kem busaw yó. 19 Tódô kdê yó kem tau gemnóm des, gotu tô na
a mdù ke Jisas, abay se wen yóm ktued hkó des lemwót béléen. Ne tódô
gotu mkó se des le yó kem tau gemdù du.

Ktolok Jisas yó kem tau gel lemolò du
(Matyu 5:1-12)

20 Ne omin Jisas smolu ebè yó kem tau gel lemolò du, ne yó udélen
ebélê le, monen,

"Tey kehyuhen bélê ye kuy, yu kem tau élél,
abay se deng ye sana gmung ne bè yó kem tau nogot Dwata.
21 Tey kehyuhen bélê ye kuy, yu kem tau bitil nim kmoen ni,
abay se angat ye gemtu.
Tey kehyuhen bélê ye kuy, yu kem tau gel mkik nim kmoen ni,
abay se angat ye kmuli.
22 Tey kehyuhen bélê ye ke gel knutó nawa le yu yó kem tau lan ye
lemolò yóm Ngà Tau. Mom hyu nawa ye he ke kenbê le yu, ne ke gel
hennê le yu, ne ke gel sidek kestulón le kuy.
23 Hol tódô hnigal ye ke lómón yó nmò le bélê ye, abay se deng wen tey
ofol deng eles fan Dwata kuy bè longit. Yó kem nmò le bélê ye yó, senged
bè yóm kul tehe nmò yó kem fù le bè yó kem gna tugod Dwata ekni.
24 Okóm yu kem tau wen kendengenen ni kmoen ni, tey kodu ye kuy,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

abay se angat laen kô dù bud sfuhen yóm kendengen ye yó.
25 Tey kodu ye kuy kem tau gel hebsow ni kmoen ni,
abay se angat ye mulék bitil.
Tey kodu ye kuy kem tau tendo gel hligal kmuli ni kmoen ni,
abay se angat ye mulék langag.
26 Tey kodu ye kuy kem tau gel sendóyón kem dumu tau ni kmoen ni.
Senged snéen ekni yóm tehe gel kesdóyón yó kem tehe fù le yó kem tau
tehe gel lembù tmugod ke Dwata."

Kenbong tekuy nawa yó kem hmohon tekuy
(Matyu 5:38-48; 7:12a)

27 "Okóm ni monu mò kuy, yu kem tau hmungol dou," mon Jisas.
"Kenbong ye nawa yó kem hohon ye, hol henyu ye kmò ye ebè yó kem
tau gel kmutó nawa kuy. 28 Mom hni ye bè Dwata dé yó kem tau hemnulà
kuy, ne utóm ye lu bè Dwata yó kem tau sidek nmò le bélê ye. 29 Yóm tau
ke tenféen yu bè doli hifi ye, bud bayà ye du dolihen. Yóm tau ma kgal
ye, bê ye ngali du yóm gewuhen lafin. 30 Ke mni bélê ye yóm tau, benlay
ye. Ne ke tódô nahen yóm kimu ye, bê ye bud snolò. 31 Yó se kuy nóyô
nmò tau bélê ye, yó se kuy gna nmò bélê le.
32 Ke són yó olo tô kenbong nawa ye, són yó kem tau gel kembong
nawa kuy, lugi ye hemdeen du ke tô tnóbóng Dwata yu. Anì se yó du kem
tau mò sidek, sana kul kbong nawa yó kem kembong nawa kul. 33 Ke són
yó tô gónó ye e hemyu kmò ye, són ebè yó kem tau hyu kmò le ebélê ye,
lugi ye hemdeen du ke tô tnóbóng Dwata yu. Anì se yó du kem tau mò
sidek, lómón se yó kul gel nmò. 34 Ke són yó tô hutóng ye, són yó kem
tau gembek mayad, lugi ye hemdeen du ke tô tnóbóng Dwata yu. Anì se
yó du kem tau sidek nmò le, sana kul khutóng yó kem dumu le mò sidek,
syan ke angat le bud mayad.
35 Okóm kuy du," mon Jisas, "hol kenbong ye nawa yó kem hohon ye,
hol henyu ye kmò ye ebélê le. Ke hutóng ye, bê ye bud snolò. Ke lómón se
ni gel nmò ye, tey angat ofol ye, ne angat ngaen yu yóm Dwata alì geta
bè kdéen. Abay se yóm Dwata, balù yó he kem tau laen dù nawa skodu
bélê le ne yó kem tau sidek nmò le, ewenem sana tey kkoduhen kul.
36 Hol knodu ye kem dumu ye tau lómón yóm kun kkodu kem tau yóm
Mà tekuy bè longit."

Bê tódô gel hendeng kun kmò sotu tau
(Matyu 7:1-5)

37 "Bê ye abay tódô hendeng kul kmò kem dumu ye tau," mon Jisas,
"anì là tódô hendeng Dwata du se yóm kuy kmò. Bê ye abay tódô tnuled
kem dumu ye ke wen salà le anì là tódô tnuled Dwata kuy. Hol hnifót ye
kem dumu ye ke gemsalà le bélê ye anì hnifót Dwata se yu ke wen kuy

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

salà. 38 Benlay ye kem dumu ye anì benlay Dwata yu se kuy. Tey hyu
klemen du bélê ye yóm blayen kuy, nnoken elaan, kninsigen, ne hebésen.
Yó se kbong yóm kuy blay, yó se bud kbong yóm blayen kuy."
39 Ne wen bud hningón Jisas bélê le, monen, "Yóm tau butô, là kô
gbeken malak yóm dumuhen butô. Ngem kà tódô le geblos elem sol
yóm lewu le. 40 Yóm tau ke hanà tolo dmalang, là kóen geta senta yóm
tau tmolok du. Okóm yóm tau ke deng megtolok, angat guliten yóm tau
tmolok du."
41 Ne bud sotu hningón Jisas bélê le, monen, "Moen de ke snolò tenngel
ye huling kem dumu ye igoen tolo wen bótóng geblekel lem yóm kuy
mata? 42 Tedu kmò kton ye mkó du se yóm huling kem dumu ye ke tolo
wen bótóng geblekel lem yóm kuy mata. Yu kem tau gel hemtedeng knô,
na ye na gna kó dé yóm tey geblekel lem yóm kuy mata anì hyu kton ye
mkó du yóm huling kdumu ye."

Dilô bè kbunguhen yóm koyu
(Matyu 7:16-20; 12:33-35)

43 Ne bud wen sotu tulón Jisas kul, monen, "Yóm koyu hyu, hyu se
kbunguhen. Dalang se yóm koyu sidek, sidek se kbunguhen. 44 Kihu koyu,
tódô dilóem bè bunguhen. Yóm koyu semnual, là kóen mungu soging.
Dalang se yóm leteng, là kóen mungu kmatì. 45 Yóm tau hyu, hyu se
kebkóhen lemwót bè yóm hyu nô lem hendemen. Yóm tau sidek, sidek
se kebkóhen lemwót bè yóm sidek nô lem hendemen. Yó se gel nô lem
hendem yóm tau, yó se gel lemwà bè sumóngen."

Yóm hlingón bè yó kem lewu tau hemdà gónô
(Matyu 7:24-27)

46 Ne sotu bud tulón Jisas kul, monen, "Moen de ke gel mon ye ou yóm
gónó ye mogot okóm là kô gel nimón ye do? 47 Yóm tau ke mógów ebéléu,
ne hnungolen yóm udélu, ne nimónen, tulónu kuy gónón e mkél. 48 Du
se mkél bè yóm tau hemdà gónô, tey ngelem sol okol heheken, hdaen te
botu. Timbow lenumfak yóm tey dunuk bong yóm gónô yó, là kóen na a
kmingò, abay se deng eles mbegel kehdaen du yóm funen. 49 Okóm yóm
tau hmungol yóm udélu," mon Jisas, "ne ke là nimónen du, du se mkél bè
yóm tau hemdà gónô hluda, là ngelem okol heheken. Tikóng sut dunuk,
lenumfaken yóm gónô yó, ya tey sidek kegbaen."

Kkó Jisas des yóm tóbóng lówó yóm kfitan bè Rom
(Matyu 8:5-13)

7 1 Tikóng deng ktolok Jisas yó kem tau, ominen hlós ebè syudad
Kapérnaum. 2 Ne wen kfitan nô bè yó lemwót bè Rom, wen sotu tau mò
nmò béléen alì kenbong nawahen. Tey sidek kleed desen, móyónen tô matay.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Tikóng gungolen Jisas yóm kfitan yó, gloken wen bè yó kem tuha gónó le gel
galak yó kem Ju dóken ebè Jisas. Hangayen kul anì nan e hkó des yóm tau
mò nmò béléen yó. 4 Tahu se. Timbow le deng kól bè Jisas yó kem tuha yó, tey
kehkodu le béléen, mon le mò du, “Là gbekem du ke là tnóbóng du yóm tau
mdók kum edini ni. 5 Ngem yóm tey kbong nawahen tekuy kem Ju, gloken
hefdà gónó me gel stifun bélê me.”
6 Ne tahu se, mung kul Jisas. Timbow le deng moni bè gónô yóm kfitan yó,
bud wen kem ween dóken na a semlong kul. Ne yó tulón hwiten ebè Jisas,
monen, “Béi dog hlós edini ne, Sér. Là kóen knóón ke huseki elem gónóu.
7 Ne là kóen knóón snéen ke tô ou na a lemebet kóm. Olom tódô hemwit udél
gu dyó ne, kaem tódô mkó he nim des nim tau tóbóng lówóhu ni. 8 Lómón
se béléu dou,” monen, “wen se kem tau hol geta sentahu gónóhu mogot, ne
gel nimónu. Ne wen se kem sendalù dou nalak, ne sal gel nimón le ou. Sok
monu mò yóm sotu, ‘Tu ne,’ tahu se, tódô kendel lemwót. Dalang se ke monu,
‘Géhéli,’ tódô kendel sut. Sok monu bè yóm heseku, ‘Nmoem nii,’ ne yó se
tódô nmoen. Lómón yó se béléem kóm. Ke wen monem, sal dohò.”
9 Timbow gungol Jisas yóm udél yóm kfitan yó, botong tnga. Ne
ominen beklil smolu ebè yó kem tey tau wen lemolò du, monen mò kul,
“Balù sotu bélê tekuy kem tau Israél, là kô deng wen tonu ke lómón ni
kmò kehtahuhen.” 10 Tódô le mulék yó kem tau semlong ke Jisas yó koni.
Tikóng le kól bè gónô, tódô ton le yóm tau tehe gemnóm des tódô hlingas.

Bud kehlowil Jisas yóm ngà logi yóm libun bolu

11 Là legenen bè yó, mógów Jisas ebè yóm sotu benwu boluyen Nain, mung
du yó kem gel lemolò du dalang se yó kem tey tau wen. 12 Timbow le deng moni
bè bak sut yóm benwu yó, tódô geslong le yó kem tau semtihang matay. Yóm
tau matay yó, tek són du ngà logi yóm libun bolu. Tey dê tau mung ke yéen na
a tô lembeng du. 13 Timbow ton Jisas yóm yéen, tey kkoduhen du, monen, “Béi
abay mkik.” 14 Omin Jisas mógów ebélê le, ne nnoken ta yóm gónó le semtihang
du, ne tódô le se htengen mdà yó kem tau semtihang du. Mon Jisas mò yóm ngà
logi deng matay yó, “Ó Man, btiki ne.” 15 Ne tahu se, tódô hboluk myón yóm ngà
logi yó, ne mudél. Omin Jisas bud mon du mò ke yéen, “Ni ngaem.”
16 Tódô le se gotu likò yó kem tau mton du, mung du yóm tey kdóyón le ke
Dwata, mon le, “Deng sut lem blóng tekuy yóm tugod Dwata alì mfasang.”
Mon kem dumu, “Deng kól lem blóng tekuy ne Dwata nan e lenwà kem kun
tau.” 17 Ne tódô lenngeben yóm klamang yóm benwu le gónón e glalag yóm
nmò Jisas yó, kkólen bè yó kem dumu benwu hmilol du.

Yóm na a kehsólók Jan ke Jisas
(Matyu 11:2-19)

18 Wen bè yó kem lemolò ke Jan hgefet du ebéléen yó kem gel nmò
Jisas. Bè yóm kungol Jan du, gloken tmaba lewu bè yó kem gel lemolò du

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 mò hógówen ebè Jisas anì snólók le béléen ke deng duhen du ne yóm
tau hógów Dwata tehe gel tulónen, duhen ke na le na nangat he. Tahu se,
lemwót le.
20 Tikóng le gefet ditu bè Jisas, yó mon le mò du, “Ni nógów me ni,
dóken mi yóm Jan gel mabtays. Tô nan e hsólók kum ke deng duhen
uu ne kun yóm tau hógów Dwata tehe gel tulónen, duhen ke na me na
nangat he?”
21 Bè yóm kgefet le bè Jisas yó kem tau hógów Jan yó, tolo lel Jisas hkó
yó kem dê kay des bè yó kem tau, ne hdóhen se yó kem busaw gel malak
yó kem tau. Ne yó kem butô gotu htonen lu. 22 Ne bnalà Jisas yó kem tau
hógów Jan ebéléen, monen mò kul, “Mulék ye ne, na ye e tulón ke Jan yó
kem deng ton ye, ne yóm deng gungol ye. Yóm tau butô tódô bud mton,
yóm tau hikot tódô bud gógów, yóm tau gemnóm des mifù tódô gotu
mkó, yóm tau bokong tódô bud mungol, ne yóm tau deng matay tódô bud
mowil. Ne sotuhen,” monen, “yóm Tulón Hyu lemwót gu bè Dwata, deng
gefet bè yó ne kem tau élél. 23 Tey kligal le kul yó kem tau ke là megewu
nawa le dou.”
24 Kogol yóm kulék le gu bè Jisas yó kem tau hógów Jan yó, omin Jisas
tmulón ke Jan lem blóng yó kem tey tau sbung, monen, “Bè yóm tehe
gel kógów ye ebè Jan bè yóm benwu laen dù tau menwu du, tedu se tô
nóyô hnebel mata ye du? Yóm bnes tendo mung mgafil bè lenos kô? Là
kô yó du. 25 Tedu se tô hnebel mata ye du? Yóm tau knóón knesen kô? Là
yó du. Tek són yó gónó ye mton du yóm tau knóón knesen ne yóm tau
mdengen ktauhen, tek són lem gónô bong yóm tau hol geta. 26 Tedu se hol
tô hnebel mata ye du bè yóm tehe gel kógów ye ebéléen yó? Tugod Dwata
kô? Tahu se, tau tugod Dwata yóm Jan. Okóm yóm nmoen, mkay senta
yóm kun nmò yóm tugod Dwata, 27 yakà béléen du gónón e gbak yóm
tehe hsulat Dwata ekni, yóm monen, ‘Wen hógówu tukô gna kóm mò eles
hemgifat du yóm lanem.’[j]
28 Tódô tulónu kuy ktahuhen,” mon Jisas, “laen kô dù tau talak tonok
ke geta senta Jan. Okóm ke sok deng sut yóm kdaw kogot Dwata tau, balù
yó hem tau nogot Dwata alì glaan bè kdéen, ewenem botong geta senta
Jan.”
29 Ni kem tulón Jisas ni, tey dê tau hmungol du kkólen bè yó kem
tau fen gel mtuk bwis. Lu se yó kem tau deng hbabtays ke Jan abay se
deng dilô le yóm tey kehyuhen yóm hlolò Dwata kul, ne deng le mimón.
30 Okóm yó kem Farisi ne yó kem gel tmolok hlau, lu se yó kem tau deng
tehe kembê du yóm kóyô Dwata bélê le, ne là kô le dog hbabtays.
31 Bud mon Jisas, “Tedu de kmò kehlingónu kuy yu kem tau kmoen ni?
32 Hol ye mkél bè yó kem ngà là mdengen lem fedyan, tnaba le yó kem

---

[j] **7:27** Malakay 3:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dumu le, mon le, ‘Deng me hningón mulu, lel me tembol, là sem dog ye móyô madal. Ne deng me hningón modung, lel me lemanu, là sem dog ye langag.’ 33 Ngem yó dém kkól Jan lem blóng ye,” mon Jisas, “gel fasting se kun, ne là kóen minum yóm ninum lóbô. Okóm deng mom yó slón ye du ‘Tau nalak busaw.’ 34 Bè yóm deng kkól yóm Ngà Tau,” mon Jisas, “gel mken se, ne gel minum lómón se yóm kuy. Okóm mom senlón ye, gel mon ye, ‘Ngem dé yóm tau yóó, tey bong kkenen, ne tey bong kinumen. Deng mom niten swè yó kem tau gel mtuk bwis, ne yó kem dumu tau gemsalà.’ 35 Ewenem yó,” mon Jisas, “sana kegfanen bè klowil yó kem tau mimón yóm tey khulung Dwata mit tau.”

Kehegsel yóm sotu libun bè Jisas

36 Wen sotu Farisi nwiten Jisas ebè gónóen. Ne tahu se, mung du Jisas, ne seyón mken bélê le. 37 Bè yóm benwu yó, wen sotu libun hdóyón. Timbow gungolen yóm kken Jisas bè gónô yóm Farisi yó, gloken na a semmang du bè yó, ne nwiten yóm sobuy botu boluyen alabastér, hnok yóm hboo alì mebtes minggel boohen. 38 Yóm kkólen bè yó, tódô mdà klohok ti Jisas, ne mkik. Gotu temdak ete ti Jisas yóm lewoken, ne bud ifuhen du weken, gloken melek tihen ne twélen du yóm hboo yó koni.

39 Timbow ton yóm Farisi mit ke Jisas nim nmoen ni, yó hendemen, “Ke tahu tau tugod Dwata nim Jisas ni, hol là galu ke là tngónen du nim libun mogot du ni, ne yóm sidek gel nmoen.”

40 Ne tódô hebkó mudél ebéléen se Jisas, monen, “Ó Wè Simun, wen tô tulónu kóm.”

Ne mon Simun se, “Tulónem dou sen, Sér.”

41 Wen henfeng Jisas béléen, monen, “Wen sotu tau gel hutóng, ne wen lewu tau na a mutóng béléen. Yó nutóng yóm sotu, limu latu. Ne yó nutóng yóm sotu, limu folò. 42 Timbow là gembayad le yó kem lewu tau mutóng yó, tódô hnifóten bélê le yóm tehe nutóng le béléen yó. Bè kóm kehedem du,” mon Jisas mò ke Simun, “mahi du de bélê le yó kem lewu tau mutóng yó yóm gotu nawahen ebè yóm tau fun filak?”

43 Mon Simun, “Déke yóm bong hnifóten béléen.”

Mon Jisas se, “Tahu se yóm monem yó.” 44 Ominen beklil ebè yóm libun, okóm nan na bud mudél ebè Simun, monen, “Lómón se ni nem libun nii. Bè kotunu bè gónóem, là kô dog benlayem do él mò olob tihu, igoen yó sana gel adat tekuy. Okóm nim libun nii, deng mom lewoken yóm timbang olob tihu, ne ifuhen du weken. 45 Là kô dog nelekem do yóm kotunu béléem, igoen yó sana kut gel kesfódó. Là kun nim libun nii, tódô mung bè khuseku, là kô dog kóhen du keleken tihu. 46 Lelen là dog wen hnolo hetwélem te kuluhu, igoen yó sana kut gel kessadat. Okóm deng mom du fen temwél ete tihu yóm hboo alì mebtes. 47 Yó gónóhu mon du mò kóm,” mon Jisas, “bè yóm alì kgotu nawahen do, yó se gónóhen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gdilô yóm deng kehlifót Dwata du ne yó kem tey dê salaen. Okóm yóm tau tehe udì yóm salà deng heflifóten, bud udì se yóm nawahen ebè Dwata." 48 Ne omin Jisas mudél ebè yóm libun, monen mò du, "Yó ne, Lenibun, deng hnifótu ne yó kem salaem."

49 Yó mon nawa le ni kem dumu tau seyón ke Jisas ni, mon le, "Tmau du de mni? Tódô tô hmifót salà."

50 Ne bud mon Jisas ebè yóm libun yó, monen, "Yóm kehtahuhem béléu, yó se lemwà kóm lem salaem. Muléki ne, Dwata he henek nawahem."

Yó kem libun gel mung kul le Jisas

8 1 Timbow kogolen bè yó, omin Jisas tódô hlós ebè yó kem dumu benwu lanen tmulón du yóm Tulón Hyu gbak ebè yóm kogot Dwata tau. Ne mung du yó kem sfolò lewu tau gel lemolò du. 2 Ne wen se kem libun mung kul mò tmóbóng kul. Ni kem libun ni, deng gotu tehe hdó Jisas yó kem busaw malak kul, ne hkóhen bélê le snéen yó kem dumu des le. Sotu bélê le boluyen Midi, libun lemwót bè Magdala, botong hitu busaw tehe hdó Jisas béléen. 3 Ne sotuhen, Juhana yehen Kusa, yóm tau bong glalen bè Hirod. Bud sotuhen, Susana ne tey wen he kem dumuhen. Lemwót bélê le yó kem mò tdof le kul le Jisas ne yó kem gel lemolò du.

Yóm hlingón bè yóm tau smohul
(Matyu 13:1-9; Mark 4:1-9)

4 Ne le e gotu sguku ebè Jisas yó kem tey tau wen, kem tau lemwót bè yó kem dumu benwu hmilol. Wen hningón Jisas bélê le, monen, 5 "Wen sotu tau nan e sohul bnéken bè dnaduhen. Bè yóm ksohulen du, wen se temsik ebè lan, ne gel gdà kem tau, ne gotu tnukô yó kem onuk koyu. 6 Wen se sohulen gdek elem lusok botu. Tmowok le snéen, okóm hlóng menes, abay se là kóen héfê lem buten. 7 Bud wen se sohulen gdek e talak yóm gónón wen kluon. Ne tmowok se, tódô mung senok bè yó kem kluon, ne tódô limes lem blóng le. 8 Wen se sohulen gdek ebè gónón hyu tonok, ne tmowok le. Timbow gefet, tey mfól bungu le, ket na lematu bungu yóm sotuhen." Omin Jisas bud mon du, "Yóm tau wen klinguhen, hol hmungol."

Yóm mu yó kem hlingón
(Matyu 13:10-17; Mark 4:10-12)

9 Snólók yó kem gel lemolò ke Jisas, mon le, "Gónón e temnef de, Sér, nim hningónem ni?" 10 Bnalà Jisas se, monen, "Wen yóm là heglileb Dwata du bè kem dumu tau bè yóm kmò kogoten tau, okóm deng heglileben kuy. Bè yóm gel ktulónu du bè dumu tau, gel hningónu, abay

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

se bè yóm kton le du, là kô dog dilô le du. Ne bè yóm kungol le du, là kô na le e glileb du."[k]

Tennef yóm tau smohul
(Matyu 13:18-23; Mark 4:13-20)

11 "Ni sii," mon Jisas, "tennefen yóm hlingón yó koni. Yó kem bnék
sohul yóm tau yó, duhen yóm Udél Dwata. 12 Yóm lan gónón e gdek yó
kem dumu bnék sohulen, duhen yó kem tau hmungol yóm Udél Dwata,
okóm tódô sut Seitan, mom nwahen bélê le yóm udél deng gungol le yó
anì là dog le hemtahu, ne anì là gewà le lem salà le. 13 Yóm lusok botu
gónón e gdek yó kem dumu bnék sohulen yó, duhen yó kem tau hmungol
du yóm Udél Dwata, ne tey le hligal bè yóm kehtahu le du, okóm là kóen
dmolil. Tek likót le hemtahu. Timbow wen tilów mgel sut bélê le, gkogol
le ne yóm kehtahu le. 14 Ne yóm gónón mfól bnes semnual gónón e gdek
yó kem dumu bnék sohulen yó, duhen yó se kem tau hmungol du yóm
Udél Dwata, okóm tey dê lenóngón nawa le bè kendengen le ne tey dê
kenbeyen nawa le ne deng le tódô limes là kóen dog tmuha kehtahu le.
15 Yóm tonok hyu gónón e gdek yóm dumu bnék sohulen, duhen yó se
kem tau hmungol du yóm Udél Dwata, ne tendo hnô le lem hendem le ne
tódô henlel le se hemtahu du efet tey kbungu le."

Yóm hlingón bè yóm solok
(Mark 4:21-25)

16 Ne bud mon Jisas mò kul, monen, "Laen kô dù tau hemtom solok
ke mom bud hnokoben, duhen ke mom suen bè gónón glilung. Okóm ke
wen tau hemtom solok, tódô hyónen bè gónón mfatu anì ton le layagen
yó kem tau husek. 17 Yóm gebnos nim kmoen ni, angat gfan ne yóm gel
gbuni nim kmoen ni, bud gfan elem hulin kdaw. 18 Yó gónóm mon, hol
ten-gama ye dé kmò khungol ye. Abay se yóm tau deng wen gwahen,
angat tendo bud gel tennù Dwata béléen yóm gwahen yó. Okóm yóm tau
là suen du lem hendemen yóm deng gungolen, balù yóm udì deng tehe
gna tngónen, angat tódô bud kó Dwata béléen. Ofo kun hemdem du ke
deng wen gwahen, okóm laen duen."

Kebel le ke Jisas le yéen ne kem twolihen
(Matyu 12:46-50; Mark 3:31-35)

19 Ne sut bè Jisas se yéen ne yó kem twolihen, són duen là kô le dog
gehdulen ebéléen, abay se tey tau wen sembung du. 20 Ne wen tau mon
du mò ke Jisas, monen, "Tu dé yéem ne kem twolihem, mdà le ditu bè
lewà, móyô le ston kóm kun." 21 Ne mom yó mon Jisas ebè yóm kdê le,

---

[k] **8:10** Isaya 6:9

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

monen, “Yó se tau hmungol yóm Udél Dwata ne mimón du, du se yéu ne kem twolihu.”

Keteflok Jisas yóm lenos bong
(Matyu 8:23-27; Mark 4:35-41)

22 Sotu kdaw bè yó, motun elem ówóng Jisas, mung du yó kem gel
lemolò du, ne monen mò kul, “Hlós tekuy ne efatu lanaw.” Ne tahu se,
lemwót le. 23 Yóm igò le mówóng, fen tungô ke Jisas. Nan e mbel te lanaw
yóm tey lenos bong, ya tey kewóken, botong glem él yóm ówóng le ne tek
udì duen gónó le tô lemneb.
24 Ne bentik le Jisas, mon le, “Ó Sér, hatay tekuy ni.”
Ne hboluk btik se Jisas, ne tonen yóm tey lenos ne yóm tey lewók,
ne tódô monen, “Botongen ne.” Ne tahu se, tódô sen-gengen se teflok
yóm lenos, ne menek gu talak lanaw. 25 Ne mon Jisas mò kul, “Na, nô se
kehtahu ye béléu du?”
Ya tey ketnga le, lel le likò, sentulón le, mon le, “Tau du de mni? Tódô
mudél ebè yóm lenos ne yóm lewók, ne tódô nimón le se.”

Kehdó Jisas yóm busaw nalak yóm tau
(Matyu 8:28-34; Mark 5:1-20)

26 Ngang le mówóng le Jisas efet le dmuung bè kilil yóm benwu
boluyen Girasa, benwu stimbang bè prubinsya Galili. 27 Yóm kduung le
bè yó, omin Jisas kmó ebè kilil. Ne wen sotu tau nalak busaw lemebet
du lemwót bè yóm benwu yó. Deng tey legen ne là bud keseken nes nim
tau ni, ne là se gel nô bè gónô. Són bè yó kem kilib gónó le gel lembeng
gónóhen gel nô. 28 Mung unihen mton ke Jisas, tódô hendlaen lemangat,
ne hegluduk bè soluhen, ne hgelen udélen, monen, “Ó Jisas, uu se yóm
Ngà Dwata, yóm Dwata alì geta bè kdéen. Tedu de hendufem béléu?
Henkoduhu béléem, béem tnafak ou.” 29 Yó gónón mon du yóm monen
yó, abay se deng gegna kehdó Jisas du bè yóm tau nalaken. Bà mon se,
deng hilu duléken ne tódô gel mówóng du yóm busaw malak du yóm tau
yó. Là bangen du yóm gel kfét le du kdina kem sigelen ne kem tihen, lel
le eles gel mentey du, ewenem botong benkasen. Són ebè yóm benwu
laen dù tau menwu du gónón e liwà lanen gel mówóng du yóm busaw
malak du yó.
30 Yó ne snólók Jisas yóm busaw malak du yóm tau yó, monen, “Tedu
de boluyem?”
Bnalaen se, monen, “Yó boluyu Genged.” Yó gónón mon du yóm yó,
abay se tey genged busaw malak du yóm tau yó. 31 Yó henkodu le bè Jisas
béen tagad hulék lu elem sol leyóng, yóm kul gónó nô lem tonok. 32 Bè
yóm kdaw yó, kulel se keswól le talak bilil yó kem tey sdô wen, uma kóm
geblà klayuken bélê le. Hkodu le bè Jisas yó kem busaw anì hfuseken lu

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ebè tu kem sdô. Ne tahu se, hlus Jisas lu. 33 Tódô tebel le yóm tau nalak le
yó koni, ne husek le ebè tu kem sdô. Kewót le se kul yó kem tey sdô wen
yó, tódô le gotu sedlu mlóy mosol ebè tubaw kbu, ne gotu le gekmó elem
lanaw, ne gotu le lemneb yóm kdê le.
34 Timbow ton yó kem tau gel semgyok yó kem sdô, gotu le mlóy ebè
yó kem benwu moni bè yó ne bè yó kem dumu tau gmónô hmilol, na le
e tulón kul yóm deng ton le. 35 Mung kungol kem tau du nim tulón ni,
tódô le gotu seguku gu ditu na le e hnénég yó kem deng tulón le kul.
Timbow le gdofì bè Jisas, tódô ton le se yóm tau tehe nalak busaw myón
klohoken. Deng bud lemsek nes, ne deng bud hyu kehedemen. Ya tey
klikò le yó kem tau sguku ebè yó yó. 36 Yó kem tau mton du, bud lu se fen
alì tmulón du kul yóm kmò kehdó Jisas yó kem busaw.
37 Ya tey sidek klikò le yóm kdéen tau menwu bè yó. Yó gónó le mon
du mò ke Jisas, "Yake mdóhi kum bè ni." Tahu se, lemwót le Jisas, bud
le motun elem yóm ówóng, ne mulék le. 38 Yóm tau tehe nalak busaw
yó koni, tey kehkoduhen bè Jisas anì mung du. Okóm mom mon Jisas
mò du, 39 "Tódói mulék ne ebè gónóem anì tulónem kul yóm deng nmò
Dwata béléem." Ne tahu se, mulék yóm tau yó. Tódô lenngeben yóm
benwu le gónón e tmulón du yóm deng nmò Jisas béléen.

Kkó Jisas des yóm libun mdù nesen, ne klowilen yóm ngà libun deng mlef

(Matyu 9:18-26; Mark 5:21-43)

40 Timbow le deng bud gefet fi fatu yóm lanaw le Jisas, tey khódó le
du yó kem tey tau wen eles semsangat du bè yó. 41 Wen sotu tau sut bè
yó boluyen Jarus, tau wen glalen bè yóm kul gónô gel stifun bè yó. Tódô
hegluduk bè solu Jisas, ne tey kehkoduhen béléen anì hol slob bè gónóen,
42 abay se deng heslaf yóm ngaen libun. Blaem tek són yó ngaen, deng dô
wen sfolò lewu ne halayen. Tahu se, tódô mung du Jisas.
Yóm igoen mógów, tey tau wen seklot ebéléen. 43 Wen sotu libun
gemnóm des tenbalung huli ke Jisas. Deng sfolò lewu halay kegenen
gemnóm du yóm desen yó. Tey deng bong ne filak gamaen bè yó kem
duktur, ewenem laen kô dù tul kkóhen. 44 Mógów huli ke Jisas nim libun
ni, ten-gafit nduen yóm nesen. Mung unihen gemdù du, tódô sennganen
se teflok yóm litô gu béléen.
45 Tódô henmung snólók Jisas se, monen, "Mau du de nim mdù dou ni
koni?"
Tódô ket tau gotu hlalà. Ne yó mon Pitér mò ke Jisas, "Bong ni dum tey
tau seklot ebéléem ni, Sér."
46 "Là," mon Jisas, "wen tau mdù dou koni. Tódô gnómu wen ktued
hkó des lemwót gu béléu." 47 Timbow gungol yóm libun yóm mon Jisas
yó, tódô setbol kkelen na a hegluduk bè solu Jisas. Tódô benkasen lem

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

blóng yó kem tey tau yóm dalil gónóhen temgafit mdù yóm nes Jisas,
ne yóm tódô henmung keteflok yóm desen. 48 Mon Jisas mò du, “Yóm
kehtahuhem béléu, Lenibun, yó se gónón mkó yóm desem. Tu ne, muléki.
Dwata he henek nawahem.”
49 Yóm igò Jisas tolo stulón du yóm libun yó, wen tau sut bè yó lemwót
bè gónô Jarus, monen mò du, “Là bud gafitem du ne yóm ngaem. Bê
tekuy dog bud hnala ne Jisas.”
50 Okóm gungol Jisas yóm tulónen, ne monen mò ke Jarus, “Béen tafa
nawahem. Tódô hentahuhem ou, ne angat bud mulék hyu he yó tum
ngaem.”
51 Bè yóm kkól le bè gónô Jarus, là dog nwit Jisas kul elemen yó kem
dumu tau, són Pitér ne Jan ne Jim, ne són kem tuha yóm ngà. 52 Tey tau
wen bè yó, lenangag le yóm ngà deng matay. Okóm mudél ebélê le Jisas,
monen, “Bê ye mkik dé. Là kóen matay yóm ngà, olon tungô.”
53 Deng mom henkéng le Jisas, abay se deng tódô ton le katayen
yóm ngà yó. 54 Tikóng kól klohok yóm ngà matay Jisas, ominen mogot
bè sigelen, ne tnabahen, monen, “Ó Bun, btiki ne.” 55 Ne tahu se, tódô
henmungen se bud mnawa yóm ngà yó, ne tódô kendel btik. Ne mon
Jisas mò yó kem tuhahen, “Henken ye.” 56 Ya tey ketnga yó kem tuhahen.
Okóm tey mget kmon Jisas du mò kul, “Hol bê ye abay tulón yóm deng
nmou bélê ye ni.”

Khógów Jisas yó kem sfolò lewu
(Matyu 10:5-15; Mark 6:7-13)

9 1 Sotu kdaw bè yó, gotu sentifun Jisas yó kem sfolò lewu gel lemolò
du, ne wen kfasang blayen kul ne wen kwalis le hdó busaw ne hkó
des. 2 Ominen hógów kul mò na a hetngón yóm kogot Dwata tau, ne hlós
lan le hkó des yó kem tau. 3 Yó hlauhen kul, monen, “Béen abay wen nwit
ye bè yóm kógów ye ni, balù tuged duhen ke bag duhen ke bnotu duhen
ke filak. Balù kgal ye, bê ye abay hlewu nwit ye. 4 Yó se gónô gónón wen
hmódó kuy, yó se gónó ye mefet efet kól bè kulék ye gu bè yóm benwu
yó. 5 Ke wen tau menwu là hmódó kuy, tódô tnagak ye yóm benwu yó,
olo ye tmótók yóm kfung bè ti ye mò ilô yóm angat ktafak Dwata kul.”
6 Tahu se, lemwót le yó kem gel lemolò ke Jisas, ne tódô ket le tu kem
benwu tmulón du bè kem tau yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata, ne hlós
lan le gel hkó des snéen.

Kegbelen bè nawa Hirod yóm tehe kehfatayen ke Jan gel mabtays
(Matyu 14:1-12; Mark 6:14-29)

7 Ngangen mból yóm gel nmò le Jisas efet gefet ebè Hirod, yóm
gubérnor bè Galili. Bè yóm kungolen du, tey sbeweg kegnómen du, abay
se sbol mon le deng bud mowil yóm Jan tehe mabtays. 8 Ne yó mon kem

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dumu, deng bud semfulék yóm tehe Ilaydya. Ne bud mon kem dumu,
deng wen bè yó kem gna tugod Dwata ekni bud mowil.
9 Ne yó mon Hirod, “Blaem deng tehe heklengu liholen yóm Jan. Okóm
tmau du yóm alì tulón le ni?” Hatan mkó nawahen ke deng tonen Jisas.

Kehken Jisas yó kem limu libu logi
(Matyu 14:13-21; Mark 6:30-44; Jan 6:1-14)

10 Timbow le deng bud kól yó kem sfolò lewu tau hógów Jisas yó, gotu
tulón le ke Jisas yó kem deng gendeng le. Ne omin Jisas mit kul hetsik
són lu ditu bè yóm sotu benwu boluyen Bitsayda. 11 Timbow glileb yó
kem tey tau sbung yóm kógów le yó, gbót le kemtes huli se kul. Ne là se
kem dog kenbê Jisas kul. Tulónen kul yóm kun kmò kogot tau Dwata,
ne kóhen se yó kem gemnóm des bélê le. 12 Tikóng deng móyón kimel,
mógów le ebè Jisas yó kem sfolò lewu gel lemolò du, yó mon le mò du,
“Nam na dók lu dé, ni kem tey tau ni anì na le e mebel ken le ne mebel
gónó le tungô bè tu kem dumu benwu hmilol. Abay se là monihen bè tau
nim benwu ni.”
13 Okóm mom yó mon Jisas mò kul, “Tódô yu ne hemken kul.”
Bud mon le se, “Són nô bélê me bè ni, tek són limu botù mambang ne
lewu tedek utón él. Yó kô kóyóem ke ne me e bemli ken bè ni kem tey
genged tau ni?” 14 Blaem wen dô limu libu logi bè yó.
Okóm mon Jisas mò yó kem gel lemolò du, monen, “Hyón ye lu
dé ni kem tau ni, ket na limu folò kmò kesbung ye kul.” 15 Ne tahu
se, gotu le myón kdê le. 16 Omin Jisas ma yóm limu botù mambang
ne yóm lewu tedek utón él, ne nan temngel ebè longit, ne dóyónen
Dwata, ominen kembéng yóm mambang ne yóm utón él, oguhen
yó kem gel lemolò du anì sagid le ebè yó kem tau. 17 Tahu se, gotu
le mken yóm kdê le, ne gotu le se bsow. Tikóng deng kken le, gotu
sentifun yó kem gel lemolò ke Jisas yóm lukas ken le. Botong sfolò
lewu abì lukasen.

Kdilô Pitér ke Jisas yóm Misaya yóm deng kehkamal Dwata du yóm klamangen
(Matyu 16:13-19; Mark 8:27-29)

18 Sotu kdaw bè yó, mni bè Dwata Jisas, tek sotuhen. Sut le béléen yó
kem gel lemolò du. Ne wen snólók Jisas bélê le, monen, “Tedu de kmò
kehedem le dou yó kem dumu tau?”
19 Ne yó mon le, “Wen se mon du Jani kun, yóm tehe gel mabtays. Mon
kem dumu, Ilaydyahi kun. Bud wen se mon du, deng wen bè yó kem gna
tugod Dwata ekni deng bud mowil.”
20 Ne mon Jisas se mò kul, “Kmò se kuy du? Tedu se kuy kmò kehedem
dou du?”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ne fen bnalà Pitér, monen, “Uu se yóm Misaya, yóm deng nélék Dwata.”
21 Tey mget kmon Jisas du mò kul, “Hol bê ye abay tulón yóm mon ye yó.”

Tanay ktulón Jisas du kul yóm angat keglayamen ne katayen
(Matyu 16:21-28; Mark 8:31–9:1)

22 Ne yó bud tulón Jisas kul, monen, “Nan na hol glayam he yóm Ngà Tau. Angat senkbê yó kem tuha gónó tekuy gel galak, ne yó kem tau hol geta gel demsù ebè Dwata, dalang se yó kem tau gel tmolok hlau. Ngang le mò du efet ghatay le. Okóm angat bud hlowil Dwata bè yóm getluhen kdaw.”
23 Ne yó bud mon Jisas ebè yóm kdê le, “Ke wen tau móyô lemolò do, song hyu ke tódô tebelen yóm kun kóyô, ne eles tnihangen yóm kun kros ket haya, ominen yó lemolò do.[1] 24 Yóm tau, ke knamaen klowilen, angat lana béléen yóm klowilen yó. Okóm yóm tau ke là knamaen du yóm klowilen lanen lemolò do, angat gutahen yóm klowil laen dù sónen. 25 Anien he ke gotu gfun tau yóm klamangen benwu, laen kô ofolen du ke lana béléen yóm klowil laen dù sónen. 26 Yóm tau ke mom hnalaen yóm kloloen do dalang se yóm gel toloku, angat hnalà yóm Ngà Tau se kun bè yóm bud kesfuléken edini na a mogot benwu. Bè yóm bud kesfuléken edini yó, angat gfan yóm kegetahen, ne yóm kun kegeta Maen, dalang se kul yó kem hógówen gu bè longit. 27 Tódô tulónu kuy ktahuhen, wen he bélê ye gmafit mton du yóm kogot Dwata tau gu laan ye là deng matay.”

Kesfili kton le ke Jisas
(Matyu 17:1-8; Mark 9:2-8)

28 Wen dô sotu fedyanen kogol yóm kmon Jisas du yóm yó koni, ominen mneged elem bulul nan e mni bè Dwata. Niten le Pitér, Jan ne Jim. 29 Yóm igò Jisas tolo mni, tódô sfili kton le lem uyóhen, dalang se yóm nesen, gotu tódô sminang bukay. 30 Wen lewu tau tódô na a hetnga stulón du, yóm tehe Musis ne yóm tehe Ilaydya. 31 Tódô le sminang snéen kul. Yó sentulón le yóm móyón katay Jisas bè Jirusalim, yakà yó du hol lem yóm gónó Dwata hógów du ete tonok.
32 Okóm ke Pitér ne yó kem dumuhen, deng le mom gotu henga tungô. Tikóng le dmemen, tódô ton le yóm tey sminang gu bè Jisas ne yó kem lewu tau sedà du. 33 Timbow le skó ke Jisas yó kem lewu tau yó, hebkó mudél ebéléen Pitér, monen, “Tey hyu ni, Sér, deng me nô bè ni. Hdà me tlu lowig bè ni, sotu kóm, sotu ke Musis, ne sotu se ke Ilaydya.” Okóm là kô tngón Pitér du yóm monen yó. 34 Yóm igò Pitér tolo mudél yó, tódô

---

[1] **9:23** Yóm kros mon Jisas yó, hningónen yóm là klikò le matay bè yóm klolò le du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wen lobun holun eta le, ne gotu gnolungen lu, ngangen mò kul efet tódô lememek eta le. Ya tey klikò le du yóm lobun yó.
35 Tódô gungol le se yóm mudél gu lemen, yó monen, “Ni se hol dou
Ngà, yóm deng eles néléku. Hol gel hnungol ye.” 36 Tikóng teflok yóm
udélen yó, tek són Jisas dù ton le mdà bè yó. Bè yóm kmoen yó, laen kô
dù tau gónó le tmulón du yóm deng ton le yó.

Hdó Jisas busaw yóm ngà wen malak du
(Matyu 17:14-18; Mark 9:14-27)

37 Timbow hayahen bè yó, mulék le gu lem bulul le Jisas ne yó kem
tlu tehe mung du, tey genged tau bud na a semmang du. 38 Wen sotu
tau tmaba du lemwót lem blóng ni kem tau sbung ni, monen, “Ó Sér,
henkoduhu béléem, nam e tenngel dou yóm ngau logi. Blaem tek sónen
ni ngau. 39 Yó gónóhu hetngel du kóm, abay se wen busaw malak du. Sok
gefet béléen, tódô gel kentohen lemangat, ne tódô gel hkengkel, ngangen
efet mulok séléken, ne ngangen gel mò du efet deng tey kehsideken du,
ne là géhélen mdó béléen. 40 Denge hkodu bè yó kem gel lemolò kóm anì
hdó le, okóm là gbek le du.”
41 Mudél Jisas, monen, “Yu kem tau kmoen ni, alì ye hemda. Gel
sekban yóm kehedem ye. Igoen deng tey kegenu nô lem blóng ye, ne tey
kehlawihu nawahu bélê ye.” Omin Jisas mon du mò yóm mà yóm ngà
yó, “Nitem edini sen yóm ngaem.” Tahu se, nwiten ebéléen. 42 Yóm igoen
mógów ebè Jisas yóm ngà, tódô sut béléen yóm busaw gel malak du, ne
kento mugod se yóm ngà, ne tódô hkengkel. Okóm tódô hdó Jisas yóm
busaw gel malak du yó, ne tódô bud hyu se yóm ngà yó. Mon Jisas mò
ke maen, “Ni ngaem.” 43 Ya tey ketnga le du yó kem tau yóm tey kfasang
Dwata deng ton le.

Yóm gewu dulék Jisas eles tmulón yóm angat katayen
(Matyu 17:22-23; Mark 9:30-32)

Yóm igò le semftaw du yó kem tau yóm kdê gel nmò Jisas, yó bud
mon Jisas ebè yó kem gel lemolò du, monen, 44 “Hol bê ye abay klifót
nim tulónu kuy ni. Angat blay le elem tdok yó kem tau mogot kukum
yóm Ngà Tau.” 45 Okóm yó kem gel lemolò du, là dog tngón le du gónón
e temnef nim tulón Jisas kul ni. Là heglileb Dwata du kul lanen anì là
tngón le du. Ne là se mlos le smólók du bè Jisas yóm kmò klanen yóm
monen yó.

Yóm hol geta bè yó kem tau nogot Dwata
(Matyu 18:1-5; Mark 9:33-37)

46 Sotu kdaw bè yó, wen gónó le segled yó kem tau gel lemolò ke
Jisas. Yó sen-gled le ke mahil du bélê le yóm hol geta. 47 Blaem deng

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sana tngón Jisas yóm kehedem le, yó gónón ma yóm sotu ngà, ne hdaen klohoken, 48 ne monen mò kul, “Ke wen tau hmódó nim ngà nii mlan bè dou boluy, lómón ke ou yóm hnódóhen. Ne yóm hmódó do, lómón ke hnódóhen snéen tum hógów do. Yakà yóm alì heglaan bélê ye, yó se yóm hol geta.”

Yóm tau là hohonen tekuy, hono kut kwen
(Mark 9:38-40)

49 Ne mudél se ke Jan kun, monen, “Ó Sér, wen tau ton me gbót hdó busaw hlanen bè boluyem. Okóm bnólów me, abay se là kut kwen du.”
50 Okóm mon Jisas mò du, “Yake bê ye abay bnólów? Yóm tau là hnohonen tekuy, nfihen tekuy.”

Kekbê le ke Jisas bè yóm sotu benwu snakuf Samarya

51 Timbow deng móyón moni yóm buteng Jisas bud mulék ebè longit, nan na hol nalu mógów ebè Jirusalim. 52 Wen tau hógówen tukô gna mò fen mebel gónô mò gónó le mefet bè yóm sotu benwu snakuf Samarya. 53 Okóm yó kem tau bè yó, là dog le móyô, yakà bè Jirusalim du yóm gónóhen e solu. 54 Timbow tngón Jim ne Jan yóm là khódó le kul bè yó, mon le mò ke Jisas, “Ke móyói, Sér, mni me ofi gu bè longit anì gotu le meglà yó kem tau yó.” 55 Mom beklil ebélê le Jisas, ne bnólówen lu. 56 Ne tódô le hlós ebè yóm sotu benwu.

Yó kem tau tô lemolò ke Jisas
(Matyu 8:19-22)

57 Yóm igò le mógów, wen tau mudél ebè Jisas, monen, “Ó Sér, lolou uu balù kihu gónóm e mógów.”
58 Bnalà Jisas se, monen, “Wen kul lefunges yó kem bolos, ne wen se kul sala yó kem onuk lem bnes, okóm yóm Ngà Tau laen kô dù mdengen gónóhen hegnô.”
59 Mudél Jisas ebè yóm sotu tau, monen mò du, “Ó Wè, loloem ou.”
Mom yó balaen ke Jisas, monen, “Naw na lebeng mà he, Sér, ominu yó lemolò kóm.”[m]
60 Mon Jisas se mò du, “Tódô angat hebengem tu he kem kun dumu là hemtahu yóm maem. Okóm yó kóm nmò, fen nam e hetngón bè kem tau yóm kogot Dwata tau.”
61 Ne bud wen sotu tau mudél ebè Jisas, monen, “Angat lolou uu he dou, Sér, naw ne mbal ta he dé.”
62 Ne yó mon Jisas mò du, monen, “Là kóen hyu bè yóm tau dmadu ke tlek bud tendo temdélé semfulék. Senged snéen,” monen, “bè yóm tau

---

[m] **9:59** Sotu lanen yóm udélen ebè Jisas yó, “Nan matay mà he, Sér, ominu lemolò kóm.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tô lemolò dou, là kóen hyu ke tlek bud tendo temdélé semfulék. Ke yó nmoen, laen dù muhen ke gmung bè yóm kogot Dwata tau."

Khógów Jisas yó kem hitu folò lewu tau

10 1 Kogolen bè yó, wen hitu folò lewu tau bud nélék Jisas, ket ne lewu kmò khógówen kul, hegnahen lu ebè tu kem benwu gónón angat e mógów. 2 Yó monen mò kul, "Yóm khógówu kuy ni, lómón ke na ye e muta, ne tey lamang yóm nuta ye, són duen là holen wen tau muta du. Hol ye mni dé, bè yóm fun nuta anì bud wen tau hógówen mò muta. 3 Lemwót ye ne. Nim khógówu kuy ni, hol lómón ke yó kem ngà ubiha hógówu elem blóng tu kem ógóf lóbô lem bnes boluyen wolf. 4 Bê ye abay mit filak duhen ke bag duhen ke tlumfà. Bê ye hegen kestulón ye bè yó kem tau geslong ye bè lan.

5 Ke wen gónô gónó ye husek, yó tanay mon ye mò yó kem tau nô lemen, 'Dwata he hol henek nawa ye.' 6 Ke wen tau menek nawahen bè yóm gónô yó, ne ke hnódó le yu, angat tódô nô bélê le se yóm kenek nawa lemwót bè Dwata. Okóm ke laen dù tau hmódó kuy bè yó, là se henek Dwata du nawa le. 7 Yó se tanay gónô gónón wen hmódó kuy, yó se mò gónó ye mefet efet kól bè kulék ye. Yó se hken le kuy, yó se tódô ken ye, abay se yóm tau mò nmò, knóón ke wen ofolen. Bê ye abay mili bè kem dumu gónô.

8 Sok wen benwu gónó ye sut, ne ke hnódó le yu bè yó, sok wen hken le kuy, yó se tódô ken ye. 9 Hkó ye des yó kem tau gemnóm des bè yó. Ne mon ye mò yó kem tau bè yóm benwu yó, 'Deng moni bélê ye ne yóm kogot Dwata tau.' 10 Okóm ke là wen hmódó kuy bè yóm benwu gónó ye gsut, hewà ye ebè yó kem lan, ne yó mon ye bè yó kem tau bè yó, 11 'Nim tonok lemwót bè kuy benwu demket bè ti me ni, klé me mò ilô yóm angat ktafak Dwata kuy. Okóm ni bê ye abay klifót, deng tô moni bélê ye ne yóm kogot Dwata tau.' 12 Bede yó tulónu kuy," mon Jisas, "ke deng kól yóm kdaw kkukum Dwata tau, angat tey bong ktafaken kul yó kem tau bè yóm benwu là hmódó kuy yó senta yóm angat ktafaken yó kem tau bè syudad boluyen Sodom, yóm benwu tódô hensulék genlà Dwata."

Kudél Jisas yó kem tau là hemtahuhen
(Matyu 11:20-24)

13 Bud mon Jisas, "Nawaw nim yu, kem tau bè Kurasin, nawaw yu snéen kem tau bè Bitsayda. Ke deng tehe ton yó kem tau là Ju le bè Tayal ne bè Sidon ni kem hentaw ton deng nmou lem blóng ye ni, là kô gbek le du ke là lemsek le nes sakù, ne bnulus le kohù lówó le mò ilô yóm deng kehegsel le, ne yóm deng kkogol le yó kem sidek gel nmò le. 14 Sok kól yóm kdaw angat kkukum Dwata tau, gulé he ktafaken kuy senta yóm ktafaken yó kem tau bè Tayal ne bè Sidon. 15 Dalang se kuy, yu kem tau

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bè Kapérnaum," mon Jisas. "Ilóem kmon ye ke gefet bè longit yóm alì kehegeta ye knô. Ngem kà angat tudà Dwata kuy elem lanaw ofi he."

16 Ne bud mudél Jisas bè yó kem lemolò du, yó monen mò kul, "Bè nim khógówu kuy ni, yó se hmungol kuy, lómón ke ou se yóm hnungolen. Yó se kembê kuy, hol lómón se ke ou yóm kenbéen. Ne ke kenbéen ou yóm tau, hol lómón ke kenbéen snéen yóm hógów dou."

Kkól yó kem hitu folò lewu tehe hógów Jisas

17 Legen udì bè yó, bud mulék yó kem hitu folò lewu deng hógów Jisas yó, ya tey kehligal le, mon le mò ke Jisas, "Là bangen du, Sér, yó kem busaw tódô le gotu mdó, botong kimón le kum lan me gel moluy kóm."

18 Mon Jisas se kun, "Tódô tonu Seitan lómón tô silà yóm kehebtangen gu bè longit. 19 Ngem, lemwót bè yóm kwalis deng blayu kuy," monen, "là kô le bud lóbô bélê ye ne yó kem ulal, anien ke gdà ye lu, dalang se yó kem syufón. Ne balù sentenga se kun kgis yóm hohon tekuy Seitan, là kóen matù bélê ye. 20 Okóm," monen, "bê ye mom kat alì hnigal se yóm deng kimón le kuy yó kem busaw. Yó dé hol hnigal ye, yóm boluy ye deng snulat Dwata bè longit."

Kdóyón Jisas ke Dwata
(Matyu 11:25-27; 13:16-17)

21 Bè yóm keseyón le yó, tey kehefligalen ke Jisas yóm Tulus Dwata, yó monen, "Ó Mà, uu se yóm mogot longit ne tonok. Bong kdóyónu kóm, abay se deng wen hegfanem bè yó kem tau laen dù hennagien, okóm bè yó kem tau wen hennagien, là kô heglilebem du bélê le. Duhen yó se, Mà, yóm deng kóm kóyô kehlan du."

22 Bud mon Jisas mò kul, "Deng gotu tódô hkem Mà dou kdéen. Là kô wen tau temngón du yóm Ngà Dwata, tek són Maen. Ne là kô wen tau temngón du yóm Maen, tek són yóm Ngaen, ne tek són yó kem tau deng néléken mò gónóhen hetngón du."

23 Omin Jisas beklil ebè yó kem gel lemolò du, ne wen tulónen kul tek són lu, monen mò kul, "Tey hyu kuy abay se deng ton ye ni kem deng ton ye ni. 24 Tódô tulónu kuy ktahuhen," monen, "tey dê bè yó kem tehe tugod Dwata ekni ne yó kem tehe tau hol geta gel tô hemdeen mton du ni kem kuy ton ni, okóm là kô ton le du. Tô hendeen hnungol le se kul yóm kuy deng gungol ni, okóm là gungol le du."

Yóm hlingón bè yóm tau lemwót bè Samarya

25 Wen sotu bè yó kem gel tmolok hlau sut bè Jisas, wen snólóken béléen mò gónón tmilów du, monen, "Wen tô snólóku béléem, Sér," monen. "Tedu de tô nmou du anì gutahu yóm klowil laen dù sónen?"

26 Bnalà Jisas se, monen, "Tedu de yóm monen bè Sulat Dwata? Tedu de kmò ketngónem du?"

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27 Ne bnalà yóm tau yó, monen, “Yó monen, ‘Hol kenbong nawahem
Dwata, yóm gónóhem mogot. Hotuhem nawahem ebéléem. Hotuhem
gelem mimón du. Béem kó lem hendemem yóm kun kóyô.’ Ne sotu monen,
‘Hol kenbong nawahem kem dumuhem lómón yóm kbong nawahem yóm
kóm knô.’ ”[n]
28 Ne yó mon Jisas mò du, “Tahu se yóm monem. Ke nmoem yóm
monem yó, angat wen kóm klowil laen sónen.”
29 Okóm yóm tau tmolok hlau yó, tô hemtedeng knô. Yó gónón mon du
mò ke Jisas, “Tmau du se mò bang dumuhu du?”
30 Bè yóm kbalà Jisas du, wen tutul tulónen du, monen, “Wen sotu Ju
lemwót bè Jirusalim mógów mool ebè Jiriku, tek sotuhen. Yóm kógówen
yó, wen kem tau mnagaw glebeten bè lan, ne tey kboug le du. Gotu nlus
le béléen kem nesen, song tebel le deng tek udì gónón matay.
31 Yóm igoen masà bè yó, geslaen se klanen bè yó yóm sotu tau
gel demsù ebè Dwata. Ne tonen yóm dumuhen Ju masà bè yó, mom
senyaten, ne tódô hekteng miwes. 32 Senged se yóm sotu tau mius bè yó.
Tau semfu gu bè yóm tehe Libay, kem tau gel tmóbóng bè Gónô Dwata.
Tonen yóm dumuhen Ju masà bè yó, mom senyaten, ne tódô bud hekteng
miwes se kun.
33 Là legenen bè yó, bud sut bè yó sotu tau, bede là Juhen, tau
lemwót bè Samarya se kun. Timbow tonen yóm tau masà bè lan yó, ya
tey kkoduhen du. 34 Tódô hekteng mógów ebéléen anì bnulungen ne
hnungesen yó kem halien, ominen mkay du eta yóm kudaen, ne hgefeten
ebè yóm gónô gónó le gel mefet yó kem tau mógów, ne bè yó gónóhen
semgifà du. 35 Tikóng hayahen bè yó, wen filak blayen yóm tau fun gónô,
ne monen mò du, ‘Fen sen-gifaem dou nim tau ni. Ne ke bud wen filak
gamaem béléen, tenlesu béléem he kesoke bud semfulék.’ ”
36 Ne yó bud mon Jisas ebè yóm tau smólók yó, monen, “Bè kóm
kehegnóm du, mahi du de bè ni kem tlu tau tulónu kóm ni yóm dmumu
du yóm tau bnoug yó kem tau mnagaw?”
37 Ne mon yó sem tau tmolok hlau yó koni, “Yóm tau fen kmodu du, tu
se dmumu du.”
Ne yó mon Jisas mò du, “Yó se mò dnalangem.”

Kauy Jisas kul le Marta ne Midi

38 Bud le hlós mógów le Jisas ne yó kem gel lemolò du. Sut le bè yóm sotu
benwu udì gónóhen nô yóm sotu libun boluyen Marta, ne tey khódóhen
kul bè gónóen. 39 Ne wen se twolihen boluyen Midi. Lemwót ke Midi kun,
fen myón klohok ti Jisas, hnungolen yóm toloken. 40 Bong ke Marta kun fen
hentifesen kmò kehkenen kul. Tikóng deng tmakas, yó gónón mógów ebè

---

[n] **10:27** Hlau 6:5; Hlolò 19:18

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas, monen mò du, “Ó Sér, là hendemem du kô yóm klaen dù dumuhu hemtifes ken bélê ye? Dókem do edini Midi mò tmóbóng do.”

41 Okóm bnalà Jisas, monen, “Tey Marta, tey dê lenóngón nawam se kóm. 42 Tek sotu se yóm bong muhen, duhen yóm deng kun nélék Midi, yóm laen dù bud gemwa du béléen.”

Ktolok Jisas kul mni bè Dwata

(Matyu 6:9-13; 7:7-11)

11 1 Sotu kdaw bè yó, mni bè Dwata Jisas bè yóm sotu gónóhen nô. Kogol yóm knihen yó, wen sotu bè yó kem gel lemolò du mon du mò du, “Ó Sér, tolokem mi dé mni bè Dwata lómón yóm tehe gel ktolok Jan yó kem gel lemolò du.”

2 Ne tahu se. Yó mon Jisas mò kul, “Ke mni ye bè Dwata, yó kmon ye du, mon ye,

‘Mà, kóyô me ke kdéen tau hol madat yóm kóm boluy.
Kóyô me ke géhél nogotem yóm klamangen.
3 Benlayem mi sfeng ken me ket haya.
4 Hol hnifótem kum salà me,
yakà gel hnifót me du yó kem tau gemsalà bélê me.
Ne béem bayà mi ebè yóm tilów mgel.’ ”

5 Ne yó bud mon Jisas mò yó kem gel lemolò du, monen, “Mò kmoen se ke wen sotu bélê ye mógów ebè gónô yóm ween ke sóól buteng, ne ke yó monen mò du, ‘Ó Wè, hlun benlayem o kun ken, 6 abay se wen yóm weu milo slob mefet béléu, ne laen bang gónóhu ma mò hkenu du.’ 7 Ne mò kmoen se,” mon Jisas, “ke yó mom balaen du, monen, ‘Béem hnala ou. Deng hen-getu bak dólu. Deng me gotu hlilil.’ 8 Mò kmò ye du de,” mon Jisas, “ke là btiken ebélê ye? Tódô tulónu kuy, anien ke là btiken na a tmóbóng kuy lemwót bè yóm keswè ye, angat btik he yó syan ke là teflok yóm kni ye béléen, ne gotu suen bélê ye yó kem hni ye.

9 Ni hol tulónu kuy,” mon Jisas. “Ke wen hni ye gel guta ye. Ke wen hnebel ye, ton ye. Ke mbal ye gu bak sut, wen hemta kuy. 10 Ket tau ke wen hnihen gel gutahen. Ke wen hnebelen, tonen. Ke mbal gu bak sut, wen hemta du.

11 Balù sem kuy du kem tuha? Ke mni utón él yóm ngà ye, ulal kô blay ye du? Là kô yó du. 12 Duhen ke mni ngà onuk lenbotù, syufón kô blay ye du? Là kô yó du. 13 Balù se yóm kuy là kgulit,” mon Jisas, “ewenem sana khulung ye bemlay kem ngà ye yóm hyu bélê le. Milud he yóm Mà tekuy bè longit ke hni ye béléen yóm kun Tulus, tódô blayen kuy.”

Kemgis Jisas senta Seitan

(Matyu 12:22-30; Mark 3:20-27)

14 Sotu kdaw, hdó Jisas yóm busaw humew yóm sotu tau. Tikóng deng hdóhen, tódô bud mudél se yóm tau tehe umew yó. Tey keseftaw le du

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó kem tau sbung bè yó. 15 Okóm wen se fen mon du, “Kaem Seitan yóm
htulus du yó, yakà són bè Seitan du gónó le mogot kul yó kem busaw.”
16 Ne bud wen se kem dumu tau tô tmilów ke Jisas, tô hmò le hentaw ton
mò ilô le yóm khógów Dwata du.
17 Okóm tódô tngón Jisas yóm nô lem hendem le, ne yó gónón mon du
mò kul, “Yóm benwu tendo mesgólól nawa tauhen, ne ke sónmò le sfatay,
angat meglà. Balù yó hem sotu gmónô, ke là ssotu nawa le, angat le tódô
seglef. 18 Duhen yó, ke sónmò le sfatay yó kem tau nogot Seitan, deng
mesgólól ne nawa yó kem tau nogoten, ne yó se angat gónó le meglà. Gel
mon ye lemwót bè Seitan yóm kegbeku hdó busaw.
19 Ke tahu se yóm gel mon ye yó, wen snólóku bélê ye. Tedu de gónón
lemwót yóm kul kegbek hdó busaw yó kem gel lemolò kuy? Ke là
lemwóten bè Seitan yóm kul kegbek hdó busaw, yó se gónón gdilô salà
kehedem ye. 20 Tódô lemwót bè yóm kehtulus Dwata do yóm kegbeku hdó
busaw. Ne ni se gónó ye temngón du yóm deng kkólen lem blóng ye yóm
kogot Dwata tau. 21 Yóm kul gónó mogot yó kem busaw,” mon Jisas, “hol
lómón yóm tau kemgis. Deng eles htigel mentey yóm kun gónô, ne laen kô
hemen le yó kem kun kimu. 22 Okóm ke wen tau kemgis sentahen mundug
du, laen kô nan e gmò. Tódô nalaw yóm tau kemgis sentahen yó kem
ngom sfatay tô snaligen, ne tódô nólólen bè kem dumuhen yó kem kimu
negefen béléen. Hol lómón yó se,” mon Jisas, “yóm deng nmou bè Seitan.”
23 “Yóm tau là mungen dou, hohonen ou. Yóm là tnóbóngen do
semtifun kem tau, deng du se fen semkla kul.”

Bud kesfulék yóm busaw ebè yóm tau tehe nalaken
(Matyu 12:43-45)

24 Ne yó bud mon Jisas ebè yó kem tau sbung, monen, “Ke deng mdó bè
yóm tau yóm busaw gel malak du, yó lanen smidok yóm busaw gu lem
bnes mebel gónón e hegnô. Ke laen dù bang tonen, yó mon yóm busaw
yó, ‘Bude mulék ebè yóm tehe gónóhu lemwót dé ni.’ Tahu se. 25 Bè yóm
bud kesfuléken yó, tódô tonen mólós ne minggel kestifesen yóm tehe
gónóhen nô yó. 26 Ominen tódô bud lemwót, hitu dumuhen yóm nan e
nangay mò dumuhen bud nô bè yó, bede yóm sal gulé sentahen ksidek le.
Tikóng le deng gefet bè yó, tódô le setnù bè yóm tau yó. Ya yóm tau yó,
deng mom gulé ne yóm alì ksidek kegnómen du senta bè yóm gnan.”

Yóm tahu kligal

27 Yóm deng ktulón Jisas du nim ni, wen libun mudél ebéléen gu lem
blóng yó kem tey tau sbung, yó monen mò ke Jisas, “Ilóu kehligalen kun
yóm libun gónóm gu sut, yóm gónóm tehe gel tmutù.”
28 Okóm yó mom balà Jisas du, monen, “Milud he kehligalen yóm tau
ke hnungolen yóm udél Dwata, ne nimónen.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tô hmò le ke Jisas yóm hentaw ton
(Matyu 12:38-42)

29 Tikóng le alì sguku ebè Jisas yó kem tey tau wen, yó bud mon Jisas
mò kul, “Tey sidek ni kem tau kmoen ni. Són hnebel le yóm hentaw ton,
okóm laen kô dù bud nmou bélê le. Tek són nmou lem blóng le, són yóm
hentaw ton tehe ton le bè Juna ekni, yóm sotu tehe gna tugod Dwata.
30 Bè yóm tehe gbunù Juna, yó se mò ilô kem tau bè Ninibi du yóm deng
khógów Dwata du elem blóng le. Senged se yóm Ngà Tau, angat wen ton
ye béléen mò ilô le du yó kem tau ni kmoen ni yóm deng khógów Dwata
du elem blóng ye.
31 Bè yóm kdaw kkukum Dwata tau,” mon Jisas, “angat mdà bè yó
se yóm libun boi là Juhen lemwót bè benwu Siba, ne nselen yu. Tehe
gloken milo lemwót gu bè kun benwu là sekna lanen na a hemklingu
ke Selumun, yóm tehe sotu tau hol geta bélê tekuy ekni, yóm alì hulung
hmau. Deng kól lem blóng ye bè ni yóm mkay senta Selumun, okóm deng
mom henda ye. 32 Bè yóm kdaw angat kkukum Dwata tau,” mon Jisas,
“angat le sbung mdà bè yó se kul yó kem tau là Ju le tehe lemwót bè
Ninibi, ne angat nsel le yu. Anam yó ne kul, tek olo Juna he yóm tehe
hetngón du kul yóm udél lemwót bè Dwata, ewenem yó, sana kehegsel le,
ne tódô knogol le yóm sidek gel nmò le. Deng wen yóm mkay senta Juna
deng kól lem blóng ye bè ni, okóm deng mom henda ye.”

Yóm henged solok lówó
(Matyu 5:15; 6:22-23)

33 Ne yó bud mon Jisas mò kul, “Laen kô tau hemtom solok ke deng
mom bnosen, duhen ke mom hnokoben. Bede ke wen gel hemtom solok,
kaem hyónen bè gónón mfatu anì ton kem tau motun yóm layagen.
34 Yóm mata ye,” mon Jisas, “hol timbang solok lówó ye. Yóm tau masa,
mtataw nóng soloken ne lemayag kmò khedemen. Okóm yóm tau sidek
kmoen, lómón ke matay soloken ne kmifu se kmò khedemen. 35 Yó ten-
gama ye, déke là mnóngen yóm solok ye. 36 Ke hono layag lem hendem
ye, laen kô bang gónón kmifu, hol lómón ke mógów ye lem nóng solok
mtataw nóngen.”

Kekbê Jisas yóm kul gel nmò yó kem Farisi ne yó kem tau gel tmolok hlau
(Matyu 23:1-36; Mark 12:38-40)

37 Kogol yóm deng ktolok Jisas, wen sotu Farisi nwiten Jisas ebè
gónóen. Ne tahu se, mung du Jisas, ne seyón kul mken. 38 Ya tey
ketngahen ke Jisas nim Farisi ni yóm là dog kloloen du yóm kul adat bè
kolob tdok gu laan le là deng mken. 39 Omin Jisas mudél ebè yóm Farisi

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó, monen, “Yu kem Farisi, ke hlingónu yóm kuy kmò, lómón yóm tgayan ne huyów olo ye molob tahen, là lemen. Igoen yóm nô lemen, tódô hono keseglom, ne hono nmò sidek. 40 Tey kem tau nungel nim yu. Bè yóm kmò Dwata tau, là kô són du yóm gfan ta nmoen. Nmoen snéen yóm là gfanen. 41 Yó dé hyu, olò bnasa ye lu tu kem élél mò balà yóm hyu gel hton ye ta.

42 Angat tey tafak ye yu kem Farisi. Balù yó kem som lemnaw ye, sana keblay ye ke Dwata yóm gesfoloen. Okóm deng mom knogol ye yóm ktedeng kmò bè kem dumu ye, ne yóm kbong nawa ye ke Dwata. Tey hyu se yóm gel keblay ye yóm gesfoloen, okóm bê ye abay mom knogol yó dum hol bong muhen.

43 Angat tey tafak ye, yu kem Farisi. Bè yóm gel kógów ye bè gónô gel stifun yó kem Ju, kóyô ye ke hol hyón le yu bè gónó le myón yó kem tau hol nadat. Dalang se ke mógów ye bè fedyan, kóyô ye ke hol nadat tau yu. 44 Angat tey tafak ye he. Hol ye mkél bè yóm gónó lembeng laen dù ilô nô tahen. Tódô óyô le mlan tahen yó kem tau, là kô tngón le du yóm ndà le.”

45 Sotu bè yó kem tau gel tmolok hlau myón bè yó, ne mudél ebè Jisas, monen, “Gomong henyakem mi bè yóm udélem yó, Sér.”

46 Ne mon Jisas se mò du, “Senged se kuy, yu kem tau gel tmolok hlau, angat tey tafak ye. Tey sidek keblaten yó kem hlau gel hbô ye kem tau, kóón kuy, balù gdù, là kô ye tmóbóng mit du yóm hbô ye kul. 47 Angat tey tafak ye he. Tey tilob yóm gel nmò ye bè yóm tehe gónó le lembeng yó kem gna tugod Dwata ekni. Blaem hono kem tehe fù ye yóm tehe mò des le. 48 Nim nmò ye ni, ni se gónón gdilô yóm deng kessotu nawa ye mò yóm kul nmò yó kem tehe fù ye. Lu fen hmatay yó kem tehe gna tugod Dwata, ne yu se fen hemtilob yó kem lebeng le. 49 Yó gónóm mon, lemwót bè yóm deng eles ketngón Dwata yóm nmò ye, yó gónóm mon, ‘Angat wen kem tau tugodu ebélê le, ne wen se kem dumu tau hógówu elem blóng le mò mit yóm dou tulón. Wen se angat hnatay le, ne wen se angat hnayam le.’

50 Yó angat guta ye du yóm nmò ye yó, angat snolò Dwata bélê ye kdê yó kem gna tugoden deng tehe hnatay le lemwót bè hol kbut benwu, 51 kewóten bè katay Abél bnonok efet yóm kbonok le ke Sekariya. Tódô kem hnatay le igoen mógów lem blóng yóm gónó le gel demsù ebè Dwata ne yóm Gónô Dwata. Yó tódô tulónu kuy,” mon Jisas, “angat tnafak Dwata yu bè yó kem kdê tugoden tehe matay bnonok.

52 Angat tey tafak ye, yu kem tau gel tmolok hlau. Ten-geed ye hemseng du yóm tahu lan ebè Dwata. Là dog lolò ye du se kuy yóm lan yó, lel ye yó he hemseng yó kem tau tô lemolò du.”

53 Omin Jisas lemwót bè yóm gónô yóm Farisi yó koni. Tódô lenwóten bè yó ne yóm tey sidek kebut le ke Jisas yó kem Farisi ne yó kem tau gel tmolok hlau. Tey dê gel snólók le béléen 54 mò tô dalil le dmuón du bè yóm kbalaen kul.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eles ketgama yóm hemtedeng knô
(Matyu 10:26-27)

12 1 Sotu kdaw bè yó, tódô le muluk ebè Jisas yó kem tey tau wen,
balù hilu libu kwen le, gotu le segdà te hólól ti. Yó gna nmò Jisas,
mudél ebè yó kem gel lemolò du, monen mò kul, “Hol ten-gama ye yóm
kul kmò yó kem Farisi, yóm gel kehlingu le bè yó kem tau gel tedeng.
Yóm kul kmò yó hol lumun ke bólen yóm bulung henok mambang. 2 Bede
kdéen gebnos deng nmò tau, angat gotu gfan. Duhen ke wen bunihen
bè kem dumuhen, angat gotu bud tngón. 3 Yóm tehe gel sentulón ye lem
kifu,” monen, “angat bud gungol ke kemdaw. Ne yóm deng senboyong ye
lem dfél sónen yu, angat bud nból bè gónón wen.”

Olon Dwata dé knikò tekuy
(Matyu 10:28-31)

4 “Yu kem hol dou wè,” mon Jisas, “wen tulónu kuy. Bê ye abay likò bè
tau. Gbek le hmatay lówó ye, okóm kogolen bè yó laen dù bud gmò le.
5 Tódô tulónu kuy yóm mò hol knikò ye,” monen. “Hol knikò ye Dwata,
abay se ke deng hnatayen lówó ye, wen kwalisen tmudà kuy elem lanaw
ofi. Du dé yóm hol tahu knikò ye.

6 Ngem yó kem ngà onuk bnes gel hbalù le, tek lewu lad bli yóm limu
botù. Balù yóm kul là kebtes yó, là kóen wen klifót Dwata bélê le, bà
sotu. Sélét mom yu ne ke tô na a klifót Dwata. 7 Balù yó he kem balu wek
ye, deng gotu nsóhen. Yó gónóm mon, bê ye abay hlikò. Bong ye mebtes
se kuy senta yó kem tey dê ngà onuk bnes.”

Yóm tau là hmalà ke Jisas
(Matyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 “Ni bud tulónu kuy,” mon Jisas, “Yóm tau ke gel tulónen yóm kloloen
do lem blóng kem dumuhen tau, senged se bud ktulónen du se kun yóm
Ngà Tau lem blóng yó kem hógów Dwata nô bè longit. 9 Okóm yóm tau
ke gel hnalaen yóm kloloen do lem blóng kem dumuhen, senged se yóm
Ngà Tau, bud hnalaen se kun lem blóng yó kem hógów Dwata nô bè
longit. 10 Ne sotuhen,” monen, “gbek Dwata hmifót du yóm tau anien ke
hennéen yóm Ngà Tau. Okóm là kô na a gbek Dwata hmifót du yóm tau
ke hennéen kegbek yóm Tulus Dwata.

11 Ke wen tau kmamo kuy lemwót bè yóm klolò ye do, ne ke nit le yu
ebè yó kem gónó le gel stifun yó kem Ju mò gónó le kmukum kuy, duhen
ke nit le yu ebè yó kem gubérnor duhen ke ebè yó kem dumu tau mogot
benwu, bê ye abay tô lenóngón nawa yóm angat mò kbalà ye kul. 12 Abay
se bè yóm kdaw yó, yó hem Tulus Dwata fen angat hefedem du kuy yóm
mò kbalà ye kul.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm hlingón bè yóm tau kwasa nungel

13 Wen sotu tau mudél ebè Jisas, hebkó lem blóng yó kem tey tau
sbung, monen, “Ó Sér, sentulónem dou dé yóm twoguhu anì numunen ou
bè yó kem kimu tehe tebel mà bélê me.”
14 Okóm mon Jisas mò du, “Laen bang kwalisu kmukum kuy, Man,
duhen ke fen tô nólólu bélê ye kimu ye.” 15 Ne bud mudél Jisas ebè yó
kem tau sbung bè yó, monen, “Hol gel ten-gama ye yóm kdéen gel senbì
tau, abay se balù nô kbong kimuhen yóm tau, là kô bè yó du tahu gónón
mowil.”
16 Ominen wen hlingón Jisas bélê le, monen, “Wen sotu tau alì wen
kendengenen, ne bong gel gutahen lem tonoken. 17 Yó nô lem hendemen
nim tau ni, ‘Tedu kóem kmou du nim tey gutahu ni? Laen hol gónóhu
e semtifes kul.’ 18 Ne yó mefet lem hendemen, monen, ‘Ni dii atulu du.
Naw genbà ni kem gna folu, ne hol hbongu yóm mò tlesu du mò gónóhu
e semtifes kdê yó kem deng nutahu, ne mò gónóhu e hemyu kul yó kem
dumu kimuhu. 19 Ne yó angat monu, Tey hyu bagiu nim ou, wen nim tey
henyuhu ni balù mom hilu halay. Naw olò na hdatù dé ni, na hendengen
mken ne minum, naw hol hligal.’
20 Okóm mudél ebéléen Dwata, monen, ‘Nungeli nim uu. Són ktauhem
kifu ni kdeng. Ne yó kem deng henyuhem yó, tau du de bud mfun kul?’ ”
21 Ne bud mudél Jisas ebè yó kem tau sbung bè yó, monen, “Yó se
kmoen yóm tau ke alì sen-glomen kendengenen, okóm bè kton Dwata du,
tau alì élél.”

Bê tekuy tnafa nawa klowil tekuy
(Matyu 6:25-34)

22 Ne bud mudél Jisas ebè yó kem gel lemolò du, monen mò kul, “Bê ye
abay tnafa nawa yóm kmò kken ye duhen ke yóm kmò knes ye. 23 Sélét
mom kken ye ne là gbek Dwata du, anì sem klowil ye du, Dwata tehe
mò du. Ne sélét mom knes ye ne là gbek Dwata du, anì sem lówó ye yó
du, Dwata tehe mò du. 24 Tenngel ye dé yó kem wak, laen kô hulu le, ne
laen se dù bang nuta le, ne laen se dù fol le. Bede tódô wen gel htukô
Dwata kul. Milud he yó dum kuy igoen bong mu ye senta yó kem onuk
koyu. 25 Laen dù tau ke gbeken htahà du udì ktauhen lemwót bè alì ktafa
nawahen klowilen. 26 Ke là se gbekem du yóm tek udì yó, moen se ke
lenóngón nawam yó kem dumun?
27 Tenngel ye dé yó kem bulók lem bnes. Là kô le mò nmò ne là se kô
le mewel mò nes le. Okóm tódô tulónu kuy, balù yó hem alì kun kegeta
Selumun ekni bè yóm alì kwen kendengenen, balù yóm alì keklóón yó
kem nes gel leseken, là kô gsengeden du yóm kul keheklóón yó kem
bulók. 28 Là kóen tahà se kul klowil yó kem bulók, olo le sut nim kemdaw

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ni, ne haya menes le, ne bot le elem ofi. Ke minggel kmò Dwata kul yó
kem bulók balù yóm tey kukol klowil le, milud he knesen kuy. Tey udì
kehtahu ye nim yu. 29 Bê ye tnafa nawa kmò kken ye ne yóm kmò kinum
ye. 30 Ni se gel tnafa nawa yó kem tau là deng temngón ke Dwata. Okóm
yóm Mà tekuy bè longit, deng eles tngónen yóm kwen mu ye du ni kem
ni. 31 Ni dii hol nmò ye. Hogot ye ke Dwata klowil ye, ne du he angat
bemlay du kuy ni kem wen mu ye du ni."

Yóm kendengen bè longit
(Matyu 6:19-21)

32 "Yu kem tau lemolò do," mon Jisas, "balù yóm là kwen ye, bê ye abay
hlikò. Abay se yóm Mà tekuy bè longit yó, tey kehyu nawahen bè yóm
khomongen kuy bè yó kem tau nogoten.
33 Hebli ye yó kem kimu ye, ne blay ye bè yó kem tau élél yóm blihen.
Ke yó nmò ye, lómón ke deng wen filak henyu ye bè longit bè yóm gónó
hemyu filak là buden sidek. Ke wen ten-ginof ye bè longit, là kô wen fen
mtón du ne laen se dù mnagaw du ne laen se dù kaba hemsidek du. 34 Yó
se gónóhen nô kendengen ye, yó se gónón nô nawa ye."

Yóm tau eles ningaten kkól yóm gónóhen mogot

35-36 Yó bud mon Jisas mò kul, monen, "Eles ye hol htifes. Lómón yó
kem tau sónmò le tendo hemku yóm kulék yóm gónó le mogot gu bè yóm
ken nuluhen. Deng le eles htifes, ne deng le eles hemtom solok, anì duhe
kóm, ke sok kól yóm gónó le mogot ne tmaba, tódô kendel lenungkà le
béléen yóm tikeb bak dól. 37 Hligal le du kul yó kem tau là deng le henga
bè yóm kkólen, ne ke deng le eles htifes. Yó tódô tulónu kuy," mon Jisas,
"yóm gónó le mogot yó, angat du tles bud temdof kul. Gotu senseyónen
lu, ne henkenen lu. 38 Balù sóól buteng kkólen, duhen ke móyón mwas,
senged nóm kehligal le yó kem tau deng eles htifes bè yóm kkólen.
39 Yó mò nit nawa ye, ke eles tngón yóm tau fun gónô yóm kmò kifu
nan e knagaw lem gónóen yóm tau mnagaw, eles gabungen anì là
guseken elem gónóen yóm tau mnagaw. 40 Ni bud huléku edu," monen.
"Eles tendo ningat ye yóm bud kkólen elem blóng ye yóm Ngà Tau, abay
se kulel angat kkólen bè yóm uras là gingat ye du."

Yóm tau gulit ne yóm tau là guliten
(Matyu 24:45-51)

41 Bè yóm kungol le du nim tulón Jisas ni, mudél ebè Jisas Pitér,
monen, "Ebélê me kô, Sér, gónón e gbak nim henfengem ni, duhen ke ebè
kdéen tau?"
42 Ne bnalà Jisas se, monen, "Yóm tau gulit kmoen nmò bè yóm gónóhen
mogot, ne hulung hedem, yó se yóm tau tódô gotu hogoten du yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gónóhen mogot yóm gónóen ne yó kem dumu tau mò nmò béléen mò fen semgifà kul. 43 Hligal kun yóm tau mò nmò yó ke tolo lelen hteneb mò nmò bè yóm kkól yóm gónóhen mogot. 44 Tódô tulónu kuy ktahuhen," mon Jisas, "yóm tau gulit kmoen nmò yó, angat gotu hkemen du yóm gónóhen mogot yóm kdê nfunen. 45 Là, ke yó mefet bè nawahen yóm tau mò nmò yó, ke mom monen, 'A, léét he ni kkólen yóm gónóhu mogot.' Ne nbuten mfes yó kem dumuhen mò nmò, kem logi ne kem libun. Ne fen hebsow mken ne hlengel minum se kun. 46 Hek na a kól yóm gónóhen mogot bè yóm kdaw là getgamahen du, yóm kdaw là gingaten du. Ngem kà hnatayen du yóm tau yó, ne uliten du yóm kul glumfak yó kem tau là mimónen. 47 Yóm tau ke deng hónô tngónen yóm hmoen du yóm gónóhen mogot ne mom hningayen, là dog nmoen du, angat tey kbougen du yóm gónóhen mogot.

48 Bong yóm tau ke là deng tngónen du kun yóm hol kóyô yóm gónóhen mogot, ne gmoen se kun yóm gónóhen megtafak, là katen alì mgel kboug le du. Yóm tau ke bong yóm hogot le du, bong se hendón le béléen. Ne yóm tau ke alì bong se yóm hogot le du, milud se kbongen yóm hendón le béléen."

Klolò ke Jisas gónón stólóng nawa tau
(Matyu 10:34-36)

49 Ne yó bud mon Jisas mò kul, "Ke hlingónu du yóm nógówu edini ni, hol lómón ke mite ofi elem benwu. Hendéméu dé ke deng lemtom. 50 Okóm naw na hol glayam gu laanen he, ne hatan mkó béléu nim keblat nawahu ni ke deng mkó tahu yóm keglayamu yó. 51 Ilóem ofo kuy kô ke yó hendufu edini ke naw e sensotu knawa tau te tonok? Okóm là. Yó dé nógówu, naw e sentólóng lu. 52 Kewóten ni ne," monen, "yóm sotu kmuleng, ke limu kwen le, lemwót yó kem tlu, tólóng kul kehedem bè yó kem lewu. 53 Angat gotu sekla nawa le yó kem tau smà ne syê ne tau stuón."

Là getnef le du yóm nmò Dwata
(Matyu 16:2-3)

54 Ne yó bud mon Jisas ebè yó kem tau, monen, "Ke wen lobun hitem ton ye fi gu desdef, gel mon ye, 'Angat kmulón.' Tahu se yó, kmulón. 55 Ne ke gel lemnos fi leged, gel mon ye, 'Angat tey kinì kdaw.' Tahu se yó, kinì. 56 Yu kem tau hemtedeng knô, igò ye sem hulung temnef kul yó kem ton ye bè tonok dalang se yó kem ton ye bè longit, kihol ye là hulung temnef du yóm dou nógów elem blóng ye ni."

Eles kwit sefyu bè Dwata
(Matyu 5:25-26)

57 Ne yó bud mon Jisas mò kul, "Mò ye là eles hemdem du yóm hyu bélê ye? 58 Ke wen tau kmamo kóm, ne tô nwiten u bè gónô skukum, tnanahem

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mit sefyu béléen gu laan ye là deng gefet bè yó. Abay se ke dengi kól bè yó, ngem kà nwiten kóm ebè yóm tau hemdeng knukum. Ne lemwót kun, blayen uu bè fulis mò bmanggù kóm. 59 Tódô tulónu kuy ktahuhen," mon Jisas, "là kói na a gewà ke là nam gotu gbayad du yóm salaem."

Eles hegna ye sel ye

13 1 Bè yóm kdaw yó, wen kem tau sut bè Jisas fen tmulón du yóm nmò Gubérnor Paylét bè yó kem tau lemwót bè Galili. Yóm hanà tolo lel le tô demsù ebè Dwata, tódô gotu hfatay Paylét lu.

2 Ne bnalà Jisas yóm tulón le du yó, monen mò kul, "Yó kem tau hfatay Paylét yó, yó kô kehedem ye du abay se alì bong yóm kul salà senta yó kem dumu tau bè Galili? 3 Là yó du. Bede yó tódô tulónu kuy, ke là eles ye hegsel, ne ke là knogol ye du yó kem sidek gel nmò ye, angat ye matay mekto snéen kuy. 4 Ne bud yó kem sfolò wolu tau deng matay bè Silom," monen, "gdilanen lu yóm gónô geta deng hugón. Bud yó kô kehedem ye du abay se alì bong yóm kul salà senta yóm salà yó kem dumu tau bè Jirusalim? 5 Là yó du. Bede yó tódô tulónu kuy, ke là eles ye hegsel, ne ke là knogol ye du yó kem sidek gel nmò ye, angat ye matay mekto snéen kuy."

Yóm hlingón bè yóm koyu fig là munguhen

6 Ne bud wen henfeng Jisas bélê le, monen, "Wen sotu tau deng wen koyu fig huluhen lem blóng yó kem dumu huluhen. Sotu kdaw bè yó, nan e nauy yóm koyu yó, nénégen ke wen bunguhen, okóm laen dù tonen. 7 Ne monen mò yóm tau gel hebuden du yó kem koyu huluhen yó, monen, 'Ngem dé nim koyu nii. Deng tlu halayen ni ne kegenu tendo gel tô hemdón yóm kbunguhen, ewenem laen kô bang olò tonu du. Tódô nofokem ne. Olon mamà yóm tonok gónóhen mteg.'

8 Ne mon yóm tau gel lembud du, monen, 'Tagad nofok he, Sér. Na henku he bè nim halay ni ne bud lenbud he, naw hensù abunu he. 9 Ne ke sok mungu halay hulin, hyu. Okóm ke là, tódô angat hofokem he.' "

Kkó Jisas des yóm tuha libun kogò bè Kdaw Kehegnô

10 Bè yóm sotu Kdaw Kehegnô, tmolok Jisas bè yóm sotu gónô gel stifun yó kem Ju. 11 Wen libun nô bè yó, wen desen lemwót bè yóm busaw gel malak du. Yó gónón kogò, balù udì ke olò gebtolen kwangen. Deng sfolò wolu halayen ne kegenen deng gemnóm du yóm desen yó. 12 Tikóng ton Jisas, tnabahen ebéléen, ne monen mò du, "Ó Yê Dì, dengi gewà ne bè yóm desem." 13 Omin Jisas menok du yóm libun yó, ne tódô henmungen se btol yóm kwangen, ne ya tey kdóyónen ke Dwata.

14 Okóm yóm tau hol mogot yóm gónô stifun bè yó, deng mom lembut lan Jisas hkó des bè yóm Kdaw Kehegnô. Yó udélen ebè yó kem tau bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó, monen, “Igò sem nem kdaw du hol gel kmò tekuy nmò, yó dé tnana kehkó ye des. Béen mom bè yó dum Kdaw Kehegnô.”

15 Ne bnalà Jisas yóm monen yó, monen mò du, “Tey tau hemtedeng knô yóm yu. Igò sem kuy du bè yóm Kdaw Kehegnô, gel ntó ye fét kem safì ye ne yó kem kudà ye, ne gel hinum ye lu. 16 Ne ni hem libun ni,” monen, “libun semfu gu bè yóm tehe fù tekuy Abraham. Deng sfolò wolu halayen ne yóm deng kegen Seitan mfét du bè yóm desen ni. Là hyuhen kô ke hewau anien ke bè Kdaw Kehegnô?” 17 Bè yóm udél Jisas yó, gotu le mulék myak yó kem hmohon du. Okóm yó kem dumu tau bè yó, gotu le hligal du yó kem dê tennga ton gel nmoen.

Yóm hlingón bè yóm lem hulu alì lemnek
(Matyu 13:31-32; Mark 4:30-32)

18 Bud mon Jisas, monen, “Gónó tekuy e hkél du de yóm kogot Dwata tau? Gónó tekuy e hmingón du de? 19 Sotu gónó tekuy e hmingón du, hol lómón ke yóm lem hulu alì lemnek deng hulu yóm sotu tau bè lamihen. Ngangen efet tmowok yóm huluhen yó, ne baling koyu bong, ne gotu le smala gu ta hangahen yó kem onuk koyu.”

Yóm hlingón bè yóm bulung henok mambang
(Matyu 13:33)

20 Ne bud mon Jisas, monen, “Gónó tekuy e hmingón du du yóm kogot Dwata tau? 21 Sotu gónó tekuy e hmingón du, hol lómón yóm libun mò mambang. Balù tek udì bulung henok bolen bè yóm tey arina deng hnéféen, botong gbeken henok du yóm kbongen.”

Yóm bak dól sikeb
(Matyu 7:13-14,21-23)

22 Kogolen bè yó, lemwót ebè Jirusalim Jisas, ne sónmoen tendo gel slob tmolok bè yó kem benwu mulit lan. 23 Ne wen tau smólók du béléen, monen, “Ó Sér, angat là holen wen kóó tau gmuta du yóm klowil laen dù sónen?”

Ne bnalà Jisas se lu, monen, 24 “Yóm lan ebè yóm klowil laen dù sónen, hol lómón ke bak dól sikeb. Hotu ye són gel ye husek edu, abay se angat tey dê tau móyô husek elemen hulin kdaw, okóm là kô le gusek elemen. 25 Abay se angat nseng yóm fun gónô yóm bak dólen. Angat tey ktaba ye doli beng, angat mon ye, ‘Lenungkaem kum dé, Sér, nim seng bak dólem nii.’ Ne yó mom angat balaen kuy yóm fun gónô, monen, ‘Là kô tngónu du gónó ye gu lemwót.’ 26 Ne yó se kuy angat bud balà du, mon ye, ‘Igò me sem deng tehe gel seyón kóm mken du, ne lelem deng tehe gel tmolok bè benwu me ekni.’ 27 Okóm yó mom angat bud balaen kuy, monen, ‘Là kô tngónu du gónó ye gu lemwót. Hlayuk ye béléu, yu kem tau gel mò sidek.’

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Ngem he," mon Jisas, "angat tey keheslaf ye dmumu mkik ne sembéhé
kakim kesok ton ye lem kun benwu nogot Dwata yó kem tehe fù tekuy,
le Abraham ne Isak ne Jakub, ne dalang se yó kem kdê tehe gna tugod
Dwata. Okóm yó dum kuy, angat tódô tudà le yu. 29 Angat tey dê tau là Ju
le, lemwót fi gu dmata kdaw ne fi gu desdef ne fi gu leged ne fi gu debwak.
Angat le gotu seyón mken bè yóm kun benwu nogot Dwata. Tódô kentihen
benwu talak tonok angat gónó le gu lemwót yó kem tau angat mung bè
yó. 30 Wen se yó kem tau deng ghuli nim kmoen ni, angat le gegna bè yóm
kdaw yó. Ne yó kem tau deng gegna nim kmoen ni, angat le bud ghuli bè
yóm kdaw yó."

Klayuk nawa Jisas yó kem tau bè Jirusalim
(Matyu 23:37-39)

31 Bè yóm kmoen yó, wen kem Farisi sut bè Jisas, mon le mò du, "Béem
là kson nô bè ni ne, wen Hirod, tô hfatayen uu kun."
32 Mon Jisas se mò kul, "Mulék ye etu ne, ne hol tulón ye yóm tau alì
hulung smukat yó, mon ye mò du, 'Kemdaw ni ne haya, tolo lelu he hdó
busaw ne hkó des. Lewu ni kehedengu du yóm nmou.' 33 Tódô henlósu
nim kógówu kemdaw ni, ne haya efet lewu ni, abay se là kô tódô kihu
benwu du gónóhen matay yóm tugod Dwata ke là hol bè Jirusalim du he.
34 Yu kem tau menwu bè Jirusalim, sal gel hnatay ye yó kem tau tugod
Dwata, ne gel hnatay sentudà ye botu yó kem gel hógów Dwata ebélê ye.
Deng hilu duléku ne tô móyô sembung kuy, lómón tô kmou kuy, lómón yóm
mlon gel kenleken elaan hafaken yó kem ngaen, okóm là kô ye dog móyô.
35 Yó se gónó Dwata tódô mayà du lem blóng ye yóm Gónóen. Tódô tulónu
kuy ktahuhen, là tagad na ye bud ton do he ke là nan na kól yóm kdaw
angat kmon ye du, 'Dwata he hol tmóbóng du yóm tau deng hógówen.' "[o]

Bud kehkó Jisas des bè Kdaw Kehegnô

14 1 Bè yóm sotu Kdaw Kehegnô, henkenen Jisas bè gónóen yóm sotu
Farisi. Nim Farisi ni, sotu gónó le mogot yó kem dumuhen Farisi.
Ne sónmò le semtngel ke Jisas yó kem dumu tau nô bè yó. 2 Ne wen tau
gemnóm des bnolok nô bè yó bè soluhen. 3 Ne snólók Jisas yó kem tau gel
tmolok hlau ne yó kem Farisi, monen, "Là sideken bè hlau tekuy kô ke
hkó tekuy des bè Kdaw Kehegnô?" 4 Okóm tódô le gotu neb yó kem tau.
Omin Jisas mogot yóm tau bnolok, ne hkóhen desen, ne monen mò du,
"Muléki ne, Wè." 5 Ominen bud mudél ebè yó kem tau tendo semtngel du,
monen, "Mò kmoen de ke wen ngà ye, duhen ke safì ye, kulel kegeblosen
elem yóm sol ngelem wen élen bè yóm Kdaw Kehegnô, là henmung nalu
ye du kô?" 6 Ne laen dù bang kmò kbalà le du.

---

[o] **13:35** Lingón 118:26

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ktolok Jisas yóm kehyu adat

7 Gel nbot mata Jisas yóm kendel gel któdô le desyung yó kem dumu
tau deng tinok yóm Farisi fun gónô yó. Yó gónón mon du mò kul, monen,
8 "Ke sok tinok le tekuy ebè gónô mulu, bê tekuy kendel gel tódô desyung.
Déke wen tau hol geta senta tekuy tinoken. 9 Ke gdek yóm tau hol geta
yó, angat nilihen yóm gónó tekuy myón yóm tau fun gónô, ne monen,
'Wen tau hyónu bè yó,' ne tles hyónen tekuy bè sokok. Mom yó ne kenyak
tekuy.
10 Yó dé hyu ke gel tinok le tekuy ebè gónô mulu, na tekuy gna myón bè
sokok. Nangat tekuy ktabahen tekuy e desyung yóm tau fun gónô. Duhe
kóm, dilô kadat le tekuy lem blóng yó kem dumu tau deng tinoken. 11 Yó
se tau hegetahen knóen, angat heglaan Dwata. Okóm yóm tau heglaanen
knóen, angat hegeta Dwata."
12 Ne bud tóng Jisas se yóm tau fun gónô, monen mò du, "Dalang
se kóm, Wè, ke hemkeni tau bè gónóem, duhen ke moi ken bong,
béem tinok yó kem weem, duhen ke yó kem dumuhem setwoli, ne yó
kem dumuhem setwoli eddoli, duhen ke yó kem dumuhem sebét wen
kendengen le. Ke tinokem lu, déke bud bnalà le u bè yóm kehkenem kul,
ne deng mom gutahem ne ofolem du. 13 Ke moi ken bong," monen, "yó
dé tinokem tu kem tau élél, yó kem tau hikot, yó kem tau tugô, ne yó
kem tau butô. 14 Ke ni se nmoem, tey angat któbóng Dwata kóm, abay se
là gbek le bud malà kóm. Dwata he fen malà du béléem ke sok hto yóm
kdaw gotu klowil yó kem tau hyu kmò le."

Yóm hlingón bè yóm mò ken bong
(Matyu 22:1-10)

15 Wen se sotu tau seyón ke Jisas mken hnungolen yóm tulónen, ne
monen mò du, "Ilóu se angat tey kehligalen yóm tau angat mung bè yóm
ken bong nmò Dwata lem yóm benwu nogoten."
16 Bnalà Jisas se, bede hningónen, monen mò du, "Wen sotu tau mò
ken bong, ne tey dê tau tinoken edu. 17 Tikóng deng hto butengen yóm
ken bong yó, ominen hewót yóm tau gel dóken ebè tu kem tau deng tehe
tinoken mò bud mbal kul. Yó tulón hwiten du, monen, 'Géhél ye ne. Deng
gotu deng ne kdéen.' 18 Okóm deng le mom gotu dmawa. Mon yóm sotu,
'Nan hnifót ou, là gógówe. Yakà wen tonok deng benlihu, naw e nauy.'
19 Ne bud mon yóm sotuhen, 'Nan hnifót ou, là gógówe. Wen yó kem sfolò
safì deng benlihu, naw e tô tilów hdadu lu.' 20 Dalang se yóm sotuhen,
bud yó snéen, monen, 'Là gógówe dou. Lomihe myehen.'
21 Ne tódô bud haking mulék yóm tau dóken yó, ne gotu tulónen bè yóm
gónóhen mogot yóm gónó le là gógów yó kem tau deng tehe tinoken. Ya
tey kebuten yóm tau fun gónô yó, ne bud monen mò yóm tau gel dóken yó,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

‘Hetlasiki do nulitem yó kem lan lamang kkólen bè yó kem lan lemnek bè nim benwu tekuy ni. Nam e nangay dou yó kem tau élél, yó kem tau hikot, yó kem tau butô, ne yó kem tau tugô, gotu nwitem lu edini.’ Ne tahu se. 22 Tikóng bud kól, monen mò yóm gónóhen mogot, ‘Deng ni sii lu yó kem tau bud tinokem, Sér, okóm tolo wen he duen yóm gónóhen là deng meskel nim gónóem.’ 23 Ne bud dók yóm tau fun gónô, monen, ‘Mógówi do elem bulul dé ebè tu kem lan lemnek, ne hol nubugem lu anì mosol le se kul, anì hol seklot tau lem gónóu. 24 Tódô tulónu kuy,’ monen, ‘tu kem tau deng tehe tinoku, là kô gtob le du kul nim ken deng nmou ni.’ ”

Kmò yóm klolò ke Jisas
(Matyu 10:37-38)

25 Sotu kdaw bè yó, bud lemwót Jisas, ne tey tau wen tendo mung du. Ne beklil ebélê le Jisas, ne monen mò kul, 26 “Yóm tau ke loloen o, okóm ke alì gfét nawahen bè kem tuhahen ne bè yehenen, duhen bè yó kem ngaen kkólen bè yó kem dumuhen setwoli, dalang se bè yóm kun klowil, kéngen yóm kloloen do yó. 27 Yóm tau ke loloen o, okóm là eles tnihangen du krosen, kéngen yóm kloloen do yó.[p]

28 Ke wen bélê ye tô hemdà gónô bong,” mon Jisas, “nan na gna hendem ke hilu yóm angat gamaen edu anì tngónen ke dô gbeken angat hemdeng du. 29 Là yó ke olohen deng hemdà heheken, ne là dog gtógónen hemdeng du, angat senflowon yó kem tau mton du yóm gónô bnalahen yó. 30 Angat mon le, ‘Tumù ne ke bê dog tehe tilów ke là gbek hemdeng du.’

31 Senged se,” mon Jisas, “ke yóm sotu tau hol geta, là kô lumelen du mit sfatay bè yóm dumuhen geta ke là nan ne hendem du ke dô blà yóm sfolò libu yóm lewu folò libu mundug ebéléen. 32 Ke là gbeken kul, wen kendel hlolok hógówen etu igoen tolo mayuk béléen na a mit sefyu bè yóm tau hol geta angat tô dumuhen sfatay. 33 Lómón sem ni néen yóm klolò ye do,” mon Jisas. “Yóm tau ke là dog tebelen du yó kem gónón gfét nawahen, kéngen yóm kloloen do.”

Yóm kahì laen dù bud nómen
(Matyu 5:13; Mark 9:50)

34 “Tey hyu yóm kahì,” mon Jisas, “okóm ke deng mkó yóm khééten, là kô wen lanem bud hulék du edu ne. 35 Laen dù bud muhen ne balù bè tonok, ne balù desenfól. Tódô kem bot ne. Yóm tau wen klinguhen, hol hmungol.”

Yóm hlingón bè yóm ubiha tabag
(Matyu 18:12-14)

15 1 Sotu kdaw bè yó, tey dê tau gel mtuk bwis ne yó kem dumu tau gemsalà sembung ke Jisas na a hmungol yóm ktoloken. 2 Yó gel slón

---

p **14:27** Yóm kros mon Jisas yó, hningónen yóm là klikò le matay bè yóm klolò le du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

le ke Jisas yó kem Farisi ne yó kem tau gel tmolok hlau, mon le, “Nim Jisas ni, sónmoen tendo gel hmódó yó kem tau gemsalà, lelen gel segbót mken bélê le.”

3 Bè yóm kungol Jisas du yóm mon le yó, yó gónón wen hningónen bélê le, monen, 4 “Ke wen sotu bélê ye mfun lematu ubiha, tedu mò kmoen du se ke sotu lana bélê le? Ngem kà nan na tebel yóm syóm folò syóm ditu bè gónóhen gel hótób kul anì nan e hnebel yóm sotu lana lem blóng le efet bud tonen. 5 Yóm deng ktonen du, tey kehligalen. Tódô henmungen hkabal du 6 ne niten mulék ebè gónóen. Tikóng deng kól ta, gotu tnabahen yó kem ween kkólen bè yó kem dumuhen sebét, ne monen mò kul, ‘Hligal tekuy. Deng bud tonu yóm lana bè yó kem ubihahu.’ 7 Tódô tulónu kuy,” mon Jisas, “hol lómón yó se yóm kehligal le bè longit ke ton le kehegsel yóm sotu tau gemsalà. Bong kligal le béléen senta yó kem syóm folò syóm tau là tabag le, deng tedeng kmò le.”

Yóm hlingón bè yóm filak mgel lana

8 “Ne sotuhen,” mon Jisas, “wen sotu libun hemyu sfolò filak blówón alì mebtes. Mò kmoen du se ke sotu lana du? Yó nmoen, hentomen soloken, ne nunóhen gu tek seelen, ngangen ne smisif mebel du efet bud tonen. 9 Yóm deng bud ktonen du, gotu tnabahen yó kem ween kkólen bè yó kem dumuhen sebét, monen mò kul, ‘Hligal tekuy. Deng bud tonu yóm lana bè filaku.’ 10 Tódô tulónu kuy,” mon Jisas, “hol lómón yó se kehligal yó kem hógów Dwata nô bè longit ke hegsel yóm sotu tau gemsalà.”

Yóm hlingón bè yóm ngà htabag

11 Bud wen sotu tulón Jisas kul, monen, “Wen sotu tau lewu ngaen logi. 12 Monen mò ke maen yóm twoli, ‘Ó Mà, blayem béléu ne yóm dou ólól bè yó kem kimuhem.’ Tahu se, nólól mà le yó kem kimuhen.

13 Kogolen bè yó, fen gotu hbalù yóm ngà són twoli yóm kun kimu, ne ominen lemwót htabag, ne gotu niten yó kem filaken. Tey mayuk yóm benwu gónóhen e solu, ne tódô hotuhen óyóen mamà du bè yó kem laen muhen yóm filaken. 14 Ngangen mò du efet gotu. Nan e mbel yóm tey bitil bong lem yóm benwu gónóhen nô yó, blaem laen bang bud kwahen yóm logi yó koni. 15 Kewóten bè yó ne, nan e mò nmò bè yóm sotu tau lem yóm benwu yó. Yó hmoen du yóm tau yó, gel hemken sdô. 16 Ya tey tô óyóen mken se kun bè yóm kul ken yó kem sdô, okóm là kô blay le du.

17 Tikóng deng gsel ne, monen, “Blaem tum bè le mà, sal gel glukas ken le yó kem tau gel mò nmò béléen, kóen nim dou, fene tô lemnus. 18 Tódóe bud mulék ebè mà dé ni, ne yó angat monu mò du, ‘Mà, tey salau bè Dwata, ne tey salau béléem snéen. 19 Là buden knóón ne ke bud ngaem ou. Tódô heskélem ou bè yó kem tau gel mò nmò béléem.’ ”

20 Tahu se, lemwót yóm ngà tehe htabag yó, ne mulék ebè maen. Bè yóm hanà tolo klayuken bè gónô le, maen gna mton du. Ya tey kkoduhen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du. Ominen tódô mlóy nan e senlong lenkef yóm ngaen, lelen melek du.
21 Ne yó mon yóm logi mò ke maen, monen, ‘Ó Mà, tey salau bè Dwata,
ne tey salau béléem snéen. Là buden knóón ne ke bud tô ngaem ou.’
22 Okóm yóm maen, tódô kendel tnabahen yó kem tau mò nmò béléen,
ne monen mò kul, ‘Hetlasik géhél nit ye dou edini yóm nes alì tilob mò
lesek nim ngau. Ma ye do tising mò suu bè tdoken, ne tlumfaen. 23 Omin
ye mangay kut yóm ngà safì mabù mò tnétê ye anì na tekuy hol hligal
mken. 24 Abay se nim ngau ni, lómón ke deng matay, okóm deng bud
mowil. Deng tehe hlana, okóm deng bud hton.’ Ne tahu se, nbut le bè yó
ne hligal.
25 Bong yóm ngaen twogu, tolo nô bè tniba kun. Bè yóm kuléken, deng
moni ebè gónô ne, gungolen yóm tey kehligal le tembol ne madal. 26 Yó
ne tnabahen yóm sotu tau mò nmò bè maen, ne snólóken béléen, monen,
‘Tedu tum alì hnigal le?’ 27 Ne mudél yóm tau snólóken yó, monen,
‘Yóm twolihem deng bud kól. Htétê maem yóm ngà safì mabù, hnigalen
kkólen, abay se laen dù tonen hemenen.’
28 Okóm mom lembut yóm logi twogu yó, ne là dogen motun ta. Omin
maen mnaul elaan nan e nubug anì motun ta. 29 Mom yó monen mò
ke maen, monen, ‘Tenngelem dé, Mà, tey deng kegenu tendo mò nmò
béléem, lómón tóe tau hesek. Ne balù sulék ke deng sen-gilu uu. Ewenem
yó, balù yóm ngà kambing, là kô deng nam e htétê du do mò gónóhu mit
kem dumuhu hligal. 30 Mom ni he fen gónóhem hmatay yóm ngà safì
mabù bè kkól nim ngaem alì hegwós kimuhem bè kem libun hdóyón.’
31 Ne yó mon maen mò du, ‘Ó Ngà, sónmoem tendo glébéd béléu se
kóm, ne yóm kdê kimuhu, sal hono kóm se funen. 32 Bê tekuy tô là hligal,
abay se yóm twolihem, lómón ke deng matay, okóm deng bud mowil.
Deng tehe hlana, okóm deng bud hton.’ ”

Yóm tau là gulit kogoten yóm hmò le du

16 1 Ne bud wen tulón Jisas yó kem tau gel lemolò du, monen,
“Wen sotu tau alì wen kendengenen, ne mtukul se tau fen
hogoten yó kem kimuhen. Sotu kdaw bè yó, wen tulón le du nim tau
wen kendengenen ni, mon le, ‘Yóm tau fen hogotem kimuhem, wen gel
namaen du.’ 2 Kewóten se kun yóm tau wen kendengenen, tinoken yóm
tau tnifù le yó, monen mò du, ‘Deng wen gungolu gbak ebéléem. Gotu
snulatem dou kun yóm kmò khógówem du yó kem kimuhu, abay se sónen
ni ne khogotu du kóm.’
3 Tahu se. Yó mon nawa yóm tau tnifù le yó, monen, ‘Tey. Tedu bud
atulu du yóm angat kkóhen du béléu yóm gónóhu mogot nim nmò hogoten
dou ni? Blaem là gbeku du dou yóm nmò blat, ne là se mlose mni bè kem
dumuhu. 4 A, ni dii kehlanu du anì wen kem weu angat hmódó do bè gónô
le ke deng kóhen béléu yóm gónóhu mogot nim nmò hkemen do ni.’

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Yó nmoen yóm tau là gulit yó, gotu tinoken yó kem tau tehe mutóng béléen bè kimu yóm gónóhen mogot. Sut bè yó yóm tanayen, monen mò du, ‘Hilu yóm kóm tehe nutóng bè yóm gónóhu mogot?’ 6 Monen, ‘Lematu lata hono hnolo.’ Mon yóm tau hulung hemlan yó, ‘Ni dii listahem. Olom smulat limu folò ne.’

7 Ne bud sut se yóm sotuhen, bud monen mò du, ‘Hilu yóm kóm tehe nutóng?’ Monen se, ‘Lemibu abì halay.’ Bud mon yóm tau hulung hemlan yó, ‘Ni dii listahem. Olom smulat wolu latu ne.’

8 Tikóng tngón yóm tau fun kendengen yóm kmò kehlanen du yóm atulen yóm tau là gulit yó koni, botong monen, ‘Tey hulung hemlan yóm klowilen elem haya yóm tau là gulit yó.’ ” Bud mon Jisas, “Yó kem tau són ktes le klowil le te tonok, tey le hulung eles temgama du yóm klowil le elem haya. Yake bud lómón se yó yóm kul eles ketgama du yóm klowil laen dù sónen yó kem tau deng nô lem layag. 9 Tódô tulónu kuy,” mon Jisas, “Hol gel benlay ye yó kem tau élél yó kem kendengen ye te tonok. Abay se ke deng gotu blay ye, angat tey khódó Dwata kuy ditu bè yóm gónó ye angat nô laen kô dù tul sónen.

10 Yóm tau ke gulit kogoten yó kem udì hogot le du, bud gulit snéen bè yóm bong. Ne ke là gulit kogoten du yó kem udì hogot le du, là se gulit kogoten du yóm bong. 11 Ke là gulit kogot ye du yó kem kimu ye lem nim benwu ni, laen se kô dù kimu angat blay Dwata kuy bè longit, yóm kimu hol tahu duhen. 12 Ne ke là gulit kogot ye du yó kem sundu kuy du, laen se kô dù angat blay Dwata kuy.

13 Laen kô dù tau,” mon Jisas, “ke lewu gónóhen mogot. Ke yó tô nmoen, déke mtukul knutó nawahen, ne mtukul se henlom nawahen. Déke mtukul fen nimónen, ne mtukul se fen sen-gilen. Ke són filak ktes ye, là kô gbek ye mimón ke Dwata.”

Kem dumu tolok Jisas

(Matyu 11:12-13; 5:31-32; Mark 10:11-12)

14 Wen se kem Farisi nô bè yó, yó kem tau són filak alì henlom nawa le. Tikóng gungol le nim mon Jisas ni, mom sendekà le. 15 Yó gónó Jisas mon du mò kul, “Tey dê nmò hegfan ye bè tau anì tedeng kton le kuy, okóm tódô tngón Dwata lem hendem ye. Yó kem alì mebtes bè kehedem tau, bè kton Dwata du, laen kô dù muhen.

16 Gu laanen là deng sut yóm Jan gel mabtays,” mon Jisas, “són yó gel hlolò le yó kem tau, són yó kem tehe hlau Musis, ne són yó kem tehe snulat yó kem gna tugod Dwata. Okóm bè yóm deng ksut Jan, nbuten bè yó ne wen Tulón Hyu hetngón le gbak ebè yóm kmò kogot Dwata tau. Bè yóm kungol le du yó kem tau, hotu le gel le anì gmung le. 17 Angat kmanas yóm longit ne yóm tonok,” monen. “Okóm yóm hlau Musis, balù yó kem olo leneken, là kóen na a lana.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Ne bud mon Jisas, “Yóm logi ke kóhen yehenen ne bud myehen dumu
libun, deng ndaen ne yóm libun gna yehenen. Ne ke wen dumu logi bud
myehen du yóm libun yó, bud salaen bè Dwata se kun.”

Yóm tau wen kendengenen ne Lasarus

19 Bud wen tulón Jisas kul, monen, “Wen sotu tau alì wen kendengenen.
Són gel leseken yó kem nes alì mebtes, ne tey mdengen klowilen ket
kdaw. 20 Ne wen se sotu tau élél laen dù bang gónóhen ma boluyen
Lasarus. Nim Lasarus ni, tódô tfeng lówóhen mgas. Ket haya le na a gel
hmasà du bè bak tikeb labat yóm tau wen kendengenen yó. 21 Kóyóen ke
wen blay le du yó kem ubang ken gel btang gu te lemisa yóm tau wen
kendengenen yó. Balù yó kem ohu, gotu sut béléen na a dmilut yó kem
tey mgasen. 22 Sotu kdaw bè yó, matay yóm tau élél yó. Ne tódô wen
hógów Dwata gu bè longit na a mangay du, ne nit le ebè longit klohok
Abraham. Kóngen na a matay se kun yóm tau wen kendengenen yó,
ne lebeng le. 23 Tódô hlós elem lanaw ofi, ya tey keglayamen. Tikóng
temngel etta, tódô tonen Abraham, okóm mayuk béléen yóm gónóhen nô.
Ne tonen se Lasarus myón klohoken.

24 Ne tmaba ebè Abraham yóm tau tehe wen kendengenen yó, monen,
‘Ó Fù Abraham, hol knoduhem ou. Dókem do edini Lasarus anì nan e
hentdak dou él lem baku, bà mon se tey keglayamu bè nim ofi gónóhu nô
ni.’

25 Okóm bnalà Abraham, monen, ‘Hentulónem nawa, Fù, yóm tehe
kóm klowil. Deng gotu gutahem ne kehyuhen, kóen kun nim Lasarus, fen
gutahen ksideken. Okóm ni, deng gsengel ne kun kegnóm du bè ni, ne
feni meflayam kóm. 26 Lelen yó he,’ mon Abraham, ‘wen tey sol leyóng
nô lem blóng tekuy. Anien he ke wen tô lemwót gu dini ke tô mógów
edyó, là kô gifalen du. Dalang se ke wen tô lemwót gu dyó, là se kô wen
gemgifal du edini.’

27 Ne bud mudél yóm tau tehe wen kendengenen yó koni, monen, ‘Ke
yó se kmoen, Fù, yó hol henkoduhu béléem, hol dókem dou Lasarus ebè
gónô mà, 28 yakà wen yó kem limu twolihu anì eles hetngónen kul, anì là
glolò le dou ebè nim tey gónóu meflayam ni.’

29 Yó bud balà Abraham du, monen, ‘Deng nô bélê le yó kem tehe
snulat Musis ne yó kem dumu tugod Dwata ekni, tódô hol hnungol le he
yó.’

30 Ne bud mon yóm tau tehe wen kendengenen, monen, ‘Là, Fù, là kô
hnungol le du. Hnongum se ke wen tau bud mowil sut bélê le, ngem
kaem knogol le yó kem sidek gel nmò le.’

31 Yó bud balà Abraham du, monen, ‘Ke là hnungol le du yóm tehe
snulat Musis ne yó kem dumu tugod Dwata, sélét mom hnungol le ne
baluen ke wen tau bud mowil mógów ebélê le.’ ”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bê tekuy hebtang kem dumu tekuy
(Matyu 18:6-7,21-22; Mark 9:42)

17 1 Yó bud mon Jisas ebè yó kem gel lemolò du, monen, “Laen kô
gembek semya du se ke bangen sut bè tau yóm gónóhen btang
elem salà. Okóm nawaw tey tafaken yóm tau hebtangen kem dumuhen.
2 Mom hyu béléen he yóm tau yó ke tódô bot le elem mohin gu laanen là
deng wen tau hebtangen, tléwéng bè liholen yóm botu gónó gel gmaling,
olo ke hebtangen elem salà yóm sotu ngà. 3 Duhen yó,” monen, “eles hol
ten-gama ye se yóm kuy kmò. Ke wen salà nmoen bélê ye yóm sotu dumu
ye,” monen, “bnólów ye. Sok hegsel, hol hnifót ye. 4 Baluen he ke hitu
duléken gemsalà bélê ye yóm sendaw, ne ke hitu duléken se hegsel bélê
ye, tódô hnifót ye.”

Kehtahu bè Dwata

5 Ne mudél le ebè Jisas yó kem gel hógówen, mon le mò du, “Hol
tennuem kum dé, Sér, yóm kehtahu me.”
6 Bnalà Jisas se, monen, “Ke bnotù tekuy yóm kehtahu ye, anien ke
lómón kutiten yóm lem hulu alì lemnek bè kdéen, kaem gbek ye ne mdók
nim koyu bong nii anì tódô mdó bè ni, ne mili elem mohin, tódô nimónen
yu.”

Hol kun kmò yóm tau dók

7 Bud mon Jisas, “Mò kmoen ke wen bélê ye wen tau gel dóken dmadu
duhen ke semgyok ubiha. Ke unihen kól ta, yó kô udélem ebéléen, ‘Géhéli
ne, nam e mken?’ Là kô yó du. 8 Kaem yó dé mom mon ye mò du, ‘Nam
molob kut dé, moi kut ken anì henkenem o. Hulihi mken he kóm.’ 9 Yóm
tau gel dók ye yó,” mon Jisas, “ya mon ke hendemen yóm keslamat ye
béléen bè yóm gel kimónen yó kem gel dók ye du. 10 Lómón se yó néen
yóm kuy,” monen. “Ke sok deng gotu gdeng ye yóm deng hmò Dwata kuy,
tódô mon ye, ‘Olo me kem tau hkawang gel dóken ni dum kum. Tódô
nmò me yóm gel hmoen kum.’ ”

Kehkó Jisas des yó kem sfolò tau

11 Yóm kógów Jisas ebè Jirusalim, mlan lem blóng yó kem prubinsya
Samarya ne Galili. 12 Yóm igoen tolo mógów ebè yóm sotu benwu udì bè
yó, wen kem sfolò tau lemebet du, hono gemnóm yóm des mifù. Yó nmò
le, mdà le mayuk, 13 ne tmaba le ebè Jisas, mon le, “Ó Jisas, gónó me
mogot, hol knoduhem mi.”
14 Bè yóm kton Jisas kul, yó monen mò kul, “Tù ye ne, ne ye e hetngel
lówó ye bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata.” Ne tahu se, lemwót le. Ne
yóm igò le mógów, tódô gotu mimot mkó bélê le se yóm des le.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Wen sotu bélê le bè yóm ktonen du yóm deng kkó yóm desen, tódô
mlóy semfulék ebè Jisas, ya tey kdóyónen ke Dwata, tey kehgelen udélen.
16 Tódô na a hegluduk klohok ti Jisas, ne tey kdóyónen du. Nim tau ni, là
Juhen, tau lemwót bè Samarya.
17 Ne mudél ebéléen Jisas, monen, "Là sfolò ye du kô yóm deng gotu
mkó desen? Nô se lu du yó kem syóm? 18 Tek sónen u ne kô yóm semfulék
na a dmóyón ke Dwata? Lelem là Ju he kóm." 19 Ne yó bud mon Jisas mò
du, "Mdai ne, Wè, ne hlósi. Yóm kehtahuhem béléu, yó se gónóhen mkó
yóm desem."

Kmò yóm angat bud kesfulék Jisas
(Matyu 24:23-28,37-41)

20 Sotu kdaw bè yó, snólók kem Farisi bè Jisas, mon le, "Kilón de ksuten
yóm kogot Dwata tau?"
Bnalà Jisas lu, monen, "Laen kô dù tau mton du yóm ksuten. 21 Laen se
kô angat mon du, 'Ngem, deng ni,' duhen ke mon le, 'Deng tu,' yó gónón
laen dù tau mton du yóm kogot Dwata tau abay se deng tódô sù Dwata
lem nawa ye."
22 Bud mudél Jisas ebè yó kem gel lemolò du, monen mò kul, "Angat
wen kdawen tey kehdeen ye du ke géhél bud semfulék ebélê ye yóm Ngà
Tau, balù olon sendaw, okóm là kô ton ye du. 23 Angat wen mon du mò
kuy, 'Ngem, deng tu ne i,' duhen ke mon le, 'Ngem, deng ni ne i,' hol bê
ye abay mógów etu. 24 Bè yóm angat bud kkól yóm Ngà Tau," monen,
"hol lómón mkal silà, tódô lemayag klamang longit. 25 Okóm nan gna hol
glayam he, ne angat tey sidek kesekbê le du yó kem tau kmoen ni.
26 Gu laanen là deng semfulék yóm Ngà Tau," mon Jisas, "hol lómón
yóm tehe kun kdaw Nuwa. 27 Yó nmò kem tau, mken le, ne minum le,
ne syehen le efet yóm khotun Nuwa elem yóm kafal nmoen. Ominen yó
msut yóm tey dunuk, ne gotu le meglà yóm kdê le.
28 Senged se bè tehe kun kdaw Lat," monen. "Yó nmò kem tau, mken
le, ne minum le, ne senflós le bemli ne hembalù, ne senflós le se mò
hulu, ne hdà le kgónô le. 29 Okóm bè yóm kdaw ktagak Lat yóm syudad
Sodom, tódô hkulón Dwata ofi nbol kbuda eta le, ne gotu le meglà kdê
le. 30 Angat bud lómón yó se kmoen yóm angat kesfulék yóm Ngà Tau.
31 Ke sok deng hto yóm buteng yó," mon Jisas, "ke wen tau tolo nô bè
gónó henos bè gónóen, hol béen tlek bud snolò lu ne yó kem kimu nô lem
gónóen. Ke wen tau tolo nô bè tnibahen, hol béen tlek bud mulék eta ne.
32 Hentulón ye nawa yóm kun tehe gfà yehen Lat. 33 Yóm tau ke knamaen
klowilen, angat lanahen yóm klowilen yó. Okóm yóm tau ke là knamaen
du klowilen, angat gutahen yóm klowil laen dù sónen. 34 Tódô tulónu kuy
ktahuhen," mon Jisas, "ke kifu kkólen yóm Ngà Tau, ke wen lewu tau
stungô, sotu nwiten, ne sotu tebelen. 35 Ke kemdaw kkólen, ke lewu libun

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mdek, sotu nwiten, ne sotu tebelen. 36 Ke lewu tau tmiba, sotu nwiten, ne sotu tebelen."

37 Ne mon le mò ke Jisas yó kem gel lemolò du, "Gónóhen angat seblà de nim ni, Sér?"

Ne mon Jisas mò kul, "Yó se gónóhen mta lób, yó se gónóhen e sguku wak."

Yóm hlingón bè yóm libun bolu ne yóm tau hemdeng knukum

18 1 Bud wen hlingón tulón Jisas yó kem gel lemolò du mò gónó le dmalang yóm là ktakas le mni bè Dwata anì là kendelen gel hlóng sidek kegnóm le du. 2 Yó monen mò kul, "Wen sotu tau gel hemdeng knukum bè yóm sotu benwu. Yóm tau yó, laen kô klikoen ke Dwata, ne là se nadaten kem dumuhen tau. 3 Uma kóm bè yóm benwu yó, wen sotu libun bolu nô du. Ket kiwólen tendo sut bè yóm tau hemdeng knukum yó na a hofin béléen, yakà wen tau tendo tô na a ma yóm kun ngà kimu. 4 Tey kegenen là géhél kemmón du yóm tau hemdeng knukum yó. Okóm tikóng deng tmakas, yó hendemen, monen, 'Balù nim là klikou ke Dwata, ne là se nadatu yó kem dumuhu tau, 5 lemwót bè yóm alì kehlalahen dou nim libun bolu nii, tódô nofinu ne anì laen dù gmò le béléen yó kem hohonen. Ke là nofinu du, tódô senflósen se tendo hmala dou efete mom tmakas.' "

6 Ne bud mon Jisas mò kul, "Hol hendem ye udélen yóm tau hemdeng knukum là tedeng kogoten kukum yó. 7 Milud he kofin Dwata yó kem kun tau tendo gel mni tóbóng béléen ket kdaw ne ket kifu. Là kô feng gnanggaen kul. 8 Yó tulónu kuy," mon Jisas, "tódô kendel gel nfihen lu. Okóm bè yóm kdaw angat bud kesfuléken edini yóm Ngà Tau," monen, "ngunte ke wen tau angat tonen hemtahu béléen."

Yóm hlingón bè yó kem lewu tau mni bè Dwata

9 Bud wen sotu hlingón tulón Jisas bè yó kem tau gel hemtedeng knô, ne gel kenhisik le kem dumu le. Yó monen, 10 "Wen lewu tau mógów ebè Gónô Dwata na le e mni bè Dwata bè yó. Farisi yóm sotu, ne yóm sotuhen, tau fen gel mtuk bwis. 11 Tódô mdà yóm Farisi yó tek sotuhen, ne mni bè Dwata, monen, 'Tey hyu nawahu dou, Dwata, abay se là mkéle bè yó kem dumu tau, lómón yó kem tau sbì, ne yó kem tau mò kéng, ne yó kem tau mdà yehen. Ne tey hyu nawahu abay se là mkéle bè yóm tau fen gel mtuk bwis yóó. 12 Béléu dou,' monen, 'sal gel lewu kdawu bè yóm sotu fedyan gel fasting. Ne là kô sen-gafasu du yóm gesfoloen gel ólólu kóm bè yó kem gel gutahu.'

13 Okóm kun yóm tau fen gel mtuk bwis, tódô mdà hlayuk fi lem sokok, là kô gbeken du temngel eta bè longit, botong gdofien kfuhen, yó monen, 'Ó Dwata, hol knoduhem o, yakà tauhe gemsalà.' 14 Tódô tulónu kuy

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ktahuhen," mon Jisas, "bè yóm kuléken ebè gónóen nim tau gel mtuk bwis ni, deng baling tedeng kton Dwata du. Fen là kun yóm Farisi yó koni. Yó gónóm mon, yóm tau hegetahen knóen, angat heglaan Dwata. Okóm yóm tau heglaanen knóen, angat hegeta Dwata."

Kni Jisas kul bè Dwata yó kem ngà lemnek
(Matyu 19:13-15; Mark 10:13-16)

15 Tikóng bud sotu kdaw bè yó, wen se kem tau smiwi ngà ebè Jisas anì na le e hnok du. Bè yóm kton le du yó kem gel lemolò ke Jisas, mom tô bnólów le lu. 16 Okóm tnaba Jisas ebéléen yó kem ngà, ne monen mò yó kem gel lemolò du, "Heflós ye lu edini yó kem ngà, bê ye abay mom tô henseng lu. Abay se yó kem tau nogot Dwata, hol le mkél bè knawa ni kem ngà lómón ni. 17 Tódô tulónu kuy ktahuhen," mon Jisas, "Yóm tau ke là gtud nawahen ke Dwata lómón yóm kul kegtud nawa yó kem ngà, là kóen na a gmung bè yóm kogot Dwata tau."

Yóm tau wen kendengenen
(Matyu 19:16-30; Mark 10:17-31)

18 Wen sotu tau gónó le gel kmulu yó kem Ju mudél ebè Jisas, monen mò du, "Ó Sér, uu se tau alì hyu kmoen. Wen tô snólóku béléem. Boluy se tô nmou du anì gutahu yóm klowil laen dù sónen?"

19 Ne bnalà Jisas se, monen, "Moen de ke monem tey hyu kmou? Laen kô dù dumu hyu kmoen, tek són Dwata. 20 Deng tngónem se yó kem hlau Dwata, yóm monen, béi mdà yehen, béi monok, béi mnagaw, béi tmifù kéng, nadatem maem ne yéem."[q]

21 Ne mon yóm tau smólók ke Jisas yó koni, monen, "Tódô mbut bè yóm hanà kegenu ngà tendo mimón du ni kem hlau Dwata ni."

22 Timbow gungol Jisas nim monen ni, monen mò du, "Sotu he duen tolo gónóhem là deng sikof. Hbaluem yóm kdê nô béléem, ne blayem bè tu kem tau élél yóm blihen. Ke yó nmoem, angat wen tey kendengenem bè longit. Lemwót yó dum kóm, loloem o." 23 Timbow gungol nim tau ni koni yóm udél Jisas ebéléen, tey sidek keblat nawahen, abay se nalihen yóm tey kendengenen.

24 Ton Jisas yóm tey keblat nawahen yó, yó gónón mon du, "Tey mgel bè yóm tau wen kendengenen ke tô hogoten ke Dwata klowilen. 25 Mom mahil bè yóm kamél he ke hfusek tekuy bè sol dalum, olo ke yóm tau wen kendengenen, tey mgel béléen ke tô hogoten ke Dwata klowilen."

26 Mon yó kem tau hmungol du yóm mon Jisas ni, mon le, "Ke lómón yó, tau du de gembek gemwa du yóm klowil laen dù sónen?"

27 Bnalà Jisas se, monen, "Yóm là gbek tau du, Dwata gembek du."

---

q **18:20** Kehewà 20:12-16; Hlau 5:16-20

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Mudél se ke Pitér kun, monen, “Ngem ni dém mi, glok me tódô gemtagak
yó kem gónô me lan me lemolò kóm.” 29 Ne mon Jisas mò kul, “Tódô tulónu
kuy ktahuhen, ke gloken gemtagak gónóen yóm tau, kkólen bè yehenen ne yó
kem dumuhen setwoli, kkólen bè yó kem tuhahen ne yó kem ngaen lanen na
a hból du yóm kogot Dwata tau, 30 angat tey wen blay Dwata du balù ni hem
kmoen ni, ne hulin kdaw angat gutahen yóm klowil laen dù sónen.”

Getlu dulék Jisas tmulón du yóm angat katayen
(Matyu 20:17-19; Mark 10:32-34)

31 Omin Jisas mit kul hetsik yó kem sfolò lewu gel lemolò du, yó monen
mò kul, “Hol hnungol ye ni. Bè yóm kkól tekuy bè Jirusalim bè nim
kógów tekuy ni, angat gotu dohò eta yóm Ngà Tau yó kem kdéen tehe
eles snulat yó kem gna tugod Dwata ekni. 32 Yó kmò le du, angat lus le
elem tdok yó kem tau là Ju le. Angat tey keseflowon le du, ne sendekà le,
ne lel le semdulak du. 33 Ne angat nabid nfes le, ngangen efet hnatay le.
Bede bè yóm getluhen kdaw, bud mowil.”
34 Okóm yó kem gel lemolò ke Jisas, balù udì ke gtukul le lanen yóm
tulón Jisas kul yó. Gbuni bélê le, là kô tngón le du tennefen.

Kehton Jisas yóm tau butô
(Matyu 20:29-34; Mark 10:46-52)

35 Ngangen ne deng le moni ne bè yóm sotu benwu boluyen Jiriku
le Jisas. Wen sotu tau butô myón bè kilil lan, sónmoen gel temfólól bè
yó kem tau gel mius. 36 Tikóng gungolen yóm kehebnes yó kem genged
tau mius, yó gónón smólók, monen, “Tedu ni?” 37 Ne wen mon du mò
du, “Mlan bè ni Jisas, yóm tau lemwót bè Nasarit.” 38 Tikóng gungolen
boluy Jisas, tódô henmungen tmaba, monen, “Ó Jisas, sfu tehe Dabid, hol
knoduhem ou.” 39 Okóm deng mom senbólów yó kem tau mógów tukô
gna ke Jisas, mon le, “Béi abay hebnes tmaba.” Tnódónem mom lenwéen
htawid tmaba, “Ó Jisas, sfu tehe Dabid, hol knoduhem ou.”
40 Tikóng gungol Jisas yóm ktabahen, tódô hegsud mdà, ne monen mò yó
kem tau, “Nwit ye edini béléu.” Ne tahu se. Tikóng deng kól klohok Jisas
yóm tau butô yó koni, mon Jisas mò du, 41 “Tedu de yóm tô hmoem do?”
Ne mudél yóm tau butô yó, monen, “Móyóe ke bude mton, Sér.”
42 Mon Jisas mò du, “Mtoni sen. Bè yóm kehtahuhem béléu, yó se gónóm
bud mton.” 43 Ne tahu se, tódô sen-gengen se bud mton yóm tau tehe butô
yó, ne tey kdóyónen ke Dwata, ne tódô henmung loloen Jisas. Timbow ton
yó kem tey genged tau, tódô kdê le se gotu dmóyón ke Dwata.

Keston le Jisas Sakiyus

19 1 Bè yóm kógów le Jisas ni, mlan le gu lem yóm sotu benwu
boluyen Jiriku. 2 Ne wen sotu tau nô bè yó boluyen Sakiyus. Du se

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm tau hol geta bè yó kem tau gel mtuk bwis, ne wen tey kendengenen.
3 Ya tey óyóen ke tonen Jisas, okóm laen dog kmò ktonen du, bà mon tey
tau wen sembung du, lelen tey tau ukol he nim Sakiyus ni. 4 Yó nmoen,
tódô mlóy tukô gna yó kem tau muluk, ne nan e mkaf bè yóm sotu koyu
bong boluyen sikamor, nô bè kilil yóm lan angat gónó Jisas mius anì
mdengen ktonen ke Jisas.
5 Tikóng deng gbangà bè yó Jisas, ominen lengalà eta, tódô monen mò
ke Sakiyus, “Ó Wè Sakiyus, géhéli kmolos kut elaan, yakà naw na nô bè
gónóem kemdaw ni.”
6 Tahu se, tódô kendel kmolos Sakiyus, ne tey khódóhen ke Jisas bè
gónóen. 7 Bè yóm kton kem tau du nim ni, deng mom gotu senlón le, mon
le, “Moen tau ni ke deng mom mauy bè gónô yóm tau gemsalà?”
8 Okóm ke Sakiyus kun, bè yóm tolo knô le bè gónóen, tódô mdà,
monen mò ke Jisas, “Ó Sér, angat gotu hensóólu yó kem kendengenu
mò blayu yó kem tau élél. Ke wen tau deng tehe lenugihu, fat duléku he
angat bud hulék du béléen yóm deng nwahu béléen.”
9 Ne mon Jisas mò du, “Dengi gewà gu lem tafak Dwata ne kóm kemdaw
ni, dalang se yó kem fes lówóhem. Abay se yóm kimónem ni gónón gdilô
yóm kesfuhem gu bè Abraham. 10 Ni se yóm hol henduf yóm Ngà Tau,”
mon Jisas, “nan e hnebel lu yó kem tau deng tlas anì gewà le lem salà le.”

Yóm hlingón bè yóm filak blówón
(Matyu 25:14-30)

11 Bè yóm tolo lel le hmungol ke Jisas yó kem tau, wen hlingón tulónen
kul, abay se deng le moni ne bè Jirusalim, ne ofo kul hemdem du kem
tau ke móyónen sut ne yóm kehkamal Dwata du yóm klamangen. 12 Yó
hningónen bélê le, monen, “Wen sotu tau kesfu datù. Tinok yóm tau hol
geta bè yóm sotu benwu mayuk anì nan e ma glalen mogot yóm kun
benwu. Ke deng gwahen yóm glalen, yó he kuléken. 13 Bè yóm là deng
kewóten, sfolò tau tinoken ebéléen, hono kem tau gel mò nmò béléen.
Senket benlayen lu filak blówón, monen mò kul, ‘Nim filak hogotu kuy ni
mò hból ye bè nim hlunu mógów.’ 14 Okóm wen kem kun dumu menwu
kmutó nawa du nim tau na a ma glalen ni. Gloken wen kem tau hógów le
huli du ebè yóm tau hol geta, mon le mò du, ‘Là móyô me du kum ke fen
geta bélê me nim tau nii.’
15 Ewenem gutahen se yóm glalen mogot benwu yóm tau yó, ne ominen
bud mulék. Tikóng deng bud kól bè benwuhen, henmung tinoken yó kem
tau tehe senket hnogoten filak anì tngónen yóm deng kmò kehból le du.
16 Mon yóm tau tanay sut béléen, ‘Ni sii, Sér, deng sfolò bud uléken yóm
filak blówón tehe tebelem béléu.’ 17 Yó balaen du yóm tau kól yó, monen,
‘Wóyón dé, teyi gulit nim uu. Lemwót bè yóm kgulitem bè yóm udì
hogotu kóm, sfolò benwu tles hogotu kóm.’

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Ne bud sut se yóm gewuhen, monen, ‘Ni sii, Sér, deng limu bud
uléken yóm filak blówón tehe tebelem béléu.’ 19 Ne bud yó balaen du,
monen, ‘Limu se benwu hogotu kóm.’
20 Ominen bud sut yóm getluhen, monen, ‘Ni sii, Sér, yóm filak blówón
deng tehe suem béléu. Deng hnungesu, ne bnosu, 21 abay se likoe kóm,
yakà alii gel móyô smolò. Gel nwahem yóm là kóm du, ne gel nutahem
yóm là huluhem du.’
22 Ne yó mon yóm tau kól yó, ‘Tey bakà nim uu. Bè yóm udélem yó
gónóhu tmuled kóm. Igoem sem temngón du gele móyô smolò, gel nwahu
yóm là do du, ne gel nutahu yóm là do hulu du. 23 Ke tahu se yóm monem
yó, moem là hemnô du bè bangkù du yóm filaku anì wen ngaen bè yóm
kwahu du?’ 24 Ne bud mudél ebè yó kem dumu tau sedà bè yó, monen,
‘Na ye béléen yóm filak blówón tehe suu béléen, bud blay ye tum tau
deng sfolò ulék yóm kun.’
25 Okóm yó bud balà le du, mon le, ‘Igò sem deng sfolò kun du, Sér.’
26 Ne yó bud monen mò kul, ‘Tódô tulónu kuy, yóm tau ke gulit kogoten
du yóm hogot le du, angat bud wen tnù le du. Okóm yóm tau ke là
guliten, tódô bud nwa le béléen yóm udì hogot le du. 27 Bong ni kem tau
alì hmohon do ni bè yóm là kóyô le du ke ou yóm mogot kul, gotu nwit
ye lu edini, ne gotu hnatay ye lu bè soluhu.’ ”

Khódó le ke Jisas bè Jirusalim
(Matyu 21:1-11; Mark 11:1-11; Jan 12:12-19)

28 Tikóng deng ktulón Jisas du yóm hningónen ni, ominen hlós tukô
gna kul ebè Jirusalim. 29 Tikóng deng moni bè yó kem lewu benwu udì
boluy le Bitfid ne Bitani, bè yóm Bulul Ulib, hógów Jisas lewu bè yó kem
gel lemolò du, 30 monen mò kul, “Mógów ye do etu bè tum benwu udì
ditu tuu. Sok ye kól ditu, angat wen ton ye ngà nati fét. Yóm ngà nati
yó, laen kô deng gemsakay du. Tódô ntó ye ne nit ye do edini. 31 Ke wen
smólók kuy, ke mon le, ‘Moen yó ke ntó ye?’ yó mon ye mò du, ‘Wen
muhen du yóm gónó tekuy mogot.’ ”
32 Ne tahu se, lemwót le. Tikóng le kól ditu, tódô ton le se lómón yóm
deng mon Jisas mò kul. 33 Bè yóm igò le mtó du yóm ngà nati yó, mudél
yó kem funen, mon le, “Moen yó du ke ntó ye?”
34 “Là,” mon le, “wen muhen du yóm gónó tekuy mogot.” 35 Ne tahu se,
nalak le ebè Jisas yóm ngà nati. Yó nmò le, afid le du kem nes le, omin le
hsakay du ke Jisas.
36 Bè yóm igoen smakay du, wen nes nból le gu bè lan yó kem dumu
tau mò gónó le hegfan du yóm kadat le du. 37 Tikóng le mosol bè yóm
Bulul Ulib yó, moni le ne ebè Jirusalim. Ya tey tau wen mung ke Jisas,
hono kem tau gel lemolò du. Tey kehligal le mulit lan, ne tey kehgel le
udél le dmóyón ke Dwata bè yó kem hentaw ton deng ton le.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38 Mon le, “Hol dóyón tekuy nim tau hol geta deng hógów Dwata. Deng
tekuy ssotu ebéléen. Hol dóyón tekuy yóm Dwata nô bè longit.”[r]
39 Bè yóm tey kwen le slomong yó, wen se kem Farisi gbool lem blóng
le, ne mudél le ebè Jisas, mon le mò du, “Ó Sér, bnólówem yó kem gel
lemolò kóm, alì le hebnes.”
40 Ne mudél ebélê le Jisas, monen, “Tódô tulónu kuy, ke tódô le neb ni
kem tau mung dou ni, ngem kà tódô le fen mensag ni kem botu bè lan
nii.”

Yóm alì kkodu Jisas yó kem tau bè Jirusalim

41 Ngang le Jisas mógów efet le móyón gdofì bè Jirusalim. Bè yóm
ktonen yóm syudad bong yó, botong mosok lewoken, 42 yó monen,
“Kamà ke yóm tngón ye yóm lan ye bud mit sefyu ebè Dwata, balù ni
hem kemdaw ni ke tnana ye. Okóm là kô glileb ye du. 43 Angat kól yóm
kdaw,” monen, “tódô senibut le yu yó kem hohon ye, wen tey seng nmò
le anì laen dù bud lan ye gewà. 44 Angat gotu genbà le yó kem gónô ye,
ne gomong ye meglà yu kem tau nô lemen. Yó kem beng botu ye, gotu
lenusok le. Yó gónó ye angat gmumfak du yóm yó,” monen, “abay se là
dog kenmón ye du yóm deng ksut Dwata lem blóng ye mò lemwà kuy.”

Klo Jisas yó kem tau hembalù lem Gónô Dwata
(Matyu 21:12-17; Mark 11:15-19; Jan 2:13-22)

45 Ngangen ne gefet bè Jirusalim Jisas, tódô hlós ebè yóm Gónô Dwata.
Yóm kkólen bè yó, tódô glohen yó kem tau hembalù lemen. Yó nmoen,
gotu lohen lu. 46 Ne monen mò kul, “Igò Dwata deng mon du bè Sulaten,
‘Yó muhen yóm dou Gónô mò gónó le gel mni ebéléu yó kem tau.’ Okóm
kuy,” mon Jisas, “deng mom henbaling ye gónó le gel nô yó kem tau gel
mnagaw.”[s]
47 Kewóten bè yó ne, ket kdaw Jisas gel tmolok lem yóm Gónô Dwata.
Ne ya tey kesefebut le du yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata,
dalang se yó kem tau tmolok hlau, kkólen bè yó kem dumu tau gónó le
gel galak yó kem Ju. Hol kóyô le ke hnatay le Jisas. 48 Okóm laen dù lan
le gemhatay du, bà mon se yóm tey tau wen gel hmungol yóm ktoloken,
ne tey kehteneb le hemklingu du yóm gel tulónen.

Ksólók le yóm kwalis Jisas
(Matyu 21:23-27; Mark 11:27-33)

20 1 Bud sotu kdaw bè yó, tolo lel Jisas tmolok bè yó kem tau lem
yóm Gónô Dwata, hetngónen kul yóm Tulón Hyu lemwót bè
Dwata. Gotu le sut béléen yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata,

---

[r] **19:38** Lingón 118:26; ne 148:1 [s] **19:46** Isaya 56:7; Jirimaya 7:11

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ne yó kem gel tmolok hlau kkólen bè yó kem tuha gónó le gel galak yó kem Ju. 2 Ne yó snólók le béléen, mon le, “Tulónem kum kun, wen kô kwalisem mò du ni kem deng nmoem ni? Tau du de bemlay kóm kwalis mò du?”

3 Bnalà Jisas lu, monen, “Wen se dou snólók bélê ye. Tulón ye do kun. 4 Yóm tehe kbabtays Jan yó kem tau, gónón lemwót de kwalisen mò du? Lemwót bè Dwata kô, duhen ke lemwót bè kem tau? Tulón ye do kun.”

5 Omin le stulón yó kem tau smólók ke Jisas yó koni, mon le, “Ke mon tekuy lemwót gu bè Dwata, déke angat bud monen, ‘Mò ye là hemtahu du se?’ 6 Okóm ke mon tekuy lemwót bè tau, déke angat hnatay sentudà le tekuy botu yó kem tau, abay se bè kul kehedem du, hol tugod Dwata yóm Jan.” 7 Omin le malà ke Jisas, mon le, “Là tngón me du gónóhen gu lemwót yóm nmò Jan yó.”

8 Ne bud mon Jisas se, “Ke là bnalà ye du yóm dou snólók ni, là se tulónu du kuy yóm gónón lemwót yóm kwalisu mò du ni kem gel nmou ni.”

Yóm hlingón bè yó kem tau mogot nmò là gulit

(Matyu 21:33-46; Mark 12:1-12)

9 Ne bud mudél Jisas ebè yó kem tau, bede hningónen, monen, “Wen sotu tau lamang huluhen boluyen grép. Ne mdengen se kem tau hogoten du, ominen lemwót milo ebè dumu benwu, nan na legen yóm knóen ditu. 10 Tikóng deng kól bè kbunguhen yó kem huluhen yó, wen sotu tau dóken ebè tu kem tau tehe hogoten du anì hwit le ebéléen yóm kun bad. Yóm kkólen bélê le ditu yóm tau dóken yó, deng mom senboug le, ne tódô hulék le hkawang. 11 Ominen bud wen hógów yóm tau fun hulu. Tikóng bud kól ditu, deng mom bud senboug le snéen, ne tey kehyak le du, ne tódô bud hulék le hkawang. 12 Ne yó nmò yóm tau fun hulu, bud hógówen yóm getluhen. Yóm kkólen ditu, ngang le mò du efet hnalì ne tódô lo le mulék.

13 Tikóng bud ton yóm tau fun hulu yóm nmò le yó, monen, ‘Boluy tô atulu du nim nmò le béléu ni? Na hógów dé yóm hol tek sotu ngau logi, yóm gónón nô nawaw. Kaem du dé yóm nadat le.’

14 Ne tahu se, hewóten yóm ngaen.

Timbow ton yó kem tau mogot hulu yóm ngà yóm fun hulu, stulón le, mon le, ‘Yó nii ngà yóm tau fun hulu. Hnatay tekuy anì gfun tekuy yóm tonok angat nfunen.’ 15 Tahu se, tódô tudà le hulé labat yóm ngà yó, ditu gónó le hmatay du.”

Ne bud mon Jisas mò kul, “Tedu kmò kehedem ye du yóm angat nmoen bélê le yóm tau fun hulu? 16 Yó nmoen, tódô lemwót etu bélê le nan e gotu hnatay lu. Bud tólóng tau ne hogoten du yóm huluhen yó.”

Timbow gungol yó kem tau nim tulón Jisas kul ni, botong mon le, “Bê. Là he yó.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Ne tódô tenngel Jisas lu, ne monen mò kul, “Tedu kmò keglileb ye du
kuy yóm tehe mon Dwata bè sulaten, yóm monen,
‘Wen botu deng senkbê yó kem tau hemdà gónô,
ofo kul ke laen dù muhen.
Anì monem, tek sónen yó se botu alì bong muhen
mò hbegel yóm gónô hdà le.’[t]
18 Yóm botu monu yó koni,” mon Jisas, “ke wen tau btang etahen, tódô
gotu lemuna lówóhen. Ne ke wen tau gdilanen, tódô gotu meblibù.”
19 Tódô tngón yó kem tau gel tmolok hlau ne yó kem geta bè yó kem
tau gel demsù ebè Dwata yóm kegbaken ebélê le yóm hningón Jisas yó.
Ne tódô tô kendel kenfô le bè yó, okóm knikò le yó kem dumu tau.

Ksólók le yóm kbayad bwis bè yóm tau hol geta bè Rom
(Matyu 22:15-22; Mark 12:13-17)

20 Kewóten bè yó ne, sónmò le mebel dalil mò gónó le gemkfô ke Jisas
bè kudélen yó kem tau gel tmolok hlau ne yó kem tau hol geta gel demsù
ebè Dwata. Wen tau gel bnayad le mò fen hmolung du, hlingón le tau
dmalang béléen. Gel wen snólók le béléen mò dalil le kmamo du bè yóm
Gubérnor lemwót bè Rom anì du fen kmukum du. 21 Yó snólók le bè Jisas
yó kem tau hmolung du yó koni, mon le, “Ó Sér, tngón me se hono tedeng
yóm gel tulónem ne yóm gel tolokem. Laen se kô dù mtukul henlom
nawahem, bede hono tahu yóm gel tulónem bè yóm kun kóyô bè tau
Dwata. 22 Ni tô snólók me béléem,” mon le. “Gsalà bè hlau tekuy kô yóm
tendo gel kbayad tekuy bwis ebè Sisar, yóm tau hol geta bè Rom?”
23 Okóm tódô tngón Jisas yóm tô atul le yó kem tau yó. Yó monen mò
kul, 24 “Tolok ye do kun yóm filak mgel.” Ne tahu se, wen blay le du. Mon
Jisas, “Tulad du de nô du ni? Ne boluy tau du nô du?”
Ne bnalà le se, mon le, “Sisar.”
25 “Na,” mon Jisas, “ke Sisar se funen, tódô blay ye ke Sisar yóm kun.
Ne blay ye bè Dwata se yóm kun.” 26 Ne laen kô bang bnólów le du bè
yóm kbalà Jisas kul lem blóng yó kem tey tau. Tódô le neb, tennga le yóm
kbalaen kul.

Ksólók le yóm angat bud klowil tau
(Matyu 22:23-33; Mark 12:18-27)

27 Wen se bè yó kem Sadyusi sut bè Jisas. Lu se yó kem Ju là hemtahu du
yóm angat bud kehlowil Dwata yó kem tau deng matay. Wen na le e snólók bè
Jisas, mon le, 28 “Ó Sér, wen yóm tehe hlau deng snulat Musis bélê tekuy, yóm
monen, ‘Yóm tau setwoli, ke matay yóm twogu le, ne ke wen yehenen tebelen,
ne lelen laen deng ngà le he, yóm twolihen tmodol béléen bud myehen du yóm

---

[t] **20:17** Lingón 118:22

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yehen twoguhen anì wen ngà le mò sfu yóm twoguhen deng matay.[u] 29 Na,"
mon le, "tehe yu ekni wen hitu kem logi sesotu sut le. Myehen yóm hol twogu
bélê le, okóm kendel matay laen deng ngà le. 30 Ne yóm twolihen tmodol béléen,
bud lemolò yóm yehenen. Okóm kendel matay snéen kun. 31 Ne senged se yóm
getluhen. Ngang le stufì slolò efet kól bè yóm ghituhen. Ne senged, gotu katay le
yóm hitu le, ne laen kô dù ngà le bè yóm libun yó. 32 Ngangen efet matay se kun
yóm libun. 33 Ne ni snólók me béléem ni," mon le. "Bè yóm angat kehlowil Dwata
tau hulin kdaw, mahi du bélê le bud gemyehen du yóm libun yó? Blaem deng le
gotu stufì myehen du yóm hitu le."

34 Yó balà Jisas kul, monen, "Ni kem tau nô talak tonok sal le gel syehen.
35 Okóm yó du kem tau deng knóón ke angat bud hlowil Dwata lu, laen kô
dù bud syehen bélê le ne bè yóm klowil le yó. 36 Angat le mkél bè yó kem
gel hógów Dwata nô bè longit, abay se là bud le matay. Deng le gotu baling
ngà Dwata lemwót bè yóm deng klowil Dwata kul. 37 Ne bè yóm snólók ye bè
yóm angat klowil Dwata tau," mon Jisas, "balù sem Musis ekni, tey mtukul
ktulónen du se kun yóm yó. Bè yóm tehe kehlingu Dwata béléen bè dilóf
ofi bè yóm sotu ngà koyu lefungu, yó kboluy Musis du yóm gónóhen mogot
yó, monen, 'Du se yóm sana kul Dwata le Abraham, ne Isak ne Jakub.'[v] 38 Bè
yóm udélen yó," mon Jisas, "gónó tekuy temngón du yóm deng bud klowil
Dwata kul. Abay se yóm Dwata, du se Dwata bè yó kem mowil, là bè yó kem
matay du. Anien ke matay yó kem tau, bè kton Dwata kul, tolo le mowil."

39 Bè yóm khungol le du yóm mon Jisas yó, wen se bè yó kem tau
gel tmolok hlau mudél ebè Jisas, mon le, "Tey hyu balaem kul, Sér."
40 Kogolen bè yó, là bud le mlos smólók ke Jisas yó kem tau yó koni.

Yóm ksólók Jisas kul
(Matyu 22:41-46; Mark 12:35-37)

41 Ne yó bud mon Jisas mò kul, "Wen se dou snólók bélê ye. Gel mon
le semfu gu bè Dabid yóm Misaya. 42 Tedu mò kmoen de yóm yó igoen se
wen yóm tehe mon Dabid lem yóm bok Lingón, yó monen,

'Ni se udél Dwata ebè yóm gónóhu mogot, monen mò du,
Myóni bè nii fi bè kwananu,
43 angat gotu ndau lu elaan yó kem hmohon kóm.'[w]

44 Yóm Misaya myón bè kwanan Dwata yó," mon Jisas, "yó taba Dabid du 'Gónóhu
mogot.' Na, tedu de mom du yóm bud kmò kbalingen semfu gu bè Dabid?"

Kekbê Jisas yóm kul gel nmò yó kem tau gel tmolok hlau
(Matyu 23:1-36; Mark 12:38-40)

45 Bè yóm igò le hmungol du yó kem tey genged tau, tódô mon Jisas mò
yó kem gel lemolò du, 46 "Hol gel ten-gama ye, kô glolò ye yóm kul kmò

---

[u] **20:28** Hlau 25:5-6 [v] **20:37** Kehewà 3:6 [w] **20:42-43** Lingón 110:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó kem tau gel tmolok hlau. Sónmò le tendo mógów mnes heglomboy. Ne ke mógów le ebè fedyan, kóyô le ke hol nadat tau lu. Dalang se bè gónô gel stifun yó kem Ju, kóyô le ke hyón le lu bè gónó le myón yó kem tau hol nadat. Ne bè gónô mò ken, kóyô le ke hol le myón e desyung. 47Lu se yó kem tau fen gel smukat yó kem libun bolu anì gfun le gónô le, lel le alì gel htahà kni le bè Dwata, hlingu le tô mò yóm hyu. Yó se angat gónó Dwata alì tmafak kul."

Yóm kun blay bè Dwata yóm libun bolu
(Mark 12:41-44)

21 1Ne ton Jisas yóm keblay le ebè Dwata yó kem tau wen kendengen le, gel sù le bè yóm gónó hemsù filak lem yóm Gónô Dwata. 2Ne bud tonen se yóm sotu libun bolu, yóm laen dù gónón ma, gbót bemlay se kun. Yóm kun filak blay yó, tek lewu lad. 3Bè yóm kton Jisas du, yó monen mò kul, "Tódô tulónu kuy ktahuhen, alì bong yóm kun blay nim libun bolu laen dù gónón ma nii senta yóm kul blay yó kem dumu tau. 4Abay se yóm kul blay, olo kem lukas filak le. Okóm kun nim libun bolu ni, balù yóm klaen dù gónón ma, ewenem tódô blayen yóm hol són kun filak."

Angat kegbà yóm Gónô Dwata
(Matyu 24:1-2; Mark 13:1-2)

5Sentulón yó kem gel lemolò ke Jisas yóm Gónô Dwata, yóm alì klinggel yó kem botu bengen, ne yó kem dê dumu gel blay le ebè Dwata. 6Ne yó mon Jisas mò kul, "Nim kdê ton ye ni, ke sok kól du yóm kdawen laen kô dù tebel bè ni kem beng botu nii, angat tódô gotu lenusok le."

Ilô yóm hol són kdaw
(Matyu 24:3-14; Mark 13:3-13)

7Ne snólók le bè Jisas, mon le, "Kilón de kdohoen yóm yó, Sér? Tedu se mò ilô me du yóm móyón ksuten nim monem ni?"

8Mon Jisas se mò kul, "Hol ten-gama ye anì laen dù tau gónó ye gsukat. Abay se angat dê tau sut tô hlingu béléu. Yó angat mon le, 'Ou se yóm Misaya.' Ne yó sotu mon le, 'Deng hto ne yóm hol són kdaw.' Okóm bê ye abay hentahu lu. 9Sok wen gungol ye tau sgida, duhen ke wen kem tau mit sfatay bè yóm tau gónó le kmulu, bê ye abay hlikò. Angat gotu dohò ni kem ni, okóm là yó du he yóm hol són kdaw. 10Angat wen kem benwu mit sgida bè yó kem dumu benwu. 11Angat tey dê benwu gónón mbel yó kem linol bong, ne bitil bong. Ne angat wen des tódô lenngeben klamangen. Ne angat tey dê hentaw ton bè longit yóm knikò tau.

12Bede yóm hanà gu laanen," mon Jisas, "na le na gotu kenfô yu, ne lel le hmayam kuy lemwót bè yóm klolò ye do. Angat nit le yu ebè yó kem

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gónô gel stifun yó kem Ju mò gónó le kmukum kuy, ne angat bnanggù
le yu. Ne angat hdà le yu bè solu yó kem tau hol geta ne bè solu yó kem
gubérnor lemwót bè yóm klolò ye do. 13 Ni se yóm kuy kdaw hol tnana
kehetngón du yóm Tulón Hyu lemwót béléu. 14 Ne yó eles sù ye bè nawa
ye," monen, "bê ye tnafa nawa yóm angat kmò kbalà ye kul. 15 Ou he
bemlay kuy yóm khulung ye hedem, ne yóm kestulón là gbek hohon ye
malà du, ne là kô gehkéng le du snéen. 16 Bè yóm kdaw yó," monen, "mom
yó angat kmamo kuy, yó kem kuy tuha ne yó kem dumu ye setwoli kkólen
bè yó kem dumu ye setwoli eddoli ne yó kem wè ye. Angat wen se hfatay
le bélê ye. 17 Angat tey dê kmutó nawa kuy lemwót bè yóm klolò ye do.
18 Okóm, balù sbalu wek ye, là kóen na a lana bélê ye. 19 Eles ye hol ye
hbegel," mon Jisas, "anì angat guta ye yóm klowil laen dù sónen."

Yóm angat kegbà Jirusalim
(Matyu 24:15-21; Mark 13:14-19)

20 Ne yó bud mon Jisas, "Ke sok deng ton ye senibut kem sendalù nim
syudad Jirusalim ni, là hewuhem du deng kdawen meglà ne. 21 Bè yóm
kdaw yó, yó kem tau menwu bè prubinsya Judiya, eles le hol mlóy elem
bulul. Ne yó kem tau nô bè Jirusalim, hol le mlóy se kul. Ne béen abay wen
bud husek elemen yó kem tau lemwót gu hilolen. 22 Abay se yó yóm kdaw
ktafak Dwata yó kem tau, ne gotu dohò eta le yó kem tehe deng eles tulón
Dwata bè Sulaten. 23 Kodu le yó kem libun mlutut bè yó kem kdaw yó," mon
Jisas, "dalang se yó kem libun tolo semlé ngà. Angat tey hlayam bong sok
sut bè nim benwu ni yóm hlayam monu ni, ne angat tey sidek ktafak Dwata
yó kem Ju. 24 Angat wen se bélê le matay bè bak sudeng. Ne wen se bélê le
kenfô le mò nit le ebè yó kem dumu benwu mayuk. Ne angat tódô genlà le
Jirusalim yó kem tau là Ju le efet kól bè yóm kdaw keteflok Dwata kul."

Kmò yóm angat bud kesfulék yóm Ngà Tau
(Matyu 24:29-31; Mark 13:24-27)

25 "Ne bè yóm angat bud kesfuléku," mon Jisas, "angat wen knikò ton
ye bè kdaw ne bè bulón ne bè yó kem blotik. Ne dini te tonok, angat tey
wen klóngón nawa yóm kdéen tau, knikò le yóm tey lungkul lewók mohin
ne yóm tódô kotunen. 26 Ne angat wen se kem tau tódô leef bè yóm
alì sidek klikò le yóm angat sut bè klamangen benwu. Yó gónó le likò
abay se là bud glolò le du yóm sana kul lesang yó kem mnóng bè longit.
27 Ominen yó he hegfan yóm Ngà Tau htuntun gu tta mung bè lobun.
Angat ton le se yóm tey kfasangen ne yóm tey kegetahen.[x] 28 Ke sok
nbuten sut ni kem tulónu kuy ni hol ye hbegel ne temngel ye ebè Dwata,
yakà dengen móyón moni yóm kegewà yu."

---

[x] **21:27** Danyél 7:13

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm gdalang tekuy bè koyu fig
(Matyu 24:32-35; Mark 13:28-31)

29 Ne bud wen hlingón tulón Jisas kul, yó monen, “Tódô henkna ye bè
yó dém koyu fig, dalang se yó kem dumu koyu. 30 Sok nbut le tmubed,
tódô tngón ye ayawen sut yóm bulónen mnóng kdaw. 31 Senged snéen sok
deng gotu gfan yó kem ilô deng tulónu kuy ni, yó se ayawen yóm deng
moni ne yóm kogot Dwata tau. 32 Tódô tulónu kuy ktahuhen,” monen, “ke
sok sut nim tulónu kuy ni, tolo wen he bè ni kem tau kmoen ni gmafit
mton du. 33 Angat tódô kmanas yóm longit dalang se yóm tonok. Okóm
yóm dou udél,” monen, “là kóen na a lana.”

Eles ketgama

34 Bud mon Jisas mò kul, “Eles ye hol temgama anì là són du yó gónón
nô nawa ye bè kken ye ne bè kinum ye ne bè kmò kebel ye klowil ye.
Déke tódô mekto ksuten bélê ye yóm kdaw yó igò ye là deng getgama.
35 Lómón yóm sdô, song imoen hetngón deng gbunuen yóm holot. Yakà
ni du se angat gbunù yóm kdéen tau talak tonok. 36 Yó gónó ye eles
hol temgama, ne bê ye senkó yóm tendo gel mni bè Dwata anì gbek ye
hembala du yóm kdê tulónu kuy ni, ne angat laen kô dù gónó ye myak
sok ye mdà bè solu yóm Ngà Tau.”
37 Ket kdaw Jisas tendo gel tmolok lem yóm Gónô Dwata. Okóm ket
kifuhen gel hetsik ebè Bulul Ulib. 38 Bong yó kem tau bè yóm benwu yó,
tey tendo gel kehlafus le ebè yóm Gónô Dwata na le e gel hnungol yóm
ktolok Jisas.

Kessatul le yóm kmò kekfô le ke Jisas
(Matyu 26:1-5; Mark 14:1-2; Jan 11:45-53)

22 1 Móyónen bud hto ne yóm mò ken bong yó kem Ju gónó le gel
mken du yóm mambang laen dù bulung henoken. Yó boluyen,
mò ken bè Kdaw Khius. 2 Bong yó kem geta bè yó kem tau gel demsù
ebè Dwata kkólen bè yó kem tau gel tmolok hlau, sónmò le mebel lan le
lemifut hmatay ke Jisas. Yó gónó le tô lemifut du, knikò le yó kem tau gel
hmungol ke Jisas.

Katul Judas ke Jisas
(Matyu 26:14-16; Mark 14:10-11)

3 Bè yóm kdaw yó, husek Seitan bè hendem Judas, yóm gel boluy le
du Iskariyut. Du se sotu bè yó kem sfolò lewu deng gel lemolò ke Jisas.
4 Kewót Judas bè yó, nan e nit satul yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè
Dwata kkólen bè yó kem gónó le galak yó kem tau gel mentey bè Gónô
Dwata. Tulón Judas kul yóm kmò któbóngen kul anì gekfô le Jisas. 5 Ya

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tey ktimu óyô le. Glok le fmasad ke Judas filak mò ofolen mò du bélê le.
6 Ne móyô se ke Judas kun. Kewóten bè yó ne, sónmoen mebel lanen anì
gekfô le Jisas, okóm ten-gwaen se yóm là kton le du yó kem dumu tau.

Eles kehtifes le yóm mò ken bè Kdaw Khius
(Matyu 26:17-25; Mark 14:12-21; Jan 13:21-30)

7 Timbow hto yóm kdaw kken le du yóm mambang laen dù bulung
henoken, yó se yóm kdaw gel wen ngà ubiha hnatay le mò tnétê le bè
yóm mò ken bong bè Kdaw Khius. 8 Yó gónó Jisas mdók kul le Pitér
ne Jan, monen mò kul, “Eles ye lemwót kut ne, na ye e nmò kut nim ken
ni mò ken tekuy kifu kedeng.”
9 Ne bnalà le se, mon le, “Nô se gónó me tô mò du du?”
10 Ne yó mon Jisas mò kul, “Mógów ye ebè Jirusalim. Ke deng ye kól
ditu, angat wen logi geslong ye mit él. Tódô ye huli du efet kól ebè yóm
gónô gónón e mulék. 11 Ke sok ye deng kól bè yó, snólók ye yóm fun gónô,
mon ye mò du, ‘Hsólók yóm tau gónó tekuy gel htolok yóm dfél mò gónó
me sbung mken yóm ken bè Kdaw Khius.’ 12 Ne tódô toloken kuy yóm
dfél bong le bè gewun sodò seel tofi ta, deng eles tódô ket du ne yóm
kimu ken nô du. Ne bè yó gónó ye mò du yóm mò ken tekuy.” 13 Ne tahu
se. Kewót le bè yó ne ebè tum syudad, ne tódô lómón se yóm tehe ktulón
Jisas du kul. Ne bè yó se gónó le mò du yóm ken le sbung bè yóm mò ken
bong yó.

Yóm mò hemget du yóm fasad Dwata
(Matyu 26:26-30; Mark 14:22-26; 1 Kurin 11:23-25)

14 Tikóng deng kól du ne yóm kesbung le Jisas mken, gotu le seyón
hilolen yó kem gel hógówen. 15 Yó mon Jisas mò kul, “Tey bong kehyu
nawahu du nim keseyón tekuy mken ni yóm gu laanu là deng gemnóm
du yóm angat keglayamu. 16 Tódô tulónu kuy, hatan bud kenu he dou
nim ken ni ke deng kól bè yóm hol tennefen ditu bè yóm benwu nogot
Dwata.”
17 Omin Jisas mkay yóm sotu tgayan gónón nô yóm ninum le, bede
nan na mni bè Dwata, ominen mon du mò kul, “Ni sensinum ye. 18 Tódô
tulónu kuy, hatan bud ninumu he dou nim ninum tekuy ni ke deng kól bè
yóm kogot Dwata tau.”
19 Ominen bud ma yóm mambang, ne nan bud dóyón Dwata, ominen
yó kembéng du, ne blayen kul, monen mò kul, “Nim mambang kenbéngu
bélê ye ni, ni se dou lówó angat gamà bélê ye. Ken ye mò gónó ye
hemtulón dou nawa.” 20 Timbow deng kken le, ominen bud ma yóm
ninum le, monen mò kul, “Nim bud hinumu kuy ni, hnigaden yóm lomi
fasad nmò Dwata bélê ye. Yó hemget du, duhen yóm dou litô angat gamà
bélê ye.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Okóm yóm fen matul dou bè yó kem hmohon dou, deng seyón béléu
bè ni bè lemisa. 22 Yóm angat katay yóm Ngà Tau," monen, "tódô uliten
bè yóm deng eles kolu Dwata du. Bede nawaw tey tafaken yóm tau angat
matul du ebè yó kem hmohon du." 23 Lemwót yó kem gel lemolò du, gotu le
ssólók ke tmau du bélê le gónón e gbak yóm mon Jisas mò kul yó.

Yóm geta bè yó kem gel lemolò ke Jisas

24 Senkuya yó kem gel lemolò ke Jisas ke mahil du bélê le fen geta bélê
le. 25 Mon Jisas mò kul, "Yó kem tau hol geta talak tonok, tey gel kdansók
le yó kem tau snakuf le. Ewenem hol kóyô le ke boluy le kul 'Tau Hulung
Tmóbóng.' 26 Okóm kuy du," mon Jisas, "sundu yó du yóm hyu bélê ye. Ke
wen sotu bélê ye móyô ke du geta bè kem dumuhen, yake hol nô béléen yóm
nawa yóm tau gel tóbóng lówó. Ke wen bélê ye móyô ke du hol lemyu bè
kem dumuhen tau, yake hol nô béléen dé yóm nawa yóm tau gel heklifen
anì hol heklifen bè kem dumuhen. 27 Bè kuy kehedem du," mon Jisas, "tau
du se yóm geta? Yóm tau tódô gel hetnù myón ne olohen tódô mken, duhen
ke yóm tau fen gel hemken du? Tódô tngón ye," monen, "yóm tau hol geta,
tódô gel hetnù myón ne olohen tódô mken se kun. Olo nim dou knô lem
blóng ye," monen, "lómón ke ou yóm fen gel hemken." 28 Bud mon Jisas mò
kul, "Nim kdê ye ni, là kô deng tnagak ye dou bè yó kem mgel gel sut béléu.
29 Deng wen kwalis deng blay Mà do mò kmamal benwu. Senged se kuy,
angat wen kwalis mogot benwu blayu kuy. 30 Ke deng kól bè yóm dou kogot
tau, angat ye seyón dou mken, ne angat ye gotu mogot kukum bè yó kem
sfolò lewu but tau semfu gu bè tehe fù tekuy Israél."

Eles ktulón Jisas yóm kehlalà Pitér du
(Matyu 26:31-35; Mark 14:27-31; Jan 13:36-38)

31 Mon Jisas mò ke Pitér, "Hol ten-gamahem, Simun. Deng bal Seitan
bè Dwata yóm angat ktilówen kuy. Hol lómó kmoen kuy, lómón kmusu
halay. 32 Okóm deng eles utómu u, Simun, bè yóm knihu bè Dwata anì
là lanahen yóm kehtahuhem. Sok deng bud mulék nawahem ebéléu, hol
ten-gelem lu yó kem dumuhem deng hemtahu."
33 Bnalà Pitér se, monen, "Baluen he ke bnanggui, Sér, senged nóm ke
matayi, là kô naw e tebel kóm."
34 Ne bnalà Jisas Pitér, monen, "Tódô tulónu kóm ktahuhen, Pitér. Gu
laanen là deng kmóót onuk kifu ni kdeng, deng sana tlu dulékem ne
hmalà yóm ketngónem dou."

Filak, bag, sudeng

35 Wen snólók Jisas bè yó kem gel lemolò du, monen, "Yóm tehe
khógówu kuy ekni, laen dù filak nit ye, duhen ke bag, ne là se tmumfà
ye. Wen kô gónó ye élél?"

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ne mon le se, “Laen duen.”
36 “Okóm tólóng se ni,” mon Jisas. “Ke wen kuy filak duhen ke bag,
eles nit ye. Yóm tau laen dù kun sudeng, eles hbaluen yóm dumu nesen
anì wen blihen sudengen. 37 Tódô tulónu kuy ktahuhen,” monen, “ebéléu
gónón e gbak yóm tehe snulat le bè Sulat Dwata, yóm monen, ‘Angat
homong hnatay le bè yó kem tau gel mò sidek.’[y] Nim deng snulat le ni,
móyón dohò etahu ne.”
38 Mon yó kem gel lemolò du yó koni, “Ni sii, Sér, wen lewu sudeng
me.”
Mon Jisas se, “Geblaen yó ne.”

Yóm kni Jisas bè Bulul Ulib
(Matyu 26:36-46; Mark 14:32-42)

39 Kewót Jisas bè yó bè Jirusalim, mógów ebè yóm Bulul Ulib, yó se
yóm sana kun gel nmò. Eles le mung du yó kem gel lemolò du. 40 Yóm
deng kkól le bè yó, mudél ebélê le Jisas, monen, “Hol ye mni bè Dwata
anì là wen gónó ye gsindil bè Seitan.”
41 Kewót Jisas bè yó, hetsik, ne hóyów tnudà yóm klayuken bélê le. Yó
nmoen, tuden bukolen bè tonok, ne mni bè Dwata. 42 Yó monen, “Ó Mà,
ke mlan bè kóm kóyô, kóhem tahu dé nim tey hlayamu ni. Bede balù wen
se yóm dou tô kóyô ni, tódô hendengem yóm kóm kóyô béléu.” 43 Ne bè
yóm igò Jisas mni yó, wen hógów Dwata lemwót gu bè longit tódô na a
hegfan béléen mò na a temgel du. 44 Tódô kem hotuhen nawahen mni
bè Dwata igoen alì sidek kegnómen du. Bè yóm knihen yó, yóm ingeten
temdak ebè tonok, hol lómón litô. 45 Tikóng hebkó mdà Jisas bè yóm
gónóhen mni, bud mulék ebè yó kem gel lemolò du. Deng le mom gotu
henga tungô lemwót bè yóm alì kegbeng lem le. 46 Gotu bentik Jisas lu,
monen mò kul, “Bê ye tlek tungô dé. Btik ye, mni ye bè Dwata anì là wen
gónó ye gsindil bè Seitan.”

Kekfô le ke Jisas
(Matyu 26:47-56; Mark 14:43-50; Jan 18:3-11)

47 Yóm igò Jisas tolo mudél, tódô gdofì yó kem tey tau wen. Ne tukô
gna kul se Judas, sotu bè yó kem sfolò lewu gel lemolò du. Tódô hekteng
nan e tô nelek Jisas. 48 Okóm mon Jisas mò du, “Na, Judas, tô hlanem bè
kelekem yóm Ngà Tau kô yóm katulem du?”
49 Timbow glileb yó kem gel lemolò ke Jisas yóm angat tô nmò le
béléen, mon le, “Tmibó me kô, Sér?” 50 Ne sotu bélê le tmibó yóm sotu gel
dók yóm hol geta bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata, okóm olon sfak
klingu kwananen.

---

[y] **22:37** Isaya 53:12

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

51 Okóm bnólów Jisas, monen, “Geblaen yó ne.” Ne nduen yóm tuhod
klinguhen, ne hol lómón ke laen dù hemenen. 52 Ne mon Jisas mò yó kem tau
mundug du yó, yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem gónó le
galak yó kem mentey bè Gónô Dwata, ne yó kem tuha gónó le gel galak yó kem
Ju, monen mò kul, “Tey, glok ye mit sudeng ne bogul nim na ye e kekfô dou ni.
Ilóem tô heskél ye o bè yóm tau gel mò sidek. 53 Igò sem ket kdawu du nô lem
blóng ye lem yóm Gónô Dwata. Mò ye là tnana kemfô do ditu du? Okóm deng
hto ne yóm kuy uras mò du nim nmò ye ni. Ni se kun kdaw Seitan, yóm fen
mogot yóm gónón kmifu.”

Kehlalà Pitér yóm ketngónen ke Jisas
(Matyu 26:57-58,69-75; Mark 14:53-54,66-72; Jan 18:12-18,25-27)

54 Kogol yóm kudél Jisas ebélê le, omin le kemfô du, nwit le ebè gónô
yóm geta bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata. Bè yóm kwit le ke Jisas
yó, holun huli du Pitér. 55 Tikóng le kól ebè yóm gónô gónó le e mit ke
Jisas, wen ofi deng hbong le talak lósól yó kem tau mò gónó le mnalang,
ne gbót myón lem blóng le Pitér. 56 Wen yóm sotu ngà libun nô bè yó,
sotu gel dók yóm tau fun yóm gónô yó. Tonen Pitér mnalang ne hnunu
tenngelen ne monen, “Ni se sotu tau gel mung du tum tau kenfô le tuu.”
57 Deng mom yó balà Pitér du, monen, “Là kô tngónu du dou, Bun, yóm
tau kenfô le yó.”
58 Là legenen bè yó, bud wen tau dmilô ke Pitér, monen mò du, “Uu se
sotu bélê le.”
Ne bud yó balà Pitér du, monen, “Là gi dou.”
59 Deng dô sotu urasen bè yó, bud wen tau dmilô ke Pitér, monen,
“Kaem dumu yóm tau nfét le yó nim tau ni, senged kul lemwót bè Galili.”
60 Okóm yó balà Pitér du, monen, “Là me gi. Là kô tngónu du yóm monem yó.”
Ne tódô sen-gengen se kmóót onuk. 61 Omin Jisas beklil temngel ebè Pitér. Yó he
kegbelen bè nawa Pitér yóm tehe mon Jisas mò du, yóm monen, “Gu laanen là
deng kmóót onuk kifu ni kdeng, deng sana tlu dulékem hmalà yóm ketngónem
dou.” 62 Unin gbel bè nawa Pitér yóm yó, tódô hewà, ya tey sidek kkiken.

Kesedekà le ke Jisas ne kfes le du
(Matyu 26:67-68; Mark 14:65)

63 Yó kmò le ke Jisas yó kem tau mentey du, senflowon le, lel le moug
du. 64 Lel le mseng matahen, ne mon le mò du, “Tensob bnoluyem kun
yóm tau moug kóm?” 65 Ne tey dê he dumu sidek benkó le ebéléen.

Kkukum le ke Jisas yó kem Ju
(Matyu 26:59-66; Mark 14:55-64; Jan 18:19-24)

66 Tikóng deng mwas bè yó, omin le mit ke Jisas ebè yó kem tau hol
geta mogot kukum. Gotu le nô bè yó yó kem tuha gónó le gel galak yó

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kem Ju, ne yó kem tau hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata kkólen bè yó kem tau gel tmolok hlau. 67Yó mon le mò ke Jisas yó kem tau yó, mon le, “Ke uu yóm Misaya, hol tulónem kum kun.”

Ne yó balà Jisas kul, monen, “Baluen ke tulónu kuy, là kô hentahu ye du. 68Ne anien he ke wen snólóku bélê ye, senged se, là kô bnalà ye du. 69Okóm,” monen, “kewóten bè ni ne, angat myón fi bè kwanan yóm Dwata alì mfasang bè kdéen yóm Ngà Tau.”

70Ne bud snólók le Jisas, mon le, “Ke lómón se yó monem, Ngai Dwata kô?”

Ne yó balà Jisas kul, monen, “Yó sem deng mon ye yó.”

71Ne bud mon yó kem tau kmukum du yó, mon le, “Deng gotu tódô gungol tekuy ne yóm udél btang bè sumóngen yó. Anien he ke laen dù dumu tau bud tmifù du.”

Kkukum Paylét ke Jisas

(Matyu 27:1-2,11-14; Mark 15:1-5; Jan 18:28-38)

23 1Kewót le bè yó ne yó kem tau mogot kukum yó, nit le Jisas ebè Gubérnor Paylét. 2Yóm deng kkól le bè yó, tódô gotu tulón le yóm kdê tifù le du, yó mon le, “Nim tau ni, deng mom niten lu hetlas yó kem Ju, ne bnekelen yóm gel kbayad me bwis bè yóm tau hol geta bè Rom. Ne yó sotu gel monen nim tau ni, du kun yóm Misaya, sotu tau hol geta.”

3Snólók Paylét Jisas, monen, “Uu kô yóm tau hol geta bè yó kem Ju?”

Ne bnalà Jisas, monen, “Duhen yó sem deng monem yó.”

4Okóm bud mudél Paylét ebè yó kem tau hol geta gel demsù ebè Dwata ne ebè yó kem dumu tau sbung bè yó, monen, “Laen kô dù salà tonu béléen nim tau ni ke mò gónóhu tmuled du nim tau ni.”

5Mom lenwê le keseblang le mon du, “Yó sem gel ktoloken nim tau ni, gel senbewegen yó kem tau bè klamangen prubinsya Judiya. Kewóten bè yó bè prubinsya Galili efet ni nem kkólen edini ni, yó se yóm tendo nmoen.”

6Tikóng gungol Paylét nim mon le ni, bud snólóken bélê le ke lemwót bè Galili Jisas. 7Ne mon le se, “Tau lemwót bè Galili se nim tau ni.” Tikóng gtukul Paylét yóm kewót Jisas bè yóm benwu kun nogot Hirod, tódô hwiten Jisas ebè Hirod. Abay se bè yóm kdaw yó, tolo geslaen knô Hirod bè Jirusalim.

Kwit le ke Jisas ebè Hirod

8Tikóng gefet bè Hirod Jisas, timu óyô Hirod, abay se wen yóm gel gungolen lemwót béléen, ne deng legen ne yóm tô kóyóen ke wen gónóhen mton du. Hendeenen ke wen hentaw ton nmò Jisas. 9Yóm deng kkól Jisas bè yó yó, tey dê snólók Hirod béléen, okóm balù sekteb ke wen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

balà Jisas du. 10 Ya tey dê tifù le du yó kem geta gel demsù ebè Dwata ne
yó kem tau gel tmolok hlau. 11 Yó nmò Hirod ne yó kem sendaluhen, mom
senflowon le Jisas, lel le hemnê du. Hesek le du yóm nes gel lesek yóm
tau hol geta, ne bud heted Hirod Jisas ebè Paylét. 12 Yó se gónó le baling
swè Hirod ne Paylét bè yóm kesefwit le ke Jisas, igò le tehe gel sfohon ni
kem lewu tau ni.

Hatay yóm kukum le ke Jisas
(Matyu 27:15-26; Mark 15:6-15; Jan 18:39–19:16)

13 Yóm deng bud kkól Jisas ebè Paylét, gotu htaba Paylét lu yó kem
tau hol geta gel demsù ebè Dwata, ne yó kem tuha gónó le gel galak yó
kem Ju kkólen bè yó kem tau hkawang. 14 Yó udél Paylét ebélê le, monen,
“Deng nwit ye ebéléu yóm tau gel mon ye niten hetlas yó kem tau. Blaem
nim tau ni, deng hen-gugud snólóku se bè ni lem blóng ye, ne kdê yó kem
tifù ye mò duón ye du, là sem tonu du béléen. 15 Dalang se ke Hirod, yó
gónóhen tódô bud hulék du edini bélê tekuy. Laen dù bang duón ye du
nim tau ni ke tô mò gónó hmatay du. 16 Yó dou tô kukum du,” monen,
“olohu habid hfes du dé, ominu yó tódô bud hewà du.” 17 Yó gónó Paylét
mon du nim ni, yakà yó du kun sana gel adat sok deng gel hto yóm
buteng gel kmò le ken bong bè Kdaw Khius, sal gel sotu bè yó kem tau
deng bnanggù hefewaen ebélê le.

18 Tikóng deng gungol yó kem tau yóm udél Paylét yó, deng mom dalil
le gotu hetê, yó mon le, “Tódô hfatayem nim tau ni. Yó dém Barabas
bud hefewaem kum.” 19 (Nim Barabas mon le ni, tehe bnanggù le lanen
tehe mung mit sfatay bè yóm kul gubérnor, ne lanen tehe monok snéen.)
20 Bong ke Paylét kun, yó hol kun tô kóyô ke hewaen Jisas, yó gónón bud
mudél ebè yó kem tau. 21 Bede yó kem tau yó, mom lenwê le hetê ebè
Paylét, mon le, “Htutukem bè kros. Htutukem bè kros.”

22 Bud mon Paylét bè getluhen dulék, monen mò yó kem tau, “Moen
de? Tedu deng salaen bélê ye? Laen dù bang tonu béléen nim tau ni ke
mò gónón matay. Olohu habid hfes du dé, ominu yó, bud hewà du.”

23 Tnódónem yó kem tau, mom lenwê le hetê, mon le, “Hfatayem.
Htutukem bè kros.” Ngang le hetê efet tódô gmung Paylét bè yóm kul
kóyô. 24 Tódô hatay kukumen du. 25 Ne hewaen elem blóng le Barabas,
yóm tau hni le béléen, yóm tehe bnanggù le lanen mit sfatay bè gubérnor
ne lanen monok. Tódô nmung Paylét yóm kul kóyô nmò bè Jisas yó kem
tau yó.

Ktutuk le ke Jisas bè kros
(Matyu 27:32-44; Mark 15:21-32; Jan 19:17-27)

26 Bè yóm kwit le ke Jisas ebè tum gónó le e hmatay du, tódô geslong le yóm
sotu tau boluyen Simun, tô mógów ebè Jirusalim. Tódô gnaga htihang le du huli

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ke Jisas yóm kros. Nim Simun ni, sotu tau lemwót bè Sayrin.[z] 27Bè yóm deng
kwit le ke Jisas yó, tey tau wen lemolò huli du. Wen se kem libun mkik dmumu
le huli ke Jisas. 28Okóm beklil ebélê le Jisas, monen mò kul, "Yu kem libun
lemwót bè Jirusalim, bê ye nkik ou. Yó dé hol nkik ye yóm kuy knô, ne yó kem
kuy ngà. 29Yakà angat wen kdawen, sut bélê ye yóm tey hlayam bong. Ngem
kà mon ye du, 'Tey hyu kul yó kem libun atil laen dù ngà le, ne yó kem libun
laen kul hebón.' 30Ke sok deng angat bangen kól du yóm kdaw yó," monen, "yó
angat mon yó kem tau ebè yó kem bulul, 'Lubék ye kum eta me.' Ne yó bud mon
le, 'Bnos ye mi.' 31Abay se," mon Jisas, "ke ni se nmò le béléu, yóm koyu hanà
matak, milud he kmò le du bélê ye, yu kem koyu deng mékéng."

32Bè yóm kwit le ke Jisas yó, wen lewu tau gel mò sidek homong
hnatay le. 33Tikóng le kól bè yóm ngà bulul gel bnoluy le Bangag Kulu, bè
yó gónó le tmutuk ke Jisas bè yóm kros. Dalang se kul yó kem lewu tau
gel mò sidek yó, sotu hteg le fi bè kwanan Jisas, ne sotu se fi bè iwóngen.

34Yóm igò le tmutuk ke Jisas, yó udélen, monen, "Hol hnifótem lu, Mà,
abay se là tngón le du yóm nmò le." Lemwót yó kem sendalù tmutuk ke
Jisas yó, sensatù le nesen.

35Tey dê tau mdà bè yó, yóm na a gbót temngel du. Yó nmò yó kem
tuha gónó le galak yó kem Ju, senflowon le Jisas, mon le, "Deng gel
lenowilen yó kem dumu tau, yake lenowilen yóm kun knô ke du se yóm
Misaya, yóm deng nélék Dwata." 36Balù yó kem sendalù, sana kul kegbót
hmowon ke Jisas. Hloni le ebéléen, ne tô hinum le du yóm kul ninum là
mebtesen, 37ne mon le mò du, "Ke tahu uu yóm hol geta bè yó kem Ju,
lenwaem knóem kun." 38Hyu wen se snulat le dket le senta kuluhen, yó
monen, "Ni se yóm tau hol geta bè yó kem Ju."

39Sotu bè yó kem tau mò sidek mung tnutuk le yó koni, sidek kebkóhen
ebè Jisas, monen, "Ke uu se yóm Misaya, lenwaem knóem kun anì
homongem se mi."

40Okóm mudél se yóm sotuhen, monen, "Béem wóyó kebkóhem. Ilóem là
knikoem ke Dwata kô igò tekuy deng megtuled? 41Maya mon ni dum kut,
abay se wen tahu duón le kut, ne ni se kguta te balà yóm tehe kut nmò. Là ni
dum kun nim tau ni. Tódô hnatay le hkawang." 42Ne yó monen mò ke Jisas,
"Ó Jisas, hol hentulónem ou nawa ke deng kól du yóm hol kegetahem."

43Bnalà Jisas se, monen, "Ni fasadu kóm, ditu béléu bè dou benwu bè
longit gónóm e mefet nim kemdaw ni."

Katay Jisas
(Matyu 27:45-56; Mark 15:33-41; Jan 19:28-30)

44Tikóng deng móyónen gtungu, tódô là buden mnóng kdaw, baling
kmifu talak tonok efet sóól mosol kdaw. 45Uma kóm bè yóm Gónô Dwata,

---

[z] **23:26** Nim Sayrin ni, sotu syudad là sekna bè benwu Libya bè Afrika.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wen tey nes mfól mò seng yóm dfél gónóhen nô Dwata, tódô ton le lómón ke hninggel dnólóhem bè gónón sóól. 46 Bè yóm kekséen yó, omin Jisas hgel udélen, monen, “Ó Mà, hogotu kóm nim klowilu.”[a] Kogol yóm kudélen yó, tódô milot se nawahen.

47 Bè yóm kehto Jisas, mdà bè yó yóm kfitan bè yó kem sendalù, ne gtanuden yóm kmoen, botong dóyónen Dwata, monen, “Tahu laen dù salaen ilóu tau ni.” 48 Tikóng ton yó kem tau sbung na a temngel bè yó ni kem kdê ton le ni, tódô gotu gdofì le kfu le bè yóm kulék le lemwót bè yóm alì khuli sel le. 49 Bong yó kem tehe dumu Jisas, dalang se yó kem libun tehe gel lemolò du lemwót bè Galili, gotu le mdà bè yó se kul, bede malù le hlayuk béléen. Gotu ton le yóm kdéen.

Kebeng le ke Jisas

(Matyu 27:57-61; Mark 15:42-47; Jan 19:38-42)

50-51 Wen sotu tau boluyen Jusif, lemwót bè Arimatiya, sotu benwu snakuf prubinsya Judiya. Nim tau ni, tey hyu kmoen, ne tedeng knawahen. Gel hendónen snéen kun yóm kdaw angat kogot Dwata tau. Du se sotu bè yó kem geta mogot kukum lem blóng yó kem Ju, okóm là gbóten du kun yóm atul yó kem dumuhen bè yóm kkukum le ke Jisas. 52 Bè yóm deng kehto Jisas, tódô mógów ebè Paylét yóm Jusif ni nan e bal du yóm kwahen yóm lówó Jisas. Ne tahu se, hlus Paylét du. 53 Kewót Jusif bè yó, mógów ebè tum gónó Jisas nô, ne nahen elaan yóm lówóhen, ominen bmaus du yóm nes bukay. Tódô suen bè yóm léhék deng eles nokol le mò gónó lembeng. Hanà yó he yóm kwen tau na le e lebeng du yóm kilib yó. 54 Nim kebeng le ke Jisas ni, deng móyón kimel ne bè Byérnis. Sok deng sdef kdaw, yó ne kbuten yóm Kdaw Kehegnô.

55 Bè yóm na le e kebeng ke Jisas yó, mung le se kul yó kem libun tehe gel mung ke Jisas lemwót bè Galili. Hyu ton le yóm kilib ne yóm kmò kehlasà le ke Jisas lemen. 56 Omin le yó mulék, hentifes le yóm alì minggel boohen angat sù le bè lówóhen, duhen yó kem dê kay doun ne hboo. Okóm laen dù nmò le bè yóm Kdaw Kehegnô, ulit le bè yóm kul hlau.

Bud klowil Jisas

(Matyu 28:1-10; Mark 16:1-8; Jan 20:1-10)

24 1 Hanà tolo minal mwas bè Akad, lemwót yó kem libun ebè yóm kilib gónón lebeng Jisas. Gotu nit le yó kem alì minggel boohen deng tehe eles hentifes le. 2 Yóm deng kkól le ditu, tódô ton le yóm bak kilib deng mom hnas. Deng mluy gu bè baken yóm botu tehe seng le du. 3 Ne tódô le husek elemen, okóm là bud ton le du lówó Jisas yóm gónó le

---

[a] **23:46** Lingón 31:5

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mogot. 4 Yóm igò le temnga du, tódô wen lewu tau hegfan bélê le bè yó,
mdà klohok le, ne tey sminang yóm nes le. 5 Ya tey sidek klikò le ni kem
libun ni, tódô le gotu kudung. Yó mon yó kem lewu tau yó mò yó kem
libun, “Moen de ke hnebel ye bè nim gónóhen gel nô tau matay yóm tau
mowil? 6 Là buden nô bè ni ne. Deng hlowil Dwata. Hentulón ye nawa
dé yóm tehe deng monen mò kuy yóm hanà tolo knóen bè Galili, 7 ‘Angat
eted le yóm Ngà Tau ebè yó kem tau gemsalà, ne htutuk le bè kros. Okóm
bè getluhen kdaw, bud mowil.’ ”

8 Ne tahu se, gbel bè nawa yó kem libun yóm tehe deng mon Jisas yó.
9 Kewót le bè yó, mulék le, ne gotu tulón le yóm kdéen bè tu kem sfolò
sotu dù lemolò ke Jisas, ne bè yó kem dumu tau nô bè yó. 10 Yó boluy
le ni kem libun ni, Midi lemwót bè Magdala, ne yóm Juhana, ne yóm
sotu Midi, yóm Yê Jim, ne wen he kem dumu libun mung kul. Lu se fen
tmulón du bè yó kem tau tehe hógów Jisas yóm deng ton le. 11 Okóm là
kô dog hentahu le du yó kem tehe hógów Jisas yó, ofo kul ke tódô kem
kul lenbù tulón. 12 Okóm ke Pitér kun, tódô hfésék lemwót mlóy etu bè
yóm kilib. Tikóng kól ditu, ominen hkogò temngel elemen, ne tek són
tonen, són yóm nes bukay tehe baus le ke Jisas. Bud kewót Pitér bè yó,
mulék ebè gónô, ne ya tey ketngahen du se kun yóm là bud ktonen du bè
yó yóm lówó Jisas.

Kehegfan Jisas bè yó kem lewu tau mógów ebè Imiyus
(Mark 16:12-13)

13 Bè yóm kdaw yó, wen lewu tau deng gel lemolò ke Jisas mógów
ebè yóm sotu benwu udì boluyen Imiyus, wen dô sfolò sotu kilumitru
klayuken ebè Jirusalim. 14 Bè yóm igò le mógów ni kem lewu tau ni,
sónmò le semtulón du mulit lan yóm kdê deng nmò le bè Jisas yó kem
tau. 15 Yóm igò le stulón mógów yó, tódô ten-gafit Jisas lu, ne slomong
kul, 16 okóm là dog hdilô Dwata du kul. 17 Yó mon Jisas mò kul, monen,
“Tedu de nim kuy alì sentulón mógów ni?”

Tódô le na hegsud mdà, lel yóm tey keblat nawa le. 18 Ne mudél yóm
sotu tau boluyen Klupas, monen, “Ilóem tek són u dilóu yóm tau mauy bè
Jirusalim là dog temngón du yóm deng lomi nmò le bè yó.”

19 Ne bud hensokol Jisas bélê le, monen, “Boluyen de?”

Omin le bud malà du, mon le, “Yó sem nmò le bè Jisas, yóm tau
lemwót bè Nasarit. Nim tau ni,” mon le, “du se hol tugod Dwata. Laen kô
dù bang gemsenged du bè solu Dwata nim Jisas ni, sélét mom tô bè kem
tau tonok ne. Tey gemseb yóm gel ktoloken, ne tey wen hentaw ton gbek
nmoen snéen. 20 Yó nmò le béléen yó kem geta bè yó kem tau gel demsù
ebè Dwata ne yó kem dumu tau mogot kukum lem blóng tekuy, nit le ebè
Gubérnor Paylét anì hfatayen. Ne tahu se, tódô htutuk le bè kros. 21 Ofo
kum mon du ke du yóm tau angat lemwà tekuy kem tau Israél gu bè yó

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kem hmohon tekuy. Getluhen kdaw ni yóm deng khatay le du. 22 Lel yó
hem hentnga tulón le kum yó kem libun bélê me. Hanà tolo minal mwas,
mógów le ebè yóm kilib gónó le lembeng ke Jisas. 23 Bè yóm kkól le bè
yó, là kô bud ton le du lemen yóm lówóhen. Ne bè yóm kulék le yó, tulón
le kum wen lewu hógów Dwata gu bè longit hegfan bélê le, ne yó tulón
le kul yóm deng bud klowil Jisas. 24 Ne wen se bélê me bud na a tmufì
mauy du yóm kilib. Hol lómón yóm kul kton du yó kem libun yóm kul ton
se kul. Là kô bud ton le du yóm lówó Jisas."

25 Ne bud mudél ebélê le Jisas, monen mò kul, "Tey kem tau là hulung
hedem nim yu. Tey mima bélê ye hemtahu du kdê yó kem tehe gel tulón
yó kem gna tugod Dwata ekni." 26 Deng tehe eles tulón le yóm nan na
keglayam yóm Misaya, omin Dwata yó he hegeta du. 27 Ne gotu hetngón
Jisas kul yóm gónón e temnef yóm tehe gel hsulat Dwata ekni gbak
ebéléen, kewóten bè yóm tehe snulat Musis efet kól bè yóm kul snulat yó
kem dumu tau tugod Dwata ekni.

28 Ngang le stulón mulit lan efet le deng moni bè yóm benwu gónó
le e solu. Yóm deng kkól le bè yóm benwu yó, tódô tô hekteng ke Jisas,
29 okóm mon le mò du, "Nam na mefet bélê me he, yakà dengen kimel,
lelen deng sdef kdaw." Ne tahu se, haking mung kul Jisas. 30 Bè yóm kkól
le bè gónô, omin le gotu seyón mken. Ne nwa Jisas yóm mambang, ne
mni bè Dwata, ne ominen kembéng du, ne sket benlayen lu. 31 Yó he yóm
kdilô le du, okóm tódô bud sennganen se lana lem mata le.

32 Ne tódô le stulón, mon le, "Kô mon se ke alì te gduf hmungol du
mulit lan yóm igoen hetngón du kut yóm tennefen yóm tehe gel hsulat
Dwata ekni." 33 Ne tódô bud kewót le bè yó ni kem lewu tau ni, bud le
mulék ebè Jirusalim. Ne bè yóm deng kkól le bè yó, tódô glo le yó kem
sfolò sotu dù tau deng gel lemolò ke Jisas, ne wen kem dumu le stifun bè
yó. 34 Yó sentulón le, mon le, "Deng tahu mowil yóm gónó tekuy mogot.
Deng hegfan ke Simun."

35 Ne bud tulón ni kem lewu tau ni koni yóm kul kton du se kul, yóm
deng tódô keslomongen kul mulit lan, ne yóm kehdilóen bélê le bè yóm
koguhen kul mambang.

Kehegfan Jisas bè yó kem gel lemolò du
(Matyu 28:16-20; Mark 16:14-18; Jan 20:19-23; Kul Nmò 1:6-8)

36 Bè yóm igò le tolo tmulón du ni kem lewu tau ni, tódô bud hetnga
mdà lem blóng le se yóm gónó le mogot, yó udélen ebélê le, monen,
"Dwata he hol henek nawa ye." 37 Bè yóm hmung kton le ke Jisas yó, ya
tey klikò le, ofo kul ke busaw. 38 Okóm yó udél Jisas ebélê le, monen, "Mò
ye kat likò ni du? Moen de ke megewu se nawa ye dou du? 39 Tenngel ye
ni dém hólólu dalang se tihu. Ni se ou. Na ye e nkem o dé anì hen-gnóm
ye lówóhu. Yóm busaw," monen, "laen kô ungeden, ne laen se kô tiolen ke

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lómón nim kmò kton ye dou ni.” 40 Yóm igoen mudél ebélê le ni, toloken
kul hólólen ne tihen.
41 Ewenem tolo mgel bélê le hemtahu du yóm deng klowilen, balù yóm
tey kligal le, ne yóm tey ketnga le du. Bud mudél ebélê le Jisas, monen,
“Wen ken ye kut kô?” 42 Ne tahu se, nogu le yóm utón él deng tógó, 43 ne
nahen, ne kenen bè yó lem blóng le.
44 Omin Jisas yó bud mon du mò kul, “Yóm deng katayu lem blóng ye,
ne yóm bud klowilu, ni se yóm tehe deng gel tulónu kuy bè yóm hanà
tolo knóu lem blóng ye. Nan na gotu dohò etahu he kdê yó kem tehe deng
snulat Musis, dalang se yóm kul tehe gel snulat yó kem dumu gna tugod
Dwata kkólen bè yóm tehe snulat le bè yóm bok Lingón.” 45 Ominen yó
heglileb du kul yóm tehe deng hsulat Dwata yó, 46 yó monen mò kul,
“Yó tehe snulat le, mon le, ‘Nan na glayam yóm Misaya, bede angat bud
mowil bè getluhen kdaw. 47 Lemwót bè kun boluy, wen lan Dwata hmifót
salà yó kem tau deng hegsel.’ Ni se,” monen, “yóm tulón angat hlós
sensból ye bè klamangen benwu. Bè ni bè Jirusalim gónó ye mbut hból
du. 48 Abay se yu deng gemtanud du ni kem ni.
49 Angat hwitu ebélê ye yóm deng tehe fasad Mà kuy. Na ye na hangat
bè ni he bè Jirusalim yóm kfasangen gu bè longit yó.”

Khaway Jisas ebè longit

(Mark 16:19-20; Kul Nmò 1:9-11)

50 Kogol yóm kudél Jisas lem blóng le yó, niten lu ebè yóm sotu benwu
udì boluyen Bitani. Bè yóm deng kkól le bè yó, hdaen eta lewu sigelen, ne
mni bélê le bè Dwata. 51 Bè yóm igoen mni yó, tódô ganag hesò lem blóng
le, ne haway ebè longit. 52 Ya tey kdóyón le du, ne tey kligal le bè yóm
kulék le ebè Jirusalim. 53 Kogolen bè yó, tódô ket kdaw le nô lem yóm
Gónô Dwata, ne tey tendo gel kdóyón le ke Dwata.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kun Snulat

Jan

Mò gna senfala

Yóm Jan smulat du nim bok ni, sotu tau tehe nélék Jisas mò gel hógówen mit yóm kun tulón. Tólóng yó dum Jan gel mabtays, yóm tehe hfatay Hirod.

Yóm tehe kélék Jisas ke Jan tolo nô lem ówóng maen bè kilil lanaw, lewu le twoguhen Jim. Tolo bneteng le huket mà le. Tódô tnaba Jisas se lu mò lemolò du. Tahu se, tódô tebel le mà le lem ówóng, lolò le Jisas. Yó boluy mà le, Sibidi, sotu tau gel hmuket. Ne yóm yê le, sotu bè yó kem libun gel tmóbóng ke Jisas ne yó kem gel lemolò du.

Bè yóm ktaba Jisas kul, tolo lomi tau he Jan. Tódô seflós kinì nawahen lemolò ke Jisas efet kól bè kukol towoken. Tey sogot nawa le Jisas nim Jan.

Yó hol tulón Jan lemen nim sulaten ni, duhen Jisas yóm hol Ngà Dwata, yóm deng nélék Dwata mò hkamalen yóm klamangen. Lemwót bè kehtahu tekuy gónó tekuy gmuta du yóm klowil laen dù sónen.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-18*) Jisas se yóm bnoluy le Udél hlowil tau
(*1:19-51*) Ktolok Jan gel mabtays, ne kélék Jisas yó kem tanay tau mò lemolò du
(*2:1–12:50*) Ktolok Jisas bè gónón wen, ne wen hentaw ton gel nmoen
(*13:1–17:26*) Hol són fedyan Jisas nô te tonok
(*18:1–19:42*) Khatay le ke Jisas
(*20:1-31*) Klowil Jisas, ne yóm kehegfanen bè yó kem gel lemolò du
(*21:1-25*) Bud kehegfan Jisas bè Galili bè yó kem gel lemolò du

---

Jisas se yóm bnoluy le Udél hlowil tau

1 [1]Gu laanen là deng wen benwu he, deng sana kem yó ne yóm Udél.
Ne yóm Udél yó nô bè Dwata, ne du se yóm Dwata. [2]Lemwót bè hol
kbuten, són Dwata gónóhen nô. [3]Ne hlan Dwata béléen yóm kedlimunen
yóm kdéen. Tódô kentihen deng dlimun Dwata, gotu hlanen tahen. [4]Lemwót

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bè yóm Udél yó, yó se gónón mowil yóm kdéen mowil. Yóm klowil yó, hol
lómón ke layag mò hlayag yóm kdéen tau te tonok. 5 Yóm layag yó, tódô
senflósen lemayag lem gónón kmifu, ne là kô na a gbek kifu hemseng du.
6 Wen sotu tau hógów Dwata boluyen Jan, yóm Jan gel mabtays. 7 Yó
gónó Dwata hógów du anì nan e hetngón bè yó kem tau yóm layag yó
koni anì kdéen tau hmungol du yóm tulónen ne hemtahu du. 8 Sundu Jan
du yóm layag. Okóm yó gónón sut mò na a hetngón du bè yó kem tau
yóm layag yó. 9 Yóm layag tulónen yó, yó se yóm hol tahu layag gdek lem
benwu mò hlayag kdéen tau te tonok.
10 Yóm Udél yó koni, deng nô lem benwu. Balù bè yóm tehe kehedlimun
Dwata du yóm klamangen benwu, ewenem là kô dog dilô le du yó kem
tau nô lemen. 11 Deng tódô kól bè yóm hol kun benwu, okóm mom là dog
henmóyô le du yó kem kun tau. 12 Okóm kdê yó kem tau hemmóyô du,
ne hemtahu béléen tódô benlayen lu kwalis baling ngà Dwata. 13 Yóm
kbaling le ngà Dwata yó, là mlanen bè yó dum kngà tau te tonok, duhen
ke lemwót bè knóyô lówó tau. Okóm tódô lemwót bè yóm kun kmò du
Dwata yóm kehbalingen kul kun ngà.
14 Yóm Udél yó koni, deng baling tau, ne mnô bélê tekuy. Laen kô dù
sónen yóm klinggel nawahen ebè tau, ne hono tahu yóm gel tulónen kul.
Deng hyu na me ton se yóm kegeta deng blay Maen du, yóm kegeta hol
knóón bè yóm Ngaen tek sotu.
15 Nim Jan ni, wen tulónen gbak ebè yóm bnoluy le Udél yó, hgelen
udélen, monen, “Ni se yóm tau tehe monu sut huli dou, okóm du he yóm
geta sentahu, abay se gu laanu là deng sut, deng sana kem yó ne kun.”
16 Deng tekuy gotu gomong lemen ne yóm tey klinggel nawahen ebè
tau. Yóm któbóngen tekuy, tódô seflós, là kóen skó. 17 Bè yóm tehe keblay
Dwata yóm hlau ekni, hlanen bè Musis. Okóm bè yóm kehegfanen du
yóm hol klinggel nawahen ne yóm hol ktahuhen, hlanen bè Jisas Krays.
18 Yóm Dwata, laen kô tau deng mton du he. Okóm tek són yóm kun Ngà
yó deng hetngón du tekuy yóm kmò Maen, abay se hol le senged Maen
yóm Ngaen, ne senflósen nô béléen yóm Ngaen yó.

Ktolok yóm Jan gel mabtays
(Matyu 3:1-12; Mark 1:1-8; Luk 3:1-18)

19 Sotu kdaw bè yó, dók yó kem Ju wen glalen bè Jirusalim yó kem tau
gel demsù ebè Dwata dalang se yó kem dumu tau semfu gu bè Libay anì
wen snólók le bè Jan. Yó snólók le béléen, mon le, “Tmau kóm de?” 20 Là
kóen hadà malà kul Jan, bà udì ke wen bnosen bélê le, monen, “Là kô ou
du yóm Misaya,[a] yóm deng nélék Dwata mò hkamalen yóm klamangen.”

---

[a] **1:20** Boluy yóm tau deng eles nélék Dwata mò hkamalen yóm klamangen. Bud yó se lanen yóm boluy Krays.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Bud mon le se, “Tmau kóm de? Ilaydyahi kô?”
Bud mon Jan, “Sundu ou du.”
Bud mon le se, “Uu kô yóm sotu tugod Dwata tendo hendón me?”
Bud mon Jan, “Sundu ou du.”
22 Bud mon le. “Tmau kóm de? Hol tulónem kum anì wen tulón me bè tu kem tau mdók kum edini. Mò kmonem du de yóm kóm knô?”
23 Yó balà Jan kul, hlanen bè yóm tehe snulat yóm sotu gna tugod Dwata ekni boluyen Isaya, yóm monen,

“Ou se ‘yóm tmaba gu bè yóm benwu laen dù tau menwu du.
Yó utóm yóm tabahen, monen, Eles hentedeng ye yóm lan mò angat lolò yóm gónó tekuy mogot.’ ”[b]

24 Yó kem tau smólók ke Jan yó koni, hono kem tau dók yó kem Farisi. 25 Bud mon le mò ke Jan, “Ke là se uu du yóm Misaya, ne ke là se uu du Ilaydya, duhen ke là uu du yóm sotu tugod Dwata tendo nangat me, moen se ke geli mabtays?”
26 Bnalà Jan lu, monen, “Él yóm gel babtaysu yó kem tau. Okóm wen deng sut lem blóng ye là dilô ye du. 27 Du se yóm monu sut huli do, okóm tey mfasang sentahu he kun. Baluen ke olohu hesek béléen, là kóe na a knóón.” 28 Yóm gónó le stulón yó koni, ditu bè yóm sotu Bitani seblà fi dmata kdaw él Jurdan, bè yóm gónó Jan gel mabtays.

Yóm Ngà Ubiha dsù Dwata

29 Timbow hayahen bè yó, ton Jan Jisas mógów ebéléen. Bè yóm ktonen du, monen mò yó kem tau, “Ngem yó dé yóm Ngà Ubiha Dwata mò angat dsù Dwata mò mkó salà kdéen tau. 30 Du se yóm deng monu sut huli dou, okóm tey mfasang sentahu, abay se gu laanu là deng sut, deng kem sana yó ne kun. 31 Là kô tehe tngónu du snéen dou yóm tau huli dou ni. Okóm yó gónóhu sut dou mò fen mabtays kem tau bè él anì eles hetngónu bè kem dumuhu tau Israél yóm tau yó.”
32 Ne yó bud udél Jan, monen, “Tódô tonu Tulus Dwata gu tta bè longit hol lómón ke obun, htuntun ebè Jisas, ne tódô hlós nô béléen. 33 Là kô tehe dilóu du se dou ke du yóm deng nélék Dwata ke là yóm deng eles ktulón Dwata du dou bè yóm tehe khógówen dou mò na a mabtays kuy bè él. Eles monen mò dou, ‘Sok tonem yóm dou Tulus htuntun gu tta ebè yóm sotu tau, ne angat tódô hlós nô béléen, deng duhen yó se yóm tau angat mabtays kuy yóm dou Tulus.’ 34 Ne tahu se,” mon Jan, “deng tonu. Tódô tulónu kuy, deng duhen Jisas se yóm hol Ngà Dwata.”

Yó kem tau tanay lemolò ke Jisas

35 Timbow deng hayahen bè yó, bud nô bè yó Jan, mung du lewu bè yó kem gel lemolò du. 36 Bè yóm ktonen ke Jisas mius bè yó, bud monen, “Yó

---

[b] **1:23** Isaya 40:3

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sii yóm Ngà Ubiha angat dsù Dwata.” 37Bè yóm kungol le du yó kem lewu
gel lemolò ke Jan yóm monen yó koni, tódô le kendel mung huli ke Jisas.
38 Timbow binguy semfulék Jisas, tódô tonen lu, monen mò kul, “Mò ye
de?”
Mon le se, “Tô snólók me yóm gónóm gel nô, Rabi?” (Yó lanen yóm
Rabi mon le yó, “Tau Tmolok.”)
39 Mon Jisas se, “Mung ye do sen, na ye e hnénég.” Tahu se, mung le
du. Deng móyón kimel ne yóm kmung le du yó. Ton le se yóm gónóhen
nô, ngang le nô béléen bè yó efet kifu.
40 Yó boluyen yóm sotu tau mung ke Jisas yó, Andru. Hol le setwoli
Simun Pitér. 41 Kewót Andru bè yó, nan e kendel tódô hnebel twoguhen
Simun, ne tulónen du, monen, “Ó Wog, deng ton me ne yóm Misaya.” (Yó
lanen yóm boluy Misaya yó, duhen “Krays.”)
42 Ne omin Andru mit ke Simun ebè Jisas. Uni Jisas mton ke Simun,
henmung monen mò du, “Uu se Simun, ngà yóm sotu Jan. Okóm yó bud
tles boluyem, Sifas.” (Yóm boluy Sifas yó, senged lanen bè yóm boluy
Pitér. Yó lanen, “botu.”)

Ktaba Jisas ke Filip lewu le Natanyél

43 Timbow hayahen bè yó, mógów ebè prubinsya Galili Jisas. Tonen
Filip, ne tódô monen mò du, “Loloem ou dé.” Tahu se, tódô mung du
Filip. 44 (Nim Filip ni, tau lemwót bè yóm benwu boluyen Bitsayda, yóm
benwu gónó le nô le Andru ne Pitér.)
45 Bud kewót Filip bè yó, nan e hnebel Natanyél. Tikóng le ston, monen
mò du, “Deng ton me ne yóm tau gónón e gbak yóm tehe snulat Musis
ekni bè yóm hlau gnan, dalang se yóm tehe gel snulat yó kem gna tugod
Dwata, duhen du se yóm Jisas lemwót bè Nasarit, yóm ngà Jusif.”
46 Ne mon Natanyél se mò ke Filip, monen, “Ê. Wen kô tau hyu kmoen
lemwót bè Nasarit?”
Ne mon Filip se mò du, “Mungi do dé, nam e hnénég.” Tahu se, mung
ke Filip Natanyél.
47 Timbow ton Jisas Natanyél mógów ebéléen, wen tulónen gbak
ebéléen, yó monen, “Ni sii yóm hol tahu tau Israél abay se laen kô dù
kéngen.”
48 Mon Natanyél se mò ke Jisas, “Na. Kmò ketngónem do du?”
Mon Jisas se, “Deng tonu uu laan yóm koyu fig, yóm gu laan Filip là
deng tmaba kóm he.”
49 Mon Natanyél se, “Tahu, Sér, uu se yóm Ngà Dwata. Uu se yóm tau
hol geta bè yó kem tau Israél.”
50 Bud mon Jisas se, “Yó kô olo gónóm hemtahu lemwót bè yóm kmonu
du deng tonu uu laan yóm koyu fig? Angat wen he bud tonem mkay senta
nim ni. 51 Tódô tulónu kuy ktahuhen,” mon Jisas, “angat ton ye hnas

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

longit, ne yó kem hógów Dwata gu bè longit htuntun ebè yóm Ngà Tau, lel le bud haway eta."

Yóm kwen mulu bè Kana

2 1 Tikóng deng lewu butengen bè yó, hto yóm nulu bè Kana, yóm sotu benwu udì snakuf Galili. Deng eles nô ditu ne ke Yê Jisas kun.
2 Tinok le Jisas snéen dalang se yó kem gel lemolò du ebè yóm nulu yó.
3 Tikóng deng gotu yóm tifas gel ninum le, mon yéen mò ke Jisas, "Laen dù bud tifas le ne."

4 Mon Jisas se mò ke yéen, "Omin he ke tulónem dou yóm nmou, Yê. Là dengen kól du he yóm dou kdaw."

5 Omin Yê Jisas lemwót, stulón bè yó kem tau smagid ken, monen, "Kihu hmò Jisas kuy, tódô nimón ye."

6 Wen kul gel lolò yó kem Ju bè khólós le, yó gónóm mon wen nem lebwón botu eles hyón le bè yó mò gónó le hemsù él mò gel olob yó kem tau. Ni kem lebwón ni, wen na lewu folò duhen ke tlu folò galun[c] lem le.
7 Ne mon Jisas mò yó kem tau gel smagid ken, monen, "Nlem ye kut él dé yó kem lebwón yóó." Tahu se, gotu hennok le. 8 Omin Jisas bud mon du mò kul, monen, "Smakub ye du dé, ne benlay ye yóm tau fen hogot le du nim mò ken ni." Tahu se, benlay le.

9 Ne tilówen yóm él deng henbaling Jisas tifas yó koni. Là kô tngónen du kun gónón gu lemwót yóm ninumen yó (okóm yó kem tau smakub du, deng tngón le se kul). Bè yóm ktilówen du, botong htabahen yóm logi myehen, 10 monen, "Ó Tò, bè yóm sana kut adat, sal gel hegna hinum te yó kem tau mulu yóm tifas alì hyu nómen, ne ke deng bong ninum le, omin te hfuli hinum du kul yóm geblà nómen. Okóm yóm kóm, deng mom hfuli hinumem kum yóm alì mnóm."

11 Ni se yóm hol tanay hentaw ton nmò Jisas. Nmoen bè yóm sotu benwu snakuf Galili boluyen Kana. Ne bè yó gónóhen hegfan du yóm kfasangen, ne hemtahu le béléen yó kem gel lemolò du.

12 Timbow kogolen bè yó, gotu le mógów emool le Jisas ebè yóm benwu boluyen Kapérnaum, mung du yéen ne kem twolihen, dalang se yó kem gel lemolò du, okóm là legen le ditu.

Kógów Jisas bè Gónô Dwata
(Matyu 21:12-13; Mark 11:15-17; Luk 19:45-46)

13 Móyónen hto ne yóm kmò le ken bong bè Kdaw Khius. Yó gónó Jisas bud lemwót bè yó subô ebè Jirusalim.

14 Bè yóm kkólen bè yó, tódô hlós ebè yóm Gónô Dwata. Tódô glohen yó kem tau deng mom hembalù safì ne ubiha ne kfati bè yó lemen. Nô

---

[c] **2:6** 20-30 gallons yó kwenen 5-6 lata.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

le bè yó snéen yó kem tau fen gel lemuluk filak, myón le klohok lemisa le. 15 Na a lemwót Jisas mò fes tébéd, tódô gotu lohen lu yó kem safì ne yó kem ubiha hbalù le. Ne gotu lugoden yó kem lemisa yó kem tau gel lemuluk filak, ne gotu senbuléten yó kem filak le. 16 Gotu dóken yó kem tau hembalù kfati, monen mò kul, “Gotu kó ye bè ni ni kem hbalù ye ni. Bê ye henbaling fedyan yóm Gónô Mà.”

17 Bè yóm kton le du yó kem gel lemolò ke Jisas yóm nmoen yó, tódô gtulón bè nawa le yóm deng monen bè Sulat Dwata, yóm monen, “Ó Dwata, lemwót bè yóm alì kngalihu yóm gónóem, yó angat duón le hmatay do.”

18 Snólók le bè Jisas yó kem Ju wen glalen bè yó, mon le mò du, “Hentaw ton du tô nmoem mò ilô me du yóm kwen kwalisem mò du nim nmoem ni?”

19 Yó balà Jisas kul, monen, “Genbà ye dé nim Gónô Dwata ni, bè tlu kdaw sana bud hdau.”

20 Mon le se kul yó kem tau wen glalen yó koni, mon le, “Fat folò nem halay tehe kegen le hemdà du nim Gónô Dwata ni. Fen tô gbek hdaem kô bè tlu kdaw?” 21 Okóm yóm gónó Dwata mon Jisas yó, hnigaden yóm kun lówó. 22 Bè yóm kogol kehlowil Dwata ke Jisas gu lem hatay, gtulón bè nawa yó kem gel lemolò du yóm tehe kmonen du yóm yó. Ne hentahu le se yóm tehe snulat bè Sulat Dwata, dalang se yóm deng mon Jisas.

Eles ketngón Jisas yóm kehedem tau

23 Bè yóm igò Jisas nô bè yóm mò ken bong bè Jirusalim, tey dê tau hemtahu béléen lan le mton yó kem hentaw ton nmoen. 24 Okóm ke Jisas, là kô snaligen kul, abay se deng gotu tngónen kun yóm kmò kehedem tau. 25 Laen dù bud muhen tmulón du béléen yóm kmò le, abay se deng eles tngónen yóm nô lem hendem le.

Kestulón le Jisas Nikudimus

3 1 Wen sotu tau boluyen Nikudimus, sotu bè yó kem Farisi. Du se sotu tau gónó le galak yó kem Ju. 2 Sotu kifu, mógów ebè Jisas nim Nikudimus ni, monen mò du, “Ó Sér, tódô tngón me uu se sotu tau tmolok hógów Dwata. Laen kô tau gembek mò du yó kem hentaw ton gel nmoem ke là nóen béléen Dwata.”

3 Bnalà Jisas se, monen, “Tódô tulónu kóm ktahuhen, là kóen gmung bè yó kem tau nogot Dwata yóm tau ke là nan ne bud hlomi sut.”

4 Mon Nikudimus se kun, “Tô kmò bud kehlomihen sut se yóm tau ke deng tuha? Là kô gbeken bud husek elem blutut yéen ke tô sut bè gewuhen dulék.”

5 Bud bnalà Jisas se, monen, “Tódô tulónu kóm ktahuhen, là kóen gmung bè yó kem tau nogot Dwata ke là nan na mlan bè él ne bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm Tulus Dwata. 6 Yóm ngà sut bè tau, tau se yó. Okóm bè yóm bud
kehlomihen sut yóm tau, deng baling ngà Dwata ne, lemwót bè yóm
deng nmoen béléen yóm Tulus Dwata. 7 Béem mom hentaw yóm kmonu
du mò kóm, na ye bud hlomi sut yóm kdê ye. 8 Yóm kun nmò yóm Tulus
Dwata," mon Jisas, "hol lómón ke lenos. Kihu gónón e mbel, olom mungol
du luken, okóm là kô tngónem du gónón gu mbel, ne là se tngónem du
gónón e mbel. Lómón yó se kmò kehbaling Tulus Dwata du ngà Dwata
yóm tau, là kô tngónem du kmoen du béléen."

9 Bud mon Nikudimus se, "Tedu tô mò kmoen de nim ni?"

10 Bnalà Jisas se, monen, "Igoem sem tau hulung tmolok yó kem
dumum tau Israél du, moem là temngón du ni kem monu mò kóm ni?
11 Tódô tulónu kóm ktahuhen," mon Jisas, "són olo tulón me yóm deng
tngón me, ne yóm deng ton me, okóm laen dù bélê ye hemmóyô du. 12 Ke
là hentahu ye du yóm tulónu kuy yóm mò kmoen bè ni te tonok, sélét
mom tô hentahu ye ne ke wen tulónu kuy yóm mò kmoen ditu bè longit?
13 Laen kô dù tau ke deng mógów ebè longit, tek són yóm Ngà Tau, ne
ditu se kun gónó gu lemwót. 14 Bè yóm tehe kun kdaw Musis ekni," mon
Jisas, "bè yóm tehe knô le bè yóm benwu laen dù tau menwu du, wen
ulal tembaga sù Musis bè tfod yem hehek htegen eta. Bud lómón yó se
angat ktayal le du eta yóm Ngà Tau, 15 anì yó, kihu tau hemtahu béléen,
gutahen yóm klowil laen dù sónen.

16 Tey alì kbong nawa Dwata kul yó kem tau bè klamangen benwu,
gloken tódô hamà klowil yóm Ngaen tek sotu, anì yó, kihu tau hemtahu
béléen là gógówen elem hatay, okóm gutahen yóm klowil laen dù sónen.
17 Là kô yó du gónó Dwata hógów yóm Ngaen elem benwu ke nan e
tnuled kem tau. Okóm yó gónón hógów du mò lemwà kul gu lem hatay.

18 Yó gónóm mon, yó se tau hemtahu bè yóm Ngà Dwata, là kóen
megtuled. Okóm yóm tau là hemtahuhen, deng megtuled ne, lemwót
bè yóm là kehtahuhen du yóm tek són Ngà Dwata. 19 Ni se hol gónó tau
megtuled. Deng kól lem benwu ne yóm layag. Okóm mom yó nóyô tau
yóm gónón kmifu senta yóm layag lemwót bè yóm gel kmò le sidek.
20 Yóm tau gel mò sidek, tey kenbéen yóm layag, là kóen móyô hloni edu,
abay se là móyóen ke gfan yóm ksidek nmoen. 21 Bede yóm tau móyô
mimón du yóm ktahuhen, móyô hloni ebè yóm layag anì gfan bè yóm gel
nmoen yóm kimónen ke Dwata."

Yóm kun tulón yóm Jan gel mabtays gbak ebè Jisas

22 Kogolen bè yó, lemwót Jisas mógów ebè prubinsya Judiya, mung du
yó kem gel lemolò du. Malù le na legen ditu, gel bnabtays le yó kem tau.

23 Dalang se ke Jan, mabtays se kun bè yóm benwu boluyen Inun,
lemoni bè Salim. Yó gónón mabtays ditu, abay se bong yóm élen. Tódô
seflós tau tendo gel mógów ebéléen na le e hbabtays du. 24 (Bè yóm kdaw

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó, là dengen geblanggù Jan he.) 25 Wen bè yó kem tau gel lemolò ke Jan,
skuya le mon bè yóm sotu dumu le Ju. Senkuya le yóm kul sana adat bè
kmò khólós le. 26 Ne mógów le ebè Jan yó kem gel lemolò du, mon le, “Ó
Sér, yóm tau tehe mung kóm sentu Jurdan, yóm tau tehe tulónem kum,
ngem, deng mom mabtays se kun, ne ni tódô kdéen tau gotu mógów
ebéléen.”
27 Bnalà Jan lu, monen, “Là kô wen tódô nmò yóm tau ke là lemwóten
bè Dwata. 28 Yu se deng gemtanud du yóm tehe kmonu du, ‘Là kô ou
du yóm Misaya, okóm ou se yóm deng hógów Dwata mò tukô gna du.’
29 Duhen yó,” mon Jan, “hol lómón ke yóm logi myehen, deng du funen
yóm libun yehenen. Okóm yóm wè yóm logi myehen yó, tódô mdà bè yó,
ne tey kehyu nawahen kungolen udél yóm ween myehen. Hol lómón yó se
kligalu ni kmoen ni. 30 Tey hyu ke sónmoen temnù yóm kun któtól Jisas,
ne fene genef yó dum dou.”

Yóm tau lemwót gu bè longit

31 Bud mon Jan, “Hol lemwót bè longit se ke Jisas, du se hol geta bè
kdéen. Yóm tau te tonok, són olo tngónen yóm nô te tonok, ne són yó se
yóm tendo gel tulónen. Okóm yóm lemwót gu bè longit, du se yóm hol
geta bè kdéen. 32 Gotu tulónen yóm deng tonen ne yóm deng gungolen,
okóm laen kô hol tau hemmóyô du yóm gel tulónen. 33 Okóm yó se tau
hemmóyô du, bud du se hemblat du yóm hol ktahuhen yóm mon Dwata.
34 Yóm tau hógów Dwata yó, udél Dwata tulónen, abay se tódô sù Dwata
béléen yóm kun Tulus. 35 Tey kbong nawa Dwata du yóm kun Ngà, deng
gotu hogoten du yóm kentihen. 36 Yó se hemtahu bè yóm Ngà Dwata,
gutahen yóm klowil laen dù tul sónen. Yó se là mimón du yóm Ngà
Dwata, là se kô gutahen du yóm klowil yó, tódô hlós gbóen yóm tafak
Dwata du.”

Kestulón le Jisas yóm libun lemwót bè Samarya

4 1 Gungol yó kem Farisi yóm deng ketnù yó kem tau lemolò ke Jisas
ne yó kem tau hbabtays béléen, ne là holen bud wen ke Jan. 2 (Bè
ktahuhen, là Jisas du dé yóm gel mabtays, són yó kem gel lemolò du.)
3 Timbow gungol Jisas nim tulón le ni, tódô lemwót bè yó bè prubinsya
Judiya, ne bud mulék ebè prubinsya Galili.
4 Yóm kógówen yó, là gbeken du ke là nan mlan bè prubinsya Samarya.
5 Ngangen mógów efet kól bè Sikar, yóm sotu benwu udì snakuf Samarya.
Nim Sikar ni, moni bè yóm tonok tehe blay Jakub yóm ngaen Jusif ekni.
6 Bè yó gónóhen nô yóm kokol tehe Jakub. Nan slob hegnô bè yó Jisas bè
yóm kokol yó, abay se alì sidek klitegen bè yóm kógówen. Deng gtungu
ne kdaw yóm kkólen bè yó. 7-8 Bè yóm igò Jisas hegnô bè yó, lemwót yó
kem gel lemolò du na le e bemli ken. Kogol le lemwót, wen libun lemwót

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bè Samarya sut bè yó na a mangay él. Ne mon Jisas mò du, “Ó Lenibun, hinumem ou kun él.”

9 Ne mon yóm libun mò du, “Igoem sem Ju kóm, ne libune lemwót bè Samarya dou, moen ke mnihi él béléu?” Yó se yóm balaen ke Jisas yóm libun yó, abay se là kô glemeg kem Ju du yóm kul tegayan ne huyów yó kem tau Samarya.

10 Ne bnalà Jisas se yóm libun yó koni, monen, “Ke deng tngónem yóm tô blay Dwata kóm, ne ke tngónem yóm tau mni él béléem, dengi bud semwì mni él béléen ne anì benlayen uu yóm él hlowil tau.”

11 Bud mon yóm libun yó, “Laen sem dù timbà nitem du, Sér, lelen alì ngelem nim kokol ni. Gónóm tô ma du se yóm él monem yó koni? 12 Yóm tehe fù tekuy Jakub ekni, du se tehe tmebel du bélê me nim kokol ni. Tódô kdê le se tehe minum bè ni, le Jakub, ne kem ngaen, ne kem ógófen. Getahi senta Jakub kô kóm du?”

13 Bud bnalà Jisas se, monen, “Ket tau gel minum du nim él ni, sal bud gel meeng. 14 Okóm yóm tau minum yóm él dou blay, là kóen na a bud meeng. Yóm él blayu yó, baling sfut él mò gónó gmuta yóm klowil laen dù sónen.”

15 Bud monen se mò ke Jisas yóm libun yó, “Benlayem o sen, Sér, yóm él yó anì là bude gel meeng, ne anì là bude gel mangay él bè ni.”

16 Ne bud mon Jisas se mò du, “Nam e nangay yehenem dé.”

17 Mon yó sem libun yó, “Laen kô dù yehenu.”

Bud mon Jisas, “Tahu se yóm monem laen dù yehenem. 18 Okóm bè ktahuhen, deng limu logi yehenem, ne yóm logi dumuhem smu ni, là kô tahu yehenem du. Bong tahu se yóm tulónem do yó.”

19 Bud mon yó sem libun yó mò ke Jisas, monen, “Tugodi Dwata dilóu, Sér. 20 Yó kem tehe fù me ekni, gel le tmaba Dwata bè nim bulul ni. Okóm yu kem Ju, gel mon ye són bè Jirusalim gónô tmaba Dwata.”

21 Ne bud mon Jisas mò du, “Hentahuhem nim tulónu kóm ni, Lenibun. Angat wen kdawen laen kô dù bud tmaba Dwata bè nim bulul ni duhen ke bè Jirusalim. 22 Yu kem tau lemwót bè Samarya, là kô hol tngón ye du yóm tnaba ye. Okóm bélê me kem Ju, tey mtukul ketngón me du yóm tnaba me, abay se bélê me gónóhen lemwót yóm tau mò lemwà kul gu lem hatay. 23 Angat wen kdawen,” mon Jisas, “ne deng duhen ni se kbuten, yó kem tau gel tmaba ebè Mà, sal gel hlan le bè kfasang yóm Tulus Dwata anì hol tngón le yóm kun kmò Mà. Ke ni se nmò le, hol tahu duhen yóm ktaba le ebéléen, yóm ktaba hol nóyô Dwata bélê le. 24 Yakà tulusen yóm Dwata. Duhen yó, hol hlan le bè tulus yóm ktaba le ebéléen yó kem tau ne hol hewót le bè nawa le.”

25 Ne yó bud monen mò ke Jisas yóm libun yó, monen, “Tngónu angat sut yóm Misaya. Sok sut, angat gotu tulónen tekuy yóm kdéen.”

26 Bud mon Jisas se mò du, “Yóm tau dumuhem stulón ni, du se yóm monem yó.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27 Bè yóm igò le stulón, kól le se yó kem tau gel lemolò du. Tey ketnga
le bè yóm kton le ke Jisas stulón bè yóm libun. Okóm là mlos le smólók
du bè yóm libun yóm nóyóen, duhen ke mon le mò ke Jisas, “Moen ke
stulóni du?” 28 Tódô lemwót mulék yóm libun yó, tebelen lebwónen, nan e
tnulón tu kem tau bè benwuhen, ne monen mò kul, 29 “Mung ye do dé, na
ye e hnénég yóm tau tódô tmulón du dou yóm kdê deng nmou. Déke du
yóm Misaya.” 30 Tahu se, gotu le lemwót na le e mógów ebè Jisas.
31 Bè yóm igoen tolo mógów yóm libun yó koni, tô henken le Jisas yó
kem gel lemolò du, mon le, “Ó Sér, mkeni dé.” 32 Okóm mom yó mon Jisas
mò kul, “Wen dou ken là kô tngón ye du.”
33 Stulón le són lu yó kem gel lemolò ke Jisas, mon le, “Tmau du deng
mit béléen ken du?”
34 Mon Jisas se mò kul, “Yó se henged dou ken, duhen yóm kimónu
yóm kun kóyô yóm hógów dou, ne bè yóm kegdengu du yóm hmoen
dou. 35 Sal gel mon ye, ket na fat bulón blóngen, ominen bud wen gel
muta. Okóm ni dou mon mò kuy, deng duhen ni se yóm kdaw ye muta.
Tenngel ye dé yó kem tau mógów ebéléu ni, hol lómón ke lu yóm halay
hulô móyón nuta. 36 Yóm tau muta, wen ofol blay Dwata du. Ne yó kem
nutahen, angat guta le se kul yóm klowil laen dù sónen. Yó gónóm mon,
gotu le hligal yó kem tau mehek ne yó kem tau muta. 37 Tahu se yóm gel
mon le, ‘Tólóng tau fen mehek, tólóng se tau fen muta.’ 38 Ni wen naw e
huta kuy,” mon Jisas, “yóm tniba tehe là kuy leniteg du. Tólóng tau tehe
mbut du, ne wen kuy ofol du yóm tehe kul leniteg.”
39 Tey dê tau bè yó bè Samarya, gotu le hemtahu bè Jisas lemwót bè
yóm tulónen kul yóm libun yó koni, bè yóm lanen mon du, “Tódô gotu
tulónen dou yóm kdê deng nmou.” 40 Timbow le kól bè Jisas yó kem tau
bè Samarya yó, tey kngali le du anì nan na legen bélê le bè yó. Tahu
se, lewu kdaw Jisas nô bélê le. 41 Bè yóm igoen nô bè yóm benwu yó,
sónmoen se temnù tau hemtahu béléen lan le gel hmungol yóm ktoloken.
42 Ne mon le mò yóm libun yó, mon le, “Là kô són du bè yóm kóm tulón
kum gónó me hemtahu, okóm ni deng na me bud gungol se kum, ne
tngón me du se yóm lemwà kem tau lem salà le.”

Kkó Jisas des yóm ngà yóm sotu tau wen glalen

43 Timbow deng lewu kdaw Jisas nô bè yó, ominen hlós ebè prubinsya
Galili. 44 Deng tehe mon Jisas, monen, “Yóm tugod Dwata, laen kô dù
madat du bè hol kun benwu.” 45 Okóm bè yóm kegdeken bè Galili, tey
khódó le du yó kem tau bè yó, abay se deng le gmung bè yóm mò ken
bong bè Jirusalim bè yóm Kdaw Khius, ne deng ton le yóm kdê deng
nmoen bè yó.
46 Bud lemwót bè yó Jisas hlós ebè Kana, yóm sotu benwu snakuf
Galili gónón tehe hembaling du tifas yóm él. Wen sotu tau wen glalen bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gubérnor nô bè yóm benwu boluyen Kapérnaum. Tey sidek kleed des yóm ngaen logi. 47 Timbow gungolen yóm deng kkól Jisas gu bè Judiya ne yóm kegdeken bè Galili, tódô mógów ebéléen nan e hkodu béléen anì tô mung du mulék ebè Kapérnaum, wen tum ngaen deng móyónen matay anì bud hlowil Jisas.

48 Ne yó mom mon Jisas mò du, monen, “Ke là wen hentaw ton gel nmou, là kô hentahu ye dou.”

49 Bud mon yóm tau wen glalen yó, “Holi mung dou, Sér, gu laanen là deng matay tum ngau.”

50 Ne mon Jisas se mò du, “Muléki ne. Mowil he yó tum ngaem.” Tahu se, tódô hentahu yóm tau wen glalen yó koni yóm mon Jisas mò du, ne tódô mulék.

51 Bè yóm hanà tolo knóen bè lan, wen kem tau gel mò nmò béléen semlong du, tulón le du, mon le, “Deng bud hyu yóm ngaem.” 52 Snólóken bélê le yóm kmò kdaw kkó des yóm ngaen, ne mon le se, “Klé kdaw ekimel deng kkó yóm kkinien.” 53 Tódô gbel bè nawa maen, yó se yóm hol kmò kdaw tehe kmon Jisas du mò du, “Bud mowil he yó tum ngaem.” Tódô hentahuhen Jisas se yóm tau yó, dalang se yóm kdê fes lówóhen, gotu le hemtahu se kul. 54 Ni se yóm gewu dulék Jisas mò yóm hentaw ton bè Galili. Yóm kmoen du nim ni, kogol yóm kkólen gu bè prubinsya Judiya.

Kkó Jisas des yóm tau hlilil bè kilil busung

5 1 Kogolen bè yó, bud lemwót Jisas subô ebè Jirusalim, abay se móyô mung bè yóm sotu mò ken bong yó kem Ju. 2 Bè yó bè Jirusalim, wen sotu busung moni bè yóm bak tikeb gel bnoluy le, Bak Tikeb Ubiha. Yó boluyen bè udél Hibru yóm busung yó, Betsata. Wen limu gónô hgolung nmò le hilolen. 3 Tey dê tau gemnóm des hlilil bè yó laan yó kem gónô hgolung. Yó kem tau butô, yó kem tau kihod ne yó kem tau deng matay sfu lówó le, gotu le hlilil bè yó (abay se gel nangat le kewók yóm busung. 4 Gel wen kdawen kun mógów elaan yóm hógów Dwata gu bè longit nan e gel hewók yóm busung. Yó se tau gegna kmó elemen igoen tolo lemwók, tódô mkó yóm desen, balù kihu kay desen.) 5 Ne wen sotu tau gemnóm des hlilil bè yó, deng tlu folò wolu halayen gemnóm du yóm desen. 6 Ton Jisas yóm kehlililen bè yó, ne tngónen se yóm tey kegenen gemnóm du yóm desen. Yó snólóken béléen, monen, “Móyói kô ke mkó desem?”

7 Bnalaen se Jisas yóm tau yó, monen, “Laen kô dù tau gel tmóbóng dou, Sér, sok gel lemwók yóm él. Song imou kól ditu dou, deng sana wen tau gegna kól lemen.”

8 Tódô mon Jisas mò du, “Btiki, lenulunem igamem, ne mógówi.”

9 Tahu se, tódô sen-gengen se mkó desen yóm tau yó. Lenulunen igamen, ne ominen lemwót mógów. Bè yóm kdaw kkó Jisas des yóm tau

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó, sengan bè yóm Kdaw Kehegnô yó kem Ju. 10 Timbow ton yó kem
Ju genlal yóm tau deng mkó desen yó, deng mom sensudél le, mon le,
“Kdaw Kehegnô nim ni. Là hyuhen bè hlau tekuy ke miti igam.”
11 Bnalaen se lu yóm tau yó koni, monen, “Abay se yóm tau hkó desu
mdók dou, monen mò dou, ‘Lenulunem igamem, ne mógówi.’ ”
12 Ne bud mon le se mò du, “Tmau du de yóm mdók kóm?”
13 Okóm yóm tau deng mkó desen yó, là kô dog tngónen du ke Jisas,
abay se tey tau wen bè yó, ne deng tódô hlana lem blóng le Jisas.
14 Tikóng kogolen bè yó, bud ton Jisas lem Gónô Dwata yóm tau tehe
hkóhen desen yó koni, monen mò du, “Ngem, deng mkó ne yóm desem.
Hol béi abay bud mò salà, déke wen bud gbunuem mkay senta yóm
gnan.” 15 Bud kewóten bè yó yóm tau yó koni, tulónen yó kem Ju genlal
Jisas se hkó du yóm desen.
16 Yó but yóm tô kehsidek le ke Jisas yó kem Ju genlal lanen hkó des bè
Kdaw Kehegnô. 17 Okóm yó balà Jisas kul, monen, “Yóm Mà, senflósen mò
nmò, là kóen hegnô. Senged se dou, tódô senflósu mò nmò.” 18 Lemwót
bè yóm udél Jisas yó gónón temnù yóm kóló le hmatay du. Là són du bè
yóm kegsalaen bè Kdaw Kehegnô duón le du, okóm yó hol duón le du, bè
yóm kmonen du Dwata yóm Maen. Bè yóm kmon Jisas du yóm yó, deng
hsengeden ne knóen bè Dwata.

Kun kwalis yóm Ngà Dwata

19 Bud mon Jisas mò kul, “Tódô tulónu kuy ktahuhen, laen kô gmoen
yóm Ngà ke són du, ke là wen Maen. Yó se gel tonen nmò Maen, yó se
kun nmò yóm Ngà. 20 Tey kbong nawa Mà yóm Ngaen, yó gónón gotu
hegfan du béléen kdê yó kem nmoen. Okóm bud wen he hmoen du mkay
senta nim ni, ne angat tey ketnga ye du. 21 Yóm Mà, gbeken hlowil yó
kem tau deng matay. Senged se kun yóm Ngaen, benlayen klowil yó kem
tau nóyô hlowilen. 22 Sotuhen, là kô Mà du yóm angat kmukum kem tau.
Okóm deng sigangen ta yóm Ngaen ne yóm angat kkukumen kdéen tau,
23 anì kdéen tau gotu madat yóm Ngaen lómón se yóm kadat le ke Maen.
Yó se tau là madat du yóm Ngà, là se kô nadaten du yóm Maen, yóm
hógów du.
24 Tódô tulónu kuy ktahuhen,” mon Jisas, “yó se hmungol yóm dou
udél, ne hemtahu bè yóm hógów do, deng wen ne kun klowil laen dù
sónen. Là angaten megtuled, okóm deng gewà gu lem hatay, ne deng
gutahen ne yóm klowil laen dù sónen.
25 Tódô tulónu kuy ktahuhen, angat wen kdawen, ne deng duhen ni
se, angat gungol yó kem tau deng matay yóm udél yóm Ngà Dwata. Sok
gungol le, tódô le se bud mowil. 26 Bè Mà se hol gónón tembul klowil
tau. Ne senged snéen bè yóm Ngaen, deng nmò Maen mò gónón tembul
klowil tau. 27 Ne deng benlayen kwalis yóm Ngaen mò kmukum kdéen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tau lemwót bè yóm deng kbalingen Ngà Tau. 28 Bê ye tennga nim monu
ni," mon Jisas. "Angat wen kdawen gungol yó kem tau deng matay yóm
udél yóm Ngà Tau. 29 Ne bè yóm khungol le du, gotu le bud hewà gu lem
lebeng le. Yó se tau deng tehe mò du yóm hyu, gutahen yóm klowil laen
dù sónen. Bud mowil snéen kun yóm tau tehe sidek nmoen, okóm hlós
elem tafak."

Yó kem gemtanud ke Jisas

30 Ne bud mon Jisas mò kul, "Ke tek són ou, laen kô gmou. Bè yóm
angat kkukumu tau, tódô nmou yóm deng gungolu gu bè Mà, yó se gónón
tedeng yóm kkukumu. Là kô tódô nmou du yóm dou kóyô, són olo nmou
yóm kun kóyô yóm hógów do.
31 Ke són ou tô tmanud du yóm dou knô," mon Jisas, "laen kô dù
muhen. 32 Okóm wen sotu tendo gemtanud dou, duhen Mà, ne tngónu
bè yóm kegtanuden dou, hono tahu. 33 Tehe wen se tau hógów ye ebè
Jan, ne tódô tulón Jan kul se yóm hol ktahuhen lemwót béléu. 34 Anien
he ke laen dù tau gemtanud dou, okóm yó gónóhu mon du nim ni anì
wen lan ye gewà gu lem salà ye. 35 Yóm Jan, hol lómón ke solok, ne tey
knóngen. Okóm tek likót ye tô hligal du yóm knóngen yó. 36 Okóm wen
he gemtanud dou mkay senta yóm kun kegtanud dou Jan, duhen yóm
gel nmou. Kdê yóm hmò Mà dou, yó se yóm gel nmou, ne hol lómón ke
yó se mò gemtanud dou. Bè yó se gónó ye temngón du yóm khógów Mà
dou. 37 Ne yó bud sotu gemtanud dou, duhen Mà, yóm deng hógów do. Là
kô deng gungol ye du udélen, duhen ke deng ton ye lem uyóhen, 38 ne là
kóen nô lem hendem ye yóm gel tulónen kuy, abay se là kô hentahu ye du
yóm deng hógówen.
39 Tey gel kehnagì ye du yóm Sulat Dwata. Ofo kuy ke bè yóm alì
kehnagì ye du gónó ye gmuta yóm klowil laen dù sónen. Igoen sem ou
yóm tulónen yó. 40 Okóm là kô ye dog móyô lemolò do, igoen béléu gónó
ye gmuta du yóm klowil laen dù sónen.
41 Là kô yó du hnebel nawahu," mon Jisas, "ke dóyón le ou yó kem tau.
42 Okóm tódô tngónu yóm nô lem hendem ye, là kô kenbong nawa ye ke
Dwata. 43 Bè nim kógówu edini ni, lemwót bè kun kwalis Mà, yóm hógów
do, okóm là kô dog henmóyô ye dou. Bede ke wen yóm tódô lembù sut,
tey mahil henmóyô ye. 44 Laen kô dù lan ye hemtahu béléu, abay se són
sen-galu ye, són yóm kdóyón tau kuy. Okóm là kô dog sen-galu ye du yóm
kegdóyón ye bè yóm hol tek sotu Dwata.
45 Bê ye abay hendem," monen, "ke ou yóm angat kmamo kuy bè solu
Mà. Kaem Musis angat kmamo kuy, yóm tô genléd nawa ye mò mfi kuy.
46 Ke deng hentahu ye yóm tehe snulat Musis, hentahu ye ou snéen, abay
se ou yóm tulónen. 47 Okóm ke là hentahu ye du yóm tehe snulaten, là kô
hentahu ye du ke wen tulónu kuy."

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kehken Jisas yó kem limu libu logi
(Matyu 14:13-21; Mark 6:30-44; Luk 9:10-17)

6 1 Kogolen bè yó, bud lemwót Jisas efatu yóm Lanaw Galili. Sotu gel
boluy le du yóm lanaw yó, Lanaw Tibiryas. 2 Tey tau wen huli ke
Jisas, abay se deng ton le yóm hentaw ton gel nmoen bè kehkóhen des.
3 Timbow kól fatu Jisas ne yó kem gel lemolò du, mneged le eta yóm
bulul udì ne bè yó gónó le myón. 4 Bè yóm kdaw yó, móyónen hto ne yóm
kmò le ken bong yó kem Ju bè yóm Kdaw Khius. 5 Timbow temngel Jisas
gu bè yóm gónó le myón, tódô tonen yó kem tey tau muluk ebéléen, yó
monen mò ke Filip, "Gónó tekuy bemli du mò ken le ni kem tau ni?" 6 (Yó
gónón mon du yóm yó mò tilówen ke Filip. Okóm deng eles tngónen ne
kun yóm angat nmoen.)

7 Bnalà Filip se, monen, "Sukéy sotu tau bè wolu bulón btes ken le ni
kem tau ni, bede olon ket kul na udì."

8 Mudél se ke Andru, yóm sotu tau lemolò ke Jisas, yóm twoli Simun
Pitér, monen, 9 "Wen ngà mit bnotu bè ni, limu botù mambang ne lewu
tedek utón él. Okóm tô kmò le kul du ni kem tey tau wen nii?"

10 Ne mon Jisas se mò kul, "Hyón ye lu dé yó kem tau." Uma kóm wen
gónón ukol bnes bè yóm gónó le nô yó. Ne tahu se, gotu le myón yóm le.
Yó kwen kem logi, botong limu libu. 11 Ne omin Jisas ma yóm mambang
yó koni, bede nan gna mni bè Dwata, ne ominen hsagid du ebè yó kem
tau myón bè yó. Ne bud senged se kmoen du yóm utón él. Gotu le bsow
yóm kdê le. 12 Timbow deng kken le, mon Jisas mò yó kem gel lemolò du,
"Sentifun ye yó kem lukasen anì là gamaen." 13 Tahu se, gotu sentifun le.
Botong sfolò lewu abì henok lukasen yóm tehe tek limu botù mambang
yó.

14 Bè yóm kton le du yó kem tau yóm hentaw ton nmò Jisas bélê le yó,
botong mon le, "Deng duhen ni se yóm tugod Dwata hendón tekuy, yóm
hógów Dwata elem benwu." 15 Ne yó tô atul le, tódô tô nówóng le Jisas
mò tau hol geta bélê le. Okóm tngón Jisas yóm tô nmò le, yó gónón tódô
hlayuk bélê le, hetsik mógów elem bulul tek sotuhen.

Kógów Jisas ta él
(Matyu 14:22-33; Mark 6:45-52)

16 Timbow deng seklewet bè yó, lemwót yó kem gel lemolò ke Jisas,
mógów le ebè kilil lanaw. 17 Omin le motun elem ówóng le, okóm là
dengen bud mulék ebélê le he Jisas. Kewót le bè yó, na le e mówóng
mifal efatu ebè syudad Kapérnaum. Bè yóm tolo kówóng le yó, deng tey
kifu ne. 18 Bè yóm igò le mówóng, tódô mbel yóm tey lenos bong ne yóm
tey lewók. 19 Ne bè yóm hanà tolo knô le talak yóm lanaw, wen dô limu
duhen ke nem kilumitru klayuk le bè kilil, tódô ton le se Jisas mógów

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ta él, hloni ebè yóm ówóng. Ya tey sidek klikò le. 20 Okóm mudél ebélê
le Jisas, monen, “Bê ye hlikò, ou se ni.” 21 Ominen yó he mgel nawa le,
ne hotun le Jisas elem ówóng le. Bè yóm khotun le du elemen, tódô le se
kendel gefet bè yóm benwu gónó le e solu.

Khebel le ke Jisas yó kem tau

22 Timbow hlafus bè yó, tolo le nô ditu fatu él yó kem tey tau wen tehe
henken Jisas. Tngón le tek sotu ówóng tehe nô bè yó, yóm ówóng snakay
yó kem gel lemolò ke Jisas. Ne bud tngón le snéen là dengen mung kul
Jisas he, tolo tagak. 23 Ne wen kem dumu ówóng lemwót gu bè Tibiryas
dmuung moni bè yóm gónó Jisas mni bè Dwata ne hemken yó kem tau.
24 Timbow là ton le ke Jisas bè yó dalang se yó kem gel lemolò du, yó gónó
le gotu smakay bè yó kem ówóng yó, na le e hnebel Jisas bè Kapérnaum.

Jisas se yóm ken hlowil tau

25 Tikóng ton le Jisas sendifal yóm lanaw, mon le mò du, “Na, Sér, kilón
de kkólem bè ni?”

26 Bnalà Jisas se lu, monen, “Tódô tulónu kuy ktahuhen, tek sotu gónó
ye mebel do lanu deng hemken kuy efet ye bsow. Okóm là kô dog dilô ye
du tennefen yó kem hentaw ton nmou yó. 27 Bê ye kat alì sen-galu yóm
ken wen sónen. Yó dé hol sen-galu ye yóm ken gónó ye gmuta du yóm
klowil laen dù sónen. Yóm ken monu ni, ni se yóm ken angat blayen kuy
yóm Ngà Tau, abay se yóm Dwata, kun Mà, deng bemlay du béléen yóm
kfasangen mò du.”

28 Ne mon le se mò ke Jisas, “Tedu se tô nmò me du anì gmò me yóm
kun kóyô Dwata?”

29 Ne bnalà Jisas se lu, monen, “Ni hol kóyô Dwata bélê ye ke hentahu
ye yóm deng hógówen elem blóng ye.”

30 Bud mon le se kul, “Hentaw ton du de tô nmoem mò gónó me
hemtahu kóm? Tedu se tô nmoem? 31 Ngem yó kem tehe fù tekuy ekni, bè
yóm knô le bè yóm benwu laen dù tau menwu du, tódô kdê le gotu mken
yóm ken boluyen mana. Lómón yóm monen bè Sulat Dwata, monen, ‘Blay
Musis kul yóm ken lemwót bè longit.’ ”[d]

32 Bnalà Jisas lu, monen, “Tódô tulónu kuy ktahuhen, yóm ken blay
Musis kuy, là kô yó du yóm hol tahu ken lemwót gu bè longit. Kaem Mà
bemlay du kuy yóm hol tahu ken lemwót gu bè longit. 33 Yóm ken blay
Dwata, duhen yóm tau hógówen lemwót gu bè longit mò gónó le mowil
kem tau lem benwu.”

34 Ne mon le se mò ke Jisas, “Ó Sér, hol tendo gel benlayem mi sen yóm
ken monem yó.”

---

[d] **6:31** Kehewà 16:4; Lingón 78:24

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35 Ne bud mon Jisas mò kul, bede hningónen, “Ou se yóm ken hlowil
tau. Yó se tau mógów ebéléu, laen kô dù tul kbitilen. Yó se tau hemtahu
béléu, laen se kô dù tul kleengen. 36 Okóm nim yu,” monen, “anien ke
deng ton ye ou, là kô ye dog hemtahu béléu. Ni se yóm tehe tulónu kuy.
37 Kdê yó kem tau hemtahu béléu,” mon Jisas, “sal lemwót bè kun kehlan
du Mà. Ne là kô naw e kenbê kul ke wen tau mógów ebéléu. 38 Là kô yó
du lewótu gu bè longit ke naw e nmò yóm dou knóyô. Okóm yó hol dou
nógów anì nmou yóm kun kóyô yóm hógów dou. 39 Yó hol kun kóyô yóm
hógów dou yó, ke balù sotu laen dù lanahu du yóm kdê hogoten dou.
Kóyóen ke angat gotu hlowilu lu sok kól yóm hol són kdaw. 40 Yó hol kóyô
Mà ke benlayen klowil laen dù sónen yó kem tau dmilô yóm kun Ngà ne
hemtahu béléen. Ne yó angat nmou bélê le, gotu hlowilu lu sok kól yóm
hol són kdaw.”

41 Lemwót yó kem tau, deng mom gotu senlón le Jisas yóm kmonen du,
“Ou se yóm ken lemwót gu bè longit.” 42 Yó mon le, “Igoen ngà Jusif nim
Jisas ni. Tngón tekuy maen ne yéen. Moen ke tô monen lemwót gu bè
longit?”

43 Bud mon Jisas mò kul, “Bê ye mom semlón dé. 44 Laen kô dù tau tódô
mógów ebéléu ke là nan na lemwót bè Mà, yóm hógów do edini. Yóm tau
mógów ebéléu, angat hlowilu sok kól yóm hol són kdaw. 45 Wen snulat
yó kem tehe gna tugod Dwata ekni, yó mon le, ‘Angat tolok Dwata kdéen
tau.’[e] Yó se tau hmungol ke Mà ne wen dnalangen béléen,” mon Jisas, “yó
se yóm tau mógów ebéléu. 46 Sundu mon dé ke deng tonen Mà. Tek són
mton du, són yóm deng lemwót gu béléen.

47 Tódô tulónu kuy ktahuhen,” mon Jisas, “yó se tau hemtahu béléu,
deng wen ne kun klowil laen dù sónen. 48 Ou se yóm ken hlowil tau.
49 Yó kem tehe fù tekuy ekni bè yóm tehe knô le bè yóm benwu laen dù
tauhen, gotu gken le se yóm ken boluyen mana, okóm senged nóm, gotu
katay le. 50 Okóm yóm ken lemwót bè longit monu yó koni, ke wen tau
mken du, là kóen na a matay. 51 Ou se yóm ken lemwót gu bè longit mò
gónó ye mowil. Ke wen tau mken du nim ken monu ni, angat gutahen
yóm klowil laen dù tul sónen. Yóm ken monu ni, duhen yóm dou lówó.
Angat hamau mò gónó le mowil kdéen tau bè klamangen benwu.”

52 Bè yóm kudél Jisas ebélê le yó, deng le mom skaf mon du yó kem Ju,
mon le, “Tedu tô kmò kehkenen du tekuy lówóhen tau ni?”

53 Ne bud mon Jisas mò kul, “Tódô tulónu kuy ktahuhen, ke là ken ye
du lówóhen yóm Ngà Tau, ne ke là ninum ye du litóen, là kô guta ye du
yóm klowil laen dù tul sónen. 54 Yó se mken yóm dou lówó, ne minum
yóm dou litô, deng wen ne kun klowil laen dù sónen. Ne angat hlowilu bè
yóm hol són kdaw. 55 Abay se yóm dou lówó, hol lómón ke tahu ken, ne

---

[e] **6:45** Isaya 54:13

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm dou litô, hol lómón ke tahu ninum. 56 Yó se tau mken yóm dou lówó
ne minum yóm dou litô, senflósen nô béléu, ne senflósu se nô béléen.
57 Yóm Mà hógów do, laen dù tul katayen, ne béléen gónón lemwót yóm
dou klowil. Senged snéen yóm tau mken du yóm dou lówó, lemwót béléu
yóm kun klowil. 58 Duhen ni, yóm ken tulónu kuy ni, ni se yóm ken
lemwót gu bè longit. Bede là mkélen bè yóm ken tehe gel ken yó kem fù
tekuy ekni. Balù yóm kken le du, senged gotu katay le snéen. Okóm yó se
tau mken yóm ken monu ni, angat gutahen yóm klowil laen dù sónen."
59 Ni se yóm tolok Jisas bè yóm gónó le gel stifun yó kem Ju bè
Kapérnaum.

Udél gónón gmuta klowil laen dù sónen

60 Timbow gungol yó kem dumu tau gel lemolò ke Jisas yóm ktolok
Jisas ni, tey dê bélê le mon du, "Tey mgel nim toloken ni. Tau du se
gembek mimón du?"
61 Bede tódô tngón Jisas yóm keslón le, yó gónón mon du mò kul,
"Sidek kegnóm ye du kô lemwót bè nim toloku ni? 62 Mò kmoen se ke
ton ye khawayen ebè yóm tehe gónóhen gu lemwót yóm Ngà Tau? 63 Tek
són yóm Tulus Dwata gembek hlowil tau. Bong yó dum lówó tau, bà udì
ke wen gmoen. Kdê ni kem udélu ebélê ye ni koni, hlowilen tau abay se
hono lemwót gu bè yóm Tulus Dwata. 64 Okóm wen se bélê ye là hemtahu
du." (Yó gónó Jisas mon du yóm yó, abay se deng eles tódô tngónen
lemwót bè kbuten yó kem tau là hemtahuhen, ne eles tngónen se yóm
tau angat matul du anì gekfô yó kem hmohon du.) 65 Bud mon Jisas, "Yó
se gónóhu deng mon du mò kuy, laen dù tau tódô mógów ebéléu ke là
lemwóten bè Mà."
66 Lemwót bè yóm ktolok Jisas kul yó, tey dê bè yó kem tau gel lemolò
du, gotu le mulék. Là bud le móyô mung du. 67 Snólók Jisas yó kem sfolò
lewu gel lemolò du, monen mò kul, "Kmò kuy se? Tô tnagak ye o kô?"
68 Ne mon Simun Pitér se, monen, "Laen kô dù dumu tau lolò me, Sér,
tek són sem uu. Lemwót bè udélem gónó me gmuta yóm klowil laen dù
tul sónen. 69 Deng me hemtahu béléem se kum. Tódô tngón me uu se yóm
laen dù belenen lemwót gu bè Dwata."
70 Bnalà Jisas se lu, monen, "Deng néléku yu, yu kem sfolò lewu, okóm
sotu bélê ye nalak Seitan." 71 Duhen Judas, ngà Simun Iskariyut se, gónón
e gbak yóm mon Jisas yó. Igoen du sotu bè yó kem sfolò lewu gel lemolò
du, du se fen matul du anì gekfô le Jisas yó kem hmohon du.

Jisas ne yó kem twolihen

7 1 Kogolen bè yó, són bè yó kem benwu snakuf Galili gónó Jisas e gel
mógów na a tmolok. Là móyóen mógów bè yó kem benwu snakuf
Judiya abay se sónmò le móló hmatay du yó kem Ju wen glal le bè yó.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Deng móyónen hto ne yóm sotu mò ken bong bè yó kem Ju, yóm bnoluy
le Mò Ken bè Slung. 3 Ne yó mon le mò ke Jisas yó kem twolihen, mon
le, “Yake tebelem nim benwu ni. Hlósi ebè Judiya dé anì ton yó kem tau
lemolò kóm bè yó yó kem gel nmoem. 4 Ke móyô yóm tau anì hol tótól
boluyen, là kô bunihen du yóm gel nmoen. Yóm kdê gel nmoem ni, yake
nmoem lem blóng kdéen tau anì kdê le gotu mton du.” 5 (Yó se udél le ebè
Jisas, abay se balù yóm kessetwoli le, là kô hentahu le du.)
6 Bnalà Jisas lu, monen, “Là deng ni du yóm hol bantang dou kógów.
Okóm kuy, balù kihu kdaw kewót ye. 7 Là kô knutó nawa le kuy yó kem
tau lem benwu. Ou se yóm knutó nawa le, abay se tódô gel benkasu bélê
le yóm sidek gel nmò le. 8 Lemwót ye ne kuy,” mon Jisas, “mógów ye
ebè tum mò ken. Là he dou. Là dengen hto he yóm bantang dou kógów.”
9 Tahu se, tódô tagak bè yó bè Galili Jisas.

Kmung Jisas bè yóm Mò Ken bè Lowig

10 Timbow le lemwót yó kem twoli Jisas, omin Jisas bud lemwót se
kun, bede tódô lifuten yóm kógówen, là hegboolen bè yó kem dumu tau
mógów. 11 Bè yóm mò ken yó, sónmò le mebel ke Jisas yó kem Ju wen
glal le, mon le, “Gónóhen nô se kun du?” 12 Tey kesboyong le gbak ebè
Jisas yó kem tau bè yó. Wen se mon du, “Tey hyu tau yóm Jisas.” Ne wen
se mon du, “Là gi, gel snukaten kem tau.” 13 Okóm yóm gel kestulón le,
lifut le. Likò le yó kem Ju wen glalen.
14 Timbow deng gsóól le ne yóm buteng le mò du yóm ken bong yó,
lemwót Jisas na a tmolok bè yóm Gónô Dwata. 15 Bè yóm ktoloken bè yó,
tey ketnga yó kem Ju wen glalen, mon le, “Moen ke alì temngón nim tau
ni? Là sem dengen mnagì.”
16 Bnalà Jisas lu, monen, “Yóm dou tolok ni, là kóen lemwót béléu.
Tódô lemwót bè Dwata, yóm hógów do. 17 Yó se tau móyô mimón yóm
kun kóyô Dwata,” monen, “dilóen ke lemwót bè Dwata nim toloku ni
duhen ke tódô lenbuu. 18 Yóm tau tódô lembù tmolok, naluhen któtólen.
Okóm yóm tau naluhen któtól yóm hógów du, laen kô dù kéng du yóm
gel tulónen, hono tahu. 19 Igò Musis se deng bemlay du kuy yó kem hlau,
là sem dog nimón ye du. Moen de ke sónmò ye móló hmatay dou?”
20 Ne yó udél yó kem tey tau wen bè yó, mon le, “Deng wen malak
kóm. Laen kô dù tau tô hmatay kóm.”
21 Mon Jisas se mò kul, “Deng suléku tehe hkó des bè Kdaw Kehegnô,
tódô kdê ye gotu temnga du. 22 Wen sotu tehe hlau Musis ekni bè ktulì
ye kem ngà ye logi. (Okóm yóm hlau yó, là lemwóten bè Musis, hol
lemwót bè yóm gónó tekuy gu semfu.) Anien he ke gbangà bè yóm Kdaw
Kehegnô yóm ktulì ye yóm ngà ye, senged kmò ye du. 23 Ke gel tnulì ye
yóm ngà bè yóm Kdaw Kehegnô anì là gulé ye du yóm hlau Musis, moen
de ke lenbut ye ou bè yóm tehe kkóhu des bè Kdaw Kehegnô? 24 Bê ye

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tódô kendel hendeng kun kmò yóm sotu tau ke là deng hol hennagì ye du. Na ye hol hnénég dé yóm kmoen anì tedeng kmò kehedem ye du."

Kegewu nawa le ke Jisas ke du yóm Misaya

25 Ne yó udél yó kem dumu tau bè yó bè Jirusalim, mon le, "Ni kô
yóm tau tendo nóló hnatay yó kem tau genlal? 26 Ngem ni sii, deng
tódô tmolok bè gónón wen, ne là sem wen udél le ebéléen du. Kô deng
hentahu le ke du yóm Misaya. 27 Okóm ke deng sut se yóm Misaya, là kô
tngón tau du yóm gónóhen gu lemwót. Okóm kun nim tau ni, gotu tngón
tekuy gónón gu lemwót."
28 Bè yóm ktolok Jisas bè Gónô Dwata, hgelen udélen, monen, "Ilóem
ofo kuy kô ke tngón ye ou, duhen ke tngón ye yóm gónóhu gu lemwót? Là
kô tódô lenbuu du yóm kógówu edini, wen hógów dou. Yóm hógów dou
yó, laen kô dù kéng nô béléen. Là kô na ye e tngón du. 29 Okóm tngónu se
dou, abay se lemwóte gu ditu, ne du se hol hógów dou edini." 30 Bè yóm
kmon Jisas du yóm yó, deng tódô tô senkfô le, okóm là gmò le du béléen
abay se là dengen hto he yóm buteng Dwata hemlus du ebélê le.
31 Okóm tey wadag bè yó kem tau sbung bè yó hemtahu béléen, mon
le, "Deng duhen ni se yóm Misaya. Laen kô dù tau gembek mò du yó kem
hentaw ton mkay senta yóm gel nmoen."

Tô kekfô le ke Jisas

32 Timbow gungol yó kem Farisi yóm kesboyong le gbak ebè Jisas yó
kem tey tau wen, omin le stulón bè yó kem tau hol geta bè yó kem gel
demsù ebè Dwata, ne hógów le yó kem tau gel mentey bè Gónô Dwata na
le e hekfô kul Jisas. 33 Yó udél Jisas ebè yó kem tau sbung bè yó, monen,
"Là buden legen ne yóm knóu lem blóng ye. Móyóne bud mulék ne ebè
yóm hógów do. 34 Angat senfebel ye ou, okóm là kô ton ye dou, abay se là
kô ye gógów edu tum gónóhu nô."
35 Ne stulón le són lu yó kem tau wen glalen bè yó kem Ju, mon le,
"Tedu gónón e tô solu tau ni du ke là bud tô ton tekuy du? Déke mógów
elem blóng tu kem dumu tekuy Ju sekla menwu lem blóng tu kem Grik.
Déke mom tmolok bè tu kem Grik. 36 Tedu gónón e temnef yóm monen
angat senfebel tekuy, okóm là kô ton tekuy du? Ne là kô tekuy gógów edu
tum gónóhen nô? Tedu lanen yóm monen yó?"

Yóm tbul él hlowil tau

37 Bè yóm kmò le ken yó, alì bong muhen bélê le yóm hol són kdaw. Bè
yóm kdaw yó, mdà lem blóng le Jisas, hgelen udélen, monen, "Yóm tau
meeng, mógów ebéléu dé nan e minum. 38 Lómón yóm monen bè Sulat
Dwata, 'Yó se tau hemtahu ebéléu, hol lómón ke wen tbul él gu béléen, yóm
él hlowil tau.' " 39 Yóm él mon Jisas ni, hnigaden yóm Tulus Dwata angat

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

blay Dwata bè yó kem tau hemtahu béléen. Bè yóm kmon Jisas du yóm yó, là deng blay Dwata du he, abay se là dengen mulék ebè longit Jisas.

Kesgólól nawa yó kem tau

40 Bè yóm kungol kem tau du yóm mon Jisas yó, wen se bélê le mon du,
"Deng duhen ni se yóm tugod Dwata hendón tekuy." 41 Bud mon kem dumu,
"Deng duhen ni se yóm Misaya." Okóm mon kem dumu tau, "Là kóen lemwót
bè Galili yóm Misaya. 42 Deng monen bè Sulat Dwata, semfu gu bè yóm tehe
Dabid ne bè Bitlihim gónón sut, bè yóm tehe kun benwu Dabid."[f] 43 Tey wen
kesgólól nawa le yó kem tey tau wen bè yó, abay se là ssotu kehedem le ebè
Jisas. 44 Wen se tô móyô kemfô du, okóm laen dù tau mlos mò du.

Kehda le ke Jisas yó kem Ju wen glalen

45 Tódô le gotu bud mulék yó kem tau tehe tô kemfô ke Jisas. Snólók
le bélê le yó kem Farisi ne yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata,
mon le, "Mò ye là mit du du?"
46 Mon le se, "Laen kô dù tau gemsenged du udélen tum tau tu."
47 Bud mon le se kul yó kem Farisi, "Deng ye gotu megtondo béléen
kô kuy?" 48 "Bà sotu bélê me kem tau wen glalen ke deng wen hemtahu
béléen yóm tau yó, duhen ke wen sotu bè kem Farisi. 49 Són olo hemtahu
béléen, són yó kem tau laen dù tngón le bè yóm hlau Musis. Deng le gotu
megtuled ne kul."
50 Ominen bkó se ke Nikudimus, yóm sotu Farisi, yóm tau tehe le
mógów ebè Jisas kifu, monen, 51 "Bè yóm hlau tekuy, là kô tódô kendel
tnafak tekuy du yóm tau ke là na tekuy hlan du bè kukum anì hnungol
tekuy udélen, ne anì tngón tekuy yóm deng nmoen."
52 Yó balà le ke Nikudimus yó kem dumun Farisi, mon le, "Tauhi
lemwót bè Galili kô kóm? Hennagiem dé yóm Sulat Dwata, nénégem ke
wen tugod Dwata lemwót bè Galili."
53 Omin le gotu mulék yóm kdê le.

Yóm libun gafit le bè kdaen yehen

8 1 Lemwót ke Jisas kun, mógów ebè Bulul Ulib. 2 Timbow deng mwas
bè yó, tódô bud mulék ebè Gónô Dwata. Tey tau wen stifun ebéléen,
ominen myón nan na tmolok bélê le. 3 Bè yóm ktolok Jisas yó, wen libun
gafit le mdà yehen nwit le ebè yó yó kem tau tmolok hlau ne yó kem
Farisi. Hdà le bè yó lem blóng yó kem tey tau wen.
4 Mon le mò ke Jisas, mon le, "Ó Sér, nim libun ni, gafit me mdà yehen.
5 Bè yóm tehe hlau Musis," mon le, "hnatay sentudà botu yóm libun ke
lómón ni kmoen. Tedu se kóm kmon du du?"

---

[f] **7:42** Mika 5:2

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Yóm snólók le bè Jisas ni, mò tô dalil le dmuón du. Okóm ke Jisas kun,
lekohong ebè tonok, sulaten bè tonok tdoken. 7 Tódô henlel le se smólók ke
Jisas yó kem tau mit klamo ebéléen yó koni. Omin Jisas bud hemtedeng du
kyónen, monen mò kul, “Ke wen bélê ye laen dù salaen, yake du dé tanay
tmudà du botu nim libun ni.” 8 Ominen bud lekohong ne bud sulaten bè
tonok tdoken.
9 Bè yóm kungol le du yóm kbalà Jisas kul yó, tódô le gotu hlana
lemwót ket kul na sotu, gna hlana yó kem tuha bélê le. Ngangen tek
són Jisas tebel bè yó. Sana kdaen bè yó se yóm libun. 10 Omin Jisas bud
hemtedeng du kyónen ne snólóken yóm libun, monen mò du, “Gónó le nô
se yó kem tau mit kóm yó koni? Laen dù bélê le tmudà kóm kô?”
11 Monen se, “Laen duen, Sér.”
Mon Jisas se, “Là se nmou du béléem snéen dou. Muléki ne, okóm béi
abay bud mò salà.”

Jisas se yóm layag lem benwu

12 Ne yó bud udél Jisas ebè yó kem Farisi, monen, “Ou se yóm layag kól
lem benwu. Yó se tau lemolò do, là kóen bud gógów elem kifu ne, okóm
wen layag mò htonen lanen gmuta yóm klowil laen dù tul sónen.”
13 Deng mom yó udél le ebè Jisas yó kem Farisi, mon le, “Là hentahu
me du yóm gel tulónem, abay se tódô són uu tmulón du yóm kóm knô.”
14 Bnalà Jisas lu, monen, “Balù yóm ktulónu du yóm dou knô, laen kô dù
kéng du, hono tahu. Abay se tngónu gónóhu gu lemwót ne tngónu snéen yóm
gónóhu e solu. Okóm kuy, là kô tngón ye du. 15 Bélê ye kuy,” mon Jisas, “bè
yóm gel kehdeng ye kun kmò sotu tau, tódô nmung ye yóm kun kehedem
tau tonok. Béléu dou, là kô hendengu du kun kmò yóm sotu tau. 16 Okóm ke
nawahu se mò du, tódô hlanu bè yóm ktahuhen. Abay se là kô tek són du
ou mò du, sal me gel lewu Mà, yóm deng hógów do edini. 17 Wen snulat bè
yóm kuy hlau,” mon Jisas, “yó monen, ‘Ke lewu tau gemtanud yóm nmò, ne
senged tulón le, tahu se yó.’ 18 Duhen yó,” mon Jisas, “ou gemtanud du yóm
dou knô ne bud Mà snéen gemtanud dou, yóm deng hógów dou edini.”
19 Bud mon yó kem Farisi, “Nô se maem du?” Mon Jisas se, “Là kô
tngón ye dou, sélét mom tô tngón ye Mà ne. Ke deng tngón ye ou, tngón
ye se Mà.” 20 Ni se udél Jisas bè yóm ktoloken bè Gónô Dwata igoen myón
bè yóm dfél gónóhen nô yó kem kahun gónó le gel hemsù filak mò blay
le ebè Dwata. Laen kô dù tau kemfô du, abay se là dengen kól du he yóm
kdaw Dwata hemlus du.

Là kô ye gógów ebè yóm gónóhu e solu

21 Ne bud mon Jisas mò kul, monen, “Móyóne lemwót ne ni. Angat tey
khebel ye dou, okóm là kô ton ye dou. Ne sok ye matay, sana tolo kbô ye
du he salà ye. Là kô ye gógów edu tum gónóhu e solu.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Stulón le yó kem Ju wen glal le, mon le, “Yó mon yóm tau yó, ‘Là
gógów ye edu tum gónóhu e solu.’ Gónón e tô solu du? Hnatayen knóen
kô?”
23 Ne bud mon Jisas se mò kul, monen, “Tau ye lenokob longit kuy.
Fene lemwót ta dou. Tau ye tonok kuy okóm là dou. 24 Yó gónóhu mon du
mò kuy, sana tolo kbô ye du he salà ye ke sok ye matay. Ne tahu se yó, ke
là hentahu ye du yóm deng tulónu kuy bè dou ktau, sana tolo kbô ye du
he yóm salà ye bè yóm katay ye.”
25 Ne bud mon le mò ke Jisas, “Tmau kóm de?”
Mon Jisas se, “Igou sem deng hónô tmulón du kuy lemwót bè kbut
ktoloku efet nim kmoen ni. 26 Tey dê he tô nóyô tulónu kuy lemwót bè
yóm kuy kmò, yóm bang gónó ye megtuled. Okóm són olo tulónu yó kem
tau lem benwu yóm deng gungolu lemwót gu bè yóm deng hógów dou, ne
hono ktahuhen yóm tulónen dou.” 27 Okóm yó kem tau hmungol du, là kô
dog glileb le du yóm kegbaken ebè Dwata yóm tulón Jisas kul yó.
28 Bud mon Jisas mò kul, “Ke sok deng hteg ye kros yóm Ngà Tau, yó
he angat kdilô ye do. Ne dilô ye snéen yóm klaen dù tódô genbeku ke tek
són ou, ne yóm klaen dù lenbù tulónu, són olo tulónu yóm deng hlolò
Mà do. 29 Yóm hógów dou,” mon Jisas, “là kô bayaen dou, abay se tendo
nmou yóm kun knóyô.” 30 Bè yóm udél Jisas yó, tey dê tau hemtahu
béléen.

Yóm tau hesek ne yóm tau là heseken

31 Ne yó udél Jisas ebè yó kem tau deng hemtahu béléen, monen mò
kul, “Ke tendo nimón ye ni kem toloku, deng ye baling tau hol tahu
lemolò dou ne. 32 Ne angat tngón ye se yóm ktahuhen. Ne yóm ktahuhen
yó, yó se hewà kuy bè yóm gónó ye ghesek.”
33 Bnalà le Jisas yó kem dumu tau bè yó, mon le, “Semfu me gu bè
Abraham se kum, là kô me kesfu hesek. Tedu se lanem mon du yó dum
monem, ‘Angat ye gewà bè yóm gónó ye ghesek?’ ”
34 Mon Jisas mò kul, “Tódô tulónu kuy ktahuhen, yó se tau mò salà,
deng ghesek ne lem yóm óyóen mò salà. 35 Yóm tau hesek, sal gel
wen sónen yóm kegheseken bè yóm sotu tau. Okóm yóm ngà, laen kô
tul sónen kngaen du yóm kun mà. 36 Ke lenwaen yu yóm Ngà Dwata,
deng duhen yó se hol tahu kegewà ye. 37 Tngónu se yóm kesfu ye gu bè
Abraham,” mon Jisas, “okóm sónmò ye tendo tô hmatay do, abay se là
henmóyô ye du yóm toloku. 38 Gel tulónu kuy yóm deng gel gungolu gu
bè Mà. Okóm kuy, mom nmò ye yóm deng gungol ye bè yóm kuy mà.”
39 Mon le se mò ke Jisas, “Abraham se yóm kum mà.”
“Na,” mon Jisas, “ke semfu ye se gu bè Abraham, nmò ye sen yóm kun
nmò Abraham. 40 Okóm kuy, sónmò ye móló hmatay do lanu tmulón du
kuy yóm ktahuhen deng gel gungolu gu bè Dwata. Là kô na a yó du kun

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nmò tehe Abraham. 41 Yóm nmò ye béléu ni," mon Jisas, "deng dnalang
ye bè yóm kuy mà."
Bnalà le Jisas, mon le, "Bang tô dumu Mà me se kum du, tek són sem
Dwata. Mi se hol tahu ngaen."
42 Mon Jisas se, "Ke Dwata se hol Mà ye kaem bong nawa ye dou, abay
se béléen gónóhu gu lemwót ne ni se denge kól dini. Là kô lenbuu du yóm
kógówu edini, hol du se hógów do. 43 Moen de ke là glileb ye du lanen yóm
tulónu kuy? Yó duónen," mon Jisas, "là móyô ye mimón du. 44 Seitan yóm
kuy mà ne tódô lolò ye yóm kun kóyô. Du se yóm hol sana monok lemwót
bè hol kbuten. Là kóen tofi bè yóm ktahuhen. Hono kéng yóm kun, abay
se yó se sana kun kmò, mò kéng. Hono kéng yóm gel tulónen. Du se hol
gónón gu tembul kéng. 45 Okóm," mon Jisas, "hono tahu yóm gel tulónu
kuy, ne yó se gónó ye là hemtahu dou. 46 Wen kô salà ton ye béléu gónó
ye là hemtahu dou? Laen duen. Ke tulónu kuy yóm ktahuhen, moen ke là
hentahu ye dou? 47 Yóm kun tau Dwata, hol hnungolen yóm udél Dwata.
Okóm kuy, là kô ye tau Dwata. Yó se gónó ye là móyô hmungol."

Jisas ne Abraham

48 Deng mom yó bud balà le ke Jisas, mon le, "Tahu se yóm gel mon
me, tauhi lemwót bè Samarya se kóm, lelen wen busawem." 49 Bnalà Jisas
se lu, monen, "Laen kô busaw malak do. Tey kadatu ke Mà, okóm bélê ye
kuy, balù udì ke nadat ye ou. 50 Là kô yó du hnebel nawahu ke wen madat
do. Okóm yó se hol kóyô Mà ke wen madat dou, ne du se mfi do. 51 Tódô
tulónu kuy ktahuhen," mon Jisas, "yó se tau mimón yóm dou tolok, là
kóen na a matay."
52 Bnalà le se, mon le mò du, "Ni deng tngón me wen busaw malak
kóm. Igoen deng matay Abraham dalang se yó kem tehe gna tugod
Dwata. Okóm yó monem, ke wen tau mimón du yóm tolokem, là kóen na
a matay. 53 Getahi senta yóm tehe fù tekuy Abraham kô? Balù yóm tey
kegetahen, senged katayen se kun. Dalang se yó kem gna tugod Dwata
ekni, senged katay le se kul. Tmau kóm de?"
54 Ne bud bnalà Jisas lu, monen, "Ke tô hadatu knóu, laen kô dù gónón
e kól. Kaem tódô Mà yóm madat dou. Ne hol du se yóm mon ye kuy
Dwata. 55 Okóm là kô deng tngón ye du. Fen tngónu dou. Ke tô monu là
tngónu du, denge mkél bè yóm kmò ye kéng. Hol tahu tngónu dou, ne
tendo nimónu. 56 Yóm tehe fù ye Abraham," mon Jisas, "tey kligalen,
abay se deng eles tngónen yóm ksutu bè ni lem benwu. Tey kligalen yóm
deng ktonen dou dini."
57 Ne mon le se mò du yó kem Ju, "Là kóen deng gefet limu folò he
halayem, moen ke monem deng ye ston Abraham?"
58 Ne mon Jisas se mò kul, "Tódô tulónu kuy ktahuhen, gu laan
Abraham là deng sut, deng sana kem yó ne dou." 59 Timbow gungol le

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm mon Jisas yó, omin le gotu mulut botu mò tô hatay tudà le du. Okóm tódô lana lem mata le Jisas, tnagaken yóm Gónô Dwata.

Kehton Jisas yóm tau butô

9 1 Bè yóm igò Jisas tolo mógów, wen tau butô tonen. Yóm kbutóen yó,
tódô mung du bè ksuten. 2 Ne snólók le bè Jisas yó kem gel lemolò
du, mon le, “Ó Sér, moen ke butô lemwót bè ksuten nim tau ni? Mahi du
yóm wen salaen, du kô, duhen ke yó kem tuhahen?”

3 Mon Jisas se, “Là. Là kóen lemwót bè kun salà duhen ke bè salà kem
tuhahen. Yó gónón butô nim tau ni anì gfan béléen yóm kfasang Dwata.
4 Yóm tolo knóu lem benwu,” mon Jisas, “lómón ke tolo mnóng kdaw.
Tnana tekuy mò du yóm kun kóyô yóm hógów do, abay se ke sok deng
kifu, laen kô dù tau bud mò nmò ne. 5 Bè nim tolo knóu lem benwu,”
monen, “ou se yóm layag mò hlayag yó kem tau lem benwu.”

6 Timbow deng kudél Jisas, ominen dmulak bè tonok ne sninaen yóm
dulaken, ne ominen lemumang du bè mata yóm tau butô 7 ne monen mò
du, “Lemwóti ne, nam e mouf bè busung Silom.” (Yó lan nim Silom ni,
“Hógów.”) Ne tahu se, lemwót yóm tau butô yó nan e mouf. Timbow deng
koufen, tódô mton se ne tódô mulék ebè gónóen.

8 Timbow ton yó kem tau dumuhen sebét yóm deng ktonen, ya tey
ketnga le du. Senged se kul yó kem tau tehe hónô gel mton du yóm gel
ketfólólen bè kem dumun tau, botong mon le, “Là ni du kô yóm tau tehe
butô tendo gel myón temfólól bè yó kem tau?” 9 Wen se mon du, “Duhen
ni se.” Okóm mon kem dumu, “Sundu. Abay sem skél le.”

Ne monen se kun yóm tau yó, “Ou se yóm tehe butô.”

10 Ne bud mon le mò du, “Tedu kmò ktonem du?”

11 Ne monen se mò kul, “Yó sem tau boluyen Jisas hton dou. Yó kmoen
du, sninaen yóm tonok ne lumangen bè matahu, ne ominen mdók dou na
a mouf bè Silom. Ne tahu se, naw e mouf ne tódóe se mton.”

12 Ne bud mon le mò du, “Gónón nô se yóm tau monem yó?” Ne monen
se kun, “Là bud tngónu du.”

Ksólók kem Farisi yóm tau tehe butô

13 Ne omin le tódô mit du ebè yó kem Farisi yóm tau tehe butô yó koni.
14 Abay se bè yóm keslinà Jisas yóm tonok, ne kehtonen yóm tau tehe
butô yó, nmoen bè Kdaw Kehegnô. 15 Omin le smólók du se kul yó kem
Farisi, mon le, “Tedu kmò ktonem de?” Monen se kun yóm tau tehe butô
yó, “Wen tau hemsù tonok minà bè matahu, ominu mouf ne tódóe mton.”

16 Wen se bè yó kem Farisi mon du, “Là lemwóten bè Dwata yóm tau
hton kóm yó, abay se nmoen bè yóm Kdaw Kehegnô.” Okóm yó mon kem
dumu tau, “Ke tau gemsalà yóm tau yó, là kô gbeken mò du yó kem tey
dê hentaw ton nmoen.” Tey kesgólól nawa le yó kem tau bè yó.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Ne bud snólók yó kem Farisi yóm tau tehe butô yó, mon le mò du,
“Tedu kmò kóm kehedem du yóm tau tu? Abay se u yóm deng htonen.”
Monen se kun, “Hol tahu tugod Dwata tum tau tu.”
18 Okóm yó kem Ju wen glal le bè yó, là kô dog hentahu le du yóm
tehe kbutô yóm tau yó koni, ne yóm deng bud ktonen. Yó he kehtahu
le du yóm deng khangay le kem tuhahen, ne snólók le bélê le, mon le,
19 “Kuy ngà kô ni? Tahu butô lemwót bè ksuten kô? Tedu kmò ktonen ni
du?”
20 Omin le malà du se kul yó kem tuhahen yóm tau tehe butô yó, mon
le, “Tngón me ni se kum ngà, ne tngón me se butô lemwót bè ksuten.
21 Okóm là tngón me du kum yóm deng ktonen ni. Ne là tngón me du
snéen yóm tau deng hton du. Tódô snólók ye béléen, yakà sem dengen
malù tmuha, gbeken malà kuy ke wen snólók ye béléen.” 22 Yó gónó le
mon du yóm mon le yó, abay se likò le yó kem Ju wen glal le. Yakà deng
mon le du, ke wen tau hemtahu ke Jisas ke du yóm Misaya, là kô bud
hmung le du lem gónó le gel stifun yó kem Ju yóm tau yó. 23 Yó se gónó
kem tuhahen mon du, “Tódô snólók ye, yakà sem dengen malù tmuha.”
24 Ne bud tnaba yó kem Farisi bè gewuhen dulék yóm tau tehe butô
yó koni, mon le mò du, “Hol tulónem ktahuhen dé, abay se wen Dwata.
Tngón me tau gemsalà tum tau hton kóm tu.”
25 Okóm yó balaen kul yóm tau tehe butô yó, monen, “Là tngónu du
dou ke tau gemsalà tum tau tu duhen ke là. Tek sotu olo tngónu, tehehe
butô, okóm ni, denge mton.”
26 Ne bud mon le se mò du, “Tedu se nmoen béléem? Tedu kmò
kehtonen kóm du?”
27 Ne bud monen se kun yóm tau yó, “Deng tulónu kuy se, mò ye là
hmungol du du? Moen de ke alì nokol snólók ye béléu? Móyô ye kô kuy
ke baling ye tau lemolò du?”
28 Ya tey sidek kesedekà le du yóm tau yó, mon le mò du, “Uu se sotu
lemolò du tum tau tu. Lolò me tehe Musis kum. 29 Tngón me yóm tehe
kudél Dwata ebè Musis ekni, okóm yóm tau yó, là kô tngón me du gónón
gu lemwót.”
30 Ne bud mudél yóm tau yó, monen, “Tey moen ni du ke là tngón ye
du gónón gu lemwót igoen sem deng hton dou. 31 Hónô tngón tekuy là
kô hnungol Dwata du yóm tau gemsalà. Són olo hnungolen, són yóm tau
madat du ne mimón du yóm kun kóyô. 32 Lemwót bè hol kbut benwu,”
monen, “laen kô deng gungol tekuy he tau gembek hton du yóm tau butô
lemwót bè ksuten. 33 Ke là lemwóten bè Dwata tum tau tu, là kô gbeken
mò du béléu nim deng nmoen ni.”
34 Yó balà le du se kul, “Tmau kóm de tô hegled tmolok kum? Igoem
tau gemsalà he kóm lemwót bè kbutem tau.” Ne là kô bud hmung le du bè
yóm kul gónô gel stifun yóm tau tehe butô yó.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm tau là hemtahuhen, lómón ke butô

35 Timbow gungol Jisas yóm là bud kehmung le du bè yóm kul gónô gel
stifun yóm tau tehe butô yó, ominen mebel du. Timbow tonen, monen mò
du, “Hentahuhem kô kóm yóm Ngà Tau?”
36 Mon yó sem tau tehe butô yó, “Tmau du de yóm tau yó, Sér, anì
hemtahuhe béléen?”
37 Mon Jisas se, “Yó sem deng tonem, yóm mudél ebéléem ni.”
38 Ne tódô mtud bukol bè solu Jisas yóm tau tehe butô yó, ne monen
mò du, “Hentahuhu uu, Sér.”
39 Ne yó bud mon Jisas, monen, “Ni se nógówu elem benwu anì
sentólóngu kem tau. Htonu yó kem tau butô, ne hbutóu yó kem tau mton.”
40 Ne wen se kem Farisi nô bè yó, ne gungol le yóm kmon Jisas du nim
ni, mon le se mò du, “Mi kô yóm monem butô yó?”
41 Bud mon Jisas mò kul, “Ke tahu ye butô, laen kô salà nbô ye. Okóm
gel mon ye, ‘Là kô me butô’ yó se gónón wen salà nbô ye.”

Yóm hlingón Jisas bè yóm tau semgyok ubiha

10 1 Bud wen tolok Jisas kul bede hningónen, monen, “Tódô tulónu
kuy ktahuhen, ke wen tau husek elem kukub ubiha, okóm là
mlanen bè bak tikeben, mom mkaf doli beng mò lanen elemen, deng
duhen du se yóm tau mnagaw. 2 Okóm yóm tau ke mlan bè bak tikeben,
du se yóm tahu semgyok ubiha. 3 Yóm tau gel mentey bè bak tikeb, sal gel
lenungkaen béléen yóm tikeb yó. Ne yó kem ubiha nô lemen, tódô dilô
le kun udél. Gel tabahen kul yóm kul boluy, ket kul na sotu ne niten lu
hewà. 4 Sok le deng hewà, tódô tukô gna kul yóm tau gel semgyok kul, ne
tódô le se huli du, abay se dilô le udélen. 5 Ke tólóng tau tô malak kul, là
kô na le e lolò du, mom henlóy le, abay se là kô dilô le du udélen.”
6 Ni se yóm hlingón tulón Jisas kul, okóm là kô glileb le du lanen.

Jisas yóm tau hyu kesegyoken ubiha

7 Bud mon Jisas mò kul, “Tódô tulónu kuy ktahuhen, hol lómón ke ou
se bak tikeb kukub yó kem ubiha. 8 Yó kem tau tmolok sekban gu laanu là
deng kól dini, hol lómón ke lu se yó kem tau mnagaw. Okóm yó kem dou
ubiha, là kô hnungol le kul. 9 Ou se yóm henged bak tikeb,” mon Jisas.
“Yó se mlan bè yóm bak tikeb yó, angat gewà gu lem hatay. Hol lómón
ke du yóm ubiha gel hewà na a mótób ne bud gel husek elem kukuben.
10 Bong yó dum tau mnagaw, yó se kun gel nógów na a mnagaw, na a
hmatay, ne na a gemlà. Okóm yó dou nógów, naw e benlay yu klowil,
yóm klowil hol tahu gsengel nawa ye du.
11 Ou se yóm tau tilob kesegyoken ubiha, gloku tódô hamà klowilu bè
yó kem ubihahu. 12 Okóm yóm tau olon semgyok ubiha lemwót bè yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gel ksukéy le du, ke sok sut yóm ógóf lóbô gu lem bnes, tódô mlóy yóm tau yó, gtagaken yó kem ubiha sen-gyoken, abay se sundu kun ubiha du, ne là du du yóm tau hol semgyok kul. Yó nmò yóm ógóf lóbô sut yó, wen ubiha kenfóen, ne gotu senklahen lu yó kem dumu. 13 Yóm tau snukéy le yó, tódô mlóy, abay se són filak kun hnebel. Là kóen nô bè nawahen yó kem ubiha sen-gyoken.

14 Ou se," mon Jisas, "yóm tau hyu kesegyoken ubiha. Gotu tngónu yó kem dou ubiha ne tngón le se ou kul, 15 hol lómón se yóm kum kesetngón Mà. Angat hamau klowilu bélê le yó kem dou ubiha. 16 Wen he yó kem dumu ubihahu là deng sentifunu kul ebè ni. Angat gotu nitu lu snéen ne angat hnungol le yóm dou udél. Tódô angat sensotuhu bung le yóm kdê ubihahu, ne tek sotuhu se yóm angat semgyok kul."

17 Ne bud mon Jisas, "Tey kbong nawa Mà do, abay se tódô lemwót bè dou kóyô hamà du yóm dou klowil bè yó kem tau. Okóm angat bud gutahu snéen yóm hamau bélê le yó. 18 Laen kô dù tau gembek ma du yóm dou klowil. Tódô lemwót bè dou kóyô hamà du. Wen kwalisu hamà du ne wen se kwalisu bud ma du snéen. Ni se yóm deng hmò Mà dou."

19 Timbow gungol yó kem tau nim udél Jisas ni koni, deng mom bud mesgólól nawa le. 20 Tey dê se bélê le mon du, "Wen busaw malak du" mò ke Jisas. "Lengel matahen. Moen de ke hnungol ye udélen?" 21 Okóm mon kem dumu, "Là kô ni du kudélen yóm tau nalak busaw. Ne yóm busaw, là kô gbeken hton du yóm tau butô."

Kekbê le ke Jisas

22 Deng bud hto se yóm sotu kmò le ken bong yó kem Ju bè Jirusalim, yóm gel mon le, Kdaw Kebwas le yóm Gónô Dwata.[g] Bè yóm gel kmò le du yóm ken bong yó, sal gel geslaen yóm bulónen tnaw. 23 Yó nmò Jisas, bliwel bè yó bè Gónô Dwata bè yóm gel mon le, Gónô Hgolung tehe Selumun ekni. 24 Gotu le stifun hmilol du yó kem Ju, mon le mò du, "Hol béem abay hegewu nawa me. Tulónem kum ktahuhen. Uu kô yóm Misaya?"

25 Mon Jisas se mò kul, "Igou sem deng hónô tmulón du kuy, là sem dog hentahu ye du. Bè yóm hentaw ton hmò Mà dou, yó gónó ye dmilô du yóm khógówen do. 26 Okóm là kô hentahu ye dou, abay se là gomong ye bè yó kem dou ubiha sen-gyok. 27 Ke yu yóm dou ubiha, kaem hnungol ye udélu. Gotu tngónu lu ne gotu lolò le ou.

28 Angat benlayu lu klowil laen dù sónen, là kô le na a matay. Ne laen se kô dù gembek semkot kul lem hólólu. 29 Yó kem tau nogotu yó," mon Jisas, "hono gotu blay Mà dou, ne du se hol gembek bè kdéen. Ne laen se kô dù

---

[g] **10:22** Mò gónó le hemtulón du nawa yóm kuléken ebélê le yóm Gónó Dwata tehe nled yóm tau hol geta bè Rom. Botong wolu kdaw le hmigal du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gembek semkot kul lem hólól Mà yó kem deng hogoten dou. 30 Tódô me
ssotu Mà."
31 Bè yóm kungol le du yó kem tau yóm udél Jisas yó, tódô le gotu
mulut botu mò tô hatay tudà le du. 32 Okóm mon Jisas mò kul, "Tey deng
dê ne yóm hyu deng hmò Mà dou lem blóng ye. Mahi du de bè yó kem
nmou yó gónó ye tô tmudà dou botu?"
33 Bnalà le se, mon le, "Là tnudà me kóm botu bè yó dum kehyu
nmoem, okóm bè yóm kehsengedem knóem bè Dwata. Olohem tau
hkawang he kóm, tói hbaling Dwata."
34 Bud mon Jisas mò kul, "Wen tehe hsulat Dwata bè kuy hlau, yó monen,
'Dwata ye snéen kuy.' 35 Na," mon Jisas, "hónô tngón tekuy yóm deng tehe
hsulat Dwata, là kô gbek tekuy bud temles du. Ke deng bnoluy Dwata lu
dwata yó kem tau tehe hogoten udélen, 36 milud he kehyuhen béléu, abay se
ou yóm deng tehe nélék Dwata mò hógówen elem benwu. Moen de ke mon
ye nuléhu Dwata bè yóm kmonu du, Ou se Ngà yóm Dwata? 37 Ke là nmou
du yóm hmò Dwata dou, wen but ye là hemtahu do. 38 Okóm ke nmou, yake
hentahu ye, baluen ke là hentahu ye du yóm dou udél. Ke hentahu ye yóm
gel nmou, kaem dilô ye yóm knô Mà béléu ne yóm knóu bè Mà."
39 Omin le gotu bud tô kemfô ke Jisas, okóm tódô lana lem blóng le.
40 Kewót Jisas bè yó, ne bud mógów efatu Jurdan bè yóm benwu gónó
Jan tehe gel mabtays, ne bè yó gónón nô. 41 Tey dê tau mógów ebéléen, yó
mon le, "Yóm tehe kun gel ktolok Jan, laen kô dù hentaw ton gel nmoen,
okóm hono tahu yóm gel tulónen gbak ebè yóm tau ni." 42 Ne tey dê tau
hemtahu bè Jisas bè yó.

Katay Lasarus

11 1 Wen sotu tau gemnóm des, boluyen Lasarus, tau menwu bè
Bitani. Ne wen lewu libunen, Midi ne Marta. Menwu le bè Bitani
se kul. 2 (Nim Midi ni, du se yóm libun temwél te ti Jisas yóm boo alì
tilob boohen, ne ominen bud mifu du weken. Yóm Lasarus wen desen yó,
hol logi le Midi.) 3 Lemwót le Midi, tminok le ebè Jisas, mon le, "Ó Sér,
yóm weem dumum sogot nawa, wen desen."
4 Yóm kungol Jisas du yóm tinok le yó, mom monen, "Là hatay du he
nefeten yóm des Lasarus yó, okóm yó gónón gemnóm des mò gónón
megdóyón Dwata, ne mò gónón megdóyón yóm Ngà Dwata snéen." 5 Tey
kbong nawa Jisas kul le Marta ne Midi ne Lasarus. 6 Balù yóm kungol
Jisas du yóm tey kwen des Lasarus, okóm deng mom nan bud lewu
buteng nô bè yóm gónóhen nô yó. 7 Yó he kmonen du mò yó kem gel
lemolò du, "Lemwót tekuy ne, mulék tekuy ebè Judiya."
8 Okóm mon le se mò du yó kem gel lemolò du, mon le, "Ó Sér, là
dengen legen he yóm tô kestudà le kóm botu bè yó, ne ni kendeli bud tô
mógów etu kô?"

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Ne bnalà Jisas lu, bede hningónen, monen, “Yóm sotu kdaw, sal sfolò
lewu udasen lemayag. Ke mógów kemdaw yóm tau, là kóen na a glokob
abay se wen layagen. 10 Song gónón glokob ke mógów kifu, abay se
laen dù layagen.” 11 Ne omin Jisas bud mon du mò kul, “Yóm wè tekuy
Lasarus, deng lemwót tungô ne. Ni nógówu etu naw e hlowil.”
12 Ne mon yó se kem gel lemolò du, “Hyu se ke deng tungô, Sér, anì bud
hyu kegnómen du.” 13 Ofo kul mon du ke tahu tungô Lasarus, anì monem
henléd Jisas yóm deng katayen.
14 Omin Jisas tódô hmakang tmulón du kul, monen, “Deng matay
Lasarus. 15 Okóm wen gónón hyu bélê ye yóm là knóu ditu bè yóm
katayen anì temnù yóm kehtahu ye béléu. Lemwót tekuy ne, mógów
tekuy ebéléen.”
16 Ne mudél se ke Tumas, yóm niba le Héng, monen mò yó kem
dumuhen, “Gotu tekuy mung du anì gotu tekuy gomong matay béléen.”
Tahu se, lemwót le.

Jisas gónón mowil tau, ne du bemlay yóm klowil laen dù sónen

17 Timbow kól ditu Jisas, tulón le du deng fat kdawen ne yóm kebeng
le ke Lasarus. 18 Nim Bitani gónó Lasarus nô ni, moni bè Jirusalim, wen
dô tlu kilumitru keslayuk le. 19 Tey dê kem Ju lemwót bè Jirusalim deng
gna kól bè yó mò na a hemyu nawa Marta ne Midi bè yóm katay logi
le. 20 Timbow gungol Marta yóm kkól Jisas bè yó, ominen lemwót nan e
senlong. Fen tebel bè gónô ke Midi. 21 Yó mon Marta mò ke Jisas, “Ó Sér,
là kóen na a matay he yóm logi me ke tehehi nô dini. 22 Balù ni he, kaem
tngónu balù kihu hnihem bè Dwata, blay Dwata kóm.”
23 Ne mon Jisas se mò du, “Angat bud mowil he yóm logi ye.”
24 “Tngónu se,” mon Marta, “angat bud mowil he bè yóm hol són kdaw.”
25 Bud mon Jisas mò du, “Ou se gónón mowil tau gu lem hatay, ne bud
ou se bemlay kul klowil. Yó se hemtahu béléu, anien ke deng matay,
kaem bud mowil. 26 Senged se yóm tau tolo mowil, ke hemtahu béléu, là
kóen na a matay. Hentahuhem kô ni?”
27 Mon Marta, “El, Sér, hentahuhu se uu yóm Misaya, yóm Ngà Dwata.
Uu se yóm tendo hendón me ksuten elem benwu.”

Kosok lewok Jisas

28 Timbow deng kmon Marta du yóm yó, ominen lemwót mógów ebè
Midi ne lifut tulónen du yóm deng kkól Jisas bè yó, ne bud monen,
“Tinoken uu koni.” 29 Tahu se, kendel lemwót Midi nan e senlong Jisas se
kun.
30 (Tolo nô bè lan he Jisas, sana knóen bè yóm gónó Marta gemslong du.)
31 Bè yóm kewót Midi, gotu le kemtes huli du yó kem tey tau wen gel hemyu
nawahen nô bè gónô le. Ofo kul ke nan e mkik ditu bè gónón lebeng Lasarus.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32 Timbow kól bè Jisas Midi, tódô hegluduk bè soluhen ne monen, “Ó Sér, là
kóen matay he tum logi me ke tehehi nô dini.”
33 Tey kik Midi, botong gomong mkik béléen yó kem tau mung du. Bè
yóm kton Jisas du, ya tey kegkoduhen kul, ne tey sidek kegnómen du,
34 monen, “Gónó ye deng lembeng du se?”
Mon le se, “Mungi kum dé, Sér, anì tonem.” 35 Ne mosok lewok Jisas.
36 Tikóng ton yó kem tau yóm kosok lewoken, botong mon le, “Tey kbong
nawahen du tum tau matay tu.” 37 Okóm mon yó se kem dumu, “Moen là
tehe hkó du se yóm des Lasarus anì là matayen? Ke gbeken hton yóm tau
butô, kaem gbeken snéen tum tehe des Lasarus.”

Klowil Lasarus

38 Timbow le lemwót bè yó, mógów le ebè yóm gónó le lembeng ke
Lasarus. Ya tey sidek kegbeng lem Jisas se kun. Deng wen kilib nokol le
bè but léhék ne bè yó gónó le lembeng du, ne wen botu seng le du yóm
baken. 39 Yó mon Jisas mò kul, “Kó ye dé yóm botu sengen yóó.”
Ne mon Marta se, yóm libun yóm tau matay, “Deng moo bolok ne ni,
Sér, yakà deng fat kdawen du lebeng.”
40 Ne bnalà Jisas se, monen, “Hentulónem nawa yó dém deng monu mò
kóm eginu, ke hemtahuhi béléu, tonem yóm kun kfasang Dwata.” 41 Tahu
se, kó le yóm botu seng bè bak lebeng. Omin Jisas temngel eta bè longit, ne
monen, “Koduhem, Mà, yóm gel khungolem do. 42 Tngónu sónmoem tendo gel
hmungol dou. Yó gónóhu mon du nim ni, wen ni kem tau nô bè ni anì hentahu
le yóm deng khógówem do.” 43 Timbow deng yóm kni Jisas yó koni, ominen
tmaba, hgelen udélen, monen, “Ó Lasarus, hewai.” 44 Tahu se, tódô sen-gengen
se hewà Lasarus gu lem lebengen, sana tolo klébéden bè lówóhen yó kem nes
tehe baus le du, dalang se bè sigelen ne tihen, ne tólóng nes baus le bè kuluhen.
Omin Jisas mon du mò kul, “Kó ye dé yóm nes bausen anì hyu kógówen.”

Katul khatay le ke Jisas
(Matyu 26:1-5; Mark 14:1-2; Luk 22:1-2)

45 Tey dê bè yó kem tau mauy ke Midi baling hemtahu bè Jisas lan le
mton du yóm klowilen ke Lasarus. 46 Okóm wen se bélê le tódô lemwót na
le e tulón tu kem Farisi yóm deng nmò Jisas yó koni. 47 Lemwót yó kem
Farisi ne yó kem geta gel demsù ebè Dwata, gotu tinok le yó kem tau hol
geta mogot kukum anì gotu le stifun. Bè yóm deng kestifun le, mon le,
“Tedu atul kuy ni du? Blaem tey dê hentaw ton nmoen tum tau tu. 48 Ke
tódô bayà tekuy, kdéen tau angat hemtahu béléen, hnénég ye ke là angat
lenbuten tekuy yóm tau hol geta bè Rom. Ngem kà angat genbà le yóm
Gónô Dwata, ne angat gotu hensidek le tekuy kem Ju.”
49 Ne mudél se yóm hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata bè yóm
halay yó, boluyen Kyafas, monen, “Tey tau là hulung hedem nim yu.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

50 Mom hyu bélê tekuy he ke sotu tau matay mò leyu lówó yóm kdéen tau
anì là meglà tekuy."
51 Okóm yóm kudél Kyafas yó, là lemwóten bè kun kehedem, eles tódô
htugod Dwata du yóm angat katay Jisas bè yó kem Ju. Yó gónó Dwata hlan
du bè Kyafas, abay se du yóm hol geta bè yó kem tau demsù ebè Dwata
bè yóm halay yó. 52 Okóm là són du bè kem Ju yóm gónó Jisas matay. Bud
angat gotu sensotuhen lu snéen yóm kdéen tau Dwata deng sekla.
53 Tódô lemwót bè yóm kdaw yó yóm katul khatay le ke Jisas yó kem
Ju wen glal le. 54 Yó gónóm mon, là buden gel hegfan lem blóng yó kem
tau bè Judiya Jisas. Tódô lemwót bè yó, mógów ebè Ifraim, yóm sotu
benwu udì moni bè yóm benwu laen tauhen. Mung le du snéen yó kem
gel lemolò du.
55 Deng bud moni ne yóm mò ken bong yó kem Ju bè yóm Kdaw Khius.
Okóm gu laanen là deng hto, tey dê tau lemwót bè yó kem dumu benwu
hmilol, gotu le subô ebè Jirusalim anì na le e nmò yóm sana kul hlolò bè
khólós. 56 Bè yóm kkól le bè yó, sónmò le tendo gel mebel mata ke Jisas.
Gotu le ssólók yóm igò le stifun bè Gónô Dwata, mon le, "Kmò kehedem
ye du kuy? Déke là mógówen ebè nim ken ni Jisas?" 57 Yó gónó le mon du
yóm yó, abay se deng ssotu ne atul yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè
Dwata ne yó kem Farisi. Eles heglalag le ke wen mton du mò ke Jisas, hol
tulón le kul anì kenfô le.

Ketwél Midi te ti Jisas yóm hnolo alì mebtes
(Matyu 26:6-13; Mark 14:3-9)

12 1 Tek nem kdaw ne duen kehto yóm mò ken bong bè yóm Kdaw
Khius. Lemwót Jisas mógów ebè Bitani, yóm benwu Lasarus,
yóm tehe tau hlowilen. 2 Yóm kkólen ditu, mò le ken béléen mò hódó le
du. Lemwót Marta kun, fen tmóbóng smagid ken bélê le. Ne fen mung
seyón ke Jisas mken ke Lasarus. 3 Bong ke Midi kun, wen sotu sobuy hboo
nwahen, yóm boo boluyen nard, yóm laen dù boolen, alì mebtes, ne tey
tilob boohen. Gotu koken te ti Jisas, ominen bud mifu du weken. Botong
lengeben gu lem gónô gónón e mbel boohen.
4 Ne mudél se Judas Iskariyut, yóm sotu bè yó kem gel lemolò ke Jisas,
yóm tau mlay du sumóng. 5 Yó monen, "Moem là tódô hembalù du yóm
hnolo yó, ne blay bè tu kem tau élél yóm blihen? Sukéy sotu tau bè sfalay
blihen yóm hnolo yó." 6 Yóm udél Judas yó, là kóen lemwót bè kkoduhen
yó kem tau élél, okóm du se tau mnagaw. Du se fen gel mogot yó kem
filak gel gastu le, ne wen se tódô gel tensob nwahen.
7 Ne mon Jisas mò ke Judas, monen, "Tódô bayaem du yóm kun nmò
yó. Kaem eles tgamahen yóm kebeng le dou yóm nmoen béléu ni. 8 Tendo
gel wen tau élél nô lem blóng ye se kuy," monen, "okóm là kô senflósu du
nô lem blóng ye dou."

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Katul khatay le ke Lasarus

9 Timbow tngón yó kem tey tau wen yóm knô Jisas bè Bitani, omin
le mógów ebéléen bè yó. Hlós lan le hménég ke Lasarus, yóm tau tehe
hlowil Jisas gu lem lebengen. 10 Duhen yó, bud wen atul nmò yó kem
tau hol geta gel demsù ebè Dwata anì gomong hnatay le Lasarus snéen
kun, 11 abay se lemwót bè yóm deng kehlowil Jisas du, yó gónó le là bud
lemolò kul yó kem tau. Deng mom són Jisas lolò le.

Khódó le ke Jisas bè Jirusalim
(Matyu 21:1-11; Mark 11:1-11; Luk 19:28-40)

12 Timbow hayahen bè yó, gungol yó kem tey tau wen deng eles mung bè
yóm mò ken bong bè Kdaw Khius bè Jirusalim yóm kógów Jisas etu, gotu
na le e senlong. 13 Gotu le ma doun twok mò nit le semlong ke Jisas. Gotu le
mensag, mon le, “Hol dóyón tekuy dé Dwata. Dwata he hol tmóbóng du yóm
tau deng hógówen ni. Dwata he hol muyag du yóm tau hol geta bélê tekuy
kem tau Israél.”[h] 14 Ne wen ton Jisas yóm sotu kay kudà boluyen asnu, ne
nyónen. Yó se deng gónón dohò yóm tehe mon Dwata bè Sulaten, yóm monen,

15 “Bê ye hlikò, kem tau bè Sayun.
Ngem yó dém tau hol geta bélê ye.
Deng sut, ne smakay ngà nati asnu.”[i]

16 Bè yóm kógów Jisas ebè Jirusalim yó, là kô glileb le du yó kem gel
lemolò du ke yó tendoken yóm udél tehe hsulat Dwata yó. Okóm kogol
yóm kulék Jisas ebè longit, yó he kegbelen bè nawa le deng gotu dohò
etahen yóm tehe hsulat Dwata ekni, duhen yó sem deng nmò le béléen.
17 Lemwót yó kem tau tehe mton yóm ktaba Jisas ke Lasarus gu lem
lebengen, ne yóm kehlowilen du, gotu tulón le bè kem dumu le yóm kmò
kton le du. 18 Yó se gónó le alì gduf semlong ke Jisas yó kem tey tau wen
lan le mungol yóm tey hentaw ton deng nmoen yó. 19 Lemwót yó kem
Farisi, stulón le, mon le, “Ngem, laen kô dù gmò tekuy. Tenngel ye dé,
tódô kdéen tau gotu lemolò du.”

Khebel le ke Jisas yó kem tau Grik

20 Ne wen se kem tau Grik, subô le se kul ebè Jirusalim na le e gbót
tmaba Dwata bè yóm mò ken bong yó. 21 Bè yóm kkól le bè Jirusalim,
na le na mógów ebè Filip yóm tau lemwót bè Bitsayda, benwu snakuf
Galili yó mon le mò du, “Ó Sér, móyô me ston ke Jisas.” 22 Lemwót Filip,
tulónen ke Andru, ne tódô le se slomong tmulón du ke Jisas.
23 Ne mom yó balà Jisas kul, monen, “Móyónen hto ne yóm kehegfan
Dwata du yóm tey kegetahen yóm Ngà Tau. 24 Tódô tulónu kuy

---

[h] **12:13** Lingón 118:25-26; Sifanaya 3:15 [i] **12:15** Sikaraya 9:9

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ktahuhen," mon Jisas, "lómón yóm sbotù bnék halay, ke là nan gebeng elem tonok ne lembóg, là kóen na a tmowok, ne là se wen bunguhen, tódô sana keblotuen. Okóm ke deng lembóg, yó he kwen towoken, ne angat tey kbunguhen. 25 Yóm tau, ke són ktesen yóm klowilen te tonok, angat lanahen yóm klowilen yó. Okóm yóm tau ke là ktesen du yóm klowilen te tonok, angat gutahen yóm klowil laen dù tul sónen. 26 Yóm tau móyô mimón do," mon Jisas, "là kô gbeken du ke là loloen do. Balù kihu gónóhu nô, yó se bud kun gónó nô. Angat tey kadat Mà du yóm tau ke nimónen o."

Eles ktulón Jisas yóm angat katayen

27 Bud mon Jisas, "Nim kmoen ni, tey sidek kegnómu du. Okóm là kô gbeku mon du mò ke Mà, 'Ó Mà, kóhem tahu yóm angat tey gbunuu ni.' Abay se ni se hol nógówu edini anì naw e heglayam. 28 Okóm ni dii mom monu, 'Ó Mà, kóyóu ke holi megdóyón béléu.'

Ne tódô wen se mudél gu bè longit, monen, 'Denge megdóyón béléem ne, ne angate bud megdóyón béléem he.' " 29 Yóm kungol le du yó kem tey tau wen yóm mudél gu bè longit yó koni, mom mon yó kem dumu, "Lugung." Ne yó mon kem dumu, "Wen hógów Dwata gu bè longit mudél ebéléen."

30 Okóm yó mon Jisas mò kul, monen, "Sundu yó du gónón mudél yóm mudél yó koni ke olon ebéléu. Okóm yó gónón mudél, abay se wen yu. 31 Deng hto ne yóm buteng kkukum Dwata kul yóm kdéen tau bè klamangen benwu, ne yóm kkóhen du bè Seitan yóm kfasangen mogot benwu. 32 Ke deng hdà le ou eta bè yóm kros," mon Jisas, "yó se mò lanu mit kdéen tau mò lemolò do." 33 (Bè yóm kmonen du yóm yó, yó se mò lanen eles tmulón du kul yóm angat kmò khatay le du.)

34 Bnalà le Jisas yó kem tau, mon le, "Yó monen bè Udél Dwata, yóm Misaya, kaem tódô hlós yóm kun klowil, là kóen na a matay. Okóm yóm monem yó, angat hdà le bè yóm kros yóm Ngà Tau. Tau du se yóm Ngà Tau monem yó?"

35 Bnalà Jisas lu, bede hningónen, monen, "Là buden legen ne knóen lem blóng ye yóm layag. Tnana ye hloni edu, kô gafiten yu kifu. Yóm tau mógów lem kifu, là kô tonen du gónón e solu. 36 Tnana ye hol hemtahu du dé yóm layag anì baling ye tau nô lem layag."

Kehda le ke Jisas yó kem tau

Timbow deng kudél Jisas, ominen lemwót ne là kô tngón kem tau du gónón e nô. 37 Balù yóm tey kdê hentaw ton gel nmò Jisas lem blóng le, ewenem là kô dog hentahu le du. 38 Lemwót bè yóm là kehtahu le du, ni se gónón dohò yóm tehe hsulat Dwata yóm sotu tehe tugoden boluyen Isaya, yóm monen,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Ó Dwata, laen dù tau hemtahu du yóm gel tulón me.
Ne yó kem tau gónóm deng hegfan du yóm kfasangem,
là kô glileb le du."[j]
39 Yó gónó le là hemtahu, abay se lu gónón e gbak yóm sotu tehe mon
Isaya, monen,
40 "Deng hbutô Dwata mata le anì là dilô le du yóm ton le.
Deng hgel Dwata kulu le
anì là glileb le du yóm gungol le.
Là kô le móyô semfulék ebéléu," mon Dwata,
"anì hnifótu lu."[k]
41 Yó gónó Isaya mon du yóm yó, abay se deng tehe eles tonen ne ekni
yóm tey kegeta Jisas, ne hol bè Jisas se gónón e gbak yóm tulónen yó.
42 Balù yóm deng kmon Isaya du yóm yó, tey dê se yó kem Ju wen glal
le hemtahu bè Jisas. Okóm là móyô le hetngón du abay se likò le yó kem
Farisi, kô là bud hmung le kul bè gónó le gel stifun yó kem Ju. 43 Yó gónó
le là hegfan du yóm kehtahu le, abay se alì ktes le yóm kdóyón tau kul
senta yóm kdóyón Dwata kul.

Kegtuled le lemwót bè yóm kehda le yóm udél Jisas

44 Ne omin Jisas bud mudél ebélê le, hgelen udélen, monen, "Yó se
hemtahu béléu, là kô són du ou yóm hentahuhen, hentahuhen yóm
hógów dou. 45 Yó se tau deng mton do, deng tonen snéen yóm hógów do.
46 Yóm kógówu elem benwu," mon Jisas, "hol lómón ke layag sut bélê
ye. Yó se tau hemtahu béléu, là kóen hlós knóen lem kifu. 47 Ke wen tau
hmungol du yóm toloku, ne là nimónen du, là kô ou du angat tmuled
du. Abay se sundu yó du nógówu elem benwu ke naw e tmuled kem tau.
Okóm yó dé nógówu anì naw e lenwà lu gu lem hatay. 48 Yóm tau kembê
do, ne là se kô henmóyóen du yóm toloku, angat wen fen tmuled du. Yó
tmuled du bè yóm hol són kdaw, duhen yóm udélu là henmóyóen du yó.
49 Abay se là kô tódô lenbuu du yóm gel tulónu. Yóm Mà hógów dou fen
hmau du do yóm gel toloku. 50 Bè yóm kdê deng tulónu kuy ni, hono deng
gotu hlau Mà dou. Ne tódô tngónu, ke nimón ye yóm kun hlau Mà, angat
guta ye yóm klowil laen dù tul sónen."

Kolob Jisas ti yó kem gel lemolò du

13 1 Tek sendaw ne dù kehtohen yóm mò ken bè yóm Kdaw Khius.
Tódô tngón Jisas yóm móyón ktebelen yóm benwu ni, ne bud
mulék ebè Maen. Tey tendo gel kbong nawahen kul yó kem tau gel
lemolò du, ne là kóen monol nawahen ebélê le efet kól bè yóm ktagaken
kul. 2 Timbow kifu bè yó, gotu le seyón ke Jisas mken yó kem gel lemolò

---

j **12:38** Isaya 53:1 k **12:40** Isaya 6:10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du. Deng sana hnô Seitan lem hendem Judas yóm angat keblayen ke
Jisas sumóng ebè yó kem hmohon du. Nim Judas ni, du se ngà Simun
Iskariyut, 3 Okóm ke Jisas kun, deng eles tngónen yóm kfasang deng blay
Maen du mò mogot du yóm kdéen. Tngónen snéen yóm kewóten gu bè
Dwata ne yóm bud kuléken etu béléen. 4 Ominen mdà, kóhen yóm lafin
nesen, nan e ma kayab, ne beden bè ówóken. 5 Ominen ma lenggana ne
nlemen él, ne nbuten molob ti yó kem gel lemolò du, ne bud gel ifuhen
du yóm kayab beden bè ówóken.

6 Timbow kól bè Simun Pitér, yó udél Simun ebè Jisas, monen, "Tô
nolobem tihu kô, Sér?"

7 Bnalà Jisas se, monen, "Là kô glileb ye du ni kem nmou bélê ye ni,
okóm angat glileb ye he hulin kdaw."

8 Bud mudél Pitér, monen, "Là kóe na a móyô holob du kóm yóm tihu,
Sér."

Bud mon Jisas se, "Ke là nolobu du yóm tihem, là kô uu du yóm tau
lemolò do."

9 Bud mon Simun Pitér, "Ke lómón se yó, Sér, béen són ti nolobem,
homong nolobem sigelu ne kuluhu snéen."

10 Ne bud mon Jisas mò du, "Yóm tau deng dyo, deng mólós ne. Geblaen
ke olohen bud molob tihen. Deng ye gotu mólós ne kuy, okóm tek sotu
bélê ye là mólósen." 11 (Yó gónó Jisas mon du yóm yó, abay se deng eles
tódô tngónen ne yóm tau angat mlay du sumóng.)

12 Timbow deng gotu kolob Jisas ti le, ominen bud lemsek yóm lafin
nesen, ne bud mulék ebè yóm sana gónón myón. Ne snólóken lu, monen,
"Deng glileb ye lanen kô nim nmou bélê ye ni koni? 13 Gel mon ye, ou se
yóm gónó ye gel htolok, ne ou se gónó ye mogot. Tahu se yóm gel mon
ye yó. 14 Ke ou se yóm gónó ye mogot ne yóm gónó ye htolok, ne ke ou
yóm molob ti ye koni, hol bud gel sendalang ye se kuy yóm nmou yó.
15 Nim deng nmou bélê ye ni mò gónó ye dmalang du yóm keheglaan ye
bè kem dumu ye. 16 Tódô tulónu kuy ktahuhen," mon Jisas. "Là kóen geta
senta amohen yóm tau hesek. Ne yóm tau gel dók, là kóen geta senta yóm
tau mdók du. 17 Deng tngón ye ne ktahuhen nim monu mò kuy ni, bong
kehligal ye ke nmò ye.

18 Là kô kdê ye du gónón e gbak nim monu ni. Tódô tngónu yó kem tau
deng néléku. Okóm angat dohò yóm tehe hsulat Dwata, yóm monen, 'Yóm
tau dumuhu seyón mken, deng baling hohonen o.'[1] 19 Eles tulónu kuy nim
ni," mon Jisas, "anì yó, ke sok dohò sut, hentahu ye ne yóm deng tulónu
kuy gbak bè yóm dou ktau. 20 Tódô tulónu kuy ktahuhen," monen, "yó se
tau hmódó yóm tau hógówu, hol lómón ke ou se yóm hnódóhen yó. Ne yó
se tau hmódó dou, deng hnódóhen snéen yóm hógów do."

---

[1] **13:18** Lingón 41:9

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eles ktulón Jisas yóm tau matul du bè yó kem hmohon du
(Matyu 26:20-25; Mark 14:17-21; Luk 22:21-23)

21 Kogol yóm kudél Jisas yó koni, ya tey sidek kegbeng lemen, monen,
"Tódô tulónu kuy ktahuhen, sotu bélê ye bè ni matul dou bè yó kem
hmohon do."
22 Olo le tódô setngel yó kem gel lemolò du, là kô tngón le du ke mahi
du bélê le gónón e gbak yóm tau mon Jisas yó. 23 Uma kóm myón klohok
Jisas yóm sotu tau gel lemolò du, yóm kenbong nawahen. 24 Kmotuk
ebéléen Simun Pitér, ne monen, "Snólókem béléen kun tau du gónón e
gbak yóm monen yó." 25 Tahu se, hloni ebè Jisas yóm sotu gel lemolò du
yó, monen, "Tmau du de, Sér, yóm monem yó koni?"
26 Mon Jisas se, "Yó sem tau gónóhu e mogu yóm mambang deng duu
lem sóbów ni kedeng, yó se yóm tau monu yó koni." Ne nwa Jisas se
yóm mambang, ne duen elem sóbów, ominen mogu du ke Judas, yóm
ngà Simun Iskariyut. 27 Bè yóm kwa Judas yóm mambang ogu Jisas du,
sen-gengen se husek ebéléen Seitan. Ne mon Jisas mò du, "Géhél nmoem
ne yóm nmoem." 28 Okóm balù sotu bè yó kem tau seyón bè lemisa ke
gmileb du lanen yóm mon Jisas mò ke Judas yó. 29 Ofo kul mon du ke
wen ken na a hebli Jisas ke Judas mò kul ken bè yóm mò ken yó, duhen
ke wen nan e heblay du bè yó kem élél, abay se Judas se yóm fen gel
mogot filak bélê le. 30 Timbow ken Judas yóm mambang ogu Jisas du,
ominen yó hewà. Bede deng tey mget ne kifu.

Yóm lomi hlau

31 Bè yóm deng kehewà Judas, yó udél Jisas, monen, "Deng duhen ni
ne yóm kdaw kehegfan Dwata yóm kegeta yóm Ngà Tau, ne angat gfan
snéen yóm kun kegeta Dwata mlan béléen. 32 Sok gfan yóm kegeta Dwata
mlan bè yóm Ngà Tau, kendel bud hegfan Dwata snéen yóm kun kegeta
yóm Ngà Tau. 33 Là buden legen ne, kem ngau," mon Jisas, "yóm knóu
lem blóng ye. Angat hnebel ye ou, okóm bud tulónu kuy yóm tehe tulónu
yó kem Ju wen glalen, là gógów ye edu se kuy yóm gónóhu e solu. 34 Ne
ni," monen, "wen lomi hlauhu kuy. Yó hlauhu kuy, hol ye sbong nawa.
Lómón yóm dou kbong nawa kuy, bud lómón yó se yóm kuy kesbong
nawa. 35 Bè yóm kesbong ye nawa, yó se gónó kdéen tau dmilô du yóm
klolò ye do."

Eles ktulón Jisas yóm angat kehlalà Pitér du
(Matyu 26:31-35; Mark 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 Ne mudél se ke Pitér, monen, "Gónóm tô e solu kut ni du, Sér?"
Mon Jisas se, "Là kói na a gmung dou bè nim gónóhu e solu ni. Hulin
kdaw he kektes ye do."

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

37 Ne bud mon Pitér se, “Moen du, Sér, ke là glolou kóm ni? Munge kóm
anien he ke tódô hamau yóm dou klowil.”
38 Bud bnalà Jisas Pitér, monen, “Tahu kô tô hamaem béléu kóm
klowil? Tódô tulónu kóm ktahuhen, Pitér, gu laanen là deng kmóót onuk
kifu ni, deng sana tlu dulékem ne hmalà yóm ketngónem do.”

Jisas yóm lan ebè Dwata

14 1 Ne yó bud mon Jisas mò kul, monen, “Hol bê ye hesbeweg
kehedem ye. Snalig ye Dwata, ne snalig ye ou snéen. 2 Bè benwu
Mà, tey dê gónô nô. Yó nógówu etu naw e hemtifes bélê ye gónó ye angat
nô. Là kô tulónu du kuy nim ni ke là tahuhen. 3 Ke sok deng kehetifesu
bélê ye gónô nô,” monen, “bude semfulék edini naw e nangay yu. Yó se
dou gónô nô, yó se kuy gónô nô. 4 Deng tngón ye se yóm lan ebè yóm
gónóhu e solu.”
5 Ne mon Tumas se kun, “Là kô tngón me du, Sér, yóm gónóm e solu.
Mò tô ketngón me du se yóm lan du?”
6 Bud mon Jisas se, “Ou se yóm lan, ne ou se yóm ktahuhen ne yóm
klowil laen dù sónen. Laen kô dù tau gógów ebè Mà ke là mlanen béléu.
7 Lemwót bè yóm deng ketngón ye do,” monen, “angat tngón ye se Mà.
Nbuten ni ne deng ketngón ye du ne deng ton ye.”
8 Mon Filip se mò du, “Tolokem kum Maem, Sér, anì gsengel kegnóm
me du.”
9 Mon Jisas se mò du, “Deng tey kegenu nô lem blóng ye, Filip, là deng
tngón ye do he kô? Yó se tau deng mton do, deng tonen se Mà. Moen de
ke monem, ‘Tolokem kum Maem?’ 10 Là hentahuhem du dilóu, Filip, yóm
knóu bè Mà ne yóm knô Mà béléu? Yóm gel tulónu kuy, là kô lenbuu
du, hono kun tulón Mà. Abay se yóm Mà, senflósen nô béléu, ne tódô
nmoen yóm kun nmò. 11 Hol hentahu ye dé yóm knóu bè Mà ne yóm knô
Mà béléu. Ke megewu nawa ye du nim tulónu kuy ni, hol hentahu ye dé
lemwót bè yóm gel nmou.
12 Tódô tulónu kuy ktahuhen,” mon Jisas, “yó se tau hemtahu béléu,
du tles bud gel mò du yóm dou gel nmò. Angat mkay senta ni he kem
dou nmò yóm kun angat nmò abay se muléke ebè Mà. 13 Balù kihu hni
ye bè Dwata hlan ye bè dou boluy,” monen, “tódô blayu kuy mò gónón
megdóyón béléu Mà. 14 Kihu hni ye bè Dwata mlan bè dou boluy, tódô
blayu kuy.”

Kfasad Jisas kul yóm Tulus Dwata

15 “Ke kenbong nawa ye o,” mon Jisas, “nimón ye sen yó kem dou hlau.
16 Angat wen hnihu bè Mà mò tles bud tmóbóng kuy, ne laen dù sónen
yóm knóen bélê ye. 17 Duhen yó sem kun Tulus Dwata. Angat toloken
kuy yóm hol ktahuhen lemwót bè Dwata. Yóm tau là hemtahuhen, là kô

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

henmóyóen du kun yóm Tulus Dwata, abay se là kô tonen du, ne là se tngónen du. Okóm tngón ye kuy, abay se bélê ye tendo gónón nô, ne là kóen na a skó bélê ye. 18 Bè yóm kógówu ni, là kô tódô bayau kuy. Angate bud semfulék ebélê ye. 19 Móyón là bud ton le do ne kul yó kem tau là hemtahuhen," mon Jisas, "okóm angat bud ton ye o yó dum kuy. Lemwót bè yóm bud klowilu, yó se gónó ye angat gmuta yóm klowil laen dù sónen. 20 Bè yóm kdaw bud kton ye do yó, tódô tngón ye yóm kessotu me Mà, ne angat tngón ye snéen yóm kessotu tekuy. 21 Yó se tau hemmóyô du yóm dou hlau ne mimón du, yó se yóm tau kembong nawa do. Ne angat kenbong nawa Mà snéen kun yóm tau kembong nawa do yó. Tey kbong nawahu du snéen dou, ne angate hegfan béléen."

22 Mudél se Judas (sundu yó dum Judas ngà Iskariyut), monen mò ke Jisas, "Moen de, Sér, ke són bélê me gónóhem angat hegfan, fen là bè yó kem tau là hemtahuhen?"

23 Bnalà Jisas, monen, "Yó se tau kembong nawa dou, nimónen yóm dou tolok. Tey angat kbong nawa Mà du snéen kun, ne angat me tódô setnù béléen lewu me Mà. 24 Yó se tau là kembong nawa do, là kô nimónen du yóm dou tolok. Ne yóm gel toloku kuy ni, là kóen lemwót béléu. Hono lemwót bè Mà, yóm hógów do. 25 Deng eles tulónu kuy kdê ni kem ni yóm igou tolo nô bélê ye. 26 Angat hógów Mà ebélê ye yóm kun Tulus mò tlesu. Du se mò angat tmóbóng kuy. Gotu toloken kuy kdéen, ne angat hegbelen bè nawa ye yóm deng gel tulónu kuy.

27 Wen kenek nawa tebelu bélê ye. Hol lómón yóm dou kenek nawa nim tebelu bélê ye ni. Là kóen mkél bè yóm kul kenek nawa yó kem tau là hemtahuhen. Hol bê ye hesbeweg kehedem ye, ne bê ye se abay hlikò. 28 Deng tulónu kuy se yóm kwen gónóhu e solu ne yóm bud kesfuléku edini lem blóng ye. Ke kenbong nawa ye ou, kaem hyu nawa ye du yóm kógówu ebè Mà, abay se yóm Mà, tey mfasang sentahu. 29 Eles tulónu kuy nim ni gu laanen là deng sut, anì là megewu nawa ye du sok sut.

30 Là buden hol legen ne yóm kestulón tekuy, abay se móyónen sut ne Seitan, yóm fen mogot klamangen. Laen kô dù kfasangen béléu kun. 31 Okóm nim nmou ni, tódô nmou yóm kóyô Mà béléu anì tngón kdéen tau lem benwu yóm kbong nawahu du. Yó ne," monen, "lemwót tekuy ne."

Jisas yóm hol tahu hulu lemfà mungu

15 1 Bud mon Jisas, "Lómón ke ou yóm hol tahu hulu, ne Mà yóm fen semgyok du. 2 Ket hangahu là munguhen, sal ntoken. Ne ket hangahu mungu, sal gel hen-gifaten anì hol temnù kbunguhen. 3 Deng ye mefgifat ne kuy mlan bè yóm deng toloku kuy. 4 Hol ye henek béléu, ne heneke se bélê ye. Yóm hanga, là kóen mungu ke són du, ke là mtegen bè lówóhen. Senged se kuy, là kô ye mungu ke là henek ye béléu.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Ou se yóm hulu lemfà ne yu hangahen. Yó se tau henek béléu, heneke
se béléen do, ne angat tey kbunguhen. Okóm ke là henek ye béléu, laen
kô dù gmò ye. 6 Yóm tau ke là heneken béléu, lómón ke hanga ntok tódô
hgasà, hlós mékéng. Gotu sentifun le lu, omin le mbot kul elem ofi, ne
gotu mlób. 7 Okóm ke henek ye béléu ne ke tendo nô bè nawa ye udélu,
balù kihu hni ye bè Dwata guta ye. 8 Yó gónón megdóyón Mà ke hol ye
mungu, ne yó se gónón gdilô yóm klolò ye do.
9 Yóm kbong nawahu kuy, hol lómón yóm kbong nawa Mà do. Hol ye
henek bè yóm kbong nawahu kuy. 10 Ke nimón ye yóm dou hlau, yó se
gónó ye henek bè yóm kbong nawahu kuy. Lómón yóm kimónu yóm hlau
Mà, ne kheneku bè yóm kbong nawahen do. 11 Yó gónóhu eles tmulón du
kuy nim ni," mon Jisas, "anì gnóm ye yóm dou kligal, ne anì hol gsengel
nawa ye du yóm kligal ye yó. 12 Ni hlauhu kuy, hol ye sbong nawa lómón
yóm dou kbong nawa kuy. 13 Yóm tau ke hamaen klowilen bè kem ween,
laen kô gemsenged du yóm kbong nawa yó. 14 Weu yu ke nimón ye yóm
hlauhu kuy. 15 Là bud bnoluyu kuy tau dók, abay se yóm tau dók, là kô
tngónen du kun yóm nmò yóm gónón mogot. Okóm bnoluyu yu wè, abay
se deng gotu hetngónu kuy kdê yó kem deng gungolu gu bè Mà. 16 Là kô
yu du mélék do, ou se fen mélék kuy. Yó gónóhu mélék kuy mò hógówu
anì hol ye mungu, yóm kbungu laen kô dù tul sónen. Ke ni se nmò ye,
balù kihu hni ye bè Mà mlan bè dou boluy, tódô blayen kuy. 17 Duhen ni,
wen hlauhu kuy, hol ye sbong nawa."

Kutó nawa le kul yó kem tau là hemtahuhen

18 Bud mon Jisas mò kul, "Bê ye tennga yóm kutó nawa le kuy yó kem
tau là hemtahuhen. Tódô tngón ye se deng gegna yóm kutó nawa le do.
19 Ke nmung ye yóm kul kehedem, là kô knutó nawa le kuy. Okóm ni,
tólóng ne kuy kehedem lemwót bè yóm deng kéléku kuy, là bud ye gmung
bélê le ne. Yó se lewót gónó le kmutó nawa kuy. 20 Hol hentulón ye nawa
yóm tehe monu mò kuy," mon Jisas. " 'Yóm tau gel dók, là kóen geta senta
yóm tau mdók du.' Ke deng hensidek le o, angat hensidek le yu se kuy.
Ke deng nimón le yóm toloku, angat nimón le se yóm kuy tolok. 21 Angat
hensidek le yu lemwót bè yóm klolò ye do, abay se là tngón le du yóm
hógów dou. 22 Ke là denge sut lem blóng le, ne tmolok bélê le, là kô na a
duón Dwata du kul yóm salà le yó. Okóm ni, laen kô dù bud lasun le ne.
23 Yóm tau kmutó nawa dou, knutó nawahen Mà snéen. 24 Ke là se deng
nmou du lem blóng le yó kem hentaw ton là deng hnikót gel nmò kem tau
du, là kô duón Dwata du kul yóm salà le yó. Okóm ni deng gotu ton le,
deng mom knutó nawa le o lewu me Mà. 25 Ni se deng kdohoen yóm tehe
monen bè sulat Dwata, yóm monen, 'Tódô knutó nawa le ou là duón.' "[m]

---

[m] **15:25** Lingón 35:19; ne 69:4

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26 Bud mon Jisas, “Wen angat hógówu ebélê ye lemwót bè Mà mò
tmóbóng kuy, duhen yóm Tulus Dwata. Du se angat tmolok du kuy yóm
ktahuhen lemwót bè Dwata. Ne angat wen tulónen bè yóm dou kmò.
27 Dalang se kuy, angat wen tulón ye lemwót bè dou kmò, abay se deng ye
nô béléu lemwót bè yóm kbut ktoloku.”

16 1 “Ni se gónóhu eles tmulón du kuy ni kem ni,” mon Jisas, “anì là
gtebel ye du yóm kehtahu ye béléu. 2 Angat là bud hmung le kuy
bè yó kem gónó ye gel stifun. Angat wen kdaw le hmatay kuy yó kem tau.
Ofo kul mò du yóm yó, ke yó yóm hyu bè Dwata. 3 Yó gónó le angat mò
du bélê ye ni kem ni, abay se là tngón le ke Mà, ne là tngón le do snéen.
4 Eles tulónu kuy ni kem ni anì yó, là hentaw ye du ke sok sut yóm kdaw
kmò le du bélê ye.”

Kun nmò yóm Tulus Dwata

Bud mon Jisas, “Là kô deng tehe tulónu du kuy ni kem ni, abay se
tolohe nô bélê ye. 5 Okóm ni ne, bude mulék ebè yóm tehe hógów do.
Bede là kô deng wen bélê ye smólók du yóm gónóhu e solu. 6 Mo ye mom
hebang nawa lemwót bè yóm ktulónu du kuy ni kem ni. 7 Okóm tódô
tulónu kuy ktahuhen,” mon Jisas. “Tey hyu bélê ye nim kuléku ni. Ke là
muléke, là kóen angat sut bélê ye yóm mò tmóbóng kuy. Okóm ke muléke,
yó he khógówu du edini bélê ye. 8 Ke sok sut,” mon Jisas, “angat gotu
hdilóen kem tau là hemtahuhen yóm kegsalà le. Ne angat hdilóen kul
snéen yóm lan tedeng, ne bud hdilóen kul se yóm angat ktafak Dwata kul.
9 Yó salà hdilóen bélê le, duhen yóm là kehtahu le béléu. 10 Hdilóen kul
snéen yóm lan tedeng, duhen ni sem kuléku ebè Mà, ne là bud ton ye do
ne. 11 Angat hdilóen kul snéen yóm angat ktafak Dwata kul. Ngem yóm
Seitan, yóm fen mogot klamangen, deng eles nô tahen ne tuled Dwata du.
12 Tey dê he tô nóyô tulónu kuy,” mon Jisas, “okóm là dog tulónu du
ne, déke mom temnù yóm ksidek kegnóm ye du. 13 Ke sok sut yóm Tulus
Dwata, gotu hetngónen kuy yóm ktahuhen lemwót gu bè Dwata. Laen
kô dù là hetngónen du kuy. Ne laen kô dù lenbù tulónen. Són olo tulónen
yóm deng gungolen gu bè Mà. Ne hetngónen kuy se yóm angat sut hulin
kdaw. 14 Angate megdóyón bè yóm kun nmò yóm Tulus Dwata,” mon
Jisas, “abay se sal gel lemwót béléu yóm gel tulónen kuy. 15 Yóm tulón
lemwót bè Mà, bud yó se yóm tulón lemwót béléu. Yó se gónóhu mon du
mò kuy, sal gel lemwót béléu yóm gel tulónen kuy yóm Tulus Dwata.”

Bud mulék kligal yóm klangag ye

16 “Là buden legen ne kton ye do,” mon Jisas. “Okóm là kóen legen bud
ton ye o.”
17 Ne wen bè yó kem gel lemolò du stulón són lu, mon le, “Tedu de lanen
yóm monen, ‘Là buden legen ne yóm kton ye do. Okóm là legenen bè yó,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bud ton ye o' ne yóm sotu gel monen, 'Abay se muléke ebè Mà.' 18 Ne tedu
se lanen yóm monen, 'là legenen' là tngón tekuy du gónón e temnef yóm
monen yó."
19 Okóm tódô tngón Jisas yóm tô snólók le béléen, yó gónón mon du mò
kul, "Yó kô sentulón ye yóm monu yó koni, 'Là buden legen ne yóm kton ye
do, okóm là legenen bud ton ye o'? 20 Tódô tulónu kuy ktahuhen," monen,
"angat tey sidek kedlumu ye mkik, okóm fen le hligal kul yó kem tau là
hemtahuhen. Angat tey sidek klangag ye, okóm bud mulék kligal yóm
klangag ye yó. 21 Hol lómón yóm libun sut blututen. Tey sidek kegnómen du
yóm hanà lelen kmuleng yóm ngaen. Okóm ke deng sut yóm ngaen, klifóten
ne yóm ksidek kegnómen du, ne bud hligal lemwót bè yóm ngà lomi sut lem
benwu. 22 Senged se kuy, tolo ye langag ni kmoen ni. Okóm sok tekuy bud
ston, bud wen tey kligal ye. Ne laen kô dù tau gembek mkó du bélê ye yóm
kligal ye yó. 23 Bè yóm kdaw yó, là bud wen hni ye béléu ne. Tódô tulónu
kuy ktahuhen," mon Jisas, "balù kihu hni ye bè Mà hlan ye bè dou boluy,
tódô blayen kuy. 24 Efet ni ne, laen deng hni ye bè Dwata he ke hlan ye bè
dou boluy. Mni ye dé, kaem tódô blayen kuy anì hol gsengel yóm kligal ye."

Katù Jisas bè yó kem tau là hemtahuhen

25 Ne yó bud mon Jisas mò yó kem gel lemolò du, monen, "Ni kem tulónu
kuy ni, sal gel hningónu. Okóm angat wen kdawen, là kô bud hningónu du yó
kem toloku kuy. Tódô benkasu bélê ye yóm tulón lemwót gu bè Mà. 26 Ke sok
kól yóm kdaw monu yó, angat wen se kuy hni bè Mà hlan ye bè dou boluy.
Là bud ou du ne blóng ye ebè Mà, 27 abay se yóm Mà kun, kenbong nawahen
yu snéen lemwót bè yóm kbong nawa ye do, ne lemwót bè yóm kehtahu ye
yóm kewótu gu béléen. 28 Tahu se, lemwóte gu bè Mà, ne mógówe edini lem
benwu. Ne ni, naw tnagak yóm benwu ni, bude mulék ebè Mà."
29 Ne mon yó se kem gel lemolò du, "Yó dé mdengen kestulónem kum,
là bud hningónem du. 30 Ni ne," mon le, "deng tngón me laen dù là
tngónem du, abay se deng tódô eles tngónem yóm tô snólók me. Ni se
gónó me hemtahu du yóm kewótem gu bè Dwata."
31 Mon Jisas se, "Deng ye hemtahu ne kô? 32 Ngem, angat wen kdawen,
ne kbuten du ni ne, gotu kesekla ye, ket tau mulék ebè kun gónô. Angat
tódô sentagak ye o tek sotuhu. Okóm là tek sotuhu du, Mà se dumuhu.
33 Yó gónóhu eles tmulón du kuy ni kem ni anì lemwót bè yóm kessotu
tekuy gónón wen kenek nawa ye. Angat tey wen gónó ye glayam lemwót
bè yó kem tau là hemtahuhen," mon Jisas, "okóm bê ye abay hlikò, abay
se denge matù bélê le."

Yóm kni Jisas bè Dwata bè yó kem tau gel lemolò du

17 1 Timbow deng kudél Jisas, ominen temngel ebè longit, monen,
"Ó Mà, deng dohò ne yóm kdaw tehe oluhem etahu. Hol dóyónem

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm kóm Ngà anì bud dóyónen se uu kun. 2 Deng hkamalem yóm Ngaem
yóm kdéen tau talak tonok anì wen klowil laen dù sónen blayen bè yóm
kdéen tau deng blayem du. 3 Ni se hol lanen yóm klowil laen dù sónen
monu yó, duhen yóm deng ketngón le kóm, yóm tahu Dwata, ne yóm
deng ketngón le dou, Jisas Krays, yóm deng hógówem elem benwu.
4 Deng hegfanu bè ni ne talak tonok yóm tey kegetahem. Deng gotu deng
ne yóm hmoem do. 5 Ne ni, Mà, bud hegetahem o bè soluhem, lómón yóm
tehe kegetahu dyó ekni gu laanen là deng wen benwu he.

6 Deng hetngónu ne, Mà, yóm kóm kmò bè yó kem tau deng blayem do
lem nim benwu ni. Hono kem kóm tau se yó kem tau yó, ne deng blayem
do. Gotu nimón le se yóm kóm udél. 7 Ne ni, deng gotu tngón le ne kdê
yó kem nmou lem blóng le, sal lemwót gu béléem. 8 Deng gotu tulónu kul
yóm tulón lemwót gu béléem, ne deng gotu henmóyô le se. Tngón le yóm
kewótu gu dyó béléem, deng hentahu le yóm khógówem dou.

9 Mnihe béléem, Mà, hol tnóbóngem lu. Là homong hnihu kul yó du
kem dumu tau là hemtahuhen. Okóm són bè yó kem tau deng blayem
do, abay se sal kem kóm tau yó kem yó. 10 Kdê yó kem dou tau, hono
kóm. Ne kdê yó kem kóm tau, hono do snéen. Ne bélê le gónón gfan
yóm kegetahu. 11 Ne ni, bude mulék ebéléem. Móyón tnagaku ne dou
nim benwu ni, okóm yó kem tau deng blayem do yó, tolo le tebel bè
ni lem benwu. Uu se, Mà, yóm laen dù belenen. Mnihe béléem anì hol
kenlungem lu hlanem bè yóm kóm boluy alì mfasang, yóm boluy tehe
blayem do. Tnóbóngem lu anì baling ssotu nawa le lómón yóm kut
kessotu nawa. 12 Yóm klawihu nô lem blóng le, tey tendo keklungu kul
lemwót bè yóm kóm boluy alì mfasang, yóm boluy tehe blayem do. Deng
gel nofinu lu, ne laen kô dù lana bélê le, tek sotu hebkas bélê le, són yóm
tau deng tehe eles golu elem tafak. Yó se deng gónón dohò yóm tehe
hsulatem ekni.

13 Ni, Mà, móyóne mulék ebéléem. Ni se yóm hnihu béléem bè yóm
tolo knóu dini ni anì hol gsengel kligal le ni kem dou tau, lómón yóm
dou kligal. 14 Deng gotu toloku kul, Mà, yóm kóm udél. Ne deng mom
knutó nawa le lu yó kem tau là hemtahuhen, abay se là bud nmung le du
yóm kul kehedem, lómón yóm dou là kmung du. 15 Là hnihu du béléem,
Mà, ke kóhem lu lem benwu. Okóm yó hol hnihu béléem anì kenlungem
lu bè Seitan. 16 Là bud nmung le du ne yóm kul kehedem yó kem tau là
hemtahuhen, lómón yóm dou là kmung du. 17 Hol hólósem lu mlan bè
yóm ktahuhen. Yóm udélem se yóm hol ktahuhen. 18 Deng hógówem ou
elem benwu. Bud lómón yó se khógówu kul bè yó kem tau elem benwu
mò tmolok bélê le. 19 Hogotu kóm yóm do klowil mò lanu tmóbóng kul,
anì hogot le kóm se yóm kul klowil.

20 Là olon du bè ni kem tau lemolò do ni gónóhu mni béléem, Mà, okóm
utómu snéen yó kem tau angat hemtahu béléu lemwót bè yóm ktolok le.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Hol hnihu béléem anì sensotuhem kehedem le, Mà, yóm kdê le, lómón
yóm kut kessotu nawa, ne anì tódô gotu ssotu kehedem tekuy. Duhe kóm,
sok ton yó kem tau là hemtahuhen yóm kessotu nawa yó, hentahu le yóm
khógówem dou elem benwu.
22 Deng blayu kul yóm kegeta tehe blayem dou. Yó se gónón wen
kessotu nawa le lómón yóm kut kessotu nawa. 23 Tendohe gel nô bélê le se
dou, ne tendohi gel nô béléu se kóm anì hol ssotu nawa le, ne anì dilô yó
kem tau là hemtahuhen yóm khógówem dou, ne dilô le snéen yóm kbong
nawahem kul yó kem tau hemtahu béléu lómón yóm kbong nawahem
do. 24 Ni kem tau deng blayem dou ni, Mà, yó hol kóyóu ke nô le béléu
bè yóm dou gónó angat nô. Kóyóu ke hol ton le yóm kegeta deng tehe
blayem do lemwót bè yóm tey kbong nawahem do gu laanen là deng wen
benwu he.
25 Tek sónen uu, Mà, yóm hol tedeng knawahen. Là deng tngón le kóm
he yó kem tau là hemtahuhen, okóm tngónu uu dou. Ne ni kem tau deng
blayem do ni, deng tngón le ne kul yóm khógówem do. 26 Deng hetngónu
kul se yóm kóm kmò, ne henlelu he mò du anì hol le sbong nawa lómón
yóm kut kesbong nawa, ne anì tendohe gel nô bélê le se dou."

Kekfô le ke Jisas

(Matyu 26:47-56; Mark 14:43-50; Luk 22:47-53)

18 1 Timbow deng kni Jisas bè Dwata, ominen lemwót, mung le du
yó kem gel lemolò du. Nifal le yóm ngà él boluyen Kidron. Wen
ngà hungul koyu bè yó gónó le e solu. 2 Okóm ke Judas, yóm tau mlay
ke Jisas sumóng, deng eles tngónen yóm gónó le nô yó, abay se deng dê
dulék Jisas gel semtifun yó kem gel lemolò du bè yó. 3 Ne tódô lemwót se
Judas mógów ebè yó, nalaken yó kem tey sendalù wen, hono tau lemwót
bè Rom. Mung kul yó kem tau gel mentey bè Gónô Dwata hógów yó kem
tau hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem Farisi. Gotu le
mit ngom sfatay, ne bud le mit solok.
4 Deng eles tngón Jisas yóm angat nmò le béléen, yó gónón semlong
kul, ne snólóken lu, monen, "Tau du hnebel ye ni?"
5 Mon le se, "Jisas lemwót bè Nasarit."
Mon Jisas se, "Ni se ou." Mdà lem blóng le Judas, yóm tau mlay du
sumóng. 6 Timbow gungol le yóm kmon Jisas du, "Ni se ou," botong le
gotu ghudul semfulék, ne gotu le tegyón.
7 Bud snólók Jisas lu, monen, "Tau du hnebel ye?"
Bud mon le se, "Jisas lemwót bè Nasarit."
8 Ne bud mon Jisas se, "Deng tulónu kuy, Ni se ou. Ke ou se hnebel ye,
na ye hewót lu ni kem tau mung dou." 9 (Yóm udél Jisas yó koni gónón
dohò yóm tehe udélen ebè Maen, yóm kmonen du, "Laen kô dù lana bélê
le, Mà, yó kem tau blayem dou, balù sotu.")

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Lemwót Simun Pitér, tódô dmilot sudeng, ne tódô nlaf tnibóhen klingu
kwanan yóm sotu tau boluyen Malkus, sotu gel dók yóm hol geta bè yó kem
gel demsù ebè Dwata. 11 Okóm mon Jisas mò ke Pitér, monen, "Tenesem lem
lumaken sudengem. Ilóem kmonem ke là gbeku hembala du nim hlayam hlan
Mà tahu ni?"

Kehdà le ke Jisas bè solu Anas

12 Omin le kemfô ke Jisas yó kem sendalù lemwót bè Rom, mung kul
yóm kfitan le, ne yó kem Ju gel mentey bè Gónô Dwata. Nfét le Jisas.
13 Ne hegna nwit le ebè Anas, yóm tuón Kyafas. Yóm Kyafas ni, du se
hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata bè yóm halay yó. 14 Ni se yóm
Kyafas tehe mon du bè yó kem dumuhen Ju wen glalen, monen, "Mom
hyu nawa ye ke sotu matay bélê ye olo ke tô matay yóm kdéen tau."

Kehlalà Pitér ke Jisas
(Matyu 26:69-70; Mark 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 Bè yóm kwit le ke Jisas ebè Anas yó koni, wen lewu bè yó kem gel lemolò
du huli du, Simun Pitér ne yóm sotu gel lemolò ke Jisas. Yóm sotu gel lemolò ke
Jisas yó, deng hónô tngón yóm tau hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata. Yó
gónón tódô mung ke Jisas elem labat yóm lósól yóm tau hol geta yó. 16 Okóm ke
Pitér kun, tebel bè lewà yóm bak tikeb. Lemwót yóm sotu gel lemolò ke Jisas,
bud mulék ebè yóm bak tikeb, mudél ebè yóm ngà libun mentey bè yó anì
hfuseken elemen Pitér. 17 Tahu se, husek Pitér. Ne mon yóm ngà libun mò du,
"Lómón tô uu sotu tau gel lemolò du yóm tau kenfô le yó koni?"

Bnalà Pitér se, monen, "Là. Sundu ou du."

18 Bè yóm kifu yó, tey tnaw. Yó nmò yó kem tau gel mò nmò bè yó
dalang se yó kem tau gel mentey, ma le using mò snuk ofi, omin le
hembong ofi mò gónó le mnalang. Gotu le mdà hilolen. Gbót mdà lem
blóng le se ke Pitér na a mnalang.

Ksólóken ke Jisas yóm tau hol geta bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata
(Matyu 26:59-66; Mark 14:55-64; Luk 22:66-71)

19 Bè yóm kdà Jisas bè solu Anas, gotu snólók Anas béléen yó kem tau
gel lemolò du dalang se yóm gel toloken. 20 Bnalà Jisas se, monen, "Bè
yóm gel ktoloku, sal gele tmolok bè gónón wen. Gele tmolok bè yó kem
gónó le gel stifun yó kem tau, duhen bè yó kem gónó le gel stifun yó kem
Ju ne bè yóm Gónô Dwata. Laen kô dù bnosu. 21 Moen ke snólókem béléu
yóm gel toloku? Tódô snólókem yó kem tau gel hmungol dou. Snólókem
lu ke tedu yóm gel tulónu kul. Kaem gotu tngón le."

22 Bè yóm kbalà Jisas ke Anas yó koni, sotu bè yó kem tau gel mentey
temfê ke Jisas bè hifihen, monen, "Yó kô kbalaem du yóm hol geta bè yó
kem gel demsù ebè Dwata?"

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Mon Jisas se, “Ke sidek balau du, tulónem bè kdéen tau bè ni yóm
ksideken. Okóm ke tahu yóm benkóhu, boluy se duónem temfê do?”
24 Timbow deng ksólók Anas ke Jisas, ominen hemwit du igoen tolo
nfét ebè Kyafas, yóm hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata.

Bud kehlalà Pitér ke Jisas
(Matyu 26:71-75; Mark 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Okóm ke Pitér tolo lelen mnalang. Wen bè yó kem dumu tau mdà bè
yó smólók du, monen, “Lómón tô uu yóm sotu bè yó kem gel lemolò du
yóm tau kenfô le yóó?”
Mon Pitér se, “Là. Sundu ou du.”
26 Okóm mudél yóm sotu tau gel dók yóm hol geta bè yó kem gel demsù
ebè Dwata. Du se sotu dumun setwoli Malkus, yóm tau le senfak Pitér
klinguhen. Monen mò ke Pitér, monen, “Lómón tô tonu uu slomong du
tum tau tuu ditu bè yóm ngà hungul koyu.” 27 Okóm bud hnalà Pitér, ne
tódô sen-gengen se kmóót onuk.

Kehdà le ke Jisas bè solu yóm gubérnor lemwót bè Rom
(Matyu 27:1-2,11-14; Mark 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 Hol mwas bè yó se, nit le Jisas lemwót bè gónô Kyafas mógów le ebè
gónô bong yóm gubérnor. Okóm kul yó kem Ju wen glalen yó, là hyuhen
bè kul hlau ke husek le bè gónô yóm tau là Juhen. Ke yó tô nmò le, là bud
le mólós kun, ne là kô le gemken bè yóm mò ken le bè Kdaw Khius. 29 Yó
nmò Gubérnor Paylét, hewà ebélê le, ne snólóken bélê le, monen, “Tedu
duón ye du tau ni?”
30 Ne mon le se, “Ke là sidek nmoen nim tau ni, là kô nit me du
ebéléem.”
31 Ne mon Paylét se, “Tódô nwit ye ne, ne tódô yu kmukum du, hlan ye
bè kuy hlau.”
Bud mon le se, “Laen dù kwalis me hmatay tau kum.” 32 (Yóm udél le yó
deng gónón dohò yóm tehe eles ktulón Jisas du yóm kmò angat katayen.)
33 Bud husek elem gónô bongen Paylét, htabahen Jisas, snólók Paylét
béléen, monen, “Uu kô tau hol geta bè yó kem Ju?”
34 Wen se snólók Jisas, monen, “Lemwót bè kóm kehedem kô yó, duhen
ke wen tau tmulón du kóm?”
35 Bnalà Paylét se, monen, “Tauhe Ju kô dou du? Hono kem kóm dumu
Ju se yóm mit kóm edini ni, dalang se yó kem geta bè yó kem gel demsù
ebè Dwata. Tedu de deng nmoem?”
36 Bnalà Jisas se, monen, “Yóm benwu dou nogot, sundu benwu te
tonok du. Ke ni se yóm dou benwu nogot, nofin le o yó kem tau nogotu
anì là kenfô le do yó kem Ju wen glal le yó. Là kô na a ni du yóm benwu
dou nogot.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

37 Mon Paylét se, “Ke lómón se yó, tauhi hol geta kô?” Bud mon Jisas
se, “Tahu se yóm monem yó, tauhe hol geta. Yó se gónóhu sut lem benwu
ne hbaling tau anì naw e tulón yóm hol ktahuhen. Yó se tau móyô lemolò
yóm ktahuhen, yó se yóm tau móyô hmungol yóm dou tulón.”
38 Mon Paylét se, “Tedu de yóm ktahuhen.”

Tódô hatay yóm kukum le ke Jisas
(Matyu 27:15-31; Mark 15:6-20; Luk 23:13-25)

Omin Paylét bud hewà ebè yó kem Ju, monen mò kul, “Laen kô dù salà
tonu béléen dou nim tau ni ke mò gónóhu hmatay du. 39 Bè sana kuy gel
adat bè Kdaw Khius,” monen, “sal sotu tau bnanggù gel hewau bélê ye.
Móyô ye kô ke hewau bélê ye yóm tau hol geta bélê ye yu kem Ju?”
40 Deng le mom gotu hetê yó kem tau, mon le, “Béem hewà yóm tau yó.
Barabas dé hewaem.” (Nim Barabas ni, sotu tau gel mulé udin.)

19 1 Omin Paylét na habid hfes ke Jisas. 2 Timbow deng kfes le du,
omin yó kem sendalù lemikin yóm sotu kay tinu semnual mò
nmò le kuruna suub le bè kulu Jisas. Ne hesek le du yóm nes ginggung,
hningón nmò le tau hol geta. 3 Hloni le ebéléen, ne mon le, “Ni sii yóm tau
hol geta bè yó kem Ju. Yake hol tahà klowilen.” Lel le temfê lem uyóhen.
4 Bud hewà bè yó Paylét, monen mò yó kem tey tau wen sbung bè yó,
“Ngem bud nitu hewà ebélê ye tum tau tu koni anì tngón ye laen kô dù
salà tonu béléen ke mò gónóhu hmatay du.” 5 Omin Jisas bud hewà, nô
bè kuluhen yóm sual lenikin le yó, ne leseken se yóm nes ginggung. Mon
Paylét mò kul, “Ngem, ni sii yóm tau yó.”
6 Timbow ton le Jisas yó kem tau hol geta bè yó kem gel demsù ebè
Dwata ne yó kem tau gel mentey bè Gónô Dwata, gotu le hetê, mon le,
“Htutukem bè kros dé. Htutukem bè kros.”
Mon Paylét se, “Ke tnutuk ye bè kros, tódô yu mò du, laen dù dou du.
Laen se dù salà tonu béléen ke mò gónóhu hmatay du.”
7 Bnalà yó kem tau, mon le, “Wen hlau bélê me deng nuléhen nim tau
ni, bè yó se gónón matay. Abay se deng bnoluyen knóen Ngà Dwata.”
8 Deng mom temnù klikò Paylét deng nan e gungol yóm mon le yó.
9 Tódô bud husek elem gónóen, ne bud snólóken Jisas, monen, “Tedu
de hol gónóm gu lemwót?” Okóm là dog bnalà Jisas du. 10 Mon Paylét,
“Moen de ke là bnalaem do? Là tngónem du kô yóm kwen kwalisu hewà
kóm, ne yóm kwen kwalisu htutuk kóm bè kros?”
11 Mon Jisas se, “Laen kô dù kwalisem béléu ke là deng blay Dwata du
kóm. Yó gónóm mon, bong salaen sentahem yóm tau heted do ebéléem.”
12 Bè yóm kungol Paylét du yóm udél Jisas yó, tey bud tô óyóen hewà
du. Okóm deng mom lenwê le hetê yó kem tau, mon le, “Ke hewaem nim
tau ni, là kô ye bud swè Sisar, yóm tau hol geta bè Rom. Ke wen tau tô
hbaling tau hol geta, natuen Sisar yóm tau yó.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Timbow gungol Paylét yóm mon le yó koni, ominen bud mit ke Jisas
hewà, ne myón bè yóm bangkù gónón gel hemdeng knukum, yóm bnoluy
le “Sneel Botu.” (Yó boluyen bè udél Hibru, “Gabata.”) 14 Bè yóm kehdeng
Paylét du yóm kkukumen ke Jisas, deng móyón gtungu kdaw ne bè suluk
yóm Kdaw Khius. Omin Paylét bud mon du mò yó kem tau, “Ni se yóm
tau hol geta bélê ye.”
15 Omin le gotu bud hetê, mon le, “Hfatayem. Hfatayem. Htutukem bè
kros.”
Mon Paylét se, “Htutuku bè kros kô yóm tau hol geta bélê ye?”
Mon le se, “Laen kô dù tau hol geta bélê me són Sisar.”
16 Tahu se, tódô hlus Paylét ebélê le Jisas anì na le e htutuk bè kros.

Khatay le ke Jisas

(Matyu 27:32-44; Mark 15:21-32; Luk 23:26-43)

17 Kewót le bè yó, nwit le Jisas, tódô htihang le du yóm kun kros. Nwit
le ebè yóm benwu boluyen “Bangag Kulu.” (Yó boluyen bè udél Hibru,
“Golgata.”) 18 Ne bè yó gónó le tmutuk ke Jisas bè yóm kros. Lewu tau
homong tnutuk le, sotu hteg le fi bè iwóngen, sotu se fi bè kwananen.
19 Wen snulat Paylét dket le senta kulu Jisas bè yóm kros. Yó snulaten,
monen, “Jisas lemwót bè Nasarit, Tau Hol Geta bè yó kem Ju.” 20 Tey dê
tau semfala du yóm snulat Paylét yó abay se moni bè Jirusalim gónó le
tmutuk ke Jisas. Snulaten bè udél Hibru, ne bè udél Latin, ne bè udél
Grik.
21 Mon le mò ke Paylét yó kem tau hol geta bè yó kem gel demsù ebè
Dwata, mon le, “Béem snulat, ‘Tau Hol Geta bè yó kem Ju.’ Monem dé,
‘Ni mon nim tau ni, Ou hol tau hol geta bè yó kem Ju.’ ”
22 Mon Paylét se, “Yóm deng snulatu, deng duhen yó.”
23 Timbow deng ktutuk le ke Jisas bè kros, lemwót yó kem sendalù, na
le yóm nes Jisas, omin le semsólól du ket kul na sotu yóm fat le. Okóm là
homong le du yóm nes tahà fi bè lówóhen. Yóm nes fi bè lówóhen yó, laen
kô dù gónó semtbé du, abay se tódô mung bè tehe kewel du. 24 Stulón le,
mon le, “Bê tekuy abay dnóló. Tódô sensatù tekuy dé anì tngón mahi du
bélê tekuy gemwa du.” Bè yóm kessólól le nes Jisas yó deng gónón dohò
yóm deng tehe eles snulat le bè Sulat Dwata, yóm monen,

> “Gotu sensólól le nesu,
> ne sensatù le nes tahau.”[n]

Ne tahu se, yó se nmò yó kem sendalù.
25 Ne bè yó klohok yóm kros Jisas gónó le mdà le yéen, ne yóm twoli
yéen, ne Midi yehen Klupas, ne yóm sotu Midi lemwót bè Megdala.
26 Ton Jisas yéen, sedà le yóm sotu tau gel lemolò ke Jisas, yóm kenbong

---

[n] **19:24** Lingón 22:18

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nawahen. Mon Jisas mò ke yéen, “Ó Yê, yó dé ngaem.” 27Ne bud monen
se mò yóm tau gel lemolò du yó koni, monen, “Yó dé yéem.” Tahu se,
tódô nbuten bè yó ne knô Yê Jisas bè gónô yóm sotu tau gel lemolò ke
Jisas yó.

Katay Jisas
(Matyu 27:45-56; Mark 15:33-41; Luk 23:44-49)

28Tódô tngón Jisas se deng gotu deng ne yóm kdéen, ne yó monen,
“Meenge.” Yó gónón mon du yóm yó, mò gónón dohò yóm tehe hsulat
Dwata. 29Ne wen lebwón eles myón bè yó, nô lemen yóm kul gel ninum
là mebtesen. Omin le ma yóm lómón tô gófós, ne leneb le lem yóm ninum
le yó, ne sù le bè tfod yóm tinu hisop, omin le dmugol du ebè Jisas mò
nsefen. 30Timbow deng ksefen du, ominen mon du, “Deng gotu deng ne
kdéen.” Ominen hetngù, ne milot se nawahen.

Kdek le ke Jisas buyus bè klabihen

31Yóm kdaw yó, suluk yóm sotu Kdaw Kehegnô alì bong muhen bè
yó kem Ju. Là móyô le du yó kem Ju wen glalen ke gafit yóm kdaw yó
yóm ketléwéng lówó yó kem tau deng htutuk le bè kros. Yó gónó le na a
smólók du bè Paylét ke hyu na a hetfok ti le yó kem tau tléwéng bè yó anì
géhél nwa le lu elaan. 32Tahu se, hlus Paylét lu. Lemwót yó kem sendalù
na le e tenfok ti yóm sotu tau tléwéng bè yó klohok Jisas. Ne senged
se yóm sotuhen homong hnatay le. 33Okóm timbow le kól bè Jisas, ton
le deng matay, ne là kô dog tenfok le du yóm kun ti. 34Okóm wen sotu
sendalù mdek buyus bè klabihen, tódô sen-gengen se msut litóen ne él.
35(Yóm tau tmulón du nim ni, deng hol tógó matahen mton du, ne hono
tahu yóm tulónen. Yó gónón tmulón du anì hemtahu ye se kuy.) 36Bè
yóm là ketfok le ti Jisas yó deng gónón dohò yóm tehe hsulat Dwata, yóm
monen, “Laen kô dù angat tenfok le bè yó kem tiolen.”[o] 37Ne yóm sotu
tehe snulat le, yóm monen, “Angat sentngel le yóm tau ndek le buyus.”[p]

Kebeng le ke Jisas
(Matyu 27:57-61; Mark 15:42-47; Luk 23:50-56)

38Kogolen bè yó, wen sotu tau sut boluyen Jusif, lemwót bè Arimatiya.
(Du se yóm sotu tau bunihen yóm kloloen ke Jisas, abay se likò bè yó
kem dumuhen Ju wen glalen.) Yó nmoen, tódô mógów ebè Paylét ne
snólóken béléen ke hyu nan e kekas lówó Jisas. Tahu se, hlus Paylét du.
Ne lemwót etu Jusif nan e lenkas lówó Jisas. 39Bè yóm kógów Jusif yó,
mung du Nikudimus, yóm tau tehe mógów ebè Jisas kifu. Wen nwiten yó
kem alì tilob boohen deng eles senboolen boluyen mira ne alus, wen dô

---

[o] **19:36** Kehewà 12:46; Lista 9:12; Lingón 34:20 [p] **19:37** Sikaraya 12:10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

limu folò kilu keblaten. 40 Omin le ma yóm lówó Jisas, ne baus le du yóm
nes bukay, mung du yó kem alì tilob boohen yó koni. Yó se sana kul adat
yó kem Ju bè kebeng le. 41 Wen ngà hungul koyu moni bè yóm gónó le
hmatay ke Jisas yó, ne wen kilib lomi nokol le bè but yóm léhék mò gónó
le gel lembeng, bede laen deng tau lebeng le bè yó he. 42 Ne tódô bè yó
se gónó le lembeng ke Jisas, abay se moni, ne móyón nbut le yóm Kdaw
Kehegnô.

Klowil Jisas
(Matyu 28:1-8; Mark 16:1-8; Luk 24:1-12)

20 1 Timbow hanà minal mwas bè Akad, lemwót yóm sotu Midi
lemwót bè Megdala na a mógów ebè lebeng Jisas. Bè yóm kkólen
ditu, tódô tonen yóm bak lebeng deng mom sana hnas, là buden nô du
yóm botu tehe seng le du. 2 Ominen bud mlóy mulék nan e tulón ke
Simun Pitér ne bè yóm sotu gel lemolò ke Jisas, yóm kenbong nawahen,
monen mò kul, “Deng wen tau ma du lem lebengen yóm gónó tekuy
mogot ne là tngón me du gónó le e hemsù du.”

3 Omin le Pitér kendel lemwót mlóy etu, lewu le yóm sotu gel lemolò
ke Jisas. 4 Tódô le sektes mlóy etu, botong galawen gna Pitér yóm sotu
gel lemolò ke Jisas yó, ne du gna gefet bè yóm lebeng. 5 Ominen hkogò
temngel elemen, tek són tonen masà bè yó, són yóm nes bukay tehe baus
le du, okóm là huseken elemen. 6 Timbow kól bè yó se ke Simun Pitér,
ominen tódô hlós husek elem yóm lebeng. Ne tonen masà bè yó yóm nes
bukay tehe baus le du. 7 Ne bud tonen se yóm nes tehe baus le bè kulu
Jisas, bede sana kefien ne deng mom tólóng klasà. 8 Ominen husek se kun
yóm sotu gel lemolò ke Jisas, yóm tehe gna gefet bè yó. Bè yóm ktonen
yó kem nes masà, deng tódô hentahuhen ne yóm klowil Jisas. 9 (Blaem là
deng glileb le du he lanen yóm tehe hsulat Dwata gbak ebè yóm klowil
Jisas.) 10 Tódô le mulék ebè gónô le yó kem tau lemolò ke Jisas yó koni.

Kehegfan Jisas bè Midi
(Matyu 28:9-10; Mark 16:9-11)

11 Bede ke Midi kun, sana kdaen bè lewà yóm kilib ne mkik. Yóm igoen
tolo mkik, hkogò smanil elem yóm kilib 12 ne tódô tonen se yó kem lewu
hógów Dwata gu bè longit, mnes le bukay, myón le bè yóm tehe gónón
masà Jisas. Sotu myón bè tehe seblà kuluhen, ne sotu se myón bè tehe
seblà tihen. 13 Mon le, “Ó Lenibun, tedu nkikem yó du?”

Mon Midi se kun, “Deng nwa le lówó yóm gónóhu mogot, ne là tngónu
du gónó le e hemsù du.”

14 Timbow beklil Midi, tódô tonen se Jisas mdà bè yó, okóm là kô
dilóen du. 15 Ne mon Jisas mò du, “Ó Lenibun, tedu nkikem yó du? Tau
du de hnebelem?”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ofo ke Midi ke yóm tau fen gel lembud hulu yóm mdà bè yó ne monen mò du, “Ó Sér, ke uu deng ma du yóm lówó Jisas, tulónem dou gónóm e hemsù du anì bud nangayu.”

16 Omin Jisas mon du mò du, “Na Midi.”

Omin Midi bud beklil ebéléen, ne monen mò du bè udél Hibru, “Rabuni.” (Yó lanen, “Tau Tmolok.”)

17 Ne mon Jisas mò du, “Béem tagad nogot ou he, abay se là denge mulék ebè Mà. Okóm mógówi dou ebè tu kem dumuhu setwoli, tulónem kul yóm naw kulék ebè Mà, yóm kul Mà snéen. Du se yóm dou Dwata, ne bud kul Dwata snéen.”

18 Tahu se, lemwót Midi mógów ebè yó kem gel lemolò ke Jisas, monen mò kul, “Deng tonu yóm gónó tekuy mogot.” Ne bud tulónen kul yóm deng mon Jisas mò du.

Kehegfan Jisas bè yó kem gel lemolò du

(Matyu 28:16-20; Mark 16:14-18; Luk 24:36-49)

19 Timbow deng legen kifu bè yóm Akad yó, gotu le stifun yó kem gel lemolò ke Jisas. Ne gotu hen-get le bak tikeb le, abay se likò le yó kem Ju wen glal le. Okóm tódô hetnga mdà lem blóng le Jisas, monen mò kul, “Dwata he hol henek nawa ye.” 20 Ominen tmolok du kul yóm halì lem hólólen ne bè klabihen. Ya tey kehligal le bè yóm bud kton le yóm gónó le mogot. 21 Ne bud mon Jisas mò kul, “Dwata he hol henek nawa ye. Lómón yóm tehe khógów Mà do, hol lómón yó se bud khógówu kuy.” 22 Ominen myuf ebélê le, monen, “Yó ne, henmóyô ye ne yóm Tulus Dwata. 23 Ke hnifót ye salà yó kem tau, hnifót Dwata lu snéen. Okóm ke là hnifót ye salà le, là se hnifót Dwata du se kun.”

Jisas ne Tumas

24 Bè yóm ksut Jisas bélê le yó, là kóen nô bè yó ke Tumas, yóm sotu gel lemolò du, yóm gel niba le Héng. 25 Ne gotu tulón le du, mon le, “Deng ton me ne yóm gónó tekuy mogot.” Mon Tumas se kun, “Ke là naw na ton du yóm lan tutuk lem hólólen, ne ke là naw na ndù du tdok, ne ke là naw na sù du elem tum sol halì bè klabihen hólólu, là kô naw e hentahu du ke deng mowil.”

26 Tikóng deng gefet sotu fedyanen bè yó, gotu le bud stifun yó kem gel lemolò du, nô bélê le Tumas. Deng bud hen-get le bak tikeb le. Tódô bud hetnga sut lem blóng le Jisas, monen mò kul, “Dwata he hol henek nawa ye.” 27 Ominen mon du mò ke Tumas, “Ó Tumas, ni hnénégem hólólu, ne duem bè haliu tdokem. Ne bud duem bè sol halì bè klabihu yóm hólólem. Béem bud hegewu nawahem, hol hentahuhem ne yóm deng klowilu.”

28 Mon Tumas se, “Tahu se. Uu se hol gónóhu mogot. Uu se hol dou Dwata.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29 Mon Jisas se mò du, “Yó kô olo gónóhem hemtahu béléu lanem deng
mton do? Bong kligal le kul yó kem tau hemtahu béléu anien ke là ton le
do.”

Yóm hol nóyô hetngón Jan lem sulaten

30 Tey dê he hentaw ton nmò Jisas lem blóng yó kem gel lemolò du là
gsulatu du bè yóm bok ni. 31 Ni gónóhu smulat du ni kem ni anì hentahu
ye se kuy yóm Jisas, du se yóm Misaya, yóm hol Ngà Dwata. Lemwót bè
yóm kehtahu ye du, yó se gónó ye gmuta yóm klowil laen dù sónen.

Kehegfan Jisas bè yó kem hitu gel lemolò du

21 1 Sotu kdaw bè yó, bud hegfan Jisas bè yó kem gel lemolò du ditu
bè Lanaw Tibiryas. Ni sii yóm kmò kehegfanen bélê le. 2 Lemwót
le Simun Pitér slomong le Tumas (yóm gel niba le Héng) ne Natanyél yóm
lemwót bè Kana, yóm benwu udì snakuf Galili ne yó kem lewu ngà Sibidi
ne bud lewu bè yó kem dumu le gel lemolò ke Jisas.

3 Mon Simun Pitér mò kul, “Naw e hmuket he dou.”

Ne mon le se mò du yó kem dumuhen, “Mung me kóm.” Tahu se,
lemwót le, motun le elem yóm sotu ówóng. Suloy le buteng hmuket, laen
kô dù guta le.

4 Timbow mwas bè yó, tódô mdà bè kilil lanaw Jisas, okóm là tngón
le du ke Jisas yóm tau ton le mdà bè yó yó. 5 Ne tmaba ebélê le Jisas,
monen, “Ó kem Wè, deng wen guta ye kô?”

Mon le se, “Laen duen.”

6 Bud monen se mò kul, “Bot ye fi bè kwanan ye yóm huket ye anì wen
tawan ye.” Tahu se, bot le, ne sana wen tawanen, botong là gbek le mkay
du elem ówóng yóm huket le, bà mon tey tawanen.

7 Ominen mon du mò ke Pitér yóm sotu gel lemolò ke Jisas, yóm
kenbong nawahen, monen, “Yó se gónó tekuy mogot.” Bè yóm kungol
Pitér du yóm yó, tódô kendel leseken yóm lafin nesen fi ta abay se tehe
kóhen, ne tódô kmó elem él ne mógów ebè Jisas. 8 Nô le lem ówóng yó
kem dumuhen, kenwa le yóm ówóng igò le demyol yóm huket hnok utón
él. Geblà se klayuk le bè kilil, tek dô limu folò difu. 9 Timbow le hotun ete
kembu, tódô ton le yóm ofi sennuk using, ne wen utón él tnétê nô tahen,
ne wen mambangen.

10 Ne mon Jisas mò kul, “Mit ye edini kun dumu yóm utón tawan huket
ye yó.” 11 Omin Pitér motun elem ówóng, nwahen yóm huket, ominen
demyol du ebè kilil. Hono utón lembang yóm tawan huket le, botong
lematu bud limu folò tlu kwenen. Balù yóm tey kwadagen, là kóen dog
ksê yóm huket le.

12 Mon Jisas se mò kul, “Géhél ye ne, ne ye e mken.” Laen dù bélê le mlos
mon du mò du, “Tmau kóm de?” abay se tódô tngón le yóm gónó le mogot.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Omin Jisas ma yóm mambang, ne nólólen bélê le. Ne senged se kmoen yóm
utón él. 14 Ni se deng getlu dulék Jisas hegfan bè yó kem gel lemolò du kogol
yóm deng klowil Dwata du gu lem hatay.

Jisas ne Pitér

15 Timbow deng kken le, mon Jisas mò ke Simun Pitér, monen, “Ó
Simun, ngà Jan, bong nawahem do kô senta kul kbong nawa dou ni kem
dumuhem ni?”

Mon Simun se, “El, Sér, tngónem se yóm kbong nawahu kóm.”

Bud mon Jisas se, “Sen-gyokem dou sen yó kem ngà ubihahu.”

16 Bud mon Jisas mò ke Pitér, “Ó Simun, ngà Jan, bong nawahem dou kô?”

Bud mon Pitér se, “El, Sér, tngónem se yóm kbong nawahu kóm.” Bud
mon Jisas, “Sen-gyokem dou sen yó kem ubihahu.”

17 Bud mon Jisas mò ke Pitér bè getluhen dulék, monen, “Ó Simun, ngà
Jan, bong nawahem dou kô?”

Tô muni nawa Pitér abay se deng tlu dulék Jisas smólók du. Ne mon
Simun se kun, “Tódô gotu tngónem se yóm kdéen, Sér. Tngónem se yóm
kbong nawahu kóm.”

Bud mon Jisas se, “Sen-gyokem dou sen ubihahu. 18 Tódô tulónu kóm
ktahuhen,” mon Jisas, “yóm hanà tolo klomihem tau, sónmoem tendo
gel hget lemsek nes, ne kihu kóm gónó móyô e mógów. Okóm ke dengi
tuha tau, angat tódô sendololem sigelem, ne tólóng tau fen mfét kóm, ne
nwiten uu ebè yóm gónóhem là móyô e mógów.” 19 Yó lanen yóm mon
Jisas ni, tulónen yóm kmò angat katay Pitér, ne yóm kegdóyón Dwata
béléen bè yóm katayen yó. Ne omin Jisas bud mon du mò du, “Loloem o.”

Jisas ne yóm sotu gel lemolò du

20 Timbow beklil Pitér, tódô tonen huli kul yóm sotu gel lemolò ke Jisas yóm
kenbong nawahen, yóm tehe myón klohoken bè yóm hol són kkenen bélê le
kifu, yóm tehe mon du mò ke Jisas, “Tau du mlay kóm sumóng, Sér?” 21 Bè yóm
kton Pitér du yóm tau ni, monen mò ke Jisas, “Ó Sér, kmoen se kun tau ni duu?”

22 Bnalà Jisas se, monen, “Ke dou kóyô nan mowil kun efet bud kesfuléku,
laen dù bud kóm du ne yó. Okóm yó dum kóm, loloem ou.” 23 Yóm kmon Jisas
du yóm yó koni, tódô gotu mból ebè kdê yó kem lemolò ke Jisas yóm là katay
yóm sotu tau lemolò du yó. Okóm là mon Jisas du dé là matayen, olon mon
du, “Ke dou kóyô nan mowil efet bud kesfuléku, laen dù bud kóm du ne yó.”

24 Yóm sotu tau gel lemolò ke Jisas yó, du se tmulón du kdê ni kem ni,
bud du se fen smulat du. Ne tngón me hono tahu yóm tulónen.

Yóm hol sónen

25 Duhen yó, tey dê he yó kem dumu tehe nmò Jisas. Ke gotu snulat ket
sotu, déke là kóyówen bè klamangen benwu yó kem bok gónó smulat kul.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kul Nmò

Yó Kem Tau Tehe Hógów Jisas

Mò gna senfala

Yóm bok ni, sfu yóm gna snulat Luk. Bud hwiten ebè Tyufilus, yóm sotu tau tótól.

Lemwót bè ktolok Pol gónó Luk baling tau hemtahu bè Jisas. Yó gónón alì tilob keswè le Pol. Nbut le slomong Pol lenwóten bè yóm gewu dulék Pol mógów na a tmolok bè dumu benwu mayuk efet kól bè yóm khatay le du bè Rom, là kô le skó yóm lewu le. Gotu tulónen bè nim sulat ni yóm kmò kógów le.

Nim snulat Luk ni, tulónen yóm kmò kehból le du yó kem hógów Jisas yóm Tulón Hyu lemwót bè Jisas. Nbut le bè Jirusalim tmulón du efet kól bè klamangen benwu. Hanà tlu folò halay Jisas he deng matay, deng sana lenngeben klamang benwu yóm tulón gu béléen.

Yó bud tulón Luk yóm tey któbóngen kul yóm Tulus Dwata deng sù Dwata bélê le. Ket nmò le, són yóm Tulus Dwata tendo semgalak kul ne bemlay kul kfasang mò du yó kem hmò Dwata kul.

Bè yóm ksulat Luk du yóm kógów le, laen dù gónón tmulón du bè buten yóm kmungen kul efet kól bè tsaptér 20 bè nim bok ni. Lenwóten bè yó, mtukul ne ketngón te du yóm kmungen kul.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-14*) Yóm hol són hlau Jisas yó kem hógówen ne yóm fasaden kul
(*1:15-26*) Kélék le yóm tau mò tles Judas
(*2:1–8:3*) Ktolok yó kem hógów Jisas bè syudad Jirusalim
(*8:4–12:15*) Ktolok le bè klamang prubinsya Judiya ne prubinsya Samarya
(*13:1–28:31*) Ktolok Pol bè yó kem benwu mayuk lem blóng yó kem tau là Ju le
(*13:1–14:28*) Tanay kógów Pol
(*15:1-35*) Tanay kestifun le bè Jirusalim yó kem tau gel tmolok
(*15:36–18:22*) Gewu dulék Pol mógów
(*18:23–21:16*) Getlu dulék Pol mógów
(*21:17–28:31*) Keblanngù le ke Pol bè Jirusalim, ne bè Seseriya, ne bè Rom

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 1 Yó Sér Tyufilus,
Bè yóm tanay sulatu ebéléem, tulónu kóm yóm kdê tehe gel
nmò Jisas ne yóm gel toloken lemwót bè kbuten 2 efet kól bè yóm kdaw
khawayen ebè longit. Okóm yóm gu laanen là deng haway ebè longit,
wen hloloen yó kem tau tehe néléken mò mit yóm kun tulón. Yóm hloloen
kul yó hlanen bè yóm Tulus Dwata mò fen hetngón du kul. 3 Kogol yóm
deng katay Jisas, botong fat folò kdawen tendo hton bélê le anì là buden
megewu nawa le du yóm deng klowilen. Hol tógó mata le mton du, ne gel
tulónen kul yóm kmò kogot Dwata tau.

4 Bè yóm kestifun le, wen hloloen kul, monen, “Bê ye tagad mdó bè
Jirusalim. Na ye na nangat ksuten bélê ye yóm deng tehe fasad Mà kuy,
duhen yóm tódô blayen deng tehe gel tulónu kuy. 5 Bong ke Jan kun, él
yóm gel babtaysen kem tau. Okóm tek hilu kdaw ne duen bnabtays Dwata
yu bè Tulus Dwata.”

Khaway Jisas ebè longit

6 Bè yóm kestifun le ebè Jisas yó kem gel hógówen, wen snólók le
béléen, mon le, “Ó Sér, ni ne kô yóm khulékem du ebélê me kem tau
Israél yóm kwalis me mogot du yóm kum benwu?”

7 Bnalà Jisas lu, monen, “Deng eles tngón Mà yóm kdawen mò du bélê
ye yóm snólók ye yó, abay se tek sónen du yóm wen kwalisen mò du.
Laen dù tagad kuy hentngón du he. 8 Okóm ke deng sut bélê ye yóm Tulus
Dwata, angat wen se kuy kfasang, ne angat sensból ye bè Jirusalim yóm
deng nmou, bud senged se bè klamang prubinsya Judiya efet kól etu bè
klamang prubinsya Samarya, ngangen efet lenngeben klamang benwu.”

9 Timbow deng kudél Jisas, ominen tódô ganag haway etta efet tódô lana
lem mata le elem tum lobun. 10 Yóm igò le tolo hmunu temngel ebè longit, tódô
ton le yó kem lewu tau mnes bukay mdà klohok le, 11 ne mudél le ebélê le, mon
le, “Yu kem tau lemwót bè Galili, moen de ke tlek ye mom temngel ebè longit?
Tum Jisas deng haway etta tu koni, angat bud semfulék edini he. Hol lómón
sem tu ne koni yóm angat kehtuntunen edini bè yóm angat bud kesfuléken.”

Kélék le yóm tau mò tles Judas

12 Kewót le bè yó bè Bulul Ulib yó kem tehe hógów Jisas, mulék le ebè
Jirusalim, tek sotu kilumitru klayuken bè yóm bulul yó. 13 Timbow le
kól bè Jirusalim, tódô le hlós ebè yóm dfél tofi ta bè yóm gónô gónó le
gel mefet. Yó kwen le, Pitér, Jan, Jim, Andru, Filip, Tumas, Bartulumyu
ne Matyu. Mung Jim ngà Alfiyus, ne yóm Simun tehe gel mung mofin
yóm kul benwu, ne yóm Judas, ngà yóm sotu Jim.

14 Ket kiwól le gel sbung bè yó na a mni bè Dwata. Wen se kem libun
gel mung bélê le, dalang se ke Midi, Yê Jisas. Ne yó kem twoli Jisas, gel
le mung snéen kul.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Bud sotu kdaw bè yó, gotu le stifun yó kem tau hemtahu, wen dô
lematu bud lewu folò kwen le.
16 Mdà Pitér lem blóng le, ne monen mò kul, "Ó kem dumuhu setwoli,
wen udél tehe eles htugod Dwata ke Dabid ekni, hlanen bè yóm Tulusen.
Yóm udél Dwata yó, deng dohò eta Judas ne, yóm tau fen malak yó kem
tau kemfô ke Jisas. 17 Du se sotu tehe gel dumu me lemolò ke Jisas, tódô
senged kum mò du yóm hmoen kum."
18 (Wen filak blay le ke Judas mò sukéyen bè yóm sidek nmoen yó. Ne
lemwót yóm filak blay le du yó, hlós blihen tonok. Yó se yóm tonok gónón
matay, ne tódô gotu msut tnahihen lanen hebtang. 19 Tódô kdéen tau bè
Jirusalim gotu mungol du nim ni. Yó boluy le du yóm tonok gónó Judas
matay yó, Akéldama. Yó lanen, "Tonok Bli Litô.")
20 Bud mon Pitér, "Yóm udél tehe htugod Dwata ke Dabid yó, deng
snulaten bè bok Lingón, yó monen,

'Angat tódô hnas lem gónóen.
Hol béen abay wen tau bud nô lemen.'[a]

Bud sotu snulaten, monen,

'Yake tólóng tau bud tles mò du yóm tehe kun nmò.'[b]

21-22 Duhen yó," mon Pitér, "yake wen nélék tekuy mò bud tles ke Judas
mò dumu tekuy hetngón du yóm deng bud klowil Jisas gu lem hatay,
yóm gónó tekuy mogot. Yóm tau nélék tekuy ni, hyu ke yóm tau sana gel
kut dumu slomong lemolò ke Jisas nbuten bè yóm tehe kbabtays Jan ke
Jisas efet kól bè yóm khaway Jisas ebè longit. Yóm tau deng dumu tekuy
gemtanud du yóm deng bud klowil Jisas gu lem hatay."
23 Tahu se, wen lewu tau nélék le duhen Jusif ne Matiyas. Nim Jusif
ni, gel bnoluy le Barsabas (yó sotu boluyen, Justus). 24 Omin le na mni
bè Dwata, mon le, "Ó Dwata, deng gotu tngónem yóm nô lem hendem
ket tau. Tolokem kum yóm deng nélékem bè ni kem lewu tau ni 25 mò
hógówem, mò tles Judas, yóm tau deng tebelen yóm tehe gel nmoen, ne
hlós ebè yóm benwu hol knóón béléen." 26 Timbow deng kni le, omin
le mò atù. Ne fen matù ke Matiyas, ne du tnù yó kem sfolò sotu tehe dù
hógów Jisas.

Kgefeten bélê le yóm Tulus Dwata

2 1 Timbow deng kól yóm kdaw boluy le du Pintikus,[c] deng le gotu
stifun ne yó kem tau hemtahu bè Jisas bè yóm sotu gónô. 2 Bè yóm

---

[a] **1:20** Lingón 69:25 [b] **1:20** Lingón 109:8 [c] **2:1** Yó lanen yóm udél Pintikus, 'limu folò,' abay se limu folò kdawen kogol yóm Kdaw Khius kmò le du nim ken bong ni. Bud hnigal le yóm sotu nuta le snéen. Bè nim Kdaw Pintikus ni, ni se yóm kdaw tehe kehnô Dwata du yóm Tulusen bè yó kem lematu bud lewu folò tau lemolò ke Jisas kogol yóm bud klowilen gu lem hatay.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

igò le stifun, tódô kento gungol le yóm tey lemungkul gu bè longit, hol lómón ke lungkul yóm tey lenos bong. Tódô lenngeben lem yóm gónô gónó le stifun. 3 Omin le mton yóm lómón tô dilóf ofi, tódô ket tau gónón e seklab nô. 4 Yó se kmò ksuten bélê le yóm Tulus Dwata. Bè yóm ksuten bélê le yó, tódô le hulung mudél bè yóm udél là deng tehe kul tngón du, abay se yóm Tulus Dwata fen hetngón du kul.

5 Bè yóm kdaw yó, tey dê kem tau Ju nô bè Jirusalim, hono tau gulit klolò le yó kem hlau Dwata. Tódô kdéen benwu talak tonok gónó le gu lemwót. 6 Timbow gungol le yóm lemungkul yó, omin le gotu stifun etu. Tey ketnga le, abay se tódô gungol le bè yó kem tau hemtahu bè Jisas yóm udél bè yó kem benwu gónó le gu lemwót.

7 Ya tey kehtaw le du, mon le, “Mò le kem tau ni du, igò le kem tau lemwót bè Galili? 8 Moen de ke tódô le hulung mudél du yóm kum udél? 9 Wen se bélê me lemwót bè benwu Partiya, ne wen se lemwót bè Midya, ne wen se bè Ilam. Wen se bélê me lemwót bè Misuputamya ne Judiya ne Kapadusya ne Pontus ne Asya. 10 Wen se lemwót bè benwu Frigya ne Pamfilya ne Idyip, balù yó kem benwu glem lem Libya, moni bè syudad Sayrin. Ne wen se lemwót bè syudad Rom. 11 Wen se bélê tekuy tau Ju, ne wen se là Juhen, okóm deng gbót lolò le ne kul hentahu yó kem tau Ju. Wen se bélê kuy lemwót bè yóm sotu hungul te mohin boluyen Krit, ne wen se lemwót bè benwu Arab. Là bangen du botong gbek le tmulón du bè kut udél yóm tey nmò Dwata.” 12 Ya tey ketnga le, lel yóm tey kesbeweg kegnóm le du. Sónmò le ssólók, mon le, “Tedu de lanen nim ni?” 13 Okóm wen se tau bélê le, mom hennê le yó kem tau hemtahu, mon le, “Là. Kaem lengel le yó kem tau yó.”

Ktolok Pitér

14 Omin Pitér mdà lem blóng le, ne mdà le klohoken yó kem sfolò sotu dumuhen. Hgel Pitér udélen ebè yó kem tey tau sbung, monen, “Ó kem dumuhu Ju, ne yóm kdê ye nô bè ni bè Jirusalim, hol hnungol ye nim monu mò kuy ni. Tulónu kuy lanen yóm deng gungol ye ni koni. 15 Ofo kuy mon du ke lengel me. Là kô me na a lengel, abay se hanà tolo sóól mneged kdaw he. 16 Okóm nim deng gungol ye ni koni, deng duhen ni se gónóhen dohò yóm tehe mon yóm sotu tehe tugod Dwata ekni boluyen Juwél, yóm monen,

17 ‘Sok móyónen kól yóm hol són kdaw, mon Dwata, ni se angat nmou.
Angat suu bè kdéen tau yóm dou Tulus.
Yó kem ngà ye logi ne kem ngà ye libun,
angat tugod le yóm dou udél.
Ne yó kem logi lomi lemnok, angat wen gel htonu kul.
Ne yó kem tuha logi, angat wen gel heknahu kul.
18 Bè yóm kdaw yó, mon Dwata,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

angat suu bè yó kem tau tóbóng lówóhu yóm dou Tulus,
logi duhen ke libun,
ne angat tugod le yóm dou udél.
19 Angat wen tey hentaw ton hegfanu bè longit
dalang se te tonok.
Angat wen tey litô ton le, ne ofi ne kebel,
yóm kebel hol lómón ke lobun mget.
20 Tódô angat gseng nóng kdaw ne yóm nóng bulón,
angat khulóen litô bè yóm kdaw yó.
Nan gotu sut he ni kem ni gu laanen là deng sut yóm kun kdaw yóm
gónó tekuy mogot,
duhen yóm kdaw angat kkukumen kdéen tau.
21 Duhen yó, kihu tau htóbóng bè yóm gónó tekuy mogot,
angat gewà gu lem hatay.' "[d]
22 Ne bud mon Pitér, "Ó kem dou dumu tau Israél, hol hnungol ye nim monu mò kuy ni. Yóm Jisas lemwót bè Nasarit, deng hógów Dwata edini lem benwu. Yó gónó Dwata hdilô du yóm khógówen du, duhen yó kem hentaw ton deng gel hmò Dwata du lem blóng tekuy. Tódô gotu tngón ye snéen kuy ni kem ni, abay se deng tehe nmoen lem blóng ye bè ni.
23 Lemwót bè yóm tehe olu Dwata du, yó gónón hemlus du elem tdok ye. Ne lemwót ye se kuy, tódô eted ye ebè yó kem tau là temngón ke Dwata anì hnatay le. Tahu se, hnatay le, duhen yóm le ktutuk le du bè kros. 24 Okóm deng hlowil Dwata, deng hewaen gu lem hatay, abay se là kô gbek hatay tô semgfét du.
25 Yakà wen yóm tehe udél Dabid gbak ebè Jisas, yó monen,
'Tódô tonu yóm gónóhu mogot eles tendo gel tukô gna dou.
Eles tendo hloni béléu, yó gónón mbegel kegnómu du.
26 Ne yó gónón tendo maan nawahu,
ne sal gel dilô bè kudélu yóm kligalu.
Anien ke mataye, wen hendónu sentuhen,
27 abay se tngónu, Dwata, là kô bayaem dou
lem benwu yó kem tau deng matay.
Ne là kô hbolokem du lem lebeng lówóhu
yakà ou du yóm sotu tóbóng lówóhem
là mili nawahen ebéléem.
28 Deng tolokem dou yóm lan gónóhu gmuta yóm
klowil laen dù sónen,
ne angat tey kehligalu bè yóm angat knóu béléem.' "[e]
29 Bud mon Pitér, monen, "Ó kem dumuhu setwoli, wen tulónu kuy gbak ebè yóm tehe fù tekuy Dabid, yóm tehe tau hol geta alì tótól bélê

---

[d] **2:17-21** Juwél 2:28-32 [e] **2:25-28** Lingón 16:8-11

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tekuy. Deng tehe matay se kun ne deng lebeng le. Balù ni hem kmoen
ni, gbek tekuy hménég du yóm tehe gónó le lembeng du. 30 Du se sotu
tehe tugod Dwata ekni, ne tngónen yóm tehe fasad Dwata du, ne tey
kehget Dwata du yóm fasaden yó, monen, 'Angat wen semfu gu béléem
mò tles mogot yó kem nogotem.' 31 Lemwót bè yóm deng eles ketngón
Dabid du yóm angat nmò Dwata hulin kdaw, yó gónón eles tmulón du
yóm klowilen gu lem hatay yóm Misaya, yóm tau deng nélék Dwata mò
hkamalen yóm klamangen, yó monen,

'Là kô bayà Dwata du lem benwu yó kem tau deng matay.
Ne là kô hboloken du lem lebeng lówóhen.'

32 Ne duhen yó sem Jisas," mon Pitér, "yóm deng bud hlowil Dwata.
Yóm kdê me bè ni, mi se gemtanud du yóm deng bud klowilen. 33 Ne ni
deng tey kehegeta Dwata du, yóm Maen bè longit. Deng hyónen fi bè
kwananen, ne deng blayen du yóm tehe fasaden béléen, duhen yóm kun
Tulus. Ne tódô bud heflós Jisas ebélê me se kum yóm Tulus Dwata yó,
duhen ni sem deng ton ye bélê me ni, ne deng gungol ye.

34 Yóm tehe udél Dabid yó koni," mon Pitér, "là kóen gbak ebè kun knô,
abay se là kô hyón Dwata ke Dabid bè kwananen. Ngem yóm sotu tehe
mon Dabid, yóm monen,

'Yó udél Dwata ebè yóm gónóhu mogot, monen mò du,
Myóni bè ni dii fi bè kwananu.
35 Angat gotu ndau lu elaan yó kem hmohon kóm.' "[f]

36 Bud mon Pitér, "Kdê ye kem tau Israél, hol hendem ye dé yóm Jisas
deng tnutuk ye bè kros, deng duhen du se yóm deng nélék Dwata mò
gónó tekuy mogot. Du se yóm Misaya."

37 Timbow gungol yó kem tey tau sbung yóm udél Pitér yó, ya tey sidek
ktafa nawa le, botong mon le mò ke Pitér ne ebè yó kem dumuhen gel
hógów Jisas, mon le, "Ó kem dumu me setwoli, tedu se mò kmò me du?"

38 Mon Pitér se mò kul, monen, "Yake hol kleng ye du te bótóng ne yó
kem sidek deng gel nmò ye. Hbabtays ye hlan ye bè boluy Jisas Krays
anì hnifót Dwata yó kem salà ye. Ke yó se nmò ye, wen blay Dwata kuy,
duhen yóm Tulusen. 39 Yakà deng tehe fasad Dwata du tekuy se ekni,
dalang se ebè yó kem angat bud lugod tekuy, kkólen bè yó kem dumu tau
bè benwu mayuk. Balù kihu tau mimón yóm ktaba Dwata du, yóm Dwata
hol gónó tekuy mogot, suen béléen yóm kun Tulus." 40 Tey dê he dumu
tulón Pitér kul, ya tey kmonen du mò kul, monen, "Hol ye eles temgama
anì laen dù kuy du yóm angat ktafak Dwata kul yó kem tau là hdon le."

41 Tey dê bélê le hemtahu bè yóm ktolok Pitér yó, ne hbabtays le. Bè
yóm kdaw yó, wen dô tlu libu kwen le yóm bud temnù bè yó kem tau
hemtahu bè Jisas. 42 Tódô nbuten bè yó, sónmò le gel htolok bè yó kem

---

[f] **2:34-35** Lingón 110:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hógów Jisas. Tódô le gotu segbót bè yó kem dumu le hemtahu, ne gotu le slomong snéen bè yóm kmò le du yóm ken hemtulón nawa yóm katay Jisas. Dalang se bè yóm gel kni le bè Dwata, gotu le segmung.

Kul klowil yó kem tau hemtahu bè Jisas

43 Bè yóm kdaw yó, tey dê hentaw ton nmò yó kem hógów Jisas. Tey
sidek ketnga yó kem tau mton kul, lelen wen klikò le. 44 Ne tey kessotu
nawa le yó kem tau hemtahu yó. Balù yó kem kimu le, laen kô mtukul
mfun du bélê le. 45 Gel hbalù le yóm tonok le duhen ke kimu le. Lemwót
yó kem blihen, sensólól le bè yó kem tau wen mu le du. 46 Ket kdaw le
gel stifun ebè Gónô Dwata yó kem tau hemtahu bè Jisas ni. Gel le slawa,
ne lel le gel segbót mken. Tey tendo gel kehyu nawa le ne tilob kessadat
le. 47 Ne là kóen skó yóm tendo kdóyón le ke Dwata. Laen se kô gónó le
gemsanil kul yó kem dumu tau. Lemwót bè kun nmò yóm gónó le mogot,
tódô ket kdawen gel temnù yó kem tau hemtahu bè Jisas.

Khógów Pitér yóm tau kihod

3 1 Sotu kdaw bè yó, deng tlu uras kimel, lemwót le Pitér lewu le Jan
mógów le ebè yóm Gónô Dwata. Yó se yóm sana gel kmò kdaw na le e
gel kni bè Dwata. 2 Yóm deng kkól le bè yó, tódô ton le yóm sotu tau kihod
myón klohok yóm sotu bak tikeb bè Gónô Dwata boluy le du Tikeb Tilob.
Nim tau kihod ni, kihod mung bè ksuten. Tódô ket kdaw le mit du bè yó
anì gel temfólól mni filak bè yó kem tau gel mógów elem Gónô Dwata.
3 Timbow tonen Pitér ne Jan mlan bè yó, tódô temfólól mni filak bélê le.

4 Tódô le temngel ebéléen, ne mon Pitér se mò du, “Hol tenngelem mi
dé.” 5 Tahu se, hmunu ebélê le, ofo kun ke wen blay le du. 6 Okóm mon
Pitér mò du, monen, “Laen dù filaku dou, okóm yóm gónóhu wen, yó se
blayu kóm. Lemwót bè kun boluy Jisas Krays, yóm tau lemwót bè Nasarit,
gónóhu mon du mò kóm, mdai ne mógówi.”

7 Omin Pitér mogot du bè sigel kwananen yóm tau kihod yó anì mdà.
Tahu se, tódô sen-gengen se wen kgis gu lem tihen ne gu lem sokilen.
8 Kendel hebetik mdà yóm tau yó, ne tódô tedeng kógówen. Ominen
mung kul le Pitér ne Jan elem Gónô Dwata. Yóm igoen mógów, sónmoen
hkak, ya tey kdóyónen ke Dwata.

9 Yó kem tau bè yó, gotu ton le yóm deng kógówen ne yóm kdóyónen ke
Dwata. 10 Tikóng deng dilô le du se yóm tau tehe kihod gel temfólól myón
bè bak yóm Tikeb Tilob, ya tey sidek ketnga le.

Ktolok Pitér bè Gónô Dwata

11 Omin le Pitér lewu le Jan, hlós ebè yóm gónô hgolung tehe Selumun,
igoen tendo mogot bélê le yóm tau tehe kihod yó. Ya tey ketnga yó kem
dumu tau mton kul, tódô le gotu sguku mlóy ebélê le.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Timbow ton Pitér yó kem tey tau sguku ebélê le yó, ominen mon du
mò kul, “Ó kem dumuhu tau Israél, moen de ke alì hentaw ye yóm deng
kgógów nim tau tehe kihod ni? Mò ye alì hemtaw temngel kum du? Ilóem
ofo kuy kô ke lemwót bè kum kegbek yóm kmò me du nim ni, duhen ke
lemwót bè kum kehyu kmò? Là kô yó du. 13 Ni se nmò yóm Dwata gónó
le hemtahu yó kem tehe fù tekuy ekni, le Abraham ne Isak ne Jakub.
Hlanen bè Jisas yóm kmoen du, yóm tau tehe hógówen, yóm deng alì
hegetahen ni kmoen ni. Okóm du se yóm deng eted ye elem tdok yó kem
tau mogot kukum. Tey kesekbê ye du bè solu Paylét, igò Paylét tô móyô
hefewà du. 14 Nim Jisas ni, du se yóm tau laen kô dù belenen yóm kmoen,
hono hyu. Okóm deng mom senkbê ye, ne deng mom yó hni ye bè Paylét
yóm tau monok anì hefewaen. 15 Deng mom hfatay ye yóm gónón gu
tembul yóm klowil laen dù sónen, okóm deng bud hlowil Dwata. Mi se
hol gemtanud du yóm deng bud klowilen.

16 Tódô lemwót bè kfasang yóm kun boluy gónón baling wen kgisen
mdà nim tau ni. Deng hónô tngón ye yóm tehe kkihoden, ne deng ton ye
snéen yóm deng kkóhen, hlan me bè boluy Jisas. Tódô lemwót bè kehtahu
me bè Jisas gónón bud baling hyu nim tau ni. Deng gotu ton ye se nim ni.

17 Tngónu se, kem dumuhu setwoli,” mon Pitér, “tódô óyô ye mò du
bè Jisas yóm nmò ye béléen, là kô tngón ye du. Dalang se yó kem gónó
tekuy galak, là kô tngón le du se kul. 18 Okóm bè yóm keglayam Jisas
yó, yó se yóm deng tehe eles htugod Dwata bè kdê yó kem tehe tugoden
ekni, yóm mon le, ‘Nan glayam he yóm Misaya.’ 19 Duhen yó,” mon Pitér,
“hegsel ye ne bè yóm sidek deng gel nmò ye. Semfulék ye ebè Dwata dé
anì hnifóten yó kem salà ye. Ke ni se nmò ye, 20 tnóbóng Dwata yu se anì
mulék hyu yóm kehtahu ye. Ne angat bud hesfuléken edini Jisas, abay
se du yóm Misaya, yóm deng tehe néléken mò mogot tekuy. 21 Okóm nan
nô bè longit he efet deng hto yóm kdaw bud kehlomi Dwata kdê yó kem
deng tehe nmoen. Yó se yóm tehe tulónen ekni hlanen bè yó kem tehe
tugoden. 22 Yakà deng wen yóm tehe mon Musis ekni, yó monen, ‘Angat
wen bud hógów Dwata elem blóng ye, yóm Dwata hol gónó tekuy mogot,
lómón yóm khógówen dou ni, mò tmugod du ebélê ye yóm udélen. Yóm
tau angat hógówen yó, tódô lemwót bè yóm sana kuy kwen. Hol nimón
ye yóm kdê tulónen kuy.[g] 23 Yó se tau là mimón du yóm tugod Dwata yó,
tódô kó ye bè kem kun tau Dwata ne tódô hnatay ye.’ ”[h]

24 Henlós Pitér mudél, monen, “Bud senged se yó kem dumu tugod
Dwata ekni. Lemwót bè Samwél kól bè yó kem tmodol huli du, sal gel
wen tulón le yóm kdê le gbak ebè yóm deng nmò Dwata nim kmoen
ni. 25 Deng tehe wen fasad Dwata ebè yó kem fù tekuy hlanen bè yó
kem tehe gna tugoden. Là són du ebè yó kem tehe fù tekuy gónó Dwata

---

[g] **3:22** Hlau 18:15 [h] **3:23** Hlau 18:19; Hlolò 23:29

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fmasad du yóm yó, gomong tekuy lemen snéen kut. Yó mon Dwata mò ke Abraham ekni, monen, 'Angat hlanu bè yóm semfu gu béléem yóm angat któbóngu kdéen tau talak tonok.'[i] 26 Duhen yó," mon Pitér, "deng nélék Dwata Jisas mò hógówen. Deng gna hógówen elem blóng tekuy mò tmóbóng tekuy, yóm ket tekuy na sotu, anì knogol tekuy yó kem sidek gel nmò tekuy."

Kehdà le ke le Pitér ne Jan bè solu yó kem tau hol geta mogot kukum

4 1 Bè yóm igò le Pitér ne Jan tolo mudél ebè yó kem tau deng stifun
bè yó lem Gónô Dwata, sut bélê le yó kem tau gel demsù ebè Dwata,
mung kul yóm kfitan bè yó kem tau gel mentey bè Gónô Dwata, ne wen
se bè yó kem Sadyusi. 2 Ya tey keklit le du yóm ktolok le Pitér, abay se
yó gel tulón le yóm deng bud klowil Jisas. Ne bè yóm deng bud klowilen
yó, yó se hol gónó le temngón du yóm angat bud klowil yó kem dumu
tau deng matay. 3 Yó gónóm mon, tódô kenfô le lu le Pitér ne sù le lu lem
blanggù efet kól haya, abay se deng kimel yóm kekfô le kul. 4 Bede tey
dê bè yó kem tau deng mungol yóm ktolok le baling hemtahu. Setnù logi
hemtahu gomong bè gnan, wen dô limu libu kwadag le.

5 Timbow hayahen bè yó, gotu le stifun yó kem tau malak bè Jirusalim,
dalang se yó kem tuha bélê le, ne yó kem tau gel tmolok hlau. 6 Mung
stifun bélê le Anas snéen, yóm hol geta bè yó kem tau gel demsù ebè
Dwata, dalang se Kyafas ne Jan ne Aliksandér ne yó kem dumu fes lówó
yóm tau hol geta yó. 7 Tódô hdà le Pitér lewu le Jan bè solu le, yó snólók
le bélê le, mon le, "Kmò kehdà ye du nim tau tehe kihod ni? Tau du de
bemlay du kuy yóm ktued ye mò du? Boluy du de gónó ye hlan du?"

8 Bnalà Pitér lu, uma kóm yóm Tulus Dwata malak du ksumóngen,
monen mò kul, "Yu kem tau gónó me gel galak, dalang se kuy kem tuha.
9 Ke yó snólók ye yóm któbóng me yóm tau tehe kihod ni, ne yóm kmò
kkóhen, 10 hyu se ke tngón ye, ne hyu snéen ke tngón yó kem kdéen tau
Israél. Yó gónón baling hyu nim tau tehe kihod mdà bè solu ye ni, tódô
lemwót bè kfasang yóm kun boluy Jisas Krays lemwót bè Nasarit. Du se
yóm deng tehe htutuk ye bè kros ne matay, okóm deng bud hlowil Dwata.
11 Du se yóm gónón e gbak yóm tehe mon Dwata bè sulaten, yóm monen,

> 'Wen botu deng senkbê yó kem tau hemdà gónô,
> ofo kul ke laen dù muhen.
> Anì monem tek sónen yó se yóm botu mò hembegel du yóm gónô
> hdà le.'[j]

12 Duhen yó," mon Pitér, "Tek són Jisas gembek lemwà tekuy gu lem
hatay. Laen kô dù dumu tau talak tonok ke gónó Dwata hlan du yóm
kegewà tekuy, tek són Jisas."

---

[i] **3:25** Tekang Kbuten 22:18 [j] **4:11** Lingón 118:22

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Ya tey ketnga yó kem tau hol geta mogot kukum yóm kton le laen dù
klikò le Pitér ne Jan, ne yóm ketngón le du olo le kem tau hkawang, laen
dù hennagì le. Bud gtulón bè nawa le yó kem lewu tau yó, lu se yóm tehe
gel slomong ke Jisas. 14 Tô senkbê le yóm tulón le, okóm laen dù gmò le,
abay se eles mdà bè yó klohok Pitér ne Jan yóm tau tehe kihod. 15 Na le
na hefewà le Pitér bè yóm dfél gónó le kmukum kul yó anì na le stulón
són lu yó kem tau mogot kukum.
16 Yó mon le, "Kmò atul tekuy kul ni kem tau ni? Là kô gbek tekuy
hemkéng du yóm hentaw ton deng nmò le, abay se tódô kdéen tau bè ni
bè Jirusalim gotu temngón du. 17 Yake olo tekuy tódô hendlà mólów kul
anì là bud tulón le du yóm boluy Jisas balù kihu tau, anì là senflósen
mból yóm gel tolok le ni." 18 Timbow deng kestulón le, omin le bud htaba
kul le Pitér elemen. Yó mon le mò kul, "Tódô tenflok ye ne ni yóm ktolok
ye du yóm boluy Jisas."
19 Okóm bnalà Pitér ne Jan lu, mon le, "Bè kuy kmò kehedem du, mahi
du hyu bè kton Dwata kum, ke nimón me yu duhen ke Dwata? 20 Là kô
gbek me temflok tmulón du yóm deng ton me ne yóm deng gungol me."
21 Okóm yó kem tau mogot kukum, mom milud kbólów le kul bè yóm
ktolok le, omin le tódô hefewà kul. Là mlos le tmafak kul, abay se tey dê
tau dmóyón ke Dwata lemwót bè yóm deng kehyu yóm tau kihod. 22 Yóm
tau kihod yó, deng mukas fat folò halayen ne kegenen tau.

Kni le bè Dwata yó kem tau hemtahu bè Jisas

23 Bè yóm deng kegewà le Pitér bè yó lewu le Jan, mulék le ebè yó kem
dumu le hemtahu. Gotu tulón le kul yóm udél le ebélê le yó kem geta
gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak. 24 Timbow deng
gungol yó kem tau hemtahu, omin le gotu mni bè Dwata, mon le, "Ó
Dwata, uu se tehe dmimun yóm longit ne tonok ne mohin ne kdéen ton.
25 Deng wen tehe hmonem yóm fù me Dabid ekni, yóm sotu tehe tauhem,
tehe hlanem bè yóm Tulusem, yóm monen,

'Moen de ke alì sidek kebut yó kem tau là Ju le?
Moen de ke alì dê gel natul le,
yóm atul laen dù gónón e gefet?
26 Gotu le stifun yó kem tau hol geta mogot benwu,
ne deng gotu sogot atul le.
Tô natù le Dwata, ne tô natù le snéen yóm Misaya.'[k]

27 Yó tendoken yóm tehe udél Dabid yó, duhen yóm lomi kestifun le bè
nim benwu ni le Hirod ne Puntyus Paylét, mung kul yó kem tau là Ju le
dalang se yó kem Ju. Kul atul yóm khatay le ke Jisas, yóm tau tóbóng
lówóhem laen kô belenen deng hógówem elem blóng me, yóm Misaya

---

[k] **4:25-26** Lingón 2:1-2

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tehe nélékem. 28 Bè yóm kessatul le du yóm yó, Dwata, ne yóm kdê nmò
le bè Jisas, yó se deng gónón dohò yóm deng tehe oluhem du, deng
hlanem bè kóm kóyô ne kóm kfasang. 29 Ne ni, Dwata, hol hnungolem
yóm tey kifis le kum. Hol ten-gelem mi kem kóm tau, anì là likò me
tmulón du yóm kóm tulón. 30 Hol hegfanem bélê le yóm kóm kfasang
hkó des, ne hol nmoem yó kem dumu hentaw ton gel nmoem hlanem bè
boluy Jisas, yóm tóbóng lówóhem, yóm laen dù belenen."
31 Kogol yóm kni le, tódô hsinsig Dwata yóm gónô gónó le nô, ne
ominen bud hemsù du bè kdê le yóm Tulusen. Ne tódô nbut le bè yó
tmulón du yóm deng tulón Dwata kul, ne laen dù bud klikò le mò du.

Kestóbóng yó kem tau hemtahu

32 Tey tilob kessotu nawa le yó kem tau hemtahu bè Jisas. Balù yó kem
kimu le, laen kô mtukul mfun du bélê le. Ke wen bélê le wen gónón élél,
tódô sentóbóng le. 33 Ne tey wen kfasang blay Dwata kul yó kem hógów
Jisas bè yóm gel ktulón le du yóm deng bud klowil Jisas yóm gónó le
mogot. Ne tódô seflós yóm tey któbóng Dwata kul yóm kdéen tau hemtahu
bè Jisas. 34 Balù sotu bélê le ke wen gónó le élél. Abay se wen bélê le, glok
le hembalù tonok le duhen ke gónô le. Lemwót yóm blihen, 35 blay le yó
kem hógów Jisas anì lu fen gel mólól du ke wen bélê le wen gónón élél.
36 Duhen yó, wen sotu tau lemwót bè Siprus boluyen Jusif, tau semfu
gu bè yóm tehe Libay. Yó iba le du yó kem hógów Jisas, Barnabas (yó
lanen yóm boluy yó, hulung semgduf). 37 Yó nmò nim Barnabas ni,
hbaluen tonoken. Lemwót yóm blihen, tódô hensulék blayen bè yó kem
hógów Jisas.

Ananiyas lewu le tuha libunen

5 1 Wen sotu tau boluyen Ananiyas, yó boluy yehenen, Safayra. Wen se
kul tonok hbalù. 2 Uma kóm yóm filak bli tonok le, deng mom wen
bnos le du mò kul. Blaem deng ssotu nawa le tuha libunen mò du yóm
atul le yó. Olo le bemlay dumuhen yóm filak le bè yó kem hógów Jisas.
3 Bè yóm kkól Ananiyas bè Pitér, yó mon Pitér mò du, monen, "Tey
Ananiyas, moen du ke nmungem Seitan? Dengi mom tmulón kéng bè
yóm Tulus Dwata. Kaem deng wen bnosem du nim filak ni mò kóm. 4 Gu
laan ye là deng hembalù yóm tonok ye," mon Pitér, "laen kô dumu mfun
du tek sónen yu. Ne bè yóm deng kehbalù ye du, tolo kuy se funen yóm
blihen. Moem deng mom mò kéng du? Là kô bè tau du yóm gónóm mò
kéng yó, okóm bè Dwata."
5 Bè yóm kungol Ananiyas yóm udél Pitér ebéléen, tódô mugod, matay
mekto. Ya tey sidek klikò le yó kem tau bè yóm kungol le du nim ni.
6 Kewót yó kem lomi lemnok, tódô bnaus le lem kumù lówó Ananiyas, ne
omin le mit du hewà, ne hlós lebeng le.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Ne timbow deng wen dô tlu urasen bè yó, gdek bè yó se tuha libun
Ananiyas. Blaem là kô deng tngónen du yóm deng gbunù tuha logihen.
8 Ne snólók Pitér, monen, “Tulónem do kun. Sónen ni ne kô blihen yóm
tonok ye?”
“El,” mon yehen Ananiyas, “sónen ni blihen.”
9 Ne omin Pitér bud mon du ebéléen, monen, “Tey, mò ye mom
semtilów temdek du du yóm Tulus Dwata? Yó dé lu yó kem tau lembeng
ke tuha logihem koni, ne ni uu bud tmufì du.”
10 Tahu se, tódô sen-gengen se matay mekto bè yó bè solu Pitér tuha
libun Ananiyas. Bud le se husek yó kem lomi lemnok kól lembeng, tódô
bud ton le se tuha libunen deng sana bud htidol bè yó. Bud le lemwót yó
kem lomi lemnok yó koni, nit le hewà yóm matay yó, ne bud lebeng le
klohok tuha logihen. 11 Ya tey ksidek klikò yó kem tau hemtahu, dalang
se yó kem dumu tau gónón e mból yóm gbunù le Ananiyas lewu le tuha
libunen.

Yó kem hentaw ton gel nmò yó kem hógów Jisas

12 Tey dê hentaw ton gel nmò yó kem hógów Jisas lem blóng yó kem
tau. Ne kdê yó kem hemtahu bè Jisas, gotu le gel stifun bè yóm gónô
hgolung tehe hefdà Selumun bè Gónô Dwata. 13 Okóm yó kem tau là
hemtahuhen, là kô le mlos segduf bélê le balù yóm tey kadat le kul.
14 Senged nóm, deng sónmoen se temnù tau hemtahu bè Jisas, kem logi
ne kem libun. 15 Lemwót bè yóm gel nmò yó kem hógów Jisas, yó nmò
kem tau, gotu nwit le yó kem gemnóm des bélê le, sù le lu ta katri duhen
ke ta igam le, ne hasà le lu gu bè kilil lan. Nangat le bud kius Pitér. Anien
ke olo olungen he gemlan gu ta le, kaem tódô mkó yóm des le. 16 Balù yó
kem tey tau wen lemwót bè yó kem dumu benwu hmilol Jirusalim, gotu
nwit le ebè yó yó kem tau gemnóm des, ne yó kem tau wen busaw malak
kul. Ne tódô kdê le se gotu hyu.

Kegkukub yó kem hógów Jisas

17 Okóm kun yóm tau hol geta bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata
dalang se yó kem dumuhen, hono kem tau Sadyusi, tey sidek kélés
nawa le yó kem hógów Jisas. Ne mom yó nmò le, 18 tódô hekfô le lu, ne
heblanggù le lu. 19 Okóm bè yóm kifu yó, wen hógów Dwata gu bè longit
sut bélê le bè yó lem blanggù, ne tódô lenungkaen bélê le yóm tikeb
blanggù, ne niten lu hewà. Mon yóm hógów Dwata mò kul, 20 “Bud ye
mógów elem Gónô Dwata na ye e tulón bè yó kem tau yóm lomi klowil
blay Jisas.” 21 Tahu se, mung kwasen bè yó, bud tu lu mdà lem Gónô
Dwata, bud le tmolok bè yó kem tau.
Bè yóm hlafus yó, lemwót yóm tau hol geta bè yó kem gel demsù ebè
Dwata dalang se yó kem dumuhen, gotu htaba le yó kem dumu tau tuha

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gel mogot kukum anì gotu le stifun yóm kdê le. Omin le tô hangay yó
kem hógów Jisas nô lem blanggù. 22 Tahu se. Timbow le kól ditu yó kem
tau tô mangay kul, là kô bud ton le kul lem blanggù yó kem hógów Jisas.
Tódô le bud mulék, yó tulón le, mon le, 23 "Bè yóm kkól me bè blanggù,
ton me yóm bak tikeb tolo knunsì, ne yó kem tau mentey bè yó, sana kdà
le bè yó bè lewaen. Okóm timbow lenungkà me yóm bak blanggù, laen kô
ton me tau lemen."

24 Timbow gungol yó kem geta gel demsù ebè Dwata ne yóm kfitan
bè yó kem tau mentey bè Gónô Dwata, ya tey sidek ketnga le, sónmò le
hemdem du yóm mò kmoen. 25 Ominen sut yóm sotu tau, monen, "Ngem,
yó kem tau bnanggù ye ebuteng, deng le sana bud tmolok lem Gónô
Dwata."

26 Ominen bud lemwót yóm kfitan, wen kem tau nalaken mung du, anì
na le e bud nangay lu yó kem hógów Jisas yó. Tikóng ton le lu, là se kô
gehsidek le kul, abay se likò le yó kem tau hmungol kul, déke sentudà le
lu botu. 27 Timbow le kól bè yóm gónó le e mit kul, gotu hdà le lu bè solu
yó kem tau hol geta gel mogot kukum. Yó fen smólók kul yóm hol geta bè
yó kem gel demsù ebè Dwata, 28 monen mò kul, "Deng tey mget kmon me
du mò kuy hol bê ye abay bud sentbong yóm boluy Jisas. Ngem ni kun,
deng mom lengeben Jirusalim gónón e mból yóm gel tolok ye. Lel ye tô
hbut du eta me yóm katayen yóm tau yó."

29 Yó balà le Pitér du, mon le, "Mom hyu nawa me mimón ke Dwata,
olo ke tô nimón me udél tau. 30 Yóm sana kul Dwata yó kem tehe fù
tekuy, du se yóm bud le hlowil ke Jisas. Yu se tehe hmatay du, htutuk
ye bè kros. 31 Okóm ke Dwata kun, tey kehegetahen du, hyónen fi bè
kwananen. Ne du deng nmò Dwata mò gónó tekuy galak, ne mò gónó
tekuy gewà gu lem hatay. Ne hlan Dwata béléen snéen yóm kehlifóten
salà tekuy kem tau Israél ke hegsel te. 32 Ni kem tulón me kuy ni," mon
Pitér, "mi se gemtanud du yóm ktahuhen. Dalang se yóm Tulus Dwata
deng blay Dwata yó kem tau mimón du, bud du se gemtanud du."

33 Timbow gungol le yóm udél le Pitér yó koni yó kem tau mogot kukum,
tey sidek kebut le kul, kóyô le ke géhél hfatay le lu. 34 Okóm wen sotu tau
bélê le boluyen Gamaliyél. Farisi se kun, sotu tau gel tmolok hlau, ne tey
kadat le du yóm kdéen tau. Mdà lem blóng le se kun, bede nan hlun hefewà
yó kem hógów Jisas. 35 Ominen mudél ebè yó kem dumuhen tau hol geta
mogot kukum, monen, "Yu kem dumuhu tau Israél, hol ten-gama tekuy
yóm tô nmò tekuy bélê le ni kem tau ni. 36 Là klifót ye du kô yóm sotu tau
boluyen Tudas ekni. Tódô sut bè Jirusalim, ne dê monen. Du kun sotu tau
wen kfasangen. Deng wen dô fat latu logi lemolò du. Timbow wen monok
du, ne tódô le se gotu sekla yó kem tau tehe lemolò du, là kô wen bud
sfuhen yóm tehe tô nmoen. 37 Kogolen bè yó, bud wen sotu tau sut boluyen
Judas, tau lemwót bè Galili. Uma kóm bè yóm ksuten geblà bè yóm kdaw

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kehsulat le boluy bè gubérnor yóm kdéen tau. Yóm tau yó, wen se tau gmung béléen, okóm bud bnonok le snéen kun. Tódô le se gotu sekla yó kem tau tehe lemolò du. 38 Duhen ni," mon Gamaliyél, "tódô tulónu kuy, bê tekuy kneyek lu yó kem tau yó. Tódô bayà tekuy lu. Abay se ke lemwót bè tau yóm nmò le, là kóen angat gfu. 39 Okóm ke lemwót bè Dwata, là kô gbek tekuy hemseng kul. Mò kmoen se ke deng mom Dwata yóm blà tekuy?"

40 Tahu se, nimón yó kem dumu tau hol geta mogot kukum yóm udél Gamaliyél yó. Omin le bud htaba kul elemen yó kem hógów Jisas na le na habid hfes lu. Tey kget kmon le du mò kul hol bê le abay bud sentbong bè kem tau yóm boluy Jisas. Omin le yó hefewà kul. 41 Bè yóm kewót le bè yó yó kem hógów Jisas, tey kehligal le, abay se deng nélék Dwata lu mò fen glayam lemwót bè yóm klolò le ke Jisas. 42 Ket kdaw le tmolok lem Gónô Dwata, sbol le gel tmolok bè gónô yó kem tau. Tódô senflós le tmulón du yóm Tulón Hyu gbak ebè Jisas, yóm Misaya.

Kélék le hitu tau mò mogot yóm gel blay le

6 1 Bè yóm kdaw yó, sónmoen temnù yó kem tau hemtahu bè Jisas. Okóm wen kenbê yó kem tau mudél udél Grik bè yó kem tau mudél udél Hibru, abay se là kóen mdengen yóm gel blay le ket kdaw bè yó kem libun bolu bélê le. 2 Timbow tngón yó kem sfolò lewu tehe nélék Jisas yóm keseglius le yó, gotu senbung le yóm kdê tau hemtahu bè yó, mon le mò kul,

"Là hyuhen ke mom gkogol me yóm gel ktolok me du yóm Udél Dwata lan me tlek golun bè yóm mò keblay. 3 Yó dé hyu ni, kem dumu me setwoli, mélék ye kut bè kuy kwen hitu logi, yóm alì gel nadat ne yóm tendo galak bè Tulus Dwata, ne yóm hulung hedem anì sigang tekuy ta le yóm nmò ni, 4 anì yó laen dù tlek gónó me meglala bè yóm gel kni me bè Dwata, ne bè yóm gel ktulón me yóm kun udél."

5 Ne tahu se, tódô kdê le gotu semkotuk du yóm atul le yó. Ni sii boluy yó kem tau nélék le: Stéfén, sotu tau mbegel kehtahuhen, ne sónmoen galak bè yóm Tulus Dwata. Ne yó boluy yó kem dumuhen, Filip, Prukurus, Nikanur, Timon, Parminas ne Nikulas. Tau lemwót bè Antyok yóm Nikulas ni, là Juhen se kun, okóm deng hemtahu bè yóm kul Dwata yó kem Ju. 6 Yó nmò yó kem tau mélék kul, gotu nwit le lu ebè yó kem hógów Jisas. Ne lemwót yó kem hógów Jisas, gotu nenok le lu, ne mni le bélê le bè Dwata.

7 Ne sónmoen tendo mból yóm udél Dwata, ne sónmoen se temnù tau hemtahu bè Jisas bè Jirusalim. Tey wen snéen kem tau demsù ebè Dwata baling hemtahu bè Jisas.

Kekfô le ke Stéfén

8 Bong ke Stéfén kun, tey któbóng Dwata du, ne tey dê hentaw ton gel nmoen lem blóng yó kem tau lemwót bè yóm kfasang blay Dwata du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Okóm wen se kem tau mélés du nawa. Lu se yó kem Ju mung bè yóm
kul gónó gel stifun yó kem Hesek Deng Gewà. Wen se bélê le lemwót
bè syudad Sayrin ne syudad Aliksandriya. Wen se lemwót bè prubinsya
Silisya ne bè prubinsya Asya. Yó nmò le, nit le skuya mon Stéfén. 10 Okóm
là kô le gemmò béléen, abay se yóm Tulus Dwata bemlay ke Stéfén
khulung mudél.
11 Timbow là matù le béléen, wen tau tódô bnayad le mò fen dmelem
du kéng. Yó delem le du, mon le, "Nim tau ni, wen gungol me udélen
sidek gbak ebè Musis ne ebè Dwata snéen." 12 Yó gónó le mò du yóm yó
mò lan le hesbeweg yó kem tau, ne yó kem tuha gónó le gel galak, dalang
se yó kem tau gel tmolok hlau. Tódô kenfô le Stéfén, ne nwit le ebè yó
kem tau hol geta mogot kukum. 13 Omin le hudél yó kem tau tmifù du
kéng, yó mon le, "Nim tau ni, sónmoen gel sidek kudélen ebè yóm Gónô
Dwata dalang se ebè yóm hlau Musis. 14 Yó dumu gel gungol me monen,"
mon le, "angat genbà yóm Jisas lemwót bè Nasarit kun yóm Gónô Dwata,
ne tenlesen kun yóm adat tehe hlolò Musis kum." 15 Yóm igò le alì tmifù
kéng ni kem tau dmelem ni, là kô kó mata le ke Stéfén yó kem tau mogot
kukum seyón bè yó. Tódô ton le yóm tey klayag gu lem uyóhen, hol
lómón ke uyó yóm hógów Dwata gu bè longit.

Kbalà Stéfén yóm tifù le du

7 1 Ominen smólók ke Stéfén yóm tau hol geta bè yó kem gel demsù
ebè Dwata, monen, "Tahu kô nim delem le kóm ni?"
2 Omin Stéfén malà du, monen, "Yu kem dumuhu setwoli ne kem
mau, hol hnungol ye nim tulónu kuy ni. Yóm hanà tehe yu he ekni, tódô
hegfan ebè yóm fù tekuy Abraham yóm Dwata hol geta bè kdéen. Bè yóm
kudél Dwata ebéléen yó, tolo nô bè Misuputamya he Abraham, là dengen
mili ebè Haran. 3 Yó mon Dwata mò du, monen, 'Tnagakem kem tuhahem
ne yó kem dumuhem setwoli dalang se nim benwuhem ni, milihi ebè
yóm benwu angat toloku kóm.'[1] 4 Ne tahu se, mdó bè yó Abraham, ne
mili ebè Haran. Kogol yóm katay maen, yó he bud khili Dwata du ebè
nim benwu gónó tekuy nô ni. 5 Okóm yóm benwu gónó Dwata e hili ke
Abraham ni," mon Stéfén, "balù udì ke wen tonok blayen du ke mò hol
kun. Okóm deng fasad Dwata du yóm klamangen, dalang se yó kem
semfu gu béléen. Okóm yóm kdaw kfasad Dwata du ke Abraham nim ni,
laen kô deng ngà Abraham he. 6 Yó udél Dwata ebéléen, monen, 'Yó kem
angat lugodem, angat fat latu halayen kegen le geklifen bè yóm benwu
là kul benwu du, ne tey le meflayam bè yó. 7 Okóm angat tnafaku yó kem
tau hmayam kmifen kul yó, ne kogolen bè yó, angat wen lanu hefewà
yó kem lugodem bè yóm benwu yó, ne bè nim benwu deng fasadu kóm

---

[1] **7:3** Tekang Kbuten 12:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ni angat gónó le tmaba dou.'[m] 8 Ne wen hlolò Dwata ke Abraham, duhen
yóm kehtulì mò ilô yóm deng kesfasad le. Ne tahu se, mngà Abraham,
duhen Isak. Timbow deng wolu kdawen sut," mon Stéfén, "tnulì Abraham
yóm ngaen. Ne timbow mngà se ke Isak, duhen Jakub, ne bud tnulì Isak
se kun. Timbow mngà se ke Jakub, duhen yó kem sfolò lewu logi, ne bud
gotu tnulì Jakub lu. Lu se yó kem tehe fù tekuy alì tótól.
9 Okóm," mon Stéfén, "yó kem tau setwoli yó, deng mom mélés nawa
le yóm twoli bélê le boluyen Jusif, tódô glef le hembalù du mò hesek ditu
bè Idyip. Okóm tendo eles mung du Dwata, 10 ne lenwaen bè yó kem tey
dê gónón glayam bè yó. Bè yóm kdaw kehdà le ke Jusif bè solu yóm tau
hol geta bè Idyip, wen tey kehyu nawa blay Dwata du, ne yóm khulung
hedem. Lemwót yóm tau hol geta yó, tódô nmoen Jusif gubérnor bè
klamangen Idyip, ne hogoten du yóm kdéen tau mò nmò bè gónóen.
11 Ne tikóng kogolen bè yó," mon Stéfén, "na a mbel yóm tey bitil
bong. Tódô lenngeben klamangen benwu Idyip, dalang se bè Kanan. Tey
keglayam kem tau. Laen dù bang gónó le ma ken yó kem tehe fù tekuy.
12 Timbow geklingu Jakub yóm kwen ken bè Idyip, yó gónóhen mdók yó
kem ngaen, duhen yó kem tehe fù tekuy, etu na a bemli ken. Yó se hol
tanay kógów le ebè Idyip. 13 Bè yóm gewu le dulék mógów, hdilô Jusif bè
yó kem twoguhen. Ne yó he ketngónen du yóm tau hol geta bè Idyip yó
kem fes lówó Jusif. 14 Omin Jusif na a tminok ke maen anì mógów se kun
ebè Idyip kkólen bè yó kem fes lówóhen, hitu folò limu kwen le. 15 Tahu
se, gotu le msulék mógów ebè Idyip, ne ditu gónón hlós matay Jakub,
kólen bè yó kem ngaen. 16 Okóm," mon Stéfén, "là hlós lebeng le kul bè
yó. Bud na le e lebeng lu ditu bè Sékém, bè yóm benwu tehe fasad Dwata
ke Abraham. Sù le lu ebè yóm kilib tehe benli Abraham filak bè yó kem
tehe ngà Hamur mò gónó lembeng.
17 Bè yóm deng klonihen bè yóm kdaw kehto yóm tehe fasad Dwata ke
Abraham bè yóm kehewaen kul gu bè Idyip," mon Stéfén, "deng le tey
wen ne yó kem tehe fù tekuy yó. 18 Bè yóm kdaw yó, tólóng tau ne geta bè
Idyip, ne là kô tngónen ke Jusif kun. 19 Yóm tau hol geta yó, snukaten yó
kem tehe fù tekuy, ne tey kehlayamen kul. Wen udin nmoen bélê le anì
tódô sù le lu lem bnes yó kem ngà lomi sut anì matay le.
20 Yóm khéét kukumen yó," mon Stéfén, "kulel se kun ksut yóm tehe
Musis. Blaem tey ngà knóón yóm ngà yó. Tlu bulón yéen semgyok du
bè gónô le. 21 Timbow sù le lem bnes, tódô ton yóm ngà libun yóm tau
hol geta bè Idyip, ne niten ebè gónóen. Tódô lemnok béléen Musis, lómó
kmoen du, lómón ke hol kun ngà. 22 Gotu hefnagien du yóm kul kmò
ketngón yó kem tau Idyip. Baling tótól Musis lemwót bè khulungen mudél
ne bè kehyu nmoen.

---

[m] **7:5-7** Tekang Kbuten 12:7; ne 15:13-14; Kehewà 3:12

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Timbow deng fat folò ne halay Musis," mon Stéfén, "yó nmoen,
nauyen yó kem dumuhen tau Israél bè yóm benwu yó anì tngónen kmò
klowil le. 24 Bè yóm kógówen yó, geslaen yóm sotu tau Idyip hensideken
yóm sotu tau Israél. Yó nmò Musis, nofinen yóm kun dumu tau Israél efet
ghatayen yóm tau Idyip. 25 (Ofo kun mon du ke tódô deng dilô yó kem
kun dumu tau Israél yóm khógów Dwata du mò lemwà kul, okóm là kô
dilô le du.)
26 Tikóng deng bud hayahen bè yó, bud wen ton Musis lewu tau sfatay
hono tau Israél. Yó nmò Musis kun, fen tô senfyuhen lu, yó monen, 'Bê ye
mom sfatay igoen honon yu.'
27 Okóm deng mom tuluden Musis yóm tau alì hemsidek yóm dumuhen
yó koni, ne monen mò du, 'Ilóu uu kô yóm gónó me kmulu? Ilóem uu kô
mogot kukum lem blóng me? 28 Tô hnatayem o kô lómón yóm khatayem
yóm tau Idyip ekimel?' 29 Timbow gungol Musis yóm monen yó, tódô
lemwót mlóy etu bè tólóng benwu boluyen Midyan. Ditu gónón hlós
myehen, ne lewu ngaen logi.
30 Timbow deng fat folò halay Musis kegenen nô ditu bè Midyan, tódô
wen hógów Dwata gu bè longit hegfan béléen, bede hlingu bè dilóf
ofi, tódô lemtom lem yóm ngà koyu lefungu ditu bè yóm benwu là hyu
menwu du, moni bè yóm Bulul Sinay. 31 Bè yóm kton Musis du yóm yó,
tey ketngahen. Ominen hloni edu anì minggel hol ktonen du. Ne tódô
gungolen se yóm udél Dwata ebéléen gu lem yóm dilóf, 32 yó monen, 'Ou
se sana kul Dwata yó kem tehe fuem Abraham, Isak ne Jakub.' Bè yóm
kungol Musis du yóm mudél ebéléen yó, tódô setbol kkelen, bà mon tey
sidek klikoen. Là kóen dog bud mlos temngel.
33 Omin Dwata bud mon du mò du, monen, 'Kóhem tlumfaem, abay se
dengi mdà bè yóm gónón mólós, duhen yóm gónóhu nô ni.' Tahu se, kó
Musis tlumfaen. 34 Bud mon Dwata mò du, 'Deng tonu yóm alì keglayam
yó kem dou tau bè Idyip, gefet béléu yóm alì tnalaw le. Yó gónóhu mnaul
elaan anì lenwau lu. Géhéli ne,' mon Dwata, 'angat hógówu uu etu bè
Idyip.'[n] 35 Nim Musis ni," mon Stéfén, "ni se yóm tau tehe kenbê le, tehe
mon le mò du, 'Ilóu uu kô yóm gónó me kmulu? Ilóem uu kô mogot
kukum lem blóng me?' Anì monem du se yóm hógów Dwata mò mogot
kul yó kem tauhen, ne mò lemwà kul. Yó tmóbóng du, duhen yóm hógów
Dwata gu bè longit hlingu bè dilóf ofi bè yóm ngà koyu lefungu. 36 Tahu
se, Musis yóm malak kul gu bè Idyip. Tey dê hentaw ton nmoen bè Idyip,
dalang se bè yóm kifal le yóm Mohin Hulô efet yóm fat folò halay le tódô
hlumbù bè yóm benwu laen dù tau menwu du.
37 Ni se yóm Musis tehe mon du mò yó kem tau Israél, 'Angat wen bud
hógów Dwata elem blóng ye lómón yóm khógówen do ni mò tmugod du

---

[n] **7:31-34** Kehewà 3:5-10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ebélê ye yóm udélen. Yóm tau hógówen yó, tódô lemwót bè yóm sana kuy kwen.'[o] **38** Nim Musis ni, du se nô lem blóng yó kem tau Israél ekni ditu bè yóm benwu laen dù tau menwu du. Tódô nô lem blóng yó kem tehe fù tekuy. Bud du se yóm tehe mógów eta yóm Bulul Sinay, ne wen hógów Dwata gu bè longit mudél ebéléen. Hlan Dwata bè Musis se yó kem hlau blayen tekuy, yóm hlau laen kô dù tul sónen.

39 Okóm yó kem tehe fù tekuy ekni," mon Stéfén, "là kô le dog móyô mimón ke Musis, deng mom senkbê le. Sónmò le bud tô móyô mulék ebè Idyip. **40** Bè yóm igò Musis tolo golun te bulul, mon le mò ke Aron, yóm twoguhen, mon le, 'Moi kum dé kem dwata mò malak tekuy, abay se là bud tngón tekuy du yóm Musis yu, yóm tau malak tekuy gu bè Idyip.' **41** Tahu se, tódô le lembù mò dwata, hol lómón ke ngà safî logi kmò le du. Yó nmò le, densù le, ne mò le ken bong mò lan le madat du yóm dwata kéng nmò tdok le. **42** Yó gónó Dwata kmogol kul. Lemwót bè yóm kbayaen kul, deng mom yó baling hentahu le yó kem blotik. Lu se gónón e gbak yóm tehe hsulat Dwata yóm sotu tehe gna tugoden, yóm monen,

'Yu kem tau Israél,' mon Dwata,
'bè yóm fat folò halay ye nô bè yóm benwu
là hyu menwu du, tey ógóf wen hnatay ye mò dsù ye,
okóm là kô ebéléu du gónó ye e mò du.
43 Mom yó eles nwit ye yóm kun gónô
yóm dwata lenbù nmò tdok ye, boluyen Molék.
Dalang se yóm blotik nmò ye mò ilô yóm sotu dwata boluyen Rifan,
bud yó tendo eles nwit ye.
Hono dwata lenbù nmò tdok yóm gel tnaba ye.
Lemwót bè yóm gel nmò ye yó,' mon Dwata,
'angat ye gomong negef mayuk etu sentu yóm benwu Babilun.'[p]

44 Okóm," mon Stéfén, "bè yóm tolo knô le bè yóm benwu laen dù tau menwu du, wen snéen gónô gónó Dwata nô lem blóng le tehe gel nit le. Tehe hmò Dwata kul yóm gónóen yó, gotu tulónen ke Musis yóm mò angat kmò le du, hyu hegfanen béléen yóm mò kmoen du. **45** Bè yóm gónô tehe hmò Dwata kul yó, hlós tendo gel nwit yó kem lugod le. Bè yóm katay Musis, Juswa tles bud malak yó kem tehe fù tekuy ebè yóm benwu tehe blay Dwata kul. Eles tukô gna kul se Dwata, ne gotu hdóhen yó kem tau menwu ta yóm benwu gónón e malak kul yó. Bè yóm klawi le nô bè yóm benwu yó, eles tendo gel mdà lem blóng le se yóm Gónô Dwata yó efet kól bè yóm kun kdaw Dabid.

46 Tey kehyu nawa Dwata ebè Dabid. Yó tô hni Dabid bè Dwata ke hemdà yóm tahu gónô mò gónóhen nô lem blóng le, yóm Dwata sana kun Dwata Jakub, yóm tehe fuen. Okóm là hlus Dwata du béléen. **47** Deng mom

---

[o] **7:37** Hlau 18:15 [p] **7:42-43** Amus 5:25-27

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Selumun, yóm sotu ngà Dabid, fen hemdà du yóm gónô yó. 48 Okóm," mon
Stéfén, "là kóen nô lem gónô nmò tau yóm Dwata, yóm hol geta bè kdéen.
Wen tehe hsulaten yóm sotu tehe tugoden ekni, monen,
49 'Longit se gónóhu myón kmukum, mon Dwata,
ne tonok yóm gónóhu hmótól tihu.
Gónô du de tô hdà ye béléu?
Gónó ye tô hemdà du de yóm gónô gónóhu angat nô yó?
50 Igò sem ou du deng tehe mò du yóm kdéen ton.' "[q]
51 Henlós Stéfén kudélen, monen, "Tey bong mgel kulu ye yóm yu. Là
kóen nô bè nawa ye yóm kimón ye ke Dwata. Là kô dog hnungol ye du
yóm udél Dwata, mo ye mom hbokong. Hol ye mkél bè yó kem tehe fù ye
ekni. Ke wen tô tulónen kul yóm Tulus Dwata, deng mom nseng le klingu
le. 52 Tulón ye do kun," mon Stéfén, "ke wen sotu tehe tugod Dwata là
deng tehe hensidek kem tehe fù tekuy du ekni. Sal tehe gel hnatay le yó
kem tau hógów Dwata, yó kem tau tehe gel tmulón yóm angat ksut yóm
tau tedeng hógów Dwata. Ne deng sut se yóm hógów Dwata yó, duhen
tu sem le eted ye elem tdok yó kem tau mogot kukum. Yu se yóm fen le
hbonok du. 53 Igoen yu se gónó Dwata e bemlay du yóm kun hlau, yóm
hlau tehe hlanen bè yó kem hógówen gu bè longit. Okóm," mon Stéfén,
"là kô dog nimón ye du."

Khatay le ke Stéfén

54 Kogol yóm kudél Stéfén ebè yó kem tau hol geta mogot kukum, ya
tey sidek kebut le du, sónmò le semdeken beeng le. 55 Okóm ke Stéfén
kun, tódô nô béléen yóm Tulus Dwata. Ne temngel ebè longit, tódô tonen
yóm tey keslinang Dwata, ne tonen se Jisas mdà bè kwanan Dwata.
56 Mon Stéfén mò kul, "Tenngel ye dé. Tódô hnas longit. Tu dé yóm Ngà
Tau mdà bè kwanan Dwata."
57 Bè yóm kungol le du yóm udél Stéfén yó, tódô nseng le klingu le yó kem
tau hol geta mogot kukum yó, tódô le gotu hetê demlu ebéléen. 58 Omin le
semsogot du, ne senkteng le mayuk gu bè yóm benwu le yó, tódô hnatay
sentudà le botu. Yó kem tau semtudà du botu yó koni, gotu nlus le kgal le,
ne tebel le bè yóm sotu tau lomi lemnok boluyen Sol anì mò mentey du.
59 Yóm igò le semtudà ke Stéfén botu, tmaba ebè Jisas, monen, "Ó Jisas
yóm dou gónó mogot, hogotu kóm ne klowilu." 60 Tuden bukolen ne bud
hgelen udélen, monen, "Ó Mà bè Longit, béem dog snolò bélê le ne yóm
salà nmò le ni." Kogol yóm kmonen du yó, ominen milot nawahen.

8 1-2 Wen se kem tau ngelem kehtahu le bè Dwata ne tilob klolò le
yó kem hlau Musis, lu fen lembeng ke Stéfén ne tey klangag le du
snéen. Okóm ke Sol kun, tey kehyu nawahen bè yóm khatay le ke Stéfén.

---

[q] **7:49-50** Isaya 66:1-2

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kehsidek Sol yó kem tau hemtahu bè Jisas

Tódô kewóten bè yóm kdaw yó, sónmò le tendo hemsidek kul yó kem tau hemtahu bè Jisas bè Jirusalim. Gotu le sekla mlóy gu bè Jirusalim yó kem tau hemtahu bè Jisas, mlóy le etu bè klamangen prubinsya Judiya ne klamangen Samarya. Són yó kem sfolò lewu tehe nélék Jisas tagak bè Jirusalim.

3 Yó nmò Sol, sónmoen tendo tô gemlà yó kem tau hemtahu bè Jisas. Tódô keten gónô mebel kul yó kem tau hemtahu bè Jisas, libun duhen ke logi, gotu kenfóen lu, ne suen lu lem blanggù.

Ktolok Filip bè Samarya

4 Yó kem tau hemtahu bè Jisas deng sekla yó koni, balù kihu benwu gónó le e mlóy, là kóen skó tendo kehetngón le du yóm tulón lemwót bè Jisas. 5 Lemwót se ke Filip kun, mógów ebè yóm tey syudad bong bè Samarya nan e hetngón bè yó Jisas se yóm Misaya. 6 Timbow gungol yó kem tey tau yóm ktolok Filip, ne ton le se yó kem dê hentaw ton gel nmoen, tey khungol le du yóm gel toloken. 7 Balù yó kem busaw malak yó kem tau gotu hdóhen lu. Bè yóm gel kehdóhen kul, ya tey sidek klangat le. Ne tey dê se kem tau deng matay sfu lówó le, ne yó kem tau kihod, gotu le tódô bud hyu. 8 Ya tey kehligal yó kem tau bè yóm syudad yó.

9 Wen sotu tau nô bè yó boluyen Simun. Tey wen nmoen lem blóng yó kem tau bè Samarya lemwót bè yóm kwen lamaten, ne tey gel kehtaw le du snéen. Tey gel kudélen hegeta. 10 Tódô kdéen tau bè yóm benwu yó, lenwóten bè yó kem tau glaan kkólen bè yó kem tau hol geta, tey gel khungol le du. Yó gel mon le, “Yóm kun ktulus ni, tódô lemwót bè Dwata, yóm gel mon le, ‘Hol Tahu Tulus Dwata.’ ” 11 Tey legen ne gel kmò Simun du lem blóng le yóm gel hentaw le lemwót bè yóm lamaten, yó gónón tey dê tau lemolò du. 12 Okóm bè yóm kun ktolok Filip lem blóng le, gel tulónen kul yóm Tulón Hyu gbak ebè yóm kmò kogot Dwata tau, ne yóm deng nmò Jisas Krays. Bè yóm kungol le du, tódô hentahu le, ne tey dê hbabtays ke Filip, kem logi dalang se kem libun. 13 Balù se ke Simun, botong gbót hemtahu se kun. Kogol yóm kehbabtaysen, tódô hlós mung ke Filip. Tey kehtawen yó kem hentaw ton gel nmò Filip.

14 Tikóng gefet ebè yó kem tehe nélék Jisas bè Jirusalim yóm deng kwen hemtahu du yóm Udél Dwata bè yó bè Samarya, glok le hógów kul le Pitér ne Jan etu bélê le. 15 Timbow le gefet ditu, mni le bè Dwata bè yó kem tau deng hemtahu anì blay Dwata kul yóm kun Tulus. 16 Abay se là dengen sut bélê le he yóm Tulus Dwata, olo le deng hbabtays bè kun boluy yóm gónó tekuy mogot Jisas. 17 Omin le Pitér semket mnok yó kem tau deng hemtahu bè Jisas, ne tódô blay Dwata kul se yóm Tulusen.

18 Bè yóm kton Simun du yóm deng ksuten bè yó kem tau hemtahu yóm Tulus Dwata lan le Pitér mnok kul, wen filak tô blayen kul le Pitér ne Jan,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 monen mò kul, “Benlay ye se o dé kfasang mò du yóm nmò ye ni anì
yó, ke wen se dou tau nenok, guta le se yóm Tulus Dwata.”
20 Okóm mom mon Pitér mò du, “Bong yó dum hendemem yó, angat
gmung kóm elem lanaw ofi yó dum filakem yó. Ilóem kmonem ke
gbekem bemli du yóm Tulus Dwata. 21 Laen kô dù kóm du yóm kum
nmò ni, abay se là tedeng kton Dwata du yóm kehedemem. 22 Hegseli
dé bè yóm tey sidek tô atulem ni,” mon Pitér, “ne holi mni bè Dwata anì
hnifóten béléem yóm alì ksidek kehedemem yó. 23 Dilóu són sélés nawa
nô lem hendemem, tolohi gfét lem salà he.”
24 Omin Simun mon du mò kul le Pitér ne Jan, “Hol hni ye se o bè
Dwata anì là suten béléu yóm monem yó.”
25 Nan na malù legen udì he ktolok Pitér ne Jan bè yóm benwu yó.
Tulón le yóm hol kul kmò kton du yóm tehe gel nmò Jisas, ne tulón le se
yóm tehe gel toloken. Omin le yó bud mulék ebè Jirusalim, okóm nan dê
benwu bè Samarya gónó le na slob tmolok du yóm Tulón Hyu gel nwit le.

Filip ne yóm tau wen glalen lemwót bè Ityupya

26 Sotu kdaw bè yó, wen hógów Dwata lemwót gu bè longit gdek bè
Filip, ne monen mò du, “Géhéli ne, mógówi mool, loloem yóm lan lemwót
bè Jirusalim mógów ebè benwu Gasa.” Uma là klet lolò tau du yóm lan
yó ni kmoen ni. 27-28 Tahu se, tódô lemwót Filip. Bè yóm kógówen, tódô
gtodolen yóm sotu tau lemwót bè tólóng benwu boluyen Ityupya, kól
mulék gu bè Jirusalim lanen na a mung tmaba Dwata bè yó. Nim tau ni,
bong glalen bè yóm libun boi mogot benwu le. Yó glal nogoten, du fen
gel mogot filak bè yóm kul benwu. Yóm igoen myón te klisahen, wen
senfalahen bè yóm bok tehe snulat yóm sotu tugod Dwata boluyen Isaya.
29 Lemwót yóm Tulus Dwata stulón ke Filip, monen, “Hlonihi ebè tum
klisahen.”
30 Tahu se, heflóng huli du Filip, ne gungolen yóm senfalahen lemwót
bè yóm tehe snulat Isaya. Ne monen mò yóm tau yó, “Tngónem kô lanen
yóm senfalahem yó?”
31 Mon yóm tau genlal yó koni, “Tô kmò ketngónu du se ke laen dù tau
tmulón du dou.” Ne hsakayen Filip ta klisahen. 32 Tahu se, motun Filip. Ni
sii yóm senfalahen bè yóm udél Dwata, monen,

“Yóm tau hnatay le yó, lómón ke yóm ubiha
nalak le bè yóm gónó le sembalì du,
là kóen dog kmédéw.
Duhen yóm ngà ubiha ke nóngós le béléen yóm bulen,
là kóen dog kmédéw, tódô hbayà.
Lómón yó se kmoen yóm tau hnayam le yó,
là kô nan e bnalà kul, tódô hbayà bélê le.

33 Tódô kem henyak le,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

là kô dog hlan le du bè yóm kukum tedeng.
Laen se kô dù tau semtulón du ke wen semfu gu béléen,
abay se kendel mom lensón le klowilen."[r]
34 Yó snólók yóm tau genlal yó bè Filip, monen, "Tulónem do kun,
gónón e gbak yóm senfalahu ni koni? Gbak ebè yóm tehe tugod Dwata
tehe smulat du kô, duhen ke ebè tólóng tau?" 35 Tódô hewót Filip bè yóm
udél senfalahen yó koni yóm ktulónen du du yóm Tulón Hyu gbak ebè
Jisas.
36 Ngang le mógów efet le kól bè yóm gónón wen él, ne mon yóm tau
genlal yó mò ke Filip, "Ni wen él, hyu kô ke hbabtayse kóm?" 37 Mon Filip
se, "Tey hyu se ke gotu nawahem hemtahu ke Jisas." Monen se kun yóm
tau yó koni, "Deng hentahuhu ne Jisas Krays, du yóm hol Ngà Dwata."
38 Ominen na hdà klisahen. Kmó le elaan, ne hlós le elem él. Omin Filip
mabtays du.
39 Bè yóm deng bud kotun le ete kembu, tódô nwiten Filip yóm Tulus
Dwata, ne tódô lana lem mata yóm tau hbabtays yó koni. Kewóten se kun
hlós mulék, ya tey kligalen. 40 Là seknahem ke Filip kun, deng sana gefet
bè yóm benwu Asdod. Yó gel nmoen, tódô keten yó kem benwu gónón
tmulón du yóm Tulón Hyu efet kól bè yóm syudad Seseriya.

Yóm hol kbut yóm kehtahu Sol bè Jisas
(Kul Nmò 22:6-16; 26:12-18)

9 1 Bong ke Sol kun, sónmoen tendo mifis yó kem tau hemtahu bè
Jisas, tendo nóló hnatayen lu. Sotu kdaw, mógów ebè yóm tau hol
geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, 2 mni béléen sulat mò niten ebè
yó kem tau malak bè yó kem ket gónó le gel stifun yó kem Ju[s] bè syudad
Damaskus anì duhe kóm, ke wen tau tonen hemtahu bè Jisas, wen
kwalisen kemfô kul, kihu ke libun duhen ke logi, anì gotu niten lu ebè
Jirusalim. Ne tahu se, smulat yóm tau hol geta yó, ne hwiten ke Sol.
3 Omin Sol lemwót bè yó, mógów etu bè Damaskus. Timbow deng moni
bè yó, tódô gloufen yóm tey layag temsang gu bè longit. 4 Tódô gdouf bè
tonok, sen-geng gungolen se yóm mudél, monen, "Ó Sol, Sole. Moen ni du
ke sónmoem hmayam dou?"
5 Mon Sol se, "Tmau kóm de, Sér?"
Monen se, "Ou se Jisas, yóm tendo hnayamem. 6 Mdai ne, ne hlósi elem
yóm syudad. Wen he tmulón du kóm ditu yóm angat nmoem."
7 Tódô le htengen mdà yó kem dumu Sol, là kô le dog gudél. Gungol
le se kul yóm udél yó, okóm laen kô dù tau ton le. 8 Tahu se, btik Sol bè
yó, ne mukat, okóm là buden mton. Tek sensalak yó kem dumun etu bè

---

[r] **8:32-33** Isaya 53:7-8 [s] **9:2** Yóm gónó le stifun monen yó, yó boluy le du kem Ju 'Sinagog.'

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Damaskus. 9 Botong tlu kdawen là mton, ne là se dogen mken, balù él là
kóen btang elem lówóhen.
10 Wen sotu tau hemtahu bè Jisas nô bè yó bè Damaskus boluyen
Ananiyas. Wen tódô hton Jisas du, ne monen mò du, “Ó Ananiyas.”
Bnalà Ananiyas se, monen, “Ni ou, Jisas.”
11 Mon Jisas mò du, “Lemwóti ne, mógówi ebè yóm lan bnoluy le
Tedeng. Ke kóli bè yóm gónô Judas, snólókem bè yó yóm tau lemwót bè
Tarsus boluyen Sol. Tolo mni béléu bè yó. 12 Deng eles htonu du ne yóm
angat kógówem ebéléen, yóm nam e knok du anì bud mton. Ne deng eles
hetngónu du se boluyem.”
13 Mon Ananiyas se kun, “Ê, Sér. Deng hónô gungolu yóm tau yó, yóm
alì kehsideken yó kem tauhem bè Jirusalim. 14 Blaem yóm hol nógówen
edini bè Damaskus nan e kenfô kdê yó kem tau hemtahu béléem bè ni.
Hyu wen kwalisen mò du lemwót bè yó kem tau hol geta bè yó kem gel
demsù ebè Dwata.”
15 Bud mon yóm gónóhen mogot mò du, “Lemwóti etu ne, abay se deng
néléku nim tau ni mò angat hógówu elem blóng yó kem tau là Juhen,
ne ebè yó kem tau hol geta, ne ebè yó kem tau Israél snéen. Du se angat
heglalag du yóm dou boluy lem blóng le. 16 Angat hegfanu béléen he yóm
gónón glayam bè yóm kloloen dou.”
17 Tahu se, lemwót Ananiyas, mógów ebè yóm gónô gónóhen nô Sol,
ominen husek. Tonen se Sol, ne nenoken, monen, “Ó Woli Sol, hógówen
ou edini yóm gónó te mogot Jisas, yóm Jisas deng hegfan béléem bè lan
bè yóm kógówem edini. Hógówen ou anì budi mton, ne anì suen béléem
yóm Tulus Dwata.” 18 Tódô sen-gengen se wen mosok gu lem mata Sol
lómón tô unaf utón él, ne tódô henmungen se bud mton. Kdà Sol bè yó
na a kendel hbabtays ke Ananiyas. 19 Ne omin Sol yó he mken. Kogol yóm
kkenen, tódô bud mulék ebéléen se yóm kgisen.

Ktolok Sol bè Damaskus

Nan na legen udì he knô Sol bè yó kem tau hemtahu bè Damaskus.
20 Tódô kendel mógów ebè yó kem gónó le gel stifun yó kem Ju bè yó na
a tmolok. Yó gel tulón Sol, Jisas se yóm hol Ngà Dwata.
21 Tey ketnga yó kem tau hmungol du, mon le, “Igò sem ni du yóm tau
tendo tô hmatay yó kem tau hemtahu bè Jisas bè Jirusalim. Igoen se yó
tô nógówen edini nan e kenfô yó kem tau hemtahu, tô nwiten lu mulék
ebè yó kem tau hol geta gel demsù ebè Dwata.”
22 Okóm ke Sol kun, deng sónmoen temnù kfasangen tmolok. Sónmoen
temnù snéen yóm khulungen hetngón du Jisas se yóm Misaya. Botong là
gbalà le du yó kem Ju bè Damaskus. 23 Timbow deng malù legen ne yóm
ktolok Sol bè yó, gotu le stifun yó kem dumuhen Ju, deng mom sensatul
le yóm kmò khatay le du, 24 okóm wen heglileb du ke Sol yóm tô katul le

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du. Yó nmò yó kem tau tô hmatay du, ket kdaw le ne ket kifu le tendo tô hmékét du bè yó kem bak tikeb yóm syudad yó. 25 Okóm sotu kifu bè yó, nwit le Sol yó kem dumun hemtahu, ne yó kmò le du, hyón le lem kalat, ne hloyol le elaan hlan le bè yóm sotu sol beng yóm benwu yó etu laan bè tonok mò lanen hewà.

Kógów Sol ebè Jirusalim

26 Kewót Sol bè yó, mulék ebè Jirusalim. Yóm kkólen ditu, tô mung segduf bè yó kem tau lemolò ke Jisas, okóm mom knikò le, abay se tolo là deng snalig le du yóm deng kloloen ke Jisas. 27 Okóm tnóbóng Barnabas Sol, niten ebè yó kem tau tehe hógów Jisas nan e tulón kul yóm deng kton Sol yóm gónó le mogot bè lan ne yóm kudélen ebéléen. Tulónen snéen yóm là klikò Sol heglalag du yóm boluy Jisas ditu bè Damaskus. 28 Kewóten bè yó ne tódô hlós mung bélê le ne Sol, ne tódô lenngeben Jirusalim yóm ktoloken. Là kóen likò hetngón du boluy yóm gónó le mogot. 29 Gel niten stulón yó kem Ju són udél Grik udél le, ne gel niten lu skaf mon. Okóm deng mom tô hnatay le. 30 Timbow glileb yó kem dumu tau hemtahu nim ni, eted le Sol bè syudad Seseriya, hógów le etu bè syudad Tarsus.

31 Kogolen bè yó, laen dù bud sembeweg kul ne yó kem tau hemtahu bè Jisas bè klamangen prubinsya Judiya ne Galili ne Samarya. Lemwót bè yóm któbóngen kul yóm Tulus Dwata, yó gónón hlós baling mbegel yóm kehtahu le, ne sónmoen tendo temnù tau hemtahu bè Jisas. Tey gel klikò le ke là nimón le yóm gónó le mogot.

Ktolok Pitér bè benwu Lida ne benwu Jupa

32 Ne yó gel nmò Pitér, tey dê benwu bniwelen, gel nauyen yó kem dumuhen deng hemtahu. Sotu kdaw bè yó, nauyen yó kem tau Dwata bè yóm benwu udì boluyen Lida. 33 Tikóng kól ditu, tonen yóm sotu tau boluyen Aniyas, deng matay sfu lówóhen. Botong wolu halay kegenen là dog gógów, sónmoen hlilil. 34 Mudél ebéléen Pitér, monen, “Ó Wè Aniyas, Jisas Krays fen hkó du béléem yóm desem. Btiki ne, ne hentifesem yóm gónóm hlilil.” Tahu se, tódô kendel hboluk btik Aniyas. 35 Timbow ton yóm kdéen tau nô bè yóm benwu lemnek Lida ne Sidon yóm kkó des yóm tau yó, tódô le gotu baling hemtahu bè Jisas.

36 Bè yóm sotu syudad boluyen Jupa, wen sotu libun boluyen Tabita nô du, libun hemtahu bè Jisas. (Yó boluyen bè Grik Durkas. Yó lanen yóm boluy yó, “uhu.”) Nim libun ni, tey hyu yóm gel nmoen, tódô senflósen gel tmóbóng yó kem dumun wen gónó le élél. 37 Bè yóm tolo knô Pitér bè Lida, semlaw Durkas, ne hlós hatayen. Omin le demyo lówóhen, ne sù le bè yóm sotu dfél tofi ta bè kun gónô. 38 Uma kóm yóm kun benwu bè Jupa, moni bè Lida, yóm benwu gónó Pitér nô. Timbow tngón yó kem tau

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hemtahu bè Jupa yóm knô Pitér bè Lida, wen lewu tau dók le mò na a mangay du. Yó udél hwit le, mon le, “Hesloi kum edini” mò ke Pitér.

39 Ne tahu se, mung kul Pitér. Yóm kkólen bè yó, tódô nwit le bè yóm dfél tofi ta. Gotu le nô bè yó snéen yó kem libun bolu. Tey kkik le, ne tolok le ke Pitér yó kem nes tehe gel tenbé Durkas bélê le yóm hanà tolo kegenen mowil. 40 Na gotu hefewà Pitér lu yó kem libun yó. Ominen mtud bukolen, ne mni bè Dwata. Deng knihen, tódô beklil ebè yóm matay, monen mò du, “Ó Tabita, btiki ne.” Tahu se, tódô kendel henmungen mukat yóm libun yó. Bè yóm ktonen ke Pitér, ominen tódô hboluk myón. 41 Nogot Pitér se bè sigelen ne niten mdà. Omin Pitér gotu tmaba yó kem libun bolu ne yó kem dumu tau hemtahu bè yó anì na le e hnénég yóm deng bud klowilen.

42 Yóm klowilen yó, tódô lenngeben klamang Jupa, ne tey dê tau baling hemtahu bè Jisas. 43 Nan na legen udì Pitér bè yó bè Jupa bè gónô yóm adénen Simun. Nim Simun gónó Pitér nô ni, wen kenhulung nmoen lemwót bè kulit ógóf.

Khógów Dwata ke Pitér ebè gónô Kurnilyus

10 1 Bè yóm syudad Seseriya, wen sotu tau boluyen Kurnilyus. Kfitan se kun, ne hono sendalù Rom nogoten. Yó kboluy le kul, “Sendalù lemwót bè Itali.” 2 Hemtahu bè Dwata nim kfitan ni, dalang se yó kem fes lówóhen. Tey bong tódô gel blayen yó kem Ju wen gónó le élél, ne sónmoen gel mni ebè Dwata snéen. 3 Sotu kdaw bè yó, deng dô tlu uras kimel, wen hógów Dwata gu bè longit tódô hegfan béléen, tey mdengen ktonen du. Mudél ebéléen yóm hógów Dwata yó, monen, “Ó Kurnilyus.”

4 Ya tey sidek klikò Kurnilyus, tódô hnunuhen, monen, “Moem kut de, Sér?”

Ominen bud mudél yóm hógów Dwata, monen, “Tey hyu nawa Dwata bè yóm gel knihem, ne tonen snéen yóm alì kbasahem yó kem tau wen gónó le élél. Ne ni se yóm kbalaen kóm. 5 Duhen ni,” monen, “mdóki kem tau ebè Jupa nam e hangay yóm sotu tau mauy bè yó boluyen Simun Pitér. 6 Nô bè gónô adénen Simun, yóm tau wen kenhulung nmoen lemwót bè kulit ógóf. Nô bè kilil mohin yóm gónóen.”

7 Tódô bud lemwót yóm hógów Dwata yó koni, ne omin Kurnilyus tmaba lewu bè yó kem tau gel mò nmò lem gónóen, getlu le yóm sotu sendalù alì snaligen, deng hemtahu bè Dwata snéen kun. 8 Gotu tulón Kurnilyus kul kdéen, ominen hewót kul ebè Jupa.

9 Hayahen bè yó, deng móyónen gtungu kdaw, deng le moni ne bè Jupa. Bè yóm uras yó, lemwót Pitér mógów ebè gónó henos ditu ta na a mni bè Dwata. 10 Bè yóm igò Pitér mni, gnómen ne kbitilen, ne móyô ke wen tô kenen. Yóm igoen tolo hmatan ken, wen tódô hegfan Dwata béléen. 11 Ton Pitér longit tódô hnas. Ne tonen yóm lómón ke kumù bong

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hloyol le elaan, hol lómón ke wen mogot du bè sfatà kililen. 12 Tey dê klasi ógóf nô lemen, wen se yó kem ógóf mógów te tonok, ne wen se yó kem mulu te tonok, ne wen se yó kem onuk koyu. 13 Ne wen yóm gungol Pitér, monen, “Ni Pitér, nam e hmatay mò utónem.”

14 Okóm mom yó balà Pitér du, monen, “Bê. Bè klawihu tau, là kô deng glemegu du yó kem yó, abay se là mólósen bè kum hlau.”

15 Bud monen se mò du yóm mudél ebéléen yó koni, “Béem fen tô mon là mólósen yóm deng mon Dwata hyu mken du.” 16 Botong tlu duléken mudél ebè Pitér yóm mudél yó koni, ominen tódô bud hegkay ebè longit se yóm hloyol yó koni.

17 Bè yóm igò Pitér tolo hemdem du lanen yóm deng tonen yó koni, gdofì le se bè bak tikeb yó kem tau dók Kurnilyus, abay se deng wen gónó le temngón du yóm gónô Simun yó. 18 Omin le smólók du ke nô bè yó yóm Simun bnoluy le Pitér. 19 Bè yóm igò Pitér tolo hemdem du lanen yóm deng hegfan Dwata béléen yó, tódô bud mudél ebéléen se yóm Tulus Dwata, monen mò du, “Ngem wen kem tlu tau nô laan, hnebel le u. 20 Mnauli ebélê le, ne béem hegewu nawam mung kul, yakà ou du yóm hógów kul edini.”

21 Tahu se, mnaul ebélê le Pitér, monen mò kul, “Ou se yóm hnebel ye. Nógów ye kut ni du?”

22 Mon le se, “Hógów Kfitan Kurnilyus mi edini. Tey hyu kmoen yóm kfitan tu, tau hemtahu bè Dwata, ne tey kadat le du kdê yó kem Ju. Deng wen hógów Dwata gu bè longit sut béléen, hfangayen uu ne anì gungolen yóm tulón gel nwitem.” 23 Omin Pitér hfusek kul elem gónô, monen mò kul, “Na ye na tungô he. Haya he kewót tekuy.”

Tahu se, hayahen bè yó lemwót le, mung kul Pitér, ne wen bè yó kem dumu tau hemtahu bè yó bè Jupa mung kul snéen.

24 Song gefet le bè Seseriya deng bud hayahen bè yó. Deng eles nangat Kurnilyus Pitér, eles gotu senbungen se yó kem fes lówóhen, dalang se yó kem hol ween. 25 Tikóng gdek Pitér, ominen semlong du, ne tódô hegdungul bè tihen. 26 Omin Pitér mon du, “Bê, mdai. Olohu tau se dou, senged kut.” 27 Kewót le bè yó, husek le elem gónô, stulón le igò le mógów. Tódô glo Pitér se yó kem tey tau wen deng senbung Kurnilyus bè yó.

28 Ne mon Pitér mò kul, monen, “Deng hónô tngón ye se kuy, là hyuhen bè kum hlau kem Ju ke mauy me duhen ke slomong me bè yó kem tau là Ju le. Okóm deng hetngón Dwata dou là hyuhen ke tô kenhisiku yó kem dumu tau, ke tô monu là mólós le. 29 Yó gónóm mon bè yóm khangayem dou, là kô kenbéu du, tódóe mung. Duhen ni, tô snólóku béléem, boluyen de gónóm hógów dou edini ni?”

30 Mon Kurnilyus se, “Deng tlu kdawu ni ne nô ta na a mni bè Dwata. Deng dô tlu uras kimel tum tu, lómón ni se yóm kmò kdaw. Bè yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

igou tolo mni, tódô hegfan béléu yóm tau mnes sminang mdà bè soluhu,
31 monen mò dou, ‘Ó Kurnilyus, deng gungol Dwata yóm gel knihem, ne
deng tonen se yó kem gel blayem bè yó kem élél. 32 Mdóki tau ebè Jupa
nam e hangay yóm sotu tau boluyen Simun Pitér. Mauy bè gónô yóm
adénen Simun, yóm tau wen kenhulung nmoen lemwót bè kulit ógóf. Nô
bè kilil mohin yóm gónóen.’ 33 Yó gónón wen tau kendel hógówu edyó,”
mon Kurnilyus, “mò na a mangay kóm, ne tey hyu nim ksutem dini ni.
Ne ton Dwata se yóm kestifun me mangat kóm ni anì hnungol me yóm
tulón hwiten kóm elem blóng me.”

Ktolok Pitér bè yó kem tau là Ju le

34 Ne mon Pitér se, “Tey, ni he hol kdengen ketngónu du yóm Dwata,
laen kô dù knihuhen. 35 Balù kihu tau, ke wen klikoen ke Dwata, ne ke
hol nmoen yóm hyu bè Dwata, là kô knogol Dwata du se kun, nô kihu se
kun gónó gu mbut. 36 Deng tngón ye yóm tulón hwit Dwata ebè yó kem
tau Israél, duhen yóm Tulón Hyu mò lan tau mit sefyu ebéléen hlanen bè
Jisas Krays, yóm hol gónó le mogot yóm kdéen tau. 37 Deng tngón ye se
yóm deng nmò Dwata lem blóng yó kem tau bè klamangen benwu Israél,
mbut bè Galili lan Jan tmolok yóm kmò klan yóm gel kbabtaysen yó kem
tau. 38 Deng tngón ye se Jisas, tau lemwót bè Nasarit. Tódô sù Dwata
béléen yóm kun Tulus, ne tey kfasang blayen du. Tódô keten benwu bélê
me gónón e solu, ne hono hyu yóm gel nmoen. Gotu kóhen bè yó kem tau
yóm kfasang Seitan malak kul. Yó gónón gembek mò du yóm nmoen yó,
abay se tendo nô béléen Dwata.

39 Deng hónô gtanud me se kum yóm gel nmoen bè klamangen benwu
Israél ne bè yóm syudad Jirusalim. Omin le hfatay du, tnutuk le bè kros.
40 Okóm bè yóm getluhen kdaw, bud hlowil Dwata, ne tey dê he tau
gónón na bud hegfan. 41 Okóm là tódô óyô tau du gónón hegfan, són bè
yó kem tau deng eles nélék Dwata yóm deng gemtanud du, duhen mi
se kem tau deng seyón du mken kogol yóm deng bud klowilen. 42 Yó hol
dóken kum,” mon Pitér, “fen hetngón me elem blóng yó kem tau yóm kun
Tulón Hyu, ne yóm deng kélék Dwata du mò angat hkukumen kdéen tau
ke sok bud semfulék edini. Angat gotu knukumen kdéen tau tolo mowil,
dalang se kdéen tau deng matay. 43 Yóm Jisas ni,” mon Pitér, “du se gónón
e gbak yóm tehe gel tulón yó kem tehe tugod Dwata ekni. Yó gel mon le,
nô kihu tau hemtahu béléen, gbek Dwata hmifót salà le hlanen bè yóm
tey kfasang yóm boluy Jisas.”

Kgefet yóm Tulus Dwata bè yó kem tau là Ju le

44 Bè yóm igò Pitér tolo mudél, tódô sù Dwata bè kdê yó kem tau
hmungol du yóm Tulusen. 45 Ya tey ketnga yó kem Ju dumu Pitér lemwót
bè Jupa yóm keblay Dwata du yó kem tau là Ju le yóm Tulusen. 46 Tódô

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gungol le lu mudél bè yóm udél là deng kul dnalang du, ne gungol le snéen yóm tey kdóyón le ke Dwata.

Omin Pitér mon du mò yó kem dumuhen, monen, 47 "Ni kem tau là Ju le ni, deng blay Dwata kul yóm kun Tulus, hol lómón yóm deng keblayen du tekuy. Là kô gekbê te du bélê le ke hbabtays le." 48 Omin Pitér mon du mò kul le Kurnilyus, monen, "Hbabtays ye ne, hlan ye bè boluy Jisas Krays." Tahu se. Kogol yóm kehbabtays le yó, tey kngali le ke Pitér anì nan na hegen udì bélê le.

Ktulón Pitér du bè Jirusalim yóm nmò Dwata bè le Kurnilyus

11 1 Yó ne, deng gefet bè yó kem tau tehe deng nélék Jisas dalang se bè yó kem dumu Ju hemtahu bè klamangen prubinsya Judiya yóm deng kegbót le hemtahu du yóm Udél Dwata yó kem tau là Ju le. 2 Bè yóm deng kkól Pitér bè Jirusalim, tey kudél le du yó kem dumuhen hemtahu tolo alì mlom klolò le yóm hlau Musis. 3 Yó mon le, "Moen de ke dengi mom motun bè gónô yó kem tau là Ju le, ne dengi mom hyu segbót kul mken?"

4 Yó gónó Pitér gotu tmutul du bélê le yóm kdéen lemwót bè kbuten, monen, 5 "Bè yóm hanà knóu bè syudad Jupa he, yó nmou mnihe bè Dwata. Ne tódô wen hegfan Dwata béléu. Tódô tonu yóm lómón tô kumù bong hloyol ebéléu gu bè longit, hol lómón ke wen mogot du bè sfatà kililen. 6 Ne bè yóm ketngelu elemen, ne tódô tonu yó kem tey ógóf wen nô lemen, yó kem ógóf tnomò tau, ne ógóf lem bnes, ne yó kem mulu te tonok, dalang se onuk koyu. 7 Ne wen udél gungolu, monen mò do, 'Ni Pitér, nam e hmatay mò utónem.'

8 Okóm mom yó balau du, monu, 'Bée. Bè klawihu tau, là kô deng glemegu du ni kem ni, abay se là mólósen bè kum hlau.'

9 Bud monen se mò do yóm mudél gu bè longit yó koni, monen, 'Béem fen tô mon là mólósen yóm deng mon Dwata hyu mken du.'

10 Botong tlu duléken mudél ebéléu yóm mudél yó koni," mon Pitér, "ominen tódô bud hegkay ebè longit se yóm hloyol yó. 11 Segeng bè yóm ktonu du yó, gefet le se bè yóm gónô gónóhu nô yó kem tlu tau dók Kurnilyus lemwót bè syudad Seseriya. 12 Ne tódô mudél ebéléu yóm Tulus Dwata, monen, 'Béem hegewu nawam mung kul yó kem tau mangay kóm.' Tahu se, munge kul. Ni kem nem tau hemtahu lemwót bè Jupa nii mung do etu bè Seseriya. Timbow me kól ditu, husek me bè gónô Kurnilyus. 13 Gotu tulón Kurnilyus kum yóm kwen hógów Dwata gu bè longit tódô sut bè gónóen. Yó udél yóm hógów Dwata, monen, 'Mdóki tau ebè Jupa nam e hangay yóm sotu tau boluyen Simun Pitér. 14 Wen tulónen kóm mò gónóhem gewà gu lem hatay, kkólen bè yó kem fes lówóhem.' Ni se," mon Pitér, "tulón Kurnilyus kum.

15 Tikóng nbutu mudél ebélê le, tódô sut bélê le se yóm Tulus Dwata, lómón se yóm tehe tanay kmò ksuten bélê tekuy. 16 Ne gtulón bè nawahu

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

se yóm tehe mon Jisas yóm gónó tekuy mogot, yóm monen, 'Bong ke Jan kun, él gel babtaysen kem tau. Okóm ke Dwata kun, yó kmò kbabtaysen kuy, tódô suen bélê ye yóm kun Tulus.' 17Ne tahu se," mon Pitér, "tey mdengen keblay Dwata du yó kem tau là Ju le yóm kun Tulus, hol lómón se yóm keblayen du tekuy bè yóm kehtahu tekuy bè yóm gónó tekuy mogot. Ke yó se yóm nmò Dwata, mau do de tô hemseng yóm kun nmò?"

18Timbow deng gotu gungol le yóm tulón Pitér yó koni, tódô laen kô dù bud sfuhen yóm kudél le du. Deng mom baling dóyón le Dwata, mon le, "Tahu se, deng homong Dwata lu se kul yó kem tau là Ju le anì hegsel le, ne anì guta le yóm klowil laen dù sónen."

Kem tau hemtahu bè syudad Antyok

19Yó kem tau hemtahu tehe sekla lemwót bè yóm khatay le ke Stéfén, wen se bélê le gefet bè prubinsya Funisya, ne wen se ebè Siprus, yóm sotu hungul benwu nô te mohin. Ne wen bélê le gefet ditu bè syudad Antyok. Sal gel tulón le yóm Tulón Hyu, okóm són olo tnulón le yó kem kul dumu Ju. 20Okóm wen se bè yó kem dumu tau hemtahu lemwót bè Siprus ne bè syudad Sayrin, mógów le bè Antyok se kul, ne gbót tnulón le yó kem tau là Ju le yóm Tulón Hyu gbak ebè Jisas yóm gónó le mogot. 21Ne nô bélê le yóm kun kfasang yóm gónó le mogot, ne tey dê bè yó kem tau bè yó hemtahu du yóm tulón le, ne baling le tau lemolò ke Jisas.

22Timbow gungol yó kem tau hemtahu bè Jirusalim nim ni, yó gónó le e hógów ke Barnabas etu bè Antyok. 23Timbow kól bè yó, ya tey kehyu nawahen yóm ktonen yóm któbóng Dwata kul. Gel gendufen lu anì hol le teneb, ne là monol nawa le ebè yóm gónó le mogot. 24Nim Barnabas ni, tey tau hyu knawahen, sónmoen tendo galak bè Tulus Dwata, ne tey ngelem kehtahuhen. Bè yóm ktoloken bè yó, sónmoen se tendo temnù yó kem tau hemtahu bè yóm gónóhen mogot.

25Kewót Barnabas bè yó, nan e hnebel Sol bè syudad Tarsus. 26Timbow tonen, nwiten ebè Antyok. Botong sfalay le nô bè yó na a tmolok bè yó kem tau deng hemtahu bè yó. Bè Antyok se tanay gónó le moluy kul Kristyan yó kem tau hemtahu.

27Sotu kdaw bè yó wen kem tau tugod Dwata gdek bè Antyok lemwót gu bè Jirusalim. 28Sotu bélê le boluyen Agabus, tódô mdà lem blóng le, wen tulónen kul mlan bè kun kfasang yóm Tulus Dwata. Yó tulónen, móyón mbel tey bitil bong bè klamangen benwu. (Tahu se, bè yóm tolo kun kogot bè Rom Klodyus, deng tódô uliten bè yóm deng eles tulón Agabus.) 29Yó nmò yó kem tau lemolò ke Jisas bè Antyok, yóm ket kul na sotu, gotu le hemwit yóm kul gbek tóbóng ebè yó kem dumu le hemtahu bè Judiya. 30Fen hwit le kul le Barnabas lewu le Sol etu bè yó kem tau malak yó kem tau hemtahu bè yó.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Keheblanggù Hirod ke Pitér

12 1 Bè yóm kdaw yó, yó nmò Hirod, yóm tau hol geta bè yóm benwu
yó, nbuten ne hemsidek yó kem tau hemtahu bè Jisas. 2 Yó nmoen
bè Jim, yóm hol dumun setwoli Jan, hfatayen, tnibó le sudeng. 3 Timbow
ton Hirod tey ktimu óyô yó kem Ju bè yóm deng kehfatayen ke Jim, yó
gónón bud hekfô ke Pitér snéen. Uma kóm tolo geblà bè yóm kdaw kmò le
ken bong bè yóm kken le yóm mambang laen dù bulung henoken. 4 Yóm
kekfô le ke Pitér, tódô heflós le elem blanggù. Wen fat bung sendalù stufì
mentey du, ket na fat yóm kwen le bè yóm sotu bung. Yó tô atul Hirod,
sok deng kogol yóm ken bong nmò le bè Kdaw Khius, tô hdaen bè gónón
wen bè yóm kkukumen du. 5 Yóm igò Pitér nô lem blanggù, tódô hotu le
nawa le mni béléen bè Dwata yó kem dumuhen hemtahu.

Kegewà Pitér gu lem blanggù

6 Tek suloy ne duen yóm tô kkukum Hirod ke Pitér bè gónón wen. Bè
yóm hol són kifu yó, tungô Pitér lem blóng yó kem lewu sendalù mentey
du, wen lewu kdina fét le du. Ne bud wen lewu sendalù mentey bè bak
tikeb yóm blanggù. 7 Tódô wen hógów Dwata gu bè longit sut bè yó,
ya tey klayagen lem yóm blanggù. Ominen leminggil bemtik ke Pitér,
nogoten bè abalen, monen, “Géhéli ne, Pitér, btiki.” Tahu se, btik Pitér.
Tódô gotu bkas yó kem kdina fét le bè sigelen. 8 Monen mò du yóm hógów
Dwata, “Hgetem hiletem, ne lesekem tlumfaem.” Ne tahu se, nimón Pitér.
Bud mon yóm hógów Dwata, “Legmoti, mungi do.”

9 Tahu se, mung du Pitér hewà gu lem blanggù. Okóm bè kun kehedem
du Pitér yóm yó, olo knahen. Là tngónen du ke tahu hewà. 10 Bè yóm
kehewà le, tanay nius le yóm bak tikeb gfi bélê le gónó le mentey yó kem
sendalù, omin le mius yóm gewu bak tikeb, omin le kól bè yóm bak tikeb
bala tók bè yóm lan mógów ebè yóm syudad. Ne tódô kéng hninggel
lenungkaem se yóm bak tikeb yó koni, ne tódô le se hewà, lolò le yóm
sotu lan. Ne tódô lana se yóm hógów Dwata.

11 Yó he ketngón Pitér du là kemnahen. Ne mon nawahen, “Ni he
ketngónu du ktahuhen nim ni. Deng wen hógów Dwata gu bè longit mò
lemwà do lem tdok Hirod anì là gmò le du béléu yóm kul kóyô yó kem
dumuhu Ju.”

12 Bè yóm deng ketngónen du yóm kegewaen, tódô hlós ebè gónô Midi,
yóm Yê Jan Mark. Uma deng dê tau hemtahu deng sana sbung bè yó. Yó
nmò le mni le bè Dwata bè Pitér. 13 Bè yóm kkól Pitér bè yó, tódô tmutuk
bè bak tikeb. Ne wen ngà libun gel dók le boluyen Ruda, nan e hnénég
yóm muni tmutuk. 14 Tódô dilóen udél Pitér. Ya tey kehligalen, tódô
kendel mlóy mulék elem blóng yó kem dumuhen, là dog mom lenungkaen
du yó dum beng, ne monen mò kul, “Pitér koni tum tmutuk tu.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Deng mom mon le mò du, “Wen ungelem.” “Là,” monen, “kaem
Pitér tu koni.” Mon le se kul, “Déke yóm hógów Dwata gu bè longit gel
munung du.”
16 Yóm igò le sbólós lem gónô, henlel Pitér se kun tmutuk bè lewà.
Tikóng lenungkà le yóm beng, tódô ton le se Pitér. Ya tey ketnga le du.
17 Omin Pitér mwel sigelen ebélê le anì là kat le hebnes. Ominen gotu
tmulón du kul yóm kmò kehewà Dwata du lem blanggù. “Hol tulón ye ke
Jim,” mon Pitér, “ne yó kem dumu tekuy hemtahu nim deng kegewau ni.”
Ominen tmagak kul bè yó, hlós ebè dumu benwu.
18 Tikóng deng mwas bè yó, ya tey sidek kbulóy nawa yó kem sendalù
mentey blanggù yóm là bud kton le ke Pitér. 19 Tey keheseklab kehfebel
Hirod du, okóm là ton le du. Timbow laen dù mton du, gotu tinok Hirod
yó kem sendalù tehe mentey ke Pitér, gotu snólóken lu, ne ominen gotu
hfatay kul. Kogolen bè yó, lemwót Hirod bè yó bè prubinsya Judiya,
mógów ebè syudad Seseriya. Nan hegen udì bè yó.

Katay Hirod

20 Bè yóm kdaw yó, tolo lenbut Hirod yó kem tau menwu bè syudad
Tayal ne Sidon. Yó nmò le, wen kem tau lemwót bè yó kem benwu yó,
gotu le sbung, mógów le ebè Hirod anì ston le du. Yóm kkól le bè yó,
gna le mit swè bè Blastus, yóm sotu tau alì snalig Hirod bè gónóen
anì tnóbóngen lu. Omin le yó hlós ebè Hirod anì mit le sefyu béléen,
yakà són du bè yóm benwu knamal Hirod yóm gónó le e gel bemli ken.
21 Timbow gefet yóm kdaw le mit stulón bè Hirod, deng gotu hget lesek
Hirod yóm nes tau hol geta, ne myón bè yóm bangkù gónóhen gel myón
kmukum, ne ominen mudél ebè yó kem tau sbung. 22 Bè yóm kungol le
du, ya tey kehsag le, yó mon le, “Là bud kudél tau du ne nim kudélem ni,
hol kudél yóm sotu dwata.”
23 Tódô sen-gengen se wen hógów Dwata gu bè longit, tódô wen des
hegnómen ke Hirod, lanen là madat ke Dwata. Tódô gotu ken kuled
tnahihen, ne matay.
24 Yó ne yóm udél Dwata, mom misen kbólen, ne tey dê tau hemtahu
du.
25 Timbow deng deng ne yóm nmò Barnabas ne Sol bè Jirusalim, omin
le bud mulék ebè Antyok. Nwit le Jan Mark mò dumu le.

Khógów le kul le Barnabas ne Sol mò na a tmolok bè yó kem dumu benwu mayuk

13 1 Bè yó kem tau hemtahu bè syudad Antyok, wen se bélê le tódô
gel tmugod ke Dwata, ne wen se bélê le hulung tmolok. Ni se
boluy le: Barnabas, Simyun (yóm niba le Hitem), Lusyus (lemwót bè
syudad Sayrin), ne Menain (yóm tehe dumuhen senok Gubérnor Hirod),

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ne Sol. 2 Sotu kdaw bè yó, fasting le. Bè yóm igò le mni, tódô stulón bélê
le yóm Tulus Dwata, monen, “Hetfing ye do Barnabas lewu le Sol. Wen
hmou kul.” 3 Tahu se. Bud bud le fasting, ne mni le bè Dwata. Omin le
semsnok kul le Barnabas lewu le Sol, omin le hewót kul.

Ktolok le bè Siprus, yóm sotu hungul benwu udì te mohin

4 Kewót Barnabas bè yó lewu le Sol, tendo nalaken lu yóm Tulus Dwata.
Mógów le ebè syudad Silusya. Bè yó gónó le smakay kafal mógów ebè
Siprus. 5 Timbow le kmó bè yó bè yóm sotu benwu boluyen Selamis, hlós
le tmolok udél Dwata bè yó kem gónó le gel stifun yó kem Ju bè yó. Bè
yóm kógów le ni, mung kul Jan Mark mò gel tmóbóng kul.

6 Kewót le bè yó bè Selamis, tódô hnalak le kól bè Pafus, nô bè doli
yóm benwu udì te mohin yó. Bè yóm benwu Pafus yó, wen tau wen
lamaten nô bè yó, boluyen Bar-Jisas. Ju snéen kun. Gel monen du se
sotu tugod Dwata kun. 7 Swè le Bar-Jisas yóm gubérnor bè yó, boluyen
Sérgiyus Polus. Tau hulung hedem yóm gubérnor yó. Sotu kdaw, tinoken
Barnabas lewu le Sol ebéléen, abay se móyô hmungol du yóm udél
Dwata. 8 Okóm yóm tau wen lamaten yó koni, tey kekbéen kul. Kóyóen ke
là hentahu yóm gubérnor du yóm kul tulón. (Yó boluyen bè Grik nim tau
ni, Élimas.)

9 Uma kóm yóm Sol, yó sotu gel boluy le du Pol, tey kalaken du yóm
Tulus Dwata. Yó nmoen, tódô hnunu tenngelen yóm tau wen lamaten yó,
ne monen mò du, 10 “Tauhi Seitan nim uu. Hohonem yó kem kdéen hyu.
Són nô bè nawahem yóm ksukatem kem tau. Deng mom henkéngem yóm
hol ktahuhen lemwót bè Dwata. 11 Ngem, ni ne kegtekem yóm ktafak
Dwata kóm. Nam na butô efet yóm kehkó Dwata du béléem.” Sen-gengen
se mefet bè Élimas yóm kbutóen. Tódô migóf, mebel tau mò malak du.
12 Timbow deng ton yóm gubérnor yóm kbutô Élimas, hentahuhen ne
yóm tulón Pol. Ne tey ketngahen du yóm ktolok le gbak ebè Jisas yóm
gónó le mogot.

Ktolok le bè yóm sotu Antyok snakuf Pisidya

13 Kewót le Pol bè yó bè Pafus, smakay le kafal mógów ebè Pérga, yóm
sotu syudad sendifal mohin, gsakuf prubinsya Pamfilya. Yóm kkól le
bè yó, deng mom beklil mulék ebè Jirusalim Jan Mark. 14 Bud kewót le
Pol bè yó, tmonok le e subô ebè yóm sotu syudad boluyen Antyok. Nim
Antyok ni, gsakuf prubinsya Pisidya.

Timbow hto yóm Kdaw Kehegnô, mung le bè yóm kul gónó gel stifun
yó kem Ju bè yó. 15 Wen senfala yó kem tau malak bè yó lemwót bè yóm
hlau Musis ne bè yóm snulat yó kem gna tugod Dwata ekni. Tikóng deng
kesfala le, wen udél hgefet le bè le Pol, mon le, “Ó kem dumu me setwoli,
móyô me ke wen tulón ye mò gónó ye gemduf kum.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Omin Pol mdà, dmiwel sigel ebélê le, monen, “Yu kem dumuhu
tau Israél, dalang se yu kem tau là Ju le deng hemtahu bè Dwata, hol
hnungol ye yóm tulónu kuy.
17 Bè yóm tehe yu ekni, deng tódô nélék Dwata yó kem tau gónó tekuy
gu semfu. Bè yóm tehe knô le bè Idyip, bè yóm benwu sundu kul du,
tey kehból Dwata kul. Ne bè yóm bud kehewaen kul, tey kehegfanen
du bélê le yóm kfasangen. 18 Botong fat folò halayen kegenen hembala
du yóm là kimón le du ditu bè yóm benwu laen dù tau menwu du.
19 Gloken gotu gemlà yó kem hitu kay but tau nô lem yóm benwu Kanan
mò gónón hbenwu yó kem tehe fù tekuy. 20 Yó kegenen mò du yóm ni,
botong fat latu bud limu folò halayen. Bè yóm deng kbenwu le bè kul
benwu bè Kanan, benlay Dwata lu tau mò kmukum bélê le efet kól bè
yóm kun kdaw Samwél, yóm sotu tau gna tugod Dwata ekni. 21 Bè yóm
kdaw yó, yó hni le bè Dwata ke wen tau mò hol geta bélê le mò gónó le
galak. Duhen Sol ngà Kis se yóm tendok Dwata mò hol geta bélê le, yóm
tau semfu gu bè Bindyamin. Yó kegen Sol geta bélê le, botong fat folò
halayen. 22 Timbow kó Dwata Sol, tlesen du Dabid mò tau hol geta bélê
le. Wen tulón Dwata gbak ebè Dabid, yó monen, ‘Nim Dabid ngà Jisi ni,
tey hyu nawahu ebéléen. Angat gotu nmoen yóm kdê hmou du.’
23 Ne bè Dabid se gónóhen gu semfu Jisas, yóm tau tehe fasad Dwata yó
kem tau Israél mò gónó tekuy gewà gu lem salà. 24 Gu laan Jisas là deng
mbut tmolok,” mon Pol, “Jan yóm gna tmolok lem blóng kem tau Israél.
Yó gel tulónen, monen, ‘Knogol ye yó kem sidek gel nmò ye, ne hbabtays
ye.’ 25 Bè yóm deng móyón kegesón yóm kun ktolok Jan, yó udélen ebè
yó kem tau, monen, ‘Ofo kuy mon du kô ke ou yóm gel nangat ye? Là gi.
Huli dou yóm tau nangat ye yó. Là kóe knóón ke tóe hesek béléen.’
26 Ó kem dumuhu tau Israél,” mon Pol, “kem tau mfù bè Abraham,
dalang se yu kem tau là Juhen deng hemtahu bè Dwata, ebélê tekuy se
gónó Dwata e hemwit du yóm tulón mò gónó tekuy gewà gu lem hatay.
27 Yó kem tau menwu bè Jirusalim kkólen bè yó kem tau gel malak kul,
là kô dilô le du ke Jisas yóm deng nélék Dwata mò lemwà tekuy gu lem
hatay. Ne là kô glileb le du snéen yóm tehe udél yó kem tehe gna tugod
Dwata ekni, yóm gel senfala le bè ket Kdaw Kehegnô. Okóm bè yóm
khatay le ke Jisas, yó se deng gónón dohò yóm udél gel senfala le yó.
28 Balù yóm klaen dù salà ton le bè Jisas mò gónó le hmatay du, ewenem,
sana kni le du bè Paylét anì hfatayen.
29 Ne tahu se,” mon Pol, “hfatay le. Tikóng deng gotu nmò le yóm gónón
dohò yóm kdê tehe eles hsulat Dwata gbak ebéléen, omin le ma lówóhen
bè kros, tódô sù le lem yóm kilib gónó le lembeng du. 30 Okóm bè getluhen
kdaw bud hlowil Dwata. 31 Kogol yóm deng bud klowilen, dê duléken na
bud hegfan bè yó kem tau tehe mung du gu bè Galili etu bè Jirusalim. Ni
kmoen ni, lu se gemtanud du bè kdéen tau Israél yóm deng klowilen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32-33 Duhen ni se," mon Pol, "yóm Tulón Hyu tendo kum gel nwit ni. Bè yóm deng klowil Dwata ke Jisas, yó se gónón dohò yóm tehe fasaden yó kem tehe fù tekuy ekni. Duhen ni se tekuy kem tau lugod le fen gmafit du. Du se gónón e gbak yóm tehe hsulat Dwata bè bok Lingón, yóm monen,

'Uu yóm hol Ngau.
Deng duhen ni ne kehegfanu du yóm kngau kóm.'[t]

34 Deng eles tulón Dwata snéen yóm angat kehlowilen ke Jisas, ne yóm là kehboloken du lówóhen lem lebengen. Yó udél Dwata, monen,

'Angat hdohou etahem yóm tehe fasadu ke Dabid ekni.'[u]

35 Wen sotu tehe utóm lingón Dabid ebè Dwata ekni, monen,

'Là kô nam e bayà hbolok du lem lebengen
yóm tau tóbóng lówóhem gotu nawahen kóm.'[v]

36 Yóm utóm lingón Dabid yó, là kóen gbak ebè kun knô. Abay se bè yóm deng gotu kdeng Dabid yóm hmò Dwata du, matay se kun, ne lebeng le klohok yó kem tehe fuen, ne deng kem bolok ne lówóhen. **37** Okóm yóm tehe kehlowil Dwata ke Jisas, là kóen bolok lówóhen.

38-39 Yó gónóm mon, kem dumuhu tau Israél," mon Pol, "hol kóyóu ke tngón ye bè Jisas se gónó Dwata hlan du yóm kehlifóten salà kem tau. Bong bè yó dum klolò tekuy yóm hlau Musis, laen dù gónón mkó du salà te. Okóm ke nô kihu tau hemtahu bè Jisas, yó se gónón gewà gu lem salà. **40** Yó gónóm mon du, hol ye eles temgama anì là getdoken ebélê ye yó kem tehe udél yó kem gna tugod Dwata ekni, yóm mon le,

41 'Tenngel ye dé, yu kem tau là hemtahuhen.
Igò ye se tnga du yóm gel ton ye, deng ye mom megtuled du.
Baluen he ke wen tau hol tmulón du kuy yóm nmou ni,
ewenem là kô ne ye e hentahu du.' "[w]

42 Bè yóm bud kewót le Pol ne Barnabas bè yóm gónó le gel stifun yó, eles bud tinok le lu yó kem tau hmungol kul yó koni anì bud le tmolok bélê le ke bud hto yóm Kdaw Kehegnô. **43** Timbow le deng gotu skas bè yó, tey dê tau mung kul le Pol. Wen se tau Ju ne wen se là Juhen, okóm hemtahu le bè Dwata. Tey kegduf Pol ne Barnabas kul anì là hentula le du yóm któbóng Dwata kul.

44 Bè yóm bud kestifun le bè yóm Kdaw Kehegnô yó kem tau yó koni, tódô tô kdê yó kem tau bè yóm syudad yó gotu mung na le e bud hnungol yóm Udél Dwata. **45** Timbow ton yó kem Ju yóm tey tau wen, deng mom mélés nawa le le Pol. Deng mom hennê le yóm tulón nwit Pol, lel le semdekà du.

46 Okóm kul le Pol ne Barnabas, là kô wen klikò le malà kul, mon le, "Igoen hyu ke yu gna tnulón me yóm tulón nwit me, okóm mom kenbê

---

[t] **13:32-33** Lingón 2:7 [u] **13:34** Isaya 55:3 [v] **13:35** Lingón 16:10 [w] **13:41** Hbakuk 1:5

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye. Ilóem ofo kuy mon du ke laen dù mu ye du yóm udél gónó ye gmuta klowil laen dù sónen. Tódô tnagak me yu, mógów me ebè yó ne kem tau là Ju le. 47 Yakà ni du se yóm deng hmò Dwata kum, tehe monen mò kum,

'Yóm khógówu kuy ni, hol lómón ke yu yóm layag lem blóng yó kem tau là Ju le,
anì gefet bè klamangen benwu yóm lan tau gewà gu lem hatay.' "[x]

48 Timbow gungol yó kem tau là Ju le yóm tulón le Pol yó, ya tey kehligal le, ne tey kdóyón le ke Dwata bè yóm udélen. Ne kdê yó kem tau tehe olu Dwata eta le yóm klowil laen dù sónen, gotu le hemtahu. 49 Tódô lengeben klamang yóm benwu yó gónón e mból yóm udél Dwata.

50 Okóm tey keklit le kul le Pol yó kem Ju. Gotu nofong le yó kem tau wen glal le bè yóm syudad yó, dalang se yó kem libun boi là Juhen deng hemtahu bè Dwata anì kenbê le Pol ne Barnabas, ne hdó le lu bè yó. 51 Yó gónó le Pol ne Barnabas olo tmótók kfung laan ti le mò ilô yóm klaen dù bud kul du ne ke tnafak Dwata lu yó kem tau kembê kul. Ne hlós le ebè syudad Ikunyum. 52 Okóm tey kehligal le yó kem tau lomi hemtahu bè Jisas bè Antyok. Sónmò le halak bè yóm Tulus Dwata.

Ktolok le bè Ikunyum

14 1 Bè yóm kkól le Pol bè syudad Ikunyum, bud senged se gfà le. Tódô le hlós ebè yóm kul gónó gel stifun yó kem Ju ne tey mtukul yóm ktolok le bè yó. Tey genged tau hemtahu bè Jisas, kem tau Ju dalang se kem tau là Ju le. 2 Okóm wen se kem Ju hemda du yóm ktolok le. Yó nmò le, dê sidek tulón le yó kem tau là Ju le anì lenbut le yó kem tau hemtahu bè Jisas. 3 Bong na le legen le Pol bè yó. Là kô wen klikò le tmulón du yóm tulón hyu gbak ebè Jisas yóm gónó le mogot. Tey kehdilô Jisas du bè yó kem tau hmungol kul yóm hol ktahuhen yóm hyu gel tulón le, hlanen bè yó kem hentaw ton gel hmoen kul le Pol. 4 Baling mesgólól nawa yó kem tau nô bè yóm syudad yó. Wen se gfi bè yó kem Ju, ne wen se gfi bè le Pol.

5 Ngangen efet wen tô atul nmò le yó kem tau hemda yó. Wen se bélê le Ju, wen se là Ju le, ne mung kul yó kem tau gónó le galak. Yó tô atul le, mebel le lan le tô hemsidek kul le Pol, tô hnatay sentudà le lu botu. 6 Bè yóm kungol le Pol du yóm yó, kendel le mlóy ebè syudad Listra ne bè Dérbi, kem benwu bè prubinsya Likunya, ne ebè yó kem dumu benwu hmilol du. 7 Ne bè yó bud gónó le hetngón du yóm Tulón Hyu.

Ktolok le bè benwu Listra ne bè Dérbi

8 Bè yó bè Listra, wen sotu tau kihod nô du, kihod lemwót bè ksuten, là kóen gógów. 9 Myón bè yó se kun ne hmungol yóm ktolok Pol. Tódô

---

[x] **13:47** Isaya 49:6

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dilô Pol béléen yóm kehtahuhen du yóm kegbek Jisas mkó yóm desen. Yó nmò Pol, tódô hmunu temngel ebéléen, 10 ne ominen hgel udélen, monen, “Mdai ne, Wè.” Ne tahu se, tódô hebetik mdà yóm tau yó, ne tódô gógów se.

11 Timbow ton yó kem tau yóm nmò Pol yó, botong le gotu gehensag, mudél le bè kul udél yó kem tau bè Likunya, mon le, “Deng le mnaul elaan yó kem dwata tekuy, hlingu le bè tau.” 12 Yó tô boluy le kul le Pol boluy yó kem dwata le. Boluy le ke Barnabas, Sus. Ne fen boluy le ke Pol, Hérmis, abay se du fen gel mudél ebélê le. 13 Uma moni bè lewà yóm benwu yó yóm gónô Sus. Yó nmò yóm tau fen gel demsù ebéléen, wen kem safì tudu nwiten deng hniegen bulók, hdaen bè bak sut yóm benwu yó mò dsù le ebè le Pol.

14 Timbow gungol Barnabas ne Pol yóm tô nmò le yó, botong geksê le nes le. Tódô le mlóy etu bè yóm gónó le deng stifun yó kem tau, 15 tódô hendlà hgel le udél le, mon le, “Ó kem tau, moen de ke ni tô nmò ye? Olo me tau lómón kuy. Nim nógów me edini ni, na me e tulón kuy yóm Tulón Hyu anì gkogol ye ni kem dwata kéng laen dù genbek le, ne beklil ye ebè yóm Dwata mowil, yóm tehe dmimun longit ne tonok ne mohin ne kdéen ton. 16 Bè yóm tehe yu ekni,” mon Pol, “tódô bayà Dwata yó kem tau te tonok, balù kihu kul knóyô nmò. 17 Okóm lemwót bè kbuten, sal gel wen gónón hegfan du bè tau yóm hyu gel nmoen anì dilô tekuy. Du se fen gel hkulón ne gel htowok yó kem hulu tekuy anì mungu le bè yóm kul bulón gel kbungu. Du se mò du anì là élél tekuy ken, ne anì wen gónó tekuy gel hligal.” 18 Balù yóm tey kbólów le Pol kul, bede tek udì duen gónó le là demsù ebélê le yó kem tey tau wen yó.

19 Là legenen bè yó, wen kem Ju lemwót bè yóm sotu Antyok snakuf Pisidya, ne bè Ikunyum. Yó nógów le, na le e nofong yó kem tau bè yó anì lenbut le Pol. Tahu se. Yó nmò le, deng mom sentudà le lu botu le Pol, ne tódô sendyol le lu ebè lewà yóm benwu yó, ofo kul mon du ke deng matay ne. 20 Okóm mógów le ebéléen yó kem dumuhen hemtahu, gotu snibut le. Ne tódô bud btik lem blóng le Pol, mung kul mulék elem yóm benwu yó koni. Timbow hayahen bè yó, bud le lemwót lewu le Barnabas, mógów le ebè yóm benwu boluyen Dérbi.

Kulék le ebè yóm sotu Antyok tehe gónó le gu lemwót

21 Yóm kkól le Pol ne Barnabas bè Dérbi, tódô bud tulón le se yóm Tulón Hyu nwit le. Ne tey dê se kem tau bè yó baling tau lemolò ke Jisas. Omin le yó bud mulék ebè Listra ne bè Ikunyum ne bè yóm Antyok snakuf Pisidya. 22 Ten-gel le nawa yó kem tau hemtahu, ne tey kegduf le kul anì là gkó le du yóm deng ksalig le ke Jisas. Yó mon le, “Nan dê he mgel glan tekuy ke tô tekuy gmung bè yóm kogot Dwata tau.” 23 Tódô ket yó kem benwu gónó le tehe tmolok, sal gel wen kem tau tuha nélék le

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mò fen malak yó kem tau hemtahu bè yó. Sok deng gel kélék le kul, glok le fasting, ne mni le bélê le bè Dwata, ne hogot le lu bè Jisas, yóm gónó le mogot deng snalig le. 24 Bud kewót le Pol bè yó, mlan le bè prubinsya Pisidya efet le kól ebè prubinsya Pamfilya. 25 Bud le slob tmolok udél Dwata bè syudad Pérga, omin le hlós ebè syudad Atalya.

26 Bè yó gónó le smakay kafal hlós lan le mulék ebè Antyok, yóm syudad gónó le tehe gu lemwót. Yó kem tau hemtahu bè yó, lu se tehe hfogot kul le Pol bè Dwata bè yóm nmò deng sigang Dwata ta le. Ne ni se kehdeng le du yóm tehe hmoen kul yó. 27 Bè yóm deng kkól le bè Antyok, gotu sentifun le yó kem tau hemtahu, ne gotu tulón le kul se yóm deng nmò Dwata hlanen bélê le. Gotu tulón le yóm nmò Dwata mò gónó le hemtahu bè Jisas se kul yó kem tau là Ju le. 28 Na le bong legen bè yó he lem blóng yó kem dumu le hemtahu bè yó.

Yóm kiting le bè Jirusalim

15 1 Sotu kdaw bè yó, wen kem Ju lemwót bè prubinsya Judiya na le e tmolok bè yó kem tau hemtahu bè syudad Antyok. Yó sotu gel tolok le, mon le, “Ke là lolò ye du yóm sana hlau Musis bè kehtulì, là kô ye na a gewà gu lem hatay.” 2 Bè yóm kungol le Pol ne Barnabas du yóm kul tolok yó, ya tey kekbê le du. Tey keskuya le mon le Pol ne yó kem tau tmolok yó. Bè yóm alì keskuya le mon yó, yó atul nmò yó kem tau hemtahu bè Antyok, hógów le Pol lewu le Barnabas ebè Jirusalim, ne wen se kem dumu tau hemtahu lemwót bè yó mung kul anì snólók le nim tolok senkuya le ni bè yó kem tau tehe hógów Jisas dalang se bè yó kem tuha gónó le gel galak yó kem tau hemtahu bè yó. 3 Tahu se, hewót le lu le Pol yó kem tau hemtahu bè Antyok. Bè yóm kógów le, mlan le bè prubinsya Funisya ne Samarya. Ket benwu gónó le slob, gel tulón le yóm deng kehtahu le bè Dwata yó kem tau là Ju le. Ya tey kligal le yó kem tau hemtahu bè yóm kungol le du yóm tulón le ni.

4 Timbow le kól bè Jirusalim, tey khódó le kul yó kem tau hemtahu bè yó, dalang se yó kem tehe hógów Jisas, kkólen bè yó kem tuha malak kul bè yó. Gotu tulón le Pol kul se yóm kdê deng nmò Dwata hlanen bélê le. 5 Okóm wen se kem Farisi deng hemtahu bè Jisas mung bélê le. Hebkó le mdà lem blóng le, ne mon le mò kul, “Yó kem tau là Ju le deng hemtahu yó, là hyuhen ke là htulì le, ne ke là hlolò du kul yóm hlau Musis.”

6 Bè yóm kmon yó kem Farisi du yóm yó, glok le gotu stifun yó kem tau tehe hógów Jisas ne yó kem dumu tuha gel malak bè yó anì sentulón le yóm mon le yó. 7 Timbow deng legen yóm alì kestulón le du, omin Pitér hebkó mdà lem blóng le, monen, “Ó kem dumuhu setwoli, deng tngón ye se yóm tehe kélék Dwata do lem blóng ye mò heglalag du bè yó kem tau là Juhen yóm Tulón hyu anì gungol le, ne hentahu le se kul. 8 Tódô gotu tngón Dwata se yóm kmò kehedem tau,” mon Pitér, “ne hegfanen se yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tey kehmóyóen kul, ngem yó dém Tulusen tódô blayen kul, hol lómón
se yó nam keblayen du tekuy. 9 Laen kô gónó Dwata semtólóng tekuy
bélê le. Deng hnifóten salà le lemwót bè yóm deng kehtahu le bè Jisas.
10 Duhen yó, moen de ke tô tilów ye Dwata bè yóm blat tô hbô ye kul ni?
Yóm tô hlolò ye kul, balù yó kem tehe fù tekuy ekni, là kô gbek le lemolò
du kul, sélét mom tekuy ne. 11 Hol bê tekuy abay bud hlolò kul yóm yó,"
mon Pitér. "Yó gónó tekuy gewà gu lem hatay, tódô lemwót bè yóm tey
któbóng Jisas tekuy hlanen bè yóm kehtahu tekuy béléen. Senged se yóm
kul kegewà yó kem tau là Juhen."

12 Tódô le gteg yó kem tau hmungol du yóm udél Pitér yó. Omin le
mudél se kul le Barnabas lewu le Pol. Gotu tulón le yó kem tey dê hentaw
ton nmò Dwata hlanen bélê le bè yóm ktolok le lem blóng yó kem tau là
Ju le.

13 Kogol yóm kudél le, omin Jim mudél se kun, monen, "Kem dumuhu
setwoli, hnungol ye yóm dou tulón kuy. 14 Deng tulón Simun tekuy koni
yóm tanay kehegfan Dwata du yóm tey nawahen ebè yó kem tau là Ju
le, deng wen se bélê le henbalingen kem kun tau. 15 Kaem ni se gónón e
temnef yóm tehe mon Dwata bè sulaten, hlanen bè yó kem gna tugoden
ekni, yóm monen,

16 'Kogol nim ni, mon Dwata, angate bud semfulék,
ne angat bud hnomihu yóm tehe kun kogot Dabid anì bud hol
mbegel.
17 Angat gotu hnebel le ou snéen kdê yó kem dumu tau te tonok, yó
kem tau là Ju le,
abay se deng tnabahu lu se kul mò dou tau.
18 Ni se udél Dwata.
Tehe yu ne ekni eles kehetngónen du nim ni.'[y]

19 Duhen yó," mon Jim, "bè dou kmò kehedem du, béen dê tô hlolò
tekuy kul yó kem tau là Juhen deng hemtahu bè Dwata. 20 Olo tekuy tódô
smulat ebélê le ne. Tulón tekuy kul hyu ke hol bê le abay ken yóm deng
dsù ebè dwata kéng, yóm là mólósen bè hlau tekuy. Hol bê le abay mò
samuk. Hol bê le abay ken yóm utón là deng kó le du litóen, dalang se
yóm litô, hol bê le abay ken. 21 Yakà ni du se yó kem hlau Musis tendo gel
senfala le bè ket benwu lemwót bè kbuten efet nim kmoen ni. Tódô ket
kestifun le bè Kdaw Kehegnô, sal gel wen tmolok du ni kem hlau monu
ni."

Kehwit le sulat ebè yó kem tau là Juhen deng hemtahu

22 Tahu se, tódô gotu senkotuk yó kem tehe hógów Jisas yóm mon Jim
yó, dalang se yó kem tuha gel malak bè yó, kkólen bè kdéen tau hemtahu

---

[y] **15:16-18** Amus 9:11-12; Isaya 45:21

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bè Jisas bè yóm benwu yó. Gloken wen lewu tau nélék le mò mung kul
le Pol ne Barnabas ebè Antyok, hono kem tau nadat yó kem dumu le
hemtahu bè yó. Yó nélék le Judas, yóm gel bnoluy le Barsabas, ne Silas.
23 Ne wen sulat hwit le kul etu. Yó monen lem yóm sulat, monen,
"Nim sulat ni, lemwót bélê me kem tau tehe nélék Jisas, ne bélê me
kem tuha gel malak bè ni, hono kem kuy dumu setwoli. Hwit me
ebélê ye yu kem tau là Ju le bè syudad Antyok ne bè prubinsya Sirya
ne Silisya, deng tekuy baling setwoli lemwót bè kehtahu tekuy.
24 Gungol me yóm tey kesbeweg ye bè yó lanen wen tau tmolok bélê
ye lemwót dini bélê me, okóm là kô tngón me du yóm kul nmò yó.
25 Yó gónóm mon, deng me gotu stifun, ne deng wen lewu tau nélék
me mò hógów me edyó bélê ye. Hmung me kul le Barnabas ne Pol,
kem tau dumu me sogot nawa. 26 Là kô ngali le du ne yóm kul klowil
lan le hból du boluy Jisas Krays yóm gónó tekuy mogot. 27 Yó gónó
me hógów ke Judas ne Silas edyó bélê ye mò fen mulit du bélê ye
yóm deng mon me mò kuy lem sulat.
28 Bong bè yóm snólók ye bélê me, ni se deng kessotu kestulón me
du mlan bè yóm Tulus Dwata. Hendem me là hyuhen ke alì dê hlolò
me kuy. Olon ni dii mò lolò ye. 29 Bê ye abay ken yóm deng dsù ebè
dwata kéng. Bê ye abay ken yóm litô. Ne yóm utón là deng kó du
litóen, bê ye abay ken. Ne bê ye abay mò samuk. Tey bong kehyuhen
bélê ye ke lolò ye ni kem ni. Sónen ni ne tulón me kuy."
30 Timbow deng ksulat le, omin le hewót kul le Pol. Bè yóm kgefet le bè
Antyok, gotu sentifun le yó kem tau hemtahu bè yó, ne blay le kul yóm
sulat. 31 Bè yóm kesfala le du, tey kehligal le bè yóm udél nô lemen, hono
kem udél gemduf kul bè kehtahu le.
32 Tey kegen le Judas lewu le Silas mudél ebélê le. Tey wen gónó le
gemduf kul ne temgel kul bè kehtahu le. Yóm Judas lewu le Silas, tau le
tugod Dwata se kul. 33 Timbow le deng malù legen udì bè yó, omin le bud
mulék ebè yó kem tau tehe hógów kul. Bè yóm kewót le, ya tey kenek
nawa le yóm kdê le. 34 Okóm yó kun hendem Silas, hyu ke nan tebel.
35 Bong ke Pol lewu le Barnabas, malù le legen bè Antyok se kul, na le e
tnóbóng yó kem dumu tau tmolok bè yó. Tey le wen yó kem tau tmolok
yóm udél Dwata.

Keskó le Pol lewu le Barnabas

36 Sotu kdaw bè yó, mon Pol mò ke Barnabas, "Yake na te bud nauy
lu yó kem dumu te setwoli bè ket benwu tehe gónó te tmolok yóm udél
Dwata anì na te bud tenngel lu ke tedu mò kmoen yóm kehtahu le." 37 Ne
yó kun kóyô Barnabas ke bud mung kul Jan Mark. 38 Okóm là móyóen
Pol, abay se lemwót bè yóm tehe le ktagak Mark kul bè Pamfilya igoen
là deng deng yóm nmò le. 39 Botong le seglius Pol Barnabas, hlós là bud

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

le slomong. Lemwót Barnabas, niten Mark, smakay le kafal ebè Siprus.
40 Lemwót ke Pol, niten Silas. Bè yóm kewót le, yó kem tau hemtahu bè
yó fen mni bélê le bè Dwata anì du fen semgyok kul bè yóm kógów le.
41 Tahu se, lemwót le, mógów le ebè prubinsya Sirya ne Silisya, ten-gel le
kehtahu yó kem tau hemtahu bè Jisas bè yó.

Kmung Timuti kul le Pol ne Silas

16 1 Bè yóm kul kógów le Pol lewu le Silas, mlan le bè syudad Dérbi
ne Listra. Ne bè yó bè Listra, wen sotu tau hemtahu bè Jisas bè
yó boluyen Timuti. Hemtahu snéen yóm yéen. Libun Ju se kun, ne tau
Grik yóm maen. 2 Yó kem tau hemtahu bè yó bè Listra ne bè Ikunyum,
tey gel kdóyón le du yóm kmò Timuti. 3 Móyô Pol ke niten Timuti bè yóm
kógów le. Yó nmoen, nan tnulì anì là kenbê le du yó kem Ju ke gbol lem
blóng le. Abay se tódô kdê le bè yó, gotu tngón le tau Grik yóm maen.
4 Tahu se, mung Timuti. Tódô ket benwu lan le sal gel hetngón le bè yó
kem tau hemtahu yóm hlolò yó kem tau tehe hógów Jisas nô bè Jirusalim
dalang se yó kem tuha gel malak bè yó. Sal gel hget le bélê le yóm
kehlolò le du kul yó kem hlolò le kul yó. 5 Tahu se, tey wen gónón temnù
kehtahu le yó kem tau hemtahu. Tódô ket kdaw sónmoen tendo temnù
tau hemtahu bè Jisas.

Yóm hegfan Dwata bè Pol bè yóm benwu bè kilil mohin boluyen Truas

6 Bè yóm kógów le Pol, tódô lengeb le prubinsya Frigya ne Glasya. Tô
le móyô hlós mool ebè prubinsya Asya, okóm là bayaen kul yóm Tulus
Dwata. 7 Tikóng le kól bè kilil yóm prubinsya Misya, bud le tô móyô hlós
subô ebè prubinsya Bitinya, bud là bayaen kul yóm Tulus Jisas. 8 Tódô le
hlós mlan elem Misya efet le kól bè Truas, yóm syudad bè kilil mohin.
9 Bè yóm kifu yó, wen hegfan Dwata bè Pol bè knahen, yóm sotu tau
lemwót bè prubinsya Masdunya. Yó henkoduhen bè Pol, monen, “Holi
mifal kum edini bè Masdunya nam e tnóbóng mi.” 10 Tahu se. Lemwót bè
yóm kna Pol, tódô me kendel htifes lemwót ebè Masdunya. Tódô dilô me
yóm kun kóyô Dwata ke na me e hetngón yóm Tulón Hyu ebè yó kem tau
bè yó.

Ktolok Pol bè Flipay

11 Kewót me bè Truas smakay me kafal, mifal me etu ebè yóm sotu
hungul benwu udì boluyen Samutris. Hayahen bè yó bud me smakay
kafal etu bè yóm benwu boluyen Nyafulis. Kmó me bè yó, 12 ne tódô me
tmonok subô ebè syudad Flipay, yóm benwu snakuf Masdunya, okóm tey
dê tau Rom nô bè yó snéen. Na me na legen udì bè yó.
13 Timbow deng hto yóm Kdaw Kehegnô, mógów me ebè yóm él bè kilil
yóm benwu yó. Hendem me déke bè yó gónó le gel stifun mni bè Dwata

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó kem Ju menwu bè yó. Yóm kkól me bè yó, tódô glo me yó kem libun deng gna kól bè yó, omin me myón na a nit me lu stulón. 14 Yó boluy yóm sotu libun hmungol kum Lidya, lemwót bè syudad Tyatira. Yó nmoen, gel hembalù nes ginggung alì mebtes. Hemtahu bè Dwata se kun. Bè yóm igoen hmungol ke Pol, Dwata fen heglileb du béléen yóm hnungolen, ne hentahuhen. 15 Bè yóm deng kehtahuhen, ominen hbabtays, gomong se yó kem fes lówóhen. Kogol yóm kehbabtaysen, tinoken mi ebè gónóen, ne monen mò kum, “Deng tngón ye se yóm dou kehtahu bè Jisas. Yake na ye nô bélê me bè ni.” Ne tahu se, nimón me.

Kegkukub le Pol bè Flipay

16 Sotu kdaw bè yó, yóm igò me tolo mógów ebè yóm gónó me gel stifun mni bè Dwata, geslong me yóm sotu ngà libun klifen, okóm wen lamaten. Tey filak gel guta yóm tau gónón geklifen, abay se wen kegbeken tmulón yóm angat sut elem haya lemwót bè yóm gel malak du. 17 Bè yóm igò me mógów, tódô mensag huli kum, yó udélen, monen, “Ni se kem tau tóbóng lówó yóm Dwata hol geta bè kdéen. Yó nógów le ni,” monen, “na le e tulón kuy yóm gónó ye gewà gu lem hatay.”

18 Hilu kdawen tendo gel semsulit du yóm monen yó efet tmakas Pol. Tódô beklil ebéléen, monen ebè yóm busaw malak du, “Lemwót bè kun boluy Jisas Krays, mdóhi béléen yóm ngà libun nalakem ni.” Tahu se, sengengen se tódô mdó béléen yóm busaw malak du.

19 Timbow tngón yó kem tau mfun du yóm ngà libun ni yóm klaen dù bud lan le gemwa filak béléen, tódô kenfô le Pol ne Silas, nit le lu ebè yó kem tau genlal gel kmukum bélê le. 20 Hdà le lu bè solu yó kem tau mogot kukum bélê le lemwót bè Rom, ne mon le mò kul, “Ni kem tau Ju ni, sónmò le hmala yó kem tau bè yóm syudad tekuy. 21 Gel tolok le yóm tólóng adat igoen là hyu bè yóm kut udin. Tau me Rom se kum, là hyuhen bélê me yó kem adat gel tolok le.”

22 Balù yó kem dumu tau bè yó, gotu gbót lenbut le Pol ne Silas se kul. Lemwót yó kem tau mogot kukum, wen tau dók le mò mlus nes le Pol anì hfes le lu. Ne tahu se, tey kabid kfes le kul. 23 Deng kabid kfes le kul, omin le tmenes kul lem blanggù. Mon le bè yóm tau mentey blanggù, “Hol hgetem yóm bak tikeben.” 24 Tahu se. Suen lu bè yóm hol són dfél lem blanggù, ne gotu lok le lem kfal nsol ti le.

25 Tikóng deng dô sóól buteng, mni le bè Dwata le Pol lewu le Silas, lel le semngal yóm sngal dmóyón ke Dwata. Hnungol le lu snéen yó kem dumu tau bnanggù bè yó. 26 Yóm igò le semngal, tódô mbel yóm tey linol bong. Tódô msinsig yóm blanggù gónó le nô, tódô gotu lemungkà yó kem tikeben ne tódô gotu bkas snéen yó kem kdina fét le yó kem tau bnanggù. 27 Tódô gebtik se yóm tau mentey blanggù. Tikóng tonen yó kem tikeb blanggù gotu lemungkà, ofo kun ke deng le gotu mlóy yó kem tau

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bnanggù. Yó gónón dmilot sudengen, tódô tô hnatayen knóen. 28 Okóm kendel hetê ebéléen Pol, monen, “Bê. Béem nmò yó. Tolo me nô bè ni he kdê me.”

29 Ominen kendel tmaba mni solok yóm tau mentey blanggù, tódô kendel mógów ebè le Pol lewu le Silas, tódô hegluduk bè solu le, lelen tódô setbol kkelen. 30 Ominen mit kul hewà, monen, “Ó kem Sér, tedu se tô nmou du anì gewae gu lem hatay?”

31 Mon le Pol se mò du, “Hol hentahuhem Jisas, yóm hol gónó mogot, ne angati gewà, dalang se yó kem fes lówóhem.” 32 Ne hlós gotu tulón le du yóm udél Dwata dalang se ebè yó kem dumu tau bè gónóen. 33 Bè yóm uras kifu yó, yó nmò yóm tau mentey blanggù yó koni, gotu noloben halì le Pol lewu le Silas. Ne kendel tódô hbabtays yóm tau yó dalang se yó kem fes lówóhen. 34 Ominen mit kul le Pol elem gónóen, ne henkenen lu. Ya tey kehligal le yóm kdê le, abay se deng le gotu hemtahu bè Dwata.

35 Timbow hlafus bè yó, lemwót yó kem tau Rom mogot kukum, wen kem fulis dók le ebè yóm tau mentey blanggù anì hewaen le Pol. 36 Tahu se. Mon yóm tau mentey blanggù mò ke Pol, monen, “Wen udél hwit yó kem tau mogot kukum anì hewau yu kun. Yó ne, yake hewà ye ne. Dwata he hol henek nawa ye.”

37 Okóm yó mon Pol mò yó kem fulis, “Deng nfes le mi lem blóng yó kem tau igò le là deng smólók kum ke tedu salà me. Lel me tau Rom he kum. Ne deng tenes le mi lem blanggù. Ne ni kendel bud tô lifut hewà le mi. Là. Là tagad me hewà he. Tódô lu dé mógów edini yó kem tau Rom mogot kukum yó. Lu dé hewà kum.”

38 Omin le lemwót yó kem fulis na le e tulón yó kem tau Rom mogot kukum yóm udél Pol. Ya tey sidek klikò le yóm kungol le kul tau le Rom le Pol. 39 Omin le tódô gotu mógów ebélê le lem blanggù, na le e mni seflifót bélê le. Omin le mit kul hewà gu lem blanggù, ne hni le bélê le anì géhél tnagak le yóm benwu yó. 40 Tahu se, lemwót le Pol lewu le Silas, hlós le ebè gónô Lidya. Sentifun le yó kem dumu le hemtahu bè yó, bud genduf le lu bè kehtahu le, omin le yó bud lemwót.

Ktolok le bè Tisalunika

17 1 Yóm bud kewót le Pol ne Silas yó koni, mlan le bè yó kem benwu Amfipulis ne bè Apulunya, smahul le etu bè syudad Tisalunika. Bè Tisalunika, wen kul gónó gel stifun yó kem Ju bè yó. 2 Sok gel kól bè yóm Kdaw Kehegnô, tódô gel mung bélê le Pol, lómón yóm sana kun gel adat. Tlu fedyanen tendo mung kul, ne gel stulón bélê le. Wen gel tulónen kul lemwót bè yóm Udél Dwata. 3 Yó gel hetngónen kul lemwót lem Sulat Dwata, nan na glayam he kun yóm Misaya, omin Dwata bud mowil du. Ne yó bud mon Pol, “Yóm Jisas tulónu kuy ni, du se yóm Misaya.” 4 Wen se bè yó kem Ju, hentahu le yóm tulón Pol, ne gmung

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

le bélê le. Dalang se yó kem libun boi kkólen bè yó kem tau Grik deng hemtahu bè Dwata, tey wen bélê le hemtahu du yóm tulón Pol.

5 Okóm deng mom mélés nawa le kul le Pol yó kem dumu Ju bè yó. Yó nmò le, gotu sentifun le yó kem logi lan mò sembeweg yó kem tau bè yóm syudad yó. Tahu se, ya tey kesbeweg le kul. Tódô le gotu muluk ebè gónô Jasun na le e tô kenfô le Pol lewu le Silas anì nwit le lu hewà ebè yó kem tau. 6 Okóm bè yóm kkól le ditu, là kô ton le kul. Tódô umuen Jasun senkfô le, ne wen kem dumu tau hemtahu gomong snéen. Nit le lu ebè yó kem tau mogot kukum. Tey khetê le, mon le, "Yó kem tau tô kenfô me yó, ket benwu lan le sónmò le tendo sembeweg yó kem tau. Ne ni deng le kól bè ni bè syudad tekuy, 7 ne nim Jasun nii, fen gel hnalam kul bè gónóen. Gotu nulé le yóm udin Sisar, yóm tau hol geta bélê tekuy, yóm kdê le, abay se gel mon le wen sotu tau hol geta senta Sisar kun, boluyen Jisas."

8 Timbow gungol le nim ni, gotu le hetê yó kem tau sbung bè yó dalang se yó kem tau mogot kukum. 9 Wen filak hebtad le ke Jasun ne yó kem dumuhen anì gewà le. Timbow deng kebtad le, omin le yó hefewà kul.

Ktolok le Pol bè Beriya

10 Timbow deng kifu, lemwót yó kem tau hemtahu, hógów le Pol ne Silas ebè Beriya. Bè yóm kkól le bè yó, tódô le hlós ebè yóm kul gónó gel stifun yó kem Ju. 11 Tey le móyô dmalang yó kem tau bè yó bè Beriya senta yó kem tau bè Tisalunika. Tey tilob khungol le du yóm tulón Pol, ne gel hennagì le yóm Udél Dwata ket kdaw anì ton le ke tahu yóm gel tulón Pol kul. 12 Tey dê bélê le hemtahu. Senged snéen yó kem libun Grik boi kkólen bè yó kem logi Grik, gotu le gbót hemtahu.

13 Okóm bè kungol le du yó kem Ju bè Tisalunika yóm bud ktolok le Pol yóm Udél Dwata bè Beriya, bud ktes le lu etu na le e bud senbeweg kehedem yó kem tau bè yó. 14 Yó nmò yó kem tau hemtahu bè Beriya, kendel bud hewót le Pol ebè kilil mohin, okóm tagak bè Beriya Silas lewu le Timuti. 15 Yó kem tau momung ke Pol, hlós le mung du efet kól bè syudad Atin, omin le bud semfulék. Wen udél hwit Pol ebè Silas ne Timuti anì géhél le na a ston du bè Atin.

Ktolok Pol bè Atin

16 Bè yóm igò Pol mangat ke Silas lewu le Timuti bè Atin, tey sidek kegnómen du, abay se tey dê tonen bè yóm benwu yó yó kem dwata kéng tódô lenbù nmò le. 17 Yó nmoen, gel mógów ebè yóm kul gónó gel stifun yó kem Ju bè yó, gel niten lu stulón yó kem Ju ne yó kem tau là Ju le deng hemtahu bè Dwata. Lelen gel mit stulón bè yó kem tau gel tonen bè plasa. Tódô ket kdawen gel mógów ebè yó. Kihu tau tonen, gel niten lu stulón.

18 Wen se yó kem tau gel tmolok bè yóm benwu yó, nit le skuya mon Pol. Yóm kul gel ktolok yó kem tau yó, lemwót bè yó kem tehe tau gnan

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bélê le boluyen Épikuriyas ne Stuwik. Wen se bélê le mon du, “Tedu alì tulónen yóm tau laen dù tngónen alì móyô mudél yó?” Ne wen se mon du, “Lómón tô wen tólóng dwata lemwót bè benwu mayuk gel tulónen.” Yó gónó le mon du yóm yó, abay se Jisas yóm gel tulón Pol, ne yóm deng klowilen.

19 Yó nmò le, nit le Pol ebè yó kem tau mogot kukum bélê le boluyen Aryupagus. Ne mon le mò ke Pol, “Tulónem kum kun yóm kóm lomi tolok gel tulónem ni. 20 Wen se gel tulónem là deng gungol me du he. Kóyô me ke hol tngón me lanen.” 21 (Yó gónó le mon du nim ni, abay se yó kem tau bè Atin, ne yó kem dumu tau milo menwu bè yó, tódô senflós le hmungol du ke wen lomi tulón gel sut bélê le mò bud gel tulón le se kul.)

22 Omin Pol hebkó mdà lem blóng yó kem tau mogot kukum bè yó, monen, “Yu kem tau menwu bè ni bè Atin, deng tonu yóm tey kget klolò ye du yóm kuy hentahu. 23 Denge bliwel gu lem nim syudad ye, gotu tonu yó kem gónô gónó ye gel tmaba ebè yó kem kuy dwata. Ne hyu tonu se yóm sotu gónó ye gel demsù, ne wen snulat ye bè yó, yóm monen, ‘Yóm dwata laen dù temngón boluyen.’ Yóm dwata là tngón ye du boluyen yó,” mon Pol, “ni sem yóm Dwata dou tulón ni.

24 Yóm Dwata ni, du se deng dmimun yóm klamangen benwu ne kdéen ton lemen. Du se yóm hol gónó mogot bè longit dalang se talak tonok. Là kóen na a nô bè yó kem gónô nmò tau kun. 25 Ne laen se kô gónón htóbóng bè tau, abay se laen dù gónón élél. Mom du ne hlowil tau, ne bemlay kul nawa le, ne kdê yó kem wen mu le du. 26 Tek sotu tau nifil Dwata bè kbuten,” mon Pol. “Yó se gónón lemwót kdéen kay but tau. Hnóen lu bè klamang benwu nmoen. Eles tngónen snéen yó kem benwu gónón hemsù kul yó kem ket but tau, ne tngónen snéen yóm kegen le nô du.

27 Yó gónó Dwata mò du yóm ni anì hol hnebel nawa le Dwata yó kem tau, ne anì wen lan le setngón ebéléen. Okóm yóm Dwata, là se kóen na a mayuk bélê te. 28 Wen tehe tulón yóm sotu tau, monen,

> ‘Yakà lemwóten béléen yóm klowil tekuy,
> ne yóm kekdol tekuy, ne yóm ktau tekuy.’

Hol lómón se yóm gel mon yó kem tau lemingón bélê ye, yóm mon le, ‘Tekuy snéen ngà Dwata.’ 29 Ne tahu se yó,” mon Pol, “kaem mkél tekuy béléen. Yó gónóhem mon, bê tekuy tô hendem yóm Dwata ke mkél bè yóm lennged nmò tau lemwót bè blówón mélél duhen ke bè blówón bukay duhen ke bè botu, yóm olo nmò tdok tau. 30 Tehe yu ekni,” mon Pol, “là snolò Dwata du yó kem sidek nmò tau bè yóm klawi le là setngón ebéléen. Okóm nim kmoen ni, deng hnauhen yóm kdéen tau bè klamangen benwu anì hol knogol le yó kem sidek gel nmò le. 31 Yakà dengen mdengen kbuteng Dwata du yóm angat kkukumen yóm kdéen tau, hlanen bè yóm tau deng néléken, ne tey tedeng yóm angat

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kkukumen kul. Wen gónó Dwata hdilô du bè kdéen tau yóm tau deng néléken yó, duhen yóm deng kehlowilen du."

32 Timbow gungol le yóm mon Pol mowil, wen se bélê le mom kmuli
du. Okóm yó mon kem dumu, "Móyô me bud hmungol du he sotu kdaw
yóm kóm tulón ni." 33 Omin Pol lemwót bè yóm gónó le skukum yó.
34 Okóm wen se bélê le mung béléen ne baling le tau hemtahu. Sotuhen,
yóm tau boluyen Junisyus, sotu tau mogot kukum bélê le. Bud yóm libun
boluyen Damaris, ne wen he kem dumu tau baling hemtahu.

Ktolok Pol bè Kurin

18 1 Omin Pol lemwót bè yó bè Atin, mógów ebè syudad Kurin.
2 Bè yóm kkólen bè Kudin, bè yó gónó le mbut sdilô yóm sotu Ju
boluyen Akila, tau tehe lemwót bè prubinsya Pontus. Lomi le kól gu bè
benwu Itali lewu le Prisila, yóm tuha libunen, abay se wen udin lemwót
bè Klodyus, yóm tau hol geta bè yó. Yó udinen, kdê yó kem Ju nô bè
syudad Rom, gotu hdó le lu. Lemwót Pol, nauyen le Akila. 3 Na tódô hlós
temnù bélê le Pol, abay se senged kul hulung mò nmò bè kulit ógóf.
4 Tódô ket bè yóm Kdaw Kehegnô, gel mógów Pol ebè yóm gónó le gel
stifun yó kem Ju, lelen gel mit kul stulón. Tô gel hdilóen yó kem Ju ne yó
kem Grik bè yó yóm ktahu yóm gel tulónen. 5 Timbow gdek le Silas lewu
le Timuti gu bè prubinsya Masdunya, són yó ne nmò Pol, són hetngón
bè yó kem Ju yóm tulón nwiten, duhen Jisas se yóm Misaya. 6 Okóm là
dog mom hentahu le du, ne tey sidek gel kebkó le ebéléen. Yó nmò Pol,
kenfungen nesen, ne monen mò kul, "Laen dù dou du ne ke bang Dwata
tmafak kuy. Tódô ebè yó ne kem tau là Ju le gónóhu e tmolok."
7 Tahu se, kewót Pol bè yó, mili elem gónô Tirtyus Justus, sotu tau là
Juhen deng hemtahu bè Dwata. Yóm gónô Tirtyus yó, mdà klohok yóm
gónó le gel stifun yó kem Ju. 8 Ne yóm tau gel malak bè yóm gónó le gel
stifun yó, boluyen Krispus, deng baling hemtahu bè Jisas se kun, dalang
se yó kem fes lówóhen. Tey dê dumu tau bè Kurin hmungol du yóm tolok
Pol, ne baling le hemtahu, ne hbabtays le.
9 Sotu kifu bè yó, tódô hegfan bè Pol Jisas ne mudél ebéléen, monen mò
du, "Béi abay hlikò, Pol. Hol henlelem tmolok bè ni, béi abay htakasem.
10 Yakà tendohe gel nô béléem, laen kô tau gembek hemsidek kóm. Tolo
tey wen he yó kem tau angat hemtahu béléu bè nim syudad ni." 11 Tahu
se. Botong sfalay sóól ktolok Pol Udél Dwata bè yó.
12 Tikóng deng nmò le gubérnor bè yó bè yóm prubinsya Akiya yóm
sotu tau Rom boluyen Galyu, yó nmò yó kem Ju, slomong le, na le e
senkfô Pol anì nit le skukum bè yóm gubérnor yó. 13 Mon le mò du,
"Nim tau ni, gel n-góyen yó kem tau anì hmungol le udél Dwata, okóm
là segloloen bè yóm hlau tekuy." 14 Hol deng tô mudél se Pol, hebkó
se Galyu, monen mò yó kem Ju, "Ke yó nmò nim tau ni, ke wen sidek

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nmoen duhen ke nuléhen yóm udin bè benwu ni, là hyuhen ke là
knukumu du bélê ye. 15 Okóm ke yó lewót gónó ye seglius bè kem kuy
udél, ne bè boluy tau, ne ke bè kem kuy hlau yu kem tau Ju, laen dù
muhu hmungol du dou. Tódô kuy knukum yóm yó." 16 Ne gotu hdóhen lu
bè yó. 17 Lemwót yó kem tau là Ju le mdà bè yó, gotu sensogot le Sustinis,
yóm tau malak bè gónó le gel stifun yó kem Ju, ne gotu sensuntuk le
bè yó bè lewà yóm gónô gónó le gel skukum. Ton Galyu se, okóm tódô
bayaen lu.

Kulék le Pol ebè Antyok, yóm tehe syudad gónóhen gu lemwót

18 Timbow deng malù bud legen knô Pol lem blóng yó kem tau hemtahu
bè yó bè Kurin, ominen tmagak kul, tô bud mulék ebè prubinsya Sirya.
Niten Prisila ne Akila, hlós le ebè Senkeriya. Okóm gu laan le là deng
lemwót bè yó, nan hetbulud Pol mò ilô yóm deng kdeng yóm tehe fasaden
ke Dwata. Kewót le bè yó, smakay le kafal. 19 Okóm na le slob dmuung
bè syudad Ifisus, ne bè yó gónó Pol tmebel ke Prisila ne Akila. Tódô hlós
Pol ebè yóm kul gónó gel stifun yó kem Ju, ne niten stulón yó kem tau
bè yó. 20 Tey kali le ke Pol yó kem tau bè yó, kóyô le ke nan na legen
udì bélê le. Okóm là hen-el Pol du, mom monen mò kul, 21 "Ke kun kóyô
Dwata, angate bud gemdà dini." Ominen bud smakay kafal lemwót bè yó
bè Ifisus. 22 Timbow le dmuung bè syudad Seseriya, tódô hlós subô ebè
Jirusalim Pol. Olon mbal yó kem dumuhen hemtahu bè yó, ominen bud
hlós mool ebè Antyok, yóm syudad tehe gónóhen gu lemwót. 23 Malù nan
legen knóen bè yó, ominen bud na a mauy bè prubinsya Glasya ne Frigya
anì hol nan na genduf yó kem tau hemtahu bè yó anì baling mgemel yóm
kehtahu le bè Jisas.

Ktolok Apulus bè Ifisus ne bè Kurin

24 Bè yóm kdaw yó, gdek bè Ifisus yóm sotu tau boluyen Apulus. Du se
sotu Ju lemwót bè syudad Aliksandriya. Tey tau hulung tmolok se kun, ne
tey mdengen ketngónen du yóm nô lem Sulat Dwata. 25 Deng tehe wen se
tmolok du du yóm kun kmò klan Jisas, yóm hol gónó mogot. Tey kegduf
nawahen tmolok du, ne là linguhen se yóm gel ktoloken. Okóm són olo
tngónen yóm tehe kun kmò kbabtays Jan. 26 Timbow kól bè Ifisus, tódô
mbut tmolok bè gónó le gel stifun yó kem Ju. Balù udì ke wen klikoen.
Timbow gungol Prisila ne Akila yóm ktoloken, omin le mit du ebè gónô
le, ne gotu tulón le du yóm kun kmò klan Dwata, yóm là deng tngónen
du he.

27 Sotu kdaw bè yó, tulón Apulus yóm kóyóen mógów ebè prubinsya
Akiya. Tahu se. Glok le hemwit du sulat yó kem tau hemtahu bè Ifisus
anì hnódó le Apulus yó kem tau hemtahu bè Akiya sok kól ditu. Bè yóm
kgefeten bè yó, tey wen gónón temgel yó kem tau deng hemtahu bè yó.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yó hol buten yóm kehtahu le, tódô lemwót bè yóm tey któbóng Dwata kul. 28 Yó gónón temgel kul Apulus, lemwót bè yóm khulungen malà yó kem Ju mit du skuya mon bè gónón wen. Laen dù gmò le béléen. Tey kehdilóen du bélê le lemwót bè Udél Dwata Jisas se yóm Misaya.

Ktolok Pol bè Ifisus

19 1 Bè yóm tolo knô Apulus bè Kurin, lemwót ke Pol tódô hnalaken yóm sotu prubinsya efet kól bè Ifisus. Ne wen kem tau hemtahu glebeten bè yó. 2 Ne snólóken lu, monen, “Deng kól bélê ye kô yóm Tulus Dwata bè yóm deng kehtahu ye?”

Mon le se, “Là he. Là deng gungol me du he kum yóm Tulus Dwata monem yó.”

3 Mon Pol mò kul, “Mò kmoen se yóm kehbabtays ye?”

Mon le se, “Lómón yó sem tehe kbabtays Jan.”

4 Mon Pol se, “Yóm tehe kbabtays Jan mò ilô yóm tau ke deng knogolen yó kem sidek gel nmoen. Okóm sotu gel tulón Jan yó kem tau Israél, ke hol hentahu le yóm sut huli du, duhen Jisas.”

5 Bè yóm kungol le yóm tulón Pol yó, tódô le hbabtays hlan le bè boluy yóm gónó le mogot Jisas. 6 Omin Pol mnok kul. Tódô sut bélê le se yóm Tulus Dwata, ne sket le mudél bè yóm udél là deng kul dnalang du, ne tódô gotu tulón le se yóm deng hetngón Dwata kul. 7 Wen dô sfolò lewu kwen le.

8 Tlu bulón Pol na mung bè yóm gónó le gel stifun yó kem Ju bè yó. Là kóen likò bè yóm gel ktoloken kul. Gel niten lu stulón snéen, ne wen hdilóen kul mò gónó le hemtahu du yóm gel ktoloken kul gbak ebè yóm kogot Dwata tau. 9 Okóm wen se bélê le mgel kulu le, là kô le móyô hemtahu. Tey sidek kebkó le bè yó lem yóm kul gónó gel stifun yó kem Ju gbak ebè yóm kun kmò klan Jisas. Tódô tnagak Pol lu, niten yó kem tau hemtahu bè Jisas. Lenwóten bè yó, ket kdawen nô bè yóm gónô gónóhen gel tmolok yóm sotu tau boluyen Tiranus. Bè yó gónón mit kul stulón yó kem tau. 10 Botong lewu halay Pol mò du nim ni. Tey kbólen yóm Udél Dwata efet gotu gungol yóm kdéen tau bè klamangen Asya, senged se yó kem tau Ju ne yó kem tau là Ju le.

Gfà kem ngà Skiba

11 Bè yóm knô Pol bè yó, tey dê hentaw ton gel nmò Dwata hlanen béléen. 12 Balù yó hem olo mesalahen duhen ke kayaben, ke nit le bè yó kem tau wen des le, kaem tódô mkó se yó kem des le. Balù yó kem tau nalak busaw, tódô gel mdó se yó kem busaw malak kul.

13 Wen se kem dumu Ju gel mógów bè yó kem dumu benwu na le e hdó yó kem busaw gel malak yó kem tau. Tô tilów le se kul hdó busaw hlan le bè boluy Jisas. Gel mon le bè yó kem busaw, mon le, “Lemwót bè kun

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

boluy yóm Jisas gel tulón Pol, mdóhi bè yóm tau nalakem yó.” 14 Wen
hitu logi setwoli, ngà yóm sotu tau hol geta gel demsù ebè Dwata boluyen
Skiba, tilów tô nmò le se kul yóm hdó busaw. 15 Okóm mom monen mò
kul yóm busaw, monen, “Tngónu Jisas, ne tngónu se Pol, okóm yu, là kô
tngónu kuy.” 16 Ne ominen tódô demlu yó kem hitu logi yó koni, gotu le
boug béléen laen kô dù gmò le. Botong le gotu gehewas laen dù nes lem
gónô yóm tau nalak busaw yó koni, ne gotu le hnalì, tódô le mlóy.
17 Tódô kdéen tau bè Ifisus, kem Ju ne kem tau là Ju le, gotu temngón
du yóm gfà le yó koni. Ya tey sidek klikò le, ne tendo temnù któtólen yóm
boluy Jisas, yóm hol gónó mogot. 18 Bè yó kem tau hemtahu, tey dê bélê
le tódô gotu benkas tulón le bè gónón wen yóm kul gel nmò. 19 Tey dê
tau wen lamat snalig le. Gotu nwit le yó kem bok gel lolò le, ne tódô gotu
dnutung le lu. Wen dô limu folò libu btesen yóm bok dnutung le yó. 20 Ya
tey kbólen yóm Udél Dwata, ne dilô kdéen tau yóm tey kfasangen.

Yóm kehetê yó kem tau bè Ifisus

21 Kogol ni kem ni, yó hendem Pol nan bud mlan tmonok lem prubinsya
Masdunya ne Akiya, ominen hlós mulék ebè Jirusalim. Yó monen, “Sok
kogolu gu bè Jirusalim, là gbeku du ke là hlóse ebè syudad Rom.” 22 Ne
wen lewu tau gel tmóbóng du hegnahen ebè Masdunya, Timuti ne
Irastus. Okóm ke Pol, nan na legen udì bè prubinsya Asya.
23 Bè yóm kteyen Pol bè yó bè Ifisus, geslaen yóm tey kebut le du yó
kem tau bè yó yóm tolok gbak ebè yóm kun kmò klan Jisas, yóm hol
gónó mogot. 24 Yó buten, yóm sotu tau gel temwél boluyen Dimitriyus.
Yó gel nmoen yóm tau yó, gel temwél yó kem ngà gónô udì skél bè yóm
gónô gónó le gel tmaba yóm kul dwata bè yó boluyen Artimis, yóm dwata
libun bélê le. Ne tey dê tau mò nmò béléen, ne tey wen gel guta le bè
kehbalù le du yóm tenwél le yó. 25 Gotu sentifun Dimitriyus yó kem tau
mò nmò béléen ne yó kem dumu tau hulung temwél, monen mò kul,
“Ó kem dumuhu logi, tngón ye se yóm kendengen tekuy lemwót bè
yóm gel nmò tekuy ni. 26 Deng ton ye se, ne deng gungol ye yóm kun nmò
yóm tau boluyen Pol. Yó gel monen, yóm dwata lenbù nmò tau, sundu
tahu Dwata du. Deng tey dê tau hemtahu du yóm toloken yó, là olon bè
ni du bè Ifisus, deng dô lengeben klamang prubinsya Asya. 27 Ke hlós yóm
nmò Pol yó,” mon Dimitriyus, “déke angat sidek nawa yó kem tau bè yóm
gel nmò tekuy. Yó bong du he, là wen bud mu le du yóm gónô gónó le
gel tmaba ebè Artimis, ne kô lana yóm któtólen, igoen du yóm dwata gel
tnaba yó kem tau bè klamangen Asya, balù bè klamangen benwu.”
28 Bè yóm kungol le du yóm udél Dimitriyus, ya tey kebut yó kem tau,
tódô le gotu hetê, mon le, “Tey tótól Artimis, yóm dwata tekuy kem tau
bè Ifisus.” 29 Gotu le gbót lembut se kul yó kem dumu tau bè yóm syudad
yó, ne gotu le hetê. Tódô senkfô le Gayus ne Aristarkus, yó kem lewu tau

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mung ke Pol lemwót bè Masdunya. Nit le lu ebè yóm sotu gónô bong gónó
le gel stifun skukum. 30 Timbow tngón Pol yóm yó, ominen tô mógów
etu bélê le, okóm là hlus le du yó kem dumuhen hemtahu. 31 Balù yó
kem ween wen glal le bè prubinsya, tminok le ebéléen anì hol béen abay
mógów bè yó.
32 Okóm yó kem tau stifun bè yóm gónô bong yó koni, olo le tódô
beyen gotu hetê, ne lelen là senged yóm hentê le. Tey dê bélê le, là kô
tngón le du buten yóm kestifun le yó. 33 Ofo kul mon du yó kem dumu ke
Aliksandér buten, abay se du dók yó kem Ju mdà lem blóng yó kem tey
tau wen bè yó. Yó nmò Aliksandér, hdaen hólólen anì teflok udél yó kem
tau, abay se wen tô balaen kul. 34 Bè yóm kton yó kem tau là Ju le yóm
ke Ju Aliksandér, tódô le bud gotu hetê. Botong lewu uras le semsulit du
yóm mon le, “Tey tótól Artimis, yóm dwata tekuy kem tau bè Ifisus.”
35 Botong mógów elem blóng le yóm sotu tau wen glalen bè yóm
syudad yó nan e tenflok lu, monen mò kul, “Ó kem dumuhu bè ni bè
Ifisus, tódô tngón kdéen tau yóm kut kesgifà du yóm kun gónô yóm kut
dwata Artimis, dalang se yóm botu mtulus btang gu bè longit. 36 Là kô
gehkéng tau du nim ni. Boluy se ni dum alì henbnes ye ni? Bê ye nmò
kut yó dum angat gónón huli sel ye. 37 Tódô kem nwit ye edini ni kem
lewu tau ni, okóm laen sem dù deng hennagaw le lem gónô yóm dwata
tekuy, ne laen se dù sidek udél le gbak etahen. 38 Ke wen se tahu duón
le Dimitriyus kul, ne yó kem dumuhen tau temwél, yake na le hlan bè
yó kem tau mogot kukum. Mdengen se yóm kdaw tekuy gel seyón bè
kukum anì hyu semtulón du ke tedu senduón ye. 39 Okóm ke wen dumu
nóyô sentulón ye, hol na kuy hlan bè yóm gel kiting tekuy du. 40 Ngem
kà tnafaken tekuy yóm tau hol geta bélê tekuy ke henlós ye yóm nmò ye
ni. Ke snólók le bélê tekuy buten nim alì hentê ye ni, tedu se balà ye du?”
41 Kogol yóm kudélen yó, ominen gotu hulék kul yó kem tau sbung bè yó.

Klan Pol lem prubinsya Masdunya ne Akiya

20 1 Kogol yóm alì kesbeweg yó kem tau bè Ifisus yó, lemwót Pol
gotu tnabahen yó kem tau hemtahu bè Jisas bè yó anì wen
tulónen kul mò lanen gemduf kul bè kehtahu le, ne mò gónón mbal kul,
ominen lemwót etu bè prubinsya Masdunya. 2 Tódô lenngeben klamang
Masdunya gónón e tmolok, sónmoen tendo gemduf yó kem tau hemtahu
bè yó. Ngangen mógów efet kól bè prubinsya Akiya. 3 Tlu bulónen tmolok
bè yó. Tô hendemen smakay kafal mulék ebè prubinsya Sirya, okóm wen
hetngón du béléen yóm tô khatay le du bè kafal yó kem dumu Ju. Yó
gónón tódô beklil tmonok mulék bud mlan ebè Masdunya.
4 Bè yóm ktonok Pol mulék yó, ni sii yó kem dumuhen: Supatér ngà
Pirus lemwót bè Beriya, ne Aristarkus ne Sikundus lemwót bè Tisalunika,
ne Gayus lemwót bè Dérbi, ne Tikikus ne Trufimus lemwót bè prubinsya

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Asya, ne Timuti. 5 Lemwót kul, deng le gna kól bè Truas, nangat le mi
ditu. 6 Bè syudad Flipay gónó me lemwót smakay kafal. Song lemwót
me bè Flipay, deng deng yóm mò ken bong gónó le gel mken du yóm
mambang laen dù bulung henoken. Limu kdaw me te él, omin me gefet
bè syudad Truas. Bè yó gónó me ston kul le Timuti, ne sotu fedyan me bè
yó.

Hol són kauy Pol bè Truas

7 Timbow kimel bè Kdaw Kehegnô, gotu me stifun mken yóm ken gónó
me hemtulón nawa yóm tehe katay Jisas, ne tmolok bélê le Pol efet sóól
buteng, abay se hayahen bè yó yóm bud kewóten. 8 Yóm dfél gónó Pol
tmolok yó, nô bè yóm sodò seel hol fi ta yóm gónô yó, ne tey dê solok
lemen. 9 Wen sotu ngà logi lomi lemnok boluyen Yutikus, myón bè tembó
beng. Bè yóm alì ktahà ktolok Pol, deng gefet bè Yutikus koo ktuken,
ngangen efet tódô kmifót, ne btang etlaan lemwót bè yóm getluhen sodò
seel yóm gónô yó. Bè yóm kgefet le béléen, deng sana matay. 10 Okóm
mnaul elaan Pol, tódô lemfen ta yóm ngà logi yó, ne lenkefen, monen,
“Bê ye htafa nawa ye. Tolo mowil he.” 11 Omin Pol yó bud motun ta na le
e mken. Ngang le stulón efet sut mata kdaw, omin me yó lemwót. 12 Ne
nwit le mulék ebè gónóen se yóm lomi lemnok deng bud mowil yó koni,
laen selen yóm kehyu nawa kem tuhahen.

Kógów le Pol ebè Militus

13 Gna hsakay Pol mi kafal kól bè Asus, fen le mlan tmonok kul. Yó he
tô kotun le bélê me yóm deng kduung me bè yó bè Asus. 14 Tahu se, bud
kewóten bè yó yóm kafal snakay me yó, bud slob dmuung bè Mitilin.
15 Kewót me bè yó, sendaw me te mohin, omin me mius bè Kiyos, yóm
sotu hungul udì nô te mohin. Hayahen bè yó, kól me bè Samus, yóm
sotu ngà hungul benwu nô te mohin. Bud hayahen bè yó, dmuung me bè
syudad Militus.
16 Deng nius me Ifisus, là móyô Pol slob bè yó, abay se là móyóen
ganggà bè prubinsya Asya, koso ebè Jirusalim nan e ten-gafit yóm Kdaw
Pintikus.

Són kudél Pol bè yó kem tuha gel malak bè Ifisus

17 Okóm bè yóm tolo knô me bè Militus, hangay Pol yó kem tuha gel
malak yó kem tau hemtahu bè Ifisus anì semlong le bè yó. Tahu se,
mógów le ebéléen.
18 Timbow le kól bè yó, mudél ebélê le Pol, monen, “Deng hónô tngón
ye yóm dou kmò kbut bè yóm kegdeku lem blóng ye bè yó bè prubinsya
Asya efet bè yóm kteyenu bélê ye. 19 Deng tódô hotuhu nawahu mimón
yóm hmò Dwata dou. Bè yóm kmou du, tey keheglaanu ne deng hilu

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

duléken ne tendo btang lewoku. Tódô henlelu mò du balù yóm kwen gel gfau lemwót bè yóm gel kessatul le dou yó kem dumuhu Ju. 20 Deng hónô tngón ye bè yóm gel ktoloku bélê ye, là kóe lenngayà tmulón du kuy yóm ktahuhen, senged se ke tmoloke bè gónón wen, duhen ke bè gónô ye. 21 Yó gel monu mò yó kem Ju dalang se yó kem tau là Ju le, monu, 'Hol ye hegsel ne knogol ye ne yó kem sidek gel nmò ye, beklil ye ebè Dwata ne, ne hemtahu ye bè Jisas, yóm hol gónó mogot.'

22 Ni ne," mon Pol, "bang bud kógówu ebè Jirusalim ne, abay se nimónu yóm khógówen dou yóm Tulus Dwata. Là kô tngónu du yóm angat bagiu ditu. 23 Tek sotu olo tngónu yóm deng eles hetngónen dou yóm Tulus Dwata bè ket benwu deng lanu. Yó hetngónen do angat bnanggù le ou, ne angat dê gónóhu glayam. 24 Okóm kem kunen ne myó du, là kô ngalihu du klowilu," mon Pol, "olo ke tô là henfuhu du yóm hmoen dou Jisas, duhen yóm ktulónu du bè kem tau yóm Tulón Hyu gbak ebè yóm lan Dwata tmóbóng kul.

25 Deng gotu tulónu lem blóng ye yóm kogot Dwata tau. Ne ni," monen, "tódô tngónu, sónen ni ne yóm kton ye lem uyóhu. 26 Tódô tulónu kuy ktahuhen bè nim kdaw ni, ke wen bélê ye hetlas, laen kô dù bud dou du ne, 27 abay se deng hónô tulónu kuy ne yóm kóyô Dwata bélê ye, laen kô dù bunihu bélê ye.

28 Hol ten-gama ye mò kmò ye, ne hol tenngel ye se yó kem dumu ye hemtahu deng hesegyoken kuy yóm Tulus Dwata. Hol sen-gyok ye yó kem tau deng hemtahu bè Dwata, yakà deng benli Dwata kul bè litô yóm Ngaen deng dsuen bélê tekuy. 29 Tódô eles tngónu se," mon Pol, "ke là bude nô bélê ye, angat wen sut lem blóng ye kem tau tmolok sekban. Yó kem tau yó, hol lómón ke ógóf lem bnes alì lóbô, gotu senkla le yu. 30 Ne angat wen kdawen," monen, "angat wen lemwót bè kuy kwen angat tmolok sekban, kóyô le ke gmung bélê le yó kem tau hemtahu. 31 Yó gónóhem mon, hol ye eles temgama. Hentulón ye nawa yóm deng tlu halayu tmolok kuy, ket kuy na sotu, senflósu kdaw ne kifu. Botong gel mosok lewoku bè yóm gel kehedemu kuy.

32 Ni ne," monen, "tódô hogotu yu bè Dwata, du he hol semgyok kuy. Hogotu kuy yóm Udél Dwata mò gónó ye temngón du yóm tey nawahen kuy, yó se hembegel kehtahu ye. Ne bè yóm udélen yó gónó ye gmuta du yó kem tóbóng angat blay Dwata bè kdê yó kem kun tau.

33 Yóm kegenu tehe nô lem blóng ye," monen, "là kóe na a deng mni filak bélê ye, duhen ke nes. 34 Deng hónô tngón ye se tódô dou tdok gmastu dou knô gomong se yó kem gel dumuhu. 35 Deng hdalangu kuy se bè yóm kmò tekuy nmò, sal gel wen gónó tekuy ma mò tóbóng yó kem dumu tekuy wen gónó le élél. Hol hentulón ye nawa dé yóm sotu tehe mon Jisas, yóm monen, 'Bong kligalen he kun yóm tau bemlay senta yóm tau benlay.' "

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

36 Timbow deng kudél Pol, ominen mtud bukolen dalang se yóm kdê le
bè yó, ne mni bélê le bè Dwata. 37 Ya tey sidek keskik le ke Pol yó kem tau
bè yó. Tódô sensekef le lel le melek du. 38 Yó gónón alì sidek kegnóm le
du, abay se yóm kmon Pol du, “Sónen ni ne kton ye lem uyóhu.” Glok le
momung ke Pol ebè yóm kafal gónón smakay.

Kehlós Pol ebè Jirusalim

21 1 Kogol yóm gotu kesbal me, ominen lemwót yóm kafal snakay
me, tódô me hekteng ebè Kos, yóm sotu hungul te mohin.
Hayahen bè yó, gefet me bè Rudis, bud sotu hungul te mohin. Timbow
me lemwót bè yó, bud me hlós ebè Patara. Bè yó gónó me kmó. 2 Ne bud
wen kafal ton me mógów ebè prubinsya Funisya, ne yó gónó me bud
smakay. 3 Tódô me hlós efet ton me Siprus fi bè iwóng me, yóm sotu
hungul te mohin, okóm tódô hekteng yóm kafal snakay me ebè prubinsya
Sirya, ne kmó me bè yó bè syudad Tayal. Bè yó gónó le hekmó yó kem
lulónen yóm kafal yó. 4 Wen yó kem tau hemtahu bè Jisas ton me bè yó,
ne hitu kdaw me nô bélê le. Mlan bè kun kfasang yóm Tulus Dwata, yó
gónó le mon du mò ke Pol, “Hol béi abay mógów ebè Jirusalim.” 5 Okóm
timbow deng hto yóm buteng me lemwót, tódô me bud lemwót. Glok le
gotu mung kum ebè kilil mohin yó kem tau hemtahu bè yó, balù yó kem
tuha libun le ne yó kem ngà le. Ne gotu me mtud bukol bè kilil mohin,
mni me bè Dwata. 6 Timbow deng kni me, omin me gotu sbal lemwót, ne
bud me motun elem kafal, mulék le se kul.

7 Ominen lemwót bè yó bè Tayal yóm kafal snakay me, hlós ebè
Tulimas. Bud me na ston yó kem dumu me hemtahu bè yó. Tek suloy me
bélê le. 8 Timbow hayahen bè yó, bud me lemwót, ngangen dmuung me
bè syudad Seseriya, bè yó hlós gónó me kmó. Mefet me bè Filip, yóm sotu
tau gel tmolok bè kem dumu benwu. Du se sotu bè yó kem hitu tehe nélék
le bè Jirusalim mò gel tmóbóng yó kem dumu tau hemtahu. 9 Wen fat
ngaen sawang libun nim Filip ni, wen khulung le tmugod ke Dwata se kul.

10 Timbow me deng legen udì bè yó, gdek se yóm sotu tau tugod Dwata
boluyen Agabus lemwót bè prubinsya Judiya. 11 Mógów ebélê me, ne tódô
nwahen yóm hilet Pol, gotu lébéden gu bè tihen ne bè sigelen. Yó udélen,
monen, “Ni se udél yóm Tulus Dwata, monen, lómón ni se angat nmò le
béléen yó kem dumuhen Ju bè Jirusalim, yóm fun nim hilet ni, ne angat
eted le elem tdok yó kem tau là Ju le.” 12 Timbow gungol me yóm yó, yó
gónó me gotu tô semblekel ke Pol yóm kógówen ebè Jirusalim.

13 Okóm mom mon Pol, “Moen de ke mkik ye? Ten-geed ye hemblat
nawahu nim nmò ye ni. Balù kihu nmò le béléu ditu bè Jirusalim, kihu
ke nfét le ou duhen ke hnatay le ou, syan ke lolou yóm kun kóyô Jisas.”
14 Timbow là gbólów me du, tódô bayà me, olo me mon du mò du, “Dwata
he mò du béléem yóm kun kóyô.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Timbow me bud legen udì bè yó, omin me gotu htifes ne lemwót me
subô ebè Jirusalim. 16 Wen se kem tau hemtahu lemwót bè yó bè Seseriya
mung kum, nwit le mi ebè gónô Mnasun, yóm tau lemwót bè Siprus. Bè yó
bélê le gónó me nô. Du se sotu tau hemtahu lemwót bè kbuten.

Kauy Pol ke Jim, yóm tau fen malak yó kem tau hemtahu bè Jirusalim

17 Yóm kgefet me bè Jirusalim, tey khódó le kum yó kem tau hemtahu
bè yó.
18 Hayahen bè yó, mung kum Pol nan e stulón ke Jim. Gotu le nô bè yó
snéen yó kem dumu tuha gel malak yó kem tau hemtahu bè yó. 19 Deng
kesfódó le, gotu tulón Pol kul se yóm deng nmò Dwata bè yó kem tau là
Ju le lemwót bè yóm ktoloken lem blóng le yó.
20 Tey kdóyón le ke Dwata bè yóm kungol le du yóm tulón Pol kul.
Ominen wen se kul tulón ke Pol, mon le, "Deng tódô kem tngónem ne
kóó yóm deng tey hilu libu tau Ju deng hemtahu bè Jisas, okóm tolo alì
mget klolò le du yóm hlau Musis. 21 Deng wen ne tmulón du bè yó kem
Ju hemtahu bè Jisas bè ni bè Jirusalim yóm gel ktolokem bè yó kem Ju
menwu lem blóng yó kem tau là Ju le. Yó kun gel monem, bê ye bud lolò
ne yó kem hlau Musis ne bud mon le gel tolokem yó kem tau, bê le bud
lolò ne yó kem hlau bè ktulì kem ngà ne yó kem dumu adat le. 22 Là galu
he ke là deng tngón le du yóm kkólem bè ni. Tedu se tô atul tekuy du nim
ni?" mon Jim.
23 "Yake tódô nmungem yóm mon me ni," monen. "Wen fat tau bè ni,
wen yóm tehe kul fasad bè Dwata. 24 Mungi kul ebè Gónô Dwata, gbóti
bélê le bè yóm klolò le du yóm sana hlolò lemwót bè khólós tekuy. Fen
bnayadem bli yóm angat dsù le anì hetbulud le mò ilô yóm deng kdeng
yóm tehe fasad le ke Dwata. Ke ton yó kem tau nim nmoem ni," mon Jim,
"tódô tngón le là tahuhen yóm gel gungol le, abay se ton le yóm kloloem
yóm hlau Musis.
25 Okóm bè yó kem tau là Ju le, deng tehe wen sulat hwit me ebélê le
mò gónó me tmulón du kul yóm olo hlolò me kul. Yó mon me sok wen
ken deng dsù ebè dwata kéng, hol bê le abay ken. Ne yóm litô, bê le abay
ken. Dalang se yóm utón ke là deng kó le du litóen, bê le abay ken. Ne hol
bê le abay mò samuk."
26 Tahu se, tódô nmung Pol yóm atul le yó. Hayahen bè yó, nwiten yó kem
fat tau, ne lolò le yóm sana hlolò lemwót bè khólós le. Kogolen bè yó, omin
Pol husek elem Gónô Dwata, tulónen bè yó yóm kdaw kehdeng le du yóm
khólós le, ne yóm kdaw kwen hedsù le ebè Dwata, yóm ket kul na sotu.

Kekfô le ke Pol

27 Deng móyónen hto ne yóm ghituhen kdaw klolò le du yóm kmò
khólós le yó, wen kem Ju lemwót bè prubinsya Asya mton ke Pol bè Gónô

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Dwata. Yó nmò le, senbeweg le yóm kdéen tau bè yó efet tódô senkfô
le Pol, hetê le, mon le, 28 "Ó kem dumu me tau Israél, tnóbóng ye mi.
Ni se yóm tau tendo tmolok bè yó kem dumu benwu. Yóm toloken yó,
hen-gnoken tekuy kem tau Israél, dalang se yóm hlau Musis, kkólen bè
nim Gónô Dwata nii. Lelen yó he hgolu yóm Gónô Dwata bè yóm kwiten
elemen yóm tau là Juhen. Deng nuléhen yóm hlau bè Gónô Dwata yóm
nmoen yó." 29 (Yó gónó le mon du yóm yó abay se deng tehe ton le bè
yóm syudad yó yóm le kmungen ke Pol Trufimus, yóm tau là Juhen
lemwót bè Ifisus. Ofo kul mon du ke deng nit Pol husek elem Gónô
Dwata.)

30 Bè yóm kesbeweg le yó, gefet bè yó kem dumu tau bè klamangen
Jirusalim, omin le gotu mlóy etu. Tódô sensogot le Pol, ne senkteng le ete
klósól yóm Gónô Dwata, ne henmung tnikeb le bengen. 31 Yó nmò le, tô
hnatay le Pol bè yó, okóm kendel gefet bè yóm kmandér yó kem sendalù
Rom yóm kwen tau sfatay bè Jirusalim. 32 Ominen kendel htaba yó kem
kfitanen ne yó kem sendalù le, tódô le kendel muluk elem blóng yó kem
tey tau sbung bè yó. Timbow ton yó kem tau yóm tey sendalù nalak yóm
kmandér, omin le yó temflok yóm kesboug le ke Pol. 33 Tódô hekteng ebè
Pol yóm kmandér ne kenfóen, ne hféten, botong lewu kdina fét le du.
Mudél yóm kmandér, monen, "Tau du de ni? Tedu salaen?" 34 Tódô le
gotu segeng hetê, okóm là sengeden yóm hentê le. Timbow là mdengen
kbalà le du yóm kmandér yó, tódô dóken yó kem sendaluhen anì nwit
le Pol ebè kamfù le. 35 Hol ndà Pol se yóm gónó maut yóm gónô gónó le
e mit du, tódô gotu sendlu yó kem tey tau bè yó. Tódô senkayang kem
sendalù eta Pol lem gónô, bà mon se tey dê tau tô semsalu du. 36 Sónmò le
tendo hetê huli ke Pol yó kem tey tau, mon le, "Hnatay tekuy."

Kbalà Pol kul

37 Hol le se deng tô husek elem kamfù yó kem sendalù, mon Pol se mò
yóm kmandér, "Hyu kô ke wen tulónu kóm."

"Na," mon yóm kmandér, "hulungi udél Grik kô? 38 Là uu du kô yóm
tau tehe lemwót bè Idyip, yóm fat libu tau mit suk nalaken ditu lem yóm
benwu là hyu menwu du, tô mit sfatay bè gubérnor?"

39 Mon Pol se, "Là ou du. Tauhe Ju dou, lemwóte bè syudad Tarsus,
yóm sotu benwu tótól snakuf prubinsya Silisya. Hnihu béléem anì nam
na hudél ou likót bè ni kem tau sbung ni." 40 Tahu se. Mdà ditu ta Pol bè
yóm hol són aut, ne hdaen eta sigelen anì là bud le hebnes yó kem tau.
Timbow laen dù bud hebnes, ominen mudél ebélê le bè udél Hibru, yóm
kul udél, monen,

22 1 "Yu kem dumuhu setwoli ne kem mau," mon Pol, "hol hnungol ye
balau du yóm tô nmò ye béléu ni." 2 Timbow gungol le mudél bè
udél Hibru, tódô le gotu neb. Yó mon Pol, 3 "Tauhe Ju se dou, lemwóte bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

syudad Tarsus, yóm benwu snakuf Silisya. Okóm mnagie bè ni bè Jirusalim, yó sem Gamaliyél yóm tehe tmolok dou. Tey mget ktoloken du dou yóm hlau Musis, yóm sana hlau yó kem fù tekuy ekni. Tey mget se yóm dou klolò ke Dwata lómón se yóm kuy yóm kdê ye mdà bè ni nii. 4 Tey tehe gel kehsideku yó kem tau lemolò yóm lan deng lolou ni, kóyóu ke gotu hnatayu lu. Gotu kenfóu lu, libun duhen logi, ne tenesu lu lem blanggù. 5 Baluen ke snólók ye yóm hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, dalang se yó kem geta mogot kukum lem blóng tekuy, ke kéngu nim monu ni. Bè yóm tehe kógówu ebè syudad Damaskus, wen sulat hnihu bélê le mò nitu ebè yó kem dumu le bè yó mò sulatu kemfô kdéen tau hemtahu bè yó. Tahu se, mógówe ebè Damaskus anì kenfóu lu, ne anì nfétu lu, ne nwitu lu ebè ni bè Jirusalim anì tnafak lu."

Ktulón Pol yóm kbut kehtahuhen bè Jisas
(Kul Nmò 9:1-19; 26:12-18)

6 "Bè yóm kógów me yó," mon Pol, "deng me moni bè Damaskus ne, deng dô móyón talak kemdaw, tódô gloufu se yóm tey layag temsang gu bè longit. 7 Ne tódóe gdouf bè tonok, sen-geng gungolu se yóm mudél, monen, 'Ó Sol, Sole, moen de ke alì hnayamen ou?'

8 Yó balau du, monu, 'Mau kóm de?' Bud monen se, 'Ou se yóm Jisas lemwót bè Nasarit, yóm tendo hnayamem.' 9 Yó kem dumuhu mung do," mon Pol, "ton le se kul yóm tey layag temsang gu bè longit, okóm là kô gungol le du kul yóm mudél ebéléu.

10 Ominu bud mon du, 'Tedu se tô nmou du?' Bud monen se kun, 'Mdai, ne hlósi ebè Damaskus. Ditu he gónóm temngón du yóm nmò deng olu Dwata etahem.'

11 Tahu se, mdae, okóm là kóe bud mton lemwót bè yóm tey layag yó koni. Tek sensalak le ou yó kem dumuhu hlós etu bè Damaskus.

12 Wen sotu tau bè yóm syudad yó boluyen Ananiyas. Yóm tau ni, tey tedeng kloloen du yóm hlau tekuy, ne tey kadat le du yó kem dumuhen Ju nô bè yó. 13 Yóm knóu bè yó, tódô mógów ebéléu, mdà klohoku, monen mò do, 'Ó Woli Sol, ni budi mton.' Tahu se, tódô sen-gengu se bud mton, ne temngele ebéléen.

14 Bud monen mò do, 'Deng néléken uu yóm sana kul Dwata yó kem tehe fù tekuy anì tngónem yóm hol kun kóyô, ne anì tonem Jisas, yóm alì tedeng kmoen deng hógówen, ne anì gungolem udélen ebéléem. 15 Yakà uu du fen gemtanud du bè kdéen tau yóm deng tonem ne yóm deng gungolem. 16 Na,' monen, 'béi tlek hanggà. Géhéli hbabtays, ne mnihi bè Dwata anì hol kóhen béléem yó kem salaem.' "

Khógów Dwata ke Pol ebè yó kem tau là Ju le

17 "Bè yóm deng bud kuléku ebè Jirusalim," mon Pol, "sotu kdaw mnihe lem Gónô Dwata. Bè yóm igou mni, tódô hegfan béléu Jisas, yóm hol

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gónó mogot. 18 Yó monen mò dou, monen, ‘Géhél tnagakem Jirusalim ne,
abay se henda yó kem tau ke tô tulónem o bè ni.’
19 Ne yó monu mò du, ‘Deng gotu tngón yó kem tau bè ni, yóm tehe
gel nmou. Deng tódô ketu yó kem kul gónó gel stifun yó kem Ju, gel
kemfô yó kem tau hemtahu béléem ne hensideku lu. 20 Ne sotuhen, bè
yóm khatay le ke Stéfén, yóm tau tehe gel tmulón kóm, nóe bè yó, ne tey
kehyu nawaw du yóm khatay le du yó. Hyu ou mentey kgal yó kem tau
semtudà du botu.’
21 Bud mon yóm gónóhu mogot mò dou, ‘Lemwóti ne, abay se mayuk
gónóhu e hógów kóm elem blóng yó kem tau là Ju le.’ ”
22 Tódô le gotu neb yó kem tau hmungol ke Pol efet gmonen yóm
khógów Dwata du elem blóng yó kem tau là Ju le. Bè yóm kungol le du
yóm yó, tódô le gotu segeng hetê, mon le, “Bê ye htahà klowilen. Hnatay
ye dé. Bê ye hlowil tau ke lómónen yó.” 23 Ya tey sidek khetê le, gotu
diwel le eta kem nes le, lel kfung gotu sohul le.
24 Omin yóm kmandér mdók yó kem sendaluhen anì nit le Pol husek
elem kamfù le. “Hol nfes ye,” monen, “anì tulónen yóm hol duón le du yó
kem dumuhen Ju.” 25 Tahu se, nfét le Pol anì hyu kfes le du. Bè yóm tolo
kfét le du, mudél Pol ebè yóm kfitan mdà bè yó, monen, “Là mulé ye udin
kô ke kendel tódô nfes ye yóm tau Rom ke là deng tngón ye du salaen?”
26 Timbow gungol yóm kfitan yóm udél Pol, tódô mógów ebè yóm
kmandér, monen, “Ten-gamahem kmoem du yóm tau yó, yakà tauhen
Rom.”
27 Ominen kendel mógów ebè Pol yóm kmandér, monen mò du, “Tahuhi
tau Rom kô?”
Mon Pol, “Tahuhe tau Rom se dou.”
28 Mon yóm kmandér, “Tauhe Rom snéen dou, bede tek benlihu yóm
kbalingu tau Rom, ne tey mebtes keblihu du.”
“Okóm dou,” mon Pol, “tódô lemwót bè ksutu yóm ktauhu Rom.”
29 Tódô sentagak le bè yó Pol yó kem tau tô mfes du. Balù yóm
kmandér, tey klikoen se kun, abay se tau Rom Pol, ne du hfét du kdina.

Kehdà le ke Pol bè solu yó kem tau hol geta mogot kukum

30 Bong yóm kmandér, kóyóen ke hol tngónen yóm alì duón le ke Pol yó
kem dumuhen Ju. Yó gónóm mon, bè yóm deng hayahen bè yó, hkóhen
yóm kdina fét Pol, ne gotu htabahen yó kem tau hol geta bè yó kem tau
demsù ebè Dwata, dalang se yó kem tau hol geta mogot kukum lem blóng
yó kem Ju. Ominen hangay ke Pol, ne hdaen bè solu le.

23 1 Bè yóm kdà Pol bè solu yó kem tau mogot kukum, nan na
temngel ebélê le, ominen mon du mò kul, “Kem dou dumu tau
Israél, bè dou kegnóm du, laen kô du tngónu ke mò blóngu ebè Dwata
efet nim kmoen ni.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Bè yóm kungol Ananiyas, yóm tau hol geta bè yó kem gel demsù ebè
Dwata, yóm udél Pol yó, botong monen ebè yó kem tau mdà klohok Pol,
“Hol tnufê ye sumóngen dé.” 3 Ne yó se kun balà du Pol, monen, “Kaem
Dwata he tmufê kóm, tau gel hemtedeng knô. Yó tô nmoem bè yóm
kyónem yó, knukumem ou hlanem bè yóm hlau tekuy. Igoem se deng
mom mulé du se kóm yóm hlau bè yóm lanem htufê dou.”
4 Yó udél yó kem tau mdà klohok Pol, mon le, “Tô natuem kô yóm tau
hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata?”
5 Bnalà Pol se lu, monen, “Tey, kem dou dumu tau Israél, là kô tngónu
du ke du yóm hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata. Ke tngónu, là kô
nmou du, abay se monen bè udél Dwata, ‘Béi mudél sidek ebè yóm tau
gónó ye galak.’ ”[z]
6 Timbow dilô Pol wen se Sadyusi ne wen se kem Farisi bè yó kem tau
mogot kukum, ominen hgel udélen, monen, “Kem dou dumu tau Israél,
ou snéen sotu Farisi. Dalang se yó kem tehe fuu, Farisi le snéen kul. Ni se
duón yóm kkukum ye dou ni abay se hentahuhu yóm angat klowil tau.”
7 Bè yóm kungol le du nim mon Pol ni, deng le mom gotu skaf mon yó
kem Farisi ne yó kem Sadyusi, ne deng mom gotu mesgólól nawa yó kem
tau kmukum bè yó. 8 Abay se yó kem Sadyusi, là kô hentahu le du ke wen
bud angat klowil tau. Ne là hentahu le du snéen ke wen hógów Dwata gu
bè longit, duhen ke wen lóyóf tau. Okóm yó kem Farisi, fen hentahu le
kul yó kem tlu yó. 9 Ngang le mò du yóm skuya mon yó koni efet le mom
gotu sefetê. Ominen wen bè yó kem Farisi gel tmolok hlau mdà lem blóng
le, ne hgel le udél le, mon le, “Laen dù salà ton me béléen nim tau ni” mò
ke Pol. “Déke wen tahu hógów Dwata gu bè longit stulón du, duhen ke
wen dumu nmò Dwata mò lanen stulón du.” 10 Deng mom lenwê le yóm
alì keseftê le yó. Botong tafa nawa yóm kmandér, hendemen ke senkteng
le Pol yó kem tau, ngem kà skó lówóhen lem blóng le. Tódô kendel dóken
yó kem sendaluhen anì géhél na le e nangay Pol anì nit le mulék ebè
kamfù le.
11 Bè yóm kifu yó, tódô hegfan bè Pol Jisas, yóm gónóhen mogot. Mdà
klohoken, monen mò du, “Hgelem nawahem, Pol. Deng tulónem o se bè
ni bè Jirusalim. Senged se angat nmoem ditu bè Rom.”

Katul le yóm khatay le ke Pol

12 Timbow hayahen bè yó, stifun yó kem dumu Ju sensatul le yóm kmò
khatay le ke Pol. Hyu deng eles senfasad le, mung du safà le, yóm là tagad
kken le ne là kinum le ke là deng ghatay le ke Pol. 13 Wen dô mukas fat folò
kwen le semsatul du. 14 Omin le mógów ebè yó kem tau hol geta bè yó kem
gel demsù ebè Dwata ne ebè yó kem tuha gónó le gel galak, yó mon le mò

---

[z] **23:5** Kehewà 22:28

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kul, “Deng wen tey senfasad me, mung du safà me. Yó senfasad me yóm là
tagad kken me ke là deng ghatay me ke Pol. 15 Yó tô atul me,” mon le, “yu ne
yó kem tau mogot kukum, fen ye kut tminok ebè yóm kmandér, anì nan na
bud hógów edini Pol, abay se hningón wen tô bud snólók ye béléen. Lemwót
yó dum kum, fen hnékét me bè lan.”
16 Okóm wen ngà fen gemklingu du nim sensatul le ni, bede ngà libun
Pol logi. Tódô mógów ebè kamfù yóm ngà logi yó koni, ne tulónen ke Pol
yóm deng gungolen. 17 Timbow gungol Pol se kun, ominen tmaba yóm
sotu kfitan, monen mò du, “Yake nitem nim ngà nii ebè yóm kmandér,
yakà wen tulónen du.”
18 Tahu se, niten etu, ne monen bè yóm kmandér, “Hmung yóm tau
bnanggù nim ngà logi ni, wen tulónen kóm kun.”
19 Omin yóm kmandér malak bè sigel yóm ngà logi yó koni, lifut
snólóken béléen, monen, “Tedu de yóm tô tulónem dou?”
20 Monen se, “Ó Sér, deng sensatul le Pol yó kem Ju wen glalen, hni le
béléem kun ke haya anì hwitem etu bélê le, ne bud hdà le lem blóng yó
kem tau hol geta mogot kukum. Hningón wen tô bud snólók le béléen
kun. 21 Okóm béem abay hwit etu bélê le, abay se deng wen mukas fat
folò hmékét du bè lan anì hnatay le. Hyu deng wen senfasad le, mung du
safà le, là tagad le mken ne minum ke là deng ghatay le du. Deng le gotu
hékét ne yó kem tau yó, nangat le yóm khógówem du etu.”
22 Yó mon yóm kmandér, monen mò du, “Hol béem abay tulón yóm
deng sebem dou ni.” Ominen hulék yóm ngà logi yó.

Kwit le ke Pol ebè Gubérnor Filik

23 Timbow deng mulék yóm ngà logi yó koni, omin yóm kmandér
tmaba lewu kfitan, monen mò kul, “Matul ye lewu latu sendalu mò fen
mógów tmonok ebè Seseriya, ne hitu folò fen kmudà, ne lewu latu tau
hulung mogot buyus. Kifu ni kedeng kewót ye, wen dô senga bong tau, na
ye e nomung Pol etu bè Gubérnor Filik. 24 Matul ye kem kudà mò tendo
sentufì snakay Pol. Hol tnanud ye do anì laen dù gfaen bè lan.” 25 Ne wen
sulat hwit yóm kmandér ebè Gubérnor Filik, yó monen,
26 “Ou Klodyus Lisiyas smulat du nim sulat ni mò hwitu ebéléem, Gubérnor
Filik. 27 Ó Sér, nim tau hwitu ebéléem ni, kenfô yó kem Ju, tô hnatay le.
Timbow tngónu tau Rom nim tau ni, yó gónóhu halaw du yó kem sendaluu
lem hólól le. 28 Deng hdau lem blóng yó kem Ju mogot kukum anì tngónu
yóm hol duón le du. 29 Okóm bè yóm dou kmò kilô du, laen kô dù salà tonu
béléen nim tau ni ke lewót gónó hmatay du duhen ke mò gónó bmanggù du.
Tódô lemwót bè kul là kesegtud nawa lemolò yóm kul hlau nim gónón gemdà
bè kukum ni. 30 Timbow wen mseb du dou yóm deng kessatul le hmatay du
yó kem Ju, yó gónóhu kendel hemwit du edyó béléem. Deng tulónu yó kem
tau alì dmuón du hyu ke dyó béléem gónó le kmamo du.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31 Tahu se, tódô lolò yó kem sendalù yóm dók yóm kmandér, nangay
le Pol yóm kifu yó, ne omin le lemwót. Ngang le mógów efet le kól bè
syudad Antipatris. 32 Tikóng hayahen bè yó, omin le gotu bud beklil
mulék yó kem sendalù mógów tmonok, fen le hlós mung ke Pol yó kem
sendalù smakay kudà. 33 Bè yóm kgefet le bè Seseriya, ogu le bè yóm
gubérnor yóm sulat, ne tebel le bè yó Pol. Omin le bud lemwót mulék
se kul. 34 Timbow deng senfala Filik yóm sulat, ominen smólók ke Pol
ke tedu yóm kun prubinsya gónó lemwót? Timbow gtukulen lemwót bè
Silisya, sotu kun benwu snakuf,
35 yó gónón mon du, “Hnungolu he yóm duón le kóm ke deng le sut bè
ni yó kem tau kmamo kóm.” Ominen yó mdók yó kem sendaluhen anì
nwit le Pol ebè yóm sotu gónô tehe hdà yóm tehe Hirod anì ditu gónón
hbentey du kul.

Keskukum le Pol bè solu Gubérnor Filik

24 1 Timbow deng limu buteng Pol kól bè Seseriya, kemtes se
Ananiyas, yóm hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, mung
du yó kem tuha gónó le gel galak yó kem Ju. Wen sotu begadu mung kul
snéen boluyen Tertulus. Mógów le ebè Gubérnor Filik. 2 Omin Filik htaba
ke Pol. Ne nbut Tertulus bè yó se mudél, tulónen yóm duón le ke Pol,
monen,
“Ó Gubérnor, tey menek kbenwu me yóm klawihem mogot benwu. Tey
wen kayen yóm benwu me lemwót bè yóm tóbóngem kum. 3 Tey kehyu
nawa me du yóm tóbóngem kum yó, tey bong keslamat me béléem.
4 Okóm ni, là móyóe gmanggà kóm. Hol henkodu me béléem anì nam
hnungol nim udì tulón me kóm. 5 Nim Pol ni,” monen, “són sembeweg
kem tau menwu nmoen. Sónmoen tendo hesbeweg kehedem kdéen Ju
bè klamangen benwu. Du se gel malak yó kem tau lemolò du yóm kun
tolok yóm tehe tau lemwót gu bè Nasarit. 6 Sotuhen,” mon yóm begadu,
“tô nuléhen yóm kum hlau bè gónô Dwata. Yó gónó me kemfô du, ne tô
hlan me bè kum hlau yóm tô kkukum me du. 7 Mom tódô nalaw yó kem
sendalù Kmandér Lisiyas bélê me, 8 ne monen mò kum, ‘Skukum ye ditu
bè solu gubérnor.’ Ke snólókem nim Pol ni, tódô tngónem béléen yóm kdê
duón me du.” 9 Timbow deng kudél yóm begadu, omin le gbót dmelem se
kul yó kem dumu Ju, ne bud mon le, “Là kóen kéng yóm udél begadu yó
dé.”

Kbalà Pol kul bè solu Gubérnor Filik

10 Omin Filik hudél ke Pol. Ne mudél se Pol, monen, “Deng tey kegenem
ne mogot kukum lem blóng me, Gubérnor, yó gónón hyu nawahu ke
bnalau lu bè ni bè soluhem. 11 Deng sfolò lewu butengen ni ne,” mon Pol,
“yóm kógówu ebè Jirusalim naw e tô tmaba bè Dwata bè yó. Baluen ke

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

snólókem yó kem dumu tau yóm kógówu etu yó. 12 Ni kem tau kmamo
dou ni, là kô ton le du béléu ke naw e mit skuya mon lem Gónô Dwata,
duhen ke senbewegu yó kem tau bè yó. Laen dù kô tau senbewegu bè yó
kem kul gónó gel stifun yó kem Ju le snéen. Laen se dù tau senbewegu
balù kihu gónóhu nô bè yó bè Jirusalim. 13 Kdê ni kem tifù le dou ni, laen
dù gónó le hegfan du yóm hol ktahuhen.
14 Là kóe myak tmulón du kóm, Sér, yóm klolou yóm sana Dwata lolò
yó kem tehe fù me ekni, tódô lolou bè yóm kun kehlan du Jisas, yóm
deng mon le tolok sekban. Okóm yóm kdê snulat bè hlau Musis, gotu
hentahuhu se dou. Dalang se kdê yó kem snulat yó kem tehe gna tugod
Dwata ekni, gotu hentahuhu snéen. 15 Ni kem tau kmamo dou ni," mon
Pol, "tódô senged se yóm hendón nefet nawa me, duhen yóm angat bud
klowil Dwata kdéen tau, tau hyu nmò le senged se ke tau sidek nmò le.
16 Yó gónóm mon, tódô hotuhu gelu dou mò du yóm tedeng anì laen dù
blóngu ebè Dwata duhen ke ebè kem dumuhu tau.
17 Deng tey hilu halayu ne là bud gemdà bè Jirusalim," mon Pol. "Bè
yóm lomi kógówu naw e eted yóm filak mò blay bè yó kem tau élél bè yó,
ne wen tô hedsuu ebè Dwata. 18 Bè yóm tolo kmou du nim ni, wen kem
tau Ju mton do lem Gónô Dwata, deng deng ne klolou du yó kem hlau
lemwót bè khólós me. Laen dù tau sbung klohoku, ne laen se dù gungolu
tau hebnes. 19 Okóm wen bè yó kem Ju lemwót ditu bè prubinsya Asya nô
bè yó. Yake lu dé mógów edini ne kmamo dou bè soluhem ke wen tô tifù
le dou. 20 Sotuhen, ni kem tau mdà gu bè ni ni, mò le là tmulón du bè ni
du ke wen se salà tehe ton le béléu bè yóm tanay kehdà le dou bè solu yó
kem tau hol geta mogot kukum bè yó kem Ju. 21 Déke yó duón le do bè
yóm tehe kehgelu udélu lem blóng le, yóm kmonu du. 'Hentahuhu yóm
angat bud klowil tau hulin kdaw.' Dô ni se duón le dou, Sér," mon Pol.
22 Bong ke Gubérnor Filik kun, deng hónô tngónen ne yóm mò klan
yóm ktolok Jisas, yó gónón temflok du yóm udél Pol, yó monen, "Bê
tekuy tagad hendeng he. Na kuy hangat Kmandér Lisiyas sok kól dini."
23 Ominen mdók yóm sotu kfitan anì hlós kbentey le ke Pol, okóm là
kenbéen du ke wen wè Pol mógów ebéléen mò fen bemlay du yóm wen
muhen du.

Ktolok Pol ke Gubérnor Filik ne tuha libunen

24 Sotu kdaw bè yó, bud mógów ebè yó Gubérnor Filik, mung du tuha
libunen boluyen Jusila. Libun Ju se kun nim Jusila ni. Omin Filik hangay
ke Pol anì hnungol le yóm tulónen bè yóm kehtahu bè Krays Jisas. 25 Bè
yóm igò Pol mudél, wen gtóngen bè yóm kebtol nawa, ne bè yóm khulung
mafas nawa, ne yóm angat kehdà Dwata kdéen tau bè soluhen. Botong
likò Filik bè yóm kungolen du, tódô tenfloken kudél Pol, monen, "Nan
geblà yó he. Tódô bud tinoku uu he ke wen urasu." 26 Ket kiwól Filik

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hangay ke Pol ne stulón du. Yó hol nô bè nawahen ke wen filak blay Pol du.

27 Bè yóm gewu halay Pol nô bè yó, tólóng tau ne tles gubérnor, boluyen Porsyus Fistus. Okóm ke Filik kun, kóyóen ke hol hyu nawa le ebéléen yó kem Ju, yó gónón là hewà ke Pol.

Kdà Pol bè solu Gubérnor Fistus

25 1 Hanà tek tlu kdaw Gubérnor Fistus gdek bè prubinsya Judiya, kendel lemwót bè yó bè Seseriya hlós ebè Jirusalim. 2 Bè yóm kkólen bè yó, lemwót yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tau gónó le galak yó kem Ju, mógów le ebéléen na le e tulón du yóm duón le ke Pol. Ya tey kesefni le du béléen 3 anì hangayen Pol ebè Jirusalim. Yakà deng eles sensatul le du yóm kmò khékét le du bè lan. 4 Okóm mon Fistus mò kul, “Là. Tolo bnanggù bè Seseriya he Pol ne móyóne mulék etu se dou. 5 Yake wen bè yó kem mogot kukum bélê ye mung dou anì ditu he gónó ye kmamo du ke wen salaen.”

6 Wen dô wolu duhen ke sfolò buteng Fistus nô bè Jirusalim, ominen bud mulék ebè Seseriya. Timbow hayahen bè yó, myón bè gónó le gel skukum, ne hangayen Pol. 7 Bè yóm kkól Pol bè yó, tódô gotu snibut yó kem Ju lemwót bè Jirusalim. Tey dê yó kem sidek tifù le du, okóm là sem mdengen gónó le hegfan du yóm ktahuhen yóm tifù le du yó. 8 Bnalà Pol lu, monen, “Laen kô deng gónóhu mulé du yóm sana kum hlau mi kem Ju, duhen ke deng nuléhu yóm kum hlau bè Gónô Dwata, duhen ke udin yóm tau hol geta bè Rom, laen kô deng gónóhu mulé du.”

9 Okóm ke Fistus kun, kóyóen ke hyu nawa le ebéléen yó kem Ju, yó gónón mon du mò ke Pol, “Móyói kô ke nitu uu ebè Jirusalim anì senkukum tekuy ditu nim knukum ni?”

10 Okóm mon Pol, “Ni denge mdà bè gónóen kmukum yóm tau henged lówó yóm tau hol geta bè Rom. Hyu ke bè ni ne gónó ye kmukum dou. Tódô tngónem se kóm, Sér, laen kô dù salau bè yó kem dumuhu Ju. 11 Ke deng wen gónóhu mulé udin, ne ke wen nmou mò bang gónóhu matay, bong knóón ke mataye. Okóm ke là tahuhen nim duón le dou ni, là kukum du ke tô blayem ou elem tdok le. Yó kóyóu ni,” mon Pol, “ke Sisar kmukum dou, yóm hol geta bélê tekuy.”

12 Bè yóm kungol Fistus du yóm udél Pol yó, tódô stulón bè yó kem tau smugung béléen, ominen mon du mò ke Pol, monen, “Ke móyói ke Sisar fen kmukum kóm, hwitu uu etu sen ebéléen.”

Kdà Pol bè solu yóm sotu tau hol geta boluyen Agripa

13 Deng malù legen bè yó, gdek bè Seseriya Agripa, yóm sotu tau hol geta mogot benwu, mung du libunen Birnis. Yó nógów le nan e hnódó Fistus bè yóm lomi kyónen bè gubérnor. 14 Timbow deng dô hilu kdaw le

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ne kól bè yó, omin Fistus tmulón ke Pol bè Agripa, monen, “Wen tau bè ni boluyen Pol, tódô tebel Filik lem blanggù. 15 Bè yóm tehe le kógówu ebè Jirusalim, gotu klamo le béléu nim tau ni yó kem geta gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gel malak bè yó. Tey kni le du béléu anì tódô tô hfatayu. 16 Okóm monu mò kul là kum udin du kem tau Rom ke kendel tódô hfatay me yóm sotu tau tnifù ke là na knukum du anì gungol balaen du yó kem tifù le du.

17 Glok le gotu mógów edini yó kem tau kmamo du. Hayahen bè yó, myóne bè yóm gónó kmukum, ne ominu hangay ke Pol. 18 Gna le mudél yó kem tau kmamo du. Ofo do ke wen hol sidek duón le du, okóm là. 19 Sotu geklinguhu bè yóm gónó le seglius, tódô lemwót bè yóm kul kehtahu, ne bè yóm sotu tau boluyen Jisas. Deng tehe matay yóm tau yó, okóm kun kmon du Pol deng bud mowil. 20 Là tngónu du dou mò kehedeng du yóm sentulón yó. Yó gónóhu smólók ke Pol ke móyô mógów ebè Jirusalim anì knukum ditu. 21 Okóm là móyóen. Mom yó kóyóen ke na le bnentey bè ni anì Sisar fen hemdeng kmukum du. Ne yó se nmou, wen gel hbenteyu du bè ni efet kól bè yóm kdaw kehwitu du ebè Sisar bè Rom.”

22 Mon Agripa mò ke Fistus, “Móyóe se dou mungol du udélen yóm tau yó.”

“Haya he,” mon Fistus, “kungolem du.”

23 Tahu se. Timbow hayahen bè yó lemwót Agripa lewu le libunen, mógów le ebè yóm gónô gónó le gel skukum. Tey dê bè yó kem tau hol geta bè yó kem sendalù mung kul, dalang se yó kem tau genlal bè yóm syudad yó. Tódô kdê le gotu lemsek du yóm nes alì tilob. Omin Fistus hangay ke Pol. 24 Tahu se, gdek bè yó Pol. Omin Fistus mdà, monen, “Datù Agripa, ne yó kem dumu tau nô bélê me bè ni. Ni se yóm tau alì klamo yó kem Ju bè Jirusalim, dalang se yó kem Ju bè ni bè Seseriya. Sónmò le gel hetê, gel mon le, ‘Tódô géhél hnatay ye’ mò ke Pol. 25 Okóm yóm dou ksólók du, laen kô bang salà tonu béléen ke gónón matay. Ne kun kóyô nim tau ni ke Sisar fen kmukum du, ne tódô nmungu yóm kóyóen, angat hwitu ebè Sisar. 26 Okóm,” mon Fistus, “ke hkukumu ditu yóm tau ni, laen dù bang utómu lem sulatu ebè Sisar se ke wen salaen. Yó gónóm mon, hdau lem blóng ye nim tau ni, hol néen bè soluhem, Datù Agripa. Déke wen snólók ye béléen yóm mò bang utómu lem sulat. 27 Abay se bè dou kmò kehedem du, là kô naw e tódô hwit du etu hkawang nim tau bnanggù ni, ke là snulatu du yóm hol duón le du.”

Kbalà Pol yóm tifù le du

26 1 Omin Agripa mon du mò ke Pol, “Yó kun, bnalaem yóm tifù le kóm.” Tahu se, mdà Pol, bnalaen lu, monen, 2 “Datù Agripa, tey bong kehyu nawahu bè nim kdau bè soluhem ni anì hnungolem balau du

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó kem dê tifù le dou yó kem dumuhu Ju. 3 Tódô kem tngónem ne kóm
yóm adat tekuy kem Ju ne yóm gónón gel mesgólól nawa tekuy. Ni nam
henklingu ou likót.
4 Tódô gotu tngón yó kem dou dumu Ju yóm dou klowil mbut bè hanà
kegenu udì, kewóten bè yóm tehe knóu bè yóm dou benwu efet yóm knóu
bè Jirusalim. 5 Ke yó dum tulón le yóm ktahuhen, deng hónô tngón le ou
se sotu bè yó kem Farisi, alì megdidif lemolò yóm hlau Musis. 6 Yó gónóhu
mdà bè soluhem ni, duón le dou yóm alì kegtud nawahu yóm tehe fasad
Dwata yó kem tehe fù tekuy ekni, duhen yóm angat bud klowil tau. 7 Bud
ni snéen gentud nawa tekuy kem Ju nim kmoen ni. Yó gónó tekuy tendo
tmaba ebè Dwata, kemdaw ne kifu. Ni se, Datù, alì duón le dou yó kem
dumuhu Ju. 8 Moen de yóm kdê ye sbung bè ni ni ke alì mgel bélê ye
hemtahu du ke gbek Dwata hlowil du yóm tau deng matay?
9 Tehe yu ekni," mon Pol, "tey kekbéu du se dou yó kem tau hemtahu
bè Jisas, yóm tau tehe lemwót bè Nasarit. 10 Bè yóm tehe knóu bè
Jirusalim, benlay le ou kwalis yó kem geta bè yó kem tau gel demsù ebè
Dwata anì gbeku heblanggù yó kem tau Dwata. Tahu se, tey deng dê ne
tau heblangguu. Ne ke yó kóyô yó kem tau mogot kukum ke hfatay le
lu, tey bong óyóu snéen dou. 11 Tey deng dê duléku ne hemsidek kul lem
yó kem kul gónó gel stifun yó kem Ju. Yó hol kóyóu ke tebel le yóm kul
kehtahu bè Jisas. Lemwót bè yóm alì kebutu kul gloku mebel kul ebè
dumu benwu."

Ktulón Pol yóm kbut kehtahuhen bè Jisas
(Kul Nmò 9:1-19; 22:6-16)

12 "Yó se tehe tô hendufu bè yóm tehe kógówu ebè Damaskus," mon
Pol, "naw e tô nebel ditu yó kem tau hemtahu bè Jisas. Glok le hemwit
dou sulat yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata anì wen kwalisu
mò du yóm tô nmou yó. 13 Timbow deng móyónen gtungu kdaw bè
yóm kógówu yó, Datù, tódô gloufu yóm tey layag temsang gu bè longit,
botong kéng nóng kdaw. Yóm layag yó, tódô olohen temfeng dou ne yó
kem dumuhu. 14 Tódô me gotu gdouf bè tonok yóm kdê me. Ne gungolu
se yóm mudél ebéléu bè udél Hibru, monen, 'Ó Sol, Ó Sol, moen de ke alì
hnayamem ou? Là kô gbekem tô matù du yóm dou knóyô.'
15 Ne monu se, 'Mau kóm de?'
Bnalaen se ou, monen, 'Ou se Jisas, yóm alì hnayamem. 16 Mdai ne,'
monen. 'Yó gónóhu hegfan béléem ni, abay se deng néléku uu mò gel
hógówu. Angat tulónem bè dumu tau yóm deng tonem kemdaw ni, ne
yóm angat bud gel hegfanu béléem hulin kdaw. 17 Bè yóm angat gel
khógówu kóm,' monen, 'sok wen gfaem lem blóng yó kem dumuhem
Ju, dalang se lem blóng yó kem tau là Ju le, angat bud gel lenwau uu
he. 18 Lemwót bè yóm angat ktolokem kul,' monen, 'angat mkó bélê le

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kbutô le. Angat tnagak le yóm gónón kmifu, ne mili le elem yóm gónón lemayag. Angat le gewà gu lem tdok Seitan, ne mili le elem hólól Dwata. Lemwót bè yóm kehtahu le béléu, angat hnifót Dwata salà le, ne baling le tau Dwata se kul.' "

Ktulón Pol yóm hmò Dwata du

19 Bud mon Pol, "Yóm deng hegfan Dwata béléu ni, Datù Agripa, hol là gbeku du ke là nimónu du. 20 Bè syudad Damaskus yóm hol tanay benwu gónóhu tmolok, ominu bud tmolok bè Jirusalim, efet lenngebu klamangen benwu yó kem tau Israél, ngangen ne efete tmolok lem blóng yó kem tau là Ju le. Yó gel monu bè yóm ktoloku, 'Hegsel ye ne, ne nimón ye Dwata. Hdilô ye bè kmò ye yóm deng kehegsel ye.' 21 Bè nim gel nmou ni, Sér, ni se lewót gónó le kemfô do lem Gónô Dwata yó kem dou dumu Ju, ne gónó le tô hmatay dou. 22 Bede sal gel tnóbóng Dwata ou, efet nim kdaw ni. Yó gónóhu mdà bè ni lem blóng ye. Yóm toloku yó, yó se toloku bè kdéen tau, bè yó kem tau leneken kkólen bè yó kem tau lebangen. Kdê yó kem dou tolok, sal gel segtón ebè yóm kul gel tulón yó kem gna tugod Dwata ekni, dalang se yóm kun tehe tulón Musis. Yó tehe gel tulón le, 23 mon le nan na glayam he yóm Misaya, yóm deng nélék Dwata mò hkamalen yóm klamangen, ne nan matay, okóm bud mowil. Du se hol tanay hlowilen laen tul bud katayen mò gónón hton du bè kdéen tau yóm lan le gmuta du yóm klowil laen dù sónen, tau Ju kkólen bè yó kem tau là Ju le."

24 Yóm igò Pol tolo mudél, tódô hetê Fistus, monen, "Lengel matahem yóm uu, Pol, abay se gedlug hennagiem."

25 Mon Pol, "Là, Sér. Là kóen lengel matahu. Hol tahu duhen nim tulónu ni." 26 Omin Pol beklil ebè Agripa, monen, "Senged se kóm, Sér, là kóe na a likò tmulón du kóm ni kem ni. Kegnómu du deng gotu tngónem kóm nim monu ni, abay se laen kô dù tau bè benwu tekuy ke là tngónen du. 27 Hentahuhem kô kóm, Sér, yóm tehe gel mon yó kem gna tugod Dwata? Tngónu," mon Pol, "hentahuhem."

28 Bnalà Agripa Pol, monen, "Yó kô hendemem ke kendel tô henbalingem ou tau hemtahu bè Jisas?"

29 Bud mon Pol se, "Kihu ke kendeli hemtahu ni, duhen ke nan legen he, hol hnihu uu bè Dwata, Sér, senged se ni kem dumu tau hmungol do ni, anì mkél ye béléu bè yóm dou kehtahu bè Jisas, syan ke là gbunù ye du ni dum kfét le dou kdina ni."

30 Timbow deng kudél Pol, tódô mdà Agripa yóm tau hol geta, dalang se yóm gubérnor ne Birnis, ne yó kem dumu tau myón bè yó, gotu le lemwót. 31 Timbow le kól bè lewà, stulón yó kem tau, mon le, "Laen kô duón gónón matay tau tu, duhen ke gónón geblanggù." 32 Mudél se Agripa ebè Fistus, monen, "Ke là yó dum kóyóen hkukum bè Sisar, hyu ne ke tódô hewaem."

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kewót le Pol ebè Rom, yóm yê yó kem syudad bè Itali

27 1 Timbow deng gefet bè yóm kdaw kehwit le kum ebè benwu
Itali, wen sotu tau Rom boluyen Julyus fen mogot ke Pol ne yó
kem dumu tau bnanggù homong hwit le. Nim Julyus ni, kfitan bè yóm
sotu lumbuk sendalù Rom boluyen “Kem Sendalù Sisar.” 2 Motun me te
kafal bè yó bè Seseriya, yóm sotu kafal lemwót bè syudad Adramityum.
Nim kafal snakay me ni, wen gónón na slob bè yó kem syudad nô bè kilil
mohin snakuf Asya. Mung kum Aristarkus, tau Masdunya lemwót bè
syudad Tisalunika.

3 Deng hayahen bè yó, dmuung me bè yóm sotu syudad boluyen Sidon.
Tey hyu nawahen ebè Pol yóm kfitan Julyus, tódô bayaen yóm nan keslob
bè yó kem dumuhen hemtahu bè yó anì wen tóbóng le du yóm wen muhen
du. 4 Timbow me bud lemwót bè yó, wen tey lenos semlong kum. Yó gónó
me hmilol yóm hungul te mohin boluyen Siprus anì wen gónó me geklung
bè yóm tey lenos. 5 Yó lan me mówóng, mius me bè prubinsya Silisya ne bè
prubinsya Pamfilya, ne na me dmuung bè Mira, yóm sotu syudad snakuf
Lisya. 6 Timbow ton yóm kfitan mentey kum yóm sotu kafal lemwót bè
syudad Aliksandriya mógów ebè Itali, yó nmò me bud me mili edu.

7 Timbow me lemwót bè yó, tey ganag yóm kafal snakay me, bà mon
tey lenos te mohin. Tey deng dê ne kdaw me, omin me mius bè yóm
benwu boluyen Snidus. Tódô tô henkteng me yóm lan me yó, okóm là
gbek me du. Yó gónó me heklung bè yóm sotu hungul udì te mohin
boluyen Krit. Ngangen ne mius me bè yóm benwu boluyen Salmun. 8 Yóm
kógów me yó, tódô me kem mówóng hmilol kilil, bede tey mgel kógów
me. Ngangen ne gefet me bè yóm sotu ngà benwu gónó le gel dmuung
bè yó bè Krit, yóm boluyen Lusuk Menek. Nim gónó me dmuung ni,
là mayuken bè yóm sotu benwu boluyen Lasya. 9 Lemwót bè yóm tey
kganag kógów me yó koni, deng mom gafiten mi yóm alì ksidek kdaw, là
buden hyu ke hlós yóm kafal. Ne mon Pol mò kul, monen,

10 “Ó kem dumuhu, tódô tngónu ke hlós tekuy ni, angat gbà nim kafal
tekuy ne angat gotu btang yó kem lulónen, ne déke wen matay bélê
tekuy.” 11 Okóm là dog hnungolen ke Pol yóm kfitan mentey kul. Mom yó
hnungolen yóm tau mit kafal ne yóm tau funen. 12 Yóm lusuk gónó me
dmuung yó, là hyuhen ke geslà bè yó yóm bulónen alì sidek kdaw. Alì
mlom óyô le hlós ebè Finik mò gónó le nô bè yóm bulónen sidek kdaw,
abay se yóm Finik, sotu lusuk bè Krit malù geklung bè lenos, abay se
smolu e desdef.

Kbel lenos bong te mohin

13 Timbow mbel fi bè iwóng me yóm lenos hyu, omin le tnana tô
lemwót ebè Finik, ofo kul ke géhél le gefet bè yó. Omin le kemteng eta

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm blangawen, ne tódô le mówóng hmilol Krit. 14 Okóm là legenen bè
yó, deng na a mbel gu lem bulul yóm tey lenos bong. 15 Tikóng glumfak
bélê me yóm tey lenos yó, là kóen bud tedeng ne kógów yóm kafal. Tódô
bayà yó kem tau mit du anì tódô gmung bè lenos.
16 Bè yóm kiwes me bè Kawda, yóm sotu hungul udì te mohin fi bè
kwanan me, malù me geklung bè lenos. Ya tey keglayam me semketeng
du eta kafal yóm ówóng udì. 17 Ne wen tébéd hget bkes le bè lówó yóm
kafal bong snéen. Yó knikò le, kô gemlan bè gónón là ngelem bè kilil yóm
benwu fi bè iwóng me boluyen Libya, déke gebeng le lem yóm helek bè
yó, ngem kà gbaen yóm kafal. Yó gónó le gotu mkó yóm layal yóm kafal,
tódô bayà le ne yóm kafal anì tódô mung bè lenos.
18 Yóm tey lenos bong yó, bà udì ke dog teflok. Tikóng hayahen bè yó,
nbut le ne gotu tmudà yó kem lulón le elem mohin. 19 Ne bud hayahen bè
yó, gotu tudà le elem mohin yó kem ngom kafal. 20 Tey dê kdawen là kô
me mton kdaw, balù inab blotik là kô ton me du. Tódô senflósen yóm tey
lenos bong. Là kô bud hendem me du ne ke bud me mowil.
21 Ya ni du kem tau mit du, là kô getngón le du mken. Mdà lem blóng
le Pol, monen, “Ó kem dumuhu, ke tehe nimón ye yóm monu, là kô deng
gtagak tekuy du he Krit, ne là kô ni du se gfà tekuy, ne là se wen gtudà
ye elem mohin. 22 Okóm ni,” monen, “hol hnungol ye ou. Hgel ye nawa
ye, laen kô dù lana bélê tekuy he yó, balù sotu, olon yóm kafal angat gbà.
23 Yó gónóhu mon du yóm monu ni, abay se ebuteng wen hógówen ebéléu
gu bè longit yóm Dwata mfun dou, yóm tendo nimónu. 24 Yó monen mò
dou, monen, ‘Béi hlikò, Pol, nam na gemdà bè solu Sisar he. Lemwót bè
yóm kkodu Dwata kóm, tódô gomong mowil béléem yó kem dumuhem
nô lem kafal ni.’ 25 Yó ne, kem dumuhu,” mon Pol, “hgel ye nawa ye. Tódô
snaligu yóm deng tulón Dwata dou. 26 Okóm,” monen, “angat wen hungul
te mohin gónón e dmungkul tekuy yóm lenos ni.”
27 Botong sfolò fat butengen kegenen tendo mówóng kum lenos bè yóm
mohin boluyen Miditiranyan. Hol btang sóól buteng se bè yóm gesfoloen
fat buteng, tódô gnóm yó kem tau mit kafal yóm deng kloni me bè benwu.
28 Gloken wen blat hloyol le elem él mò gónó le bemtes du yóm kngelemen.
Tanay kebtes le du, lewu folò difuhen elaan. Legen udì bè yó, bud bentes
le, ne yó kngelemen olon sfolò limu difu. 29 Yó tnafa nawa yó kem tau mit
kafal, kô glaf bè hagang yóm kafal. Yó nmò le, hloyol le fat blangaw bè
sekéen anì là gógówen elem botu bè kilil mohin yóm kafal. Ya tey kehdón
le du ke olò géhél mwas. 30 Yó kem tau mit kafal, tô tilów le mebel lan le
hewà. Yó nmò le, hloyol le elaan yóm ówóng udì ne hningón tô hloyol le
bè kulu kafal yóm dumu blangawen, ne hlós lan le tô hewà. 31 Okóm mon
Pol mò yóm kfitan ne yó kem sendaluhen, monen, “Ke tô le hewà yó kem
tau mit kafal, laen kô na a mowil bélê ye.” 32 Tahu se, gotu kenleng yó kem
sendalù yóm tébéd fét yóm ówóng udì ne hebtang le lem mohin.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33 Tikóng deng móyónen mwas bè yó, nubug Pol yó kem tau anì mken
le, monen mò kul, “Deng sfolò fat butengen ni ne kegen ye hembala du
yóm gfà tekuy ni, ne là dog getngón ye du olò mken. 34 Olò ye na mken
dé anì mgel ye. Laen kô tau angat lana bélê tekuy, balù sotu.” 35 Timbow
deng kudél Pol, nwahen yóm mambang ne nan mni bè Dwata bè yó lem
blóng le. Deng kekbéngen du, ominen mken. 36 Timbow ton yó kem dumu
tau, ominen yó malù mgel nawa le, ne gbót le mken se kul. 37 Yó kwadag
me nô lem yóm kafal yó, lewu latu bud hitu folò nem kdê me. 38 Timbow
deng kken le, omin le gotu tmudà du elem mohin yóm halay lulón le anì
malù maan yóm kafal.

Kegbà yóm kafal

39 Timbow deng mwas bè yó, mton le benwu ne yó kem tau mit kafal,
okóm là dilô le du. Ton le wen lusuken, ne tey hyu helek bè kililen. Ne yó
hendem yó kem tau mit kafal ke tódô bè yó bè yóm lusuken yó gónó le
tmilów htengen du yóm kafal. 40 Gotu kenleng le fét yó kem blangawen,
tódô hebtang le elem mohin. Ne ntó le snéen yó kem fét yó kem kwa gel
semtódô kógów yóm kafal. Ne omin le hekteng eta yóm layal bè kulu
yóm kafal anì tedeng kwiten du ebè yóm lusuken yóm lenos. Ne tahu se,
hlós me ebè kililen. 41 Okóm deng mom gtengen lem helek kulu yóm kafal
bè yóm gónón là ngelem mohin, tódô gotu gbà sekê yóm kafal bè yóm tey
lewók yó.

42 Yó tô atul yó kem sendalù, tô gotu hnatay le yó kem tau bnanggù
nwit le anì là kmohung le ebè kilil yóm benwu tô nefet le, déke mo le
mom mlóy. 43 Okóm là móyóen yóm kfitan ke matay Pol, yó gónón mólów
kul, ne monen mò yó kem tau, “Kdê yó kem hulung kmohung, gna ye
kmohung ebè kilil ne kuy.” 44 Tahu se, gotu le kmó. Ominen gotu hekmó
yó kem là hulungen kmohung. Són yó lowil le kul, són yó kem sufà kfal
lemkà bè yóm kafal. Gotu me se gefet ete kembu, laen se dù lana bélê
me.

Kgefet le bè Marta, yóm sotu hungul te mohin

28 1 Timbow me deng gotu nô te kbu, wen tau tmulón du kum,
Marta kun boluy yóm hungul yó. 2 Tey khódó le kum yó kem tau
menwu bè yó. Kendel le hbong bélê me ofi mò gónó me mnalang, bà mon
tey tnaw, lel kulón.

3 Yó nmò Pol, gbót ma koyu. Tikóng suen lem ofi yó kem koyu nwahen,
wen tey ulal tódô hewà gu lemen lemwót bè yóm kkinien. Tódô téwéng
bè tdok Pol. 4 Timbow ton yó kem tau menwu bè yó yóm kékéten ke
Pol yóm ulal yó, stulón le, mon le, “Déke tehe wen dô bnonoken tau ni.
Kun bagì là matayen lem mohin, okóm ni là hewuhem du.” 5 Okóm tódô
hilik Pol yóm ulal yó, ne bkas elem ofi, ne là se kô gnóm Pol du teduken.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Sónmò yó kem tau mangat kboloken, duhen ke tódô mugod matay bè
yó. Tey kegen le mangat du, okóm laen dù hemenen. Bud nili le kehedem
le du, hendem le kô du se yóm sotu dwata.
7 Yóm tau mogot du yóm benwu yó, boluyen Publiyus. Moni bè yóm
gónó me nô bè yó yóm kun tonok. Tey tilob khódóhen kum, hyu tinoken
mi ebè gónóen. Tlu kdaw me nô bè yó bè gónóen. 8 Bede yóm mà
Publiyus, wen desen, kinì ne mkê litô. Glok Pol na a mógów ebéléen, ne
mni béléen bè Dwata, ne nenoken. Tódô mkó se yóm desen. 9 Timbow
tngón yó kem dumu tau yóm nmò Pol yó, tódô le gotu sludus ebéléen yó
kem tau gemnóm des lemwót bè klamangen yóm benwu yó. Ne tódô gotu
hkó Pol se yó kem tenduk le. 10 Tey dê tódô basa le kum yó kem tau bè
yó. Bè yóm bud kewót me bè yó, tey wen blay le kum yó kem wen mu me
du bè yóm bud kógów me.

Kehlós le Pol ebè Rom

11 Song gekà me bè Marta, deng tlu bulón me. Smakay me bè yóm
kafal boluyen Dwata Héng, sotu kafal lemwót bè syudad Aliksandriya. Yó
nmoen bè yó, nan hfu yó kem bulónen sidek kdaw. 12 Timbow me lemwót
bè yó bè Marta, dmuung me bè syudad Sirakus. Tlu kdaw me na nô bè
yó. 13 Bud kewót me bè yó, song me bud dmuung bè syudad Ridyum.
Hayahen bè yó, tey tilob lenos gemtodol kum. Lewu kdaw me te mohin,
gdofì me bè benwu Putyuli, ne bè yó kum gónó kmó. 14 Ne wen tau
hemtahu ton me bè yó, na le nali mi anì nô me bélê le sotu fedyan. Tahu
se, timbow sotu fedyan me bélê le, omin me hlós ebè Rom.
15 Bè yóm kógów me yó, deng sana gungol le mi yó kem tau hemtahu
bè Rom, glok le na a semlong kum bè fedyan Apiyus, ne bè yóm mon le
Tlu Gónô Mefet. Tey mgel nawa Pol bè yóm ktonen kul, ne tey kdóyónen
ke Dwata.

Kegdek Pol bè Rom

16 Bè yóm kegdek me bè Rom, là bnanggù le ke Pol, olon mdengen gónô
gónó le hemnô du ne wen sendalù mentey du.
17 Timbow deng tlu kdaw me bè yó, gotu tinok Pol yó kem Ju gel malak
yó kem dumu le Ju bè Rom. Tikóng le gotu sbung, mon Pol mò kul, “Kem
dou dumu tau Israél, balù yóm klaen dù salau bè yó kem dumu tekuy
Ju, ne là se kô glafangu du yó kem adat lemwót bè yó kem tehe fù tekuy,
tódô bnanggù le ou bè Jirusalim, tódô eted le o elem tdok yó kem tau
Rom. 18 Timbow snólók le ou yó kem tau Rom mogot kukum, laen se kô
dù salà ton le béléu ke bang gónóhu tô matay. Tô le móyô ke hewà le ou.
19 Okóm timbow alì dmendel yó kem dumu tekuy Ju, yó gónóhu hkukum
ke Sisar, abay se laen dù bud gmou. Bede laen dù gónóhu tmifù kul yó
kem dou dumu Ju. 20 Ni se gónóhu tminok kuy ni,” mon Pol, “anì hol

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tulónu kuy yóm ni. Bè ktahuhen, yó gónó le kemdina do lanu alì kemgel nawa yóm tau hendón nefet nawa yó kem tau Israél."

21 Ne bnalà le Pol, mon le, "Laen kô deng sulat lemwót gu bè Judiya he ke wen tulón le gbak ebéléem. Ne laen se dù kem dumu me Ju lemwót bè yó ke wen sidek tulón le gbak ebéléem. 22 Okóm móyô me hmungol du yóm kóm tulón, abay se tngón me se tey dê tau semkbê du yóm kóm gónó hemtahu."

23 Tahu se, na le na bnuteng yóm bud kesbung le ebè Pol. Timbow hto yóm buteng le yó, ya tey kwen le bud sbung ebè yóm gónô gónó Pol nô. Tódô sendaw le nô bè yó lemwót hlafus kól kifu. Gotu tulón Pol kul yóm kmò kogot Dwata tau. Ne gel wen nwahen lemwót bè yóm hlau Musis, ne wen se gel nwahen bè udél yó kem gna tugod Dwata ekni mò gónón heglileb du bélê le yóm tulónen gbak ebè Jisas. 24 Wen se bélê le hemtahu du yóm tulónen, ne wen se là. 25 Bè yóm kewót le bè yó, là ssotuhen kehedem le lemwót bè yóm sotu bud tulón Pol kul, yóm monen, "Bong tahu se yóm tehe udél yóm Tulus Dwata ebè yó kem tehe fù tekuy ekni, hlanen bè Isaya, yóm sotu tehe gna tugoden.

26 Yó monen,

'Lemwóti ne, nam e tulón yó kem tau, monem mò kul,
anien he ke gungol ye, là kô glileb ye du.
Anien he ke ton ye, là kô dilô ye du.
27 Abay se ni kem tau ni, là móyô le dmalang.
Deng mom nseng le klingu le.
Deng le mom hidong.
Ke bê le nmò yóm yó, dilô le yóm gel ton le,
ne glileb le lanen yóm gel gungol le,
ngangen ne efet le semfulék ebéléu, mon Dwata,
ne gotu le baling bud hyu.' "[a]

28 Ne bud mon Pol, "Duhen yó, hyu ke eles tngón ye deng hetngón Dwata bè yó kem tau là Ju le yóm lan le gewà gu lem hatay. Mom lu hmungol du." 29 Kogol yóm mon Pol ni, omin le tódô gotu lemwót yó kem Ju, ya tey keskaf le mon són lu lemwót bè yóm ktolok Pol.

30 Lewu halay Pol nô bè yóm gónô gónóhen nô, okóm gel bnayaden yóm knóen bè yó. Tey gel khódóhen yó kem tau mauy du. 31 Sal gel tulónen kul yóm kmò kogot Dwata tau, ne gel tulónen yóm gbak ebè Jisas Krays yóm gónó tekuy mogot. Bè yóm gel ktulónen du, laen kô dù klikoen, ne laen se dù tau tô hemseng du.

---

[a] **28:26-27** Isaya 6:9-10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sulat Pol Ebè Yó Kem Tau Hemtahu Bè

Rom

Mò gna senfala

Yóm Pol smulat ni, sotu tau deng nélék Jisas mò hógówen na a hetngón du ebè yó kem tau là Ju le yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata. Tey dê yó kem benwu gónóhen na a gel tmolok ne yó se gónón alì tótól boluyen.

Nim sulaten ni, hwiten ebè yó kem tau sundu Ju du deng hemtahu bè Rom, yóm yê yó kem syudad snakuf prubinsya Itali. Tey mayuk bè yóm kul benwu yó kem Ju yóm Rom yó. Bè yó se gónóhen nô yóm tau hol geta bélê le boluyen Sisar. Tey dê benwu knamalen nim Sisar ni, gomong lemen yó kem benwu yó kem Ju.

Bè yóm ksulat Pol du nim ni, hanà tolo knóen bè Kurin he. Tey tô óyóen gel mauy yó kem tau hemtahu bè Rom, bede sal gel wen gónóhen gseng. Okóm ni, deng wen lanen etu ne. Yó gónón hemwit nim sulat ni mò gónón eles hetngón du kul yóm angat kauyen kul.

Yó hol lemen yóm tulón Pol bè nim sulaten ni, duhen yóm lan tau mit sefyu bè Dwata. Bud tulónen kul snéen yóm kmò kekdol le yó kem tau deng hemtahu bè Jisas.

Nim sulat Pol ni, hwiten yóm sotu libun hemtahu boluyen Fibi, abay se geslaen yóm kógówen ebè Rom. Okóm ke Pol, song gemdà ditu deng mom mlan bè yóm keblanggù le du. Ne ditu gónó le hlós hmatay du.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-17*) Hol lem yóm sulat Pol
(*1:18–3:20*) Kegtafak kdéen tau bè salà le
(*3:21–4:25*) Yóm lan Dwata tmóbóng yó kem tau gemsalà
(*5:1–8:39*) Yóm lomi klowil blay Dwata bè tau, hlanen bè Krays
(*9:1–11:36*) Yóm nmò Dwata bè yó kem tau Israél
(*12:1–15:13*) Kmò kekdol yó kem tau deng hemtahu
(*15:14–16:27*) Yóm hol són udél Pol lem sulaten

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 1 Ou se Pol yóm smulat ebélê ye ni, yóm sotu tau gel tóbóng lówó
Krays Jisas. Deng nélék Dwata ou, ne deng tnabahen o mò gel
hógówen mit yóm Tulón Hyu lemwót gu béléen. 2 Deng tehe eles fasad
Dwata snéen ekni nim Tulón Hyu ni hlanen bè yó kem tehe gna tugoden,
hol lómón yóm deng snulat le bè Sulat Dwata. 3 Yó hol lemen nim Tulón
Hyu ni, duhen yóm Ngaen, Jisas Krays. Tulónen yóm tehe le kehbalingen
tau semfu gu bè yóm tehe Dabid. 4 Bud tulónen snéen yóm hol tahu
keDwatahen. Yó gónó Dwata hegfan du yóm kngaen du, duhen yóm
bud kehlowilen du bè yóm tehe katayen, hlanen bè yóm tey kegbeken.
5 Mlan bè yóm Ngaen yó, wen tey hyu hmò Dwata dou, duhen yóm gel
khógówen dou elem blóng yó kem tau là Ju le anì hol megdóyón Krays.
Nitu yóm Tulón Hyu lem blóng le anì gbót nimón le Jisas se kul lemwót
bè yóm kehtahu le béléen.

6 Gomong ye snéen kuy, yu kem tau menwu bè syudad Rom. Deng
tnaba Dwata yu anì baling ye hol kun tau Jisas Krays. 7 Ne duhen yó,
smulate ebélê ye, yu kem kun kenbong nawa Dwata bè Rom. Deng
tnabahen yu mò hol kun tau.

Yó hem Dwata, yóm Mà tekuy, ne Jisas Krays yóm gónó tekuy mogot,
hol tendo tmóbóng kuy ne tendo henek nawa ye.

Kdóyón Pol ke Dwata

8 Ni tanay monu mò kuy, tey kedóyónu ke Dwata bè yóm kdê ye bè
yó, hlanu bè Jisas Krays, abay se deng gefet bè klamangen benwu yóm
kuy kehtahu bè Jisas. 9 Tódô tngón Dwata là kóen skó yóm tendo gel
knihu bélê ye. Nim Dwata monu ni, du se yóm Dwata hol gónóhu hmotu
nawahu mit yóm Tulón Hyu gbak ebè yóm Ngaen.

10 Yó hol hnihu bè Dwata anì wen lanu hol mauy kuy ke lemwót bè kun
kóyô, abay se deng tey kegenu ne tendo móló mógów edyó. 11 Tey kóyóu
tô hol ston kuy anì wen lanu temgel kuy anì lemnok ye bè kehtahu ye.
12 Yó kóyóu ke hol tekuy segduf bè yóm kehtahu tekuy.

13 Là klifót ye du kô, kem dumuhu setwoli, deng hilu duléku ne móló
mógów edyó bélê ye, okóm wen gel hemseng dou. Móyóe ke tmoloke lem
blóng ye anì wen bélê ye hemtahu snéen, lómón yóm kul kehtahu yó kem
dumu tau là Ju le tehe gónóhu gel tmolok. 14 Là gbeku du ke là tulónu du
ebè kdéen tau yóm Tulón Hyu gel nwitu. Kihu ke tau temngón duhen ke
tau laen dù tngónen, ke tau mnagì duhen ke tau là mnagien. 15 Yó gónóm
mon, tey tô ódódu tmolok yóm Tulón Hyu bélê ye snéen yu kem tau
menwu bè Rom.

Kfasang yóm Tulón Hyu

16 Nim Tulón Hyu gel nwitu ni, laen kô bang gónóhu myak heglalag
du. Kaem bè yó se gónón gfan yóm kfasang Dwata lemwà kdéen tau gu

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lem hatay ke hemtahu le bè Jisas, lemwót bè yó kem tau Ju kkólen bè yó kem tau là Ju le. 17Ne bud bè yó sem Tulón Hyu yó gónó Dwata hegfan du bélê tekuy yóm gónón baling tedeng ktonen tekuy mlan bè kehtahu tekuy. Lómón yóm deng monen bè Sulat Dwata, yóm monen, “Ke deng tedeng kton Dwata du yóm tau lemwót bè kehtahuhen, du se yóm tau gmuta du yóm klowil laen dù sónen.”[a]

Kmò yóm tau ke knogolen Dwata

18Hegfan Dwata gu bè longit lebuten kul yó kem tau alì gel mò sidek. Yóm sidek nmò le yó, yó se gónón gseng ebélê le yóm ktahuhen lemwót gu bè Dwata. 19Angat tey ktafak Dwata kul yó kem tau yó lemwót bè yóm là kehmóyô le du yóm deng hdilô Dwata bélê le. 20Lemwót bè yóm tehe kedlimun Dwata benwu efet nim kmoen ni, deng eles wen ne lan tau gmileb du yóm Dwata, balù yóm là kton le du lem uyóhen. Yó gónó le gmileb du, duhen bè yó se kem deng dlimunen. Bè yó gónó le mton du yóm tey kegbek laen kô dù tul sónen, ne yóm hol keDwatahen. Yó gónóm mon, laen kô dù lasun tau là temngón ke Dwata.

21Deng tngón le se yóm kwen Dwata, okóm là nadat le du ne là kô dog dóyón le du bè yóm gel któbóngen kul. Yó bunguhen yóm nmò le yó, tódô kmifu lem hendem le laen kô dù nefeten. 22Ofo kul ke hulung le hedem, okóm là. Lu se yó kem tau nungel. 23Là kô dog hentahu le du yóm Dwata laen dù tul katayen. Deng mom yó hentahu le yóm dwata kéng kul lenbù nmò. Wen heskél le bè tau, igoen mahil matay yóm tau. Wen se heskél le bè onuk koyu, wen se bè ógóf, wen se bè ulal.

24Yó gónóm mon, tódô bayà Dwata lu. Là bud hensengen du balù kihu sidek kul knóyô lówó, ne nmò le bè kem dumu le yóm nmò alì kenyak. 25Deng kenbê le yóm ktahuhen lemwót gu bè Dwata, mom hentahu le yóm kéng. Ne deng le mom tmaba ebè yóm kun deng dlimun Dwata, ne demsù le ebélê le. Là dog hentahu le du yó dum Dwata fen dmimun du yóm kentihen, igoen du he hol knóón ke là hotoken yóm kdóyón tekuy du.

26Bè yóm kekbê le ke Dwata, yó gónó Dwata tódô mayà kul ebè yó kem knóyô lówó alì hemyak kul. Balù yó kem libun, deng mom heswì le yóm hol tahu klanen bè kesyehen tau. Deng mom yó nmò le, ssamuk hono libun. 27Lómón yó se nmò kem dumu logi, deng tódô kenbê le yóm tahu klanen bè kesyehen. Deng mom yó henlom nawa le yó kem kul dumu logi, ne nmò le yóm nmò alì kenyak. Yó uléken yóm nmò le yó, tódô gnóm le bè lówó le yóm ktafak Dwata kul.

28Lemwót bè yóm kekbê le yóm ktahuhen gbak ebè Dwata, yó gónó Dwata tódô mayà kul. Yó gónóm mon, hono là mólósen yóm kehedem

---

[a] **1:17** Hbakuk 2:4

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

le. Ne baling le tódô galak du yó kem nmò là mólósen yó. 29Tódô kdéen kay sidek gotu meskel lem hendem le. Alì le móyô hemsidek kem dumu le tau. Kóyô le ke són lu gónón e skok yóm kdéen. Tey dê ukô nmò le. Mahil le mófô. Són nawa monok nô bélê le. Sónmò le mit sfatay bè kem dumu le. Tey le hulung smukat. Sónmò le gel sutó nawa. Tey lemnek ksumóng le, 30ne tey gel sidek kestulón le kem dumu le. Tey knutó nawa le Dwata, ne tódô gel nfà le kem dumu le. Tey kehton le salù. Hono kem tau heklabak. Sónmò le matul kmò le sidek. Sotuhen, là dog nimón le yó kem tuha le. 31Laen dù afas nawa le. Là gsaligem kul. Laen dù keslayuk nawa le bè kem dumu le tau, ne laen se dù keskodu le. 32Deng hónô tngón le yóm monen bè hlau Dwata ke wen tau mò du yó kem sidek yó, sal gel tódô hnatay. Okóm là kô dog hdon le du. Tódô henlel le mò du, lel le semgduf kem dumu le mò du.

Kun ktafak Dwata

2 1Béem tódô gel tendok kun kmò kem dumum. Laen dù lasunem mò du, balù sentnga se yóm kóm ktau. Ke wen tendokem bè dumum, ne ke bud gel nmoem se kóm, ten-geedem hegtuled knóem. 2Tódô tngón tekuy se lemwót bè yóm ktedeng Dwata gónón tmafak yóm tau mò du yó kem sidek monu yó koni. 3Yó kô hendemem, tnafak Dwata yó kem tau gel mò du yó kem sidek yó koni, ne là dog tnafaken kóm bè yóm kóm kmò du snéen? 4Déke yó hendemem là kô tnafaken kóm, abay se tey hyu nawa Dwata, là mahilen tmakas, ne tey manay nawahen. Là kô yó du. Igò yó gónó Dwata hemyu kmoen ebéléem anì wen lanen mit kóm hegsel.

5Okóm balù udì ke dogi hegsel, deng mom hgelem kuluhem. Yóm nmoem yó, deng mom eles hlinokem yóm gónó Dwata angat tmafak kóm bè yóm kdaw kehegfanen yóm kukum tedeng nogoten, ne yóm tey kebuten yó kem sidek gel nmò tau. 6Bè yóm kdaw yó, angat tódô blay Dwata bè ket tau balà yóm tehe kun gel nmò. 7Klowil laen dù sónen angat blayen bè yó kem tau tódô henlel le mò du yóm hyu lemwót bè hol kesgalu le yóm kdóyón Dwata kul ne yóm kadaten kul, ne yóm keblayen kul yóm klowil laen dù tul katay le du. 8Okóm yó kem tau són ktes le kul knóyô, kenbê le yóm hyu ne són nmò le yóm sidek, angat hotu Dwata eta le yóm tey sidek kebuten kul. 9Angat tey tendo keglayam le yó kem tau gel mò sidek, lenwóten bè yó kem Ju kkólen bè yó kem tau là Ju le. 10Okóm kul yó kem tau mò du yóm hyu, angat tey kdóyón Dwata kul, ne tey kadaten kul, ne heneken nawa le, lenwóten bè yó kem Ju kkólen bè yó kem tau là Ju le. 11Abay se yóm Dwata, laen kô dù mtukul nfihen bè yóm kkukumen tau.

12Bè yóm angat kkukum Dwata kem tau, angat tnafak Dwata yó kem tau là Ju le ke gemsalà le balù yóm là knóen bélê le yóm hlau deng hsulaten. Ne bud angat tnafak Dwata snéen yó kem Ju ke gemsalà le

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

abay se bélê le gónón nô yóm hlau Musis. 13 Là kô bè ketngón tau yóm
hlau gónón tedeng kton Dwata kul, okóm bè kimón le du gónón tedeng
ktonen kul. 14 Balù yóm là knóen bè yó kem tau là Ju le yóm hlau Dwata,
ewenem sana kul klolò du lemwót bè yóm kdilô le du lem hendem le yóm
hyu lemolò du segtón bè yóm hlau. 15 Tódô dilô bélê le deng eles nô lem
hendem le yóm deng monen bè hlau Musis. Lemwót bè yóm kehedem le
du, tódô gnóm le ke hyu yóm nmò le duhen ke sidek. 16 Duhen yó, ni se
kmoen bè yóm kdaw angat kehkukum Dwata ke Jisas Krays yóm kdéen
tau. Angat knukumen yó kem deng tehe nmò le, balù yó kem gebnos. Ni
se hol nô lem yóm Tulón Hyu gel nwitu.

Kulé kem Ju du yóm hlau Musis

17 Bélê ye kuy, kem dumuhu Ju, tey ksalig ye du yóm hlau Dwata, ne
gel ye heklabak lemwót bè yóm ketngón ye ke Dwata. 18 Tahu se deng
hónô tngón ye yóm kun kóyô Dwata bè tau. Deng dilô ye se yóm hyu ne
yóm sidek lemwót bè yóm dnalang ye bè kun hlau. 19 Bè kuy kehedem du,
yu fen malak yó kem tau butô ne yu henged layag yó kem tau tolo nô lem
gónón kmifu, 20 ne hulung ye tmolok yó kem tau là hulungen hedem, ne
yó kem tau laen dù tngónen, abay se nô bélê ye yóm hlau Dwata, yóm hol
gónón lemwót yóm ketngón tau ne yóm ktahuhen lemwót bè Dwata.
21 Ke yu se yó kem tau gel tmolok kem dumu tau, moen de ke là tolok
ye du yóm kuy knô? Gel mon ye, “Bê ye abay mnagaw” igò sem yu yóm
gel mnagaw. 22 Gel mon ye, “Bê ye ndà yehen ye” igò sem yu mdà yehen.
Tey kenhisik ye yóm dwata kéng lenbù nmò le. Ke hnisik ye, moen se ke
deng ye mom mnagaw kimu lem yó dum gónô gónó le hemsù kul?
23 Tey gel keheklabak ye bè yóm hlau Dwata deng tngón ye. Okóm mò
ye là dog mimón du du? Bè yóm là kimón ye du, yó gónó ye hemwog ke
Dwata. 24 Wen tehe hsulat Dwata ekni, yó monen, “Tey sidek kehnê le ke
Dwata yó kem tau là Ju le, abay se lemwót bélê ye.”[b] 25 Bélê tekuy kem
Ju, wen yóm hlau bè kehtulì. Són gónón wen muhen ke nimón tekuy yóm
hlau Dwata. Bede ke là nimón tekuy du yóm hlau Dwata laen kô gónó
tekuy mkay senta yó kem tau là Ju le duhen yó kem tau là tnulì. 26 Baluen
ke là Juhen yóm tau, okóm ke nimónen yóm hlau Dwata, nadat Dwata ne
blayen du yóm kwalis baling hol kun tau yóm tau yó. 27 Lemwót bè yóm
fen kimón le yóm hlau Dwata yó kem tau là Ju le anien he ke là tnulì le,
yó se gónó le angat dmuón kuy yu kem tau Ju bè yóm kulé ye yóm hlau
deng snulat ye, igoen yu he yó kem tau deng nfun Dwata.
28 Bè ktahuhen, yóm hol tahu tau Ju là lemwóten bè yóm deng
kehtulien ne là yó du lewót gónó Dwata mfun du. 29 Yóm hol tahu tau Ju,
duhen yóm tau hol nô bè nawahen yóm kimónen ke Dwata. Là lemwóten

---

[b] **2:24** Isaya 52:5

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bè yóm kwen kenleng bè lówó, bede lemwót bè yóm kegetles kehedemen mlan bè Tulus Dwata. Yóm tau lómón ni kegetles hendemen, hnebelen yóm kdóyón Dwata du, là hnebelen du yóm kdóyón kem dumu tau du.

3 1 Déke wen bélê ye hemdem du, laen dù muhen yóm ktau tekuy Ju
ne yóm ktau tekuy tnulì. Là kô yó du. 2 Igoen tey bong muhen yóm
ktau tekuy Ju. Yó hol tanayen, tekuy se fen gónó Dwata hogot du yóm
kun sulat.

3 Anien he ke wen bélê tekuy là mimón du yóm sulat yó, okóm ke
Dwata, là kô tenlesen du yóm deng tehe fasaden tekuy. 4 Baluen he ke
kdéen tau lem benwu gotu mò kéng, là kun ke Dwata, hono tahu yóm
kun gel mon. Lómón ni se yóm sotu monen bè sulat Dwata, yóm monen,

"Bè kudélem, Dwata, hol gónón gfan yóm ktedengem.
Baluen ke wen tô duón le kóm, kaem uu matù bélê le."[c]

5 Okóm ke mom yó udél yó kem dumu tau, ke mon le là sideken kun
ke mò salà yóm tau anì gdilô yóm kun ktedeng Dwata. Yó gónóm mon,
là hyuhen kun ke tnafak Dwata yóm tau mò sidek. (Déke wen se mon du
nim ni.) 6 Tey sekban yóm mon le yó. Ke là tmafaken yóm Dwata, là kóen
tedeng yóm kun kmò. Ne ke là tedengen, là se kô gbeken kmukum yóm
kdéen tau talak tonok. 7 Okóm ke mom yó bud udél yó kem dumu tau,
ke mon le là sideken kun ke mò tekuy kéng anì gdilô yóm klaen dù kéng
Dwata, ne bud bè yó se kun gónón megdóyón Dwata. Yó gónóm mon, là
hyuhen kun ke tnafak Dwata tekuy ke mò tekuy kéng. 8 Hyu kun ke tódô
henlós tekuy ne mò sidek anì hol megdóyón Dwata. Tey sekban yóm mon
le yó. Deng wen se kem tau dmelem do lómón yó kun gel toloku. Yó kem
tau mon du yóm yó, tey hyu ke hol tnafak Dwata lu.

Laen dù tau ke là gemsalaen

9 Duhen yó, tekuy kem tau Ju, lemyu tekuy kô senta yó kem tau là Ju
le? Là kô yó du. Deng tulónu kuy se koni, tódô kdéen tau gotu gemsalà,
tau Ju duhen tau là Ju le. 10 Lómón yóm deng monen bè Sulat Dwata,
monen,

"Laen kô dù tau tódô tedeng kmoen, balù sotu.
11 Laen kô dù tau ke hol hulung hedem,
duhen ke hol móyô tmaba ebè Dwata.
12 Deng gotu knogol le Dwata.
Deng le gotu hetlas.
Laen kô dù tau ke tedeng kmoen, balù sotu.[d]
13 Hono sidek yóm gel kebkó le, hol lómón ke boo bolok lemwót gu lem
lebeng.
Yóm gel kudél le hono kéng.

---

[c] **3:4** Lingón 51:4 [d] **3:10-12** Lingón 14:1-3; ne 53:1-3

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tey malas kudél le, lómón kalas yó kem ulal.[e]
14 Tey gel kehlagi le kem dumu le.[f]
15 Són nawa monok nô bélê le.
16 Nô gónó le e solu, tey wen gel hensidek le,
ne wen gel hnayam le.
17 Là kô tngón le du yóm gónón menek nawa le.[g]
18 Ne laen kô klikò le ke Dwata."[h]
19 Nim udél Dwata ni koni, deng tngón tekuy se yóm kegbaken ebélê tekuy kem Ju, kem tau gónó Dwata hemsù yóm hlauhen. Angat gotu hdaen bè soluhen yóm kdéen tau bè klamangen benwu. Yó gónóm mon, laen dù lan tekuy kembê du ke tnafak Dwata tekuy bè yóm kulé tekuy yóm kun hlau. 20 Abay se laen dù tau tedeng kton Dwata du lemwót bè kloloen yóm hlau. Yó muhen yóm hlau mò hdilô du bè tau yóm kegsalaen.

Yóm gónón tedeng kton Dwata tekuy

21 Okóm ni ne, deng mtukul kehetngón Dwata du yóm lan nmoen mò gónón baling tedeng ktonen tekuy. Là kô hlanen du bè yóm klolò tekuy yóm hlau Musis. Okóm nim lan nmò Dwata ni, deng tehe eles hsulaten ke Musis ne yó kem dumu tau tugoden ekni. 22 Yó gónón baling tedeng kton Dwata tekuy, duhen yóm kehtahu tekuy ke Jisas Krays. Tu se nmò Dwata bè kdéen tau hemtahu bè Krays, laen kô dù mtukul néléken.
23 Tódô kdéen tau gotu gemsalà bè Dwata. Yó gónóhen laen dù tau gmulit du yóm tey kun klinggel nawa. 24 Okóm tódô lemwót bè yóm tey któbóng Dwata tekuy, yóm tóbóng là dog bnayad du, yó gónón tedeng ktonen tekuy hlanen bè Krays Jisas, yóm deng lemwà tekuy gu lem salà. 25 Deng hógów Dwata Jisas mò na a matay bè salà tekuy. Hamaen litóen anì wen lan Dwata hmifót salà tekuy ke deng tekuy hemtahu bè Jisas. Ni se nmò Dwata anì hegfanen bélê tekuy yóm tey kun ktedeng. Bè gnan kdaw, tódô henbala Dwata yóm salà tau, tódô hiusen. 26 Okóm ni kmoen ni, là gbeken du ke là tnafaken du yóm salà. Yó gónóm mon, umuen Jisas fen megtafak. Bè yóm ktafaken salà, yó gónó Dwata hegfan du yóm tey ktedengen. Ne yóm tau hemtahu bè Jisas, baling tedeng kton Dwata du yóm tau yó.
27 Yó gónóm mon, laen bang gónó tekuy hton salù. Abay se là kóen lemwót bè klolò tekuy yóm hlau Musis gónón tedeng kton Dwata tekuy, okóm tódô lemwót bè yóm kehtahu tekuy ke Jisas. 28 Bud nulitu yóm monu yó koni, són yó gónón baling tedeng kton Dwata tekuy ke hemtahu tekuy bè Jisas. Là kóen lemwót bè klolò tekuy yóm hlau.

---

[e] **3:13** Lingón 5:9; ne 140:3 [f] **3:14** Lingón 10:7 [g] **3:15-17** Isaya 59:7-8
[h] **3:18** Lingón 36:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29 Déke wen mon du, són kem tau Ju nogot Dwata, fen là yó kem tau là
Ju le. Là kô yó du. 30 Tek sotu se yóm Dwata. Ne tek sotu gónón tedeng
kton Dwata yóm kdéen tau, són bè yóm kehtahu tekuy bè Jisas, tau Ju
duhen ke tau là Ju le. 31 Déke bud wen tau mon du, "Ke mlan bè kehtahu
tekuy ke Jisas, laen dù bud muhen ne yóm klolò tekuy yó kem hlau
Musis." Là kô yó du. Mom milud he klolò tekuy du yóm hlau lemwót bè
yóm deng kehtahu tekuy ke Jisas.

Bè kehtahu Abraham gónón tedeng kton Dwata du

4 1 Yake hol hendem tekuy yóm tehe Abraham ekni, yóm tehe fù tekuy
kem Ju. Tedu but gónón tedeng kton Dwata du? 2 Ke lemwót bè
yóm kmoen du yóm hyu, wen gónón hton salù. Okóm là gbeken du hton
salù bè solu Dwata. 3 Wen monen bè sulat Dwata gbak ebè Abraham, yó
monen, "Tódô hentahu Abraham yóm fasad Dwata du, ne yó se gónón
baling tedeng kton Dwata du."[i]
4 Ke wen tau mò nmò bè dumu tau, sal gel wen sukéyen. Ne yóm
sukéyen yó, là kô nam e mon du basa le du, kaem bayad litegen. 5 Okóm
tólóng kun yóm tau hemtahu bè Dwata. Tódô hentahuhen yóm kegbek
Dwata hmifót salà yó kem tau gemsalà. Lemwót bè yóm kehtahuhen,
yó gónón tedeng kton Dwata du yóm tau yó. Là lemwóten bè yóm gel
nmoen.
6 Ni se yóm tehe tulón Dabid ekni. Tulónen yóm tey kehyu nawa yóm
tau là snaligen du yóm kun nmò mò gónón tedeng kton Dwata du, okóm
tódô snaligen yóm deng nmò Dwata béléen.
7 Ni se yóm tehe udél Dabid, monen,

"Tey kehyu nawan yóm tau ke deng hnifót Dwata béléen yóm
salaen,
ne ke deng tódô kóhen tahen.
8 Tey kehyu nawan yóm tau ke là bud snolò Dwata du béléen ne yó
kem salaen."[j]

9 Bè yóm kehyu nawa tulón Dabid yó, són ebè yó kem Ju deng tnulì kô
gónón e gbak yóm udél yó? Là kô yó du. Bud gbak ebè yó kem tau là tnulì
le snéen. Yó gónó tekuy temngón du nim ni, lemwót bè yóm Sulat Dwata
deng tulónu kuy yó koni, yóm monen, "Tódô hentahu Abraham yóm
fasad Dwata du, ne yó gónón baling tedeng kton Dwata du." 10 Kilón de
kmò Dwata du bè Abraham nim ni? Yó kmoen du, là deng blayen du he
yóm hlau bè kehtulì yó. Deng sana tedeng ne kton Dwata ke Abraham.
11 Deng gegna ne yóm kehtahu Abraham ke Dwata ominen yó he htulì.
Hmò Dwata du yóm yó mò ilô yóm deng ktedeng ktonen du lemwót
bè yóm deng kehtahu Abraham béléen. Ne duhen yó, lemwót bè yóm

---

[i] **4:3** Tekang Kbuten 15:6 [j] **4:7-8** Lingón 32:1-2

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kehtahu Abraham ke Dwata, yó gónóhen baling mà kdéen tau hemtahu bè Dwata, baluen he ke là Ju le, ne baluen he ke là tnulì le. Tódô lemwót bè kehtahu le gónón tedeng kton Dwata kul. 12 Ne senged se yó kem Ju deng hemtahu bè Dwata, yó kem tau deng tnulì, Abraham se mà le. Là lemwóten bè yóm klolò le yóm kehtulì Abraham, okóm lemwót bè yóm kdalang le yóm kehtahuhen gu laanen là deng htulì.

Kguta kem tau hemtahu du yóm fasad Dwata

13 Tehe yu ekni, wen fasad Dwata ke Abraham ne bè yó kem semfu gu béléen. Yó fasaden kul, lu angat mogot yóm klamangen benwu. Là kóen mlan bè klolò Abraham du yóm hlau Musis gónó Dwata hlan du béléen yóm fasad yó. Okóm mlan bè yóm kehtahuhen ke Dwata. Són yó se gónón tedeng kton Dwata du, són bè yóm kehtahuhen. 14 Ke són yó kem tau lemolò yó kem hlau Musis angat gmuta yóm fasad Dwata yó, ilóem laen kô dù muhen yóm kehtahu tekuy, dalang se yóm tehe fasad Dwata tekuy. 15 Lemwót bè yóm kwen hlau gónón wen tafak gu bè Dwata abay se là glolò tau du. Ke laen dù hlau laen se dù tau gemsalà.

16 Yó gónóm mon, tek sotu gónó tekuy gmuta du yóm fasad Dwata tekuy, són bè kehtahu tekuy béléen. Yóm fasad Dwata yó, tódô basahen yóm kdéen tau semfu gu bè Abraham. Là són du yó kem tau gel lemolò yóm hlau Musis, okóm gotu gomong snéen yó kem tau hemtahu lómón yóm tehe kun kehtahu Abraham. Abay se yóm Abraham, hol mà kdéen tau hemtahu bè Dwata. 17 Deng hsulat Dwata yóm tehe udélen ebè Abraham ekni, yóm monen, “Deng nmou uu mà yó kem tey dê kay but tau bè klamangen benwu.”[k] Ne tahu se yó. Bè kton Dwata yóm kdéen tau hemtahu béléen, deng le gotu menmà bè Abraham ne. Nim Dwata gónó Abraham hemtahu ni, balù yóm tau deng matay, gbeken bud hlowil du. Balù kihu dlimunen, gbeken.

18 Bè Abraham kun, balù yóm là keglileben du yóm kehlan Dwata du béléen yóm fasaden yó, tódô hentahuhen, ne henlelen hemdón du yóm kdohoen ebéléen. Yó gónóm mon, du se baling “mà yó kem tey dê kay but tau bè klamangen benwu.” Hol lómón yóm monen bè Sulat Dwata, yó monen, “Angat dê semfu gu béléem, hol lómó kwen le blotik bè longit.”[l] 19 Bè yóm kdaw kfasad Dwata ke Abraham yó, móyónen gefet bè lematu ne halay Abraham, ne tódô tngónen là buden mngà. Lelen atil he Sara, yóm tuha libunen. Ewenem là kóen monol yóm kehtahuhen du yóm fasad Dwata du bè yóm angat kwen ngaen.

20 Tódô henlelen hemtahu du, ne là kóen megewu nawan du snéen. Sónmoen minut temnù yóm kehtahuhen, ne tódô senflósen dmóyón ke Dwata. 21 Tey ken-gel nawan yóm kegbek Dwata dmohò du yóm fasaden

---

[k] **4:17** Tekang Kbuten 17:5 [l] **4:18** Tekang Kbuten 15:5

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

béléen. 22 Lemwót bè yóm kehtahuhen, “yó gónón tedeng kton Dwata
du.”
23 Bè yóm tehe kehsulat Dwata du yóm yó, là olon hemdem ke
Abraham, 24 okóm mò gónó tekuy dmalang se. Yó gónón tedeng kton
Dwata tekuy ke deng tekuy hemtahu béléen. Du se fen deng hlowil ke
Jisas gu lem hatay yóm gónó tekuy mogot. 25 Deng fen tódô hamà Dwata
Jisas mò matay bè salà tekuy, okóm deng bud hlowilen gu lem hatay. Yó
se yóm deng nmò Dwata mò gónón tedeng ktonen tekuy.

Yóm lan tekuy mit sefyu ebè Dwata

5 1 Duhen ni, deng baling tedeng ne kton Dwata tekuy mlan bè yóm
kehtahu tekuy. Deng tekuy sefyu ke Dwata mlan bè Jisas Krays yóm
gónó tekuy mogot. 2 Lemwót bè yóm kehtahu tekuy béléen, deng wen ne
lan Dwata tmóbóng tekuy. Tey kligal tekuy yóm angat kwen kut du yóm
kun kehyu Dwata sok tekuy gefet bè longit. Yó se hendón nefet nawa
tekuy nim kmoen ni.
3 Là kô són du yó gónó tekuy hligal bè yóm angat kwen guta tekuy,
okóm hligal tekuy du snéen yó kem gónó tekuy glayam. Yó uléken yóm
keglayam tekuy yó, duhen yóm kegbek tekuy hbala. 4 Ne yó bud uléken
yóm kehbala tekuy yó, duhen yóm kehyu nawa Dwata ebélê tekuy. Ne ke
hyu nawa Dwata bè yóm kmò tekuy, yó gónón temnù kgel nawa tekuy
du yóm hyu hendón tekuy yó. 5 Angat dohò kguta tekuy du yóm hendón
tekuy yó, abay se deng gotu gnóm tekuy ne yóm kbong nawa Dwata
tekuy, hlanen bè yóm Tulusen deng basahen tekuy.
6 Yóm tolo knô tekuy lem salà, là kô gbek tekuy lemwà knô tekuy. Okóm
bè yóm kehto yóm buteng Dwata du, fen tódô matay bélê tekuy Krays. 7 Bélê
tekuy, balù sentnga ktedeng kmoen yóm sotu tau, tey mgel ke fen tekuy tô
matay béléen mò leyu lówóhen. Là tngón tekuy du, déke wen se tau gembek
mò du. 8 Okóm ke Dwata kun, deng hegfanen yóm tey kbong nawahen tekuy
bè yóm tehe le khógówen ke Krays edini, mò fen matay bélê tekuy igò tekuy
tolo gemsalà. 9 Ke deng fen hamà Jisas yóm kun litô anì baling tedeng kton
Dwata tekuy, milud he yóm angat kehewaen tekuy gu lem yóm tafak Dwata
bè yóm hol són kdaw. 10 Tey tehe kesfohon tekuy ke Dwata, okóm kun, niten
tekuy sefyu hlanen bè yóm le katay yóm Ngaen. Duhen ni, bè yóm deng
kesefyu tekuy ke Dwata, milud he bud któbóngen tekuy hlanen bè yóm deng
bud kehlowilen ke Krays. 11 Okóm là sónen du yó gónó tekuy hligal. Hligal
tekuy bè yóm deng nmò Dwata hlanen bè yóm gónó tekuy mogot Jisas
Krays, duhen yóm deng kesefyuhen tekuy ne Dwata.

Adam ne Krays

12 Bè hol kbuten, lemwót bè kegsalà Adam gónón wen salà lem benwu.
Lemwót bè kegsalaen gónón wen hatay. Ne yó gónón lemwót matay

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kdéen tau abay se gotu le gbót gemsalà. 13 Gu laanen là deng wen hlau
hlolò Dwata kul, deng kem gegna ne yóm kegsalà tau. Okóm là deng
snolò Dwata du bélê le he yóm kegsalà le yó, abay se là dengen wen hlau
hloloen kul. 14 Okóm nbuten bè kun kdaw Adam ekni efet kól bè kun
kdaw Musis, gotu le matay yóm kdéen tau lemwót bè yóm kegsalà le.
Yóm tehe kun salà nmò Adam, nuléhen yóm hlolò Dwata du. Baluen he
ke là sengeden yóm kul salà nmò yó kem dumu tau, senged gotu katay
le snéen. Bong ke Adam kun, lómón ke olung yóm tau hendón nangat le,
duhen Krays, abay se sket wen guta tau bélê le. 15 Okóm là sengeden yóm
guta tau bélê le. Yóm alì hyu guta tau lemwót bè yóm tódô basa Dwata,
duhen Jisas Krays, okóm tólóng se guta le lemwót bè kun kegsalà Adam,
duhen hatay. 16 Ne sotuhen, là senged nefeten yóm tóbóng Dwata ne yóm
là kimón Adam. Yó nefeten yóm ke Adam, duhen yóm tafak Dwata laen
kô dù tul sónen. Okóm yó nefet yóm kun tóbóng Dwata hlanen bè Jisas
Krays, duhen yóm kehlifóten salà yó kem tau, balù yóm tey kdê salà nmò
le. 17 Tahu se, lemwót bè yóm salà yóm sotu tau, yó gónón wen hatay.
Okóm yóm kun nmò yóm sotu tau, duhen Jisas Krays, tódô kdéen tau
gmuta yóm tey basa Dwata duhen yóm ktedeng kton Dwata kul. Blayen
kul yóm klowil laen kô dù tul sónen, ne angat le gomong bè Krays mogot
benwu.

18 Ne duhen yó, lemwót bè yóm sotu salà, yó gónón megtafak kdéen
tau. Okóm bud lemwót bè yóm sotu nmò hyu, yó gónón mkó ta le yóm
kegtafak le yó, ne bè yó se gónó le gmuta yóm klowil laen kô dù tul
sónen. 19 Lemwót bè yóm là kimón Adam gónón baling gemsalà kdéen
tau. Ne lemwót bè kimón Jisas, yó gónón tedeng kton Dwata kul.

20 Bè yóm tehe kehsulat Dwata du ke Musis yóm hlauhen, yó muhen mò
fen hdilô du bè kem tau yóm salà le. Balù tennga kbongen yóm salà kem
tau, mom milud he kbongen yóm kun tóbóng Dwata. 21 Duhen yó, yóm
kegsalà tekuy, nwiten tekuy elem hatay. Okóm yóm kun tóbóng Dwata,
nwiten tekuy tedeng anì hlós tekuy ebè yóm klowil laen kô dù tul sónen,
hlanen bè yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays.

Ke deng tekuy gomong matay bè Krays, bud tekuy gomong mowil béléen snéen

6 1 Ke lómón yó se kmò któbóng Dwata tekuy, tódô henlel tekuy ne kô
mò salà anì hol temnù kbongen yóm tóbóngen tekuy? 2 Là kô yó du.
Igò tekuy deng matay bè yóm óyô tekuy mò du yóm salà. Yó gónóhem
mon, là bud tekuy gfét lemen ne yóm salà. 3 Gotu tngón ye se yóm tehe
kehbabtays tekuy mò ilô yóm deng kessotu tekuy bè Krays Jisas. Bè yóm
kehbabtays tekuy yó, hol lómón ke deng tekuy gomong bè Jisas bè yóm
tehe katayen. 4 Duhen yó, bè yóm kehbabtays tekuy, hol lómón ke deng
tekuy gomong lebeng béléen. Yó gónó tekuy gomong bè yóm katayen anì

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gomong tekuy snéen bè yóm bud kehlowil Maen du gu lem hatay, ne anì homong benlay Dwata tekuy lomi klowil. Bè yóm tehe kehlowil Dwata ke Krays, yó gónó tekuy mton du yóm tey kegbek Dwata.

5 Ke gomong tekuy matay béléen, gomong tekuy snéen bè yóm bud kehlowil Dwata du. 6 Tngón tekuy se yóm gna klowil tekuy gu laan tekuy là deng hemtahu, tu se yóm klowil deng gomong bè Jisas bè yóm ktutuk le du bè kros, anì gomong tekuy matay ne laen dù bud kegbeken bélê tekuy yóm óyô mò sidek, ne là bud tekuy ghesek lem salà. 7 Abay se ke deng matay yóm tau, là buden gfét du ne yóm óyóen mò sidek. 8 Ke deng tekuy gomong matay bè Krays, tódô tngón tekuy se bud tekuy gomong mowil béléen. 9 Tngón tekuy snéen yóm deng bud kehlowil Dwata ke Krays, là kóen bud matay ne. Laen bud gmoen béléen yóm hatay. 10 Tek suléken matay anì matù bè salà. Ne bud mowil mò gónón megdóyón Dwata. 11 Yó gónóm mon du, yu yó kem deng ssotu bè Krays hol ndà ye yóm klaen dù bud gmoen bélê ye yóm óyô ye mò sidek. Ne yóm klowil ye mò hol gónón tendo megdóyón Dwata.

12 Hol kenbê ye yóm salà anì là bud ye gmung bè yóm sidek knóyô lówó tau. 13 Hol béen wen bè yó kem nô bè lówó ye mit kuy mò sidek. Hol hogot ye ke Dwata yóm klowil ye, yakà deng lenwaen kuy gu lem hatay, ne deng blayen kuy yóm klowil lomi, anì hol gmò ye yóm tedeng gónón megdóyón Dwata. 14 Yake bê ye bud galak du ne yóm óyô mò sidek, abay se là bud tekuy galak bè yóm hlau gnan, okóm deng tekuy gnô lem yóm kun tóbóng Dwata.

Hol kektes tekuy yóm tedeng

15 Déke wen mon du, “Hyu ne ni, là bud tekuy gfét du ne yóm tehe hlau gnan. Anien ke senflós tekuy mò salà abay se wen Dwata fen gel tmóbóng.” Tey sekban ke lómón yó kehedem ye. 16 Tódô tngón ye se ke tedu yóm gel nélék ye mò lolò ye deng yó se gónó ye ghesek. Ke mò salà se yóm nmò ye, bè salà se gónó ye ghesek ne yó nefeten yóm yó hatay. Okóm ke tendo nimón ye Dwata, yó se gónón tedeng ktonen kuy. 17 Tehe ye ghesek bè yóm óyô ye mò sidek, okóm ni gónóhu hol dmóyón ke Dwata abay se deng hol nô bè nawa ye mimón du yóm ktahuhen lemwót gu bè Dwata. 18 Ni deng ye gewà gu lemen yóm salà tehe gónó ye ghesek. Ne deng ye ghesek bè yóm kmò yóm tedeng.

19 Yó gónóhu hmingón du bè keghesek nim toloku kuy ni anì mahil ketngón ye du lanen. Tehe yu ekni, ghesek ye bè yóm óyô ye mò sidek, abay se tódô bayà ye lówó ye mò du, ne sónmoen minut temnù yóm ksidek nmò ye. Okóm ni yake hol hogot ye ke Dwata yóm lówó ye anì ghesek ye bè yóm tedeng, ne anì laen dù belenen yóm kmò ye.

20 Bè yóm tehe kegen ye ghesek bè yóm óyô ye mò sidek yó, balù udì ke wen nawa ye lemolò du yóm tedeng. 21 Tulón ye do kun, wen kô ofol

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye du yó kem sidek tehe nmò ye gónó ye myak? Yó nefeten yóm nmò ye
yó, duhen hatay. 22 Okóm ni, deng ye gewà bè yóm óyô mò sidek, baling
ye ghesek bè Dwata. Yó uléken, baling ye tedeng bè ktonen kuy, ne angat
blayen kuy yóm klowil laen dù sónen. 23 Yó bayad salà, hatay. Okóm wen
yóm tódô blay Dwata, duhen yóm klowil laen dù sónen, hlanen bè yóm
deng kessotu tekuy bè Krays Jisas, yóm gónó tekuy mogot.

Hlingón bè yóm tau syehen

7 1 Ó kem dumuhu setwoli, deng hónô tngón ye mò kmoen yóm hlau
gnan. Són olo kwen kwalisen bè tau yóm hlau, són yóm igò le tolo
mowil. 2 Hlingónu bè yóm libun deng myehen. Yóm hlau bè kesyehen
mfét du bè yóm igoen tolo mowil yóm tuha logihen. Okóm ke deng matay
yóm tuha logihen, laen dù bud kwalisen béléen ne yóm hlau bè kesyehen
mfét du yó. 3 Okóm ke kendel myehen igoen tolo mowil yóm gna tuha
logihen, yó gónó le mon du mdà yehen. Okóm ke deng matay se yóm gna
tuha logihen, laen kô bud gónón gfét. Là kô monem du mdà yehen ke bud
myehen.

4 Senged se bélê tekuy, kem dumuhu setwoli. Laen bud kwalisen
ta tekuy ne yóm hlau tehe snulat Musis abay se bè yóm katay Krays,
deng tekuy gomong matay béléen. Ne deng tekuy gomong bè yóm bud
kehlowil Dwata du gu lem hatay. Ne yó uléken nim ni duhen yóm kwen
gónón e kól yó kem nmò tekuy bè Dwata. 5 Yóm tehe kegen tekuy lemolò
du yóm knóyô lówó tekuy, mom temnù yóm óyô tekuy mò du yóm sidek
bè yóm deng ketngón tekuy yóm hlau, igò sem yó nefeten yóm nmò tekuy
yó, hatay. 6 Okóm nim kmoen ni, lemwót bè yóm deng kgomong tekuy
matay bè Krays, deng tekuy gewà du ne yóm keghesek tekuy bè yóm
hlau. Yóm kmò tekuy du yóm knóyô Dwata, là mlanen bè klolò tekuy du
yóm hlau gnan, okóm mlan bè yóm lomi klowil ulék yóm kegalak tekuy
bè yóm Tulusen.

Mu yóm hlau Musis

7 Ke lómón yó kmoen yóm hlau, sidek kô yó bè kehedem ye du? Là
kô yó du. Ke là wen yóm hlau, là kô tngónu du yóm salà. Lómón yóm
mófô, là kô tngónu du ke sidek bè Dwata ke là wen yóm hlau mon du,
“Béi abay mófô.”[m] 8 Okóm lemwót bè yóm deng kegna knóen béléu yóm
salà, ne tngónu monen bè yóm hlau là hyuhen yóm mófô, okóm deng
mom lenwéen yóm óyóu mófô. Ke là wen yóm hlau, là kô tngónu du yóm
ksideken yóm nmou yó.

9 Gu laanu là deng temngón du yóm hlau, ofo do mon du ke là
gemsalae. Okóm timbow tngónu yóm hlau, yó he kdilóu du yóm kegsalau,

---

[m] **7:7** Kehewà 20:17; Hlau 5:21

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ne tódô tngónu denge megtuled lem hatay. 10 Duhen yó, yóm hlau mò
tô bemlay dou klowil, deng mom tnuleden ou lanu mulé du. 11 Tey sidek
kegtondohu bè yóm nawahu móyô mò sidek, abay se sónmoen kemteng
dou anì nuléhu yóm hlau. Mom yó uléken yóm nmou yó, hatay. 12 Duhen
yó, yóm hlau tehe snulat Musis yó laen dù kô belenen. Tey ktedengen,
lelen alì hyu.
13 Là kô yóm hlau hyu ni yóm mit do elem hatay. Okóm yó mit do elem
hatay duhen yóm alì óyóu mò sidek ne mulé du yóm hlau. Ni se gónóhu
mton du ksideken yóm salà hlanen bè yóm hlau hyu anì megtulede lem
hatay. Duhen yó, yó muhen yóm hlau mò gónóhu temngón du yóm alì
ksideken yóm salà.

Kesegled yóm sidek ne yóm hyu lem hendem tau

14 Tngónu yóm hlau, hono lemwót gu bè Dwata, laen kô sidek nô du.
Okóm béléu yóm gónón sidek, abay se tauhe gemsalà, gféte bè yóm sidek.
15 Là kóe móyô du yóm dou gel kmò. Yóm tngónu hyu, là kô dog gmou
du. Mom yó gmou yó kem sidek gel kenbéu. 16 Ke kenbéu yóm sidek gel
nmou, yó se gónón gfan yóm kegmungu bè yóm hlau Dwata. 17 Yó gónóm
mon, là kô ou du yóm mò du yóm sidek, okóm yó kemteng dou mò du
kaem yóm salà deng eles tendo tmolun béléu.
18 Deng hónô tngónu yóm dou ktau, laen kô dù hyu nô béléu. Balù yóm
kwen óyóu mò du yóm hyu, ewenem yó là kô dog gmou du. 19 Là kô dog
gmou du yóm hyu tô nóyô nmou, okóm mom yó gmou, yóm sidek alì
kenbéu. 20 Bè yóm kegmou yóm là nóyóu du, ya mon ke lemwót bè dou
óyô yóm kmou du, okóm yó kemteng dou mò du, duhen yóm óyô mò
sidek deng eles tendo tmolun béléu.
21 Bè ktonu du, ni se kmoen yóm klowilu. Ket tô kmou yóm hyu, sal gel
hegled yóm sidek. 22 Yóm hol nô lem hendemu, bong óyóu du yó kem hlau
Dwata. 23 Okóm wen gnómu bè yóm dou lówó alì kemgis kemteng dou.
Gel sen-gleden yóm hyu nô lem hendemu. Ngangen mò dou efete gfét bè
yóm sidek knóyô lówóhu. 24 Tey hlayam nim ou, hol tahu tau laen gónón
e kól. Hol kóyóu ke wen gembek lemwà dou bè nim lówóhu mit dou elem
hatay. 25 Yó gónóm mon, tey kdóyónu ke Dwata, abay se wen yóm gembek
tmóbóng dou, duhen yóm gónóhu mogot Jisas Krays. Ni se yóm mò
kmoen béléu. Ke són ou du, olohu beyen hemdem du yóm tô kimónu du
yó kem hlau Dwata. Mom yó mlom kimónu du yóm sidek knóyô lówóhu.

Yóm tau galak bè yóm Tulus Dwata

8 1 Yó gónóm mon, laen kô bud tafak Dwata kul ne yó kem tau deng
ssotu bè Krays Jisas. 2 Abay se deng nô bè klowil tekuy yóm kfasang
yóm Tulus Dwata mlay klowil ne mlan bè Jisas Krays lemwà tekuy gu
lem salà ne yóm lemwà kut gu lem hatay. 3 Yóm hlau, là kô gbeken

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mkó du yóm kfasang yóm salà bè klowil tekuy abay se laen dù tau tódô gembek lemolò du lemwót bè yóm tey klunog tekuy. Okóm wen kun atul Dwata, hógówen yóm Ngaen na a hbaling bè lówó tau, lómón yóm lówó tekuy kem tau gemsalà na a matay mò lanen tmuled yóm salà. 4 Yó se yóm deng nmò Dwata anì gbek tekuy mò du yóm tedeng hloloen tekuy bè hlauhen. Yó gónó tekuy gembek lemolò du abay se là bud tekuy galak du ne yóm knóyô tekuy, deng tekuy galak bè yóm Tulus Dwata.

5 Yó kem tau galak bè kul knóyô, són yó ne hendem ktes le, són yó kem kul knóyô. Okóm yó kem tau galak bè Tulus Dwata, són yó hendem ktes le, són yóm kun kóyô yóm Tulus Dwata. 6 Ke són knóyô lówó gónón galak yóm tau, yó nefeten, hatay. Ke galak bè Tulus Dwata, yó nefeten, klowil laen dù sónen, ne wen kenek nawahen. 7 Yóm tau són ktesen kun knóyô, hnohonen Dwata, abay se là kô nimónen du yóm kun hlau Dwata. Bè ktahuhen, là kô gbeken mimón du. 8 Yó gónóm mon, là kô gbeken hefligal ke Dwata yóm tau yó.

9 Okóm kuy, là bud ye galak du ne yóm kuy knóyô ke deng nô bélê ye yóm Tulus Dwata tendo gónó ye galak. Okóm ke là nóen béléen yóm kun Tulus Krays yóm tau, là dengen kun tau Krays he yóm tau yó. 10 Okóm ke deng nô bélê ye Krays, deng wen ne lomi klowil blayen kuy hlanen bè yóm Tulusen. Balù yóm angat katay yóm lówó ye lemwót bè salà, bede mowil kun yó dum lóyóf ye abay se deng tedeng kton Dwata kuy. 11 Ke deng nô bélê ye yóm Tulus Dwata tehe hlowil ke Jisas gu lem hatay yó, bud du angat bud hlowil yóm tau deng matay.

12 Yó gónóm mon, kem dumuhu setwoli, wen se kuy snolu nmò bede sundu bè yó dum óyô lówó mò salà. 13 Abay se ke henlel nmò ye yóm kuy knóyô, angat ye hlós elem hatay. Okóm ke hlan ye bè Tulus Dwata mò tmóbóng kuy kembê du yóm sidek anì là glolò ye du yóm knóyô lówó, angat wen kuy klowil laen dù sónen. 14 Yó kem tau tendo halak bè Tulus Dwata, lu se hol tahu kun ngà Dwata.

15 Abay se yóm Tulus Dwata deng nô bélê ye là kô nmoen kuy tau ghesek bè klikò. Ne mlan bè yóm Tulus Dwata yó, deng ye baling kun ngà, ne gbek ye ne tmaba ke Dwata, “Ó Mà.” 16 Yó sem Tulus Dwata heglileb du tekuy yóm deng kngaen tekuy Dwata. 17 Lemwót bè yóm deng kngaen tekuy yó, yó se gónó tekuy gmuta du yó kem hyu angat blayen bè yó kem ngaen. Angat tekuy gomong bè yó kem hyu angat blayen ke Krays snéen. Ke wen gónó tekuy glayam ni kmoen ni lemwót bè klolò tekuy ke Krays, angat tekuy bud mung béléen snéen bè yóm tey kegetahen hulin kdaw.

Yóm tey alì kehyuhen hulin kdaw

18 Ke hendem tekuy yóm tey kehyuhen yóm angat hegfan Dwata bélê tekuy hulin kdaw, tek élél yóm keglayam tekuy nim kmoen ni. 19 Tódô

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kdê yó kem deng dlimun Dwata, tey kessangat le du se kul yóm kdaw angat kehegfan Dwata du yóm deng kngaen tekuy. 20 Tehe yu ekni, gotu gomong megtafak kentihen deng dlimun Dwata. Là kóen lemwót bè kul kóyô yóm kegtafak le, okóm yó se kun kehlan du Dwata. Bede wen hendón nangat le. 21 Yó nangat le, duhen yóm angat kehyu le hulin kdaw anì là bud le matay, ne anì gomong le bè yóm tey klowil hyu angat blay Dwata bè yó kem ngaen. 22 Deng tngón tekuy se lemwót bè kegsalà Adam efet nim kmoen ni, tey sidek kegnóm le du yóm kentihen deng dlimun Dwata. Yóm kegnóm le du, senged bè yóm hen-gnóm yóm libun kmuleng blututen. 23 Là són du lu gemnóm du nim ni, okóm tekuy snéen kem tau hol gónóhen nô yóm Tulus Dwata, yóm hol tanay basa Dwata tekuy lemwót bè yóm alì kehkoso tekuy yóm kdaw kehegfan Dwata du yóm deng kngaen tekuy, ne yóm kehlomihen yóm lówó tekuy. 24 Ni se hol hendón nefet nawa tekuy bè yóm deng kehewà Dwata tekuy lem salà. Okóm ke deng ton tekuy se yóm hendón tekuy, là bud hendón tekuy du ne. Laen dù tau ke hendónen yóm deng tonen. 25 Okóm ke là deng ton tekuy du, yó se gónó tekuy na hol hbala mangat du.

26 Yóm Tulus Dwata, tey ketgelen tekuy bè yóm gónó tekuy gel lunog. Lómón yóm gel kni tekuy ebè Dwata, là hol tngón tekuy du ke tedu yóm mò utóm tekuy. Okóm yóm Tulus Dwata fen hemkodu du bè Dwata yóm hol hyu bélê tekuy. Yóm fen gel kehkoduhen yó, là hulung tekuy mon du. 27 Ne gotu tngón Dwata yóm nô lem hendem tau, ne tngónen snéen yóm nô lem hendem yóm kun Tulus. Abay se yóm Tulus Dwata, fen gel hemkodu du bélê tekuy bè Dwata yóm segtón bè yóm kun kóyô. 28 Deng tngón tekuy se, balù kihu sut bè klowil tau, sal gel nmò Dwata gónón hyu bè yó kem tau kembong nawa du. Lu se yó kem tau deng tnabahen, yakà wen muhen kul. 29 Lu se tu kem tau deng tehe eles néléken ne hetfingen mò heskélen bè yóm Ngaen. Yó gónón mò du yóm yó anì hol dê dumuhen setwoli yóm Ngaen twogu. 30 Duhen yó, yó kem tau deng hetfing Dwata, lu se yó kem tau tehe tnabahen ne gotu henbalingen lu tau tedeng ktonen kul, ne angat hmungen lu bè yóm tey kegetahen ditu bè longit hulin kdaw.

Kehlan Dwata du bè Krays Jisas yóm kbong nawahen tekuy

31 Tedu se kmon tekuy du ni kem deng monu ni koni? Yó hol gwa tekuy du yóm klaen dù gembek hemsidek tekuy ke deng gfi bélê tekuy Dwata. 32 Ke là nalihen du yóm hol tek sotu Ngaen, tódô hamaen klowilen bélê tekuy, sélét mom yó ne là blayen du tekuy yóm kdê deng tehe fasaden tekuy.

33 Yó kem kun deng nélék Dwata, laen kô bud gónó le megdelem abay se deng tedeng kton Dwata kul. 34 Ne laen se dù tau gembek bud tmuled kul. Tek són Krays Jisas, okóm deng mom du yóm fen matay bélê tekuy

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ne deng bud hlowil Dwata, hyónen bè kwananen. Ne du mò fen blóng tekuy ebéléen nim kmoen ni.

35 Duhen yó, laen kô dù gembek semkó tekuy bè yóm kbong nawahen tekuy Krays. Baluen ke dê mgel gónó tekuy glayam, duhen ke hnayam le tekuy lemwót bè kehtahu tekuy, anien ke wen bitil bong, duhen ke wen gónó élél, duhen ke wen knikò, baluen ke mom hnatay le tekuy, senged snéen, laen kô dù gembek semkó tekuy bè yóm kbong nawahen tekuy Krays. 36 Lómón yóm monen bè Sulat Dwata, monen,

"Lemwót bè klolò me kóm, Dwata,
yó gónón là skó yóm tendo kóló le hmatay kum.
Lómó kehedem le ebélê me, lómón ke ógóf nóló tnétê."[n]

37 Okóm lemwót bè yóm tóbóng Krays, yóm fen kembong nawa tekuy, yó gónó tekuy matù bè yó kem mgel gel sut bélê tekuy.

38 Deng hónô tngónu, laen dù gembek semkó tekuy bè yóm kbong nawahen tekuy Dwata. Laen dù bè nim klowil tekuy ni, balù hatay, balù yó kem hógów Dwata gu bè longit, ne yó kem mtulus gel dók Seitan, balù yó kem gel sut bélê tekuy nim kmoen ni, dalang se yó kem sut hulin kdaw, 39 balù yó kem htulus Seitan lemwót gu te kmawang, duhen ke lemwót gu lem tonok, ne yóm kdéen deng dlimun Dwata, laen kô gembek semkó tekuy bè yóm kbong nawa Dwata tekuy, hlanen bè yóm gónó tekuy mogot Krays Jisas.

Yó kem tau deng nélék Dwata mò kun tau

9 1 Wen sotu tulónu kuy, là moe kéng bélê ye abay se ou sotu tau nfun Krays tendo galak kehedemu bè yóm Tulus Dwata. 2 Yó tulónu kuy ni, yóm là keskóhen yóm alì ksidek kegnómu du 3 bè yó kem dou dumu Ju, yó kem tau hol dou litô. Sidek kegnómu du abay se là kô le hemtahu bè Krays. Ke yó dum gmò, mom hyu dé ke ou fen tnafak Dwata mò tles lówó le, ne ke ou fen glayuk bè Krays anì lu yóm gewà gu lem tafak. 4 Lu se kem Ju deng néléken mò kem ngaen. Tehe tódô hegfan lem blóng le mlan bè yóm tey keDwatahen. Dê duléken mò fasad bélê le ne blayen bélê le yóm kun hlau hlanen bè Musis. Tey mtukul ktoloken du kul yóm kmò ktaba le ebéléen. Ne tey dê yóm fasaden kul. 5 Tey tótól yó kem tehe fù le. Bud bè kul lugod snéen gónón sut Krays bè yóm kbalingen tau. Hol knóón ke laen dù sónen yóm kdóyón tekuy ke Dwata, yóm fen mogot yóm klamangen.

6 Bè yóm tehe fasad Dwata kul yó, là monu du dé là dohoen. Okóm yó monu, là kdéen du tau semfu gu bè Israél ke hol kun tau Dwata. 7 Senged se ke tehe Abraham ekni, là kdéen du tau semfu gu béléen ke hol kun tau Dwata. Lómón yóm tehe mon Dwata mò ke Abraham, monen, "Hlanu bè

---

[n] **8:36** Lingón 44:22

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm ngaem Isak yóm fasadu kóm bè kwen yó kem angat lugodem."[o] 8 Yó
lanen yóm mon Dwata yó, là mlanen bè yóm kun óyô mngà Abraham
yóm ngà nélék Dwata, okóm hol mlan bè yóm ngà tehe fasad Dwata du.
9 Ni se yóm tehe mon Dwata bè yóm fasaden ke Abraham, monen, "Halay
hulin bude mógów edini ne angat mngà logi Sara, yóm tuha libunem."[p]
10 Yóm ngà Abraham yó, duhen yóm fù tekuy Isak. Yó yehen Isak,
duhen Ribika yóm mngà héng, boluy le kul Jakub ne Iso. 11-12 Okóm tek
sotu nélék Dwata bélê le mò gónóhen hlan du yóm fasaden. Gu laan le là
deng sut yó kem ngà Ribika yó, là deng wen kem tngónem nmò le hyu he
duhen ke sidek, yó mon Dwata mò ke Ribika, monen, "Yóm twogu angat
glaan bè yóm twoli." Bè yóm nmò Dwata yó, yó se gónó tekuy temngón
du là kóen lemwót bè yóm kehyu nmò yóm tau gónó Dwata mélék du,
okóm tódô néléken yóm kun kóyô. 13 Lómón yóm sotu deng mon Dwata
bè sulaten, monen, "Jakub yóm kenbong nawahu, fen kenbéu Iso."
14 Mò kmon tekuy du nim nmò Dwata ni? Déke hendem tekuy là
tedengen yóm kmò Dwata abay se fen mtukul néléken. Là kô yó du.
15 Ngem yóm deng mon Dwata mò ke Musis ekni, monen, "Tódô lemwót
bè dou kóyô mélék du yóm tau knoduhu ne yóm tau kenbong nawahu."[q]
16 Yó gónóm mon, là kóen lemwót bè kun kóyô yóm tau duhen ke bè kun
nmò gónón lemwót yóm kkodu Dwata du. Okóm tódô lemwót bè yóm kun
kóyô Dwata kmodu du.
17 Lómón yóm tehe kélék Dwata yóm sotu tau hol geta bè Idyip
ekni. Tehe mon Dwata mò du, monen, "Lemwót béléu yóm kegetahem
mogot benwu anì angat gfan béléem yóm dou kegbek, ne anì glalag bè
klamangen benwu yóm dou boluy."[r] 18 Ne duhen yó, bong knodu Dwata
yó kem tau nóyô knoduhen, ne hgelen kulu yó kem tau nóyô hgelen kulu
le.

Wen se tau lenbut Dwata, ne wen se knoduhen

19 Déke wen malà du yóm monu yó koni, kô monen, "Ke yó se kmò
Dwata du, moen ke dnuónen kem tau igò le là gembek kembê du yóm
kun kóyô?"
20 Ni se balau du yóm monem yó, "Tmau kóm de tô gembek smabà
ke Dwata? Là gbek yóm kuleng tonok smabà yóm tau mifil du, ke
monen 'Moen ke lómón ni kifilem do?' " 21 Ngem yó dém tau gel mifil
kuleng, kihu kun kóyô gónó e hembaling du yóm nifilen. Kun kóyô ke
sentólóngen yóm nifilen. Wen se nifilen mò gel henyu ne mtukul kdikót
du, ne wen se nifilen yóm senflós tendo wen mu du. 22 Senged se bè
Dwata, ke kun kóyô htonen yóm tey kebuten ne yóm kegbeken bè yó kem

---

[o] **9:7** Tekang Kbuten 21:12 [p] **9:9** Tekang Kbuten 18:10,14 [q] **9:15** Kehewà 33:19
[r] **9:17** Kehewà 9:16

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tau gel mulé du, duhen ke nan bud hanay nawahen ebélê le, balù yóm deng kegtuled le. 23 Yó gónón mò du nim ni mò gónón hegfan yóm tey alì kehyu kmoen ebélê tekuy kem tau deng knoduhen, kem tau deng eles néléken mò angat megdóyón béléen. 24 Duhen tekuy se yó kem tau deng tnabahen. Là sónen du kem Ju tnabahen, okóm gomong le snéen kul yó kem tau là Ju le.

25 Nim ni koni, deng tehe hsulat Dwata bè yóm sotu tehe tugoden boluyen Husiya, yó monen,

"Angat le baling dou tau
yó kem tehe là dou tau du.
Angat le baling dou tau kenbong nawa
yó kem tau tehe là wen nawahu ebélê le."[s]

26 "Ne bè yóm benwu tehe gónóhu gel mon du,
'Là dou tau du yó kem yó'
bud bè yó gónóhu mon du mò kul,
'Yu se hol kun ngà Dwata,
yóm Dwata laen dù tul katayen.' "[t]

27 Wen se kun udél tehe snulat Isaya ekni gbak ebè yó kem tau Israél, monen, "Balù yóm tey kwadag tau semfu bè yóm tehe Israél, lómó kwen le, lómón helek bè kilil mohin, ewenem là kô le hol wen gewà bè yóm angat ktafak Dwata kul. 28 Abay se angat wen kdaw Dwata kendel smolò du yóm kegsalà tau bè klamangen benwu, ne gotu tnafaken lu."[u]

29 Hol lómón yóm sotu tehe tulón Isaya ekni, yóm monen, "Bè yóm tehe ktafaken tekuy yóm Dwata laen dù là gbeken du, ke tehe là wen dù tebelen bè yó kem ból tekuy, deng tekuy mkél bè yóm tehe kegbaen yó kem syudad Sodom ne Gomora. Bà udì ke wen dù tebel bélê le."[v]

Kekbê kem tau Israél yóm lan nmò Dwata mò lan le gewà gu lem hatay

30 Duhen yó, yó kem tau là Ju le, là kô ktes le du yóm ktedeng kton Dwata kul, okóm guta le lan le hemtahu bè Jisas. 31 Okóm yó kem tau Israél alì kemtes yóm ktedeng kton Dwata kul, tô hlan le bè yóm klolò le yóm hlau Musis. Okóm là, là kô guta le du yóm tô ktes le yó. 32 Yó gónón là tedeng kton Dwata kul abay se là hlan le du bè yóm kehtahu le. Deng mom tô hlan le bè yóm kul kegbek lemolò du yó kem hlau. Deng le mom glokob du yóm bnoluy Dwata "botu" 33 yóm tehe tulónen bè sulaten, yóm monen,

"Ngem deng wen botu suu lem blóng le bè syudad Sayun.
Yó se yóm botu geslob yó kem tau,
ne hlós le glokob du.

---

[s] **9:25** Husiya 2:23 [t] **9:26** Husiya 1:10 [u] **9:27-28** Isaya 10:22-23 [v] **9:29** Isaya 1:9

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Okóm yóm tau hemtahu béléen,
là kô wen gónón gsel du."[w]

10 [1]Ó kem dumuhu setwoli, yó alì gel sen-galuhu ne hnihu bè Dwata ke gotu le gewà gu lem hatay yó kem dumuhu Ju. [2]Tngónu tey le móyô lemolò ke Dwata, okóm là deng glileb le du he yóm hol kun kóyô Dwata bélê le bè klolò le du. [3]Là kô tngón le du yóm lan nmò Dwata mò gónón tedeng ktonen kul. Mom yó tô nmò le, tódô lolò le yóm kul kehlan du. Là kô lolò le du yóm lan nmò Dwata mò gónó le tedeng. [4]Lemwót bè yóm deng nmò Krays, yó gónón deng tódô gesón yóm klolò tekuy yóm hlau mò gónón tedeng kton Dwata tekuy. Tek són bè yóm kehtahu bè Krays gónón baling tedeng kdéen tau.

Kegewà kdéen tau bè yóm lan nmò Dwata

[5]Deng tehe wen snulat Musis ekni gbak ebè yóm tau tô móyô baling tedeng lemwót bè kloloen yóm hlau. Yó monen, "Balù kihu tau lemolò du yó kem hlau Dwata, angat gutahen se yóm klowil laen dù sónen."[x] [6]Okóm bud wen monen bè Sulat Dwata gbak ebè yóm kehtahu tekuy mò gónón tedeng ktonen tekuy, yó monen, "Là bud hendem tekuy du ne ke wen tau mógów ebè longit nan e nangay Krays ete tonok. [7]Duhen ke wen mógów ebè yóm benwu gónón nô yó kem tau deng matay anì bud niten mulék ete tonok Krays." Là kô yó du. [8]Okóm ni se yóm hol tulónen, yóm monen, "Deng nô bélê ye ne nim tulón Dwata ni, yó sem tendo gel sentulón ye, lel ye tendo gel hemdem du snéen."[y] Yóm tulón Dwata monen yó, yó se gel tulón me kuy, duhen yóm kehtahu tekuy bè Krays.

[9]Ke gel tulón ye bè dumu tau yóm Jisas hol gónó ye mogot, ne ke hentahu ye yóm deng kehlowil Dwata du gu lem hatay, yó se gónó ye gewà gu lem hatay. [10]Abay se lemwót bè yóm kehtahu tekuy, yó se gónón baling tedeng kton Dwata tekuy. Ne lemwót bè yóm gel ktulón tekuy du bè kem dumu tau yóm deng kehtahu tekuy, yó se gónó tekuy gewà gu lem hatay. [11]Sotu monen bè Sulat Dwata, yó monen, "Balù kihu tau hemtahu béléen, laen kô gónó le gsel du."[z] [12]Yóm Udél Dwata yó, laen kô dù tau ke là gomongen lemen, abay se laen kô gónó le stólóng yó kem Ju bè yó kem tau là Ju le. Tek sotu se yóm gónóhen mogot yóm kdéen tau, duhen Jisas Krays. Kihu tau tmaba béléen, sal sket gel tnóbóngen lu. [13]Lómón yóm monen bè Sulat Dwata, yó monen, "Ket tau htóbóng bè yóm gónó tekuy mogot, angat gewà gu lem hatay."[a]

[14]Okóm tedu se kmò kehtóbóng tau béléen ke là deng hentahu le du? Ne tedu se kmò kehtahu le béléen ke là deng gungol le du yóm tulón gbak béléen? Ne tedu se kmò kungol le du boluyen ke là deng wen tau tmulón

---

[w] **9:33** Isaya 8:14; ne 28:16 [x] **10:5** Hlolò 18:5 [y] **10:6-8** Hlau 30:12-14
[z] **10:11** Isaya 28:16 [a] **10:13** Juwél 2:32

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du kul? 15 Ne tedu kmò kógów le na a tmulón du ke là wen hógów kul? Lómón yóm monen bè Sulat Dwata, yó monen, "Tey bong hyu gemnóm du yóm ksut yó kem tau mit yóm Tulón Hyu."[b]

16 Okóm là kô kdê le du hemtahu du yóm Tulón Hyu yó. Hol mkél bè yóm sotu tehe mon Isaya ekni, yóm monen, "Ó Dwata, là holen wen tau hemtahu du yóm gel tulón me."[c] 17 Duhen yó, yó gónó le hemtahu yó kem tau ke deng gungol le yóm Tulón Hyu. Ne yóm Tulón Hyu monu yó, duhen yó se yóm tulón me gbak ebè Krays.

18 Bede wen snólóku. Là deng gungol kem tau Israél du kô nim tulón ni? Deng gungol le ne. Lómón yóm monen bè Sulat Dwata, monen,

"Deng kem tehe gungol kdéen tau te tonok ne.
Deng tódô gefet bè klamangen benwu yóm ktulón le du."[d]

19 Bud wen snólóku. Là deng glileb le du kô kem tau Israél yóm tehe gel tulón le kul yó? Kaem deng glileb le ne. Ngem yóm udél Dwata tehe tulón Musis ekni gbak ebélê le, monen,

"Angat le mófô yó kem dou tau Israél,
sok tnóbóngu yó kem dumu tau.
Angat wen gónó le lembut do yó kem dou tau sok knoduhu yó kem tau tehe là temngón dou."[e]

20 Ngem ke Isaya kun, là kóen hadà tmulón du yóm tehe mon Dwata ekni, yóm monen,

"Deng mom ton le ou yó kem tau tehe là mebel dou.
Ne denge hdilô bè yó kem tau tehe là smólók dou."[f]

21 Okóm tólóng yóm mon Dwata gbak ebè yó kem tau Israél, yó monen, "Tey mgel kulu le, là dog le mimón. Tódô sónmou tendo hemkól kul, okóm là kô kenmón le do."[g]

Kkodu Dwata yó kem tau Israél

11 1 Wen snólóku, kenbê Dwata lu ne kô yó kem kun tau Israél? Là kô yó du. Anì sem ou ni duu tau Israél, semfu gu bè yóm tehe Abraham. Ne mfue bè yóm sotu ngà Israél boluyen Bindyamin.

2 Là kô na a kenbê Dwata kul yó kem kun tau deng eles nélék lemwót bè kbuten. Deng hónô tngón ye ne yóm monen bè sulat Dwata bè yóm tehe keklamo Ilaydya kul bè Dwata yó kem tau Israél, 3 yó monen, "Ó Dwata, deng gotu bnonok le lu ne yó kem tugodem. Ngem yó kem gónô gónó me gel demsù ebéléem, deng gotu genbà le. Tek sotuhu dù tebel, okóm sónmò le bud mebel do snéen."[h]

4 Bnalà Dwata se, monen, "Deng wen hitu libu tau deng hetfingu mò dou tau. Là kô le tmaba ebè yóm dwata kéng boluyen Baal."[i]

---

[b] **10:15** Isaya 52:7 [c] **10:16** Isaya 53:1 [d] **10:18** Lingón 19:4 [e] **10:19** Hlau 32:21
[f] **10:20** Isaya 65:1 [g] **10:21** Isaya 65:2 [h] **11:3** 1 Tau Geta 19:10,14
[i] **11:4** 1 Tau Geta 19:18

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Ne senged se nim kmoen ni. Wen se kem tau hemtahu, okóm là hol le
wen. Deng tódô nélék Dwata lu lemwót bè yóm tey nawahen kul. 6 Tódô
lemwót bè kun nawa Dwata gónón mélék kul, là kóen lemwót bè yóm kul
gel nmò. Ke yó gónó Dwata mélék kul lemwót bè yóm gel nmò le, là kô
gbek tekuy moluy du tóbóng yóm nmò Dwata yó.
7 Ne duhen yó, là kô dog ton kem tau Israél du yóm hnebel le. Són olo
mton du, són yó kem là wenen deng nélék Dwata. Bong yó kem dumu
tau, baling le kembel, abay se là hnungol le du yóm taba Dwata kul. 8 Hol
lómón se yóm monen bè Sulat Dwata, yó monen, "Deng blay Dwata kul
yóm knawa là hulung hedem. Igoen se wen mata le, là kô le mton. Igoen
se wen klingu le, là kô le gmungol. Efet yóm kmoen ni, laen kô ili le."[j]
9 Ne wen se kun udél yóm tehe Dabid ekni gbak ebélê le, monen,
"Yóm kendengen genléd nawa le yó,
hol henbalingem holot gónó le bkó,
mò gónó le tlokob.
Hol tnafakem lu.
10 Hol hbutóem lu anì là bud le mton,
ne hol senflósem heblat du yóm hbóem kul."[k]
11 Duhen yó, wen bud snólóku, yóm ketlokob yó kem Ju gehlós le kô?
Là, là kô le gehlós. Bede lemwót bè kegsalà le, yó gónó Dwata hton du
bè kem tau là Ju le yóm lan le gewà gu lem hatay. Atul Dwata se nim ni
anì mófô yó kem Ju. 12 Bè yóm kegsalà yó kem Ju, tey któbóng Dwata yó
kem dumu tau bè klamangen benwu. Bè yóm là kguta yó kem Ju du yóm
tóbóng Dwata kul, yó gónó Dwata hol hemdengen tmóbóng kul yó kem
tau là Ju le. Ke ni se kmò kehlan Dwata du, milud he kehyuhen bè yó
kem tau là Ju le sok le deng gotu gomong hemtahu yó kem tau Ju.

Kegewà yó kem tau là Ju le

13 Ni se udélu ebélê ye yu kem tau là Ju ye. Ou se yóm deng nélék
Dwata mò hógówen ebélê ye. Yó gónóm mon, hol hotuhu gelu se do mò
du yóm hmoen dou. 14 Ke ton yó kem dou dumu Ju yóm nmò Dwata
bélê ye, déke angat le mófô bélê ye, ne bè yó gónón wen bélê le gewà gu
lem hatay. 15 Lemwót bè yóm kekbê Dwata kul, yó gónó le mit sefyu ebè
Dwata yó kem tau là Ju le. Ke lómón yó, milud he yóm kehyuhen bélê
ye sok le deng gotu bud semfulék ebè Dwata yó kem kun tau Ju. Hol
lómó kegnóm tekuy du, lómón yóm tau deng mowil gu lem hatay. 16 Ke
hlingónu du yó kem Ju, lómón ke mambang tnilós blay le ke Dwata. Ke
Dwata funen yóm hol tanay tilósen, bud nfunen snéen yóm duen. Lumun
tu se kfunen yó kem tau Ju, abay se kun funen yóm hol gónó le gu semfu
duhen yóm tehe Abraham. Sotu gónó tekuy e hmingón kul yó kem Ju,

---

[j] **11:8** Hlau 29:4; Isaya 29:10 [k] **11:9-10** Lingón 69:22-23

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lómón ke koyu nfun Dwata. Ke nfunen yóm hol buten, gomong nfunen snéen kem hangahen.

17 Okóm yóm koyu ulib nfun Dwata yó, deng wen hanga kenlengen du
ne tugoden du bè yóm hanga koyu ulib tehe nwahen tmowok lem dlag.
Yu kem tau là Ju le, hol lómón ke yu yóm koyu ulib lem dlag. Deng ye
gomong lembud bè yóm koyu hyu nfun Dwata, duhen yó kem Ju. 18 Okóm
bê ye abay hegmón bè yó kem tahu hangahen yóm koyu yó. Olo ye hanga
lenbù htowok Dwata bè yó he yó dum kuy. Bê ye abay klifót, là kô yu du
hlowil yóm but yóm koyu, kaem yóm buten hlowil kuy.

19 Déke mon ye, “Mi mò bud tles hangahen yóm koyu yó.” 20 Tahu se
yóm mon ye yó. Yó gónó Dwata mtok kul abay se lemwót bè là kehtahu
le. Ne yó gónó ye tles tmowok bè yó se kuy, lan ye hemtahu. Okóm bê ye
nit hegmón, eles ye temgama se kuy. 21 Ke là dog nali Dwata du yó kem
tahu hangahen yóm koyu yó, duhen yó kem Ju, milud he yó du kem olo
hanga lenbù htowoken du.

22 Bè yó gónó tekuy mton du yóm tey kkodu Dwata tau, ne yóm tey
ktafaken kul. Tnafaken yó kem tau là hemtahuhen. Okóm tey knoduhen
yu, syan ke là monolen yóm kehtahu ye. Okóm ke snonol ye, angat bud
ntoken yu snéen kuy. 23 Ke là henlós kem Ju du yóm kkogol le ke Dwata,
botong gbek Dwata bud hlowil kul bè yóm tehe sana lówó le.

24 Yu kem tau là Ju le, lómón ke hanga koyu ulib tmowok lem dlag nwa
Dwata bud hlowilen bè lówó yóm koyu huluhen. Ke gbek Dwata lembù
hlowil du bè yó yóm hanga tólóng koyu, sélét là gbek bud hlowilen du bè
yó yó dum sana kun hanga.

Kkodu Dwata kdéen tau

25 Bud wen tulónu kuy, kem dumuhu setwoli, bè yóm nmò Dwata
tehe là glileb kem tau du anì là hegmón ye du yóm deng nmò Dwata
bélê ye. Yóm kgel kulu yó kem tau Israél, là kóen hlós. Okóm ke deng
le gotu hemtahu bè Dwata yó kem tau là Ju le, yó he angat kkóhen yóm
kgel kulu le yó. 26 Ne gotu le angat gewà gu lem hatay. Lómón yóm mon
Dwata bè sulaten, monen,

“Lemwót gu bè syudad Sayun yóm tau
fen lemwà yó kem kun ból Jakub.
Angat gotu kóhen bélê le yóm sidek gel nmò le.
27 Bè yóm kkóhu du bélê le yóm salà le,” mon Dwata,
“yó se deng gónón tahu edu yóm tehe fasadu kul.”[l]

28 Ni kmoen ni, tey wen kem tau Ju hmohon ke Dwata lan le kembê
yóm Tulón Hyu lemwót gu béléen. Okóm yóm là kehtahu le yó, tey wen
gónón hyu bélê ye kuy yu kem tau là Ju le. Okóm ke Dwata kun, sana

---

[l] **11:26-27** Isaya 59:20-21

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kween kul lemwót bè yóm tehe kéléken yó kem tehe fù le. 29 Yóm Dwata,
sok wen tau néléken, ne sok wen tau tnóbóngen, deng duhen yó ne, là kô
bud tenlesen du hendemen. 30 Yu kem tau là Ju le, tehe là nimón ye ke
Dwata se kuy. Okóm ni, deng knodu Dwata yu ne lan le là mimón du yó
kem tau Ju. 31 Senged se yó kem Ju nim kmoen ni, là nimón le ke Dwata.
Okóm angat wen lan Dwata kmodu kul se kul lómón yóm deng kkoduhen
kuy. 32 Hol kóyô Dwata ke dilô kdéen tau yóm là kimón le du anì hol dilô
le snéen yóm kkoduhen kul.

Kdóyón Pol ke Dwata

33 Laen kô bang gónó tekuy e hmingón du yóm alì kehyuhen yóm
Dwata. Tey nelem yóm ketngónen, ne tódô ket yóm kenhulungen. Laen kô
dù tau gembek tmulón du yóm kun kehedem, ne laen se dù tau gembek
gmileb du yóm kun kmò. 34 Lómón se yóm monen bè Sulat Dwata, yóm
monen,

"Laen kô dù tau gemtukul du yóm hol kun kehedem Dwata.
Laen se kô dù tau tô gembek hmau du.[m]
35 Ne laen kô dù tau bemlay ke Dwata
ke mone bud bnayad Dwata béléen."

36 Abay se kdéen ton, gotu dlimun Dwata. Ke là wen du, laen kô dù
mowil. Ne yóm kentihen deng dlimunen yó mò hol gónón megdóyón. Bê
tekuy lensón yóm kdóyón tekuy du.

Kmò yó kem tau deng hemtahu

12 1 Duhen yó, kem dumuhu setwoli, ni alì nalu nawahu bélê ye
lemwót bè yóm tey kkodu Dwata tekuy. Hol blay ye ke Dwata
dé lówó ye mò henged dsù ye ebéléen, yóm dsù tolo mowil ne tendo gel
nmò ye yóm hyu. Ne tey kehyu nawa Dwata du yóm keblay ye du yó.
Ke hendem ye yóm kdê deng nmoen bélê ye, tey knóón ke ni se yóm kut
nmò. 2 Bê ye abay lolò kul kmò yó kem tau là hemtahu le lem nim benwu
ni. Hesfili ye ke Dwata yóm kehedem ye anì gtukul ye ke tedu yóm kun
kóyô bélê ye, ne ke tedu yóm hyu ne yóm tedeng ne yóm mò gónón hligal.
3 Yóm deng kélék Dwata do gónón wen kwalisu mon du mò kuy yóm
kdê ye, bê ye abay nmò uléhen yóm kwit ye du yóm kenhulung ye abay
se Dwata yóm bemlay du kuy. 4 Lómón yóm lówó tau, tey dê nô du. Ket
yóm nô du, sal stólóng muhen. 5 Senged snéen bélê tekuy. Deng tekuy
ssotu bè kun lówó Krays, ne tódô ket sotu bélê tekuy sal tólóng kun nmò.
Ne lemwót bè yóm deng kessotu tekuy bè kun lówó Krays gónóhen wen
hentngón tekuy bè yó kem dumu tekuy. Ne ket sotu bélê tekuy wen mu
tekuy du kem dumu tekuy.

---

[m] **11:34** Isaya 40:13

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Duhen yó, hol nmò tekuy sen yóm kenhulung blay Dwata tekuy. Ke
benlay Dwata uu khulung tmulón yóm kun udél, hol nmoem sen, mlan
bè ktahu yóm deng hentahuhen. 7 Ke benlay Dwata uu khulung tmóbóng
kem dumuhem tau, hol nmoem sen. Ke benlayen uu khulung tmolok, hol
henktengem sen tmolok. 8 Ne ke yó blayen khulung semgduf kem dumu
tau, hol nmoem sen. Ke yó blayen kóm yóm nawa masa, hol bnasahem
kem dumum sen. Ke yó blayen kóm khulung malak yó kem dumuhem
tau, holi tódô hteneb mò du sen. Ne ke yó kenhulung blay Dwata kóm mò
gel tmóbóng yó kem élél, hol nmoem sen mung du kligalem.
9 Béen olo són te kulit yóm kbong nawa ye kem dumu ye. Hol hegfan ye
yóm hol tahu kesbong nawa. Hol knogol ye kdéen sidek. Hol lolò ye yóm
hyu. 10 Kdê ye deng hemtahu, hol ye sbong nawa. Hol ye gel sadat. 11 Hotu
ye gel ye mò nmò, bê ye abay hduk. Hotu ye nawa ye mò du yóm hmoen
kuy yóm gónó ye mogot.
12 Hol tendo hlaan ye nawa ye abay se wen yóm hendón nefet nawa ye.
Bê ye tnalaw ke wen gónó ye gel glayam. Tódô senflós ye mni bè Dwata.
13 Hol gel tnóbóng ye kem dumu ye hemtahu ke wen gónó le élél se kul.
Hol ye gel hmódó ke wen tau milo sut bélê ye.
14 Ke wen kem tau hmayam kuy, bê ye abay hni bè Dwata anì tnafaken
lu. Okóm hol hni ye anì tnóbóng Dwata lu se kul. 15 Ke hligal kem dumu
ye, gbót ye hligal bélê le. Ke wen knangag le, gbót ye langag bélê le
snéen. 16 Béen mtukul henlom nawa ye. Bê tekuy abay hton salù. Bê ye
abay kenyak mò du yóm nmò kem tau glaan. Bê ye abay salig yóm kuy
ketngón.
17 Bê ye bnalà sidek yó kem gel mò sidek bélê ye. Hentilob ye kmò ye
anì laen dù gónó le gemsanil kuy kem dumu ye. 18 Hol tilów ye són gel ye
anì laen dù gónó ye mit sfatay bè kem dumu ye tau.
19 Ó kem wè, hol bê ye abay meles. Tódô bayà ye bè Dwata, abay se
deng monen bè Sulat Dwata, monen, “Ou he fen gel meles. Ne ou he fen
gel malà.”[n]
20 Ni dii yóm kuy nmò, lómón yóm deng hsulat Dwata, yóm monen, “Ke
bitil hohonem, henkenem. Ke meeng, hinumem. Ke ni se nmoem, angat
tey sidek kyaken.”[o]
21 Ke sidek nmò kem dumu ye bélê ye, bê ye bud bnalà sidek. Bnalà ye
hyu anì là gemmoen yóm sidek.

Kimón tekuy yóm gubérno

13 1 Hol tekuy gel nimón yóm gubérno, abay se Dwata gónón gu
lemwót. Kdê yó kem gubérno, bè Dwata gónón lemwót yóm kul
glal. 2 Duhen yó, kdê yó kem tau là nimón le yóm udin lem benwu, yó se yó

---

[n] **12:19** Hlau 32:35 [o] **12:20** Hlalak 25:21-22

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kem tau là móyô le mimón ke Dwata snéen. Ne lu se tendo ktes tafak. 3 Yó kem tau mit udin, laen kô gónó tekuy likò bélê le ke hyu yóm gel nmò tekuy. Són gónón wen klikò tekuy bélê le ke wen gónó tekuy mulé udin. Anì là wen gónó ye likò bélê le, hol nmò ye sen yóm hyu anì dóyón le yu. 4 Abay se yó kem tau mit udin yó, lu se deng snigang Dwata, nmò le yóm kuy kehyu. Okóm ke mulé tekuy udin, wen klikò tekuy bélê le, abay se wen kwalis le tmafak. Lu se deng snigang Dwata mò tmafak yó kem tau mulé udin. 5 Yó gónóm mon, hol nimón tekuy yó kem tau genlal. Là són yó du gónó tekuy mimón ke mone anì là gnóm tekuy du yóm tafak Dwata, okóm yó dé hol gónó tekuy himón abay se tódô tngón tekuy yó se yóm hyu.

6 Bud yó snéen yóm gónó ye gel mayad bè gubérnó yó kem bwis. Yó kem tau mtuk du, kaem lemwót bè Dwata yóm nmò le yó. 7 Yóm kdê bnayad tekuy bè gubérnó, gotu bnayad tekuy lu. Ne hol nadat tekuy lu snéen yó kem tau mogot benwu.

Henyu tekuy kmò tekuy bè kem dumu tekuy

8 Béen abay wen utóng ye là bnayad du. Olon yó dé utóng nbô ye, duhen yóm kbong nawa ye kem dumu ye. Abay se ke gotu kbong nawa ye kem dumu ye, deng gotu glolò ye ne yó kem hlau Dwata. 9 Yó monen bè hlau Dwata, monen, “Bê ye abay mdà yehen. Bê ye abay monok. Bê ye abay mnagaw. Bê ye abay mófô.” Ni kem hlau monu ni, ne yó kem dumu hlau snulat le, tek sotu nefeten, duhen yóm monen bè yóm sotu hlau, monen, “Hol kenbong ye nawa kem dumu ye tau lómón yóm kbong nawa ye yóm kuy knô.”[p] 10 Abay se ke bong nawa ye kem dumu ye, là kô gbek ye hemsidek kul. Yó gónóm mon, ke bong nawa ye kem dumu ye, deng gotu glolò ye ne yóm kdê hlau Dwata.

11 Hol dnalang tekuy yóm kesbong nawa, abay se deng duhen ni ne yóm bang kebtik tekuy. Bè kbut yóm kehtahu tekuy, tolo mima he yóm kkól Jisas. Okóm ni, deng tey moni ne. 12 Ke hlingónu du, hol lómón ke móyónen mwas ne. Yó gónóm mon, hol kó tekuy ne yó kem sidek gel nmò tau lem gónón kmifu, tles nmò tekuy yóm hyu. Yóm hyu, hol lómón ke ngom sfatay eles nwit tekuy lem gónón lemayag. 13 Nmò tekuy dé yóm nmò segtón bè yóm kul kmò yó kem tau nô lem layag. Hol bê tekuy abay gel segduf hlengel, kô wen gónó tekuy hemyak knô tekuy. Hol bê tekuy abay mò samuk ne yóm dumu nmò gónó le semdekà tekuy. Bê tekuy sfatay. Bê tekuy nmò yóm sélés nawa. 14 Yó dé nmò tekuy, hol dnalang tekuy yóm kun kmò yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays. Ne bê tekuy abay tódô nmung yó kem sidek knóyô lówó tekuy.

Bê tekuy tendok kul kmò yó kem dumu tekuy hemtahu

14 1 Wen sotu tulónu kuy bè kmò ye ebè yóm tau là dengen nelem kehtahuhen. Hol gel hmung ye bélê ye, okóm bê ye gel nit

---

p **13:9** Hlolò 19:18

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

skuya bè yóm gónó ye stólóng bè kehtahu ye. 2 Yóm tau deng mtétél
kehtahuhen, laen kô dù hniihen bè yóm gel kenen. Okóm wen se tau là
dengen nelem kehtahuhen, són lemnaw utónen. 3 Yóm tau laen dù bud
hniihen bè kkenen, béen mom henwog sen yóm tau tolo wen hniihen.
Senged bè yóm tau són lemnaw utónen, béen tô tendok yóm tau laen dù
bud hniihen. Yakà deng henmóyô Dwata du yóm tau yó. 4 Là kóen hyu
ke tódô tendok tekuy kun kmò yóm tau tóbóng lówó bè dumu tau. Tek
són yóm hol kun gónó mogot gembek hemdeng du yóm kun kmò, ke hyu
duhen ke là. Kaem angat wen gónóhen e kól he kun yóm tau tendokem
yó, abay se yóm gónó tekuy mogot fen tmóbóng du.

5 Bud sotuhen, wen se tau wen kdaw htólóngen, monem bong muhen
kun senta yó kem dumu kdaw. Okóm wen se tau laen kô dù kdaw mtukul
bong muhen senta kem dumu kdaw. Yake ket tau béen hegewu nawahen
lemolò du yóm hol kun kehedem du yóm hyu. 6 Yóm tau ke gel wen kdaw
htólóngen bè yó kem dumu kdaw, yó se mò gónón hegfan yóm kadaten
ke Dwata se kun. Ne senged se yóm tau laen dù hniihen bè ken, yó se mò
kun gónó hegfan yóm kadaten ke Dwata se kun, abay se sal gel dóyónen
Dwata bè yóm gel kenen. Ne senged se kun yóm tau tolo wen hniihen, yó
se yóm kun gónó hegfan du yóm kun kadat ke Dwata, ne gónón dmóyón
du. 7 Bè yóm klawi tekuy mowil, ne balù bè yóm angat katay tekuy, wen
mfun tekuy. Yó gónóm mon, yake béen són yóm knóyô tekuy tendo nmò
tekuy. 8 Bè yóm igò tekuy mowil, Jisas yóm mfun tekuy. Ne kesok tekuy
matay, bud du snéen mfun tekuy. Kihu ke mowil tekuy duhen ke matay
tekuy, du se mfun tekuy. 9 Yó se gónón tehe matay Krays ekni, ne bud
mowil, anì du gónó tekuy mogot, kihu ke tolo tekuy mowil duhen ke
deng tekuy matay.

10 Ne duhen yó, yu kem tau olon mken lemnaw, hol bê ye abay tendok
kem dumu ye. Ne yu kem tau là mélék ye, hol bê ye abay kenhisik
kem dumu ye. Abay se kdê tekuy angat gotu mdà bè solu Dwata, angat
knukumen tekuy. 11 Deng wen tehe udél Jisas deng snulat le, monen,

> “Ou se yóm Dwata là kóen na a matay
> ne ni se hol udélu.
> Angat le gotu mtud bukol bè soluhu yóm kdéen tau,
> ne kdê le se angat mon du, ‘Uu se yóm tahu Dwata.’ ”[q]

12 Duhen yó, bè yóm kdaw yó, là gbek tekuy du ke là gotu tulón tekuy du
ke Dwata kdê yó kem deng tehe nmò tekuy kegen tekuy nô te tonok.

Bê tekuy hebtang yóm dumu tekuy hemtahu

13 Duhen yó, hol bê tekuy abay bud gel setdok. Yó dé hol sen-galu tekuy
ke laen dù nmò tekuy mò gónó le tlokob yó kem dumu tekuy hemtahu.

---

[q] **14:11** Isaya 45:23

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Lemwót bè yóm deng kegfihu bè Jisas hol gónóhu temngón du laen
dù mtukul ken sidek bè Dwata. Són yó dé gónón sidek, són bè kehedem
tau du. 15 Okóm ke senbewegem kehedem kem dumuhem lemwót bè
yóm gel kenem, yó gónón gfan yóm là kbong nawahem du. Hol béem
abay nmò gónón lana kehtahu kem dumuhem ke mlan bè kkenem, igò
Krays deng matay béléen se kun yóm dumum yó. 16 Baluen ke là sideken
béléem, okóm ke sidek bè yóm sotu dumuhem hemtahu, hol béem abay
nmò, abay se kô baling sidek kbak le ebéléem.
17 Bè yóm kogot Dwata tau, là mlanen bè yóm gel ken ne ninum tekuy.
Okóm mlan bè ktedeng nawa, ne kenek nawa, ne yóm kligal blayen
tekuy yóm Tulus Dwata. 18 Ke lómón yó klolò tekuy ke Krays, tey hligal
bélê tekuy Dwata, ne hligal bélê tekuy kem dumu tekuy snéen. 19 Duhen
yó, hol sen-galu tekuy mò yóm gónón menek nawa tekuy bè kem dumu
tekuy, ne yóm mò gónó tekuy setgel bè kehtahu tekuy.
20 Bê tekuy abay hensidek kehtahu kem dumu tekuy mlan bè yóm
gel ken tekuy. Laen kô dù ken nali Dwata bè kem tau, okóm yó gónón
sidek ke fen btang bè salà kem dumu tekuy hemtahu lemwót bè kken
tekuy. 21 Hol bê tekuy abay nmò gónó le btang kem dumu tekuy mlan bè
kutón tekuy, bè kinum tekuy, duhen ke wen nmò tekuy mit kul btang.
22 Duhen yó, balù kihu kóm kmò kehedem du nim ni, tódô olo ye lewu
Dwata temngón du. Tey bong kehligalen yóm tau laen dù gónón megewu
nawahen du yóm gel loloen. 23 Okóm ke tolo megewu nawahen du yóm tô
kenen, salaen bè Dwata ke kenen, abay se là loloen du yóm hentahuhen.
Balù kihu nmò tekuy, ke là lolò tekuy du yóm deng hentahu tekuy, salà
tekuy bè Dwata ke nmò tekuy.

Kehegna tekuy kem dumu tekuy

15 1 Yóm kdê tekuy deng mbegel bè kehtahu hol tekuy gel hanay
nawa bè yó kem tau tolo wen gónó le lunog. Bê tekuy olo
hemdem yóm hyu bè knô tekuy. 2 Yake gel hegna tekuy ke wen gónó
tekuy tmóbóng yó kem dumu tekuy hemtahu anì wen gónón temnù
kehtahu le se kul. 3 Balù se ke Krays là kô hegnahen du kun knóyô.
Lumun yóm deng monen bè udél Dwata, monen, “Ebéléu gónón gotu tódô
yóm sidek kehnê le kóm yó kem tau.”[r] 4 Ket yóm udél deng tehe hsulat
Dwata, sal gel wen hdalangen tekuy lemen. Lemwót bè yóm udél Dwata
gónón là mili nawa tekuy baluen ke wen mgel sut bélê tekuy. Ne bè yó
gónón lemwót yóm kegduf nawa tekuy igò tekuy mangat du yóm hendón
nefet nawa tekuy.
5 Yó hem Dwata hol gónón lemwót yóm là kili nawa tekuy ne yóm gel
kegduf nawa tekuy lemolò du. Hol benlayen yu he kessotu nawa bè kem

---

[r] **15:3** Lingón 69:9

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dumu ye hemtahu, hol lómón yóm deng dnalang ye bè Krays Jisas, 6 anì
ssotu nawa ye dmóyón ke Dwata yóm kdê ye. Du se Mà yóm gónó tekuy
mogot Jisas Krays. Ne bud du snéen kun Dwata.

Kgefeten bè yó kem tau là Ju le yóm Tulón Hyu

7 Duhen yó, hol gel henmóyô ye yó kem dumu ye hemtahu, lómón
yóm deng kehmóyô Krays kuy. Ke yó se nmò ye, tey megdóyón Dwata.
8 Tódô tulónu kuy, deng hógów Dwata Krays mò tmóbóng yó kem Ju. Ne
yó gónón dohò yó kem tehe fasaden bè yó kem tehe fù le ekni. 9 Ne sotu
gónón hógów ke Krays anì wen lan le dmóyón ke Dwata yó kem tau là
Ju le lemwót bè yóm kkoduhen kul. Yó se yóm deng tehe snulat bè bok
Lingón, monen,

"Angat tey kdóyónu kóm lem blóng yó kem tau là Ju le.
Angat hlanu bè kesngalu yóm kdóyónu kóm."[s]

10 Bud wen sotu monen bè Sulat Dwata, monen,

"Hol ye gbót hligal se kuy, yu kem tau là Ju le bè yó kem tau
Dwata."[t]

11 Ne bud sotuhen, monen,

"Hol dóyón ye yóm gónó tekuy mogot, yu kem tau là Juhen.
Hol kdéen tau gotu dmóyón du."[u]

12 Ne bud wen se kun mon yóm sotu tehe tugod Dwata ekni boluyen
Isaya, yó monen,

"Angat wen semfu gu bè yóm tehe Jisi.
Du se yóm angat sut mò mogot yó kem tau là Ju le.
Béléen hol gónón mefet nawa le."[v]

13 Yó hem Dwata hol bemlay kuy yóm kligal ne yóm kenek nawa
lemwót bè yóm deng kehtahu ye béléen. Du se yóm nefet nawa tekuy. Ne
lemwót bè yóm tey kfasang yóm Tulus Dwata gónón hol seflós temnù yóm
hendón nefet nawa ye.

Mu yóm ksulat Pol ebélê le

14 Ó kem dumuhu setwoli, tngónu tey hyu yóm kmò ye, ne tey mdengen
ketngón ye du yóm udél Dwata. Tngónu snéen gbek ye stolok lemwót bè
yóm deng ketngón ye du. 15 Okóm bè nim ksulatu ni, là kóe hadà hegbel
du bè nawa ye ni kem tulónu kuy ni. Yó gónóhu là hadà tmulón du kuy,
abay se lemwót bè yóm tey hyu deng hmò Dwata do. 16 Yó hmoen do,
henbalingen ou tau mò hógów Jisas Krays ebè kem tau là Ju le. Bè yóm
kwitu du ebélê le yóm Tulón Hyu lemwót gu bè Dwata, lómón ke ou yóm
tau gel demsù ebè Dwata. Yó henged dsù blayu du, duhen yó kem tau
là Ju le deng hemtahu bè Jisas. Ne henmóyô Dwata snéen yóm dsuu yó,

---

[s] **15:9** Lingón 18:49 [t] **15:10** Hlau 32:43 [u] **15:11** Lingón 117:1 [v] **15:12** Isaya 11:10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

abay se deng nfunen lu yóm Tulus Dwata. 17 Duhen yó, lemwót bè yóm
tey gel któbóng Krays dou, là myake tmulón du yóm deng gendengu bè
Dwata. 18 Laen kô dumu gel tulónu, tek són yóm deng gendeng Krays
hlanen béléu anì baling nimón le Dwata yó kem tau là Juhen. Yó kmoen
du, hlanen bè yóm ktoloku ne yóm gel nmou lem blóng le, 19 duhen yó
kem hentaw ton gel hmoen do, ne yóm tey kfasangen bélê le yóm Tulus
Dwata. Tehe lemwót bè syudad Jirusalim efete kól ditu bè yóm sotu
prubinsya Ilirikum, gotu hetngónu bélê le yóm Tulón Hyu gbak ebè
Krays.

20 Bè yóm gel ktoloku yóm Tulón Hyu, yó hol sen-galuhu ke yó gónóhu
tmolok bè yó kem tau là deng mungol du yóm boluy Krays. Là kóe tmolok
bè yó kem benwu deng wen tmolok du. 21 Lómón yóm monen bè Sulat
Dwata, monen,

> "Yó kem tau là deng wen tmulón kul he,
> angat wen gónó le temngón du.
> Ne yó kem tau là deng hmungol du,
> angat wen gónó le gmileb du."[w]

Kóyô Pol ke gemdà bè syudad Rom

22 Ni se gónóhu ganggà là géhél mógów edyó bélê ye abay se dê benwu
gónóhu tmolok.

23 Okóm ni ne bang kógówu edyó, abay se laen dù bud benwu gónóhu
e solu hmilol gu bè ni. Deng dê halayen ni ne yóm tô kóyóu mauy kuy.
24 Tóe hlós ebè Spén, yóm benwu kem Kestilà, okóm naw hlun slob bélê
ye bè yó bè Rom. Sok deng malù gsengel kegnómu du bè yóm kesegbótu
bélê ye, yó he kehewót ye do.

25 Okóm ni, naw na mógów ebè syudad Jirusalim, abay se wen tóbóng
etedu bè yó kem tau hemtahu bè yó. 26 Ni kem tóbóng ni, lemwót bè yó
kem tau là Ju le deng hemtahu bè yó kem benwu snakuf Masdunya ne
Akiya. Tódô lemwót bè nawa le yóm blay le yó mò tóbóng le yó kem tau
élél hemtahu bè Dwata bè Jirusalim. 27 Tey kehligal le du snéen nim nmò
le ni. Bè ktahuhen, bong knóón se yóm nmò le yó mò balà le yó kem Ju
bè yóm deng kgomong le hemtahu bè Dwata. Bong knóón se ke wen kul
blay yó kem tau là Ju le lemwót bè yóm kul gónó wen. 28 Sok deng ketedu
bélê le ni kem tóbóng deng sentifun le ni, naw slob bélê ye he ominu yó
hlós ebè Spén. 29 Tódô tngónu soke sut lem blóng ye, angat tey kehyuhen
yóm nmò Krays bélê tekuy bè yó.

30 Wen hol gónóhu htóbóng bélê ye, kem dumuhu setwoli, hlanu bè
Jisas Krays yóm gónó tekuy mogot, ne bè yóm kesbong tekuy nawa
lemwót bè yóm Tulus Dwata. Yó hentóbóngu bélê ye, hol tnóbóng

---

[w] **15:21** Isaya 52:15

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye o mni bè Dwata, 31 anì laen dù lan le hemsidek dou yó kem tau là
hemtahuhen bè prubinsya Judiya. Ne hol hni ye dou bè Dwata anì
henmóyô yó kem kun tau Dwata bè Jirusalim yóm tóbóng nitu ebélê le.
32 Duhen yó, ke kóyô Dwata angate mógów elem blóng ye. Ilóu tey kehyu
kegnómu du bè yóm angat keston tekuy yó.
33 Yó hem Dwata hol nô lem blóng ye. Tek sónen du gónóhen lemwót
yóm kenek nawa tekuy.

Kólóm Pol yó kem tau hemtahu bè Rom

16 1 Yóm libun meted du nim sulat ni, boluyen Fibi, libun tekuy
bè kehtahu tekuy bè Jisas. Du se sotu gel tmóbóng yó kem tau
hemtahu bè syudad Sinkriya. 2 Hol hnódó ye hlan ye bè boluy yóm gónó
tekuy mogot, yakà ni du yóm nmò hol knóón bè yó kem tau Dwata. Hol
tnóbóng ye ke wen gónón élél, abay se tey deng dê tau tnóbóngen se kun.
Balù sem ou sana któbóngen do.
3 Hol hgefet ye do bè le Akila ne Prisila yóm là keklifótu kul. Lu se tehe
dumuhu gel mò nmò bè Krays Jisas. 4 Udì duen deng le tô matay se kul
lan le tmóbóng dou. Tey kdóyónu ke Dwata bè yóm któbóng le do yó.
Senged snéen yóm kdéen tau là Ju le deng hemtahu bè Dwata bè ni, tey
kdóyón le ke Dwata se kul. 5 Tey gel kehedemu kul snéen yó kem tau gel
stifun tmaba Dwata bè gónô le.
Sotuhen, Épinitus, yóm sotu dumuhu sogot nawa, tey gel kehedemu
du. Du se hol tanay tau hemtahu bè Krays bè prubinsya Asya. 6 Ne
bud hendemu lenibun Miri snéen. Tey kmoen nmò lem blóng ye lanen
tmóbóng kuy. 7 Tulón ye do ke Andrunikus ne Juniyas yóm gel kólómu
kul. Lu se hol dumuhu Ju. Tehe le mung geblanggù béléu ekni. Gna le se
kul he hemtahu bè Krays, hulihe dou. Tey któtól boluy le lem blóng yó
kem sfolò lewu deng nélék Jisas mò gel hógówen. 8 Ne bud bè Ampliyatus
snéen, tey gel kólómu du, ne tey sogot nawa me mlan bè kehtahu me bè
yóm gónó tekuy mogot. 9 Ne bud bè Urbanus, yóm sotu dumu tekuy mò
nmò bè Krays. Ne bud bè Stakis snéen, yóm sotu dumuhu sogot nawa.
10 Ne hol hgefet ye do bè Apilis yóm gel kehedemu du se kun. Deng
tey gfan yóm là kili nawahen lemolò ke Krays nim tau ni. Senged se bè
Aristabulus ne kem kun fes lówó, hgefet ye do ebélê le yóm gel kólómu
kul. 11 Bud hendemu yóm sotu dumuhu Ju boluyen Hirodiyan. Ne yó kem
logi hemtahu bè yó kem fes lówó Narsisus, hol hgefet ye ebélê le yóm gel
kólómu kul. 12 Senged se ebè le lenibun Trifana ne Trifusa, tau tóbóng
lówó yóm gónó tekuy mogot. Ebè Pérsis snéen, sotu libun dumuhu ssotu
nawa. Tey kmoen nmò bè yóm gónó tekuy mogot. 13 Hol hgefet ye do bè
le Rufus ne yéen yóm gel kehedemu kul. Tey hyu kloloen yóm gónó tekuy
mogot yóm Rufus. Ne yóm yéen, tey tilob kmoen ebéléu, hol lómón ke ou
yóm hol ngaen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Bud nólómu se le Asinkritus, Fligon, Hérmis, Patrubas, Hérmas
ne yó kem dumu logi hemtahu gel mung bélê le. 15 Ne tulón ye do ke
Filologus lewu le Julya yóm gel kólómu kul. Ne senged se ebè Niryus ne
yóm libunen, ne ebè Ulimpas, ne yó kem kun tau Dwata gel mung bélê le
snéen. 16 Ne sok ye gel stifun yóm kdê ye bè yó, hol ye gel sfódó se kuy.
Kdê yó kem benwu gónón wen hemtahu bè Krays bè ni, tey gel kehedem
le kuy se kul.

Yóm hol són udél Pol bè sulaten

17 Ni hol monu mò kuy, kem dumuhu setwoli, hol ten-gama ye yó kem
tau tô senkla le yóm kessotu nawa ye, ne gel senbeweg le yóm kehtahu
ye, lel le gel semkuya yóm tahu tolok deng gel gungol ye. Yó kmò ye
kul, tódô ye hlayuk bélê le. 18 Abay se là kô lolò le ke Krays yóm gónó
tekuy mogot yó kem tau yó. Són kul knóyô lolò le. Lemwót bè yóm alì
khulung le mudél, gel gsukat bélê le yó kem tau là deng tngón le du yóm
ktahuhen. 19 Deng tey glalag ebè kem dumu ye hemtahu ne yóm là kili
nawa ye du yóm Tulón Hyu. Tey bong kehyu nawahu du se do yóm nmò
ye yó. Kóyóu bélê ye ke hol ye hfulung hedem anì glolò ye yóm hyu, ne là
glolò ye du yóm sidek. 20 Tek són Dwata gónón lemwót yóm kenek nawa
tekuy. Là buden legen ne yóm kdaen ke Seitan elaan anì laen dù bud
gmoen bélê ye. Yó hem gónó tekuy mogot Jisas Krays hol seflós tmóbóng
kuy.

21 Timuti se sotu dumuhu mò nmò bè ni. Tey kólómen kuy se kun.
Dalang se kul le Lusyus ne Jasun ne Susipatér, hono kem dumuhu Ju.

22 Ou se Tértyus, yóm fen smulat du nim sulat Pol ni. Tey gel kólómu
kuy se do, abay se ou sotu dumu ye setwoli bè kehtahu tekuy. 23 Bud ni
se kun udél Pol ebélê ye. Tey kólóm Gayus kuy se kun, yóm tau fun gónô
gónóhu nô. Són bè kun gónô gónó le gel stifun yó kem dumu tau hemtahu
bè ni. Senged se ke Irastus, yóm tau fen mogot filak bè nim syudad ni, ne
Kwartus, yóm sotu dumu tekuy hemtahu, tey kólóm le kuy se kul.

Kdóyón Pol ke Dwata

24 Yó hem gónó tekuy mogot Jisas Krays hol semflós tmóbóng kuy.
25 Hol dóyón tekuy dé Dwata. Du se yóm gembek hol hbegel kuy bè
kehtahu ye hlanen bè yóm Tulón Hyu gel nitu gbak ebè Jisas Krays. Nim
Tulón Hyu ni, ni se yóm tehe gbuni bè yó kem tau gnan ekni. 26 Okóm
nim kmoen ni, deng hetngón Dwata hlanen bè yóm deng snulat yó kem
tehe tugoden ekni. Yó hol hmò Dwata kum, hol hetngón me nim tulón ni
ebè kdéen tau bè klamangen benwu anì hemtahu le, ne nimón le snéen.
Ni se hol kun kóyô yóm Dwata laen dù tul katayen. 27 Tek són du yóm
hol tahu Dwata, ne tódô gotu tngónen kdéen. Bê tekuy nmò sónen yóm
kdóyón tekuy du hlan tekuy bè Jisas Krays.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tanay Sulat Pol Ebè Yó Kem Tau Hemtahu Bè Syudad

Kurin

Mò gna senfala

Nim benwu boluyen Kurin ni, hol syudad bong bè prubinsya Akiya. Tódô nô bè kilil mohin, ne tey dê kafal lemwót bè dumu benwu gel dmuung bè yó. Yó gónó le alì tótól bè kmò le udél swa bè yó kem dumu benwu, lelen wen tey genbek le. Okóm tey dê dwata kéng gel hentahu le, yó se duón gónó le alì mò samuk.

Bè yóm gewu dulék Pol mógów na a tmolok ebè yó kem benwu, botong gefet bè yó bè Kurin, mung du le Silas ne Timuti ne Luk. Botong sfalay bud sóól kegenen tmolok udél Dwata bélê le bè yó, ne tey tau wen se baling hemtahu bè Dwata.

Bè yóm deng ktagak Pol kul, sónmoen tendo temnù yó kem tau hemtahu bè yó, okóm wen gónón mesgólól nawa le lemwót bè yóm klaen dù mdengen tau malak kul. Glok le smulat ebè Pol bè yóm knóen bè syudad Ifisus, ne tey dê snólók le béléen. Ne wen tau hógów le ebè Pol mò mit yóm sulat le. Bè yóm kógów le, smakay le kafal, botong wolu buteng le nô te mohin. Timbow le gefet bè Pol, blay le du yóm sulat nwit le. Ne smulat se ke Pol kun mò balaen kul, duhen ni sem bok Kurin nii.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-9*) Yóm gna mon Pol
(*1:10–4:21*) Kbólów Pol yóm kesgólól nawa le
(*5:1–7:40*) Kudél Pol yóm tau mò samuk, ne kehlauhen kul bè kesyehen
(*8:1–11:1*) Gónón stólóng yóm tau hemtahu bè yóm tau là hemtahuhen
(*11:2–14:40*) Yóm kmò kwit le yó kem tau smimba
(*15:1-58*) Yóm bud klowil Dwata ke Krays ne yó kem tau hemtahu
(*16:1-4*) Yóm kmò keblay le bè yó kem tau élél
(*16:5-24*) Són udél Pol ebélê le lem sulaten

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 1 Ou se Pol gónóhen lemwót nim sulat ni. Tódô lemwót bè kun kóyô
Dwata yóm tehe kéléken dou mò sotu tau gel hógów Krays Jisas.
Lewu me Sustinis nim nô bè ni, yóm sotu dumu tekuy setwoli.
2 Smulate ebélê ye, yu kem tau deng hemtahu bè Dwata bè syudad
Kurin. Deng tnaba Dwata yu mò baling hol kun tau laen dù belenen.
Deng nfunen yu hlanen bè yóm deng kessotu ye bè Krays Jisas. Deng ye
gotu gomong ne bè yó kem kdéen tau bè dumu benwu deng gel tmaba bè
yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays.
3 Yó hem Dwata yóm Mà tekuy, ne yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays
hol tendo tmóbóng kuy ne tendo henek nawa ye.

Yóm tóbóng lemwót bè Krays

4 Tey tendo gel kdóyónu ke Dwata bè yóm gel któbóngen kuy hlanen
bè Krays Jisas. 5 Lemwót bè yóm deng kessotu ye bè Krays, yó gónóhen
tódô ket du ne yóm gónó Dwata tmóbóng kuy. Deng blayen kuy se yóm
khulung ye mudél ne yóm tey ketngón ye. 6 Lemwót bè yóm deng tey
kbegelen yóm kehtahu ye du yóm tulón me kuy gbak ebè Krays, 7 deng
tódô ket du ne yóm kenhulung blay Dwata kuy bè yóm igò ye tolo
semsangat du kkólen yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays. 8 Tódô henlelen
hembegel du yóm kehtahu ye efet kól bè yóm hol són kdaw anì laen dù
bang bud gónó ye megduón ne ke mdà ye bè solu yóm gónó tekuy mogot
Jisas Krays. 9 Tey gsalig yóm Dwata. Du se yóm tehe tmaba kuy anì hol ye
sfulung ebè yóm Ngaen Jisas Krays, yóm gónó tekuy mogot.

Kesgólól nawa yó kem tau hemtahu

10 Ó kem dumuhu setwoli, lemwót bè yóm kwalis deng blayen dou yóm
gónó tekuy mogot Jisas Krays, wen hol hesgaluhu kuy, duhen yóm hol
kessotu nawa ye anì là mesgólólen yóm kessotu kehedem ye anì segmung
ke wen gel sensatul ye. 11 Yó gónóhu mon du mò kuy nim ni, kem
dumuhu setwoli, abay se deng wen bè yó kem kun fes lówó Kluwi fen
tmulón du do deng wen gónó ye seglius bè yó kun. 12 Wen se bélê ye mon
du kun, “Lolou Pol dou.” Ne mon kem dumu, “Apulus dou.” Ne bud wen
mon du, “Pitér dou lolò.” Ne wen se mon du kun, “Lolou Krays dou.” Yó
se gónóhen mesgólól nawa ye. 13 Mò kehedem ye du, wadag kô yóm Jisas
Krays? Tmau du de yóm deng matay bélê ye bè kros?
Ou kô? Yó kô gónó ye hbabtays lemwót bè yóm klolò ye dou? Là kô
yó du. 14 Hyu nawahu dou abay se laen dù tau bnabtaysu bélê ye, són
Krispus ne Gayus. 15 Duhen yó, laen dù tau gembek mon du lemwót bè
yóm klolò ye do gónó ye hbabtays. 16 (Ne Stifanas sotuhen yóm deng
bnabtaysu, ne yó kem fes lówóhen. Okóm laen kô dù dumu tau bud
tngónu ke deng bnabtaysu.) 17 Là kô yó du gónó Krays hógów dou ke
mabtayse. Okóm yó gónón hógów dou mò tmulón yóm Tulón Hyu. Ne bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm ktulónu du, là kô hlanu du bè khulungen mudél tau te tonok. Ke yó tô nmou, déke mom gseng bélê ye yóm tey kfasangen yóm katay Krays bè kros.

Kehegfan Dwata du bè katay Krays yóm kfasangen ne yóm khulungen hedem

18 Bè yóm gel ktulón me yóm katay Jisas bè kros, ofo kul mon du yó
kem tau tolo golu elem hatay ke tulón laen dù muhen. Okóm bélê tekuy
kem tau deng gewà gu lem hatay, tódô tngón tekuy bè yó gónón gfan
yóm tey kfasang Dwata. 19 Deng wen hsulat Dwata ekni, yó monen,

> “Yóm kul khulung hedem yó kem tau temngón talak tonok,
> nmou sónen.
> Ne hegfanu yóm klaen dù muhen yóm kul ketngón
> yó kem tau alì bong hennagì le.”[a]

20 Duhen yó, ke yó se nmò Dwata, tedu se gónóhen e kól yóm tau alì
temngón, ne yóm tau alì bong hennagien, ne yóm tau alì hulung skuya
mon? Deng tódô hdilô Dwata yóm klaen dù muhen yóm kul ketngón yó
kem tau te tonok. 21 Bè kun khulung hedem Dwata, là kô hlanen du bè
kul ketngón kem tau tonok yóm kesetngón le ebéléen. Okóm yó gónón
hlan du yóm kehewaen kul gu lem hatay, tódô lemwót bè yóm kehtahu
le du yóm tulón nwit me, yóm gel mon le tulón laen dù muhen. 22 Ngem
yó dé kem Ju, là kô hentahu le du yóm tulón yó ke là wen yóm hentaw
ton mò gónó le hemtahu du. Bong bè yó kem tau Grik, són yó olo hnebel
le són yóm gónón temnù ketngón le. 23 Okóm bélê me kum, tek sotu yóm
kum gel tulón, duhen yóm tehe ktutuk le ke Krays bè kros. Nim tulón ni,
tey kekbê le du yó kem Ju. Ne bud yó kem tau là Ju le, bè kul kehedem
du, hol tulón laen dù muhen. 24 Okóm bè kdê yó kem tau deng tnaba
Dwata, tau Ju duhen ke tau là Ju le, tódô dilô le se kul nim Krays gel
tulón me ni, béléen se hol gónón gfan yóm kun kfasang Dwata ne yóm
khulungen hedem. 25 Bè yóm gel mon kem tau laen dù muhen, kaem alì
bong he muhen senta yóm kul ketngón yó kem tau te tonok. Yóm gel mon
kem tau laen dù genbek Dwata, kaem tey bong he genbeken senta yóm
kul genbek yó kem tau te tonok.

26 Hol hentulón ye nawa dé, kem dumuhu setwoli, yóm kuy kmò bè
yóm tehe ktaba Dwata kuy. Bè kehedem tau du, là holen wen se bélê
ye ke temngón, duhen ke wen kfasangen, duhen ke kesfu tau hol geta.
27 Okóm yó nmò Dwata, néléken yó kem tau glaan ketngón le mò gónón
hemyak yó kem tau temngón lem nim benwu ni. Ne néléken yó kem tau
laen hol genbek le mò gónón hemyak yó kem tau wen genbek le lem nim
benwu ni. 28 Néléken yó kem tau gel hen-gnok le lem nim benwu ni, ne

---

[a] **1:19** Isaya 29:14

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gel kenhisik le, ne gel henwog le mò gónón lemsón yóm alì bong muhen
bè yó kem tau te tonok, mò gónó Dwata hegfan yóm klaen dù muhen yóm
kul gel hendem yó kem tau te tonok. 29 Yó gónóm mon, laen kô dù gónó
tau hton salù bè solu Dwata.
30 Okóm deng sensotu Dwata tekuy bè Krays Jisas, ne bud benlayen
tekuy ketngón snéen hlanen bè Krays. Ne lemwót bè Krays gónón tedeng
kton Dwata tekuy, ne gónó tekuy baling kun tau laen dù belenen. Bud
Krays se fen lemwà tekuy gu lem hatay. 31 Bong tahu se yóm monen bè
Sulat Dwata, yóm monen, "Olon yóm kun deng nmò yóm gónóhem mogot
yóm hol saluem. Béi mom hton salù yó dum kóm."[b]

Ktulón Pol yóm katay Krays bè kros

2 1 Ó kem dumuhu setwoli, bè yóm tehe kwitu du ebélê ye, yóm
tahu tulón lemwót bè Dwata, yóm tulón tehe gbuni bè yó kem tau
gnan, là kô hlanu du bè yóm dou khulung mudél, duhen ke bè yóm tehe
alì knagiu. 2 Okóm bè yóm tehe knóu lem blóng ye, tek sotu yóm tulón
nwitu, són Jisas Krays ne yóm katayen bè kros. 3 Duhen yó, bè yóm tehe
ktoloku lem blóng ye lemwót bè yóm alì klikou hol lómón ke laen dù
kgisu, botonge kenkel. 4 Bè yóm tehe kmò ktoloku lem blóng ye, dalang se
yó kem tehe gel tulónu kuy, là kô hlanu du bè khulung tau mudél. Okóm
tódô lemwót bè kun kfasang yóm Tulus Dwata gónó ye dmilô du yóm hol
ktahuhen yóm tulónu kuy yó. 5 Duhen yó, tódô lemwót bè kun kfasang
Dwata yóm kehtahu ye bè Krays. Là kóen na a lemwót bè khulung tau
mudél.

Kun ketngón Dwata

6 Bè yó kem tau deng mbegel kehtahu le, wen dou ketngón toloku kul.
Bede là mkélen bè yóm kul ketngón yó kem tau te tonok, ne là mkélen
bè yóm kul ketngón yó kem tau wen kfasang le mogot benwu. Yóm kul
kfasang yó, deng sana nbuten monol. 7 Yóm ketngón gel toloku ni, yó se
yóm ketngón Dwata tehe gbuni bè kem tau gnan. Okóm gu laan Dwata là
deng dmimun du yóm benwu, deng sana eles tngónen yóm kmò kehlanen
du bélê tekuy yóm ketngónen yó anì wen klowil tekuy laen dù sónen.
8 Nim ketngón Dwata ni, là kô glileb le du kul yó kem tau mogot benwu
nim kmoen ni. Ke deng glileb le, là kô htutuk le du bè kros yóm gónó
tekuy mogot tehe lemwót gu bè longit. 9 Nim gel tolok me ni, hol segtón
bè yóm tehe monen bè Sulat Dwata, yóm monen,

> "Deng wen hentifes Dwata bè yó kem tau kembong nawa du.
> Yóm hentifesen yó, là kô deng wen hnikót mton du he,
> ne là se wen deng mungol du.

---

[b] **1:31** Jirimaya 9:24

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Là kô deng wen hnikót hemdem du yóm mò kmoen."[c]
10 Okóm deng hetngón Dwata tekuy ne nim tehe bunihen ni, hlanen
bè Tulusen. Yóm Tulus Dwata, gotu tngónen kdéen. Balù yóm atul Dwata
là deng hegfanen du, tódô gotu tngónen. 11 Bélê tekuy, tek sotu temngón
du yóm kehedem tekuy, són tekuy. Senged snéen bè Dwata, tek sotu
temngón du yóm kun kehedem, tek són yóm kun Tulus.
12 Yóm kehedem blay Dwata tekuy, là sengeden bè yóm kul kehedem
yó kem tau te tonok. Okóm deng sù Dwata bélê tekuy yóm kun Tulus anì
gotu tngón tekuy kdê yó kem deng blayen tekuy. 13 Duhen yó, bè yóm
gel ktolok me du kuy nim ni, là kô hlan me du bè yóm khulungen mudél
tau te tonok. Okóm hlan me bè yóm khulung mudél deng dnalang me
bè Tulus Dwata. Ne yóm ktahuhen lemwót béléen, yó se gel tolok me bè
yó kem tau gónóhen nô yóm Tulus Dwata. 14 Yóm tau, ke là nóen béléen
yóm Tulus Dwata, là kô glileben du lanen yóm tulón lemwót bè yóm
Tulus Dwata. Ofo kun mon du ke laen dù muhen. Yó gónón là gmileb du,
abay se là nóen béléen yóm Tulus Dwata mò fen heglileb du béléen yóm
hol lanen. 15 Ke deng nô bélê tekuy yóm Tulus Dwata, gotu glileb tekuy
ke tedu yóm hyu ne ke tedu yóm sidek. Okóm yóm tau là nóen béléen
yóm Tulus Dwata là kô glileben du kun yóm kut kmò. 16 Hol lómón yóm
monen bè Sulat Dwata, yóm monen,

"Laen kô dù tau gembek temngón du
yóm kun kehedem yóm gónó tekuy mogot.
Laen se kô dù tau gembek hmau du."[d]

Okóm bélê tekuy, deng nô bélê tekuy ne yóm kun kehedem Krays.

Kmò yóm tau tóbóng lówó Dwata

3 1 Bè hol ktahuhen, kem dumuhu setwoli, bè yóm tehe ktoloku lem
blóng ye, là hsengedu du bè yóm gel ktoloku yó kem tau deng galak
bè yóm Tulus Dwata. Yóm ktoloku bélê ye, hol lómón ke toloku yóm tau
là deng le hol hemtahu. Hol lómón ke hanà ye ngà bè yóm kehtahu ye.
2 Ke hlingónu du yóm tehe ktoloku lem blóng ye, lómón ke gatas hinumu
kuy abay se là deng gbek ye du he yóm ken mgel. Efet nim kmoen ni là
kô deng gbek ye du he. 3 Abay se monem sana tolo klolò ye du yóm kul
kmò yó kem tau là hemtahuhen. Yó gónóhu mon du yóm yó, abay se tolo
wen bélê ye gel sélés nawa, ne gel skaf mon. Yó se gónón gfan yóm tolo
klolò ye du yóm kul kmò yó kem tau là hemtahuhen. 4 Wen kun mon du,
"Lolou Pol dou." Mon kem dumu, "Apulus dou lolò." Yó se gónón gfan
yóm klolò ye yóm kul kmò yó kem tau là hemtahuhen.
5 Bè ktahuhen, nim ou lewu me Apulus, olo me kem tóbóng lówó Dwata
mò lan ye hemtahu béléen. Olo me kem tau mò du yóm hmoen kum yóm

---

[c] **2:9** Isaya 64:4 [d] **2:16** Isaya 40:13

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gónó tekuy mogot. 6 Ke hningónu yóm nmò me lem blóng ye, lómón ke
ou yóm tau fen mò hulu, ne Apulus fen temwél du él. Okóm Dwata fen
htowok du. 7 Kihu tau mò hulu, ne kihu se tau temwél du él. Okóm yóm
alì bong muhen yóm fen htowok du, duhen Dwata. 8 Yóm tau mò hulu ne
yóm tau fen temwél du él, laen kô mtukul geta bélê le. Angat wen ofol
blay Dwata kul yóm ket kul na sotu, yóm tódô geblà bè yóm gel nmò le.
9 Nim mi, stóbóng me mò nmò bè Dwata. Ne yu, hol lómón ke kun tniba
Dwata. Sotuhen, lómón ke yu yóm gónô hdà Dwata.

10 Lemwót bè yóm kenhulung blay Dwata dou, gónóhen mbegel kehdau
du yó kem heheken. Bede tólóng tau fen hemdeng du. Ket tau semtóbóng
hemdà du yóm gónô yó, yake hol ten-gamahen yóm kmò kehdaen du.
11 Yóm gónô hdà me yó, laen kô dù dumu tud blóngónen, tek sotu, duhen
Jisas Krays. 12 Bè nim gónô ni, wen se fen lemeket du yóm ngom gónô
là mlóben, lómón yóm blówón ne tembaga futì ne yó kem botu tilob alì
mebtes. Okóm wen se lemeket du yóm ngom gónô mahil mlób, lómón
koyu ne kolon ne yó kem dumu doun. 13 Bè yóm kdaw kdà tekuy bè solu
Krays, yó he kegfanen yóm deng leket tekuy du yó koni, ke hyu duhen
ke là. Bè yóm kdaw yó, wen ofi gónó le tmilów du yóm gel nmò ket tau,
néneg le ke là mlóben. 14 Ke là mlóben yó kem ngom leketen bè yóm gónô
hdà le yó koni, wen ofolen yóm tau tehe lemeket du. 15 Okóm ke mlób,
tódô lana béléen yóm ofolen yó. Olon tódô gewà se kun, bede hol lómón
yóm tau mlóy hewà gu lem ofi.

16 Deng tngón ye se yóm lówó tekuy kun gónô Dwata, ne deng nô bélê
tekuy se yóm kun Tulus Dwata. 17 Ke wen tau hemsidek du yóm kun gónô
Dwata, angat hensidek Dwata yóm tau yó. Abay se ngalihen bè kem sidek
yóm kun Gónô Dwata, ne tekuy se yóm kun gónô yó.

18 Bê ye tnondo knô ye. Laen kô gónón e kól yóm tau snaligen yóm
kun ketngón. Ke wen sotu bélê ye hendemen tey bong tngónen bè yóm
ketngón tau te tonok, hol béen abay tódô dò yóm ketngónen yó. Mom
hyu he yóm tau ke laen dù tngónen anì là gsengen ebéléen yóm tahu
ketngón lemwót bè Dwata. 19 Yóm kul ketngón yó kem tau te tonok, bè
kun kehedem du Dwata, ketngón laen dù muhen. Hol lómón se yóm
deng monen bè Sulat Dwata, yóm monen, “Yóm tau alì snaligen yóm
ketngónen, yó se henged holot gónó Dwata hebkó du.”[e]

20 Bud sotu tehe monen bè Sulat Dwata, yó monen, “Gotu tngón Dwata
yóm klaen dù gónón e mefet yóm kul kehedem yó kem tau temngón te
tonok.”[f]

21-22 Duhen yó, là hyuhen bélê ye ke mtukul tau salù ye. Bè ktahuhen,
ou ne Apulus ne Pitér, dumu me stóbóng mò du yóm kuy kehyu. Hono
kuy kehyu snéen yóm klamangen benwu, ne yóm klowil ye ne balù yóm

---

[e] **3:19** Job 5:13 [f] **3:20** Lingón 94:11

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

angat katay ye, ne yóm gel sut bélê ye nim kmoen ni duhen ke yóm angat sut elem hulin kdaw, ni kdéen ni, hono kem kuy kehyu. 23 Tek sotu se mfun kuy, duhen Krays. Ne Dwata se fen mfun ke Krays.

Kem tau hógów Krays

4 1 Bè kuy kehedem kum, mi se kem tau tóbóng lówó Krays. Deng sigang Dwata ta me yóm ktahuhen tehe gbuni bè kem tau gnan. 2 Tek sotu hnebel Dwata bè yóm tau tóbóng lówóhen, tek són yóm kguliten. 3 Béléu do, là hol hendemu du ke yu duhen ke wen dumu tau tô kmukum du ke denge gulit duhen ke là. Anì sem ou du, là kô hol tngónu du ke denge gulit. 4 Bè kehedemu du yóm dou kmò, laen kô dù tngónu ke wen gónóhu là gulit. Okóm bà yó he, là kô tngónu du ke hol gulit ktonen ou yóm gónóhu mogot. Tódô du he yóm angat kmukum dou.

5 Yó gónóm mon, bê tekuy abay kendel hendeng kun kmò sotu tau gu laanen là deng kól yóm hol bantang kdaw. Tódô nangat tekuy bè kun kmò du yóm gónó tekuy mogot sok semfulék edini. Bè yóm kdaw yó, angat gotu hegfanen yóm kdéen gebnos nmò tau. Dalang se yóm kdéen gbuni nô lem hendem tau, gotu hegfanen. Ne yó he kguta kdéen tau du yóm kdóyón Dwata kul duhen ke là.

6 Bè nim kdê tulónu kuy ni koni, kem dumuhu setwoli, hlédu ebélê me lewu me Apulus mò gna gónó ye temngel anì wen dnalang ye bè yóm tehe gel mon tau, yóm mon le, “Bê ye nulé yó kem gel hlolò le kuy.” Là hyuhen ke mtukul hegeta ye ne mtukul henwog ye. 7 Ilóem kmon ye ke geta ye senta yó kem dumu ye hemtahu. Wen kô tódô kun kenhulung yóm tau ke là lemwóten bè Dwata? Ke lómón yó, moen de ke tô nit ye hegmón yóm deng blay Dwata kuy?

8 Ilóem ofo kuy ke deng gsengel ne yóm kenhulung deng blay Dwata kuy. Ofo kuy kô ke laen dù gónó ye élél, ne ke deng ye baling tau hol geta? Okóm bélê me kum, là he. Tey hyu se ke tahu yóm kegeta ye yó anì gomong me bélê ye. 9 Bede bélê me kum kem tau deng nélék Krays mò gel hógówen, bè dou kehedem du, dô mi se yó kem tau deng alì heglaan Dwata bè kdéen. Ne lómón ke mi yó kem tau deng nfét mò hnatay bè gónón wen. Tódô kdéen tau temngel kum, ne balù tu kem hógów Dwata gu bè longit, gotu tenngel le mi se kul.

10 Lemwót bè yóm klolò me ke Krays, gel boluy kem dumu tau kum, tau nungel. Okóm kuy kun, hono tau temngón lemwót bè yóm kessotu ye bè Krays. Gel mon le mò kum, tau laen dù genbek. Okóm kuy kun, wen genbek ye. Tey gel kehnê le kum, okóm fen gel nadat le yu kuy. 11 Efet nim kmoen ni, sana tolo gel keglayam me bitil ne meeng. Ne laen kô hol nes me, lel le gel mfes kum yó kem dumu tau. Ne laen kô hol mdengen gónó me nô se kum. 12 Tey gel kmò me nmò anì wen gónó me ma klowil me. Sok wen gel hemmulà kum, mom gel hni me lu bè Dwata. Sok wen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gel hemsidek kum, tódô kem henbala me. 13 Sok wen semdekà kum, mom
hyu gel balà me kul. Efet nim kmoen ni, yó kmò kehedem le kum, hol
lómón ke tau laen dù muhen, lómón yóm fól gel bot le.
14 Sundu yó gónóhu smulat du ebélê ye nim ni ke mò gónóhu hemyak
kuy. Là kô yó du. Okóm yó gónóhu smulat ebélê ye ni mò gónó ye
dmalang abay se deng ngau yu ne, ne tey bong nawahu kuy. 15 Baluen ke
sfolò libu tau gel tmóbóng kuy bè kehtahu ye, tek sotuhu yóm mà ye. Ou
se yóm hol tanay tmulón du kuy yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata. Ne
lemwót bè yóm deng kessotu ye bè Krays Jisas, yó gónó ye menmà béléu.
16 Yó gónóm mon, hol dnalang ye yóm dou nmò.
17 Yó se gónóhu hógów ke Timuti edyó bélê ye anì hegtulónen bè nawa
ye yóm kmò kekdolu bè nim lomi klowilu lemwót bè yóm deng kessotu
nawahu bè Krays Jisas. Duhen ni se yóm alì gel toloku bè yó kem tau
hemtahu bè ket benwu gel lanu. Nim Timuti monu ni, lómón ke du
yóm hol ngau dumuhu sogot nawa lemwót bè kehtahu me, ne tey teneb
nawahen.
18 Deng wen se bélê ye hegmón. Ofo kuy mon du ke là bude mauy bélê
ye. 19 Okóm ke mlan bè kun kóyô yóm gónó tekuy mogot, là legenen bud
ton ye ou dyó. Naw e hnénég yóm kul kfasang yó kem tau alì hegmón
bè yó. Hnénég tekuy ke tahu, duhen ke són bè udél le gónó le mfasang.
20 Abay se bè yó kem tau nogot Dwata, là kô són bè udél du gónó le
mfasang, bede tódô gfan bè nmò le. 21 Mahil du de nóyô ye bè yóm
kógówu edyó? Naw e tnafak yu kô, duhen ke hegfanu yóm tey kehyu
kmou bélê ye?

Keblólów Pol yóm mò samuk

5 1 Deng wen tmulón du bélê me dini yóm kmoen samuk yóm sotu tau
bélê ye, mom nugeten yê hulihen. Tey sidek yóm nmò yó. Balù yó he
kem tau là deng le hemtahu bè Dwata, sana tey kekbê le du yóm nmò yó.
2 Moen de ke deng ye mom hegmón? Mò ye là kemblat du nawa du yóm
salà yó? Hol bê ye abay bud hmung bè yóm gel kestifun ye yóm tau mò
du yóm yó.
3 Balù yóm là knóu lem blóng ye tek són dyó se gónón nô nawahu.
Duhen yó, yóm tau mò sidek yó, deng eles hendemu ne yóm mò tafaken.
4 Mlan bè boluy yóm gónó tekuy mogot Jisas na ye na stifun. Yóm nmò
ye, hol hlan ye bè kun kfasang yóm gónó tekuy mogot Jisas yóm deng
eles nô bélê tekuy bè yó, 5 na ye tódô bayà bè Seitan he yóm tau yó anì
nan hol glayam lówóhen, syan ke bud mulék nawahen ebè Dwata anì
là gehlósen elem hatay bè yóm kdaw angat kehdaen du bè soluhen yóm
gónó tekuy mogot.
6 Tey là kóen na a hyu yóm kehegmón ye yó. Igò ye se temngón du
yóm gel mon le, “Baluen ke tek udì yóm ken bali, ke suem bè yóm ken

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

là balihen, gbót bali snéen yóm ken lomi." 7Yó gónóm mon, hol kó ye
dé yóm ken bali anì laen dù sidek gbool lem blóng ye. Ke yó nmò ye,
hol lómón ke yu yóm ken lomi, balù udì ke wen bali gbol du. Ne bè
ktahuhen, tódô tngónu ni se yóm hol kuy kmò. Yakà dengen matay Krays
bélê tekuy, hol lómón ke du yóm ngà ubiha hnatay le bè yóm Kdaw Khius
mò dsù le ebè Dwata. 8Duhen yó, bè yóm kken tekuy bè yóm Kdaw
Khius, hol kó tekuy ke wen ken bali, duhen yóm dê gónó kuy gemsalà.
Yake tles tekuy du yóm ken lomi, duhen yóm nawa laen dù belenen ne
yóm kestulón laen dù kéngen.

9Yóm tehe sotu ksulatu ebélê ye, tehe monu bê ye segbót bè yó kem
tau gel mò samuk. 10Bè yóm ksulatu yó, là tendoku du yó du kem tau
là hemtahu le. Sana kul kmò yóm mò samuk, ne seglom ne mnagaw ne
hemtahu bè dwata kéng. Là gbekem kembê ston kul yó kem tau yó. Song
hyu ke là budi nô talak tonok. 11Okóm yó dé hol lanen yóm tehe snulatu,
ke wen tau gel monen deng hentahuhen Jisas, okóm ke gel mò samuk
duhen ke seglom, duhen ke hemtahu bè dwata kéng, duhen ke gel sidek
kbaken, duhen ke gel hlengel, duhen ke gel mnagaw, yó se yóm monu,
hol bê ye abay sen-gbót. Ne bê ye slomong mken béléen.

12-13Bè ktahuhen, laen kô dù kwalisu kmukum kul yó kem tau là
hemtahuhen. Tódô Dwata he angat kmukum kul. Okóm bè yó kem dumu
tekuy hemtahu, wen kwalis tekuy kmukum kul. Hol lómón se yóm monen
bè Sulat Dwata, yóm monen, "Hol hdó ye lem blóng ye yóm tau mò
sidek."*g*

Keskukum hono tau hemtahu

6 1Kesok wen gónó ye seglius bè yó kem dumu ye hemtahu, moen de
ke gel hkukum ye yó kem tau là hemtahuhen? Mò ye là tódô mit du
ebè yó kem tau Dwata mò fen kmukum du bélê ye? 2Deng hónô tngón ye
se, kdê tekuy kem tau Dwata, angat tekuy gbót béléen kmukum yó kem
tau te tonok elem hulin kdaw. Ke yó se kmoen, tey élél là gbek kmukum
du ke wen udì gónó ye seglius. 3Deng hónô tngón ye snéen, balù yó kem
hógów Dwata gu bè longit, angat knukum tekuy lu. Ke lómón yó angat
nmò tekuy, élél là gbek knukum du yó dum olo knukum leneken talak
tonok. 4Ke wen gónó ye seglius, moen de ke hkukum ye bè yó kem tau
laen dù kul kwalis du yóm kuy kmò yu kem tau hemtahu? 5Ilóem là
myak ye kô? Laen dù dumu ye hemtahu hulung kmukum lem blóng ye
kô ke wen dumu ye seglius? 6Mom yó nmò ye, skukum hono kem tau
hemtahu, ne fen hkukum ye tu kem tau là hemtahuhen.

7Bè yóm keskukum ye yó, olo ye mom hemyak knô ye. Mom hyu he ke
tódô henbala ye ke wen gel lemugi kuy, dalang se ke wen gel mnagaw

---

g **5:13** Hlau 17:7

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kimu ye. 8 Okóm ni deng mom yu lemugi yó kem dumu ye hemtahu, lel
ye mnagaw kimu le igò ye sem hono tau hemtahu.
9 Deng hónô tngón ye, là kóen gmung bè yóm tau nogot Dwata yóm
tau là tedeng nmoen. Béen tólóng kehedem ye du nim ni. Là kô le gmung
yó kem tau gel mò samuk, ne yó kem tau hemtahu bè yóm dwata kéng,
ne yó kem tau mdà yehen, ne yó kem tau deng mom senwì le yóm kmò
kesyehen, syehen hono logi, ne syehen hono libun. 10 Ne yó kem tau
mnagaw, là kô le gmung bè yó kem tau nogot Dwata, ne yó kem tau
seglom, ne yó kem tau gel hlengel, ne yó kem tau gel sidek kbak le ebè
kem dumu le, ne yó kem tau tódô gel temsob ma. 11 Tehe wen se bélê
ye mò du ekni ni kem monu ni koni. Okóm ni, deng ye baling mólós lan
ye hkó yó kem salà ye. Deng ye baling kun tau Dwata, ne deng tedeng
ne ktonen kuy hlanen bè Jisas Krays, yóm gónó tekuy mogot ne bè yóm
Tulus yóm Dwata tekuy.

Bè lówó tekuy mò gónón megdóyón Dwata

12 Wen kun bè yó kem dumu tekuy hemtahu mon du, monen, “Kihu
dou nóyô nmò gbeku mò du.” Yó balau du yóm tau yó, monu, “Tahu se
yóm monem yó. Bede là kdéen du yóm hyu béléem.” Béléu dou, gbeku
mò du nô kihu nóyô nmou, okóm yó sidek ke deng mom henlósu lemolò
yó kem knóyóu efete mom gfét du. 13 Ne wen se gel mon du, monen, “Yó
se mu yóm blutut tau mò gónón e tódô ken. Ne yó mu yóm ken mò sù
lem blutut.” Ya mo ktahuhen du yóm monen yó, okóm angat nmò Dwata
sónen yóm blutut ne yóm ken. Yóm lówó tekuy, là yó du muhen ke gónó
tekuy mò samuk. Okóm yó dé muhen mò fen mò nmò bè yóm gónó tekuy
mogot. Ne du se fen hol semgyok du yóm lówó tekuy. 14 Deng hlowil
Dwata yóm gónó tekuy mogot, ne lemwót bè yóm kfasangen mò du, angat
hlowilen tekuy snéen. 15 Deng hónô tngón ye se, yóm kuy lówó deng ssotu
bè kun lówó Krays. Yó kô nmò ye, tnù ye bè kun lówó Krays yóm kun
lówó yóm libun hdóyón? Hol bê tekuy abay nmò yóm yó. 16 Deng hónô
tngón ye yóm logi, ke sentungóen yóm libun hdóyón, deng ssotu ne lówó
le. Abay se deng monen bè Sulat Dwata, monen, “Ke deng sgefet lówó le
yóm lewu le, deng le baling ssotu ne.”[h] 17 Okóm yóm tau ke deng hemtahu
bè yóm gónó tekuy mogot, deng le baling ssotu ne yóm gónón mogot.
18 Holi hlayuk du yóm mò samuk. Balù kihu dumu salà nmò tau, là
gomongen lemen yóm lówóhen. Okóm yóm tau mò samuk, gomong
hensideken yóm kun lówó. 19 Deng hónô tngón ye se nim lówó tekuy hol
gónóhen nô yóm Tulus Dwata tehe sù Dwata bélê tekuy, yóm deng blayen
tekuy. Là bud tekuy du ne funen yóm lówó tekuy, deng nfun Dwata.
20 Yakà deng tehe benlihen tekuy, ne tey mebtes yóm keblihen tekuy.

---

[h] **6:16** Tekang Kbuten 2:24

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Duhen yó, bè kmò kwit tekuy yóm lówó tekuy, hol nmò tekuy yóm gónó Dwata megdóyón.

Yóm snólók le bè kesyehen

7 1 Ne ni balau du bè yóm tehe snólók ye béléu bè yóm ksulat ye.
Bong bè yóm snólók ye bè kyehen, hyu snéen yóm tau ke là dogen myehen. 2 Okóm lemwót bè yóm tey klahilen bélê ye yóm mò samuk, yó se gónón hyu ke ket logi ne ket libun wen kul mdengen yehen.

3 Ne yó kem tau syehen, là hyuhen ke là steneb le. Yó dé hyu ke ket sotu bélê le eles hendem le gónón gsengel yóm kesyehen le. 4 Abay se yóm libun deng myehen, là bud kun du funen ne yóm lówóhen, okóm yó mfun du, duhen yóm tuha logihen. Dalang se yóm logi, là bud kun du funen ne yóm lówóhen, okóm yó mfun du, duhen yóm tuha libunen. 5 Yó gónóm mon, yu kem tau syehen, hol ye gel steneb stungô. Són yó dé gónó ye là stungô ke wen kdaw blay ye ke Dwata anì laen dù hmala kuy bè yóm kni ye béléen. Okóm eles sentngón ye gna, omin ye bud stungô kogolen. Ke ni se nmò ye, laen dù lan Seitan smindil kuy lemwót bè yóm là kegbek ye mafas nawa ye. 6 Sundu hlau du nim monu ni, okóm olohu mon du mò kuy yóm hyu bélê ye. 7 Bè hol ktahuhen, hyu béléu ke là myehenen yóm tau lómón yóm dou. Okóm tódô tngónu là sengeden yóm genbek blay Dwata tekuy. Tólóng se blayen bè yóm sotu tau, ne bud tólóng se bè yó kem dumu.

8 Ni wen udélu ebè yó kem sawang logi ne yó kem sawang libun ne ebè yó kem libun bolu. Hyu se ke dnalang ye yóm dou là dog kyehen. 9 Okóm ke là gbek ye mafas nawa ye, tumù nawa ye tódô myehen ne. Mom hyu nawa ye ke myehen ye olo ke deng mom là gbek ye du mafas nawa ye.

10 Ne ni udélu ebè yó kem tau deng myehen. Là tódóen lemwót béléu nim monu ni, okóm lemwót bè yóm gónó tekuy mogot. Yóm libun deng myehen, hol béen abay skó bè yóm kun tuha logi. 11 Okóm ke deng skó, hol béen abay bud myehen dumu logi. Song hyu ke tódô bud nuléken yóm kun sana tuha logi. Senged snéen bè yóm logi deng myehen, hol béen abay skó bè yóm kun tuha libun.

12 Ne bè yó kem dumu tau wen udélu ebélê ye snéen, okóm là lemwóten bè yóm gónó tekuy mogot nim udélu ni. Yó monu mò kuy, ke wen tau hemtahu, fen là hemtahuhen yóm tuha libunen, okóm ke là hemtulahen yóm libun yó, hol béen abay dog kó sen. 13 Senged se ke bè libun hemtahu, ne fen là hemtahuhen yóm tuha logihen, okóm ke là hemtulahen yóm logi yó, hol béen abay dog kó sen. 14 Anien he ke là hemtahuhen yóm tuha logihen, tódô gomong henmóyô Dwata lemwót bè yóm deng kessotu le yóm tuha libunen. Senged snéen ke là hemtahuhen yóm tuha libunen, kaem tódô gomong henmóyô Dwata se kun lemwót bè yóm deng kessotu le yóm tuha logihen. Ke là tahuhen nim ni, là kóen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hyu bè Dwata yó kem ngà le, okóm ni, gomong henmóyô Dwata lu se kul.
15 Okóm yóm tau là hemtahuhen monu yó koni, ke tódô lemwót bè kun
kóyô skó bè yóm yehenen deng hemtahu, tódô bayà du ne. Là buden gfét
du ne yóm yehenen là hemtahuhen yó. Abay se hol kóyô Dwata bè yó
kem tau syehen ke wen kessotu nawa le. 16 Yó gónón tódô mayà du yóm
yehenen là hemtahuhen yó, abay se là kô tngónen du ke angat gbeken mit
du bè solu Dwata, duhen ke là.

Klolò tekuy yóm kun knóyô Dwata

17 Yóm ket sotu bélê tekuy, tódô henek bè yóm tehe sana kun kmò
klowil snolu bè yóm tehe ktaba Dwata tekuy mò ngaen, yóm klowil
tehe sigangen ta tekuy yóm gónó tekuy mogot. Nim monu ni, gel hlolou
yó kem tau hemtahu bè ket benwu gónóhu gel tmolok snéen. 18 Lómón
yó sem logi deng htulì, là kóen hyu ke bud tô kóhen bè yóm deng
kehtahuhen. Ne yóm tau là deng tnulì, là kóen hyu ke tô htulì bè yóm
deng kehtahuhen. 19 Là kô yó du bong muhen bè yóm tau ke tnulì duhen
ke là. Okóm yó dé hol bong muhen ke nimónen yó kem kun hlau Dwata.
20 Yake ket tau tódô henlelen mò du yóm sana klowil snoluhen bè yóm
tehe kdaw ktaba Dwata du. 21 Ke uu sotu tau klifen bè yóm kdaw ktaba
Dwata kóm, kem kunen ne yó. Okóm ke wen se lanem gewà gu lemen,
sawang là hewai. 22 Ke deng tnaba yóm gónó tekuy mogot yóm tau klifen,
là kóen bud klifen ne bè yóm ktonen du yóm gónón mogot. Senged snéen
yóm tau là klifenen, ke deng tnaba Krays deng klifen béléen ne. 23 Deng
tehe benli Dwata tekuy, ne tey mebtes keblihen tekuy. Yó gónóm mon,
bè Dwata dé gónó tekuy klifen, là bè tau du. 24 Duhen yó, kem dumuhu
setwoli, bè yóm kesetngón ye ke Dwata, yake ket tau hemlel mò du yóm
sana kun klowil snolu bè yóm tehe ktaba Dwata du.

Yóm tau là dengen myehen ne yóm tau bolu

25 Bong bè yóm snólók ye bè yó kem tau là dengen myehen, laen dù
hlau lemwót bè yóm gónó tekuy mogot ke gbak bè nim snólók ye ni.
Okóm wen tulónu kuy lemwót bè yóm dou kmò kehedem du. Ne denge
baling tau gsalig lemwót bè yóm kkoduhen dou yóm gónó tekuy mogot.
26 Bè dou kehedem du, bè nim tey dê gónó tekuy meflayam ni, hyu se
yóm tau ke là dogen myehen. 27 Okóm ke dengi se myehen, béi mom bud
tô skó béléen. Okóm ke là dengi myehen, béi dog kem mebel yehen ne.
28 Okóm ke móyô myehen se yóm logi, là salaen du. Senged se yóm libun
ke móyô myehen, tô nan sidek du? Okóm bè yó kem tau deng myehen,
tey dê gónón mgel klowil le, ne kóyóu ke là gnóm ye du yóm kgelen yó.
29 Yó gónóhu mon du nim ni, kem dumuhu setwoli, abay se là buden té ne
dù kdaw tekuy. Lenwóten ni ne, yóm logi deng myehen, béen abay geskét
bè yehenen anì mekteng kmoen nmò bè Dwata. 30 Baluen ke wen tau

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

langag, duhen ke wen tau hligal, duhen ke wen tau wen kendengenen,
yake béen geskét bè yó kem yó anì mekteng yóm kmoen nmò bè Dwata.
31 Béen són bè yóm gutahen lem benwu ni gónón nô nawan yóm tau, abay
se angat gesón nim benwu ni, mung du yóm kdéen nô tahen. 32 Yó se
hol kóyóu bélê ye ke béen dê tnafa nawa ye. Yóm tau là dengen myehen,
kaem gbeken hol hmotu nawan hemdem mò du yóm hmoen du yóm
gónó tekuy mogot, abay se bong muhen béléen ke hefligalen yóm gónón
mogot yó. 33 Okóm yóm tau wen yehenen, tey dê dumu hendemen bè
kmò kgutahen klowilen, abay se bong muhen béléen ke hefligalen tuha
libunen. 34 Yó gónón seblangan nawan, lelen tô hefligal yóm gónón mogot
ne lelen tô hefligal ke tuha libunen. Dalang se yóm libun là myehenen,
kaem gbeken hmotu nawan hemdem du se kun yóm hmoen du yóm
gónón mogot. Hotuhen nawahen ebè yóm gónón mogot, ne hotuhen gelen
mò nmò béléen. Okóm yóm libun wen yehenen, dê dumu hendemen mò
gónón hefligal ke tuha logihen.

35 Là kô yó gónóhu mon du nim ni ke udélu hemseng kuy bè kyehen ye.
Yó dé gónóhu mon du, kóyóu ke wen gónóhu gemtóbóng kuy. Yó nóyóu
bélê ye ke laen dù gónó ye geskét bè klolò ye yóm gónó tekuy mogot
anì mekteng kmò ye du yóm hmoen kuy. 36 Bè yó kem tau deng slinti,
okóm deng eles natul le yóm là tagad kesyehen le, ni udélu ebélê le. Ke
lemwót bè yóm knóyô lówó yóm logi, ke yó hendemen là buden hyu yóm
kmò kekdolen ebè yóm libun deng lenintihen, abay se là bud gafasen
du nawahen, ne móyô kendel myehen du, yake tódô le syehen ne. Là
kóen sidek ke yó nmò le. 37 Okóm yóm logi, ke tódô lemwót béléen yóm
là tagad kyehenen, ke hol lemwót bè kun kmò kehedem du, ne ke deng
hulung mafas nawahen, tey hyu ke là tagad yehenen du yóm libun yó.
38 Duhen yó, hyu bè yóm logi ke myehen, okóm milud he kehyuhen ke là
myehenen.

39 Là kóen hyu yóm libun ke skó bè yehenen ne bud myehen igoen tolo
mowil yóm gna yehenen. Okóm ke deng matay se yóm gna yehenen,
là sideken ke bud myehen syan ke dumuhen hemtahu. 40 Bede bè dou
kehedem du, tey bong hyu béléen he yóm libun bolu yó ke béen dog bud
myehen. Bè kegnómu du nim monu mò kuy ni, denge galak bè yóm Tulus
Dwata se dou.

Ksólók le bè yóm ken deng dsù le bè dwata kéng

8 1 Bong bè yóm deng snólók ye bè yóm ken deng dsù bè dwata kéng,
ni se balau du. Tahu se yóm mon le, “Kdê tekuy se temngón du
nim snólók le ni.” Ke lómón yó se kmoen, hol ten-gama ye, kô niten yu
heklabak yóm ketngón ye yó. Okóm gel mlan bè yóm kbong nawa tekuy
kem dumu tekuy hemtahu gónó tekuy temgel kul bè kehtahu le. 2 Yóm
tau ke hendemen deng wen ne tngónen, deng duhen yó se yóm tau là

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dengen ket du he ketngónen. 3 Okóm ke bong nawahen ke Dwata yóm
tau, yó se yóm tau hol dilô Dwata.
4 Duhen yó, bè yóm snólók ye ke hyu mken du yóm ken deng dsù bè
dwata kéng ke là, ni se balau du. Deng hónô tngón tekuy se là kóen tahu
yóm dwata kéng, ne deng tngón tekuy snéen tek sotu se yóm hol tahu
Dwata. 5 Wen se tau gel mon du, wen kem dwata nô bè longit, ne wen
se nô te tonok, ne baluen ke hilu kwen le ni kem dwata mon le ni, ne yó
kem dumu gónó le mogot, 6 okóm bélê tekuy, tek sotu yóm Dwata duhen
yóm Mà tekuy deng dmimun yóm kentihen, ne du se hol lolò tekuy. Ne
tek sotu se yóm gónó tekuy mogot, duhen Jisas Krays. Deng hlan Dwata
tahen yóm kedlimunen yóm kentihen, ne bud béléen se gónón lemwót
yóm klowil tekuy.
7 Okóm nim ktahuhen ni, là kô kdéen du tau temngón du. Tey mgel bè
kem dumu tau ke tô kó le yóm sana kul adat bè kehtahu le yóm dwata
kéng. Ne ke gbót le mken yóm ken deng dsù le ebéléen, ofo kul hemdem
du ke deng wen tahu funen. Lemwót bè yóm tolo kegewu kehedem le du,
là mólós kegnóm le du ke ken le. 8 Okóm là kô bè ken du gónó kuy gloni
bè Dwata. Laen dù gónón stólóng kton Dwata tekuy ke ken tekuy yóm
ken yó duhen ke là. 9 Okóm hol ten-gama ye. Anien se ke là bud ye gfét
du se kuy, wen yó kem dumu ye tolo lufi kehtahu le, déke btang le ke lolò
le yóm nmò ye yó.
10 Mò kmoen se, lemwót bè yóm deng ketngón tekuy yóm ktahuhen,
fen tekuy mken lem gónô yóm dwata kéng. Ke wen tau tolo megewu
kehedemen du mton tekuy, déke gbót mken se kun yóm ken deng dsù
le bè dwata kéng, igoen tolo megewu kehedemen du. 11 Duhen yó,
lemwót bè yóm deng ketngón tekuy du, angat megtuled nim tau tolo lufi
kehtahuhen ni, igoen du se sotu dumu tekuy hemtahu, yóm sotu tau gónó
Krays matay. 12 Ke lómón yó kmò tekuy, deng wen salà tekuy bè Krays ne,
lanen wen salà tekuy bè yóm dumu tekuy hemtahu yó koni. Igoen tolo
megewu kehedemen du, igò tekuy sembeweg du. 13 Duhen yó, ke lemwót
bè yóm gel kutónu gónón lemwót btang yóm sotu dumuhu hemtahu,
tumù nawahu là dog kem mutón efet katayu, anì laen dù lanu hebtang du
elem salà yóm dumuhu hemtahu.

Kun kwalis yóm tau hógów Dwata

9 1 Béléu dou, laen kô dù bud gónóhu gfét ne bè yó kem gna gel lolò
tekuy. Ou se sotu hógów Dwata, ne deng tehe tódô hegfan béléu
yóm gónó tekuy mogot Jisas. Ne lemwót bè yóm hmoen dou gónó ye
baling tau hemtahu béléen. 2 Balù yóm là kehtahu le du yó kem dumu tau
yóm kélék Dwata dou mò hógówen, là kô henkéng ye du kuy. Lemwót bè
yóm deng kessotu ye bè yóm gónó tekuy mogot, yó gónón hol gfan yóm
deng khógów Dwata do.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ke wen tau gel hemkéng du yóm khógówen dou, ni se mò kbalau
kul. 4 Ke nawaw hlowil bè yó kem tau gónóhu gel tmolok, wen kwalisu
mò du. 5 Ne ke deng wen yehenu, wen kwalisu mit du bè yóm kógówu
lómón yóm kul gel nmò yó kem dumu tau gel hógów Jisas, ne yó kem
dumun setwoli yóm gónó tekuy mogot, dalang se ke Pitér. 6 Tedu tô kmò
kehedem ye du? Tek són mi Barnabas kô hgel kmikis mò lowil me bè yóm
ktolok me lem blóng ye? 7 Tulón ye dou kun, deng wen sendalù mung bè
gida kô ke tlek kun mebel mò gastuhen? Ne bè yóm tau gel mò hulu, là
dog kenen du ne kô yóm gel nutahen? Dalang se yóm tau semgyok ógóf,
là dog wen kem ofolen du ne kô yó kem ógóf sen-gyoken? Là kô yó du.
Sal gel wen ofolen du yóm kun leniteg yóm tau. 8 Là són du bè nim kmò
tau ni koni gónó ye temngón du nim ni. Okóm deng sana monen bè hlau
Musis snéen. 9 Yakà deng gesfala tekuy du yóm hlau yó ekni, yóm monen,
“Ke dmadu yóm safì, bê ye abay hnungus.”[i] Bè nim udél Dwata ni, là olon
bè safì du gónón e gbak. 10 Okóm ebélê tekuy se hol gónón e gbak. Yó
gónóm mon, bè yóm kmò le nmò yó kem tau dmadu ne yó kem tau muta,
bong hendón le ke wen ofol le du yóm nmò le yó.

11 Lómón ni se yóm kum nmò lem blóng ye. Hol lómón ke deng hulu me
yóm udél Dwata lem blóng ye, ne laen kô dù sónen yóm kehyuhen bélê
ye. Yó gónón là layab ke hlowil me se bélê ye, abay se nuta me bungu
yóm kum leniteg. 12 Ke wen kwalis le hlowil bélê ye yó kem dumu tau
tmolok lem blóng ye, milud he yó dum kum. Okóm là dog kem ktes me
du ne kum yó dum yó. Tódô hyu nawa me hembala du ne yó kem mgel
gel sut bélê me anì laen dù gónón gseng yóm Tulón Hyu gel nwit me gbak
ebè Krays.

13 Deng hónô tngón ye se bè yó kem tau gel mò nmò bè Gónô Dwata,
són bè yó se gónó le mowil. Ne dalang se yó kem tau gel demsù ebè
Dwata bè yó, wen se kul mdengen ólól bè yóm utón gel hedsù le kul ebè
Dwata. 14 Senged snéen yóm hloloen tekuy yóm gónó tekuy mogot ekni
gbak ebè yó kem tau mit du yóm Tulón Hyu. Deng monen hyu ke yó kem
tau gónó le tmolok fen lemowil kul. 15 Balù yóm kwen kwalisu hlowil bè
yó kem tau gónóhu gel tmolok, ewenem yó, là dog kem nólómu du bélê
le. Là kô yó du gónóhu smulat ebélê ye nim ni ke mò udélu hélé mni
bélê ye. Mom hyu nawahu ke tódô kem hatayu kenusu, olo ke tô wen
hnihu bélê ye. Là móyóe du ke wen nmou mò gónón gseng yóm Tulón
Hyu nwitu. 16 Bè yóm gel kwitu du yóm Tulón Hyu, laen kô gónóhu hton
salù du, abay se bè ktahuhen, wen fen hmò du dou. Hol là gbeku du ke là
nmou du. Angat tey kegtafaku ke là nmou du.

17 Ke tódô dou lenbù nmò nim ni, knóón ke gmutahe du sukéy. Okóm
ni se hmò Dwata do, ne tey mget ksigangen du tahu. 18 Bede wen se ofolu

---

[i] **9:9** Hlau 25:4

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du. Yó ofolu, duhen yóm alì kehyu nawahu bè yóm klaen dù hnihu bè yó kem tau gónóhu tmolok du yóm Tulón Hyu yó, balù yóm kwen kwalisu hlowil bélê le.

19 Nim ou, laen kô deng tau gónóhu klifen. Okóm tódô kem ou ne heklifen knóu bè kdéen tau anì hol temnù kwenen yóm tau nwitu ebè Krays. 20 Bè yóm gel knóu lem blóng yó kem Ju, tódóe hmung bè yóm kul adat mò lanu mit kul ebè Krays. Ne balù yóm là bud kegfétu du yóm hlau Musis, tódóe kem hmung bè yóm klolò le du anì wen lanu mit kul ebè Krays yó kem tau gel lemolò du yóm hlau yó. 21 Senged se ke nóe lem blóng yó kem tau là Ju le, là kô naw e lolò du yóm kum hlau mi kem Ju abay se là kul hlau du yóm yó. Okóm tódóe hmung bè kul adat anì wen lanu mit kul ebè Krays. Ya mon ke là bud lolou du yóm hlau Dwata. Lómón ke gotu lolou lu se lanu lemolò yóm hlau Krays.

22 Ke nóe lem blóng yó kem tau tolo lufi kehtahu le, tódóe hmung bè yóm kul kmò anì wen lanu mit kul bè kehtahu le. Ket tau gel tnulónu, sal gel hnebelu yóm lanu gemwit kul ebè Krays. 23 Yó gónóhu mò du nim ni anì hol mból yóm Tulón Hyu nwitu, ne anì wen se dou du bè yóm hyu gel tulónen lemen.

24 Deng hónô tngón ye se ke wen yóm skuya mlóy, tey dê tau gel mung, okóm tek sotu yóm matù, ne du se olo gemwa ofol. Tekuy se kem tau hemtahu, lómón ke skuya tekuy mlóy. Hotu tekuy són gel tekuy mlóy anì guta tekuy yóm ofol. 25 Yóm tau mung bè yóm skuya mlóy, tey khotuhen gelen mò du yóm gónón kemgis lem lówóhen anì angat matù. Ewenem yó, yóm ofolen bè yóm katuen, là kóen dog legen, sana sidek. Okóm yó dum ofol guta tekuy kem tau hemtahu, laen kô mtukul ksideken. 26 Yó gónóm mon, tódô henktengu yóm dou klóy efet kól bè sónen. Sotu bud gónóhu e hmingón du yóm nmou, lómón ke tauhe seglab. Là kóe móyô smuntuk lenos dou. Kóyóu ke ket ksuntuku, hono tódô. 27 Duhen yó, anien ke wen sidek knóyô lówóhu, tódô hotuhu gelu kembê du anì là gmunge. Ke là hulunge mafas nawahu, là kô gutahu du se yóm ofol angat blay Dwata dou, igoen ou se sotu tau gel tmolok kem dumu tau.

Kekbê Pol yóm dwata kéng

10 1 Wen tô hegbelu bè nawa ye, kem dumuhu setwoli, lemwót bè yóm kul kmò yó kem tehe fù me nalak Musis ekni. Bè yóm tehe kógów le, gotu le hgolung bè yóm lobun hógów Dwata mò gónó le galak. Bè yóm kkól le bè yóm Mohin Hulô, gotu le se mifal du, ne laen se dù gfà le. 2 Lemwót bè yóm klolò le yóm lobun ne bè tum kifal le yóm mohin, hol lómón ke deng le gotu hbabtays mò tau lemolò ke Musis. 3 Ne gotu le se gbót mken du yóm ken blay Dwata kul, ne ninum le se yóm él blayen kul. Gotu le se minum du yóm él hsut Dwata gu lem botu. 4 Yóm botu yó, hnigaden Krays, ne là se kóen skó yóm tendo kmungen kul bè yóm tehe

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kógów le yó. 5 Ewenem he, là kóen hol wen bélê le gónó Dwata hligal. Yó
gónóm mon, tódô le kem gotu matay bè lan le mógów lem yóm benwu là
hyu menwu du.
6 Bè yóm gbunù le yó mò gónó tekuy eles hol temgama anì là sen-galu
tekuy du mò du yóm sidek, lómón yóm kul ekni. 7 Hol bê tekuy abay
hemtahu bè yóm dwata kéng. Wen se bélê le tehe mò du ekni, lómón yóm
monen bè Sulat Dwata, yóm monen, "Gotu le stifun mken, ne omin le
gotu hlengel ne hbusaw mò samuk."[j] 8 Hol bê tekuy abay mò samuk. Wen
se bélê le tehe mò du ekni, ya tey ktafak Dwata kul. Botong lewu folò tlu
libu kwen le segeng hnatay Dwata bè yóm kdaw yó. 9 Ne sotuhen, hol bê
te abay tnilów yóm gónó tekuy mogot. Wen se bélê le tehe mò du ekni,
ne gotu le matay lan ulal mékét kul. 10 Ne hol bê tekuy abay gel semlón.
Wen se bélê le gel mò du nim ni. Botong wen hógów Dwata gu bè longit
mit hatay elem blóng le, ne gotu le matay yó kem tau semlón yó. 11 Yóm
gbunù le yó mò gónó tekuy dmalang. Yó gónó Dwata hsulat du yóm yó
mò gónó tekuy eles hol temgama, abay se móyónen hto ne yóm hol són
kdaw.
12 Duhen yó, ke yó hendem yóm sotu tau, là mahilen btang elem sindil,
yake hol ten-gamahen, kô wen gónón btang. 13 Laen kô dù tilów sut ke là
deng gnóm kem dumu tau du. Okóm tey gsalig yóm Dwata, là kô bayaen
du tekuy yóm là gbek tekuy du. Bè yóm ksuten bélê tekuy yóm tilów yó,
angat hgel Dwata nawa tekuy anì gbek tekuy hembala du, ne sal gel wen
lan nmoen mò lan tekuy gewà gu lemen.
14 Duhen yó, kem dumuhu sogot nawa, hol bê tekuy abay gmung bè
yóm ktaba le bè yóm dwata kéng. 15 Tngónu se tey ye tau hulung hedem,
gbek ye hemdem du lanen ni kem benkóhu ni. 16 Bè yóm gel kestifun
tekuy na a hemtulón nawa yóm tehe katay Jisas bélê tekuy, wen se yóm
gel ninum tekuy, ne gel dóyón tekuy Dwata bè yóm ninum yó. Bè yóm
kinum tekuy du, deng wen kut du ne yóm kun litô Krays. Senged se kmò
tekuy bè yóm mambang bè yóm kken tekuy du, deng wen kut du ne yóm
kun lówó Krays. 17 Abay se tek sotu yóm mambang senkbéng tekuy yóm
kdê tekuy. Bè yóm kken tekuy du yó, yó hnigaden yóm deng kessotu
tekuy, balù yóm tey kwen tekuy, abay se tódô kdê tekuy gbót mken du
yóm tek sotu mambang yó. 18 Bud sotuhen se, hendem ye yóm kul kmò yó
kem tau Israél. Yó kem tau gbót mken bè yóm ken deng dsù le bè Dwata,
deng gbót tmaba bè Dwata ne yóm tau yó.
19 Tedu se hol lanen nim toloku kuy ni? Yóm dwata kéng gónó le demsù
yó, tódô kul lenbù nmò tdok. Ne yóm ken deng dsù le ebéléen yó, tódô ken
laen dù tulusen. 20 Kaem ebè busaw gónó le e demsù yó kem tau demsù
bè dwata kéng. Sundu ebè yóm tahu Dwata du. Ne là kóe móyô ke gbót

---

j **10:7** Kehewà 32:6

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye tmaba bè busaw. 21 Bélê tekuy kem tau hemtahu, ke deng tekuy gbót
minum bè kun ninum yóm gónó tekuy mogot, là kô gbek tekuy du ke gbót
tekuy minum bè kul ninum yó kem busaw. Ne ke deng tekuy gbót mken
bè kun lemisa yóm gónó tekuy mogot, là kô gbek tekuy du ke gbót tekuy
mken bè kul lemisa yó kem busaw. 22 Ke yó se tô nmò tekuy, deng hélés
tekuy ne nawa yóm gónó tekuy mogot. Ofo tekuy mon du kô ke là gbeken
tmafak tekuy?

23 Gel mon yó kem dumu tau, mon le, "Gbek tekuy mò du kun balù kihu
nóyô nmò tekuy." Ya mo ktahuhen du yóm yó, okóm là kô kdéen du hyu
bélê tekuy, duhen ke gónó tekuy gemtóbóng kem dumu tekuy bè kehtahu
le. 24 Là kóen hyu ke són ktes tekuy, són yóm hyu bélê tekuy. Okóm yó dé
yóm hyu, ke hol ktes tekuy yóm gónón hyu bè kem dumu tekuy.

25 Là kóen sidek ke ken ye yóm utón gel hbalù le lem fedyan. Okóm
ke bemli ye, omin he ke dê snólók ye, anì là megewu kehedem ye du
yóm utón gel benli ye. 26 Abay se deng monen bè Sulat Dwata, monen,
"Yó gónó tekuy mogot hono kun funen yóm klamangen benwu ne yóm
kentihen nô tahen."[k]

27 Sotuhen, ke wen wè ye là hemtahuhen, ke tinoken yu mken bè gónóen,
ke maan se nawa ye, na mken ye béléen sen. Balù kihu blayen kóm, gbóti
mken. Omin he ke snólók ye, anì là megewu kehedem ye du yó kem ken
ye bè yó. 28 Okóm ke wen bè yó tmulón du kóm, monen, "Ó Wè, deng
dsù bè dwata kéng nim utón ni." Ke lómón yó monen, là hyuhen ke fen
kenem se kóm. Hol hendemem yóm hyu béléen anì laen dù gónón sbeweg
kehedemen. 29 Ya mon ke sidek béléem kóm du, okóm béléen gónón sidek.

Déke wen bélê ye hemdem du, kô monen, "Tek élél dou gónó là gemken
utón lanen fen megewu kehedemen du kun yóm sotu tau. 30 Ke deng
dóyónu Dwata bè nim kenu ni, moen de ke dnelem le ou bè yóm kkenu
du?" 31 Yó balau du yóm yó, nô kihu nmò tekuy, senged se bè kken tekuy
duhen ke bè kinum tekuy, hol gel hlan tekuy bè yóm gónón megdóyón
Dwata. 32 Hol bê tekuy abay nmò gónó le gseng ebè Dwata yó kem dumu
tau, kihu ke Ju le duhen ke là Ju le, duhen ke yó kem dumu tekuy hemtahu
bè Dwata. 33 Hol dnalang ye dé yóm dou nmò. Yó gel sen-galuhu ke gel
hegnahu yó kem dumuhu tau, là kô hegnahu du yóm dou kóyô. Yó gónóhu
mò du yóm yó anì wen lanu tmóbóng kul anì gewà le gu lem hatay se kul.

11 1 Yó ne, hol dnalang ye sen yóm dou kmò, lómón yóm gel
kdalangu yóm kun kmò Krays.

Kmò kem libun lem simbahan

2 Sotu gónóhu dmóyón kuy abay se là kô klifót ye du yóm tehe gel nmou,
ne gel lolò ye yóm tehe toloku kuy. 3 Okóm ni wen hentukulu bélê ye. Yóm

---

[k] **10:26** Lingón 24:1

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gónó le kmulu yó kem logi, duhen Krays. Yóm kul gónó kmulu yó kem
libun, duhen bè kem tuha logi le. Ne yóm gónó Krays kmulu, duhen Dwata.
4 Yó gónóm mon, bè yóm gel ksimba ye, ke wen logi mni bè Dwata duhen
ke tmugod ke Dwata, là kóen hyu ke wen sukuben bè kuluhen. Ke wen
sukuben, lómón ke là nadaten du yóm gónón kmulu, duhen Krays. 5 Okóm
bè libun du kun, ke du mni bè yóm gel ksimba ye, duhen ke du tmugod ke
Dwata, là hyuhen ke là wen nes dudumen. Ke là wen nô te kuluhen, lómón
ke là nadaten du yóm gónón kmulu, duhen tuha logihen. Ke yó tô nmoen,
laen kô dù gónón stólóng se kun bè yóm libun tenbulud. 6 Ke kenbéen
dmudum yóm libun, yake tódô kenlengen weken. Mom monem yó ne alì
sidek kyaken du ke hetbulud duhen ke kenlengen weken. Hyu béléen dé ke
tódô dmudum. 7 Okóm bè logi kun, ke gel mni bè Dwata, là hyuhen ke wen
sukuben bè kuluhen, abay se bè yóm kmò Dwata yóm logi, heskélen bè kun
knô ne bè kun kmò. Okóm yó dum libun bè yóm kmò Dwata du, heskélen
bè kun kmò yóm logi. 8 Yó gónón kmulu bè logi yóm libun, abay se yóm
tanay logi, là kóen lemwót gu bè libun, kaem libun dé lemwót gu bè logi.
9 Ne sundu yó du gónó Dwata mò yóm logi ke mò dumu yóm tuha libunen,
kaem libun mò dumu yóm tuha logihen. 10 Yó gónón hyu ke dmudum yóm
libun bè yóm gel ksimba ye mò gónón hegfan du bè yó kem hógów Dwata
gu bè longit yóm kwen gónón kmulu se kun, duhen yóm tuha logihen.
11 Okóm bè ktahuhen, bè klowil tekuy kem tau hemtahu bè yóm gónó
tekuy mogot, là kóen mowil yóm libun ke là wen logi, ne là kóen mowil
yóm logi ke là wen libun. 12 Bè yóm tehe kmò Dwata du yóm tau, gu bè
logi yóm tanay libun. Okóm yóm logi efet nim kmoen ni, tódô msut gu bè
libun. Bede Dwata se gónón gu tembul kdéen.
13 Yake tódô ket tau hemdem du ke hyu bè yóm libun ke là dogen
dmudum ke mni bè Dwata bè yóm gel ksimba ye. 14 Deng nbuten tehe yu
ne ekni, ten-geeden hemyak knóen yóm logi ke htahaen weken. 15 Okóm
bè libun dé, hol gónón hyu ke tahà wek le mò heklóón kul, abay se yóm
wek le mò henged kul dudum. 16 Ke wen tô semkuya du yóm dou hlolò
kuy ni, ni se balau du, són ni se yóm kum adat gel lolò. Ne bud ni se kul
adat gel lolò yó kem dumu tau hemtahu bè Dwata bè dumu benwu.

Yóm ken mò gónó hemtulón nawa ke Jisas
(Matyu 26:26-29; Mark 14:22-25; Luk 22:14-20)

17 Okóm wen sotu gónóhu là dmóyón kuy, ne yó but yóm hlolou kuy ni.
Bè yóm gel ksimba ye, laen dog gónón temnù yóm kehtahu ye bè yóm
kmò ye du, deng mom wen gónón hemsidek kuy. 18 Bè hol tanayen, deng
gungolu bè yóm gel ksimba ye, tey gel kesgólól nawa ye kun. Ne wen
se gel hentahuhu du yóm gungolu yó. 19 Déke wen muhen yóm kesgólól
nawa ye yó mò gónón gfan ke mahil du bélê ye yóm hol tahu gulit lemolò
du yóm ktahuhen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 Deng gungolu bè yóm gel kestifun ye mken, sundu kô yóm ken gónó
ye hemtulón nawa yóm katay yóm gónó tekuy mogot yóm nmò ye. 21 Yó
gónóhu mon du yóm yó, abay se bè yóm gel kken ye, tódô sotu kun gna
mken, là dog ye na sfangat. Ngem deng mom wen fen bitil bélê ye kun, ne
fen le hlengel kem dumu. 22 Yu kem tau alì mò du yóm yó, mò ye là tódô
eles hemdengen mken lemwót du? Tey laen kô dog adat ye yó kem dumu
ye hemtahu bè Dwata, ne deng mom tey sidek kehyak ye yó kem tau laen
dù gónó le ma. Ofo kuy mon du kô ke dóyónu yu bè yóm nmò ye yó? Là kô
naw dóyón kuy.
23 Deng tehe toloku kuy yóm deng gna dnalangu lemwót bè yóm gónó
tekuy mogot. Bè yóm tehe kifu kekfô le du, wen mambang gna nwa yóm
gónó tekuy mogot Jisas, 24 ne nan na mni bè Dwata, ominen kembéng du,
ne monen mò kul, “Nim mambang ni, ni se yóm dou lówó angat gamà bélê
ye. Hol bud gel nulit ye nim deng nmò tekuy ni mò gónó ye gel hemtulón
dou nawa.” 25 Timbow deng kken le, ominen ma yóm tgayan gónón nô
yóm ninum le, ne monen mò kul, “Nim ninum ni, hol hnigaden yóm lomi
fasad nmò Dwata mò lan ye ebéléen, dou litô mò hemget du. Bè ket kinum
ye du nim ni, hol gel hentulón ye ou nawa.” 26 Duhen yó, ket kken tekuy
du nim mambang ni, ne ket kinum tekuy du nim ninum ni mò gónó tekuy
hetngón du bè dumu tau yóm tehe katayen bélê tekuy yóm gónó tekuy
mogot. Bê tekuy abay gel senkas mò du efet bud kesfuléken edini.
27 Duhen yó, ke wen sotu bélê ye gbót mken du yóm mambang yóm
gónó tekuy mogot yó, duhen ke minum du yóm kun ninum, okóm ke tódô
faen, yó nmoen, deng mom kdà hen-gnoken yóm lówó yóm gónó tekuy
mogot, ne yóm litóen gamà béléen. 28 Duhen yó, na ye na gna hol henklol
yóm kuy kmò. Ke hyu, omin ye yó he gbót mken ne minum. 29 Abay se ke
wen tau tódô gbót mken yóm mambang yó, ne gbót minum yóm ninum
yó, ke là dilóen du hol lówó yóm gónó tekuy mogot yóm lanen, tnafak
Dwata yóm tau yó. 30 Yó se gónón lemwót yóm dê gemnóm des bélê ye,
ne dê tmalaw là mgel, ne deng wen se bélê ye gehlós matay.
31 Okóm ke na tekuy na hol henklol yóm kmò tekuy, là kô tnafak Dwata
tekuy. 32 Okóm ke wen gónó yóm gónó tekuy mogot tmafak tekuy, yó se
mò gónón hemtedeng tekuy anì là gomong tekuy megtuled bè yó kem
tau là hemtahuhen. 33 Ne duhen yó, kem dumuhu setwoli, sok ye bud gel
stifun mken bè yóm gel kehtulón nawa ye yóm gónó tekuy mogot, na ye
gel sfangat. 34 Ke wen tau bitil bélê ye, yake tódô mken bè gónóen anì là
wen gónó Dwata tmafak du bè yóm gel kestifun ye.
Bè yó kem dumu snólók ye béléu, angat tulónu kuy he soke deng kól dyó.

Kenhulung blay yóm Tulus Dwata

12 1 Ne ni, kem dumuhu setwoli, bè yóm sotu snólók ye bè yóm
ksulat ye béléu bè yóm kenhulung gel blay yóm Tulus Dwata,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kóyóu ke hol tngón ye yóm ktahuhen. 2 Tngón ye se yóm kegen ye là deng
temngón ke Dwata, tey kegtondo ye bè yóm gel kgalak ye bè yó kem
dwata kéng, yó kem dwata là mowilen. 3 Yó gónóm mon, kóyóu ke hol
tngón ye ke Tulus Dwata malak kuy duhen ke là. Yó ilóen yóm tau galak
bè Tulus Dwata, là kô gbeken hemtolo ke Jisas. Ne sotuhen, là kô gbeken
mon du, “Jisas yóm hol gónóhu mogot” ke là lemwóten bè yóm Tulus
Dwata.

4 Ne bè yó kem kenhulung blay Dwata tekuy, tey dê kayen. Okóm tek
sotu se gónón hlan du, són bè Tulusen. 5 Tey dê kayen yóm nmò hmoen
tekuy, okóm tek sotu se gónó tekuy e mò du, són ebè yóm gónó tekuy
mogot. 6 Tey dê se yóm kenhulung nmò tekuy, okóm tek sotu se yóm
Dwata bemlay tekuy kegbek mò du, ket tekuy ne sotu. 7 Wen gónón gfan
bè ket tau yóm knóen béléen yóm Tulus Dwata mò gónón tmóbóng yóm
kdéen tau hemtahu.

8 Wen se yóm tau tmolok benlay Tulus Dwata ketngón. Bud tólóng
se tau tmolok benlayen khulung gmileb du yóm ktahuhen. 9 Ne wen se
yóm tau benlay Tulus Dwata khulung smalig ke Dwata, ne wen se yóm
tau benlayen ktued hkó des. 10 Ne wen se yóm tau benlay Tulus Dwata
kfasang mò yó kem hentaw ton. Ne wen se tau benlayen khulung tmugod
yóm Udél Dwata. Bud wen se benlayen khulung milô yóm lemwót bè
Tulus Dwata duhen ke là. Ne wen se benlayen khulung tódô mudél ebè
Dwata bè tólóng udél baluen ke là tngónen du lanen. Ne wen se tau
benlayen khulung bud tmugod du lanen yóm udél yó. 11 Yóm kdéen
kenhulung bnoluyu yó koni, tek sónen yóm Tulus Dwata gónón gu
lemwót. Tódô lemwót bè kun kóyô yóm gel blayen bè ket tau.

Kehlingón Pol yóm lówó tau

12 Ke hningónu yó kem tau hemtahu bè Krays, hol lómón ke lówó tau.
Tek sotu lówóhen, okóm tey dê nô du. 13 Lómón yó se yóm kdê tekuy
lemolò ke Krays. Bè yóm tehe kehbabtays tekuy, henbalingen tekuy sotu
lówó yóm Tulus Dwata, kihu ke Ju duhen ke là Ju le, ke tau klifen duhen
là klifen le. Liman ke tek sotu lówó tekuy, abay se tek sotu yóm Tulus
Dwata tendo nô bélê tekuy.

14 Yóm lówó tau, là teken sotu nô du, tey dê. 15 Mò kmoen ke mon yóm
ti, “Là kóe gomong bè lówó dou, abay se là ou du henmù.” Olon beyen
tódô monen yóm yó, là kô gbeken htólóng. 16 Senged se ke mon yóm
klingu, “Là kóe gomong bè lówó dou, abay se là ou du yóm mata.” Olon
beyen mon du yóm yó, là kô gbeken tódô htólóng. 17 Mò kmoen yóm lówó
tau ke tódô hono mata? Gbeken mungol kô ke là wen klinguhen? Ne mò
kmoen ke tódô hono klingu yóm lówó tau, mò tô kungefen se ke là wen
ilungen? 18 Okóm là kô yó du kmoen. Deng nmò Dwata yóm kun atul bè
kmoen yóm lówó. Dê suen du, ne ket yóm suen du, sal stólóng muhen kul.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Là kô bud lówó du ne ke tódô hono mata, duhen ke tódô hono klingu.
20 Bè ktahuhen tek sotu yóm lówó tau, okóm tey dê yóm sù Dwata du.
21 Yó gónóm mon, là kô gbek mata mon du mò yóm sigel, “Laen dù muhu kóm.” Ne là gbek kulu mon du mò ke ti, “Laen dù muhu kóm.”
22 Bè ktahuhen, yó kem laen hol genbek le bè kton tekuy kul, yó se yó kem bong mu tekuy du. 23 Ne bud wen se bè lówó tekuy bè kehedem tekuy du laen hol muhen, kaem yó se yóm gel sen-gyok tekuy. Ne bud wen se nô bè lówó tau là hyu hegfan du, kaem yó se alì gel hen-glol nnes tekuy anì laen dù kenyak tekuy. 24 Okóm là nmò tekuy du yóm yó bè yó kem tilob gel nô bè lówó tekuy. Yó se kmò Dwata du yóm lówó tau anì hol sen-gifà tekuy yó kem kenyak tekuy senta yóm là gel kenyak tekuy du. 25 Ne duhen yó, yóm kdéen nô bè lówó tau, laen kô dù mtukul bong muhen bélê le. Ni se kmò Dwata du anì stóbóng le baluen ke là senged le.
26 Ke wen des gnómen yóm sotu nô bè lówó tekuy, tódô kdê le gemnóm du snéen. Senged nóm ke dóyón le yóm sotuhen, tódô kdê le se gemnóm du yóm kligalen.
27 Na, deng tekuy gotu baling kun lówó Krays, bede ket tekuy na sotu, sal stólóng muhen tekuy. 28 Bè yóm kdê tekuy deng hemtahu, wen yóm hmò Dwata tekuy, yóm ket tekuy na sotu. Yóm hol tanayen, néléken yó kem tau mò gel hógówen. Gewuhen, wen se kem tau néléken mò gel tugoden. Getluhen, wen se tau néléken mò gel tmolok yóm kun udél. Ne wen se benlayen kegbek mò du yóm hentaw ton. Ne wen se benlayen ktued hkó des, ne tólóng se benlayen khulung tmóbóng kem dumun. Ne wen se benlayen khulung malak kem dumun. Ne tólóng se benlayen khulung tódô mudél ebéléen bè tólóng udél là deng kun tngón du.
29 Là kdéen du se yóm tehe nélék Jisas ke mò gel hógówen, duhen ke mò tugoden, duhen ke mò gel tmolok. Ne là se kdê le du yóm wen kfasangen mò du yóm hentaw ton, 30 duhen ke hkó des, duhen ke hulung mudél ebéléen bè tólóng udél, duhen ke hulung gmileb du lanen yóm udél le yó. 31 Duhen yó, bè kdê yó kem kenhulung gel blay yóm Tulus Dwata, hol sen-galu tekuy dé yóm kenhulung mò gónó tekuy tmóbóng kem dumu tekuy. Okóm yó hol bong muhen bè kdéen, duhen yóm kesbong nawa.

Hol tahu kesbong nawa

13 1 Baluen ke hulunge mudél yóm kul udél yó kem dumu tau te tonok, ne baluen ke hulunge mudél yóm kul udél yó kem hógów Dwata gu bè longit, tedu se bang gónóhen e kól yóm kenhulungu yó ke là bong nawahu kem dumuhu? Hol lómón yóm uni blówón duhen ke uni blanting laen kô dù mdengen bnoluyen. 2 Baluen ke wen khulungu tmulón yóm Udél Dwata, ne baluen ke tódô ket du yóm deng dnalangu, ne ke deng tódô tngónu yóm là deng tngón le du kem dumu tau, ne baluen ke

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tódô gbeku hdó bulul lemwót bè kehtahuhu bè Dwata, okóm ke là bong nawahu kem dumuhu, tedu se bang gónóhu e kól du? 3 Ne baluen ke tódô gotu himot blayu kdéen kendengenu bè yó kem tau élél, ne baluen ke tódô bayà hkekebu yóm dou lówó lanu lemolò ke Jisas, tedu se bang ofolu du ke là bong nawahu kem dumuhu?

4 Ke wen kesbong tekuy nawa, kaem manay nawa tekuy bè kem dumu tekuy, ne hyu kmò tekuy ebélê le. Là kô nmò tekuy du yóm sélés nawa ne yóm heklabak ne yóm kehegmón. 5 Laen kô dù nmò tekuy mò gónó le myak kem dumu tekuy, ne là kô duil tekuy du yóm knóyô tekuy, ne là mahil tekuy meklit. Mlan bè yóm kesbong tekuy nawa, là kô snolò tekuy du ke wen mò sidek bélê tekuy. 6 Ke wen kesbong tekuy nawa, tey sidek keblat nawa tekuy ke wen sidek nmò kem dumu tekuy, okóm tey kehligal tekuy ke lolò le yóm ktahuhen. 7 Lemwót bè yóm kesbong tekuy nawa yó, gbek tekuy hembala du balù kihu sut bélê tekuy. Ne là kóen skó yóm kehtahu tekuy bè yóm gónó tekuy mogot, ne yóm tendo hendón tekuy béléen, ne yóm kanay nawa tekuy bè kem dumu tekuy.

8 Yóm kesbong nawa, laen kô dù mtukul sónen. Okóm angat wen sónen yóm khulung tmugod ke Dwata. Senged snéen yóm khulung mudél ebè Dwata bè tólóng udél, angat wen sónen se yó. Ne yóm alì ketngón tau, bud wen sónen snéen yó. 9 Abay se là dengen ket du he yóm ketngón tau. Dalang se yóm ktugod tekuy ke Dwata, là kóen deng ket he. 10 Okóm sok bud kól dini Krays, gesón ne yóm kdê gónón là ket, abay se bè yóm kkólen yó, yó se hket yóm kdéen.

11 Bè yóm hanà tehe kegenu ngà, tolohe kudél ngà ne knawa ngà, ne kehedem ngà. Okóm nim deng ktuhahu, laen kô dù bud muhu du ne yóm tehe kmou yó. 12 Yóm ketngón tekuy ke Dwata nim kmoen ni, hol lómón ke temngel tekuy elem yóm ma olung là holen tikaw. Okóm angat wen kdawen tódô tekuy suyó du. Nim kmoen ni, là dengen hol ket he yóm ketngón tekuy du. Okóm bè yóm kdaw yó, angat tódô ket du, hol lómón yóm deng ketngón Dwata tekuy nim kmoen ni.

13 Duhen ni, wen tlu yóm laen dù mtukul sónen, duhen yóm kehtahu tekuy bè Dwata, ne yóm hendón tekuy béléen, ne yóm kesbong tekuy nawa. Ne bè nim tlu ni, yó alì bong muhen, duhen yóm kesbong tekuy nawa.

Yóm tódô khulung mudél ebè Dwata bè tólóng udél

14 1 Duhen yó, hol dnalang tekuy dé yóm kesbong nawa. Hol sengalu tekuy snéen yóm dumu kenhulung blayen tekuy yóm Tulus Dwata, sélétem mon yóm khulung tmugod ke Dwata. 2 Yóm tau tódô hulung mudél ebè Dwata bè yóm tólóng udél là deng kun tngón du, són bè Dwata gónón e mudél, là ebè dumu tau du, abay se là kô wen dumu tau temngón du yóm udélen. Tódô hudél yóm Tulus Dwata, bede gbuni

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm lanen. 3 Okóm tólóng kun yóm tau gel tmugod yóm udél Dwata, abay
se tódô mudél ebè kem dumuhen tau. Bong wen gónón tmóbóng kul, ne
wen gónón gemduf kul, ne bud wen gónón hemyu nawa le snéen. 4 Yóm
tau tódô mudél ebè Dwata bè yóm tólóng udél, kaem olon yóm kun knô
tnóbóngen. Okóm yóm tau gel tmugod yóm udél Dwata, gotu tnóbóngen
yó kem dumuhen hemtahu.

5 Hyu nawahu se ke gotu ye hulung mudél ebè Dwata bè yóm tólóng
udél. Okóm milud he kehyuhen ke kdê ye gotu hulung tmugod yóm
udél Dwata. Tey bong muhen kun yóm tau hulung tmugod yóm udél
Dwata senta yóm tau tódô hulung mudél ebè Dwata bè yóm tólóng udél.
Song gónón hyu ke wen fen hulung bud tmugod du bè kem dumun tau
hemtahu yóm lanen yóm udélen anì wen gónón tmóbóng kul.

6 Duhen yó, kem dumuhu setwoli, tô gónóhu tmóbóng kuy du ke kóle
lem blóng ye, ke són yó udélu ebélê ye, són yóm udél là tngón ye du?
Laen kô dù muhen. Okóm wen gónóhu tmóbóng kuy ke wen tulónu kuy
lemwót bè yóm deng hegfan Dwata béléu, duhen ke wen hetngónen dou,
duhen ke wen heglileben dou, duhen ke wen dumu toloku kuy. 7 Sotu
gónóhu e hmingón du yóm tau gel mudél bè tólóng udél, lómón ke yóm
tau smoli duhen ke yóm tau hemglung. Ke là hulungen mutóm du, là
kóen gembaling. 8 Ne ke wen tau mogul taba bè blówón ne ke là mtukul
yóm unihen, là kóen na a sut yóm tau tnabahen. 9 Hol lómón ni se ke wen
bélê ye tódô mudél ebè Dwata bè tólóng udél là tngón kem dumu tau
du lanen. Ke laen dù temngón du, tedu se muhen bélê le du? Olon tódô
beyen mudél hkawang yóm tau yó.

10 Tey dê se kay udél tau nô lem benwu, ne ket kay udél sal gotu wen lan
le. 11 Okóm ke stulón béléu yóm tau là tngónu du udélen, hol lómón ke tau
milo kegnómu du yóm tau yó, là setngón me. 12 Bélê ye se kuy, ke yó hol
kóyô ye ke wen kenhulung blayen kuy yóm Tulus Dwata, yake hol sen-galu
ye dé yóm kenhulung mò gónó ye tmóbóng kem dumu ye bè kehtahu le.

13 Duhen yó, ke wen tódô hulung mudél ebè Dwata bè tólóng udél,
yake hol mni bè Dwata anì wen khulungen tmugod du lanen yóm udélen
yó. 14 Ke mnihe bè Dwata bè yóm tólóng udél yó, là kóen lemwót lem
hendemu, olo tódô hmonen dou yóm Tulus Dwata.

15 Tô kmou du se nim ni? Yó kmou du, tódóe mni bè Dwata bè yóm
tólóng udél mlan bè Tulusen, ne mnihe snéen mlan bè yóm kehedemu du.
Senged se bè kesngalu, semngale bè yóm tólóng udél mlan bè Tulusen, ne
semngale snéen mlan bè yóm kehedemu du. 16 Ke dóyón tekuy Dwata bè
tólóng udél, là kô hen-el le du yó kem dumu tau mung bè yó ke là tngón
le du lanen. 17 Ya mo kehyuhen du yóm kdóyón tekuy ke Dwata, okóm
laen dù lan tekuy gemtóbóng kem dumu tekuy tau.

18 Béléu dou, tey kdóyónu ke Dwata, abay se deng blayen dou yóm
khulung tódô mudél ebéléen bè yóm tólóng udél. Do kegnóm du, ou he

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

matù bélê ye bè yóm kenhulung yó. 19 Ewenem yó, bè yóm gel ksimba
tekuy, mom hyu he ke tek limu udélu ebélê ye bè yóm ktoloku kuy, syan
ke tngón ye lanen. Hyu yó senta yóm hilu libu udélu bè yóm udél là
tngón ye du lanen.
20 Bè ni kem tulónu kuy ni koni, kem dumuhu setwoli, bê ye abay
heskél yóm kuy kehedem bè knawa ngà. Yó dé dnalang ye bélê le yóm là
khulung le matul mò du yóm sidek. Okóm bè yóm kmò kehedem ye du
nim toloku kuy ni, yake kehedem tau tmuha dé kehedem ye du. 21 Wen
tehe hsulat yóm gónó tekuy mogot gbak ebè yó kem tauhen là mimón du,
yó monen,

"Angate bud mudél ebè yó kem dou tau,
bede hlanu bè tólóng udél.
Angate bud mudél ebélê le,
bede hlanu bè udél yó kem tólóng tau.
Baluen ke lómón yó yóm nmou bélê le,
là kô na le e hdon dou yó kem dou tau."[l]

22 Yó gónóm mon, yóm tódô khulung mudél ebè Dwata bè tólóng udél,
yó muhen mò ilô yóm ktafak Dwata yó kem tau là hemtahuhen, là kul yó
du kem tau deng hemtahu. Okóm yóm khulung tmugod yóm udél Dwata,
yó muhen mò ilô yóm któbóng Dwata yó kem tau hemtahu, là kul yó du
kem tau là hemtahuhen. 23 Duhen yó, ke wen tau là hemtahuhen mung
smimba bélê ye, ke són yó udél ye yóm kdê ye, són yóm udél là tngón
le du, ngem kà mon le du lengel mata ye. 24 Okóm ke tódô kdê ye wen
udél tugod ye gu bè Dwata bè yóm kmungen bélê ye yóm tau là dengen
hemtahu, ngem lemwót bè yóm deng gungolen bélê ye, kaem tódô dilóen
yóm kun kegsalà bè Dwata se kun, ne yóm angat ktafak Dwata du. 25 Ne
angat gotu benkasen lem blóng ye yóm kun kehedem tehe gel bunihen bè
tau, ne angat tódô hegluduk, ne dóyónen Dwata, yó udélen, "Tahu nô lem
blóng ye bè ni Dwata."

Yóm hlolò Pol kul bè yóm ksimba le

26 Duhen ni, kem dumuhu setwoli, bè yóm gel ksimba ye, hyu ke wen
se bélê ye fen semngal, ne wen se fen tmolok bélê ye, ne wen se tmulón
du yóm deng hetngón Dwata du, ne wen se fen mudél ebè Dwata bè yóm
tólóng udél, ne wen se bélê ye fen tmugod du yóm udélen yó koni. Bè
ket yóm nmò ye bè yóm kestifun ye yó, yake són nmò ye yóm mò gónó
ye tmóbóng kem dumu ye bè kehtahu le. 27 Ke wen tau tô móyô mudél
ebè Dwata bè tólóng udél, yake olon lewu tau duhen ke tlu fen mò du,
geblaen ne. Ne gel le stufì, ne wen mdengen tmugod du bélê le snéen.
28 Okóm ke laen dù tau bè yó gembek tmugod du yóm udél le, hol béen

---

[l] **14:21** Isaya 28:11,12

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

abay nmò. Hyu ke olon tódô mon du bè nawahen anì tek le lewu Dwata temngón du.

29 Ke wen tau tmugod yóm udél Dwata lem blóng ye, yake olon lewu duhen ke tlu tau. Ne kdéen tau hmungol du ne fen hemklol du yóm tulón le ke tahu duhen ke là. 30 Okóm ke wen hetngón Dwata yóm sotu tau myón bè yó mò tulónen bè yó kem dumu tau, yake nan tenflok mudél yóm tau gna mudél. 31 Tódô ye gotu stufì bè yóm ktolok ye anì kdéen tau mung bè yó, gotu wen dnalang le se kul, ne gotu baling kinì nawa le bè kehtahu le. 32 Ke wen tau mudél lemwót bè yóm htugod Dwata du, gbeken na hlun temflok du yóm kun udél. 33 Abay se là kô nóyô Dwata du yóm mudél seblang sok tekuy stifun. Hyu ke na tekuy gel stufì sok kuy mudél anì menek kegnóm tekuy du. Wen sotu gel hlolò me bè yó kem tau hemtahu bè Dwata bè yó kem dumu benwu gbak ebè yó kem libun.

34 Bè yóm gel ksimba ye, là hyuhen ke lu fen gel mudél. Deng tulónen bè hlau yó kem Ju là hyuhen ke libun fen malak kem logi. 35 Ke wen tô snólók le, bê le tagad snólók bè yó. Snólók le bè tuha logi le he ke deng le kól bè gónô le. Là kóen knóón bè libun ke du mudél bè yóm gel kestifun ye.

36 Okóm bélê ye kuy du, ilóu ofo kuy mon du kô ke yu gónón gu lemwót yóm Udél Dwata? Duhen ke olon bélê ye gónón e gdek? Là kô yó du. 37 Ke wen bélê ye bè yó hendemen du sotu tau hógów Dwata, duhen ke deng wen kenhulungen lemwót bè Tulus Dwata, kaem dilóen nim snulatu ni hono lemwót bè hlau yóm gónó tekuy mogot. 38 Okóm ke snonolen nim tulónu ni, bud snonol ye snéen yóm kun tulón.

39 Duhen ni, kem dumuhu setwoli, hol ktes ye dé yóm khulung tmugod yóm udél Dwata, okóm bê ye kenbê se ke wen tau tódô mudél ebè Dwata bè yóm tólóng udél. 40 Bede bè yóm kdê nmò ye bè yóm gel ksimba ye, hentilob ye mò du anì gdilô yóm kessadat ye.

Klowil Dwata ke Krays

15 1 Ne ni, kem dumuhu setwoli, bud nulitu bélê ye yóm Tulón Hyu, yóm tehe le hetngónu bélê ye. Yó se yóm tulón deng henmóyô ye, ne bè yó gónón lemwót yóm kbegel kehtahu ye nim kmoen ni. 2 Bè ni sem Tulón Hyu deng hetngónu kuy gónó ye gewà gu lem hatay ke hol mbegel yóm kehtahu ye. Okóm ke hnuda ye, olon dô nô te kulit yóm kehtahu ye du bè kbuten.

3 Deng tehe toloku kuy se yóm tulón deng dou dnalang, yóm tulón alì bong muhen bè kdéen, duhen yóm katay Krays lanen mbô yó kem salà tekuy. Ni se yóm tehe hsulat Dwata ekni. 4 Deng tehe tulónu kuy snéen yóm kebeng le du, ne bè yóm getluhen kdaw bud hlowil Dwata. Bud ni se yóm tehe hsulaten ekni. 5 Bè yóm deng bud klowilen, nan gna hegfan bè Pitér, ominen yó bud hegfan bè yó kem sfolò lewu gel hógówen. 6 Ne kogolen bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó, botong mukas limu latu tau hemtahu béléen segeng gónón hegfan bè yóm sotu kdaw. Tu kem tau tu, tey dê he tolo mowil bélê le ni kmoen ni, okóm wen se bélê le deng matay. 7Kogolen bè yó, ominen hegfan bè Jim, ne ominen bud hegfan bè kdê yó kem gel hógówen. 8Yó hol són gónón hegfan, duhen béléu. Bè yóm kehegfanen béléu yó, hol lómó kegnómu du, hol lómón ke ngae sut hosot. 9Yakà ou du yóm alì glaan bè yó kem tau gel hógów Krays. Là kóen knóón béléu ke tnaba le o sotu bè yó kem gel hógówen, bà mon se yóm tey tehe alì gel kehsideku yó kem tau hemtahu bè Dwata.

10Okóm yó gónóhu baling tau hógówen, tódô lemwót bè yóm tey nawa Dwata dou. Ne yóm nawahen dou yó, tey wen uléken. Bè ktahuhen, bè kdê yó kem dumu tau gel hógówen, là kô gesenged le du se yóm dou kteneb mò nmò bè Jisas. Okóm là kóen na a lemwót bè dou kgis yóm kmou du, tódô lemwót bè yóm któbóng Dwata dou. 11Duhen yó, baluen ke ou yóm tehe tmolok kuy, duhen ke lu, laen dù gónón stólóng se yóm gel hetngón me kuy. Duhen yó se yóm deng hentahu ye.

Yóm angat klowil Dwata tekuy

12Bede deng hónô tolok me kuy se yóm deng klowil Dwata ke Krays, okóm moen se ke wen bélê ye hemkéng du yóm angat bud klowil Dwata yó kem tau deng matay? 13Ke tahu se yóm mon le yó, ilóem là kô deng hlowil Dwata ke Krays. 14Ne ke là deng hlowilen ke Krays, laen kô lemen yóm deng tolok me kuy, ne laen dù nefeten yóm kehtahu ye du. 15Là olohen yó du, ilóem dô hono kéng yóm gel tolok me kuy lemwót bè Dwata, abay se gel mon me deng hlowil Dwata yóm Krays. Okóm ke tahu se yóm gel mon le yó yóm là klowil Dwata du yó kem tau matay, ilóem là deng hlowilen ke Krays he kun. 16Ke là hlowil Dwata yó kem tau matay, là kô deng hlowilen ke Krays snéen kun. 17Ne ke là dengen mowil Krays, laen se kô nefeten yóm kehtahu ye béléen, ne sana tolo kbô ye du he yó kem salà ye. 18Ne ke là dengen mowil Krays, kdê yó kem tau hemtahu deng gna matay, laen kô dù lan le gewà gu lem hatay dilóu. 19Ke olon bè nim klowil tekuy te tonok ni yóm hendón nefet nawa tekuy bè Krays, olo tekuy tau alì megkodu bè kdéen tau.

20Okóm bè yóm hol ktahuhen, deng tódô hlowil Dwata Krays. Bè yóm deng klowilen du yó, yó se mò ilô yóm kdohò yóm angat klowil Dwata kul yó kem tau deng matay.

21Lemwót bè kun nmò yóm sotu tau ekni, yó gónón matay kdéen tau. Bud lemwót bè kun nmò yóm sotuhen, yó gónón mowil kdéen tau. 22Laen dù tau ke là matayen lemwót bè yóm kesfu le gu bè Adam. Ne bud lemwót bè yóm deng kessotu le bè Krays, angat gónó le bud mowil se kul. 23Okóm deng mdengen ne butengen yóm angat klowil Dwata kul. Yó hol tanay hlowilen, duhen Krays. Ne bè yóm kdaw kesfulék Krays edini, yó he klowil Dwata yó kem tau deng nfun Krays.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 Ominen yó he sut yóm hol són kdaw. Bè yóm kdaw yó, angat nmò
Krays sónen yóm kdê deng tehe htulus Seitan, duhen yóm dê deng
hfogoten, ne yó kem dumu wen kwalis le ne wen kfasang le. Bè yóm
angat kegesón le yó, omin Jisas hogot du ke Dwata, yóm Maen, yóm kdê
tau nogoten. 25 Bede là tagad nmoen du he yóm yó ke là nan na gotu ndà
kul elaan yó kem hmohon du. 26 Ne yó hol són hohon angat ndà Krays,
duhen yóm hatay. 27 Deng tulónen bè Sulat Dwata se yóm khogot Dwata
du ke Krays yóm kentihen.[m] Okóm tódô tngón tekuy se là gomongen
lemen Dwata bè yóm kentihen monen yó, abay se ke Dwata kun, du se
yóm tehe hogot du ke Krays yóm kentihen. 28 Sok deng gotu hogot Dwata
ke Krays yóm kdéen, bud lemwót se ke Krays kun, tódô bud hogoten ke
Maen yóm kun klowil, yakà Dwata tehe hogot du du yóm kentihen, ne
Dwata se hol mogot du yóm klamangen.
29 Ne ke henkéng le yóm bud kehlowil Dwata yó kem tau deng matay,
moen de ke gel wen bélê ye bud hbabtays mò leyu lówó yó kem tau tehe
matay? Tedu se nefeten yóm nmò le yó ke là bud hlowil Dwata kul yó
kem tau deng matay?
30 Ne bélê me kum, ke là se tahuhen yóm angat bud kehlowil Dwata
kem tau, tedu se muhen yóm alì kehbala me du yóm tendo gel kehsidek
le kum ket kdaw? 31 Béléu dou, kem dumuhu setwoli, wen se tendo móló
hmatay dou ket kdaw. Yó gónóhu tmulón du kuy nim ni lemwót bè yóm
tey kligalu bè yóm deng kessotu tekuy bè Krays Jisas, yóm gónó tekuy
mogot. 32 Deng tey keglayamu bè nim knóu bè Ifisus. Yó kem tau hmohon
dou bè ni, hol lómón tô le knawa ógóf lóbô gu lem bnes. Tedu muhu alì
hbala bè ni du ke là se angat bud hlowil Dwata do hulin kdaw? Ke là se
angat bud hlowil Dwata dou, mom hyu ke tódô lolou yóm gel mon dumu
tau, yóm gel mon le, “Eles tnana kuy hol segwas mken ne minum, déke
matay tekuy kehaya.”[n]
33 Hol bê ye abay hegtondo. Bong tahu se yóm sotu gel mon le, “Ke
segbóti bè yó kem tau mò sidek, tódô lana béléem yóm kehyu kmoem.”
34 Hol nulék nawa ye dé yóm hyu deng dnalang ye, ne hol tenflok ye yóm
kmò ye sidek. Tódô tulónu kuy, tolo wen he bélê ye yóm là deng temngón
ke Dwata. Là kenyak ye du kô yó?

Kmò yóm lówó tau sok bud hlowil Dwata

35 Déke wen sotu bélê ye tô smólók du, “Mò kmò klowil Dwata du yóm
tau ke deng matay? Mò kmò angat klówó le du?” 36 Tey tau là hulung
hedem yóm smólók yó. Henkna ye bè yó dém lem hulu gel hulu ye. Ke
là dengen bolok klofuten, là kóen tagad sut he towoken. 37 Bè yóm lem
hulu gel hulu ye, kihu ke halay duhen ke wen kem dumu gel hulu ye, tey

---

[m] **15:27** Lingón 8:6 [n] **15:32** Isaya 22:13

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bong gónón stólóng yóm lemen bè yóm angat towoken. 38 Okóm deng eles
tngón Dwata ne yóm angat gónón e hembaling du yóm lem hulu yó. Sal
stólóng se gónón e hembaling du yóm ket kay lem hulu. 39 Ne yóm kdê
mowil te tonok, sal stólóng kay unged le. Tólóng unged tau, ne tólóng se
kul unged kem ógóf. Tólóng se kul unged kem onuk koyu, ne yó kem utón
él, bud tólóng se kul.
40 Ne wen yóm nmò Dwata nô bè longit, ne wen se nmoen hnóen talak
tonok. Sal stólóng se ktiloben yóm gel ton tekuy bè longit ne yó kem gel
ton tekuy gu te tonok. 41 Yóm kdaw, tólóng se kun ktilob, ne tólóng se kun
ktilob yóm bulón, ne bud tólóng se kul yó kem blotik. Bà yóm tey kwadag
yó kem blotik, sal stólóng yóm kul ktilob.
42 Senged se bè yóm angat kehlowil Dwata yó kem tau deng matay. Sal
gel matay se nim lówó tekuy ni, ne omin le lembeng du. Là yó dum lówó
tekuy sok angat bud hlowil Dwata, là kóen na a bud matay. 43 Bè kebeng
le lówó yóm tau matay, là buden hyu ne mton du, ne laen kô dù bud
kgisen. Okóm bè yóm angat bud kehlowil Dwata du, deng baling tilob ne
mton du, ne tey baling kemgis. 44 Yóm lówóhen lebeng le yó, olon tódô
geblà bè yóm klowilen talak tonok. Okóm yóm lówóhen bè yóm angat
klowil Dwata du, hol lówó knóón bè yóm klowilen bè longit, là kóen bud
matay ne. Ke wen se lówó tau knóón bè yóm klowilen talak tonok, là kô
gbeken du ke là bud wen se lówóhen knóón bè yóm klowilen bè longit.
45 Monen bè Sulat Dwata, “Yóm tanay tau boluyen Adam, nyuf Dwata
lem baken, ominen yó he baling mowil.”[o] Okóm ke Krays kun, yóm niba
le hol són Adam, du se fen bemlay tekuy yóm klowil laen dù tul sónen.
46 Là kô gna guta tekuy du se yóm klowil knóón bè longit. Kaem klowil
talak tonok se yóm gna guta tekuy, omin tekuy yó gmuta du yóm klowil
knóón bè longit. 47 Yóm tanay Adam, tau tonok, abay se nifil Dwata
lemwót bè tonok. Okóm yóm sotu Adam, lemwót gu bè longit. 48 Kdéen
tau te tonok, hono mkél bè yóm tau tehe lemwót gu bè tonok. Senged se
yóm kdéen tau angat nô bè longit, angat le mkél bè yóm tehe lemwót gu
bè longit snéen. 49 Yóm kkél tekuy bè lówó yóm tau tonok, lómón yó se
angat bud kkél tekuy bè kun lówó yóm tau lemwót gu bè longit.
50 Yó hol nefeten nim tulónu kuy ni, kem dumuhu setwoli, nim lówó
tekuy ni, wen ungeden ne wen litóen, là kóen na a angat gmung ebè yóm
benwu nogot Dwata. Angat matay se kun, là kô gfunen du yóm klowil
laen dù sónen.
51-52 Ngem wen tulónu kuy yóm là deng tehe heglileb Dwata du he. Bè
yóm angat kesfulék Krays edini, angat wen se bélê tekuy yóm là dengen
matay he. Okóm ke sok gungol tekuy yóm uni féw gu bè longit, là kô
sudofem du yóm sana kesfili Dwata du yóm lówó tekuy. Sok muni féw gu

---

[o] **15:45** Tekang Kbuten 2:7

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bè longit, kdê yó kem deng matay, angat gotu hlowil Dwata lu, ne là kô le na a bud matay ne. Kaem tódô gotu megetles ne lówó tekuy. 53 Nim lówó tekuy ni, wen sónen, bede angat tódô bud tles Dwata du yóm lówó laen dù tul sónen. Mahil matay nim lówó tekuy ni, bede angat bud tles Dwata du yóm lówó là buden matay.

54 Sok deng senfili Dwata tekuy, ne deng benlayen tekuy yóm lomi lówó là buden matay, yó se gónón e dohò yóm deng monen bè Sulat Dwata, yóm monen,

"Laen kô dù bud hatay ne,
abay se deng nmò Dwata sónen.[p]
55 Laen kô dù bud gmoen ne yóm hatay.
Là kô bud knikò tekuy du ne."[q]

56 Yó gónón wen kfasangen bélê tekuy yóm hatay lemwót bè salà. Ne yó gónón wen kfasangen yóm salà lanen wen yóm hlau Dwata. 57 Okóm hol dóyón tekuy Dwata, abay se deng wen yóm lan nmoen hlanen bè yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays, mò gónó tekuy matù bè salà ne hatay.

58 Yó gónóm mon, kem dumuhu sogot nawa, hol hbegel ye dé kehtahu ye, bê ye abay hili nawa ye. Bê ye abay senkó mò du yóm hmoen kuy yóm gónó tekuy mogot, abay se deng hónô tngón ye, kdéen nmò tekuy bè yóm gónó tekuy mogot tey wen uléken.

Keblay le bè yó kem tau élél hemtahu bè Dwata

16 1 Deng wen tehe snólók ye bè yóm ksulat ye bè keblay ye bè yó kem kun tau Dwata bè prubinsya Judiya. Yó kmò ye du, yake tódô lolò ye yóm deng hlolou yó kem dumu ye hemtahu bè prubinsya Glasya. 2 Tódô ket Akad ye eles hetfing du yóm kuy gbek blay, yóm ket kuy na sotu, lemwót bè yóm filak gel guta ye. Eles sentifun ye anì là tlek bud snólóku du soke kól dyó. 3 Eles ye mélék tau mò gónóhu angat hemwit du ebè Jirusalim yó kem blay ye yó. Soke kól dyó, angat henwitu lu sulat he anì tngón kem tau bè Jirusalim yóm nógów le. 4 Ke wen se muhen béléu, mógówe se dou, ne tódô le mung dou he yó.

Yóm tinok Pol ebélê le

5 Naw na gna mlan gu lem prubinsya Masdunya he, ominu hlós edyó bélê ye, abay se là gbeku du ke là mlane bè yó. 6 Naw dô malù legen bélê ye soke mógów edyó, déke gesmangu yó kem bulón tnaw. Bè yóm bud kewótu bè yó, déke wen ne gónó ye gemtóbóng dou balù kihu gónóhu e hlós. 7 Là kóyóu du ke olohu likót gdóng ke mógówe edyó. Ke kun kóyô yóm gónó tekuy mogot, hyu ke malù legen yóm knóu bélê ye. 8 Naw na nô bè ni bè Ifisus efet kdeng yóm mò ken bong boluyen Pintikus, ominu

---

[p] **15:54** Isaya 25:8 [q] **15:55** Husiya 13:14

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mógów edyó. 9 Tey dê tau bè ni móyô hmungol du yóm udél Dwata, ne
tey wen gónón e kól yóm knóu bélê le, balù yóm tey dê tau tô hemseng
du yóm nmou.
10 Kesok slob bélê ye Timuti, hol hnódó ye, abay se mò nmò bè yóm
gónó tekuy mogot se nim tau ni lómón yóm dou gel nmò. 11 Hol nadat
ye se kun. Sok mulék gu dyó bélê ye, hol hninggel ye sen hewót du anì
bud gefet béléu dini. Yakà tendo nangatu du, mung du yó kem dumu tau
hemtahu.
12 Bong ke Apulus kun, yóm sotu dumu tekuy hemtahu, tey tô kubugu
du anì mauy bélê ye dyó. Kóyóu ke tô mung bè yó kem dumu tekuy
hemtahu gel mauy dyó, okóm tolo là maan nawahen mò du he. Wen
kdawen he kun angat mauy kuy.

Hol són udél Pol lem nim sulaten

13 Hol ye tendo eles temgama. Hol hbegel ye kehtahu ye. Bê ye hegdolol
nawa ye, hol ye setgel. 14 Bè kdê yóm gel nmò ye, hol hlan ye bè yóm
kesbong ye nawa.
15 Deng tngón ye ne yóm Stifanas ne yó kem fes lówóhen, lu se hol
tanay tau hemtahu bè prubinsya Akiya. Ne ni kmoen ni sónmò le
tmóbóng yó kem kun tau Dwata. 16 Hol kóyóu bélê ye, kem dumuhu
setwoli, ke tendo ye galak bè yó kem tau lómón le Stifanas mò kmò le,
dalang se yó kem dumu tau gel tmóbóng kul. 17 Tey kehyu nawahu bè
yóm keston me le Stifanas ne Fortunatus ne Akaykus yóm kkól le bè
ni. Botong klifótu yóm tô keblat nawahu lanu là géhél ston kuy. 18 Tey
kehefligal le dou lómón yóm gel kehefligal le kuy. Hol gel nadat ye yó
kem tau lómón ni mò kmò le.
19 Gel nólóm le yu se kuy yó kem dumu ye hemtahu bè prubinsya Asya.
Bud Akila lewu le Prisila ne yó kem tau hemtahu gel stifun bè gónô le,
tey gel kólóm le kuy se kul. 20 Dalang se yó kem dumu ye hemtahu bè ni
bè Ifisus, tey gel kólóm le kuy. Sok ye gel stifun yóm kdê ye bè yó, hol ye
gel sfódó.
21 Hol dou tdok smulat du nim monu mò kuy ni, “Ou Pol yóm tendo gel
mólóm kuy.”
22 Yóm tau là kembong nawa du yóm gónó tekuy mogot, yake hol
megtafak.
Marana ta. Yó lanen, “Ó Gónó Mogot, géhéli bud semfulék ne.”
23 Yó hem gónó tekuy mogot Jisas hol semflós tmóbóng kuy.
24 Tey kbong nawahu kuy, yóm kdê ye bè yó hemtahu bè Krays Jisas.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm Gewu Sulat Pol Ebè Yó Kem Tau Hemtahu Bè Syudad Kurin

Mò gna senfala

Ni se yóm gewu dulék Pol smulat ebè yó kem tau hemtahu bè syudad Kurin. Là dengen gefet sfalayen he yóm gna ksulaten ebélê le. Bè nim sulaten ni, hol gónó tekuy mton du yóm tey kbong nawahen yó kem tau hemtahu. Balù yóm tey kdê gfaen lanen mit du yóm Udél Dwata, ewenem sana kehlelen mò du yóm nmoen. Lelen dê he gónón blat nawahen bè yó kem tau hemtahu. Bud yó he kem tau hmohon du, tey dê udél le etahen. Okóm tódô kem henlelen mò du yóm hmò Krays du.

Tulónen bè nim sulat ni yóm tey kligalen bè yó kem tau hemtahu bè Kurin lemwót bè yóm kimón le du yóm tehe hlauhen kul bè yóm gna ksulaten. Ne tey kegdufen kul snéen bè yóm keblay le ebè yó kem dumu le hemtahu wen gónó le élél. Okóm tey kudélen yó kem tau tmolok sekban lem blóng le.

Taytus fen meted du ebélê le nim gewu sulat Pol ni, duhen nim bok senfala ye nii.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-11*) Yóm gna mon Pol
(*1:12–7:16*) Kegduf Pol yó kem tau hemtahu bè Kurin
(*8:1–9:15*) Kegduf Pol kul bè yóm keblay le bè yó kem tau élél hemtahu bè Judiya
(*10:1–13:10*) Kbalà Pol yó kem tau hemkéng du yóm khógów Dwata du
(*13:11-14*) Hol són udél Pol ebélê le lem sulaten

---

1 1 Ou se Pol gónóhen lemwót nim sulat ni, lewu me Timuti, yóm sotu dumu tekuy setwoli. Hol lemwót bè kun kóyô Dwata yóm khógów Krays Jisas do.

Smulate ebélê ye, yu kem tau hemtahu bè Dwata bè syudad Kurin, dalang se bè yóm kdéen tau Dwata bè klamangen prubinsya Akiya.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Dwata he, yóm Mà tekuy, dalang se yóm gónó tekuy mogot Jisas
Krays tendo tmóbóng kuy ne tendo henek nawa ye.

Kdóyón Pol ke Dwata

3 Hol tendo dóyón tekuy dé Dwata. Du se hol Dwata yóm gónó tekuy
mogot Jisas Krays, ne bud du snéen yóm hol kun Mà. Nim Dwata monu
ni, du se yóm Mà tekuy alì hulung kmodu, ne yóm Dwata tekuy alì
hulung tmóbóng. 4 Nô kihu gónó tekuy glayam, tey gel któbóngen tekuy
anì yó, hulung tekuy tmóbóng yó kem dumu tekuy hulin kdaw ke wen
gónó le glayam se kul. Lómón yóm tehe któbóng Dwata tekuy, bud lómón
yó se khulung tekuy tmóbóng yó kem dumu tekuy. 5 Deng me gbót se
kum bè yóm tey keglayam Krays, ne deng me bud gomong béléen snéen
bè yóm tey któbóng Dwata du. 6 Ke wen gónó me glayam, kem kunen ne
yó, abay se bè yó gónó me gel tmóbóng kuy, ne mò gónó ye gmuta du
yóm klowil laen dù sónen. Ne ke wen gónó Dwata tmóbóng kum, yó se
gónó me hulung tmóbóng kuy anì gbek ye hol hembala du yó kem gónó
ye gel glayam, yóm keglayam hol senged bè yóm kum gónó gel glayam.
7 Tey mgel nawa me kuy. Tódô tngón me ke gel ye gbót bè yóm kum gónó
glayam, bud ye gomong snéen bè yóm któbóng Dwata kum.
8 Wen bud hegtulón me bè nawa ye, kem dumu me setwoli, yóm tehe
alì kehlayam le kum yó kem tau bè prubinsya Asya. Laen kem ofolem
hmingón du yóm alì ksidek kegnóm me du bè yóm kdaw yó, ofo kum
ke là bud me mowil. 9 Hol lómón kegnóm me du, lómón ke deng hto
yóm buteng me matay. Okóm yó gónón lómón yó keglayam me anì là
bud snalig me du yóm kum knô, anì són Dwata yóm hol snalig me, yóm
gembek hlowil du yóm tau deng matay. 10 Bè yóm kdaw yó, lenwaen mi
bè yóm tô khatay le kum, ne bud lenwaen mi snéen hulin kdaw. 11 Tey
mgel nawa me, abay se deng eles tngón me angat bud lenwaen mi he
lemwót bè yóm gel kutóm ye kum bè yóm gel kni ye bè Dwata. Duhen yó,
angat bnalà Dwata yóm tey kni ye bélê me yó, ne angat tey któbóngen
kum. Ke ni se nmò Dwata, tey wen bélê ye gbót dmóyón du bè yóm
któbóngen kum yó.

Ksud Pol yóm butengen mauy kul

12 Sotu gónó me gel hligal, abay se tódô tngón me laen kô dù belenen
yóm kmò me ebè kem dumu me tau, hol néen yóm gel kmò me ebélê
ye. Laen kô bang buni me bélê ye se, ne tódô tngón Dwata snéen yóm
kgotu nawa me ebélê ye. Bè yóm kmò me du nim nmò me ni, là kô tódô
salig me du yóm kum ketngón, sal gel snalig me yóm kfasang Dwata
tmóbóng kum. 13-14 Nim sulat me ebélê ye ni, mahil bélê ye semfala du,
ne là mimahen bélê ye snéen temngón du lanen. Baluen he ke là deng hol
tngón ye kum, kóyóu ke angat hol mtukul ketngón ye kum anì hol wen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kligal ye bélê me bè yóm kdaw angat kkól yóm gónó tekuy mogot Jisas, hol lómón se yóm kum angat kligal bélê ye bè yóm kdaw yó.

15-16 Bè kegnómu du, tolo wen kligal ye béléu. Yó gónóhu na gna tô slob bélê ye bè yóm kógówu ebè prubinsya Masdunya, ne bude tô slob bélê ye bè yóm kkólu gu ditu anì lewu duléku tmóbóng kuy. Ne sotuhen, anì yu fen hewót dou bè yóm kógówu ebè prubinsya Judiya.

17 Okóm là doge mom geslob bélê ye bè yóm kógówu yó. Ilóu se kóem kmon ye du deng mom bud megetles kehedemen. Ofo kuy mon du ke mkéle bè yó kem tau són lolò le kul knóyô. Baluen ke mon le nii tô nmò le, okóm bud tólóng nô lem hendem le. 18 Ke là gelen sfili yóm kun gel mon Dwata, bud lómón yó se yóm là kesfilihen yóm gel tulónu kuy. 19 Abay se bè yóm tehe ktolok me lem blóng ye, tlu me Silas ne Timuti, gel tulón me kuy Jisas Krays yóm Ngà Dwata. Yóm Jisas Krays, sok wen monen, sal dnohoen, là bud senfilihen du. Tódô henlelen mò du yóm nóyô Dwata. 20 Kdê yó kem deng tehe fasad Dwata bè kem tau, són bè Jisas gónón hlan du, ne hol tahu dohò kmoen du snéen. Ne yó se gónó Dwata megdóyón bè yóm là kesfili yóm kun mon. 21 Dwata se yóm tendo hgel nawa tekuy bè yóm deng kessotu tekuy bè Krays. Bud Dwata se yóm deng eles hetfing tekuy, 22 ne deng blayen tekuy yóm Tulusen mò ilô yóm deng kfunen tekuy, ne mò ilô yóm angat kdohò kguta tekuy du yóm kdê deng eles hentifesen bélê tekuy.

23 Yó gónóhu là dohò slob bélê ye bè Kurin bè yóm tehe kógówu, abay se là kóyóu du ke wen gónóhu mudél kuy. Tódô ton Dwata se ke kéng nim monu ni koni. Gotu tngónen se yóm nô bè nawahu. 24 Là kô nubug me kuy bè yóm kuy kehtahu. Kaem deng sana tngón me deng mbegel ne kehtahu ye. Okóm yó dé kóyô me ke wen lan me tmóbóng kuy anì hol temnù yóm kligal ye.

2 1 Yó se gónóhu là dog dohò bè yóm tô kógówu edyó, abay se deng hendemu là móyóe ke bud sidek kegnóm ye du lómón yóm gna kógówu edyó. 2 Ke heblatu nawa ye, bang tô kligalu se dou du? Abay se bélê ye gónón wen kligalu. 3 Yó se gónóhu tehe smulat du yóm gna sulatu ebélê ye, abay se kóyóu ke eles kó ye yóm sidek nmò ye anì là sidek kegnómu du sok bud nauyu yu. Abay se bélê ye gónón wen kligalu. Deng eles tódô tngónu ke hligale lem blóng ye, hligal ye snéen kuy. 4 Botonge mkik bè yóm ksulatu du yóm gna sulatu ebélê ye, bà mon se yóm tey alì sidek kegbeng lemu. Là kô yó du gónóhu hemwit edyó yóm sulatu ke mò udélu tô hemblat nawa ye. Okóm yó dé gónóhu hemwit du ebélê ye anì hol dilô ye yóm tey kbong nawahu kuy.

Kehlifót le yóm tau tehe gemsalà lem blóng le

5 Yóm tau mò sidek lem blóng ye bè yó, là kô ou du senbewegen, kaem yu se, yu kem tau hemtahu bè yó, wen se bélê ye senbewegen. Yó gónóhu

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mon du yóm monu yó anì là katen sidek kegnómen du lemwót bè yóm udélu. 6 Tey dê bélê ye deng gbót tmafak du yóm tau yó. Geblaen yó ne.
7 Tódô hnifót ye ne, ne ten-gel ye nawahen se kun anì là gehlós sidek kegnómen du, kô mom lana kehtahuhen. 8 Hol kóyóu bélê ye ke hegfan ye béléen yóm kbong nawa ye du. 9 Bè yóm gna ksulatu ebélê ye mò gónóhu tmilów kuy ke deng ye hol tahu hulung gel mimón du yóm hlolou kuy.
10 Ke deng hnifót ye salà yóm tau yó, hnifótu snéen do. Bè yóm kehlifótu du, ke wen tô hnifótu se dou, tódô nmou bè solu Krays anì bud baling hyu lem blóng ye. 11 Tódô hnifót tekuy ne anì laen dù gmoen bélê tekuy Seitan, abay se tngón tekuy yóm tey kun khulung gel mò atul.

Là kenek nawa Pol bè syudad Truas

12 Bè yóm kkólu bè syudad Truas na a tmulón du yóm Tulón Hyu gbak ebè Krays, deng sana wen lan nmò yóm gónó tekuy mogot anì nmou yóm hmoen dou bè yó. 13 Okóm là kóen menek nawahu du, abay se tafa nawahu ke Taytus, yóm sotu dumu tekuy setwoli, là tonu du bè yóm kdaw yó. Yó gónóm mon, olohu mbal kul yó kem tau bè yó, ominu hlós hmebel ke Taytus bè prubinsya Masdunya.

Katù tekuy mlan bè Krays

14 Okóm tey kdóyónu ke Dwata, abay se lemwót bè yóm deng kessotu me bè Krays, hol lómón ke mi se yó kem tau deng nfunen bè yóm tehe katuen. Duhen mi se yóm tau hol nfunen mò gel htonen bè dumu tau. Ne hlan Dwata bélê me yóm kehbólen du bè klamangen yóm kun kmò Krays. Yóm tulón nwit me yó, hol lómón ke yóm hboo alì minggel boohen. 15 Hol lómón ke tekuy se yóm boo alì minggel deng hbel Krays ebè Dwata. Mbel ebè yó kem tau deng gewà gu lem hatay, ne bud mbel ebè yó kem tau tolo golu elem hatay. 16 Bè tu kem tau tolo golu elem hatay, lómó kul kungef du, hol lómón ke boo sidek mò gónó le matay. Okóm bè yó kem tau deng gewà, lómón kul kungef du, hol lómón ke boo alì minggel mò gónó le mowil. Nim nmò me ni, laen kô dù tau gembek mò du ke tódô óyóen.
17 Bélê me kum, là kô me mkél bè yó kem dumu tau tmolok Udél Dwata, són filak gel hnebel le. Tey dê se kem tau mò du yóm yó. Okóm lemwót bè yóm khógów Dwata kum, tey gulit kmò me du yóm hmoen kum, hol lómón ke nô me bè soluhen bè yóm gel ktolok me, yakà deng me tóbóng lówó Krays.

Yó kem tau hból du yóm lomi lan nmò Dwata

3 1 Sundu yó gónóhu mon du tum monu tu koni ke udélu hton salù. Bè yóm gel kógów me ebélê ye, laen dù mu me du kum ke wen sulat nwit me mò gónó ye milô kum. Ne sotuhen, bè yóm kógów me ebè yó kem dumu benwu, là kô hsulat me kuy snéen mò nit me. 2 Deng duhen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yu se henged sulat deng hol nô bè nawa me mò gónó le dmilô kum yóm kdéen tau. 3 Nim sulat monu ni, mahil dmilô du ke Krays fen smulat du, ne olon heted du kum. Bede là kô lan tdok du, kaem Tulus Dwata mò du, yóm Dwata laen dù tul katayen. Ne là se kô snulaten du bè botu kufil, kaem lem hendem ye gónón smulat du.

4 Yó gónó me mon du nim ni koni, lemwót bè yóm kgel nawa me ke Dwata mlan bè yóm deng kehtahu me ke Krays. 5 Bè ni kem deng nmò me lem blóng ye ni, là kô gbek me mon du lemwót bè kum kegbek, abay se là kô gbek me mò du se kum yóm yó. Kaem tódô lemwót bè yóm kenhulung blay Dwata kum. 6 Deng benlayen mi khulung tmulón du yóm lomi lan nmoen mò lan tau ebéléen. Là hlanen du bè yóm gna hlau snulaten, abay se yóm gna hlau yó, són mit tau elem hatay kun nmò. Okóm nim lomi lan nmò Dwata ni, hlanen bè Tulusen, ne gbeken mit tau ebè yóm klowil laen dù sónen.

7 Bè yóm tehe kehsulat Dwata du ke Musis bè botu kufil yóm hlau gnan, tey keslinang lem uyó Musis, lemwót bè yóm kloni Dwata béléen. Balù yóm konol yóm keslinang lem uyó Musis, ewenem sana là kegbek le temngel ebéléen yó kem tau Israél, bà mon yóm tey keslinang lem uyóhen. Ke yó se kmoen bè yóm tehe keblay Dwata yóm hlau mit hatay, 8 milud he kehegfan Dwata du yóm keslinang yóm kfasang yóm lomi lan nmoen hlanen bè yóm Tulusen. 9 Ke wen tey keslinang yóm kfasang Dwata gfan bè yóm hlau mit hatay, milud he keslinang yóm kfasangen yóm lomi lan nmoen mò gónó le mowil. 10 Bè ktahuhen, lemwót bè yóm tey kehyu yóm keslinang hegfan Dwata nim kmoen ni, deng mom tódô lana ne kun tum gna slinang tu ekni. 11 Ke wen se yóm slinang Dwata mung bè yóm hlau olo kem hlunen, milud he keslinangen bè yóm lan lomi nmoen, abay se laen kô tul sónen yóm lan lomi nmoen yó.

12 Lemwót bè nim ken-gel nawa me ni, yó gónó me là lengayà bemkas du bélê ye yóm tulón nwit me. 13 Tólóng se tu dum ke Musis ekni. Wen nes sengen bè uyóhen anì là dilô kem tau Israél du yóm kinut klana yóm keslinang lem uyóhen. 14 Ne yó kem tau Israél ekni, là kô glileb le du yóm hmò Dwata ke Musis lem blóng le, hol lómón ke wen seng bè kehedem le. Balù nim kmoen ni, sok gel senfala le yóm tehe hsulat Dwata ke Musis ekni, là kô glileb le du, abay se monem tolo wen seng bè kehedem le. Tek són bè yóm kessotu le bè Krays gónón mkó yóm seng yó. 15 Balù nim kmoen ni, sok senfala le yóm hlau Musis, hol lómón ke tolo wen seng bè kehedem le.

16 Okóm wen lan mkó du yóm seng yó. Hol lómón yóm tehe monen bè Sulat Dwata gbak ebè Musis, yó monen, “Tódô kóhen yóm nes sengen bè uyóhen bè yóm bud kebeklilen ebè yóm gónón mogot.” 17 Yóm gónó mogot monen yó, du se yóm Tulus Dwata. Ne ke deng nô bélê tekuy yóm kun Tulus yóm gónó tekuy mogot, là bud tekuy gfét du ne yóm hlau gnan.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Duhen yó, kdê tekuy deng hemtahu, deng gfan lem uyó tekuy ne yóm
kun keslinang yóm gónó tekuy mogot, ne laen kô dù bud sengen ne. Yóm
gfan bélê tekuy yó, hol lemwót gu bè yóm gónó tekuy mogot. Bè yóm igò
tekuy temngel ebéléen, igoen hembaling tekuy mò mkél béléen, ngangen
mò du efet tekuy hol mkél du. Yóm gónó tekuy mogot yó, du se yóm hol
Tulus Dwata.

Kehlan Dwata yóm kun kfasang bè yó kem tau laen dù genbeken

4 1 Lemwót bè yóm tey kodu Dwata kum, yó gónón smigang du ta me
yóm hmoen kum ni, ne yó gónó me là tmakas mò du. 2 Tey kenbê
me kum yó kem nmò sidek gel bnos tau, ne yó kem dumu nmò gónó le
gel hemyak knô. Là kô gel nmò me du se kum yóm gel smukat. Bè yóm
gel ktolok me udél Dwata, là kô tódô lenbù me du, sal gel tulón me yóm
ktahuhen. Ne tódô tngón Dwata se ktahuhen nim monu ni, ne dilô kem
dumu tau snéen yóm klaen dù lafinen yóm gel nmò me.

3 Bè nim Tulón Hyu gel nit me ni, són olo gónón là mtukul, tek són bè
yó kem tau tolo golu elem hatay. 4 Là hentahu le du abay se nseng Seitan
kehedem le. Du se kul dwata yó kem tau là hemtahuhen. Yó gónó Seitan
mseng kehedem le anì là dilô le du yóm tey layag hmilol kul, yóm layag
lemwót bè yóm Tulón Hyu gbak ebè yóm tey klinggel Krays. Bè Krays se
hol gónó tekuy dmilô du yóm kun kmò Dwata.

5 Sundu kum boluy du yóm gel tulón me bè yó kem tau, okóm Jisas
Krays yóm gel tulón me. Du se yóm gónó mogot mogot yóm klamangen.
Bong ni dum kum, olo me kem tau tóbóng lówó ye lemwót bè yóm kmò me
nmò bè Jisas. 6 Bè yóm tehe kedlimun Dwata yóm klamangen, yó udélen,
monen, “Dlimunu layag mò lemayag lem kifu.” Tahu se, tódô lemayag.
Yóm Dwata mò du nim ni, ni se yóm Dwata deng hlayag lem hendem me
anì hol dilô me yóm tey klinggel nawa Dwata gfan lem uyó Jisas.

7 Bélê me kum kem tau mit du nim Tulón Hyu ni, hol lómón ke kuleng
tonok yóm klowil me, bede wen yóm alì mebtes nô lemen. Yó gónó
Dwata hmingón du bè kuleng anì gfan yóm là kewóten bélê me yóm tey
kfasangen yóm tulón nwit me, okóm tódô lemwót bè Dwata.

8 Tey keglayam là skas nim tendo kum keglayam, okóm là kô gwiten
kum. Wen se kdawen là kô tngón me du lan me gewà, okóm là kóen na a
lebà nawa me du. 9 Tey dê tau gel hmohon kum, okóm sal gel wen wè me.
Wen se kdawen tey kehsidek le kum, okóm là kô hatay me du. 10 Sal gel
gnóm me bè lówó me yóm tehe khatay le ke Jisas ekni anì hol gfan bélê
me snéen yóm bud klowilen bè yóm gel któbóngen kum.

11 Bè nim igò me tolo mowil, eles tendo moni bélê me se yóm hatay lan
me lemolò ke Jisas. Okóm bè ni kem gel hlayam me ni gónón gfan yóm
deng bud klowil Jisas lanen gel tmóbóng kum. 12 Kunen ne ke matay me,
syan ke guta ye se kuy yóm klowil laen dù sónen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Wen tehe monen bè Sulat Dwata, yó monen, “Deng hentahuhu Dwata
dou, ne yó se gónóhu bud tmulón du bè kem dumu tau.”[a] Senged se kum,
deng me hemtahu snéen, ne yó se lewót gónó me tmulón du bè kem dumu
tau. 14 Deng tngón me Dwata se tehe hlowil yóm gónó tekuy mogot Jisas,
ne du se angat bud hlowil tekuy lómón yóm tehe nmoen bè Jisas. Ne
angat gotu sentifunen tekuy bè soluhen. 15 Yó se gónó me hembala du yó
kem mgel gel sut bélê me mò lan me tmóbóng kuy. Abay se ke sónmoen
temnù tau tnóbóng Dwata, sónmoen se temnù tau dmóyón du. Yó se sotu
alì gónón megdóyón Dwata.

Yóm klowil hendón yó kem tau hemtahu

16 Yó gónóm mon, là kô me na a tmakas mò du yóm hmò Dwata kum.
Bong bè ni dum lówó me, sónmoen minut mtón gelen ket kdaw. Okóm
bè yó dum kehtahu me, sónmoen temnù. 17 Ke hendem me yóm tey
kehyuhen yóm guta me hulin kdaw, élél tnalaw ni dum keglayam te
tonok ni, tek olo kem likóten. Ke tódô henbala me nim ni, là kô gbek
me hmingón du yóm alì kehyuhen yóm klowil laen dù sónen. 18 Là kô
kenteng mata me du yóm dê ton talak tonok, olo kem hlunen yó du kem
yó. Okóm yó dé hol sen-galu nawa me yóm kimu bè longit, yóm là deng
sulék ton mata du, kimu laen dù tul sónen.

5 1 Nim lówó tekuy ni, hol lómón ke slung. Ke deng bangen gbà nim
slung ni, eles tngón tekuy se angat wen tahu gónó tles Dwata du
ditu bè longit, yóm gónó kun nmò Dwata, yóm laen dù tul sónen. 2 Yóm
igò tekuy nô te tonok, sal gel blat nawa tekuy, abay se hol kóyô tekuy ke
géhél guta tekuy yóm lomi gónô angat blay Dwata tekuy ditu bè longit.
3 Yó gónó tekuy hol hemkoso du yóm lomi gónô yó anì wen gónón hlós
nô yóm lóyóf tekuy kesok tekuy matay. 4 Bè yóm igò tekuy tolo nô du nim
slung tekuy ni, tey gel sidek kegnóm tekuy du. Sundu mon dé ke móyô
tekuy kendel matay anì géhél mkó bélê tekuy nim lówó tekuy ni. Okóm
yó dé hol kóyô tekuy ke géhél guta tekuy yóm lomi klowil ditu bè longit.
Kóyô tekuy ke géhél tenlesen yóm lówó là buden matay yóm lówó mahil
matay ni. 5 Deng eles hetngón Dwata tekuy yóm angat ketlesen yóm lówó
tekuy, ne deng blayen tekuy yóm Tulusen mò ilô yóm angat kdohò kguta
tekuy du yóm kdê deng hentifesen bélê tekuy.

6 Ni se tendo gónón mgel nawa tekuy. Tngón tekuy se ke tolo tekuy nô bè
nim sana lówó tekuy ni, là deng tekuy gefet du he yóm kun gónô nô yóm
gónó tekuy mogot. 7 Bè nim klawi tekuy mowil te tonok ni, tódô henlel
tekuy smalig du yóm gónó tekuy mogot, balù yóm là kton tekuy du. 8 Tey
tendo gel kgel nawa me. Mom hyu dé ke géhél tebel me nim lówó me ni
anì géhél me nô ditu bè kun gónô yóm gónó tekuy mogot. 9 Okóm yó hol

---

[a] **4:13** Lingón 116:10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sen-galu me ke tendo hyu nawahen ebélê me, kihu ke tolo me nô bè ni talak tonok, duhen ke deng me kól ditu béléen. 10 Yakà kdê tekuy du angat mdà bè solu Krays hulin kdaw anì knukumen tekuy. Tódô ket tau angat gmuta du balà yóm tehe deng kun nmò te tonok, ke hyu duhen ke sidek.

Mlan bè Krays yóm kwit tau sefyu ebè Dwata

11 Ne lemwót bè yóm deng ketngón me du yóm angat kdà tekuy bè solu yóm gónó tekuy mogot, yó gónón wen klikò me du. Yó gónó me hotu du gel me mit kem tau anì baling le hemtahu. Gotu tngón Dwata yóm kum kmò, ne kóyóu ke gotu tngón ye snéen kuy. 12 Sundu yó du gónóhu mon du yóm udélu yó koni ke udél hton dóyón. Okóm yó gónóhu mon du anì wen gónó ye hligal bélê me, ne anì wen mò balà ye kul yó kem tau gel hemnê kum. Yó kem tau yó, són salù le yóm ton le ta, là kô dog na le henklol du yóm kmò knawa yóm tau. 13 Gel wen se bélê ye mon du kun, “Kaem deng hlós lengel mata le yóm le Pol.” Kunen dé, syan ke megdóyón Dwata bè yóm gel nmò me. Okóm bè ktahuhen, là kóen lengel mata me. Yó gónó me mò du nim nmò me ni mò lan me tmóbóng kuy. 14 Là kô gbek me du ke là nmò me du nim nmò me ni lemwót bè yóm kbong nawa Krays tekuy. Deng hol mtukul ketngón me du ne yóm deng katay yóm sotu tau mò leyu lówó yóm kdéen tau. Bè yóm tehe katayen, hol lómón ke deng tekuy gotu gomong matay béléen. 15 Du se matay bè kdéen tau anì yó, yóm kdê tekuy hanà tolo mowil, là kô bud lolò tekuy du ne yóm knóyô tekuy, són yóm kun knóyô Krays yóm lolò tekuy. Yakà bélê tekuy du gónón lemwót matay ne gónón bud mowil gu lem hatay.

16 Duhen yó, là bud hendeng me du ne kul kmò yó kem dumu tau. Balù yóm tehe kehdeng me du yóm kun kmò Krays ekni, okóm là ne ni du, là bud nmò me du. 17 Ke deng ssotu bè Krays yóm tau, baling lomi ne kehedemen. Kdê yó kem tehe gna kehedemen tódô gotu lana, ne hono lomi ne bud tlesen du.

18 Tódô Dwata se mò du yóm monu yó koni. Hlanen bè Krays yóm lan nmoen mò lan tekuy mit sefyu ebéléen. Ne deng sigangen ta tekuy se yóm mò fen tmulón du bè dumu tau yóm lan nmoen yó. 19 Yó gel tulón me, duhen yóm deng kehlan Dwata du bè Krays yóm lan nmoen ebè kdéen tau mò lan le mit sefyu ebéléen. Là bud snolò Dwata du bélê le ne yó kem tehe salà le. Ne bélê me kum, deng sigangen ta me nim tulón ni mò gónó le temngón du yóm lan le mit sefyu ebéléen. 20 Ne duhen yó, mi se gel hógów Krays mò mit yóm kun tulón. Hol lómón ke Dwata fen mudél ebélê ye, okóm hlanen bélê me. Yó udél hwit Krays kum, monen, “Géhél ye mit sefyu ebè Dwata ne.” 21 Yóm Krays, laen kô bang salaen kun. Okóm lemwót bè yóm któbóng Dwata tekuy, yó gónón fen hbô du ke Krays yó kem salà tekuy. Lemwót bè yóm deng kessotu tekuy bè Krays, deng tekuy gomong ne bè yóm kun ktedeng Dwata.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 1 Duhen yó, lemwót bè yóm deng keseglomong me mò nmò bè
Dwata se kum, yó gónó me mon du mò kuy, hol bê ye abay hningay
yóm któbóng Dwata kuy. 2 Hnungol ye yóm tehe mon Dwata, yóm monen,
"Bè yóm deng kehto yóm buteng tehe fétu mò tmóbóng kuy,
deng tódô gungolu se yóm taba ye do.
Bè kehto yóm butengu lemwà kuy,
deng tódô tnóbóngu yu."[b]
Ngem, deng duhen ni se yóm kdaw tô któbóng Dwata kuy. Ne deng duhen
ni se yóm kdawen tô lemwà kuy.
3 Bè yóm kwit me du yóm Udél Dwata, hol sen-galu me ke laen dù gónó
le gemsanil kum bè yóm kwit me du, ne ke laen kô dù nmò me mò gónó
le gseng yó kem tau. 4 Hol kóyô me ke dilô le bè kekdol me yóm ktau me
tóbóng lówó Dwata. Yó gónó me tódô hol hembala du ke wen gónó me
glayam, duhen ke wen yóm mgel sut bélê me, duhen ke wen gbunù me.
5 Ngem deng glan me ne yóm gel kfes le kum, ne yóm gel keblanggù le
kum, ne yóm gel kesegluk le hemsidek kum. Ne deng gnóm me snéen
yóm alì sidek gel kliteg me, ne yóm là hol kegtungô me, ne yóm gel kbitil
me. 6 Sotu bud hemblat du yóm ktau me tóbóng lówó Dwata, duhen yóm
klaen dù bolen sidek yóm gel kmò me, ne yóm deng hol ketngón me du
yóm gel tolok me, ne yóm kanay nawa me bè yó kem tau, ne yóm kganag
nawa me ebélê le. Sotu bud hol hemblat du, duhen yóm kbeyenen bélê
me yóm Tulus Dwata, ne yóm tahu kbong nawa me kuy. 7 Ne sotuhen,
duhen yóm gel ktolok me du yóm hol ktahuhen, ne yóm gel kehegfan
Dwata bélê ye yóm kun kfasang. Yóm ktedeng nawa me, yó se henged tók
eles tendo kulóng sigel kwanan me, ne lómón ke klung eles tendo nogot
me sigel iwóng. 8 Wen se gel madat kum, ne bud wen se gel hemgnok
kum. Wen se gel hemnê kum, ne bud wen se gel dmóyón kum. Wen se gel
hemkéng kum, ewenem, hono tódô tahu yóm gel tulón me. 9 Laen kô dù
boluy me bè kem dumu tau, okóm bong me tótól bè kem dumu. Ne udì
duen gónó me là gel matay, okóm ton ye se, ni mi, tolo me mowil. Gel
wen se tau hemsidek kum, bede là se henlós hnatay le kum. 10 Baluen ke
wen gónón gel blat nawa me, sal gel wen gónó me hligal snéen. Tey me
élél se kum, okóm lemwót bè yóm ktolok me tey dê tau gemwa du yóm
kendengen laen dù tul sónen. Laen dù kwa me se kum, okóm tódô gotu
gfun me kdéen.
11 Yu kem dumu me sogot nawa bè Kurin, laen kô deng hnikót buni me
bélê ye. Tey bong yóm kum nawa kuy. 12 Là kô knogol nawa me kuy, mom
yu ne kmogol nawa kum. 13 Tey hyu dé ke kenbong nawa ye mi se kum
mò balà yóm kum nawa kuy. Yó gónón lómón ni kudélu ebélê ye, abay se
lómón ke hol ngau yu.

---

[b] **6:2** Isaya 49:8

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ketgama tekuy anì là segmung tekuy bè yó kem tau là hemtahuhen

14 Hol bê ye abay mit sbilà bè yó kem tau là hemtahuhen, là kóen na
a hyu. Abay se là kô le segmung yóm tedeng ne yóm sigol. Dalang se
yóm layag ne yóm kifu, là kô le setnù. 15 Senged se ke Krays ne Seitan,
là kóen ssotu kehedem le. Dalang se yóm tau hemtahu ne yóm tau là
hemtahuhen, laen kô gónón ssotu kehedem le. 16 Ne sotuhen, laen kô
dù gónó le segmung yóm kun gónô Dwata ne yó kem dwata kéng. Kaem
tekuy se yóm kun gónô gónóhen nô yóm Dwata laen dù tul katayen. Hol
lómón yóm tehe mon Dwata ekni, yóm monen,

"Angate tendo nô bélê le yó kem dou tau,
ne hol lem blóng le gónóhu nô.
Ne ou se baling hol kul Dwata, ne lu se baling hol dou tau."[c]

17 Duhen yó, bud mon yóm gónó tekuy mogot,

"Hol ye hlayuk bè yó kem hemtahu bè dwata kéng.
Htólóng ye yóm kuy klan.
Hol bê ye abay bud nmò yóm là mólósen.
Ke ni se nmò ye, angat henmóyóu yu.[d]

18 Ou se baling Mà ye, ne yu baling kem dou ngà.
Ni se udél yóm gónó tekuy mogot yóm laen dù là gbeken du."[e]

7 1 Tu se koni, kem dumuhu sogot nawa, yóm deng fasad Dwata tekuy.
Duhen yó, gotu kó tekuy ne yóm kdéen sidek gel nmò tekuy, dalang
se yóm kdéen sidek gel hendem tekuy anì laen dù bud belenen yóm gel
kmò tekuy. Yó gónó tekuy mò du nim ni anì hol gfan yóm klikò tekuy ke
Dwata.

Kligal Pol

2 Bê ye abay knogol nawa mi dé. Laen deng tau ke wen sidek nmò me
béléen, duhen ke wen tau deng senbeweg me kehtahuhen, duhen ke deng
wen tau lenugi me, laen duen. 3 Sundu yó gónóhu mon du nim ni ke udélu
temdok kuy. Là kô yó du. Deng tehe gel tulónu kuy se yóm tey kogot
nawa me bélê ye. Bè yóm klawi me mowil, anien he ke deng me matay,
là kóen mkó yóm nawa me ebélê ye. 4 Tey deng mgel nawahu du yóm
kehtahu ye, botong gel dóyónu yu bè kem dumu tau. Baluen he ke wen
gónó me gel glayam, sana tey kgel nawahu. Là kô gbeku hmingón du yóm
tey kligalu.

5 Balù yóm deng kkól me bè prubinsya Masdunya, là kóen menek
kegnóm me du. Balù nô gónó me nô, sal gel wen sembeweg kum. Sal gel
wen dumu tau mit kum skaf mon, lelen dê tnafa nawa me. 6 Okóm yóm
Dwata, tey hulung hemyu nawa yóm tau sidek keblat nawahen. Yó se

---

[c] **6:16** Hlolò 26:12; Isikél 37:27 [d] **6:17** Isaya 52:11; Isikél 20:34 [e] **6:18** 2 Samwél 7:14

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gónón hemyu nawa me se kum bè yóm kkól Taytus. 7Là són du bè yóm
kkólen yó gónón hyu nawa me, okóm bè yóm dê tulónen kum mò gónón
hyu nawan ebélê ye se kun. Tulónen kum yóm tey khahù ye do, ne yóm
deng kehegsel ye, ne yóm tey kfi ye do. Ne bè yó se gónón alì temnù yóm
kligalu.
8Bè yóm tehe gna sulatu edyó bélê ye, tey sidek se kegbeng lem ye
du, okóm là genselu du. Bè buten, nan malù sidek kegnómu du yóm
kegbeng lem ye yó. 9Okóm ni kmoen ni, tey wen kligalu. Là kô yó du
gónóhu hligal ke bè tum tehe kegbeng lem ye, okóm yó gónóhu hligal
bè yóm deng ketles ye yóm kmò ye lemwót bè yóm deng kegbeng lem ye
yó. Tódô lemwót bè Dwata yóm yó. Yó gónóm mon, laen dù gónón sidek
bélê ye yóm gna sulatu yó. 10Tey bong hyu se yóm kegbeng lem lemwót
bè Dwata, abay se niten tekuy hegsel anì guta tekuy yóm klowil laen
dù sónen. Laen kô dù gónó tekuy gsel du yóm yó. Okóm yóm kul keblat
nawa yó kem tau là hemtahuhen, mom niten lu elem hatay laen dù sónen.
11Tey tilob uléken yóm tehe kegbeng lem ye yó, abay se tódô lemwót bè
Dwata. Ngem yóm alì kehedem ye du yóm là tedengen lem blóng ye, ne
yóm alì kekbê ye du yóm sidek nmò yóm sotu tau bè yó. Tey keklit ye du
yóm nmoen, ne sidek ktafa nawa ye du snéen. Són hendem ye ke mulék
hyu nawahu ebélê ye, ne tey kfi ye do. Ne tey ktafak ye du yóm tau mò
sidek lem blóng ye. Bè ni kem nmò ye ni koni deng gónó ye hegfan yóm
klaen dù bud kuy du ne yóm kun nmò yóm tau yó. 12Duhen yó, bè yóm
gna sulat hwitu ebélê ye, là olohen yóm tau mò sidek hendemu, duhen
ke olon yóm tau gónón mò du. Okóm yó dé gónóhu smulat du mò gónón
gfan yóm tahu nawa ye ebélê me. Tódô ton Dwata yóm hol ktahuhen nim
monu ni. 13Yó gónóm mon, bong hyu nawa me ne nim kmoen ni.
Lel me gbót hligal bè yóm kun kligal Taytus, abay se là bud tnafa
nawahen kuy se kun. 14Deng tehe gel dóyónu yu béléen snéen dou ekni,
ne tahu se, bud tonen bélê ye se kun. Hono tahu se yóm tehe gel tulón
me kuy ekni, ne hol lómón yó se yóm deng tulónu ke Taytus, hono tahu.
15Tey tendo ketnù yóm kbong nawahen kuy bè yóm kegbelen bè nawahen
yóm tey kimón ye du yóm hloloen kuy, ne yóm tey khódó ye du, igoen
tolo wen yóm tnafa nawa ye. 16Béléu do, tey kligalu nim kmoen ni, abay
se deng baling bud mgel nawahu kuy ne bè yóm kehtahu ye.

Keblay yó kem tau hemtahu

8 1Ó kem dumuhu setwoli, ni hol kóyóu ke tngón ye yóm deng nmò
yó kem tau hemtahu bè klamangen prubinsya Masdunya lemwót bè
yóm któbóng Dwata kul. 2Balù yóm alì ksidek yóm keglayam le, mom
temnù he yóm tey kligal le. Lemwót bè yóm tey kligal le, tey bong yóm
gel blay le bè yó kem dumu le hemtahu, balù yóm tey kélél le se kul.
3Tódô tulónu kuy ktahuhen, tódô blay le yóm hol són genbek le, mom

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

guléhen he yóm hol són genbek le yó, ne laen kô dù tau mdók kul mò du.
4 Mom lu he tódô hkodu bélê me anì gbót le tmóbóng se kul bè yó kem
tau Dwata bè prubinsya Judiya. 5 Ya tey ketnga me du yóm kbong blay le.
Okóm yó hol tanay nmò le, na le gotu hogot yóm gónó tekuy mogot yóm
kul klowil. Ne lemwót bè yóm kimón le ke Dwata, bud gbót nimón le mi
snéen kum.

6 Duhen yó, hógów me Taytus edyó bélê ye, abay se du tehe mbut du
ekni, hyu se ke bud henfuhen anì henlós ye yóm tey hyu nmò ye yó.
7 Deng tey któtól ye se kuy bè yóm kehtahu ye bè Dwata, ne bè yóm
khulung ye tmolok, ne bè yóm ketngón ye du yóm ktahuhen, ne bè yóm
kegduf ye tmóbóng, ne bè yóm kbong nawa ye kum. Tey bong hyu snéen
ke hol ye tótól du bè yóm kuy keblay yó. 8 Sundu mon dé ke dóku yu
bemlay. Okóm yó dé gónóhu tmulón du kuy yóm kul kegduf bemlay yó
kem dumu tau anì wen lan ye hegfan du se kuy ke tahu duhen yóm kuy
kbong nawa.

9 Deng tngón ye se yóm alì nawahen tekuy yóm gónó tekuy mogot Jisas
Krays. Gloken gemtagak yóm tey kun kendengen bè longit na a baling tau
élél te tonok. Yó gónón mò du yóm yó anì baling wen kendengen tekuy
mlan béléen.

10 Ni se dou udél ebélê ye bè yóm keblay ye. Tey hyu ke henlós ye yóm
deng nbut ye bè halay gna. Igoen yu se hol tanay tau semtifun filak mò
blay, lelen yu he mbut du yóm kestóbóng yó. 11 Duhen yó, hol tódô henlel
ye mò du efet deng ye. Bè yóm tehe kbut ye du, tey kinì nawa ye mò
du. Yake bud lómón yó se kkinì nawa ye hemdeng du. Tódô blay ye yóm
gbek blay ye. 12 Abay se ke lemwót bè but blutut ye yóm keblay ye, hligal
du Dwata. Là kô nan e ktes du bélê ye yóm là gbek ye du, okóm yó dé
kóyóen ke hol blay ye yóm són kuy gbek. 13 Là hendemu du ke ngang ye
bemlay efet ye mom élél, ne baling mahil klowil yó kem tau benlay ye.
14 Okóm yó dé hyu ke sket kuy wen gónó ye ma. Yó dé kmò ye du, lemwót
yóm kuy gónô wen nim kmoen ni, yake tóbóng ye yó kem tau élél. Déke
yu se angat wen gónón élél bè hulin kdaw, gbek le bud tmóbóng kuy. Ke
ni se nmò ye, tódô sket kuy wen gónó ye ma. 15 Lómón yóm monen bè
Sulat Dwata, yóm monen, “Yóm tau alì bong sentifunen, là se kô wen
lukasen. Ne yóm tau udì nwahen, tódô geblà béléen.”[f]

Bud kógów le Taytus ebè Kurin

16 Sotu gónóhu dmóyón ke Dwata, duhen bè yóm alì kegdufen ke Taytus
mò fen tmóbóng kuy. Senged bè kum kehedem se yóm kun kehedem
ebélê ye. 17 Tey ktimu óyóen yóm kungolen du yóm tô bud khulék me du
edyó bélê ye. Yóm gu laan me là deng mon du mò du, deng eles gegna ne

[f] **8:15** Kehewà 16:18

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm kun kóyô mulék edyó. 18 Wen yóm sotu dumu tekuy hemtahu bè ni
hmung me ke Taytus edyó. Tey tótól boluyen nim tau ni bè yóm ktoloken
yóm Tulón Hyu bè yó kem dumu tekuy hemtahu bè ket benwu. 19 Lelen
du he deng nélék yó kem dumuhen hemtahu mò mung kum sok eted me
yóm filak angat blay tekuy ebè yó kem dumu tekuy élél. Bè nim nmò
tekuy ni mò gónón megdóyón yóm gónó tekuy mogot, ne mò gónó me
hton du yóm óyô me tmóbóng se kum. 20 Yó gónó me móyô ke wen tau
mung kum, là móyô me du ke wen sanil le kum bè yóm kmò kogot me du
yóm tey filak blay le yó. 21 Kóyô me ke laen dù gónón gemsanil kum yóm
gónó tekuy mogot, dalang se kem tau, hyu ke laen dù sanil le kum se kul.
22 Bè yóm kógów le Taytus edyó, bud wen hmung me kul, yóm sotu
dumu tekuy hemtahu. Deng hónô gtanud me ne nim tau ni, ne són nawa
tmóbóng ton me béléen. Milud he kóyóen tmóbóng nim kmoen ni abay
se tey mgel nawahen kuy. 23 Bong ke Taytus se kun, du se sotu tau mò
gel dumuhu stóbóng bè yóm gel któbóngu kuy. Bong bè ni kem dumu tau
mung ke Taytus, lu se mò henged lówó ni kem dumu ye hemtahu bè ket
benwu bè ni, ne tey minggel kegdóyón Krays bélê le. 24 Kesok le kól dyó,
hol hegfan ye bélê le sen yóm kbong nawa ye kul. Ke ni se nmò ye, kaem
angat gungol yó he kem dumu tekuy hemtahu fen hógów kul, ne angat
gfan bélê le snéen yóm ktahuhen yóm gel kdóyón me kuy lem blóng le.

Kmò keblay bè yó kem tau élél

9 1 Tngónu laen hol muhu alì semsulit du bélê ye yóm kmò keblay ye
ebè yó kem dumu tekuy hemtahu bè Judiya. 2 Tngónu yóm tey óyô
ye bemlay. Tey kdóyónu kuy bè ni kem tau bè prubinsya Masdunya. Deng
gel tulónu kul, yó monu, “Deng nbut le halay gna ne yóm kul keblay yó
kem tau hemtahu bè prubinsya Akiya.” Lemwót bè yóm alì kegduf ye
bemlay, yó gónón dê tau móyô bemlay bè ni. 3 Yó gónóhu gna hógów kul
le Taytus edyó anì là muléken elem baku yóm gel kdóyónu kuy. Okóm
tey hyu ke wen yóm deng eles hentifes ye yóm mò angat blay ye anì
hol lómón yóm gel tulónu kul. 4 Okóm ke wen tau mung dou gu dini bè
prubinsya Masdunya bè yóm kógówu edyó, ne ke là deng wen hentifes
ye, tey sidek kyak me bè yóm kegna kdóyónu kuy. Sotuhen, sidek kyak
ye bélê le se kuy. 5 Yó gónóhen wen eles hógówu tukô gna dou anì eles
hentifes ye gu laanu là deng kól dyó yóm blay tehe fasad ye. Bè yóm nmò
ye yó, yó gónón hol gfan yóm kewóten bè nawa ye yóm keblay ye, laen dù
tlek hmau du kuy.

6 Bê ye klifót nim monu ni, yóm tau mò hulu, ke udì huluhen, udì se
angat gutahen. Okóm yóm tau bong kmoen hulu, bong se angat gutahen.
7 Duhen yó, yake ket tau eles hemdem du kbongen yóm angat blayen.
Là kóen hyu yóm bemlay ke là nóen bè nawan, duhen ke song bemlay
ke tek nubug le. Abay se ke Dwata kun, tey kbong nawahen du yóm tau

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hol nô bè nawahen bemlay. 8 Ne bè yóm gel blay Dwata ebélê tekuy, sal
gel nmoen lukasen anì tódô ket du bè yóm wen mu tekuy du, ne anì hol
wen gónó tekuy ma mò tóbóng tekuy kem dumu tekuy tau. 9 Lómón yóm
monen bè Sulat Dwata, yóm monen,

"Yóm tau ke bong tóbóngen yó kem tau élél, là kóen mkó bè nawa
Dwata yóm któbóngen yó."[g]

10 Dwata se gel bemlay yóm lem hulu mò hulu yó kem tau anì wen ken
le. Bud lemwót bè Dwata snéen yóm gel blay tekuy, hol lómón ke lem
hulu mò hulu tekuy. Ne bud Dwata se htowok du anì wen tey nuta tekuy.
11 Gel wen lan nmoen mò gónó tekuy ma anì hol wen tóbóng tekuy yó
kem tau élél. Ne bè yóm kwit me du yóm blay ye, angat tey dê dmóyón
ke Dwata lemwót bè yóm któbóng ye kul. 12 Là són yó du gónón hyu
yóm keblay ye ke mò tmóbóng yó kem tau Dwata. Okóm sotu gónón
hyu, angat tey dê tau hol dmóyón ke Dwata. 13 Bè yóm keblay ye, yó se
gónón gfan yóm kehtahu ye ke Krays. Angat tey dê tau dmóyón ke Dwata
lemwót bè yóm kimón ye du yóm Tulón Hyu lemwót bè Krays. Dóyón
le Dwata snéen bè yóm tey któbóng ye kul, dalang se yó kem dumu tau
tnóbóng ye. 14 Angat tey gel kni le bélê ye bè Dwata, ne baling mogot
nawa le ebélê ye lemwót bè yóm tey któbóng Dwata kul hlanen bélê ye.
15 Yó ne, hol dóyón tekuy dé Dwata bè yóm keblayen du tekuy yóm
Ngaen, yóm blay là gbek tekuy hmingón du btesen.

Kbalà Pol yó kem tau hemkéng yóm khógów Dwata du

10 1 Ou se Pol yóm mudél ebélê ye ni. Deng gungolu wen se bélê ye
mon du kun, "Tey yóm Pol, gel mudél hdana ke nô bè ni. Kulel
kehwiten udél des ke nô bè benwu mayuk." Okóm bè nim gna udél hwitu
ebélê ye ni, là desen, mom hlanu bè yóm tey kganag nawa Krays. 2 Yó
udélu ebélê ye, yake hol tenles ye kmò ye anì là gungol ye du yóm udél
des soke kól dyó. Là kóe likò mudél kul yó kem tau gel mon du bè yóm
gel nmò me lem blóng ye kun, hol me mkél bè kul kehedem yó kem tau
te tonok. 3 Tahu se, tau me te tonok, okóm bè yóm kmò kwit me sfatay
bè yó kem tolok sekban nwit le, là lemwóten bè kehedem tau te tonok.
4 Yóm ngom sfatay nwit me se kum, là kóen lemwót bè kgis tau te tonok.
Okóm tódô lemwót bè kun kfasang Dwata, yó gónó me mseng du yóm
kul ktolok. Bè yóm gel kwit le kum skaf mon, botong là bud gbek le
malà kum. 5 Dalang se yó kem tau hegmón hemkéng ke Dwata, gbek me
malà kul anì laen dù gmò le. Bè yóm kbalà me kul yó, botong tenles le
kehedem le, ne baling le tau mimón ke Krays. 6 Ke deng gotu hegfan ye
yóm kimón ye du yóm hlolò me kuy yó, yó he kógów me edyó. Ne ke tolo
wen dumu tau là mimónen, yó he ktafak me kul.

---

g **9:9** Lingón 112:9

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Bélê ye kuy, són yóm gel ton ye ta yóm gel snolò ye. Wen se tau bélê
ye bè yó kun mon du du kun hógów Krays. Yake nan hol hendem dé
yóm tau yó, abay se mi snéen kem tau hógów Krays. 8 Balù yóm deng tô
kegedlug ktulónu du yóm kwen kwalis me lemwót bè yóm gónó tekuy
mogot, laen kô gónóhu myak du se. Abay se nim kwalis me ni, yó muhen
mò lan me hbegel kuy bè kehtahu ye. Là kô yó du muhen ke gónó me
gembà kuy.
9 Bê ye hendem ke yó muhen yóm sulatu ebélê ye ke hewóhu kuy.
10 Wen se gel mon du kun, "Tey des udélen yóm Pol ke bè sulat. Okóm ke
suyó tekuy du, tey tau lunog, là hulungen mudél." 11 Yóm tau mon du yóm
yó, hyu ke eles tngónen laen dù gónón stólóng yóm deng mon me mò kuy
bè sulat me bè yóm tolo knô me bè ni, ne yóm angat nmò me béléen sok
tekuy ston bè yó.
12 Yó kem tau alì heklabak lem blóng ye bè yó, là kô gsenged me kul, là
kô me gomong bélê le se kum. Tey le tau là hulung hedem se kul. Ofo kul
mon du ke són lu temngón du yóm hyu, ne gsengel nawa le du yóm kul
ktau bè yóm klolò le du yóm kul kehedem yó.
13 Okóm bélê me kum du, là kô na me e nmò du uléhen yóm gel tulón
me kuy, són gel tulón me yóm deng hmò Dwata kum, gomong lemen
yóm deng nmò me lem blóng ye. 14 Lemwót bè yóm kgomong ye lemen,
laen kô dù gónó me mulé du yóm hmò Dwata kum bè yóm tehe kógów
me ebélê ye mò mit yóm Tulón Hyu gbak ebè Krays. 15 Là kô me megsalù
du kum yóm nmò deng gendeng dumu tau, yóm nmò là hmò Dwata du
kum. Okóm lemwót bè yóm kgomong ye lemen yóm hmò Dwata kum, yó
dé hendón me bélê ye ke hol mbegel yóm kehtahu ye, ne ke nan hol bud
temnù yóm kmò me nmò lem blóng ye, syan ke là nulé me du yóm deng
hmò Dwata kum. 16 Ke deng mbegel yóm kehtahu ye, omin me yó he bud
na a hetngón du yóm Tulón Hyu ebè yó kem dumu benwu sentu ye. Ke
yó nmò me, là kô hen-gled me du kum yóm kul nmò kem dumu tau ke
mò tô gónó me megsalù. 17 Lómón yóm deng monen bè Sulat Dwata, yó
monen, "Ke wen tau tô hton salù, yake yó dém nmò gónón mogot yóm
hol saluen."[h]
18 Mom hyu dé yóm tau ke gónón mogot fen dmóyón du. Béen du fen
dmóyón du yóm kun knô.

Kdilô le yóm khógów Dwata ke Pol

11 1 Hyu nawahu ke là tmakas ye hmungol du nim tulónu kuy
ni, baluen ke lómón tóe kudél tau nungel. Okóm na ye na hol
henbala kut dé. 2 Yó gónóhu tmulón du kuy nim ni, abay se sidek kélés
nawahu kuy, hol lómón yóm kun kélés nawa kuy Dwata. Yó gónóhu e

---

[h] **10:17** Jirimaya 9:24

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hmingón kuy, lómón ke sawang ye libun deng fen lenintihu ebè yóm sotu tau, duhen Krays. 3 Okóm tey gel ktafa nawahu kuy. Tnafa nawahu kô gsukat ye bè yóm tolok sekban, ne baling knogol nawa ye Krays, kô là nóen béléen nawa ye. Déke mkél ye ke Ib, gsukat bè alì khulungen mangkal yóm Seitan bè yóm tehe kehlinguhen bè ulal. 4 Yó gónóhu mon du yóm yó, abay se là kô kenbê ye du yóm tau sut lem blóng ye, ne tólóng se yóm tulónen kuy gbak ebè Jisas. Là sengeden bè yóm kum ktulón du. Ne yóm tulus kul gel tulón, tey stólóng bè yóm kun Tulus Dwata. Ne yóm kul tulón gel nwit yó, tey stólóng bè yóm Tulón Hyu kum gel nwit. 5 Bè dou kehedem du, là kóe na a glaan bélê le yó kem tau lembù mógów, yóm alì hegeta ye bè yó lem blóng ye. 6 Baluen ke là hole hulung mudél, okóm là kóen olo udì se ketngónu du yóm ktahuhen. Deng hónô dilô ye se nim monu ni bè yóm klawi me nô lem blóng ye.

7 Klawihu deng gel tmolok lem blóng ye yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata, là kóe na a deng mni ofol bélê ye, balù slad. Denge mom heglaan bélê ye anì wen lanu hegeta kuy. Yó kô yóm salau bélê ye? 8 Yóm tehe knóu lem blóng ye ekni, sal gel wen se tóbóng le dou yó kem tau hemtahu bè dumu benwu mò lowilu. Tódô henmóyóu se yóm tóbóng le dou yó anì wen lanu gemtóbóng kuy. 9 Balù yóm tehe kwen gónóhu élél bè yóm tehe knóu lem blóng ye, là kô dog tulónu du kuy. Mom yó kem dumuhu hemtahu lemwót gu bè prubinsya Masdunya lemowil do. Là kóe htóbóng bélê ye bè yóm kdaw yó, ne là se kóe htóbóng bélê ye elem hulin kdaw snéen. 10 Hol lómón ktahuhen yóm kun udél Krays yóm ktahu nim monu ni, ne là kóen bud mulék elem baku snéen. Là kóe angat hlowil bélê ye, yu kem tau bè klamangen prubinsya Akiya. 11 Là kô yó du gónóhu mon du nim ni ke udì nawahu kuy. Tódô tngón Dwata se yóm tey kbong nawahu kuy.

12 Yó gónóhu là hlowil bélê ye, wen yó kem tau tódô lembù mógów nô bélê ye bè yó anì là wen gónó le hsenged yóm kul nmò bè yóm kum mò gónó le hton salù. 13 Là kô le tau tahu hógów Krays, kaem tau le tódô lembù mógów. Yóm kul nmò yó, mò gónó le smukat kuy, hlingu le tau hógów Krays. 14 Là hentaw tekuy du yóm kul nmò yó. Ngem sem Seitan du kun, gel hlingu bè hógów Dwata alì lemayag gu bè longit. 15 Yó gónóm mon, là hentaw tekuy du bè yó kem tau Seitan ke hlingu le bè yó kem tau Dwata deng tedeng kmò le. Kaem bè yóm hol són kdaw, angat guta le balaen yóm nmò le yó.

Keglayam Pol bè yóm khógów Dwata du

16 Bud nulitu bélê ye, bê ye abay hendem ke tauhe nungel. Okóm baluen ke yó se hol hendem ye, na ye tódô bayà ou kun mudél anì naw mudél heklabak se do. 17 Bè nim kudélu keheklabak ni, là lómón du yóm kun kudél yóm gónó tekuy mogot. Hol lómó kudélu heklabak hol lómón

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kudél yóm tau nungel. 18 Igoen tey dê tau gel heklabak sok wen gendeng
le, naw tilów nmò se dou dé kun. 19 Lemwót bè yóm khulung ye hedem se
kuy, gbek ye hembala du yóm tau nungel. 20 Ngem yó dé botong kehbala
ye, tódô kem nimón ye yóm tau gel mdók kuy. Baluen ke wen hni le bélê
ye, tódô blay ye kul. Baluen ke gholot ye bélê le, duhen ke henwog le yu,
duhen ke tenfê le yu, tódô kem henbala ye snéen. 21 Yó se gónó me myak
bélê ye ni, abay se là mlos me mò du kum yóm kul nmò yó bè yóm tehe
knô me lem blóng ye.

Okóm ke sok wen gónó le heklabak yó kem tau yó, wen se gónóhu
heklabak se dou. Hol kudél tau nungel nim kudélu ni. 22 Ke gel mon yó
kem tau heklabak yó, tau le Hibru, bude tau Hibru se dou. Ke mon le tau
le Israél, bude tau Israél se dou. Ke mon le semfu le gu bè Abraham, ou
snéen fù Abraham. 23 Ke gel mon le tau le tóbóng lówó Krays se kul, mom
ou ne tau tóbóng lówó hol gulit senta le. Ni se udél yóm tau lengel mata
nim udélu ni. Là kô na le e gatù dou bè yóm alì kmou nmò bè Krays. Deng
hilu duléku geblanggù, ne deng hilu duléken ne wen tau mfes dou ne tô
hmatay do. 24 Deng limu dulék le ne mfes dou yó kem Ju. Ket kfes le do, na
tlu folò syóm duléken gdamù tahu fes. 25 Deng tlu dulék le se mfes dou yó
kem tau Rom. Deng suléku se tô matay bè yóm kestudà le dou botu. Deng
tlu duléku se tô matay bè mohin lanen gbà yóm kafal snakayu. Deng gfau
se tódô hetów te mohin sendaw ne suloy buteng. 26 Bè yóm gel kógówu,
deng gfau se mifal du yóm tey dunuk él. Deng gfau se tau hmamfas. Ne tey
deng dê gfau bè yó kem hmohon do, wen se bélê le dumuhu tau Ju, wen se
là Ju du. Deng wen se gfau bè yó kem syudad, ne deng wen se gfau gu lem
yóm benwu là hyu menwu du, ne deng wen se gfau gu te mohin, ne deng
wen se gfau bè yó kem tau hlingón tau hemtahu. 27 Tey gel kmou nmò efet
sidek klitegu. Tey dê duléku ne là gel gtungô. Dê duléken se sidek kbitilu
ne sidek kleengu. Tey dê duléken se laen dù gónóhu ma mò kenu, ne laen
se dù bud gónóhu e mefet, lelen laen dù hol gel nesu.

28 Lelen yó he, ket kdawu tmafa nawa yó kem tau deng hemtahu bè ket
benwu. 29 Ke wen bélê le lunog kehtahuhen, kéng tô ou se gemnóm du.
Ke wen tau hebtang le elem salà, ya tey sidek kegnómu du se dou.

30 Ke nawahu heklabak, mom hyu nawahu heklabak bè yóm gónóhu
lunog. 31 Tngón Dwata ke kéngu nim deng tulónu kuy ni. Du se hol Dwata
yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays, ne bud Maen snéen. Tey laen sónen
yóm kdóyónu ke Dwata. 32 Bè yóm tehe knóu bè syudad Damaskus, tô
hekfóen ou yóm gubérnor bè yó, yóm tau genlal bè yóm tau hol geta bélê
le boluyen Aritas. Glok nim gubérnor ni mdók yó kem tau gel mentey
bè ket bak tikeb bè yóm beng hilol yóm syudad le anì kenfô le ou soke
hewà. 33 Okóm wen tau tmóbóng dou, yó gónóhu gewà bè yó. Tek hyón le
ou lem kalat, ne hloyol le o gu tembó beng hulé gu ta yóm tey beng geta
yóm benwu yó.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm hegfan Dwata bè Pol

12 1 Ni mò sfu yóm tô kudélu heklabak, balù yóm klaen dù hol muhen.
Tulónu kuy yóm deng tódô hegfanen béléu yóm gónó tekuy mogot.
2 Bè yóm deng sfolò fat halayen ni ne, wen sotu tau hemtahu bè Krays
tngónu. Tódô wen mit du eta bè yóm longit hol geta bè kdéen. Bede là
tngónu du tum mógów tu ke tahu lówóhen duhen ke olo tódô hton Dwata.
Tek són Dwata temngón du. 3 Bud nulitu, són olo tngónu yóm kwen mit
du etu bè yóm benwu alì tilob gónóhen nô Dwata. Là tngónu du ke tahu
lówóhen yóm mógów tu, duhen ke olo hton Dwata du. Són Dwata temngón
du. 4 Ne bè yóm knóen ditu, wen tey gungolen, bede là bud gbeken tmulón
du bè udél tau, là kô gbek tau bud tmulón du. 5 Yó gónóm mon, ni se yóm
tau hol saluu, okóm laen dù gónóhu smalù du yóm dou knô. Tek són yó alì
tulónu, són yó kem gónóhu gel lunog. 6 Ke nawahu se dou smalù knô, là kóe
tau nungel, abay se yóm tô tulónu, hono tahu. Okóm là kóe na a smalù knô.
Kóyóu ke tódô lemwót bè yóm gel ton le béléu, ne yóm gel gungol le gu
béléu gónóhu megsalù. 7 Okóm kogol tu kem tey dê tonu tu koni, wen tey
tenduk hegnóm Dwata do anì là nitu du hegmón yóm dê deng htonen do.
Ya tey sidek kegnómu du yóm tenduku yó, lómón ke wen dók Seitan tendo
tembek do. Yó muhen anì là balinge tau hegmón du.

8 Deng tlu duléku ne mni du bè gónó tekuy mogot nim tendo tenduku
ni anì tódô kóhen béléu. 9 Okóm mom monen mò do, “Wen gónóhu gel
tmóbóng kóm anì gbekem hembala du. Kaem yóm gónóm lunog yó, bè yó
se gónón gfan yóm hol kfasangu tmóbóng kóm.” Duhen yó, tey kligalu du
yó kem gónóhu gel lunog, abay se là kóen mkó béléu yóm kfasang Krays
gel tmóbóng dou. 10 Deng kem knalamu ne yó kem dê gónóhu lunog, ne
yó kem alì gel kehnê le do yó kem tau. Deng knalamu snéen dou yóm
klowil mgel, ne yóm alì gel kehsidek le do yó kem tau là hemtahuhen.
Ne dê he kem dumu sidek gel gbunuu deng kem knalamu. Baluen ke wen
gónóhu gel lunog, kaem bè yó se gónóhu bud lemwót kemgis.

Ktafa nawa Pol yóm kul kehtahu yó kem tau bè Kurin

11 Tey kudélu heklabak nim ou. Là kô gmou du he yóm yó ke deng wen
tehe udél ye mfi do. Baluen ke laen dù muhu, là kóe na a glaan bélê le
yó kem tau tódô lembù mógów elem blóng ye yó. 12 Yó se gónó ye milô
du ou se sotu tahu hógów Dwata, duhen yó kem dê hentaw ton hmoen
dou lem blóng ye, mung du yóm tey kganag nawahu. 13 Bè yóm któbóngu
kuy, laen kô dù gónón stólóng se bè yóm gel któbóngu yó kem dumu tau
hemtahu bè kem dumu benwu. Tek sotu gónón stólóng, són bè yóm là dog
kehlowilu bélê ye. Ke yó yóm salau bélê ye, hol hnifót ye ou kóó.

14 Móyón bud nauyu yu ne, ni se getluhu dulék bud mauy kuy. Balù nim
bud kógówu ni, là kóe na a hlowil bélê ye, abay se là kô filak du hendufu

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bélê ye. Yó dé hendufu ke gotu nawa ye dou, abay se lómón ke hol ngau yu. Là kô kem ngà du se yóm wen eles tgama le kem tuha le, mom yó ne kem tuha wen eles tgama le yó kem ngà le. 15 Baluen ke gotu blayu kuy kdéen gónóhu wen, tey bong he kligalu du. Ne baluen ke hotuhu són gelu tmóbóng kuy, mom hyu he nawahu du. Tey bong se yóm dou nawa kuy. Fen yó kô balà ye du yóm tey kudì nawa ye do?

16 Deng wen se mon du kun, balù yóm là kehlowilu bélê ye, kaem deng wen ne lanu smukat kuy, ne deng ye gholot du yóm kmou kéng. 17 Ke deng wen gónóhu smukat kuy, tulón ye dou kun. Deng wen gutahu bélê ye kô bè yóm tehe kwen tau hógówu edyó? 18 Bè yóm tehe khógówu ke Taytus edyó, wen sotu dumu tekuy hemtahu hmungu du. Wen kô gónó Taytus smukat kuy bè yóm kógówen edyó? Là kô yó du. Senged se yóm kun knawa Taytus bè yóm dou knawa, ne yóm kun kmò, senged bè yóm dou kmò.

19 Déke yó hendem ye, yó muhu mudél du nim udélu ni mò balau yó kem tey dê udél etahu. Là kô yó du. Kaem yó dé muhen mò gónóhu gemtóbóng kuy, yu kem dumuhu sogot nawa. Krays se nim fen hudél do ni. Bè yóm kudélu du, hol lómón ke nóe bè solu Dwata. 20 Wen tey tnafa nawahu bélê ye. Tnafa nawahu ke kóle dyó, déke wen tonu bélê ye yóm là nóyóu du. Ke tahu se yóm yó, déke angat wen se ton ye béléu yóm là nóyô ye du se kuy. Yó tnafa nawahu, kô tonu bélê ye yóm skuya mon, ne yóm sélés nawa, ne yóm sefebut, ne yóm seglom, ne yóm sefnê, ne yóm kenek ksumóng ye, ne yóm kehegmón ye, ne yóm kesbeweg ye. 21 Sotu tnafa nawahu ke mógówe edyó, kô fen henyak Dwata ou lem blóng ye, ne angat btang lewoku ke dê tau tonu là deng hen-gsel le du yó kem sidek tehe nmò le, duhen yóm alì kektes le du yóm knóyô lówó le ne yóm kmò le samuk.

Yóm hol són hlau Pol kul

13 1 Ni se getluhu dulék tô mauy kuy. Ke angat wen hkukum ye dou, tódô lolou yóm tehe hsulat Dwata, yóm monen, “Song hentahuhem yóm duón le yóm sotu tau ke wen lewu duhen ke tlu tau yóm fen gemtanud du.”[i] 2 Yu kem tau deng tehe gel mò sidek ekni, ne yó kem dumu tau bè yó, ni wen eles tulónu kuy. Deng tehe eles tulónu kuy ekni bè yóm gewuhu dulék bud mauy kuy, bede bud nulitu bélê ye nim ni gu laan tekuy là deng bud ston. Yó udélu bélê ye, bè yóm bud kkólu bè yó, laen kô dù tau mò sidek ke là angat tnafaku du.

3 Wen ilô hnebel ye kun mò gónó ye dmilô du yóm khudél Krays dou. Angat ton ye he yóm hnebel ye yó bè yóm ktafaku kuy. Angat gnóm ye yóm tey klóbô Krays. Angat hegfanen lem blóng ye yóm tey kfasangen.

---

[i] **13:1** Hlau 19:15

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Bè yóm tehe khatay le du, lómón ke laen kô dù kfasangen, okóm lemwót
bè yóm kun kfasang Dwata, yó gónón bud mowil. Bè yóm deng kessotu
me béléen, gbót me se kum bè yóm là kfasangen. Okóm bè yóm angat
kógów me edyó bélê ye, bud me gbót bè yóm tey kfasang Dwata hlanen
bè yóm kun klowil Krays.
5 Yake hol henklol ye dé yóm kuy kmò ktau ke deng ye tahu hemtahu.
Deng tahu nô bélê ye kô Jisas Krays? Ke là nóen bélê ye, kéng ye yóm
kehtahu ye. 6 Ke deng ye tahu hemtahu, kaem tódô tngón ye yóm
kewóten bè Krays yóm nmò me.
7 Hol tendo gel hni me bè Dwata he anì laen dù sidek nmò ye. Là yó du
hni me ke hol dilô tau yóm kewóten bè Dwata yóm gel nmò me. Okóm yó
dé gel hni me anì hol tedeng kmò ye, baluen ke henkéng le yóm kewóten
bè Dwata yóm nmò me ni. 8 Ke tedeng nmò ye, là kô hegfan me du
hkawang yóm kfasang blay Krays kum. Són gónó me hegfan du, són bè
yó kem tau smonol du. 9 Mom hyu nawa me gemnóm du ke wen gónó me
lunog, syan ke kemgis ye yó dum kuy. Duhen yó, yó gel hni me bélê ye bè
Dwata anì baling ye gulit.
10 Yó gónóhu gna hemwit sulat ebélê ye ni gu laan tekuy là deng bud
ston anì laen dù gónóhu tmafak kuy soke kól dyó lem blóng ye. Yó hol
muhen yóm kfasang blay Krays dou mò gónóhu tmóbóng kuy bè kehtahu
ye. Sundu yó du muhen ke mò gónóhu hemsidek kuy.
11 Duhen yó, kem dumuhu setwoli, hol ye gel hgulit. Hol hnungol ye
ni kem hlauhu kuy ni. Hol sensotu ye kut nawa ye. Bê ye bud hesgólól
kehedem ye. Ke ni se nmò ye, beyen bélê ye Dwata. Du se gónón lemwót
yóm kesbong nawa ne yóm kenek nawa.
12 Sok ye gel stifun yóm kdê ye bè yó, hol ye gel sfódó.
13 Tódô kdê ni kem tau hemtahu bè ni, tey gel kólóm le kuy.
14 Yó hem gónó tekuy mogot Jisas Krays hol tendo tmóbóng kuy, ne
tendo gfan bélê ye he yóm kbong nawa Dwata kuy, ne yóm knóen bélê ye
yóm Tulus Dwata.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sulat Pol Ebè Yó Kem Tau Hemtahu Bè Prubinsya

Glasya

Mò gna senfalahem

Bè yóm tanay kógów Pol na a tmolok Udél Dwata lem blóng yó kem tau là Ju le, nan slob tmolok bè yó kem benwu bè prubinsya Glasya, ne tey dê tau bè yó hemtahu bè Jisas. Hentahu le yóm katayen bélê le mò mayad salà le.

Kogol yóm ktolok Pol lem blóng le, wen bè yó kem dumu Ju sut bè yó. Lu se yó kem tau alì megenek klolò le du yó kem hlau Musis. Yó mon le là keten kun yóm kehtahu yó kem tau là Ju le ke là lolò le du yóm kul hlau yó kem Ju. Bè yóm ktolok le yó, yó se buten yóm tey kesbeweg kehedem yó kem tau lomi hemtahu bè yó. Ofo kul mon du ke lemwót bè Dwata yóm tolok le kul yó.

Timbow gungol Pol yóm tolok sekban tolok le kul yó, ya tey sidek kebuten. Yó se but gónón smulat du nim sulaten ni. Yó tulónen kul tek sotu gónón tedeng kton Dwata du yóm tau, són bè kehtahuhen yóm deng katay Krays béléen. Sotu bud hlauhen kul, duhen yóm kmò kwit le ktau le yó kem tau deng hemtahu bè Krays.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-10*) Yóm gna mon Pol
(*1:11–2:21*) Yóm kwalis tmolok deng blay Dwata ke Pol
(*3:1–4:31*) Yóm hol lem yóm Tulón Hyu nwit Pol
(*5:1–6:10*) Yóm kmò kwit le ktau le yó kem tau hemtahu
(*6:11-18*) Yóm hol són udél Pol lem sulaten

---

1 [1] Ou se Pol gónóhen lemwót nim sulat ni, yóm tau fen gel hógów Jisas Krays. Là kóen lemwót bè tau yóm gel kógówu ni, ne là kóen mlan bélê le snéen. Okóm tódô lemwót bè Jisas Krays lewu le Dwata, yóm Mà tekuy, yóm tehe hlowil ke Jisas.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Smulate edyó bélê ye, yu kem tau hemtahu bè Jisas Krays bè yó kem
benwu bè prubinsya Glasya. Tódô kdê yó kem dumuhu hemtahu bè ni,
gotu gbót mólóm kuy snéen yu kem tau hemtahu dyó.
3 Yó hem Dwata, yóm Mà tekuy, dalang se yóm gónó tekuy mogot Jisas
Krays tendo tmóbóng kuy ne tendo henek nawa ye. 4 Yóm Krays, deng
tódô hamaen yóm kun klowil bè salà tekuy anì wen lan tekuy gewà gu
lem yó kem sidek gel nmò yó kem tau là hemtahuhen ni kmoen ni. Bè
yóm katayen yó, tódô nmungen yóm kun kóyô Dwata, yóm Mà tekuy.
5 Hol bê tekuy abay nmò sónen yóm tendo kdóyón tekuy ke Dwata.

Tek sotu yóm Tulón Hyu

6 Ya tey sidek ketngahu kuy. Là kóen deng legen yóm kehtahu ye,
deng sana mom bud knogol ye Dwata igoen du deng tehe tmaba kuy
ebéléen, hlanen bè yóm kun tóbóng Krays. Deng mom henmóyô ye yóm
mon le sotu tulón hyu kun. 7 Bè ktahuhen, là kô wen dumu “tulón hyu.”
Yó gónóhu mon du mò kuy nim ni, abay se tngónu wen tau tendo gel
sembeweg kuy bè yó. Tô tenles le yóm Tulón Hyu gbak ebè Krays.
8 Okóm ke wen tau tô temles du yóm tehe tolok me kuy, senged ke mi
duhen ke wen bè yó kem hógów Dwata gu bè longit, ten-geeden hógów
knóen elem lanaw ofi. 9 Deng tehe tulón me kuy nim ni, okóm ni bud
nulitu bélê ye. Balù kihu tau ke tólóng toloken, ke là sengeden bè yóm
kum tolok deng henmóyô ye, angat mógów elem lanaw ofi yóm tau yó.
10 Nim udélu ni koni, yó kô udél yóm tau ke hnebelen kdóyón le du yó
kem dumuhen tau? Là kô yó du. Okóm yó dé hol hnebel nawaw, duhen
yóm kdóyón Dwata dou. Là kô hnebelu du ke wen tau dmóyón dou. Ke yó
tô nmou, là kóe tau tóbóng lówó Krays ilóu.

Kmò kbaling Pol tau hógów Krays

11 Wen tulónu kuy, kem dumuhu setwoli. Yóm Tulón Hyu gel tulónu, là
kóen lemwót bè tau, 12 ne laen se kô dù tau tmolok du dou. Okóm tódô
Jisas Krays yóm hol hetngón du dou.
13 Deng hónô gungol ye se yóm tehe dou gel nmò bè klolou du yó kem
kum gel hentahu mi kem tau Ju. Tey tehe gel kehsideku yó kem tau
hemtahu bè Dwata, balù udì ke wen koduhu kul, mom nóyóu he ke gotu
genlau lu. 14 Bè kegenu lomi tau, là kô gsenged le dou yó kem dumuhu
lemnok bè klolò me du yóm kum gel hentahu mi kem Ju. Tey megenek he
dou klolò du yó kem tehe kul adat yó kem tehe fù me.
15 Okóm balù yóm tehe tey ksidek nmou bè yó kem tau hemtahu,
ewenem tey nawa Dwata ebéléu. Yóm gu laanu là deng tau, deng eles
néléken ou ne mò sotu bè yó kem gel hógówen. Bè yóm deng kehto yóm
buteng tehe fét Dwata, 16 tódô hegfanen béléu yóm hol kun Ngà. Yó
gónón hegfan du béléu anì naw e hetngón bè kem tau là Ju le yóm Tulón

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hyu gbak ebéléen. Laen kô dù tau dumuhu deng semtulón du nim nmou
ni, 17ne là se kóe mógów ebè Jirusalim ke naw e stulón bè yó kem gna
nélék Jisas mò hógówen gu laanen là deng mélék dou. Okóm mom yó
nmou, hetsike ebè benwu yó kem Arab. Legen udì bè yó, ominu mulék
ebè syudad Damaskus. 18Deng tlu halayen bè yó, ominu yó mógów ebè
Jirusalim, wen tô naw snólók bè Wè Pitér. Wen dô lewu fedyanu bè yó
béléen. 19Laen dù dumu tau tehe hógów Jisas ke tonu bè yó, tek són Jim,
twoli yóm gónó tekuy mogot. 20Ni kem snulatu ebélê ye ni, hono tahu.
Ton Dwata yóm klaen dù kéngu. 21Timbow kogolen bè yó, ominu mógów
ebè yó kem benwu snakuf prubinsya Sirya ne prubinsya Silisya. 22Uma
kóm bè yóm kdaw yó, là kô me deng setngón he yó kem tau hemtahu bè
prubinsya Judiya. 23Són olo tngón le yóm gel tulón tau kul, yóm gel mon
le, “Yóm tau tehe alì gel hemsidek kum, deng mom du baling tau hetngón
du bè kem dumu tau yóm tolok tehe gel kenbéen.” 24Yó gónóm mon, tey
kdóyón le ke Dwata bè yóm deng kbalingu hemtahu bè Jisas.

Kessotu le Pol yó kem dumu hógów Jisas

2 1Timbow deng sfolò fat halayen bè yó, ominu yó bud mógów ebè
Jirusalim. Slomong me Barnabas, mung kum Taytus snéen. 2Yó
gónóhu mógów lan Dwata hegfan béléu. Yóm kkól me ditu, gotu le stifun
yó kem tau malak yó kem tau hemtahu bè yó, laen kô dù dumu tau gbool
bélê me, són mi. Yó hol tulónu kul, duhen yóm Tulón Hyu gel hetngónu
lem blóng yó kem tau là Ju le. Yó gónóhu mò du yóm yó, abay se là
móyóe du ke laen dù gónón e kól yóm deng tehe nmou dalang se yóm
tolo nmou ni kmoen ni. 3Ne tahu se, gotu senkotuk le. Ngem yó dém
Taytus, yóm ngà Grik dumuhu, là kô nubug tnulì le du yó kem Ju.

4Okóm wen se móyô mò du. Lu se yó kem tau sut hlingu le tau
hemtahu anì hnungol le yóm mò kmò me du ke wen tau là Ju le hemtahu
bè Krays Jisas. Yó kóyô le ke hlolò me yó kem tau là Ju le yóm kum hlau
kem tau Ju. 5Okóm balù udì ke dog bninguy me yóm kul tulón. Yó hol
sen-galu me ke béen wen bud tnù le du yóm ktahuhen deng tulón me kuy,
duhen yóm Tulón Hyu gbak ebè Jisas.

6Timbow gungol yó kem tau gel malak bè yó, bà udì ke wen tnù le du.
Uma kóm yó kem tau yó, laen kô dù gónón stólóng béléu ke tau malak
duhen ke là, abay se yóm Dwata, là knukumen du yóm olon gfan ta. 7Bè
ktahuhen, tódô dilô le yóm deng kélék Dwata dou mò fen tmolok yóm
Tulón Hyu bè yó kem tau là Ju le, hol lómón se yóm deng kéléken ke
Pitér mò fen tmolok bè yó kem tau Ju. 8Yakà tódóen lemwót bè kfasang
yóm Dwata khógówen dou ebè yó kem tau là Ju le, hol lómón yóm
khógówen ke Pitér ebè yó kem tau Ju. 9Yó kem tau fen gel malak bè yó,
le Jim ne Pitér ne Jan, dilô le se kul yóm deng kwen sigang Dwata tahu.
Omin le mkem lem hólól me lewu me Barnabas mò ilô yóm deng kessotu

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

me bè yóm kmò me nmò bè Krays. Ne deng gotu senkotuk me snéen yóm kehlós me tmolok lem blóng yó kem là Ju le lewu me Barnabas, ne lu se fen tmolok lem blóng yó kem Ju. 10 Tek sotu tinok le kum, són yóm gel keblay bè yó kem tau élél hemtahu lem blóng le bè yó bè Jirusalim. Ne yó se sotu alì gel nô bè nawahu snéen dou.

Yóm kudél Pol ke Pitér bè syudad Antyok

11 Sotu kdaw bè yó bè yóm kkól Pitér bè syudad Antyok, tey kudélu du lem blóng yó kem tau, abay se là kóen hyu yóm nmoen. 12 Bè yóm tanay kkólen bè yó, tódô segduf mken bè yó kem tau là Ju le. Timbow sut yó kem tau Ju hógów Jim, hlós là dogen bud hegbool mken bélê le Pitér yó kem tau là Ju le, abay se likò yó kem kun dumu Ju alì megenek klolò le du yó kem hlau Musis. 13 Botong le gbót likò bè Pitér yó kem dumu Ju deng hemtahu gbót mken. Balù Barnabas, botong gbót se kun bè yóm kul klikò yó.

14 Timbow tonu yóm là bud klolò le du yóm ktahuhen lemwót bè yóm Tulón Hyu, yó gónóhu tódô mon du mò ke Wè Pitér lem blóng yó kem tau, monu, “Tauhi Ju se kóm, Wè, okóm bè yóm knóem bè ni, kéng tô là Juhi, deng nmungem yóm kul adat yó kem tau là Juhen. Ke yó se nmoem, tô kmò kehloloem du kul du yó kem tau là Juhen yóm hlau tekuy kem Ju?”

Són bè kehtahu le gónó le gewà yó kem tau Ju ne yó kem tau là Ju le

15 Bè ktahuhen, kesfu me Ju se kum. Là kô me semfu gu bè yó kem tau là Ju le, yóm gel bnoluy me, “tau gemsalà” lemwót bè yóm là ketngón le du yóm hlau Musis. 16 Okóm deng tngón me ne, tek sotu gónón tedeng kton Dwata du yóm tau, tek són bè kehtahuhen bè Jisas Krays. Là kóen lemwót bè yóm kloloen du yóm hlau Musis yó. Yó gónó me hemtahu bè Krays Jisas se kum kem Ju anì tedeng kton Dwata kum lemwót bè kehtahu me béléen. Là se kóen lemwót bè yóm klolò me du yó kem hlau Musis, abay se laen kô deng tau he ke tedeng kton Dwata du lemwót bè kloloen yó kem hlau.

17 Duhen yó, yó dé hol sen-galu me ke tedeng kton Dwata kum lemwót bè yóm kessotu me bè Krays, déke yó mon kem dumu tau, deng me baling tau gemsalà se kum, deng me mkél bè yó kem tau là Ju le, abay se là bud gel lolò me du yó kem hlau Musis kun. Ke tahu se yóm mon le yó, deng Krays dilóu mit kum mò salà, abay se deng du tles lolò me. Là kô yó du. 18 Ke tô bud lolou yóm hlau tehe tebelu, mom bè yó ne gónón gfan yóm kuléhu du, abay se là kô gbeku lemolò du. 19 Bong bè yó dum hlau yó, olohen mom mit dou elem hatay lanu gmulé du. Yó gónóhu tódô tmebel du anì glolou Dwata. Ne lemwót bè yóm deng kehtahuhu bè Krays, hol lómón ke denge gomong matay béléen bè kros. 20 Yó gónóm mon, là kô

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ou du ne nim mowil ni, kaem Krays, yóm nô béléu. Són yóm kehtahuhu tendo gentud nawahu abay se tey kbong nawan dou, gloken fen hamà béléu yóm kun klowil. 21 Bede ke deng tedeng se kton Dwata du yóm tau bè kloloen yó kem hlau gnan, laen kô dù muhen yóm katay Krays. Okóm béléu dou, tey bong któbóng Dwata dou hlanen bè yóm katay Krays.

Gónón stólóng yóm klolò tekuy yó kem hlau ne yóm kehtahu tekuy ke Krays

3 1 Tey ye bakà, kem tau bè Glasya. Tau du de yóm deng gónó ye tawan? Igò me deng tehe hegtukul du bélê ye muhen yóm katay Jisas Krays bè kros. 2 Tulón ye do kun. Yó kô gónó Dwata bemlay du kuy yóm Tulusen lanen gulit klolò ye du yóm hlau Musis? Là kô yó du. Kaem yó dé gónó Dwata bemlay du kuy yóm Tulusen lemwót bè yóm deng kungol ye du yóm Tulón Hyu ne bè yóm deng kehtahu ye du. 3 Bê ye mom hbakà dé. Yóm kbut kehtahu ye, tódô lemwót bè yóm Tulus Dwata. Okóm ni, ofo kuy mon du kô ke gbek ye hemdeng du lemwót bè yóm kuy kegbek? Là kô gbek ye du. 4 Yóm kdê deng gel glan ye lemwót bè yóm deng kehtahu ye, laen dù bud muhen bélê ye ne kô? Kaem wen.

5 Deng tehe sù Dwata bélê ye yóm Tulusen, ne wen se yó kem hentaw ton gel nmoen lem blóng ye. Bè yóm kmoen du bélê ye ni kem ni, lemwót bè yóm klolò ye du yóm hlau kô? Là kô yó du. Kaem yó dé gónón lemwót bè yóm deng kungol ye du yóm Tulón Hyu ne yóm deng kehtahu ye du.

6 Senged se ke Abraham ekni, monen bè Sulat Dwata, monen, “Tódô hentahu Abraham yóm fasad Dwata du, ne lemwót bè yóm kehtahuhen yó gónón tedeng kton Dwata du.”[a] 7 Yó gónóm mon, yó kem tau hemtahu, lómón ke lu yóm hol semfu gu bè Abraham.

8 Deng tehe eles tulón Dwata bè Sulaten ekni yóm angat ktedeng ktonen kul yó kem tau là Ju le lemwót bè yóm kehtahu le béléen. Deng tehe tulón Dwata ke Abraham se yóm Tulón Hyu yó, yó monen, “Hlanu béléem yóm angat któbóngu yóm kdéen tau bè klamangen benwu.”[b] 9 Ne tahu se, hentahu Abraham yóm tulón Dwata du yó, ne tey któbóng Dwata du lemwót bè yóm kehtahuhen. Dalang se nim kmoen ni, yóm kdéen tau hemtahu, tey któbóng Dwata kul lómón se yóm tehe któbóngen ke Abraham.

10 Bong yó kem tau tô smalig yóm klolò le yóm hlau Musis, angat tey ktafak Dwata kul. Abay se deng monen bè Sulat Dwata, monen, “Angat tnafak Dwata yóm tau ke là gotu loloen du yóm kdê deng snulat bè yó kem hlau Musis.”[c] 11 Deng hónô tngón tekuy, balù sotu bè yó kem tau lemolò yóm hlau Musis ke tedeng kton Dwata kul, abay se deng monen bè Sulat Dwata, monen, “Tek sotu gónón tedeng kton Dwata du yóm tau,

---

[a] **3:6** Tekang Kbuten 15:6 [b] **3:8** Tekang Kbuten 12:3; 18:18; ne 22:18 [c] **3:10** Hlau 27:26

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

són bè kehtahuhen. Bud bè yó snéen gónón gmuta du yóm klowil laen dù sónen."[d] 12 Là kô bè kehtahu du yóm klolò tau du yóm hlau Musis. Lómón se yóm monen bè Sulat Dwata, "Song gutahen yóm klowil laen dù sónen yóm tau, ke tódô gotu loloen kdéen nô lem yóm hlau Musis."[e] 13 Okóm laen kô dù tau gembek lemolò du nim ni. Yó gónóm mon, deng tekuy mom megtafak du. Okóm ke Krays, du fen megtafak lanen msok tekuy bè yóm deng kegtafak tekuy yó. Abay se deng monen bè Sulat Dwata, yó monen, "Ke wen tau matay bè kros, yó se ilô yóm ktafak Dwata du." 14 Yó gónó Krays msok tekuy gu lem hatay mò gónón dohò yóm tehe fasad Dwata ke Abraham bè yóm khomong któbóngen yóm kdéen tau là Ju le. Yó gónóm mon, lemwót bè yóm kehtahu tekuy bè Krays gónó Dwata bemlay du tekuy yóm kun Tulus, yóm tehe fasaden tekuy.

Gónón stólóng yóm hlau Dwata ne yóm fasad Dwata

15 Ó kem dumuhu setwoli, wen tulónu kuy lemwót bè yóm sana gel nmò tekuy. Ke hol hget tekuy yóm senfasad tekuy, sal gel wen gónó tekuy fema. Ne yóm senfasad deng fenma laen kô dù tau bud gembek mkó du ne temnù du. 16 Bè yóm tehe fasad Dwata ke Abraham ne bè yóm sotu semfu gu béléen, là kô monen du ke fasaden bè yó kem dumu semfu gu bè Abraham. Okóm monen bè yóm sotu semfu gu bè Abraham, duhen Krays. 17 Yó hol lemen yóm monu. Yóm deng tehe fasad Dwata ke Abraham là kô bud nilihen du. Là kô yó du tles Dwata du yóm hlau tehe hsulaten ke Musis bè yóm fat latu bud tlu folò halay kogol yóm kfasaden du yó. Là kô gbeken du yóm hlau snulat Musis ke tô genbaen yóm deng fasad Dwata. 18 Ke mlan bè klolò tekuy yóm hlau Musis gónó tekuy gmuta du yóm fasad Dwata laen kô dù muhen yóm fasad yó. Okóm deng eles gegna ne kfasad Dwata du ke Abraham yóm fasaden tekuy yó. Là kóen na a mlan bè klolò tekuy yóm hlau Musis.

19 Duhen yó, ke lómón yó se kmoen tedu se muhen yóm kehsulaten du ke Musis yóm hlau? Yó muhen mò hdilô du bè yó kem tau yóm salà le. Wen mu Dwata du efet yóm kdaw kkól yóm tau monen semfu gu bè Abraham, yóm tau gónó Dwata e mon du yóm tehe fasaden yó. Bè yóm tehe keblay Dwata du ke Musis yóm hlau, wen hógówen gu bè longit mò blóngen ebè Musis. Bong ke Musis kun, mò fen blóngen ebè kem tau. 20 Okóm yóm tehe keblay Dwata du ke Abraham yóm fasaden, laen kô dù blóngen ebélê le. Tódô du mudél ebè Abraham.

Mu yóm hlau Musis

21 Déke ofo kuy mon du là segmung le hlau Musis yóm fasad Dwata. Là kô yó du. Ke gbek yóm hlau bemlay tekuy yóm klowil laen dù sónen, deng

---

[d] **3:11** Hbakuk 2:4 [e] **3:12** Hlolò 18:5

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

duhen yó ne yóm lan tekuy baling tedeng bè kton Dwata tekuy. Okóm là kô yó du. 22 Deng monen bè Sulat Dwata, tódô kdéen tau bè klamangen benwu, gotu le gmung bè yóm óyô le mò sidek. Yó gónóm mon, tek sotu gónó tekuy gmuta du yóm klowil tehe fasad Dwata tekuy, són bè kehtahu tekuy bè Jisas Krays.

23 Gu laan tekuy là deng hemtahu he, hol lómón ke bnangguen tekuy yóm hlau. Là kô tekuy gewà du efet deng tngón tekuy yóm lan tekuy hemtahu bè Krays.

24 Sotuhen, hol lómón ke tau munung ngà yóm hlau yó. Yó se hlun gónó tekuy galak efet kól bè yóm kdaw ksut Krays te tonok. Timbow kól, du ne tles gónó tekuy galak. Lemwót bè kehtahu tekuy béléen, yó se gónón tedeng kton Dwata tekuy. 25 Là bud tekuy galak du ne yóm hlau, abay se deng sut yóm gónó tekuy hemtahu, duhen Krays.

26 Lemwót bè yóm kehtahu ye, deng ye gotu baling ngà Dwata ne, ne deng ye ssotu bè Krays Jisas. 27 Deng ye hbabtays mò ilô yóm kessotu ye bè Krays, deng glolò ye ne yóm kun kmò Krays. 28 Duhen yó, laen kô dù gónó ye stólóng kem tau hemtahu bè Krays, tau Ju duhen tau là Ju le, tau klifen duhen tau là klifenen, logi duhen libun. Tódô gotu senged yóm kdê ye lemwót bè yóm deng kessotu ye bè Krays Jisas. 29 Ke deng nfunen yu Krays, henged ye deng semfu gu bè Abraham ne, ne wen se kuy du yóm tehe fasad Dwata du ekni.

4 1 Ni mò tnuen yóm monu yó koni. Ke matay yóm tau, tebelen bè ngaen yó kem kimuhen. Bè yóm tolo kudien, hol lómón ke hesek bè yóm kimónen yóm tau semgyok du, balù yóm kfunen du yóm kendengen yó. 2 Yóm igoen hanà ngà, wen gel semgyok du, ne bud wen se fen mogot yó kem kimuhen efet kól bè yóm kdaw deng eles katul maen du bè yóm kogoten du yó kem kimuhen yó.

3 Hol lómón yó se yóm kmò tekuy. Yóm gu laan tekuy là deng gulit bè kehtahu tekuy, lómón ke tolo tekuy ghesek bè yó kem dê hlolò le tekuy yó kem tau lem benwu. 4 Okóm yóm kehto yóm buteng deng tehe fét Dwata, tódô hógówen yóm hol kun Ngà mò na a hbaling ngà tau, bede nan sut bè libun. Bè yóm deng kbongen nim Ngà ni, tódô gotu loloen yóm kum hlau kem tau Ju. 5 Yó gónón mò du yóm yó mò lanen msok yó kem tau deng gfét du yóm hlau yó anì wen lan tekuy baling ngà Dwata. 6 Wen lan Dwata hdilô du bélê tekuy yóm kngaen tekuy, duhen yóm ksuen du bélê tekuy yóm Tulus yóm Ngaen. Lemwót bè yóm knóen bélê tekuy yóm Tulusen yó, yó se gónó tekuy là bud lengayà tmaba du, “Mà.” 7 Duhen yó, là bud tekuy tau hesek ne, deng tekuy baling kun ngà Dwata. Lemwót bè yóm deng kngaen tekuy, guta tekuy yóm kdê gel blayen bè yó kem ngaen.

Kónó nawa Pol yó kem tau hemtahu bè Glasya.

8 Tehe yu ekni, yóm là deng ketngón ye ke Dwata, tey keghesek ye bè yó kem dwata kéng. 9 Okóm ni, deng tngón ye Dwata, o, monu dé, deng

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tngón Dwata yu. Ke lómón se ni kmoen, moen se ke bud ye ghesek bè yó
kem dê hlolò le kuy lem nim benwu ni? Igoen laen dù kgis le tmóbóng
kuy yó kem yó, balù udì. 10 Gotu tô lolò ye kdê yó kem gel hlolò le kuy bè
kdaw ne bè bulón ne bè halay. 11 Tey mónó nawahu kuy, kô mulék kafa
yóm deng tehe toloku kuy. 12 Yó hol sen-galuhu bélê ye, kem dumuhu
setwoli, ke hol dnalang ye yóm dou kmò. Bè ktahuhen, balù yóm ktauhu
Ju là kóe gfét du yó kem hlau yó kem Ju. Yóm tehe knóu dyó lem blóng
ye, laen selen yóm kehyu nawa ye ebéléu. 13 Hentulón ye nawa dé yóm
but gónóhu tmulón du kuy yóm Tulón Hyu, hol lemwót bè yóm tehe kwen
desu. 14 Balù yóm tey keglala ye béléu bè yóm tehe kwen desu dyó, là kô
hnisik ye dou, là kô kenbê ye do. Mom yó nmò ye, tey khódó ye do, hol
lómón ke ou yóm hógów Dwata gu bè longit, ne lómón ke ou Krays Jisas.
15 Ya tey kligal ye bè yóm kdaw yó. Tódô dilóu ke nawa ye tehe gbek
lemsit du yóm mata ye mò tles yóm dou, botong gmò ye. Tedu se buten
yóm deng kili nawa ye ni? 16 Yó kô tô gónó ye hmohon do lemwót bè yóm
deng ktulónu du kuy yóm ktahuhen?

17 Bong yó kem tau tmolok sekban bélê ye bè yó, hol lómón tô tey
hendem le yu, okóm là hyuhen yóm nô lem hendem le. Yó hol kóyô le ke
knogol ye ou, ne són lu baling bud lolò ye. 18 Tey hyu ke hol hendem le
yu, syan ke là sideken yóm nô lem hendem le. Bong tahu se nim monu ni,
yake tódô senflósen wen hemdem kuy, là olon bè yóm knóu lem blóng ye.
19 Ó kem ngà gónón mogot nawahu, gu laan ye là deng gmulit yóm kun
kmò Krays, tey sidek kegnómu du. Lómón kegnómu du, lómón yóm libun
kmuleng blututen. 20 Hyu ke tódóe suyó kuy anì hol tekuy stulón. Tey
sidek kónó nawahu kuy.

Yóm henléd yó kem lewu libun, Sara ne Hagar

21 Wen snólóku bélê ye, yu kem tau alì móyô lemolò yóm hlau Musis.
Deng hol tngón ye kô yóm nô lemen yóm tô lolò ye yó? 22 Bè yóm hlau
yó, wen tulónen gbak ebè yó kem lewu ngà Abraham logi. Yóm sotuhen,
ngaen bè yóm tehe libun heseken. Ne yóm sotuhen, ngaen bè yóm
yehenen là hesek du. 23 Bè yóm kun keblutut yóm libun hesek, laen
dù gónón stólóng se bè yó du kem dumu libun mlutut. Okóm yóm kun
keblutut yóm libun là hesek du, tódô lemwót bè yóm fasad Dwata ke
Abraham.

24 Ni kem lewu libun ni, sal wen henléden. Yó henléden, duhen yóm
lewu kesfasad nmò Dwata mò lan tau hloni ebéléen. Yóm libun hesek
boluyen Hagar, hono hesek yó kem kun ngà. Yó henléden yóm Hagar,
duhen yóm hlau tehe blay Dwata ke Musis bè bulul Sinay. 25 Nim Hagar
ni, bud henléden yóm bulul Sinay bè benwu Arabya. Ne sotu bud
henléden, duhen Jirusalim ne yóm kdéen tau nô lemen gel lemolò yóm
hlau Musis, yóm hlau gónó le ghesek. 26 Okóm yóm libun là hesek du,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

boluyen Sara. Yó kun henléd, duhen yóm lomi Jirusalim. Hol lómón ke
du se yóm yê tekuy kem tau hemtahu. 27Wen monen bè Sulat Dwata gbak
ebè Sara, yó monen,

"Holi hligal dé, libun atil.
Baluen ke là deng gnómem du yóm kkuleng ngà,
holi hngawê dé.
Anien ke deng tnagaken uu yóm tuha logihem,
kaem bud semfulék ebéléem he.
Ne mom dê he kóm ngà
senta yóm libun là tnagak yehenen du."[f]

28Duhen yó, kem dumuhu setwoli, deng tekuy baling ngà Dwata ne
lemwót bè yóm deng kdohò yóm tehe fasad Dwata. Deng tekuy hol mkél
bè Isak, yóm ngà Sara, yóm ngà lemwót bè fasad Dwata ke Abraham.
29Bè yóm kdaw yó, yóm ngà twogu boluyen Ismaél, yóm ngà lemwót
bè kesyehen tau, gel hensideken yóm twolihen boluyen Isak, yóm ngà
lemwót bè Tulus Dwata. Efet nim kmoen ni, senged se kmoen.

30Okóm wen monen bè Sulat Dwata, yó monen, "Hdó ye ne yóm
libun hesek, hmung ye du ngaen. Abay se là knóónen ke du tles mogot
du yóm kun nogot maen. Yake yó dém ngaen bè yóm libun là hesek du
bud temles du."[g] 31Duhen yó, kem dumuhu setwoli, yóm kdê tekuy deng
hemtahu bè Krays, hol lómón ke tekuy se yóm kun ngà yóm libun là
hesek du. Là kô tekuy ngà yóm libun hesek.

Ten-gama ye anì laen dù gónó ye ghesek

5 1Là bud tekuy ghesek du ne yóm hlau Musis, abay se deng lenwà
Krays tekuy. Yó gónóm mon, hol tekuy hebegel anì là bud tekuy
ghesek du yóm hlau yó.

2Hnungol ye dé, ou se Pol mon du nim ni. Ke htulì ye mò tô lan ye anì
tedeng kton Dwata kuy, laen kô dù muhen bélê ye ilóu yóm katay Krays.
3Bud nulitu bélê ye yóm monu yó koni. Ke wen tau tô htulì anì tedeng
kton Dwata du, là kóen hyu ke là tódô gotu loloen du yóm kdéen hlau.
4Ke wen bélê ye, ke tô hlanen bè kloloen yóm hlau Musis gónón tedeng
kton Dwata du, deng mom senkóhen knóen bè Krays. Ne là gomongen bè
yóm kun tóbóng Dwata.

5Okóm bélê tekuy du, són ken-gel nawa tekuy yóm nmò Dwata bélê
tekuy mò gónón tedeng ktonen tekuy. Kun kfasang yóm Tulus Dwata mò
du nim ni, hlanen bè yóm kehtahu tekuy. Ne yó se yóm tendo nangat
tekuy. 6Ke deng me ssotu bè Krays Jisas, laen kô muhen bélê me kum
yóm htulì. Senged se ke wen, duhen ke là. Yó dé bong muhen bè Dwata,
ke deng hol gfan bè yóm kesbong me nawa yóm kehtahu me.

---

[f] **4:27** Isaya 54:1 [g] **4:30** Tekang Kbuten 21:10

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Tehe tey tedeng klolò ye ke Krays. Tau du se hemseng kuy anì là bud
lolò ye du yóm ktahuhen? Tedu se aluhen kuy du yóm tau yó? 8 Là kóen
na a lemwót bè Dwata, abay se du deng tehe tmaba kuy ebéléen. 9 Yóm
tolok sekban yó, lómón yóm gel mon le, “Ke wen ken bali, ke bolem bè
yóm ken lomi, baluen ke tek udì, tódô gotu bali yóm kdéen.” 10 Okóm bélê
ye kuy, tolo mgel nawahu kuy. Lemwót bè yóm deng kessotu tekuy bè
yóm gónó tekuy mogot, tódô tngónu là kô glolò ye du yóm tolok sekban
yó. Nô kihu ne yóm tau sembeweg kuy bè yó, Dwata he tmafak du.
11 Ke béléu dou, kem dumuhu setwoli, ke tahu se yóm gel mon le gel
hlolou yó kem tau yóm hlau bè kehtulì, moen se du ke gel hensidek le
ou yó kem dumuhu Ju? Ke tahu se yóm mon le yó, là kô lenbut le dou,
baluen ke homong toloku yóm katay Krays bè kros. 12 Yó kem tmolok
sekban yó, yake bê le dog hensawang yóm alì óyô le mò du yóm kehtulì
yó. Hyu ke tódô hlós knafun le knô le ne.
13 Bélê ye kuy, kem dumuhu setwoli, deng tnaba Dwata yu ebéléen
anì là bud ye ghesek du ne yó kem hlau Musis. Okóm baluen ke là bud
ye ghesek du, hol bê ye abay tódô nmung yóm sidek knóyô lówó ye. Yó
dé tles nmò ye, tnóbóng ye kem dumu ye lemwót bè kesbong ye nawa.
14 Abay se yóm kdê hlau Musis yó, kaem gotu glolò tekuy lu ke lolò tekuy
yóm sotuhen, yóm monen, “Hol kenbong nawahem kem dumuhem tau
lómón kbong nawahem yóm kóm knô.”[h] 15 Okóm ke lómón knawa ógóf
lem bnes yóm tendo nô bélê ye, ke sónmò ye sfatay ne sefdes, hol ten-
gama ye, déke gotu ye seglà.

Khalak tekuy bè yóm Tulus Dwata

16 Yó hol monu mò kuy, yake hol ye halak dé bè Tulus Dwata. Ke yó se
nmò ye, là kô bud bninguy ye du yó kem sidek knóyô lówó ye. 17 Abay
se yóm sidek knóyô lówó tau, kenbéen yóm kun kóyô yóm Tulus Dwata.
Dalang se yóm Tulus Dwata, kenbéen yóm sidek knóyô lówó tau. Kaem
sfohon le yóm lewu le yó. Yó gónóm mon, ke halak kuy bè Tulus Dwata,
là kô gmò tekuy du ne yóm knóyô lówó tekuy yó. 18 Ke Tulus Dwata se fen
malak tekuy, là bud tekuy ghesek du ne yóm hlau Musis.
19 Tey dilô yó kem tau ke són yóm kul knóyô gónó le gel galak. Sal le
gel mò samuk, ne là mólós kehedem le, ne dê nmò le yóm gónó le hemyak
knô. 20 Ne lel le hemtahu bè dwata kéng, ne tey ksalig le bè imò le. Sónmò
le sfohon ne sfatay. Gel le sélés nawa ne sefebut, ne tey dê sen-galu nawa
le. Tey alì mahil mesgólól kehedem le. 21 Yó mò kul, gel le mófô. Ne tey gel
kehlengel le, segdófón honohen lu. Bong dê he dumuhen gel nmò le lómón
ni kem ni. Bud nulitu bélê ye yóm deng tehe eles tulónu kuy. Yó kem tau
gel mò du ni kem ni, là kô le na a gmung bè yóm tau nogot Dwata.

---

h **5:14** Hlolò 19:18

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Okóm ke tendo tekuy halak bè Tulus Dwata, wen bunguhen. Yó
bunguhen, duhen yóm kesbong nawa, ne yóm kligal, ne yóm kenek nawa,
ne yóm kanay nawa, ne yóm kganag nawa, ne yóm kehyu kmò, ne yóm
kteneb nawa, 23 ne yóm khulung heglaan, ne khulung mafas nawa. Ke deng
gotu glolò tekuy ni kem ni, laen kô dù gulé tekuy du yó kem hlau Musis.
24 Yó kem tau deng nfun Krays Jisas, gotu kenbê le mò du yóm kdê
sidek knóyô lówó tau. 25 Deng wen ne yóm lomi klowil blayen tekuy yóm
Tulus Dwata. Yake du dé yóm hol malak tekuy. 26 Hol béen tlek wen hton
salù, ne bê tekuy abay gel heklit kem dumu tekuy, ne hol bê tekuy abay
sélés nawa.

Kestóbóng

6 1 Ó kem dumuhu setwoli, ke wen ton ye sotu bè yó kem kuy dumu
hemtahu wen gónón btang bè kloloen ke Dwata, hol hen-ganag ye
nawa ye tmóbóng du, yu kem tau gulit kloloen du yóm Tulus Dwata, anì
mulék hyu se kun. Okóm eles ten-gama ye, kô wen gónó ye gsindil se
kuy. 2 Hol tnóbóng ye kem dumu ye ke wen alì blat bélê le se kul. Ke yó se
nmò ye, deng glolò ye ne yóm kun hlau Krays. 3 Ke yó hendem yóm sotu
tau hono hyu yóm gel nmoen, olohen mom tmundug knóen yóm tau yó.
4 Yake ket tau dé hol hemklol du yóm kun kmò. Ke hyu, baling gsengel
nawahen gemnóm du, là bud hegetahen du yóm kun nmò bè yóm nmò yó
kem dumuhen. 5 Kaem ket tau se smolu du yóm kun nmò.
6 Sotuhen, ke wen tau tmolok udél Dwata bélê ye, bong knóón ke gel
benlay ye ke gel wen ton ye.
7 Bê ye hegsukat knô ye. Laen kô dù tau gemsukat ke Dwata. Yóm tau
ke wen huluhen, yó se nutahen. 8 Bud lómón yó se yóm nmò tekuy. Ke
tódô loloen kun knóyô yóm tau, angat gutahen hatay laen dù sónen.
Okóm ke loloen yóm kun kóyô yóm Tulus Dwata, angat gutahen klowil
laen dù sónen. 9 Duhen yó, bê tekuy abay htakas mò du yóm hyu, abay se
angat wen tey guta tekuy du ke là htakas tekuy. 10 Yó gónóm mon, ke wen
lan tekuy tmóbóng kem dumu tekuy, hol tnóbóng tekuy lu, sélétem mon
bè yóm hol dumu tekuy hemtahu.

Bê le abay kenmón yó kem tau tmolok sekban

11 Dou lan tdok smulat du nim sfuhen ni. Hnénég ye dé yóm tey kebang
lanu smulat. 12 Yó kem tau tendo mubug kuy lemolò du yóm hlau bè logi,
yó se yó kem tau olo le beyen heklabak ne hton salù bè yó kem dumu le.
Abay se ke són yó tô tolok le yóm katay Krays bè kros, ke là hmung le
du yóm hlau bè logi yó, angat wen gónó le hemsidek kul yó kem dumu
le Ju. 13 Yó kem tau yó, tey klolò le du yóm htulì, okóm là kô na le e gotu
glolò du kdê yó kem dumu hlau. Yó gónó le alì mgoy kuy anì wen gónó le
megsalù bè kem dumu le Ju ke deng glolò ye yóm kul tolok.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Okóm béléu dou, tek sotu yóm saluu, són yóm katay Jisas Krays
bè kros yóm gónó tekuy mogot. Lemwót bè yóm katayen yó, là kô bud
gwiten dou ne yóm dê kenbeyen talak tonok ne là kóe bud gfét du snéen.
15 Laen kô muhen yóm tnulì duhen ke là tnulì du. Yó dé hol bong muhen
bè Dwata ke deng nô bélê tekuy yóm lomi klowil lemwót béléen. 16 Yó
kem tau lemolò du yóm monu yó koni, Dwata he hol tendo henek nawa
le ne hol kmodu kul. Là olon lu du, yake gotu le gomong lemen snéen kul
kdê yó kem kun tau Dwata.

17 Ni se mò sónu du, hol béen abay wen tau bud tô hemkéng du yóm
kehmò Jisas du do nim nmou ni. Hnénég ye ni dé lówóhu, deng hono
lekes halì. Ni se ilô yóm deng kimónu du yóm gel dók Jisas do.

18 Yó ne kóó, kem dumuhu setwoli. Yó hem gónó tekuy mogot Jisas
Krays hol tendo tmóbóng kuy se kuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sulat Pol Ebè Yó Kem Tau Hemtahu Bè Syudad Ifisus

Mò gna senfala

Nim Ifisus ni, syudad bong bè kilil mohin. Tey tótól, abay se mteg bè yó yóm gónô yóm dwata kéng hentahu yó kem tau bè klamangen Asya, boluyen Artimis. Deng tlu halay Pol tehe nô bè yó tmolok Udél Dwata, ne tey tilob kesetngón le Pol yó kem tau deng hemtahu bè yó.

Bè yóm ksulat Pol du nim sulat ni, tolo geblanggù bè Rom, nangaten yóm kkukum le du. Là olon bè yó kem tau hemtahu bè Ifisus gónó Pol e hemwit du nim sulaten ni, gotu homongen snéen yó kem tau hemtahu bè yó kem dumu benwu hmilol bè yó.

Yó hol tulónen kul, duhen yóm deng kessotu yóm kdéen tau hemtahu bè Jisas Krays bè klamangen benwu, ne Jisas se yóm hol gónó le mogot. Bud hlauhen kul snéen yóm kmò kwit le ktau le bè yóm deng kbaling le tau hemtahu.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-2*) Yóm gna mon Pol
(*1:3–3:21*) Krays yóm gónó le mogot yóm kdéen tau hemtahu bè klamangen benwu
(*4:1–6:20*) Yóm lomi klowil blay Dwata yó kem tau hemtahu bè Krays
(*6:21-24*) Són udél Pol ebélê le

---

1 [1]Ou Pol gónóhen lemwót nim sulat ni. Hol lemwót bè kun kóyô Dwata yóm kbalingu tau gel hógów Krays Jisas.

Nim sulat ni, hwitu ebélê ye yu kem kun tau Dwata bè Ifisus, yu kem tau deng ssotu bè Krays Jisas, kem tau là kóen monol nawa le ebéléen.

[2]Yó hem Dwata, yóm Mà tekuy, dalang se yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays, tendo tmóbóng kuy ne tendo henek nawa ye.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm tóbóng Dwata hlanen bè Krays

3 Hol tendo gel dóyón tekuy dé Dwata. Du se kun Dwata ne kun Mà
yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays. Lemwót bè yóm deng kessotu tekuy
bè Krays, yó gónón alì tmóbóng tekuy, botong blayen tekuy kdê yó kem
hyu lemwót gu bè longit. 4 Gu laan Dwata là deng dmimun du he yóm
benwu, deng kem gegna ne yóm kéléken tekuy mò kun tau, hlanen bè
yóm deng kessotu tekuy bè Krays. Yó gónón mélék tekuy anì henbalingen
tekuy kem tau mólós, kem tau laen dù belenen bè ktonen tekuy. 5 Lemwót
bè yóm kbong nawahen tekuy Dwata, deng kem tehe eles gegna ne
kehedemen du yóm kngaen tekuy hlanen bè Jisas Krays. Tey kligalen bè
yóm kngaen tekuy yó, hol lemwót bè kun kóyô yóm kmoen du.
6 Hol dóyón tekuy dé Dwata lemwót bè yóm tey któbóngen tekuy
hlanen bè Krays, yóm hol kun Ngà kenbong nawa. Yóm tóbóng yó, là kô
benli du. 7 Lemwót bè yóm tehe fen katay Krays bélê tekuy, yó se gónó
Dwata lemwà tekuy, duhen yó se yóm kmò kehlifóten yóm salà tekuy. Tey
bong yóm któbóngen tekuy yó. 8 Là kô gbek tekuy hmingón du kbongen
yóm tóbóng yó. Lelen bemlay du tekuy he yóm khulung hedem anì gbek
te gmileb du yóm kun nmò.
9 Lemwót bè kun kóyô deng heglileben tekuy ne yóm tehe atul bunihen.
Yóm atulen yó, deng eles hendemen yóm kehlanen du bè Krays. 10 Yó
atulen, duhen yóm gotu kessotuhen gónó le kmulu yó kem kentihen nô bè
longit ne kentihen nô te tonok. Ne yó gónó le mogot, duhen Krays. Gotu
nmoen nim atulen ni sok deng hto yóm butengen mò du. 11 Bè kdéen nmò
Dwata, sal lemwót bè kun kmò kehedem du ne bè kun katul du. Deng
néléken tekuy mò kun tau hlanen bè yóm deng kessotu tekuy bè Krays,
yakà yó du hol kóyóen bélê tekuy. Tódô lemwót bè hol kbuten kehedemen
mò du ni kem ni. 12 Duhen yó, bélê me kum kem tau hol tanay hemdón ke
Krays, yake mi dé gónó Dwata megdóyón lemwót bè kun kehyu. 13 Senged
se kuy, deng ye baling kem kun tau Dwata lemwót bè yóm kungol ye du
yóm tahu tulón, duhen yóm Tulón Hyu gónó ye temngón du yóm lan ye
gewà gu lem hatay. Deng ye hemtahu bè Krays, ne yó gónó Dwata hemsù
du bélê ye yóm kun Tulus tehe fasaden tekuy mò ilô yóm deng kfunen
tekuy. 14 Lemwót bè yóm knóen bélê tekuy yóm Tulus Dwata, yó gónó
tekuy temngón du dohò kguta tekuy du yó kem tehe fasad Dwata bè yó
kem kun tau, ne dohò snéen yóm hol tahu kehewaen tekuy. Yó gónóm
mon, hol gel dóyón tekuy dé yóm tey kehyuhen yóm kut Dwata.

Kni Pol bè Dwata

15 Duhen yó, lemwót bè yóm deng kungolu du yóm kbegel yóm kehtahu
ye bè Jisas, yóm gónó tekuy mogot ne yóm alì kbong nawa ye yóm kdê
kun tau Dwata, 16 tey bong se yóm dou kdóyón ke Dwata lemwót bélê

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye, ne sónmou gel mutóm kuy bè yóm gel knihu béléen. 17Gele mni bè
yóm Dwata alì mfasang, yóm mà Jisas Krays yóm gónó tekuy mogot. Gel
hnihu béléen anì blayen kuy yóm kun Tulus mò gónó ye baling hulung
hedem, ne mò hegfan du bélê ye yóm kun kmò Dwata anì hol temnù
ketngón ye du. 18Hol hnihu bè Dwata anì hlayagen lem hendem ye anì
glileb ye yóm kwen tey hendón nefet nawa ye, yó se yóm tehe tabahen
kuy. Kóyóu ke hol glileb ye snéen yóm alì kehyuhen yóm deng fasaden
bè yó kem kun tau, 19ne yóm alì kegbeken tmóbóng tekuy kem tau
hemtahu béléen. Nim kegbek Dwata tmóbóng tekuy ni, ni se yóm tehe
hol kegbeken 20bè tum tehe kehlowilen ke Krays gu lem hatay, ne yóm
deng kehyónen du fi bè kwananen ditu bè longit. 21Són Krays gónó le
mogot yóm kdê deng wen hfogot Dwata kul, yó kem wen kwalis le ne
wen kfasang le ne wen glal le. Yóm boluy Krays, laen kô dumu boluy
tótól semnged du nim kmoen ni ne balù yóm elem hulihen kdaw. 22Deng
gotu hkamal Dwata ke Krays yóm kentihen. Ne du nmò Dwata mò hol
gónó mogot yóm kdéen yó kem tau hemtahu béléen. 23Ne yó kem tau
hemtahu, hono kem kun lówó Krays, ne Krays se hket du yóm kdéen.

Yóm lomi klowil blay Dwata ebè yó kem tau deng tehe golu elem hatay

2 1Yóm tehe yu ekni, lemwót bè yóm là kimón ye ke Dwata ne bè yóm
kwen sidek gel nmò ye, yó se gónó ye deng golu elem hatay laen dù
sónen. 2Bè yóm kdaw yó, tódô lolò ye yóm sidek kul gel nmò yó kem tau
là hemtahuhen bè Dwata. Tódô nimón ye Seitan, yóm gónó le kmulu yóm
kdéen mtulus gu talak kmawang. Bud du se yóm gel malak yó kem tau là
mimón ke Dwata. 3Bè ktahuhen, lómón yó se tehe kut kmò ekni yóm kdê
tekuy. Tódô nmung tekuy yóm knóyô tekuy. Balù kihu knóyô lówó tekuy
ne kenbeyen nawa tekuy, tódô nmò tekuy. Yó se gónó tekuy gomong bè
yóm kdéen tau deng golu elem tafak Dwata.

4Okóm yóm Dwata, tey kkoduhen tekuy, ne tey kbong nawahen
tekuy. 5Igò tekuy sem deng golu elem hatay lemwót bè yóm là kimón
tekuy, gloken tódô bud hlowil tekuy ebè yóm klowil laen dù tul sónen,
homongen tekuy bè yóm tehe le kehlowilen ke Krays gu lem hatay. Tódô
lemwót bè yóm kun tóbóng Dwata yóm kehewaen tekuy yó. 6Lemwót bè
yóm deng kessotu tekuy bè Krays Jisas, deng homong Dwata tekuy ne bè
yóm le klowilen du gu lem hatay, ne bud homongen tekuy snéen bè yóm
deng kehegetahen du ditu bè longit mò mogot klamangen. 7Yó gónón mò
du nim ni mò gónón hegfan du bè kdéen tau yóm tey któbóngen tekuy, ne
yóm tey nawahen ebélê tekuy hlanen bè Krays Jisas.

8-9Yakà lemwóten bè kun tóbóng Dwata yóm gónó tekuy gewà gu lem
hatay lan tekuy hemtahu bè Krays. Là kóen lemwót bè nmò tekuy gónó
tekuy gewà, kaem tódô lemwót bè yóm kun tóbóng Dwata. Laen kô bang
gónó tekuy hegmón du nim ni. 10Yakà Dwata du yóm deng hmomi tekuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ne lemwót bè yóm deng kessotu tekuy ke Krays Jisas, deng henbalingen tekuy ne tau mò du yóm hyu. Ne yóm hyu gel nmò tekuy ni kmoen ni, deng tehe eles kem hendem Dwata ne ekni yóm kmò tekuy du.

Kessotu tekuy bè Krays

11 Yu kem tau là Ju le, bê ye klifót yóm tehe kuy kmò ekni. Là kô ye semfu bè kem tau Ju se kuy, ne gel taba le kuy kem tau là tnulì.[a] Tey kehegmón le du yóm deng ktulì le yó, igoen tek olon mlan te kulit kmò le du, là kóen mlan bè but blutut le. 12 Bè yóm kdaw yó, tey ye mayuk bè Krays. Tólóng ye tau se kuy, là gomong ye bè yó kem tau tehe nélék Dwata mò hol kun tau. Ne laen kô dù kuy du yó kem tehe fasad Dwata kul. Olo ye kem beyen tau nô talak tonok yó dum kuy. Laen kô dù hendón nefet nawa ye, abay se là kô deng tngón ye ke Dwata. 13 Okóm nim kmoen ni, tey bong stólóng. Lemwót bè yóm kessotu ye bè Krays Jisas, là kô ye bud glayuk bè Dwata ne, deng ye hol moni béléen lemwót bè tum litô gamà Krays bè yóm tehe katayen.

14 Yakà du yóm fen semfyu tekuy kem tau Ju ne kem tau là Ju le, ne sensotuhen tekuy. Bè yóm katayen bè kros, deng gónón gembà du yóm seng gónó tekuy tehe sfohon. 15 Gotu kóhen yóm tey dê lolò me mi kem tau Ju anì baling tekuy ssotu, balù yóm kestólóng tekuy tau. Là bud tekuy sfohon ne. 16 Bè yóm tehe le katay Krays bè kros, yó se gónón gesón yóm tehe kesfohon tekuy. Ne lemwót bè yóm katayen yó, deng gotu sensotuhen tekuy, balù yóm kestólóng kbut ktau tekuy, ne gotu niten tekuy mulék ebè Dwata. 17 Duhen yó, yó gónón sut Krays anì hetngónen tekuy yóm Tulón Hyu mò lan tekuy mit sefyu ebè Dwata. Hetngónen kuy yu kem tau là Ju le, kem tau tehe mayuk bè Dwata. Bud hetngónen kum mi kem tau Ju, kem tau tehe moni béléen. 18 Lemwót bè yóm deng nmò Krays gónón wen lan tekuy hloni ebè Dwata yóm kdê tekuy, kem tau Ju ne kem tau là Ju le. Yóm kehloni tekuy ebéléen yó, hlanen bè yóm Tulus Dwata deng suen bélê tekuy.

19 Yó gónóm mon, bélê ye kuy yu kem tau là Ju le, là bud ye tólóng tau ne nim kmoen ni, deng ye gotu baling sdumu bè yó kem tau nogot Dwata, ne deng ye baling kem kun fes lówó Dwata snéen. 20 Bè yóm deng kehtahu ye, lómón ke deng ye baling ngom bè yóm gónô hdà Dwata. Yó heheken yóm gónô yó, duhen yó kem aposol[b] ne yó kem tehe tugoden. Bede yó hol tud blóngónen, duhen Krays Jisas. 21 Lemwót bè yóm tud blóngónen, yó gónón hol mbegel yóm gónô yó. Ngangen ne efet gónô knóón mò gónóhen nô yóm gónó tekuy mogot. 22 Lemwót bè yóm deng kessotu ye béléen, yó se gónó

---

[a] **2:11** Yóm ktulì le yó kem ngà logi yó kem Ju mò ilô yóm kfun Dwata kul. [b] **2:20** Boluy yó kem sfolò lewu tau tehe nélék Jisas mò hógówen mit yóm kun tulón. Kogol yóm katay Jisas, hegfan bè Pol yóm sotu bud néléken mò hógówen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye baling ngom bè nim gónô monu ni. Tódô ye gomong bè yó kem dumu ngomen efet tekuy baling gónô gónóhen nô Dwata, hlanen bè yóm kun Tulus deng nô bélê tekuy.

Yóm nmò Pol lem blóng yó kem tau là Ju le

3 1 Yó gónóm mon, tey gel knihu bélê ye bè Dwata. Ou se Pol, yóm tau geblanggù lanu gel lemolò ke Krays Jisas, ne lanu gel tmolok lem blóng ye yu kem tau là Ju le. 2 Déke deng gungol ye ne yóm deng ksigang Dwata du tahu nim nmò ni mò gónóhen tmóbóng kuy. 3 Deng hegfan Dwata béléu ne nim atul tehe bunihen bè kem tau gnan ekni, ne deng hol heglileben béléu se. Ni se koni yóm deng snulatu, bede là tahaen. 4 Ke senfala ye, tngón ye snéen kuy yóm deng glilebu gbak ebè Krays, yóm tehe buni Dwata ekni. 5 Tehe yu ekni, là kô tngón kem tau gnan du yóm bunihen yó. Okóm nim kmoen ni, deng hegfan Dwata bè yó kem aposol ne bè yó kem tau gel tugoden, hlanen bè Tulusen.

6 Ni se hol lemen yóm tehe bunihen yó, duhen yóm kehlan Dwata du bè yóm Tulón Hyu yóm khomongen kuy yu kem tau là Juhen bè yó kem hyu blayen bè yó kem Ju. Deng ye tahu baling kun fes lówó Dwata snéen kuy, ne wen kuy du snéen yóm tehe fasad Dwata bè yó kem Ju hlanen bè Krays Jisas. 7 Béléu do, deng henbaling Dwata ou sotu tóbóng lówóhen mò mit yóm Tulón Hyu. Lemwót bè yóm kenhulung blayen dou, yó gónón smigang du tahu yóm Tulón Hyu monu ni koni, hlanen bè yóm tey kfasangen béléu.

8 Ou se yóm hol glaan bè yóm kdéen tau Dwata, okóm deng mom sigang Dwata tahu nim tey hyu hmoen dou ni, duhen yóm kwitu du elem blóng yó kem tau là Ju le. Yó hol lemen nim Tulón Hyu ni, duhen yóm tey kehyuhen yóm tóbóng Krays, yóm kehyu là gbek tekuy hmingón du. 9 Bud sigangen tahu snéen yóm kmò kwit Dwata du yóm tehe atul bunihen ekni. Deng tehe bunihen nim ni lemwót bè hol kbuten, yó se kun kmò kehlan du Dwata, yóm tehe dmimun yóm kentihen.

10 Okóm ni kmoen ni, hegfanen yóm tehe bunihen, hlanen bè yó kem tau hemtahu bè Krays, anì hol gfan bè kdéen mfasang wen glalen ditu bè longit yóm tey khulungen hedem Dwata bè kdê nmoen. 11 Yóm nmò Dwata yó, deng eles hendemen ne ekni lemwót bè hol tekang kbuten, ne tódô hlanen bè yóm gónó tekuy mogot Krays Jisas.

12 Lemwót bè yóm deng kessotu tekuy bè Krays ne bè yóm kehtahu tekuy béléen, là bud tekuy likò ne hloni ebè Dwata ni kmoen ni, deng tey mgel nawa tekuy du ne yóm któbóngen tekuy. 13 Duhen yó, hol bê ye mom kenblat nawa nim fen keglayamu bélê ye ni. Hono bè kuy kehyu se ni kem ni.

Yóm kbong nawa Krays yó kem tau

14 Duhen yó, botonge mtud bukol bè solu yóm Mà tekuy. 15 Du se gónó le menmà yóm kdéen tau hemtahu deng nô bè longit dalang se yó kem

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tolo nô te tonok. 16 Lemwót bè yóm tey kegbek Dwata tmóbóng tekuy,
yó hol hnihu béléen anì tendo ten-gelen nawa ye hlanen bè kun kfasang
yóm kun Tulus deng nô bélê ye. 17 Ne sotu hnihu anì hol tendo nô bélê ye
Krays lemwót bè yóm ksalig ye béléen. Bud hnihu snéen anì hol mbegel
kdolilen yóm ketngón ye du yóm tey kbong nawa Dwata, 18 anì hol glileb
ye snéen yóm kbong nawa Krays tekuy yóm kdê tekuy kem kun tau
Dwata. Yóm nawahen tekuy yó, udì tonok ne longit. 19 Kóyóu ke hol gnóm
ye yóm tey kbong nawahen kuy. Ewenem yóm nawahen tekuy yó, là kô
hol glileb tekuy du yóm mò kmoen. Ke deng tahu gnóm tekuy nim ni, hol
lómón ke deng tekuy skél bè yóm kun kmò Dwata.

20 Duhen yó, hol gel dóyón tekuy dé Dwata, lemwót bè yóm alì
kegbeken bélê tekuy, tey bong he yóm kun kegbek tmóbóng tekuy senta
yóm gel hni tekuy béléen, ne senta yóm gel hendem tekuy snéen. 21 Yake
hol megdóyón dé Dwata lemwót bélê tekuy kem tau hemtahu béléen, ne
bud megdóyón snéen lemwót bè Krays Jisas. Yóm kegdóyónen yó, yake
béen abay wen sónen.

Kessotu yó kem tau hemtahu

4 1 Duhen ni, wen hlolou kuy, ou se yóm tau deng geblanggù lanu mò
du yóm hmoen dou yóm gónó tekuy mogot. Bê kwit ye ktau ye, hol
nmò ye sen yóm nmò seklóón ebè yó kem tau deng tnaba Dwata. 2 Hol
dnalang ye dé yóm keheglaan ne yóm kganag nawa ne yóm khanay nawa.
Hol hegfan ye yóm kesbong ye nawa bè yóm gel kessadat ye. 3 Hotu ye
gel ye anì laen dù sembeweg du yóm kessotu nawa deng blayen kuy yóm
Tulus Dwata. Hol tendo nmò ye sen yóm gónón wen kenek nawa ye.

4 Tekuy kem tau hemtahu, hol lómón ke deng ssotu lówó tekuy. Tek
sotu snéen yóm Tulus Dwata. Ne tek sotu se yóm hol hendón nefet nawa
tekuy, duhen yóm deng taba Dwata tekuy. 5 Tek sotu se yóm gónó tekuy
mogot, ne tek sotu yóm hentahu tekuy, ne tek sotu se yóm gónó tekuy
hbabtays. 6 Tek sotu se yóm Dwata, yóm hol Mà yóm kdéen tau hemtahu,
ne béléen se gónó tekuy mogot. Sal gel wen hmoen kut yóm kdê tekuy, ne
bélê tekuy se hol gónóhen nô. 7 Yóm kdê tekuy, sal wen kenhulung blay
Krays tekuy yóm ket tekuy na sotu. Yóm blayen tekuy yó, tódô lemwót bè
yóm kun kóyô bélê tekuy. 8 Lómón yóm tehe monen bè Sulat Dwata, yóm
monen,

> “Bè yóm tehe khawayen etta bè yóm gónón hol geta,
> gotu nwiten yó kem tey tau wen negefen.
> Ne bè yó kem kun tau, wen kenhulung blayen kul.”[c]

9 Na, tedu se koni hol lanen yóm monen “haway etta” yó? Yó lanen, deng
tehe lemwót gu tta ne mógów edini talak tonok. 10 Ne yóm tehe lemwót

---

[c] **4:8** Lingón 68:18

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gu tta, bud du se yóm bud haway etta bè tum hol gónón geta sentu longit. Yó gónóm mon, tódô klamangen ne gónóhen nô.

11 Bud du se koni gónón e gbak yóm tulón le yóm “kwen kenhulung blayen bè yó kem tauhen.” Wen se kem tau néléken mò aposol. Ne tólóng se tau néléken mò tugoden. Tólóng se gel hógówen mò tmolok bè yó kem tau là dengen hemtahu he. Bud tólóng se tau néléken mò malak yó kem tau hemtahu ne mò fen gel tmolok kul. 12 Yó gónó Krays mò du nim ni anì kdê tekuy kem tau Dwata, gbek tekuy mò du yóm hmoen kut, ne anì sónmoen temnù yóm kehtahu tekuy yóm kdê tekuy deng baling kun lówó Krays. 13 Yó hol nefeten nim ni, baling tekuy ssotu bè yóm kehtahu tekuy ne bè yóm ketngón tekuy du yóm Ngà Dwata. Ngangen ne efet tekuy baling gulit, efet gsenged tekuy yóm hol kun kmò Krays.

14 Ke deng tekuy gulit, là bud tekuy mkél bè knawa ngà ne, gel le mahil gmung. Lemwót bè kgulit tekuy, là mahil tekuy gmung bè yó kem tau tmolok sekban. Gel nit le hetlas yó kem tau lemwót bè yóm khulung le smukat. 15 Okóm tólóng se bélê tekuy. Lemwót bè yóm kesbong tekuy nawa, yake hol tulón tekuy yóm ktahuhen. Ngangen efet gulit tekuy yóm kun kmò knawa Krays, yóm gónó tekuy kmulu. 16 Lemwót bè yóm kalaken tekuy yóm kdê tekuy mò lówóhen, yó se gónón hol ssotu nawa tekuy mò du yóm kun nmò. Ne hlós baling setgel yóm lówóhen lemwót bè yóm kestóbóng tekuy. Ke tilob kmò tekuy du yóm hmoen tekuy yóm ket tekuy na sotu, tendo lemnok yóm lówóhen yó, ne baling mbegel lemwót bè yóm kesbong tekuy nawa.

Yóm lomi klowil lemwót bè Krays

17 Ni eles hetgamahu kuy hlanu bè boluy yóm gónó tekuy mogot. Bê ye abay bud nmò yóm kul gel nmò yó kem tau là tngón le ke Dwata. Yóm kul kehedem yó, laen kô gónón e kól. 18 Tódô kmifu lem hendem le. Laen kô dù kul du yóm lomi klowil deng blay Dwata. Là kô tngón le du yóm ktahuhen, abay se deng hgel le kulu le. 19 Là kô wen yak le mò du yóm sidek. Tódô henlel le mò du yó kem dê ukô le. Là kô bud wen afasen yóm kul knóyô lówó.

20 Okóm kuy, là kô yó du yóm deng dnalang ye lemwót bè kun kmò Krays. 21 Deng gel gungol ye yóm kun kmò, ne lemwót bè yóm deng klolò ye du, deng tolok le kuy yóm hol ktahuhen lemwót bè Jisas. 22 Yó gónóm mon, hol kó ye dé yóm gna nmò ye tganay, yóm gel mit kuy mò sidek. Yóm nmò ye yó, megtondo ye du, mom hensideken knô ye. 23 Heflomi ye ke Dwata dé yóm knawa ye ne yóm kmò kehedem ye. 24 Hol nmò ye dé yóm nmò segtón bè yóm lomi klowil ye, yóm klowil heskél Dwata bè yóm kun kmò. Yó gónón gfan yóm lomi klowil ye, duhen yóm ktedeng nawa ye ne yóm klaen dù belenen sidek yóm gel nmò ye.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 Duhen yó, hol bê tekuy abay bud mò kéng sen. Tódô gel tulón tekuy
yóm ktahuhen bè kem dumu tekuy hemtahu,[d] abay se deng kuy ssotu bè
kun lówó Krays. 26 Ke wen lenbut ye, ten-gama ye anì là gwiten kuy mò
salà.[e] Bê ye hkól bè kesdef kdaw yóm kebut ye, 27 déke yó sotu lan Seitan
ebélê ye.
28 Yóm tau tehe gel mnagaw, hol tenfloken yóm knagawen yó, béen bud
nmò. Tódô hol hteneb mò nmò dé anì wen gónón ma klowilen, ne anì
wen lukasen mò blayen bè yó kem tau élél. 29 Béen sidek kbak tekuy. Són
yó dé olo mon tekuy yóm hyu, són yóm udél wen gónón gemtóbóng kem
dumu tekuy, yóm udél hol gemduf kul, mò gónó le dmalang. Yó dé olo
benkó tekuy yóm udél wen muhen bè yó kem tau hmungol tekuy.
30 Bê tekuy nmò gónón blat nawa yóm Tulus Dwata. Yó gónó Dwata
hemnô du bélê tekuy yóm Tulusen mò ilô yóm kfunen tekuy, ne yóm
kdohò yóm kehewaen tekuy elem hulin kdaw.
31 Gotu kó ye yóm ksidek knawa ye bè kem dumu ye, ne yóm sidek
knóyô lówó, ne yóm ksukeg nawa. Hol bê ye abay bud gel sefetê ne
semdekà. Kó ye lem hendem ye yóm kessutó nawa. 32 Yó tles nmò ye dé
yóm kehyu kmò ye ebè kem dumu ye, ne yóm keskodu ye. Hol ye gel
mahil seflifót, lómón yóm tehe kehlifót Dwata yóm kuy salà hlanen bè
Krays.

Kul kmò yó kem tau nô lem layag

5 1 Lemwót bè yóm deng kbaling ye kem ngà hol gónóhen nô nawa
Dwata, hol dnalang ye dé yóm kun kmò. 2 Yóm gel kmò ye bè kem
dumu ye, hol hewót ye bè yóm kesbong nawa. Henkna ye bè Krays dé bè
yóm kbong nawahen tekuy. Gloken tódô hamà yóm kun klowil bélê tekuy
mò dsuen ebè Dwata. Yóm dsuen yó, hol lómón ke yóm boo alì minggel
mbel ebè Dwata, ne tey gsengel nawahen du.
3 Lemwót bè yóm deng kbaling ye kun tau Dwata, là kóen hyu ke mò
ye samuk, duhen ke nmò ye yó kem dumu nmò gónó hemyak knô, duhen
ke seglom ye. Balù olo bè kestulón du yó kem yó, bê tekuy abay gbót du.
4 Ne là kóen knóón bè kun tau Dwata ke là mólós ksumóngen. Bê tekuy
nmò yóm kudél là madat, ne yóm hlowon sidek. Yake yóm udél gónón
megdóyón Dwata yóm gel btang bè sumóng tekuy. 5 Ni mò hol hendem
ye. Yóm tau gel mò samuk ne yóm tau gel hemyak knô, là kóen gomong
bè yó kem tau nogot Krays ne Dwata. Senged se yóm tau seglom, abay se
yóm gel sen-glomen, yó se henged dwatahen. 6 Bê ye abay hegsukat bè yó
kem tau gel smonol du yó kem monu yó koni. Lemwót bè yóm gel kmò le
du, gnóm le he yóm tey kebut Dwata kul yó kem tau là mimón du. 7 Hol
bê ye abay mung bélê le yó kem tau gel mò sidek yó. 8 Tehe yu ekni, deng

---

[d] **4:25** Sikaraya 8:16 [e] **4:26** Lingón 4:4

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gel nmò ye snéen kuy ni kem sidek ni, hol lómón ke tehe ye nô lem gónón kmifu. Okóm ni ne, deng ye baling kun tau yóm gónó tekuy mogot, lómón ke deng ye nô lem yóm gónón lemayag. Yó gónóm mon, nmò ye sen yóm nmò knóón bè yóm tau nô lem layag. 9 Wen tey bunguhen yóm deng knô tekuy lem layag yó, duhen yóm hyu kmò tekuy bè kem dumu tekuy, ne yóm ktedeng tekuy, ne yóm kimón tekuy du yóm ktahuhen.

10 Hol dnalang nmò ye yóm gónón hyu nawahen ebélê ye yóm gónó ye mogot. 11 Bê ye abay genbóy kul kmò yó kem tau tolo nô bè gónón kmifu, yakem wen se gónón e kól yóm nmò le yó. Hyu dé ke nwit tekuy lu elem yóm gónón lemayag. 12 Yóm nmò gel lenimun le yó kem tau yó, tey bong kenyak semtulón du. 13 Okóm ke deng le kól lem layag, yó he kegfanen bélê le ksideken yóm gel nmò le. 14 Okóm ke wen hlayag kul, yó se gónó le baling layag se kul. Tahu yóm gel mon le,

“Btiki ne, tau tungô.
Mowili dé, tau matay.
Wen Krays fen hlayag kóm.”

15 Duhen yó, hol gel tenngel ye kmò ye. Hol dnalang ye kmò yóm tau hulung hedem. Bê ye lolò kul kmò yó kem tau là hulungen hedem. 16 Tnana ye hemlel mò du yóm hyu nim igoen tolo wen kdaw ye mò du, abay se tey dê tau mò sidek ni kmoen ni. 17 Bê ye hungel dé. Hol hnebel ye yóm kóyóen bélê ye yóm gónó ye mogot. 18 Hol bê ye abay nmò yóm hlengel minum, yó se hemsidek klowil ye. Yó dé tles nmò ye, halak ye bè yóm Tulus Dwata. 19 Ke gel ye stulón, gel hmung ye dé yóm udél nô bè bok Lingón dalang se yó kem sngal Dwata. Senged se ke gel ye semngal ebè yóm gónó tekuy mogot, hol hmung ye snéen ni kem ni, mung du yóm gel kdóyón ye du. 20 Balù kihu sut bélê tekuy, hol tendo gel dóyón tekuy dé Dwata, yóm Mà tekuy, hlan tekuy bè boluy yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays.

Hlau bè yó kem tau syehen

21 Hol tekuy hfulung heglaan bè kem dumu tekuy lemwót bè kadat tekuy ke Krays. 22 Yu kem libun deng myehen, hol ye gel heglaan bè yó kem tuha logi ye, lómón se yóm keheglaan ye bè yóm gónó tekuy mogot. 23 Kaem yóm logi, du se kulu yóm tuha libunen. Lómón ke Krays, du se fen kulu yó kem hemtahu béléen, yó kem tau mò lówóhen, ne du se fen lemwà kul gu lem hatay. 24 Duhen yó, yake hol le heglaan bè tuha logi le yó kem libun, lómón yóm keheglaan le bè Krays yó kem tau hemtahu béléen.

25 Ne yu kem logi deng myehen, hol kenbong ye nawa yó kem kuy tuha libun, lómón yóm kbong nawa Krays yó kem hemtahu béléen. Gloken tódô hamà yóm kun klowil bélê le. 26 Yó gónón matay anì wen lanen hembaling tekuy tau Dwata. Hólósen tekuy hlanen bè udélen ne bè yóm kehbabtays

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tekuy, 27anì hol tahu minggel ktonen tekuy kem tau deng hemtahu béléen.
Bè ktonen tekuy, deng tekuy baling mólós, ne laen dù belen tekuy, bà
udì ke wen gónó tekuy là ket. 28Ne yó kem logi, hol kenbong le nawa yó
kem kul tuha libun, lómón se yóm kbong nawa le yóm kul knô. Yóm tau
ke kenbong nawahen yóm kun tuha libun, hol lómón ke kun knô yóm
kenbong nawahen. 29Laen kô dù tau se ke knutó nawahen yóm kun lówó,
kaem sónmoen hemken du ne semgifà du. Lómón yó se gel kmò kesgifà
Krays yó kem hemtahu béléen, 30yakà deng tekuy baling hol kun lówó.
31Hol lómón yóm deng monen bè Sulat Dwata bè yóm tau syehen, yóm
monen, “Yó gónóm mon, tódô tnagak yóm logi yóm maen ne yéen, ne
setnù le yóm kun tuha libun ne tódô le baling ssotu yóm lewu le.”[f] 32Yóm
kessotu lówó le yó, laen kô dù tau gembek tmulón du yóm hol lanen,
bede tngón tekuy yóm ktahuhen lemwót bè Sulat Dwata. Bè dou kehedem
du, henléden yóm deng kbaling le ssotu bè Krays yó kem tau hemtahu
béléen. 33Okóm gbak ebè yó kem tau syehen snéen. Ket logi, yake hol
kenbong nawahen yóm kun tuha libun, lómón se yó nem kbong nawahen
yóm kun knô. Ne yu kem libun, hol nadat ye yóm kuy tuha logi.

Hlau bè yó kem tau tuha ne bè kem ngà

6 1Ó kem ngà, lemwót bè yóm deng kehtahu ye, hol gel nimón ye
kem tuha ye, yakà ni du se yóm hol hyu bélê ye. 2-3Wen yóm hlau
Dwata gbak ebélê ye, ne ni se yóm hol tanay hlau wen fasad mung du.
Yó monen, “Hol nadatem maem ne yéem anì hyu kógów klowilem, ne anì
tahà ktauhem te tonok.”[g]
4Ne yu kem tuha, bê ye abay nmò yóm gónó le lembut yó kem ngà ye.
Okóm lemwót bè yóm deng kehtahu ye, hninggel ye hmau kul ne tmolok
kul.

Hlau ebè yó kem klifen ne yó kem mogot kul

5Ne yu kem tau klifen, hol gel nimón ye yó kem tau mfun kuy lemwót
bè yóm kadat ye kul. Hewót ye lem but blutut ye yóm kimón ye kul, hol
lómón se ke Krays yóm nimón ye. 6Bê ye olo hton du ta ke wen nmò ye
mò tô gónó le dmóyón kuy. Okóm hol hewót ye lem but blutut ye yóm
kmò ye du yóm kun kóyô Dwata, yakà tau ye klifen bè Krays. 7Hligal ye
dé bè yóm kmò ye nmò. Yakà bè kuy gónó mogot du yóm gónó ye mò du,
là kô són du bè tau. 8Hentulón ye nawa dé, ke hyu yóm nmò ye, bud hyu
snéen yóm ofol blayen kuy yóm gónó tekuy mogot, senged se ke tauhi
klifen duhen ke là.
9Dalang se kuy yu kem tau wen klifenen. Yake hol lómón yó koni yóm
kuy kmò ebè yó kem klifen ye. Bê ye bud gel henwó lu. Yakà tek sotu du

---

[f] **5:31** Tekang Kbuten 2:24 [g] **6:2,3** Kehewà 20:12

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gónó ye mogot, duhen yóm gónó tekuy mogot bè longit. Bè yóm angat kkukumen kuy, laen kô mtukul knihuhen bélê ye.

Yóm ngom sfatay blay Dwata

10 Ni se mò sónen yóm udélu ebélê ye. Hol hgel ye nawa ye lemwót bè yóm deng kessotu ye bè yóm gónó tekuy mogot, ne lemwót bè yóm tey kegbeken bélê ye. 11 Dikót ye dé yó kem ngom sfatay deng blay Dwata kuy anì laen dù gmò Seitan bélê ye bè yóm dê lanen tô smukat kuy. 12 Abay se là kô tau du yóm nit tekuy sfatay, okóm yóm dê mtulus gel dók Seitan gu te kmawang. Ne wen se kfasang le mkem yóm tey kkifuhen.

13 Yó gónóm mon, géhél dikót ye ne yó kem ngom sfatay deng blay Dwata kuy anì laen dù gmò Seitan bélê ye ke bangen muluk kuy. Bà nô kegen Seitan tô ma kuy, là kô ye na a ghudul.

14 Duhen yó, eles tekuy gel htifes dé. Yó henged hilet mget bè ówók tekuy, duhen yóm klaen dù kéng tekuy. Yó henged onit eles tendo gel lesek tekuy, duhen yóm ktedeng nawa tekuy. 15 Yó henged tlumfà tekuy, duhen yóm tendo gel ktulón tekuy yóm Tulón Hyu gónó tau mit sefyu ebè Dwata. 16 Ne yó henged klung eles tendo gel kitin tekuy, duhen yóm kehtahu tekuy bè Dwata. Lemwót bè nim klung tekuy ni, là kóen tódô bélê tekuy yóm kdê hanak mofi gel gtì Seitan tekuy. 17 Yó henged sloung tók eles tendo gel sudù tekuy, duhen yóm deng kegewà tekuy. Ne yó kfilan blayen tekuy yóm Tulus Dwata, duhen yóm Udél Dwata. 18 Bè kdê ni kem ni koni, hol hmung ye du yóm gel kni ye bè Dwata, tódô henlel ye htóbóng béléen. Balù kihu sut bélê ye, hol ye gel mni bè Dwata, halak ye bè Tulusen. Yó gónóm mon, bê ye hlingay, ne hol bê ye abay htakas. Bè yóm gel kni ye, gel homong ye yóm kdéen tau Dwata.

19 Ne hol gel utóm ye ou snéen bè yóm gel kni ye anì benlay Dwata ou khulung tmolok, ne anì laen dù klikou heglileb du bè kem tau yóm Tulón Hyu tehe gbuni bélê le. 20 Yakà ni du gónó Dwata hógów dou, ne ni se yóm lewót gónóhu geblanggù. Hol hni ye ou anì là likoe mit du yóm Tulón Hyu deng sigang Dwata tahu.

Yóm hol són udél Pol ebélê le

21 Hógówu Tikikus edyó bélê ye anì tulónen kuy he yóm dou kmò dini. Du se sotu dumu tekuy sogot nawa, ne là kóen monol nawahen mò du yóm kun nmò yóm gónó tekuy mogot. Gotu tulónen kuy he yóm kdéen. 22 Yó gónóhu hógów du edyó bélê ye anì wen gónó ye temngón yóm kum kmò dini, ne anì wen gónón gemduf kuy snéen.

23 Yó hem Dwata, yóm Mà tekuy, ne yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays hol bemlay kuy yóm kenek nawa ne yóm kesbong nawa, ne hol hembegel du yóm kehtahu ye. 24 Dwata he hol tmóbóng yóm kdéen tau là monol nawa le ebè yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sulat Pol Ebè Yó Kem Tau Hemtahu Bè Syudad

Flipay

Mò gna senfala

Bè yóm gewu dulék Pol mógów na a tmolok Udél Dwata bè yó kem tau là Ju le, wen hegfan Dwata béléen bè yóm sotu kifu. Tódô wen tau tonen mdà bè soluhen ne mudél ebéléen, monen, “Ó Pol, géhél tnóbóngem mi ne ditu bè Masdunya.” Tahu se, tódô lemwót le Pol smakay kafal ebè Masdunya. Nim Masdunya ni, sotu prubinsya bè benwu yó kem tau Grik. Ni se yóm tanay kógów le Pol etu.

Bè yóm kkól le ditu, tódô tmolok Pol bè yóm sotu syudad boluyen Flipay. Ne wen se kem tau baling hemtahu bè yó, ne tey tilob kimón le ke Dwata. Tey kbong nawa Pol kul, ne dê duléken se bud gel mauy kul. Bong nawa le ke Pol snéen kul. Lewu dulék le hemwit filak ebéléen mò tóbóng le du bè yóm gel kógówen na a tmolok bè yó kem dumu benwu.

Timbow gungol yó kem tau bè Flipay yóm kegkukub Pol ditu bè Rom, glok le hógów yóm sotu dumu le boluyen Ipafruditus etu mò na a tmóbóng du. Ne wen filak hwit le ebéléen snéen mò gastuhen lem blanggù. Ni se gónó Pol hemwit sulat ebélê le mò gónón bemlay slamat bè yóm tey któbóng le du. Gdilô bè nim sulat ni yóm tey kbong nawa Pol kul dalang se yóm tey kligalen bélê le.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-11*) Yóm gna mon Pol
(*1:12-26*) Yóm kmò klowil Pol lem blanggù
(*1:27–2:18*) Kehlau Pol yó kem tau hemtahu bè yóm kmò kwit le ktau le
(*2:19-30*) Khógów Pol kul le Timuti ne Ipafruditus ebè Flipay
(*3:1–4:9*) Hetgama Pol kul yó kem tau tmolok sekban
(*4:10-20*) Yóm hlolò Pol kul
(*4:21-23*) Hol són udél Pol lem yóm sulaten

---

1 1 Ou se Pol gónóhen lemwót nim sulat ni, lewu me Timuti, tau me
gel tóbóng lówó Krays Jisas.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Smulat me ebélê ye yu kem kun tau Dwata bè yó bè syudad Flipay,
yóm kdê ye deng baling ssotu bè Krays Jisas. Homong me lemen snéen
yó kem tau fen gel malak kuy bè sembahan ye kkólen bè yó kem tau fen
tmóbóng kul.
2 Yó hem Dwata yóm Mà tekuy, dalang se yóm gónó tekuy mogot Jisas
Krays tendo tmóbóng kuy ne tendo henek nawa ye.

Yóm kni Pol kul bè Dwata

3 Tey gel kdóyónu ke Dwata bè ket gel kehedemu kuy. 4 Ne tey gel klaan
nawahu bè yóm gel knihu bélê ye bè Dwata 5 lemwót bè yóm tey któbóng
ye dou bè yóm kwitu du yóm Tulón Hyu. Tódô lemwót bè kbut yóm
kehtahu ye yóm tendo któbóng ye dou efet nim kmoen ni. 6 Ne tódô eles
tngónu yóm hyu deng nbut Dwata bélê ye, là kô tebelen du efet bè yóm
kehdengen du bè yóm kdaw bud kkól Krays Jisas edini.
7 Là kóen mkó bè nawahu yóm gel kehedemu kuy. Tey knóón ke lómón
ni yóm kehedemu ebélê ye, yakà deng tendo gel tnóbóng ye o bè yóm
tey kehyu deng hmò Dwata do. Balù nim knóu lem blanggù ni, ne bè
yóm tehe gel kógówu mò mfi du yóm Tulón Hyu, ne mò tmolok du snéen,
sana kem yó ne yóm gel któbóng ye dou. 8 Tódô tngón Dwata yóm hol
ktahuhen yóm nawahu ebélê ye, yóm nawa hol lemwót bè Krays Jisas.
9 Gel hnihu bè Dwata anì hol temnù yóm kesbong nawa ye, mung du yóm
khulung ye hedem ne yóm khulung ye milô. 10 Yó hnihu anì hulung ye
mélék du yóm hol hyu bélê ye, ne laen dù belenen yóm kuy kmò, ne laen
kô dù gónó ye megduón bè yóm efet kkól Krays. 11 Sotu bud hnihu anì hol
hyu yóm kmò ye lemwót bè yóm gel któbóng Jisas Krays kuy. Ne bè yó se
hol gónó Dwata megdóyón bélê ye.

Kból yóm boluy Krays lemwót bè yóm kegkukub Pol

12 Ó kem dumuhu setwoli, kóyóu ke tngón ye laen kô gónón gseng
yóm Tulón Hyu gel nwitu balù nim kwen gfau ni. Deng mom temnù tau
temngón du. 13 Balù yóm kdéen sendalù yóm tau hol geta bè ni, dalang se
yó kem dumu tau bè ni, gotu tngón le ou se sotu tóbóng lówó Krays, yó
se but yóm gónóhu geblanggù. 14 Ne sotuhen, tey wen bè yó kem dumu
tekuy deng hemtahu, deng temnù yóm kgel nawa le yóm gónó tekuy
mogot lemwót bè yóm deng kegkukubu. Deng mom temnù yóm là klikò le
hból du yóm Udél Dwata.
15 Bè ktahuhen, wen se bélê le hból du yóm boluy Krays lemwót bè
kélés nawa le mò gónó le tô gemgatù do. Okóm wen se hból du lemwót
bè kehyu kehedem le ebéléu. 16 Ni kem tau hyu knawa le ebéléu ni, tey
kbong nawa le do, abay se tngón le yóm deng hmò Dwata do, duhen yóm
gel kfihu du yóm Tulón Hyu. 17 Yó kem dumu tau monu yó koni, là kóen
lemwót bè but blutut le yóm kehból le du yóm boluy Krays, són olo tô

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ktes le yóm kegeta le. Ofo kul mon du ke bè yó gónóhen temnù ksidek
kegnómu du bè nim knóu lem blanggù. 18 Okóm là, mom hnigalu he yóm
nmò le yó, syan dé ke hlós kehból le du yóm kun boluy Krays, kihu ke là
hyu buten yóm kmò le du, duhen ke hyu. Ne là kóen mkó yóm kligalu
19 abay se tngónu angate gewà lan ye gel mutóm do bè kni ye, ne lan yóm
Tulus Jisas Krays gel tmóbóng dou.

20 Yó hol nô lem nawahu, ne hol sen-galuhu ke senflósu mò du yóm
deng sigang Dwata tahu. Kóyóu ke laen dù tul klikou tmulón ke Krays,
sélét ne nim kmoen ni, anì hol megdóyón béléu Krays, kihu ke mlan bè
dou klowil duhen ke mlan bè katayu. 21 Abay se béléu do, yó gónóhu
mowil anì megdóyón béléu Krays. Okóm mom hyu se ke mataye senta
ke mowile. 22 Bede hyu snéen ke mowile, abay se temnù yóm gendengu
bè Krays. Yó gónóm mon, là tngónu du ke mahi du yóm hyu. 23 Tey mgel
béléu hemdem du. Móyóe ke mataye anì géhéle nô bè Krays, abay se tey
bong hyu béléu yó. 24 Okóm bélê ye kuy, hyu ke tolohe mowil anì naw na
hol tnóbóng yu.

25 Deng eles tngónu tolo wen lanu tmóbóng kuy. Bè yó gónóhu temngón
du là tagade matay, tódô henlósu nô lem blóng ye anì naw na hol gtóbóng
yu bè kehtahu ye, ne anì metnù kligal ye du snéen yóm kehtahu ye yó.
26 Ke yó se kmoen, bong kdóyón ye ke Krays Jisas soke bud kól lem blóng
ye.

27 Ne ni se yóm hol bong muhen bélê ye ke hol seklóón ebè yóm Tulón
Hyu gbak ebè Krays yóm gel kmò ye anì yó, ke sute lem blóng ye duhen
ke là, laen dù dumu gungolu gu bélê ye són yóm hol kbegel yóm kehtahu
ye, ne yóm hol kessotu nawa ye hol mfi du yóm deng kehtahu ye lemwót
bè yóm Tulón Hyu. 28 Bê ye abay hlikò bè yó kem hmohon kuy, hol hgel ye
nawa ye dé. Lemwót bè yóm là klikò ye, yó se gónó le dmilô du yóm klaen
dù gmò le, ne yóm katù ye bélê le. Abay se monem lemwót bè Dwata
yóm katù ye yó. 29 Bélê ye kuy, deng nélék Dwata yu mò tau mò nmò bè
Krays. Yóm deng kéléken kuy yó, là olon du bè yóm kehtahu ye bè Krays
gónón hyu, okóm hyu snéen yóm keglayam ye lemwót bè yóm klolò ye du.
30 Deng senged tekuy gemnóm du ne ni kmoen ni yóm keglayam lemwót
bè kfi tekuy du. Deng tehe gel ton ye se yóm tehe keglayamu gna, ne efet
ni là dengen mkó he, hol lómón se yóm gel gungol ye.

Lemwót bè keheglaan Krays gónó Dwata hegeta du

2 1 Lemwót bè yóm deng kessotu ye bè Krays, deng setgel ne nawa ye.
Gel henyuhen nawa ye lemwót bè yóm kbong nawahen kuy. Ne deng
tey tilob kesetngón ye du ne yóm Tulus Dwata. Deng tey tilob ne yóm
kmò kestóbóng ye ne yóm gel keskodu ye. 2 Duhen yó, wen hlolou kuy anì
hol gsengel kegnómu du. Yake hol sensotu ye yóm kuy kehedem, ne hol
ye tendo sbong nawa, ne hol sensotu ye atul mò du yóm gel nmò ye.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Béen abay wen nmò ye ke mlan bè kehegeta knô, duhen ke mlan bè
kehton dóyón. Okóm yó dé hyu ke heglaan ye bè kem dumu ye. Yó dé
kmò kehedem ye kul, lu geta senta ye. 4 Ne hol gel hendem ye yóm hyu
bè kem dumu ye. Bê ye són hendem yóm hyu bélê ye.
5 Yake lómón yóm tehe kun kehedem Krays Jisas yóm kuy kehedem:
6 Yóm kun kmò Krays, hol senged bè kun kmò Dwata.
Là kô yó du hendemen
ke ktesen yóm kun kwalis bè keDwatahen.
7 Okóm lemwót bè kun kóyô, gloken tódô tmebel du yóm kun kegeta
na a hbaling bè kun kmò yóm tau tóbóng lówó.
Tódô baling tau te tonok.
8 Bè yóm kbalingen tau,
tey keheglaanen knóen,
ne laen kô gónón là mimón ke Dwata efet kól bè katayen,
balù yóm le tehe khatay le du bè kros.
9 Yó gónóm mon, tey kehegeta Dwata du
bè yóm gónón hol geta bè kdéen.
Ne tey kehtótólen boluyen,
laen kô dù dumu boluy tótól sentahen.
10 Duhen yó, lemwót bè yóm kadat le du yóm boluy Jisas,
angat le gotu mtud bukol bè soluhen
yóm kdéen nô bè longit, ne kdéen nô talak tonok,
ne kdéen nô laan tonok, gotu le angat mtud bukol béléen.
11 Ne kdê le se angat gotu mon du,
“Jisas Krays se yóm hol gónó mogot bè klamangen.”
Ne bè yóm kmon le du yóm yó, yó se gónó Dwata
yóm Mà tekuy hol megdóyón.

Yóm kehtahu henged layag bè kem dumu

12 Duhen yó, kem dumuhu sogot nawa, deng hónô tonu yóm kimón ye
do yóm tehe knóu lem blóng ye. Yake milud he kimón ye do ni kmoen ni
yóm là bud knóu bélê ye.
Lemwót bè yóm klikò ye ke Dwata, tódô hol henlel ye mò du yóm nmò
tehe nbut Dwata bélê ye bè yóm kehewaen kuy, 13 abay se ke Dwata kun,
wen tendo nmoen bélê ye anì wen óyô ye mò du yóm kun kóyô, ne anì
wen kegbek ye mò du snéen.
14 Ke wen nmò ye, tódô hentedeng ye mò du. Béen abay dê udél ye,
ne bê ye abay gel skaf mon, 15 anì laen dù bang gónó le gemsanil kuy yó
kem dumu tau, ne anì laen dù belenen yóm kmò knawa ye snéen, yakà
deng ye ngà Dwata, tau deng gulit balù yóm knô ye lem blóng yó kem
tau là tedeng kehedem le, kem tau hono sidek nmò le. Yóm klowil ye lem
blóng le, yake hol lómón ke blotik mnóng lem kifu dé, 16 abay se yu fen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gel hetngón du kul yóm udél hlowil kul. Ke ni se nmò ye, tey bong kehyu nawahu bè yóm kdaw angat kkól Krays, abay se gfan bè yóm kdaw yó yóm là kkafahen yóm tehe tey lenitegu lem blóng ye.

17 Yóm kehtahu ye bè Dwata, lómón ke yó yóm dsù gel blay ye ke Dwata. Bè yóm dsù ye yó, déke kóyô Dwata ke dou litô mung du mò twél ye tahen. Ke yó se kmoen, teye hligal du, gbóte hligal bélê ye bè yóm dsù gel blay ye. 18 Senged se kuy, hol ye hligal dé, gbót ye hligal béléu bè yóm gel blayu se dou.

Yóm hendem Pol bè Timuti ne Ipafruditus

19 Ke kun kóyô yóm gónó tekuy mogot, tô hógówu Timuti edyó ebélê ye anì yó, wen bud gungolu gu bélê ye mò gónón gduf nawahu.

20 Nim Timuti ni, laen dù dumu tau semnged du. Tahu gotu nawahen kuy. 21 Tódô kdê yó kem dumu tau, sal gel hegna le yóm kul knóyô nmò, fen hfuli le yóm kun nmò Jisas Krays. 22 Okóm là kun ke Timuti. Tódô tngón ye se yóm tey kehyu kmoen. Yóm któbóngen do mit yóm Tulón Hyu, hol lómón ke ou hol maen.

23 Duhen yó, sok deng tngónu kmò le dou bè ni, hógówu edyó Timuti he. 24 Ne lemwót bè yóm ksaligu yóm gónó tekuy mogot, tódô tngónu là legenen bude mógów edyó lem blóng ye se dou.

25 Ne sotuhen, là gbeku du ke là bud huléku ke Ipafruditus edyó, yóm dumu tekuy setwoli tehe dók ye mò tmóbóng dou bè ni. Tey bong któbóngen do, ne ketgelen do bè yóm kmou du yóm hmò Dwata dou bè ni.

26 Yó gónóhu tô hulék du edyó, abay se tey hahù kuy, Ne mónó nawahen kuy bè yóm kungol ye du yóm le kwen desen. 27 Tahu se, tehe wen desen, udì duen gónón là matay. Okóm Dwata kmodu du, ne ou snéen knoduhen bè yóm kehlowilen du anì laen dù alì lenangagu. 28 Duhen yó, hol lemwót bè nawahu yóm khuléku du ebélê ye anì wen kligal ye se kuy sok ye bud ston du, ne bud bè yó se gónóhen lana yóm klóngónu.

29 Yó ne, sok kól dyó, hol ye hligal bè yóm khódó ye du, abay se du yóm sotu dumu tekuy setwoli bè yóm gónó tekuy mogot. Ne ke wen dumu tau mkél du kmoen, hyu ke hol nadat ye, 30 abay se tek udì duen gónón tô matay lanen mò nmò bè Krays. Là kô dog nalihen du klowilen lanen mò yóm hmò ye du mò lan ye gemtóbóng dou.

Yóm gónón tedeng tau

3 1 Ni hol són yóm tulónu kuy, kem dumuhu setwoli. Hol ye gel hligal dé lemwót bè yóm deng kessotu ye bè yóm gónó tekuy mogot. Wen bud sensulitu bélê ye yóm tehe snulatu bélê ye anì là tlas ye.

2 Hol ten-gama ye yó kem tau sidek nmò le, kem tau alì sekban, kem tau alì móyô mò du bélê ye yóm tmulì.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Bè ktahuhen, tekuy se yóm tau wen tahu ilóen, là kô lu du. Abay se
tekuy se yó kem tau gel hloni bè Dwata hlanen bè Tulusen. Tekuy se yóm
alì hligal lemwót bè yóm deng kessotu tekuy bè Krays Jisas. Là bud snalig
tekuy du ne yó kem gel hlolò tau mò lan tekuy gewà gu lem hatay.
4 Bè ktahuhen, wen lanu smalig du yó kem yó ke wen muhen. Ke wen
tau tô smalig du yóm dê hlolò le yó, milud he yóm dou ksalig du. 5 Abay
se nim ou, bè yóm sotu fedyanu deng sut, htulì le ou snéen. Ne ou se hol
semfu gu bè Israél, lugod yóm sotu ngaen Bindyamin. Tahuhe tau Hibru
se dou.
Bè yóm kdê hlau me mi kem Ju, gotu lolou, yakà tauhe Farisi se dou.
6 Lemwót bè yóm alì kkinì nawahu lemolò du, botong gotu genlau yó kem
tau hemtahu bè Jisas. Ke yó gónón baling tedeng yóm tau lanen lemolò
du yó kem hlau, kaem laen dù gónó le gemsanil dou.
7 Okóm tódô tebelu ne yó kem yó, yóm tehe alì bong muhen béléu.
Deng dilóu laen dù nefeten. Deng tlesu du ne yóm tahu bong muhen,
duhen Krays.
8 Là sónen du yóm monu yó koni yóm tebelu. Deng gotu tebelu snéen
yóm kentihen tehe gel lolou anì gutahu yóm alì bong muhen senta le,
duhen yóm ketngónu ke Krays Jisas yóm gónóhu mogot. Lemwót bè yóm
ketngónu du, tódô gotu tebelu ne yóm gna lolou, hol lómón ke desenfól
kehedemu kul anì duhe kóm, hol tngónu Krays, 9 ne anì hol me baling
ssotu yóm lewu me. Là bud wen gónóhu tedeng ne ke lemwót bè klolou
yóm hlau. Okóm ni, denge baling tedeng lemwót bè yóm kehtahuhu bè
Krays. Nim ktedeng monu ni, tódô blay Dwata lemwót bè yóm kehtahuhu.
10 Tek són yó hol sen-galuhu ni kmoen ni, duhen yóm ketngónu ke
Krays, ne ke gnómu bè klowilu yóm tey kegbek Krays bè yóm deng
klowilen gu lem hatay. Kóyóu ke gnómu snéen dou yóm tehe keglayamen
anì mkéle du bè yóm tehe katayen, 11 abay se wen hendón nefet nawahu,
duhen yóm angat klowilen dou gu lem hatay.

Yóm alì nalu nawa Pol

12 Ni kem monu ni koni, là monu du dé ke deng gotu ketu mò du, duhen
ke denge hol gulit. Okóm yó dé hol nmou, hotuhu gelu kemtes du anì
angat gutahu yóm ofol blay Krays Jisas dou, yakà yó du uléken yóm tehe
kfunen dou.
13 Bè ktahuhen, kem dumuhu setwoli, là deng gutahu du he ni kem ni.
Okóm tek sotu ne nmou ni kmoen ni, tódô klifótu yóm gnahen, hotuhu
gelu anì gutahu yóm hol nalu nawahu. 14 Yó gónóm mon, tódô henktengu
yóm dou klóy efet gutahu yóm ofol blay Dwata do, duhen yóm klowil bè
longit, yóm tehe tabahen dou hlanen bè Krays Jisas.
15 Yóm kdê tekuy deng malay kehtahuhen, yake lómón ni dé kehedem
tekuy. Okóm ke wen bélê ye tólóng kehedemen, heglileb Dwata kul he

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nim ni. 16 Baluen ke lómón yó kehedem le, syan ke hol henkteng tekuy
yóm deng klolò te du lemwót bè kbut yóm kehtahu te.
17 Yake henlel ye dmalang du yóm dou kmò, kem dumuhu setwoli, ne
hol gel hnénég ye dé yó kem dumu tau deng gel lemolò du yóm kum kmò.
18 Abay se tey dê tau tódô dilóem bè kekdol le yóm khohon le yóm katay
Krays bè kros. Deng dê duléku ne tmulón du kuy nim ni, botong mosok
lewoku nim bud ktulónu du kuy ni.
19 Yó kem tau yó, angat le gógów elem lanaw ofi, abay se yóm kul
knóyô lówó, hol lómón ke yó se dwata lolò le. Deng le mom hegmón
du yóm nmò gónó myak. Són yó nô bè nawa le, són yóm nmò tau talak
tonok.
20 Okóm tólóng yóm bélê tekuy. Longit se benwu tekuy. Ne wen tey
tendo hendón nangat tekuy ni kmoen ni, duhen yóm fen lemwà tekuy gu
lem hatay, yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays lemwót gu bè longit. 21 Bè
yóm angat kesfuléken edini, tenlesen yóm lówó tekuy mahil matay nii, ne
heskélen bè yóm kun lówó là matayen. Yóm kegbeken mò du nim ni, bud
yó se yóm kegbeken mogot du yóm klamangen.

Kehlau Pol kul

4 1 Duhen yó, kem dumuhu setwoli, tey kogot nawahu ebélê ye, ne
tey khahuu kuy. Lelen tey wen gónó ye hefligal do, ne tey kehyu
nawahu du yóm gel kmò ye. Ke lolò ye ni kem tulónu kuy ni koni, kem
dumuhu sogot nawa, ni se gónón mbegel yóm klolò ye du yóm gónó tekuy
mogot.
2 Ni wen udélu ebè yó kem lewu libun Iyudiya ne Sintika. Yó hol kóyóu
bélê ye ke géhél ye sotun lemwót bè yóm kesetwoli ye bè yóm gónó tekuy
mogot. 3 Ne uu snéen, Wè, yóm tau là monol nawahen tmóbóng dou,
yake uu hol tmóbóng kul anì géhél le sefyu. Tey tehe khotu le nawa le
tmóbóng do ekni bè yóm kehbólu yóm Tulón Hyu. Tehe le gel mung ke
Klémén ne yó kem dumu gel tmóbóng dou. Yóm kul boluy deng gotu nô
bè yóm bok Dwata, duhen yóm bok lowil.[a]
4 Hol ye tendo gel hligal dé lemwót bè yóm deng kessotu ye bè yóm
gónó tekuy mogot. Bud nulitu bélê ye yóm monu yó koni, hol ye gel hligal
dé. 5 Hol hen-ganag ye nawa ye bè yóm kdéen tau. Móyónen kól ne yóm
gónó tekuy mogot.
6 Béen gel tafa nawa ye balù kihu gel sut bélê ye. Okóm bè yóm gel kni
ye bè Dwata, gotu hni ye béléen yóm wen mu ye du. Ne eles hmung ye du
se yóm gel kdóyón ye du. 7 Ke ni se gel nmò ye, gnóm ye yóm kenek nawa
lemwót bè Dwata. Yóm kenek nawa yó, là gbek tekuy hmingón du yóm

---

[a] **4:3** Yóm bok lowil monen yó, yó se yóm bok gónó le smulat du ditu bè longit yóm boluy yó kem tau gmuta du yóm klowil laen dù sónen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mò kmoen. Ke deng gnóm ye, là kóen bud sbeweg ne kehedem ye, baling menek kegnóm ye du lemwót bè yóm deng kessotu ye bè Krays Jisas.
8 Ni mò sónu du bélê ye, kem dumuhu setwoli. Yake hol sù ye lem
hendem ye dé yóm hyu, ne yóm knóón bang dóyón. Tey hyu ke són gel
hendem ye yóm tahu ne yóm tedeng ne yóm mólós, ne yóm minggel ne
yóm knóón nadat. 9 Hol gel nmò ye yó kem deng dnalang ye lemwót bè
yóm deng gungol ye ne yóm deng ton ye béléu. Ke yó se nmò ye, hlós nô
bélê ye Dwata, yóm tendo henek nawa tekuy.

Keslamat Pol bélê le bè yóm tóbóng hwit le ebéléen

10 Lemwót bè yóm kessotu me yóm gónó tekuy mogot, tey bong kligalu
bè yóm tóbóng ye bud sut béléu. Tngónu yóm gónó ye là géhél hemwit
ebéléu, là lemwóten bè yóm là kehedem ye do, okóm lemwót bè yóm
klaen dù lan ye hemwit du ebéléu.
11 Là kô yó du gónóhu mon du yó koni ke mone gónóhu tmulón du kuy
yóm kélélu. Deng hónô dnalangu dou yóm kegsengel nawa balù kihu nô
béléu. 12 Deng kem hónô lanu ne dou yóm élél, ne deng lanu se yóm kwen
gónóhu wen. Deng dnalangu ne dou nim kegsengel nawa ni, balù kihu
gónóhu nô, ne kihu kdaw. Gsengel nawahu ke gemtuhe duhen ke bitile,
ke wen gónóhu wen duhen ke éléle. 13 Laen dù là gbeku du lemwót bè
yóm kfasang Krays béléu. 14 Okóm tey hyu se yóm kwen hwit ye ebéléu
bè yóm igou glayam.
15 Deng hónô tngón ye se kuy, yu kem tau bè Flipay, yóm le kuléku gu
dyó bè kuy prubinsya Masdunya bè yóm tehe kbutu tmolok lem blóng
ye yóm Tulón Hyu, sónen yu se yó kem hemtahu bè yó gel tmóbóng dou.
Laen kô dù dumu tau fen tmóbóng do bè filak, són sem yu. 16 Bè yóm tehe
kwen gónóhu élél bè yóm tolo knóu bè syudad Tisalunika, là olon tek
sulék du yóm tehe kehwit ye tóbóng ebéléu.
17 Là kô yó du sen-galuhu ke hol gel wen blay ye dou, okóm yó hol sen-
galuhu ke temnù yóm ofol blay Dwata kuy.
18 Duhen yó, ni sii mò lesibuhen yóm kdê deng blay ye do, botong
wen lukasen béléu lemwót bè yóm blay ye do yó. Laen kô dù hendeenu
ni kmoen ni lemwót bè yóm blay ye dou hlan ye bè Ipafruditus. Ni kem
blay ye dou ni, hol lómón yóm gel dsù le alì minggel boohen gel blay le
ebè Dwata, yóm dsù gel henmóyóen, ne yóm gónón gel hyu nawahen.
19 Ke Dwata kun, lemwót bè yóm tey kendengenen, gotu blayen kuy yóm
gónó ye élél hlanen bè Krays Jisas. 20 Hol bê tekuy abay nmò sónen yóm
kdóyón tekuy ke Dwata yóm Mà tekuy.

Hol són udél Pol ebélê le

21 Tey gel kólómu kul yó kem kun tau Dwata bè yó, yó kem tau deng
nfun Krays Jisas. Dalang se ni kem dumu tekuy setwoli bè ni, tey gel

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kólóm le kuy. 22 Tódô kdê ni kem tau Dwata bè ni, tey kul kólóm kuy
snéen, hol néen ni kem tau mò nmò bè yóm gónô bong yóm tau hol geta
bè klamangen.
23 Yó hem gónó tekuy mogot Jisas Krays hol tendo tmóbóng kuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sulat Pol Ebè Yó Kem Tau Hemtahu Bè

Kulasi

Mò gna senfala

Nim Kulasi ni, sotu benwu malù moni bè Ifisus. Smulat Pol ebè yó kem tau hemtahu bè yó bè yóm igoen tehe geblanggù bè Rom. Là kô le deng setngón Pol he yó kem tau gónón e smulat ni. Són olo tngónen bélê le, són Ipafras yóm tau malak kul bè yó, abay se lemwót bè yóm tehe ktolok Pol bè Ifisus, yó gónón hemtahu bè Dwata Ipafras.

Bè yóm kkól Ipafras bè Rom, tulónen ke Pol yóm tey kesgólól nawa yó kem tau hemtahu bè Kulasi lemwót bè yóm kkólen lem blóng le yó kem tau tmolok sekban. Yó kem tau tmolok sekban yó, gel henkéng le ke Krays yóm hol blóng tau ebè Dwata. Yó kesekban yóm ktolok le, wen kem hógów Dwata nô bè longit kun geta senta Krays, ne lu mò fen blóng tau ebè Dwata. Yó gónó Pol kendel smulat ebè yó kem tau hemtahu bè yó mò gónón hdilô du bélê le yóm tey kesekbanen yóm ktolok yó kem tau yó.

Yó tulón Pol kul bè sulaten, duhen Krays yóm hol Ngà Dwata yóm hol geta bè kdéen, ne yóm hol mfasang bè kdéen. Tek són du se yóm hol blóng tau ebè Dwata. Ne lemwót bè yóm katayen, wen lan tau gmuta du yóm klowil laen dù sónen. Bud du se hol kulu yóm kdéen tau hemtahu.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-8*) Yóm gna mon Pol
(*1:9-14*) Yóm kni Pol bélê le bè Dwata
(*1:15–2:19*) Kun kmò Krays
(*2:20–4:6*) Yóm lomi klowil lemwót bè Krays
(*4:7-18*) Hol són udél Pol lem sulaten

---

1 [1] Ou se Pol gónóhen lemwót nim sulat ni, lewu me Timuti, yóm sotu dumu tekuy setwoli. Hol lemwót bè kun kóyô Dwata yóm kbalingu tau gel hógów Krays Jisas.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Smulat me ebélê ye yu kem tau Dwata bè Kulasi, kem tau dumu me
setwoli gulit bè kehtahu, kem tau deng ssotu bè Krays.
Yó hem Dwata yóm Mà tekuy, tendo tmóbóng kuy ne tendo henek
nawa ye.

Kni Pol bélê le bè Dwata

3 Bè ket yóm gel kni me bélê ye, tey gel kdóyón me ke Dwata yóm Mà
yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays. 4 Yakà deng gungol me yóm kehtahu
ye bè Krays Jisas ne yóm kbong nawa ye yó kem kun tau Dwata. 5 Bè yóm
hol tanay kungol ye du yóm tahu tulón, duhen yóm Tulón Hyu, gungol ye
yóm kwen nefet nawa tulónen. Yó se hol buten yóm kehtahu ye ne yóm
kbong nawa ye kem dumu ye, duhen yóm hendón nefet nawa ye deng eles
tgama Dwata kuy bè longit. 6 Yóm Tulón Hyu yó, tódô senflósen tmóbóng
tau ne tódô senflósen se mból ebè yó kem dumu benwu. Hol lómón se
yóm deng gendengen lem blóng ye lemwót bè yóm hol tanay kdaw kungol
ye du yóm kun tóbóng Dwata, ne yóm kegnóm ye yóm kehyuhen bélê ye.
7 Nim tóbóng Dwata ni, deng tehe dnalang ye bè Ipafras yóm sotu
tóbóng lówó Krays, kum dumu sogot nawa. Tey gulit bè yóm kmoen
nmò bè Krays mò gónón tmóbóng kum bè yóm ktolok me bélê ye. 8 Deng
tulónen kum yóm tey kesbong nawa deng blayen kuy yóm Tulus Dwata.
9 Yó gónóm mon, lemwót bè yóm kungol me du yóm kehtahu ye, là
kóen skó yóm tendo gel kni me bélê ye bè Dwata. Yó gel hni me béléen
anì hol hetngónen kuy yóm kun kóyô, hlanen bè yóm khulung hedem
ne yóm khulung milô gel blayen tekuy yóm kun Tulus. 10 Ni bud hni me
béléen anì hol gmò ye yóm kun kóyô yóm gónó tekuy mogot, ne anì hol
gmò ye yóm gónón hligal bélê ye. Ke ni se kmò ye, wen tey bunguhen
yóm klowil ye, ne senflósen temnù yóm ketngón ye ke Dwata.
11-12 Dwata he hol temgel nawa ye lemwót bè yóm tey kegbeken bélê ye
anì gbek ye hembala du balù kihu sut bélê ye, mlan bè yóm khanay nawa
ye. Lemwót bè kligal ye tódô senflós ye dmóyón ke Dwata. Yakà deng
henbalingen yu kem kun tau anì wen kuy du tu kem deng tgamahen bè
kun tau ditu bè longit bè yóm tey benwu lemayag nogoten. 13 Deng lenwà
Dwata tu gu lem yóm deng nogot Seitan, ne deng nilihen tu elem yóm
kun nogot yóm Ngaen hol gónóhen nô nawahen. 14 Yóm Ngaen yó deng
msok tekuy lanen mamà litóen bélê te ne yó gónón hmifót yó kem salà
tekuy.

Kun kmò Krays

15 Yóm Dwata, laen kô tau mton du. Okóm bè Krays hol gónó tekuy
mton du yóm kun kmò. Gu laanen là deng wen dlimun Dwata he, deng
sana kem yó ne ke Krays kun. Laen kô dù bè kdê deng dlimunen ke geta
sentahen. 16 Yakà deng hedlimun Dwata du ke Krays yóm kentihen nô bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

longit ne kentihen nô te tonok. Kentihen ton ne kentihen là ton mata du, gotu hedlimunen du, gomong lemen yóm kdéen tau mogot benwu ne yó kem benwu nogot le, kem tau wen knamal le ne kem tau wen kwalis le. Tódô kentihen, gotu hedlimun Dwata ke Krays mò kun. 17 Gu laanen là deng wen ni kem ni, deng sana kem yó ne ke Krays kun. Ne kdê yó kem deng dlimunen, tódô seflós tendo kogoten kul.

18 Bud du se hol kulu yó kem tau hemtahu béléen, ne lu henged lówóhen. Bud du se hlowil kul, abay se du yóm hol tekang mowil là buden matay. Yó gónóm mon, du se yóm hol geta bè kdéen. 19 Yakà lemwóten bè kun kóyô Dwata ke gotu gfan bè Krays yóm hol kun kmò. 20 Duhen yó, deng hlan Dwata bè Ngaen yóm kesefyuhen yóm kdéen deng tehe dlimunen. Mlan bè yóm deng tehe kgamà litô yóm Ngaen bè yóm tehe katayen bè kros, yó se yóm lan nmò Dwata anì gbek le bud mit sefyu béléen yóm kdéen nô talak tonok ne yóm kdéen nô bè longit. 21 Tehe yu ekni, tehe ye glayuk bè Dwata, ne tey tehe gel khohon ye du lemwót bè yó sem ksidek nmò ye ne ksidek kehedem ye. 22 Okóm nim kmoen ni, hlan Dwata bè tum tehe katay Ngaen bè yóm tehe kehbalingen du tau, yó gónón mit kuy sefyu anì hol mólós ktonen kuy bè yóm kdaw kehdaen kuy bè soluhen, ne laen dù belen ye, balù udì ke wen tngelen kuy. 23 Song tahu eta ye nim ni ke là monol nawa ye bè yóm kehtahu ye. Yó gónóm mon, hbegel ye yóm kehtahu ye anì là sliwo kehedem ye du yóm hendón nefet nawa ye lemwót bè yóm Tulón Hyu deng gungol ye. Nim Tulón Hyu monu ni, deng gefet bè kdéen tau bè klamangen benwu ne, ne ou Pol sotu tóbóng lówó Dwata mò fen heglalag du.

Kun nmò Pol

24 Ni kmoen ni, hligale du nim gónóhu glayam ni mò lanu tmóbóng kuy. Nim keglayamu ni, deng tehe olu Dwata do, ne tódô henlelu ne gemnóm du efet kdengen mò lanu tmóbóng yó kem tau hemtahu béléen, yó se kem tau mò henged lówóhen. 25 Deng nélék Dwata o mò tóbóng lówó yó kem tau hemtahu anì wen lanu hol tmóbóng kuy bè kehtahu ye. Néléken ou mò hetngón du yóm kun tulón, 26 yóm tulón tehe bunihen bè yó kem kdéen tau gnan ekni, okóm deng hegfanen ni kmoen ni bè yó kem kun tau. 27 Kun kóyô Dwata ke hegfanen bè yó kem kun tau ni kmoen ni yóm tehe gbuni bè yó kem tau gnan, duhen yóm tey któbóngen yóm kdéen tau bè klamangen benwu. Yóm tehe bunihen yó ekni, duhen yóm knô Krays bélê ye ket kuy ne sotu. Bè yóm knóen bélê ye yó, yó se gónó ye temngón du yóm angat kegbót ye bè klaen sónen kun klowil Dwata.

28 Duhen ni, laen dù dumu tulón me bè kdéen tau, són Krays. Gel hlan me bè khulung hedem yóm kehetgama me kul, ne yóm ktolok me kul. Yó gónó me mò du anì hol le gulit yóm ket kul na sotu bè yóm kdaw kwit me

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kul bè solu Dwata yó kem tau deng ssotu bè Krays. 29 Hol hotuhu gelu mò
du nim nmou ni hlanu bè yóm tey kegbek Krays béléu.
2 1 Kóyóu ke hol tngón ye yóm tey khotuhu gelu bélê ye, dalang se
bè yó kem tau bè Ludisya, ne yó kem dumu tau là deng tngón le do
he. 2 Yó gónów mò du anì wen lanu temgel nawa ye, ne anì wen kessotu
nawa ye lemwót bè yóm kesbong nawa ye. Kóyóu ke hol mbegel kehtahu
ye lemwót bè yóm deng ketngón ye du yóm ktahuhen. Ke lómón ni se
kmoen, tngón ye yóm tehe buni Dwata bè yó kem tau gnan, duhen Krays.
3 Du se henged kunsì mò lemungkà du yóm tey hyu deng fan Dwata tekuy
lemwót bè yóm tey khulungen hedem ne yóm tey ketngónen.
4 Yó gónóhu mon du mò kuy nim ni koni anì duhe kóm, là gtondo ye
bè yó kem tau alì hulung mudél, okóm kéng yóm gel tulón le. 5 Balù nim
keslayuk tekuy ni, kaem tey tendo kehedemu kuy. Tey kehligalu yóm
kungolu du yóm kesetgel ye mfi du yóm kehtahu ye bè Krays.

Jisas yóm hyu mò lolò

6 Deng henmóyô ye ne Krays Jisas mò gónó ye mogot. Yó gónóm mon,
hol nmò ye dé yóm nmò seklóón bè yóm deng kessotu ye béléen. 7 Henlel
ye dé hdolil béléen, bê ye abay skó du anì baling mbegel yóm kehtahu
ye lómón yóm tehe tolok le kuy. Ne tódô senflós ye dmóyón ke Dwata.
8 Duhen ni, hol ten-gama ye anì là gfét ye bè yóm tolok lemwót bè
ketngón tau te tonok, yóm laen dù lemen. Yóm kul ktolok yó, dnalang le
bè tau, yóm gel hentahu yó kem tau gnan, ne dnalang le bè yó kem tulus
sidek nô bè klamangen benwu. Là kóen lemwót bè Krays. 9 Bè yóm tehe
kbalingen tau Krays, nô béléen yóm hol kun kmò Dwata. 10 Ne bélê ye se
kuy, lemwót bè yóm deng kessotu ye bè Krays gónó ye gbót ne bè yóm
klowilen yó. Du se hol geta senta yó kem kdéen mtulus deng wen nogot le
te tonok ne wen kwalis le.
11 Bè yóm deng kessotu ye bè Krays, deng wen ilô nmoen bélê ye.
Sundu bè kehtulì du, okóm yóm ilô nmò Krays, duhen yóm là bud kegfét
ye du ne yóm óyô ye mò sidek. 12 Abay se bè tum tehe kehbabtays ye,
lómón ke deng ye mung ke Krays bè yóm tehe kebeng le du. Ne bud bè
tum tehe kehbabtays ye, lómón ke deng ye mung béléen snéen bè yóm
tehe bud klowilen lemwót bè yóm kehtahu ye du yóm tey kegbek Dwata
bè yóm tehe kehlowilen ke Krays gu lem hatay.
13 Tehe yu ekni, deng ye golu elem hatay lemwót bè yóm kegsalà ye,
ne bud lemwót bè yóm là deng kkó ye du yóm óyô ye mò sidek. Okóm ni,
deng hlowil Dwata yu, gomong ye bè yóm tehe kehlowilen ke Krays gu
lem hatay. Ne gotu hnifóten yó kem kdê salà tekuy. 14 Gotu kóhen ne yóm
gónóhen smulat yó kem salà tekuy. Bè yóm kkóhen du, hol lómón ke tehe
gomong htutuken bè kros. 15 Ne bud bè tum tehe katay Krays bè kros, yó
se gónón mkó du bè Seitan yóm kun kfasang, ne yóm kul kfasang yó kem

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dumu mtulus deng genlal Seitan. Gotu hegfanen bè gónón wen yóm deng katuen bélê le.

Ketgama yóm tolok sekban

16 Duhen yó, hol bê ye abay hnungol ke dê hlii le kuy bè ken ne bè
ninum, ne ke dê hlolò le kuy bè yó kem dumu kdaw, ne bè ksut yóm
lomi bulón, ne bè yóm Kdaw Kehegnô. 17 Ni kem dê tô hlolò le kuy ni,
olo olung yóm tahu duhen sut hulihen kdaw, duhen Krays. 18 Hol bê ye
abay hnungol yó kem tau hegeta le knô le bélê ye, lemwót bè yó kem
tódô gel hegfan bélê le kun. Lu se yó kem tau alì dmuil hlolò du kuy yóm
keheglaan knô là tahuhen lan le gel tmaba ebè yó kem hógów Dwata nô
bè longit. Yó kem tau yó, olo le beyen hegmón laen dù lem. Tódô lemwót
bè kehedem tau te tonok yóm nmò le yó. 19 Là kô le mogot bè Krays,
igoen du yóm hol kulu yóm kdê tekuy deng mò henged lówóhen. Lemwót
bè yóm kalaken tekuy, gónóhen tilob kesgayun te, ne baling tekuy gulit,
lan te lemolò yóm kun kóyô Dwata.

Ke gomong tekuy matay bè Krays, bud te gomong mowil béléen snéen

20 Hol lómón ke deng tekuy gomong matay bè Krays, là bud te gfét du
yóm dê hlolò le yó. Ke ni se kmoen, moen de ke segmung ye bè kul kmò
yó kem tau te tonok? Moen de ke tô lolò ye yóm gel mon le, 21 "Béem
nogot nii. Béem ken yóó. Béem ndù tuu." 22 Yóm kdéen yó, tódô lenbù
hlolò tau, tódô lenbù tolok tau, laen kô gónó le e kól. 23 Bè yóm gel ktaba
le yó kem hógów Dwata nô bè longit mò lan le heglaan knô kun, ne
yóm gel kehlayam le lówó le, hol lómón ke lemwót bè khulung hedem
yóm nmò le yó. Là kô yó du. Yó kem hlolò le kuy yó, laen kô dù lanen
tmóbóng tau mò mafas nawahen.

Kmò kwit tekuy du yóm lomi klowil te

3 1 Deng homong Dwata tekuy ne bè yóm tehe kehlowilen ke Krays
gu lem hatay. Yó gónóm mon, yake hol hendem tekuy dé yó kem gel
nô bè longit. Bè yó se hol gónóhen nô Krays, deng myón fi bè kwanan
Dwata. 2 Yake bè yó dé hol gónóhen nô nawa tekuy, là bè yó du kem
kdéen ton te tonok. 3 Abay se hol lómón ke deng tekuy gomong matay
bè yóm tehe katay Krays, ne wen lomi klowil tekuy là dengen gfan he
nô ditu bè Krays, bè hol gónóhen nô Dwata. 4 Yóm lomi klowil tekuy yó,
lemwót bè Krays. Ke bud semfulék edini, angat tekuy gmung béléen bè
yóm alì kegetahen bè yóm kdaw yó.

Gónón stólóng yóm gna klowil tekuy ne yóm lomi klowil te

5 Yó gónóm mon, gotu kó ye ne yóm kdéen sidek knóyô lówó ye. Béen
abay wen bélê ye mò samuk, ne yó kem dumu nmò gónó hemyak knô. Hol

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kenbê ye yóm knawa mò du yó kem yó. Kó ye snéen yóm nawa seglom, abay se yóm gel sen-glom ye yó, deng duhen yó se dwata ye. 6 Lemwót bè ni kem nmò sidek ni gónó Dwata tmafak yó kem tau mò du. 7 Tehe gel nmò ye snéen kuy ni kem ni yóm kegen ye là deng hemtahu. 8 Okóm ni, gotu kó tekuy kdéen sidek. Kó tekuy ne yóm kesefebut ne yóm ksunget ne yóm ksutó nawa. Hol bê tekuy abay hebtang bè sumóng te yóm udél semdekà, ne yóm udél là mólósen. 9 Bê tekuy abay gel mò kéng, yakà deng kó tekuy tum tehe gna klowil mahil mò sidek. 10 Deng wen ne yóm lomi klowil tekuy lemwót bè Dwata. Ne yó nmò Dwata, tódô senflósen hembaling du nim lomi klowil tekuy ni efet te baling hol skél bè kun kmò, anì hol tilob kesetngón tekuy ebéléen. 11 Yó nefeten nim lomi klowil ni, laen dù bud gónón stólóng ne yóm tau Ju ne yóm tau là Juhen, yóm tau tnulì ne yóm tau là tnulien, yóm tau tólóng udélen, ne yóm tau laen dù tngónen, yóm tau klifen ne yóm tau là klifenen, abay se Krays yóm alì bong muhen bè kdéen, ne du se tendo nô bélê tekuy.

12 Yu se yó kem tau Dwata, kem tau kenbong nawahen, kem tau deng néléken mò kun nfun. Duhen yó, hol dnalang ye yóm nawa skodu ne yóm nawa sbasa, ne yóm keheglaan ye bè kem dumu ye. Ne hol dnalang ye snéen yóm kganag nawa ne yóm khanay nawa. 13 Yake hol ye sadat dé, ne hol ye seflifót ke wen gónó ye seglius. Lómón yóm deng kehlifót yóm gónó tekuy mogot yóm kut salà, hol lómón yó se kmò keseflifót tekuy. 14 Ne yó hol tnù ye du yóm kdê deng monu yó koni, duhen yóm kesbong nawa. Lemwót bè yóm kesbong nawa ye gónó ye baling hol ssotu. 15 Wen yóm kenek nawa deng blay Krays. Nim kenek nawa ni mò gónó tekuy milô du yóm kun kóyô bélê tekuy Dwata. Yakà ni du gónón tmaba kut anì wen kenek nawa tekuy yóm kdê tekuy mò lówóhen. Ne hol gel dóyón tekuy dé Dwata.

16 Hol sù ye bè nawa ye yóm tey hyu gel dnalang ye gbak ebè Krays. Hol ye gel stolok ne seflau lemwót bè yóm khulung ye hedem. Ne gel sngal ye dé yó kem lingón nô bè bok Lingón, dalang se yó kem dumu sngal Dwata. Semngal ye ebè Dwata, hol hmung ye du snéen yóm alì kdóyón ye du. 17 Duhen yó, bè ket nmò ye duhen ket benkó ye, hol na ye na hlan bè boluy yóm gónó tekuy mogot Jisas. Bud béléen snéen gónó ye hlan du yóm kdóyón ye ke Dwata yóm Mà tekuy.

Gónón gfan yóm lomi klowil

18 Yu kem libun deng myehen, hol ye gel heglaan bè kem kuy tuha logi, yakà yó du yóm hol knóón bè yóm libun deng hemtahu. 19 Ne yu kem logi deng myehen, hol kenbong nawa ye yó kem kuy tuha libun, ne bê ye abay hkosut knawa ye ebélê le.

20 Ne yu kem ngà, lemwót bè yóm deng kehtahu ye, hol gel nimón ye kem tuha ye anì hyu nawa Dwata ebélê ye. 21 Ne yu kem tuha, bê ye abay nmò gónó le meklit kem ngà ye, kô hlós sidek nawa le.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Ne yu kem tau klifen, hol gel nimón ye yó kem tau mfun kuy. Bê ye
olo hton du ta ke wen nmò ye mò tô gónó le dmóyón kuy. Yake hol hewót
ye lem but blutut ye yóm gel nmò ye lemwót bè yóm kadat ye du yóm
gónó tekuy mogot. 23 Balù kihu nmò ye, hol hotu ye nawa ye mò du, hol
lómón ke bè gónó tekuy mogot yóm gónó ye mò du, là bè tau du. 24 Bê
ye abay klifót, angat wen blayen kuy yóm gónó tekuy mogot mò ofol ye
lemwót bè yó kem deng hentifesen bè yó kem kun tau. Yakà Krays du
yóm hol kuy gónó mogot yóm gónó ye mò nmò. 25 Okóm yóm tau mò
sidek, bud sidek snéen balaen, abay se yóm Dwata laen kô mtukul tau
knihuhen.

4 1 Ne yu kem tau wen klifenen, hol nmò ye yóm hyu ne yóm tedeng
bè yó kem klifen ye. Bê ye klifót wen se yóm kuy gónó mogot bè
longit.

Dumu hlolò Pol kul

2 Bê ye htakas mni bè Dwata, ne bê ye se abay tódô gel hlingay. Hol
hmung ye yóm gel kdóyón ye du. 3 Ne hol gel utóm ye mi snéen bè yóm
gel kni ye anì wen lan nmò Dwata mò gónó me hetngón du bè yó kem
dumu tau yóm tehe bunihen bélê le, duhen Krays. Yakà ni du buten
yóm gónó le bmanggù do. 4 Hol gel hni ye do bè Dwata dé anì hulunge
hegtukul du bè kem tau yóm toloku.

5 Hol ye hfulung mò du yóm hyu bè yó kem tau là dengen hemtahu.
Eles tnana ye ke wen lan ye mò du. 6 Hol gel hninggel ye kmò kestulón ye
bélê le anì wen gónó le beyen hmungol kuy. Hol tekuy hfulung malà kul
ke wen snólók le.

Hol són udél Pol ebélê le

7 Yóm dou kmò dini, gotu tulón Tikikus kuy he, yóm sotu dumu tekuy
sogot nawa, ne là kóen mili nawahen tmóbóng do. Du se sotu tóbóng
lówó yóm gónó tekuy mogot. 8 Yó gónóhu hógów du edyó ebélê ye anì
wen gónón gemduf kuy ke deng tngón ye yóm kum kmò dini. 9 Hmungu
du edyó Unisimus snéen, sotu dumu tekuy setwoli, tehe lemwót dyó se
kun. Tey sogot nawa me nim tau ni, là kô wen ktakasen tmóbóng do.
Tulón le kuy he yóm mò kmoen dini bélê me.

10 Tey gel kólóm Aristarkus kuy se kun, yóm dumuhu geblanggù bè ni.
Dalang se ke Mark, yóm dumuhen setwoli Barnabas, tey gel kólómen kuy
se kun. Kesok sut dyó bélê ye, hol hnódó ye, lómón se yóm tehe tulónu
kuy. 11 Senged se ke Juswa yóm gel bnoluy le Justus, tey kólómen kuy se
kun. Bè kdê yó kem Ju deng hemtahu, tek són nim tlu le ni gel tmóbóng
do hból du yóm kun kogot Dwata, ne tey bong yóm gel któbóng le do.

12 Tey gel kólóm Ipafras kuy snéen kun sotu tau lemwót dyó bélê ye,
yóm sotu tóbóng lówó Krays Jisas. Tey gel knihen bélê ye bè Dwata

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

anì hol hbegelen yóm kehtahu ye, ne anì hol gtukul ye yóm kun kóyô
bélê ye Dwata ne anì hol gulit klolò ye du. 13 Ou se gemtanud du yóm
tey kehedemen kuy, dalang se yó kem tau hemtahu bè Ludisya ne bè
Hirapulis tey kehedemen kul se kun.
14 Bud Luk snéen, yóm duktur dumu me sogot nawa, ne Dimas, tey gel
kólóm le kuy.
15 Hol hgefet ye do ebè yó kem tau hemtahu bè Ludisya, dalang se ebè
yó kem tau gel stifun tmaba Dwata bè gónô Nimfa yóm tey kólóm me kul.
16 Sok deng kesfala ye du se kuy nim sulat hwitu ebélê ye ni, bud heflós
ye do ebè yó kem dumu tekuy hemtahu bè Ludisya anì senfala le se kul.
Dalang se yóm sulat hwitu ebélê le, hol senfala ye se kuy. 17 Ne tulón
ye do ke Arkipus, mon ye mò du, “Hol hendengem yóm deng sigangen
tahem yóm gónó tekuy mogot.”
18 Dou lan tdok smulat du nim mò sónen ni: *Ou se Pol. Tey kólómu kuy.*
Bê ye klifót yóm tolo kegfétu.
Yó hem Dwata hol tmóbóng kuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Sulat Pol Ebè Yó Kem Tau Hemtahu Bè Syudad Tisalunika

Mò gna senfala

Wen sotu syudad bong nô bè kilil mohin boluyen Tisalunika, snakuf Masdunya. Moni bè Flipay nim syudad ni. Tehe slob tmolok bè yó Pol bè yóm gewuhen dulék mógów na a hetngón du yóm Tulón Hyu gbak ebè Krays. Okóm là dogen legen bè yó, abay se wen yó kem dumuhen Ju kembê du yóm toloken, ne tódô hdó le lu bè yó. Tódô le hlós le Pol efet le gefet bè syudad Kurin. Okóm sónmoen tafa nawan kul yó kem tau lomi hemtahu tebel bè yóm syudad yó. Tnafa nawahen kô knogol le yóm kehtahu le lemwót bè yóm alì kehlayam le kul yó kem hmohon kul bè yó. Lelen laen dù mdengen malak kul. Yó gónó Pol hógów ke Timuti etu mò na a hmungol yóm mò kmò le.

Bè yóm bud kkól Timuti gu ditu, ya tey kehligal Pol bè yóm kungolen du yóm tendo ketnù yó kem tau hemtahu, balù yóm tendo gel kehlayam le kul bè yó. Yó gónó Pol smulat ebélê le. Ne tey kdóyónen ke Dwata bè yóm là konol nawa le, ne bè yóm tey kehbala le yóm gónó le gel glayam. Bnalaen snéen yóm tehe snólók le bè yóm bud kesfulék Krays, ne yóm kmò kehlowil Dwata yó kem tau hemtahu deng tehe matay. Nim bok senfalahem ni, ni se yóm tehe balà Pol kul.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1*) Yóm gna mon Pol
(*1:2–3:13*) Kdóyón Pol yóm kehtahu le
(*4:1-12*) Kehlau Pol kul bè yóm kmò kwit le ktau le
(*4:13–5:11*) Ktolok Pol yóm kesfulék Jisas
(*5:12-22*) Dumu hlolò Pol kul
(*5:23-28*) Són udél Pol ebélê le

---

1 [1] Ou se Pol gónóhen lemwót nim sulat ni, tlu me Silas ne Timuti. Smulat me ebélê ye, yu kem tau hemtahu bè yó bè Tisalunika, yó kem tau deng nfun Dwata yóm Mà tekuy, dalang se yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays.

Yó hem Dwata tendo tmóbóng kuy ne tendo henek nawa ye.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kehtahu yó kem tau bè Tisalunika

2 Tey tendo gel kdóyón me ke Dwata lemwót bè yóm kehtahu ye, ne
tendo gel utóm me yu bè yóm gel kni me. 3 Bè yóm gel kni me bè Dwata
yóm Mà tekuy, là kô na me e klifót du se yóm hyu gel nmò ye lemwót bè
yóm kehtahu ye, ne yóm tey kmò ye nmò lemwót bè yóm kbong nawa ye
kem dumu ye, ne yóm tey kbegelen yóm hendón nefet nawa ye bè yóm
gónó tekuy mogot Jisas Krays.
4 Deng tngón me se, kem dumu me setwoli, yóm kbong nawa Dwata
kuy, ne yóm deng kéléken kuy mò kun tau. 5 Abay se bè yóm tehe kwit
me ebélê ye yóm Tulón Hyu, là kô olo udél tau du se yóm yó, okóm tódô
gmung bè yóm udél me yóm kun kfasang yóm Tulus Dwata, ne tódô
gnóm me se kum yóm hol ktahuhen yóm tulón nwit me yó. Ne deng ton
ye snéen yóm kum kmò bè yóm tehe knô me bélê ye dyó, hono bè kuy
kehyu nim nmò me ni. 6 Deng tehe glolò ye ne yóm kum kmò, ne yóm
kun kmò yóm gónó tekuy mogot. Balù yóm tey gel keglayam ye lemwót
bè yóm kehtahu ye, ewenem yó, sana tolo tey kehligal ye hemmóyô du
yóm tulón nwit me. Yóm kligal ye yó, tódô lemwót bè yóm Tulus Dwata.
7 Duhen yó, deng ye baling tau mò gónó le temngel yóm kdéen tau deng
hemtahu bè klamangen prubinsya Masdunya ne bè klamangen prubinsya
Akiya. 8 Là kô sónen du bè ni kem lewu benwu monu ni koni gónón deng
e mból yóm gel tulón ye gbak ebè yóm gónó tekuy mogot, okóm deng
mból snéen bè klamangen benwu yóm kuy deng kehtahu bè Dwata. Ke tô
tulón me kul yóm kuy kehtahu, deng mom lu ne hegled tmulón du kum.
9 Gotu tulón le kum yóm tehe tey khódó ye kum ekni bè yóm tehe ksut
me bélê ye dyó, ne yóm deng kkogol ye yó kem dwata kéng, ne yóm deng
kimón ye ke Dwata yóm hol tahu Dwata, yóm Dwata laen tul katayen.
10 Tulón le kum snéen yóm tendo kingat ye yóm bud kkól yóm Ngà Dwata
gu bè longit, duhen Jisas yóm tehe hlowil Dwata. Bud du se yóm lemwà
tekuy gu lem yóm angat ktafak Dwata yó kem tau là mimónen.

Yóm nmò Pol bè Tisalunika

2 1 Yu kem dumu me setwoli, deng tngón ye ne kuy yóm là kkafahen
yóm tehe nógów me edyó. 2 Ne tngón ye se yóm tehe kehsidek
le kum ne kesedekà le kum yó kem tau bè Flipay gu laan me là deng
kól bélê ye bè yó bè Tisalunika. Okóm baluen se yóm alì kwen fen tô
hemseng kum, tey ketgel Dwata nawa me anì tulón me kuy yóm Tulón
Hyu lemwót béléen. 3 Yóm gel tulón me kuy yó, laen kô dù kéng du, ne
laen se kô dù kaan lafinen, ne là kô gónó stondo du. 4 Okóm yóm gel
tulón me, sal gel lemwót bè kun kóyô Dwata, abay se deng néléken mi,
ne deng sigangen ta me yóm Tulón Hyu. Yó gónóm mon, là kô tau du yóm
hefligal me, kaem Dwata yóm fen hemklol du yóm hol nô bè nawa me.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Deng hónô tngón ye yóm kmò kwit me du yóm tehe gel tulón me kuy,
là kô na me e nmò du bélê ye yóm udél hegbóy, duhen ke wen udél mò
lemimun yóm gel sen-glom me. Dwata gemtanud du ktahuhen nim monu
ni. 6 Là kô hendeen me du ke wen tau dmóyón kum, senged se ke yu
duhen ke tau eddoli. 7 Okóm ke nawa me se hadat bélê ye, là móngóhen,
yakà mi du se yó kem nélék Krays mò hógówen. Okóm yóm kmò me
kuy, heskél tekuy ebè yóm libun alì ganag nawan semgifà yó kem ngaen.
8 Lemwót bè yóm kbong nawa me kuy gónó me alì gduf tmulón du bélê
ye yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata. Botong là dog bud gólóm me du
yóm kum klowil, bà mon se yóm tey nawa me kuy. 9 Dô là deng klifót ye
du he yóm tehe tey kmò me nmò bè yóm tehe knô me dyó bélê ye. Tódô
senflós me kemdaw ne kifu mò nmò anì là glayam ye temdof kum bè
yóm igò me tmolok kuy yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata. 10 Deng ton
ye se kuy, ne deng ton Dwata snéen kun yóm klaen dù belenen yóm gel
kmò me bè yóm tehe knô me bélê ye ekni. Hono tedeng. Balù udì ke wen
gónó ye gemsanil kum. 11 Tódô tngón ye se yóm tehe gel kmò me kuy, hol
lómón yóm kmò yóm mà ebè yó kem ngaen. 12 Tey gel kegduf me kuy,
ne tey gel kehyu me nawa ye, lel me tendo gemduf kuy anì gmò ye yóm
gónón hligal Dwata. Du se tehe tmaba kuy anì gomong ye bè yó kem tau
nogoten ne bè yóm tey kegetahen.

13 Bud sotu gónó me tendo gel dmóyón ke Dwata snéen. Bè yóm tehe
kwit me ebélê ye yóm tulón lemwót bè Dwata, bè yóm kungol ye du tódô
kendel henmóyô ye, ne tódô dilô ye hol tahu kun udél Dwata, là kô olo
udél tau du. Ne tahu se yó. Ne lemwót bè udélen wen gel nmò Dwata bélê
ye yu kem tau deng hemtahu.

14 Ne ni, kem dumu me setwoli, deng wen gónó ye skél bè yó kem tau
hemtahu bè Dwata bè prubinsya Judiya bè yó kem tau nfun Krays Jisas
bè yó. Abay se lemwót bè kehtahu ye wen gónó ye glayam bè kem dumu
ye nim kmoen ni, hol lómón se yóm tehe kul keglayam yó kem tau bè
Judiya bè yó kem dumu le Ju.

15 Yó kem Ju hmayam kul yó, lu se yóm tehe hmatay ke Jisas yóm
gónó tekuy mogot ne yó kem tau tmugod ke Dwata, ne bud lu se yóm
gel hemsidek kum. Laen kô dù gónó le hefligal ke Dwata yó kem tau yó,
mom hnohon le yó kem dumu le tau. 16 Bud lu se hemseng kum bè yóm
gel ktolok me bè yó kem dumu tau là Ju le yóm lan le gewà gu lem hatay.
Bè nim nmò le ni gónón deng tmakas Dwata. Ne ni, deng nô ta le ne yóm
ktafaken kul.

Yóm tô bud kauy Pol kul

17 Bélê me kum, kem dumu me setwoli, balù yóm deng kegtagak me kuy
likót, là kóen na a mkó bè nawa me yóm tendo kehedem me kuy. Tey tendo
gel khahù me kuy, ne tey kebel me lan anì wen lan tekuy na a bud ston.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Bong óyô me bud tô semfulék ebélê ye. Deng gel dê duléku ne tô lemwót,
okóm sal gel wen lan Seitan hemseng kum. 19 Bè ktahuhen, bè yóm kdaw
angat kesfuléken edini yóm gónó tekuy mogot, bélê ye se gónón lemwót
yóm kwen hendón nefet nawa me bè yóm kdaw yó, ne yóm kwen kligal me,
ne yóm kwen gónó me megsalù bè soluhen. 20 Tahu se, lemwót bélê ye yóm
kegsalù me ne yóm kwen kligal me.

3 1 Na, lemwót bè yóm là bud kegbala me du yóm tey kónó nawa
me kuy, yó atul me, fene tagak bè syudad Atin dou 2 ne Timuti fen
hógów me edyó. Nim Timuti ni, sotu dumu tekuy setwoli, gel tmóbóng
kum mit du yóm Tulón Hyu gbak ebè Krays. Yó gónó me hógów du edyó
mò temgel kuy ne tmóbóng kuy bè kehtahu ye 3 anì laen dù bélê ye
gemkogol du yóm kehtahu ye balù yóm tey keglayam ye.

Deng hónô tngón ye se nim keglayam tekuy ni, kun kmò kehlan du Dwata.
4 Bè yóm tehe knô me bélê ye, deng eles tulón me kuy se yó kem hlayam
angat kól lemwót bè kehtahu te. Ne ni hol kéng duem du yóm mon me yó.

5 Yó gónóm mon, bè yóm là hol bud kegbalahu du yóm alì ksidek kónó
nawahu kuy, yó se gónóhu hógów ke Timuti edyó mò gónów temngón du
yóm mò kmò yóm kuy kehtahu. Mónó nawahu du yóm ksindil Seitan kuy,
kô gmung ye du, ne kô mom baling kafa yóm tehe gel nmò me lem blóng ye.
6 Okóm ni, deng bud kól gu dyó Timuti, ne tey hyu yóm tulónen kum lemwót
bè yóm kuy kehtahu ne yóm kesbong ye nawa. Tulónen kum snéen yóm gel
kehedem ye kum dyó, ne tey gel khahù ye kum kun, lómón se yóm kum
khahù kuy. 7 Duhen yó, kem dumu me setwoli, balù yóm tey kwen gfà me, ne
tey dê gónó me glayam, ewenem yó, sana tey kehyu kegnóm me du lemwót
bè yóm kuy kehtahu. 8 Abay se tey mgel nawa me se kum ke mbegel yóm kuy
kehtahu lemwót bè yóm deng kessotu ye bè yóm gónó tekuy mogot.

9 Ne nim kmoen ni, tey kdóyón me ke Dwata lemwót bè yóm kuy kmò.
Laen selen yóm klaan nawa me bè yóm gel kni me bélê ye bè Dwata.
10 Tódô ket kdaw ne ket kifu me tendo gel mni bè Dwata anì bud tekuy
ston, ne anì wen gónó me tmóbóng kuy bè yóm tolo gónó ye là deng ket
bè yóm kehtahu ye.

11 Yó hem Dwata yóm Mà tekuy, ne Jisas yóm gónó tekuy mogot hol mò
lan me edyó bélê ye. 12 Yó hem gónó tekuy mogot hol temnù du bélê ye yóm
kuy kesbong nawa ne yóm nawa ye ebè yó kem dumu tau snéen, lómón
se yóm kum kbong nawa kuy. 13 Ni se mò lanen hol temgel kuy anì hol ye
gulit ne mólós ke mdà ye bè solu Dwata yóm Mà tekuy, bè yóm kdaw angat
kesfuléken edini yóm gónó tekuy mogot, mung du yóm kdê kun tau.

Yóm klowil hol hyu bè kton Dwata du

4 1 Ne ni mò sónu du bélê ye, kem dumuhu setwoli, deng tehe wen
dnalang ye lemwót bélê me bè yóm kmò kekdol ye anì hyu nawa
Dwata ebélê ye, ne bè ktahuhen deng duhen yó se yóm gel nmò ye. Ne

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ni wen bud hol sen-galu me bélê ye, hlan me bè kun boluy Jisas yóm
gónó tekuy mogot anì hol temnù yóm hyu gel nmò ye. 2 Deng tngón ye
se yóm tehe hlolò me kuy lemwót bè yóm kun kwalis Jisas yóm gónó
tekuy mogot. 3 Yó hol kun kóyô Dwata bélê ye ke hol ye mólós ne ke laen
dù bélê ye fen mò samuk. 4 Ne kóyóen ke ket kuy sotu hol hfulung mafas
nawan bè yóm knóyô lówóhen. Hyu ke laen dù belenen yóm gel nmò ye,
ne ke eles ten-gama ye yóm kuy lówó. 5 Bê ye abay gekteng du yóm nawa
hdóyón, lómón yóm kul gel nmò yó kem tau là deng temngón ke Dwata.
6 Kóyô Dwata ke là nulé ye du ni kem monu ni koni, anì laen dù gónó
ye sgulé bè kem dumu ye. Deng tehe tulón me kuy se nim ni, ne deng
tehe eles hetgama me kuy yóm ktafak yóm gónó tekuy mogot yó kem
tau mò du. 7 Là kô yó du gónó Dwata tmaba te ke mò tekuy samuk, okóm
yó dé hol sen-galuhen bélê tekuy ke hol te mólós. 8 Duhen yó, ke wen
tau kembê du nim toloku kuy ni, là kô tolok tau du yóm kenbéen, kaem
Dwata yóm bemlay tekuy yóm kun Tulus.
9 Bong bè yó dum kesbong nawa ye bè yó kem dumu ye deng hemtahu,
baluen ke là bud snulatu du bélê ye ne, abay se deng tolok Dwata kuy ne
yóm kmò kesbong nawa. 10 Ne bè ktahuhen, yó se yóm deng gel nmò ye
bè kdê yó kem dumu ye hemtahu bè klamangen Masdunya. Okóm, kem
dumu me setwoli, yó hol sen-galu me bélê ye ke hol henlel ye mò du.
11 Hol nmò ye dé yóm nmò mò gónón menek klowil ye, ne bê ye snolò
yóm nmò yó kem dumu ye, ne hol ye heged mò nmò anì wen gónó ye ma,
lómón yóm tehe hlolò me kuy ekni. 12 Ke ni se nmò ye, nadat le yu yó
kem dumu tau là dengen hemtahu he, ne sotuhen, là salig ye du bè kem
dumu ye yóm kuy klowil.

Kesfulék yóm gónó tekuy mogot

13 Kem dumu me setwoli, kóyô me ke hol tngón ye yóm ktahuhen gbak
ebè yó kem tau hemtahu deng matay, anì là kat ye langag, lómón yóm
kul kmò yó kem tau laen dù nefet nawa le. 14 Deng hentahu tekuy yóm
deng katay Jisas, ne yóm deng bud klowilen. Yó gónó tekuy hemtahu du
yóm angat klowil Dwata kul yó kem tau hemtahu bè Jisas deng tehe gna
matay, ne gotu hmungen lu ke Jisas ke sok bud semfulék edini.
15 Nim tolok me kuy ni, hono lemwót bè yóm kun tolok yóm gónó tekuy
mogot. Bè yóm kdaw kkólen, là kô tekuy kendel gegna semlong yóm kdê tekuy
tolo mowil ke là na le gotu mung tekuy yó kem tau deng tehe matay. 16 Bè yóm
kkólen, wen gna hemsag gu bè longit mò mbal yóm kdéen. Ne mudél se yóm
hol geta bè yó kem gel hógów Dwata nô bè yó, lel yóm tey uni féw Dwata, ne
ominen yó htuntun gu tta bè longit yóm gónó tekuy mogot. Ne segeng le se
bud mowil yó kem tau hemtahu béléen deng tehe gna matay. 17 Omin tekuy yó
he kem tau tolo mowil bè yóm kdaw yó, gotu tekuy slomong bélê le megkay
etta bè lobun anì gotu senlong tekuy yóm gónó tekuy mogot ditu te kmawang.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ne nbuten bè yó ne laen kô dù sónen yóm knô tekuy bè yóm gónó te mogot.
18 Duhen ni, bè ni kem tulón me kuy ni koni mò udél temgel kuy ke wen
lenangag ye.

Eles ketgama yóm kdaw kkól yóm gónó tekuy mogot

5 1 Ó kem dumu me setwoli, laen dù bud muhu smulat du ne yóm
kdaw angat ksut ni kem ni. 2 Abay se deng hónô tngón ye se kuy
yóm kektuten tau yóm kdaw kkól yóm gónó tekuy mogot, hol lómón
kektuten tekuy yóm tau mnagaw kifu laen hemkól du. 3 Ofo kul tô mon
du yó kem tau, “Hyu ne ni. Deng tinof ne laen bud knikò tekuy.” Okóm
tódô mekto sut bélê le yóm tey glumfak le. Tódô le gotu ktut, lómón
kektut yóm libun kmuleng blututen, ne là kô wen lan le hemlóy du snéen.
4 Okóm kuy, kem dumu me setwoli, là bud ye nô lemen ne kuy yóm gónón
kmifu, ne là bud kentuten kuy ne yóm kdaw yó, lómón yóm kektuten kuy yóm
tau mnagaw. 5 Yakà deng ye baling tau nô lem gónón lemayag. Là bud tekuy nô
lemen ne yóm gónón kmifu. 6 Duhen yó, bê tekuy dnalang yóm kul kehlingay
yó kem dumu tau, lómón tô le lemnga tungô. Eles tekuy hol mingat dé, ne hol
tekuy hfulung hedem. 7 Abay se ke sok kifu, gel le henga yó kem tau, ne gel le
hlengel snéen. 8 Okóm tekuy du, deng te tau lem layag, yake hol tekuy hfulung
hedem. Eles te tendo kmulóng klung. Ne yó henged klung tekuy, duhen yóm
kehtahu te, ne yóm kesbong nawa. Ne yó henged sloung tók sudù tekuy, duhen
yóm kgel nawa te yóm angat kegewà tekuy gu lem hatay. 9 Là kô yó du gónó
Dwata mélék tekuy ke angat te gomong tnafak. Okóm yó dé gónón mélék tekuy
anì benlayen tu klowil laen dù sónen hlanen bè Jisas Krays yóm gónó tekuy
mogot. 10 Yó se gónó Jisas fen matay anì gomong tekuy mowil béléen, senged se
ke tolo te mowil bè yóm kkólen, duhen ke deng tekuy mlef. 11 Duhen yó, hol ye
gel setgel, ne hol ye gel stóbóng, lómón yóm gel nmò ye nim kmoen ni.

Yó kem dumu hlolò Pol kul

12 Kem dumu me setwoli, bud wen hesgalu me kuy. Hol nadat ye yó
kem tau gel mò nmò lem blóng ye, abay se lu yóm semgalak kuy ne
tmolok kuy bè kehtahu ye. 13 Hol nadat ye lu dé, ne hol hotu ye nawa ye
kul lemwót bè yóm kmò le nmò lem blóng ye. Hol nmò ye yóm gónón
menek nawa ye yóm kdê ye.
14 Bud sotu hesgalu me kuy, kem dumu me setwoli. Hol eles bnólów ye lu
yó kem tau mduk. Hol ten-gel ye nawa yó kem tau gel hlóng likò. Tnóbóng ye
yó kem tau là dengen ngelem kehtahu le, ne hol hanay ye nawa ye ebè kdê le.
15 Hol ten-gama ye anì laen dù malà du sidek ke wen sidek nmò le
bélê ye. Yó dé hol nmò ye, henyu ye kmò ye ebè yó kem dumu ye deng
hemtahu dalang se ebè kdéen tau.
16 Hol tendo gel hlaan ye nawa ye. 17 Bê ye senkas mni bè Dwata.
18 Kihu mefet bélê ye, hyu duhen ke là hyuhen, senged nóm kdóyón ye ke

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Dwata. Yó se yóm hol kun kóyô bélê ye Dwata bè yóm deng kessotu ye bè Krays Jisas.

19 Hol ye gel temgama anì laen dù gónón gseng ebélê ye yóm Tulus
Dwata. 20 Bê ye kenbê yóm gel hetngónen kuy yóm gel hlanen bè kem
dumu tau, 21 okóm hol henklol ye ke tahu lemwót béléen. Ke hyu,
henmóyô ye 22 ne hol ye hlayuk du kuy yóm kdéen nmò sidek.

23 Yó hem Dwata gónón lemwót yóm kenek nawa tekuy. Du se hol hólós
kuy anì laen dù belenen sidek yóm knawa ye ne yóm kehedem ye ne yóm
klówó ye bè yóm kdaw kkól Jisas Krays yóm gónó tekuy mogot. 24 Yóm
Dwata tehe tmaba kuy ekni, du se mò du bélê ye nim monu ni koni, abay
se là kóen monol nawahen ebélê ye se kun.

25 Ó kem dumu me setwoli, hol gel tendo utóm ye mi snéen bè Dwata.

26 Sok ye gel stifun yóm kdê ye hemtahu dyó, hol ye gel sfódó.

27 Hesfalahu kuy nim sulat ni lem blóng yóm kdéen tau hemtahu dyó.
Nim hmou kuy ni, hlanu bè yóm kwalis blayen dou yóm gónó tekuy
mogot.

28 Yó hem gónó tekuy mogot Jisas Krays hol tmóbóng kuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gewu Sulat Pol Ebè Yó Kem Tau Hemtahu Bè Syudad Tisalunika

Mò gna senfala

Bè yóm tehe kgefeten bè yó kem tau hemtahu bè Tisalunika yóm tanay sulat Pol, wen se bélê le mom tólóng kmò kehedem le du yóm tulón Pol bè yóm bud kesfulék yóm gónó le mogot Jisas Krays. Ofo kul mon du ke deng kól. Yó nmò le, là bud le tô mò nmò, tódô nangat le kkólen elem blóng le.

Timbow gungol Pol nim ni bè yóm tolo knóen bè Kurin, yó gónón kendel hemwit sulat etu bélê le anì géhél tngón le yóm hol ktahuhen. Yó tulónen kul, gu laanen là deng sut yóm gónó le mogot, nan gna sut yóm tau tô matù ke Krays, yóm alì hulung mò sidek, ne nan gotu nwit lu mò sidek yóm kdéen tau là hemtahuhen bè klamangen benwu.

Bud hnau Pol yó kem tau hemtahu anì na le hol mò nmò, ne anì hol hentilob le kmò le ebè kem dumu le tau, ne tódô hol henbala le yó kem gónó le gel glayam. Ne bud tulónen kul snéen yóm angat kbeles Dwata yó kem tau gel hmayam kul yó.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-2*) Yóm gna mon Pol
(*1:3-12*) Kdóyón Pol yóm kehtahu le
(*2:1-17*) Ktolok Pol yóm kesfulék Jisas
(*3:1-16*) Kehlau Pol kul yóm kmò kwit le ktau le
(*3:17-18*) Són udél Pol ebélê le

---

1 1 Ou se Pol gónóhen lemwót nim sulat ni, tlu me Silas ne Timuti.
Smulat me ebélê ye yu kem tau deng hemtahu bè yó bè
Tisalunika, yu kem tau deng nfun Dwata, yóm Mà tekuy, dalang se yóm
gónó tekuy mogot Jisas Krays.
2 Yó hem Dwata, yóm Mà tekuy, dalang se yóm gónó tekuy mogot Jisas
Krays tendo tmóbóng kuy ne tendo henek nawa ye.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kkukum Dwata bè yóm kdaw kesfulék Krays

3 Ó kem dumu me setwoli, là kô gbek me du ke là tendo dóyón me
ke Dwata lemwót bélê ye. Bong knóón du se ke yó gel nmò me, abay se
sónmoen temnù yóm kehtahu ye, ne temnù snéen yóm kesbong ye nawa.
4 Botong gel salù me yu bè yó kem dumu tau hemtahu bè Dwata. Gel
salù me yóm tendo kehbala ye ne yóm tendo kehtahu ye, balù yóm tey
kehsidek le kuy ne yóm tey keglayam ye. 5 Ni kem monu ni koni mò ilô
yóm tey ktedengen yóm gel kkukum Dwata tau. Yóm keglayam ye yó, yó
nefeten knóón ye bè yóm kmung ye bè yó kem tau nogot Dwata. Ni se
but yóm keglayam ye ni kmoen ni. 6 Tey tedeng yóm nmò Dwata bélê ye.
Tnafaken yó kem tau hemsidek kuy 7 ne kóhen ta ye yóm gel keglayam ye,
dalang se yóm kum gel keglayam.

Yó he kmò Dwata du nim ni sok kól yóm gónó tekuy mogot Jisas gu bè
longit, mung du yó kem gel hógówen alì mfasang. 8 Ne wen tey dilóf ofi
mung du snéen mò tafaken yó kem tau kembê ke Dwata, ne là mimón du
yóm Tulón Hyu gbak ebè yóm gónó tekuy mogot Jisas. 9 Angat gnóm le
yóm tafak laen tul sónen. Gotu hdóhen lu bè solu yóm gónó tekuy mogot,
tódô hlós ne yóm keskó le béléen ne là se bud ton le du yóm tey alì
kfasangen 10 bè yóm kdaw kkólen yó. Yó se yóm kdaw hol kegdóyónen bè
yó kem kun tau, yóm kdaw hol kadat le du yó kem tau hemtahu. Angat ye
gomong se kuy, abay se deng hentahu ye yóm tehe tulón me kuy.

11 Yó gónóm mon, tey gel kni me bélê ye bè Dwata. Yó hni me anì
baling hol segtón yóm kuy kmò ebè yóm tehe kun kóyô Dwata bélê ye bè
yóm tehe ktabahen kuy. Dwata he hol tmóbóng kuy lemwót bè kfasangen
anì gmò ye yóm kehyu kmò gel nalu nawa ye, ne yóm hyu tô nmò ye
lemwót bè yóm kehtahu ye. 12 Ni se gónón hol megdóyón yóm kun boluy
yóm gónó tekuy mogot Jisas, ne dalang se kuy, bud ye megdóyón béléen
snéen lemwót bè yóm któbóngen kuy Dwata ne yóm gónó tekuy mogot
Jisas Krays.

Yóm ksut yóm tau alì hulung mò sidek

2 1 Ó kem dumu me setwoli, bè yóm angat kkól yóm gónó tekuy mogot
Jisas Krays, ne yóm kehestifunen tekuy ebéléen, wen hol tulónu
kuy. 2 Hol bê ye abay kendel hesbeweg kehedem ye, ne bê ye hlangaf ke
gungol ye deng gefet kun yóm kdaw kkól yóm gónó tekuy mogot. Déke
wen se mon du lemwót bélê me nim tulón ni bè yóm tehe ktugod me ke
Dwata, duhen bè yóm tehe ktolok me, duhen ke tehe tulón me bè sulat.
3 Hol ye temgama anì laen dù gemsukat kuy.

Abay se là kóen tagad sut he yóm kdaw bud kkól yóm gónó tekuy mogot ke
là nan gegna yóm alì kekbê le ke Dwata yó kem tau, ne nan na hegfan he yóm
tau alì hulung mò sidek. Yó se yóm tau deng eles golu etahen yóm kógówen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

elem lanaw ofi. 4 Nim tau ni, gotu natuen kdéen dwata kéng kkólen bè yó kem
dumu gel hentahu kem tau, ne angat hegetahen knóen senta le. Balù yóm Gónô
Dwata, tódô husek elemen, ne tódô myón bè yó, ne tódô monen du kun Dwata.
5 Là deng klifót ye du he kô yóm tehe ktulónu du kuy ni kem ni ekni bè yóm
tehe knóu dyó bélê ye? 6 Okóm tolo wen semgafas du he nim kmoen ni anì là
gmoen du yóm tô nmoen, ne tngón ye se kuy yóm semgafas du yó. Okóm ke
deng hto yóm buteng fét Dwata, yó he kehegfanen yóm tau alì hulung mò sidek
yó.

7 Okóm ni kmoen ni, wen se gel nmoen bede là dengen hol gfan he. Yó he
kmoen du sok lemwót bè yóm semgafas du. 8 Ne yó he kehegfanen yóm tau alì
hulung mò sidek yó. Okóm bè yóm kkól yóm gónó tekuy mogot Jisas, angat
tódô hnatayen mlan bè kyufen du. Tódô mekto meglà yóm tau yó lemwót bè
yóm tey keslinang yóm gónó tekuy mogot. 9 Bè yóm angat ksuten yóm tau
alì hulung mò sidek yó, Seitan yóm fen hol htulus du. Yó gónóm mon, tey dê
hentaw ton nmoen mò gónón smukat tau. 10 Tódô ket du yóm nmoen mò gónón
gemsukat yó kem tau angat hlós elem hatay. Yó gónó le angat hlós elem hatay,
abay se deng tehe kenbê le yóm hol ktahuhen mò gónó le gewà. 11 Ne lemwót bè
yóm kekbê le yóm ktahuhen, yó gónó Dwata hemlus du ebélê le yóm kehedem
là tedengen anì hentahu le yóm kéng. 12 Yó nefeten, angat gotu megtuled yóm
kdéen tau là dog hemtahu du yóm ktahuhen, mom hnigal le yóm ksidek nmò le.

Kélék Dwata kul anì gewà le gu lem hatay

13 Okóm kuy, kem dumu me setwoli, kem tau kenbong nawa yóm gónó
tekuy mogot, là gbek me du ke là gel dóyón me ke Dwata lemwót bélê ye.
Abay se tehe yu ekni bè hol kbut yóm benwu, deng eles nélék Dwata yu ne
anì lenwaen yu gu lem hatay. Yó kmò kehewaen kuy, hlanen bè kun kfasang
yóm Tulusen mò hembaling kuy kun tau hol mólós, ne bud hlanen snéen bè
yóm deng kehtahu ye yóm ktahuhen. 14 Ni se lemen yóm gónó Dwata tmaba
kuy ebéléen hlanen bè yóm Tulón Hyu tehe tulón me kuy. Yó gónón tmaba
kuy anì gomong ye bè yóm kun kegeta yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays.

15 Duhen yó, kem dumu me setwoli, hol henbegel ye yóm kuy kdà, ne
hol nkem ye yóm ktahuhen deng gel tolok me kuy, dalang se yóm tehe gel
tulón me kuy bè yóm ksulat me ebélê ye.

16-17 Yó hem gónó tekuy mogot Jisas Krays ne Dwata, yóm Mà tekuy,
hol gemduf kuy ne hol temgel nawa ye anì senflós ye mò du yóm hyu, ne
senflósen hyu yóm gel mon ye. Tey kbong nawahen tekuy Dwata. Lemwót
bè yóm któbóngen tekuy, yó gónón tendo wen kgel nawa tekuy, ne tendo
wen yóm tey hendón nefet nawa tekuy.

Yóm hefni Pol kul bè Dwata

3 1 Ne ni mò sónu du bélê ye, kem dumu me setwoli, bê ye senkas gel
mutóm kum bè yóm gel kni ye bè Dwata, anì tódô senflósen mból

yóm Tulón Hyu lemwót bè yóm gónó tekuy mogot, ne anì hol nadat yó
kem tau hmungol du snéen, lómón se yóm kuy kadat du. 2 Hol gel hni ye
mi bè Dwata anì lenwaen mi lem hólól yó kem tau alì sidek balu le, abay
se là kô kdéen du tau hemtahu du yóm tulón nwit me. 3 Okóm yóm gónó
tekuy mogot, tey gsalig. Tendo ten-gelen nawa tekuy, ne tendo kenlungen
tekuy bè Seitan. 4 Lemwót bè yóm gel któbóngen kuy, yó gónón mgel
nawa me kuy. Tngón me deng nimón ye yó kem tehe hlolò me kuy, ne
tngón me se tódô hlós yóm kimón ye yó. 5 Yó hem gónó tekuy mogot hol
hetngón du kuy yóm tey kbong nawahen kuy Dwata, ne hetngónen kuy
snéen yóm khulung hbala lemwót bè Krays.

Yóm hlau Pol bè là kehduk

6 Yu kem dumu me setwoli, nim hlolò me kuy ni, hlan me bè boluy yóm
gónó tekuy mogot Jisas Krays. Hol bê ye abay mung bè yó kem dumu ye
hemtahu ke mduk le, ne ke kenbê le yóm tehe hlolò me kuy. 7 Deng hónô
tngón ye se yóm tehe gel kmò me, yó se mò lolò ye. Là kô me hduk yóm
tehe knô me lem blóng ye. 8 Là kô me mni bélê ye mò lowil me, okóm
tódô gel benli me yóm kum gel ken. Tey gel kmò me nmò, lenulus me
kdaw ne glakit me kifu anì là glayam ye temdof kum. 9 Yó gónó me mò du
nim ni, sundu mon ke laen dù kwalis me mni bélê ye bè yóm ktolok me
kuy, bede yó gónó me mò du mò gónó ye mton du anì dnalang ye. 10 Bè
yóm tehe knô me bélê ye dyó ekni, wen hlolò me kuy, “Yó se tau là moen
nmò, béen dog mken.”

11 Yó gónó me bud mon du nim ni, abay se gungol me wen bélê ye
mduk mò nmò kun. Laen kô mdengen nmò le, són tendo snolò le nmò
kem dumu tau. 12 Yóm hlau hetgama me kul ni, hlan me bè boluy yóm
gónó tekuy mogot Jisas Krays. Ni kem tau mduk ni, yake hol le heged mò
nmò mò gónó le ma yóm kul klowil. 13 Okóm bélê ye kuy, kem dumu me
setwoli, bê ye abay htakas mò du yóm hyu.

14 Ke wen tau bè yó là mimón du yóm deng mon me lem nim sulat
ni, hol tenngel ye ke tau du, ne bê ye bud slomong béléen anì dilóen là
hyuhen yóm kun nmò. 15 Là kô hnohon ye du dé, okóm lómó kmò ye
ebéléen ke mudél ye ebè kem dumu ye hemtahu.

Yóm hol són udél Pol ebélê le

16 Yó hem gónó tekuy mogot hol tendo henek nawa ye balù kihu sut
bélê ye. Du se gónón lemwót yóm kenek nawa. Yó hem gónó tekuy mogot
tendo nô bélê ye.

17 Hol dou lan tdok smulat du nim hol sónen nii: *Ou se Pol. Tey kólómu
kuy.* Ni se kmò kefemahu bè yóm ket sulatu. Ni se dou lan smulat.

18 Yó hem gónó tekuy mogot Jisas Krays hol tendo tmóbóng kuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tanay Sulat Pol Ebè
Timuti

Mò gna senfala

Nim Timuti gónó Pol e smulat ni, sotu tau lomi lemnok. Tau Grik yóm maen, ne libun Ju yóm yéen. Bè yóm hol tanay kógów Pol na a hetngón du yóm Tulón Hyu bè yó kem dumu benwu, slob tmolok bè Listra, yóm benwu le Timuti. Yó se gónó le baling hemtahu bè Jisas le Timuti ne yéen ne béhen.

Bè yóm gewu dulék Pol mógów na a tmolok bè yó kem dumu benwu, mung du Timuti mò gel tóbóng lówóhen. Hol lómón ke ngà Pol nim Timuti bè yóm alì kehyu nawahen ebéléen.

Wen sotu syudad gónó Pol tmolok bè yóm kógów le yó, boluyen Ifisus. Bè yóm bud kewót le bè yó, tebel Pol Timuti, tódô gotu saligen du yó kem tau deng hemtahu bè yó.

Tikóng kól bè Masdunya Pol, smulat ebè Timuti mò gónón gemduf du bè ktoloken, duhen ni se yóm bok senfalahem nii. Hlauhen ke Timuti anì bnólówen yó kem tmolok sekban. Ne tulónen du yóm kmò kélék le yó kem tau mò fen malak yó kem dumu le hemtahu, ne yóm kmò kalak le kul.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-2*) Yóm gna mon Pol
(*1:3–3:16*) Kmò kélék le yó kem tau malak bè simbahan
(*4:1–6:21*) Kmò kwiten yó kem tau hemtahu

---

1 1 Ou se Pol gónóhen lemwót nim sulat ni. Ou se sotu tau fen gel
hógów Krays Jisas. Nim kógówu ni, hol lemwót bè Dwata, yóm
deng lemwà kut gu lem hatay, ne Krays Jisas, yóm tendo hendón nangat
te.
2 Smulate ebéléem, Timuti. Lómón ke deng hol ngau uu lemwót bè yóm
kehtahu te.

Yó hem Dwata, yóm Mà tekuy, dalang se yóm gónó tekuy mogot
Jisas Krays tendo tmóbóng kóm, ne tendo kmodu kóm, ne tendo henek
nawahem.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ketgama yó kem tau tmolok sekban

3 Yó hol nóyóu béléem ke nam na tódô henek nô bè Ifisus, hol lómón
yóm tehe tulónu kóm ekni bè yóm tehe kewótu ebè Masdunya. Yakà wen
yó kem dumu tau tmolok sekban bè yó. Hol bnólówem lu anì bê le abay
henfu yóm ktolok le yó. 4 Hol tulónem kul bê le abay bud tulón yó kem
tutul lenbù nmò yó kem tau gnan, ne yó kem tey dê boluy yó kem tehe fù
le gónó le gu semfu. Yóm nmò le yó, olo mom dalil gónó le skaf mon. Là
kô hetngónen du kut yóm kun kóyô bélê tekuy Dwata. Són bè kehtahu te
gónó te temngón du yóm yó. 5 Yó hol muhen nim hlolou kóm ni anì wen
yóm kesbong le nawa lemwót bè yóm klaen dù belenen yóm nawa le, ne
yóm klaen dù blóng le ebè Dwata, ne hol tahu duhen yóm kehtahu le.
6 Deng wen se kem tau bè yó kmogol du nim monu ni, ne deng le hetlas
elem yó kem sentulón laen dù mtukul nefeten. 7 Kóyô le ke lu tmolok
du yóm tehe hlau Dwata, okóm là kô tngón le du lanen yóm gel tolok
le, tódô óyô le gel mon du yóm mon le. 8 Deng tngón tekuy se yóm tey
kehyuhen yóm hlau yó ke lolò te yóm kun kóyô kehlan du Dwata. 9 Bè
ktahuhen, sundu yó du tendoken ke yó kem tau gel mimón du, okóm yó
dé tendoken, yó kem tau gel mulé du ne yó kem tau gel mò sidek, yó kem
tau kembê ke Dwata ne yó kem gemsalà, yó kem tau là hemtahuhen ne
là madat ke Dwata, yó kem tau glef le hmatay kem tuha le, yó kem tau
monok, 10 ne yó kem tau smamuk, yó kem logi sefdóyón honon lu, dalang
se kem libun sefdóyón honon lu, yó kem tau kemfô dumuhen tau, yó
kem tau mò kéng, ne yó kem tau tmifù kéng, ne yó kem tau mò du yóm
dumu nmò là segtónen ebè yóm tahu tolok. 11 Yóm monu tahu tolok ni,
yó sem Tulón Hyu deng sigang Dwata tahu mò hetngónu ebè yó kem tau.
Nim Tulón Hyu ni, lemwót bè Dwata, yóm hol hyu bè kdéen, yóm knóón
dmóyón du.

Ktulón Pol yóm kkodu Dwata du

12 Tey kdóyónu du dou yóm gónó tekuy mogot Krays Jisas, abay se
deng hekgisen ou mò du yóm nmou. Sotu gónóhu dmóyón du snéen,
abay se deng snaligen ou ne néléken o mò sotu kun tóbóng lówó. 13 Anam
yó ne ekni, tey gel sidek kebkóhu ebéléen, ne gel hensideku yó kem gel
lemolò du, ne tey gel kehnéu du. Ewenem yó, sana tey kkoduhen dou
Dwata, abay se monem tolo là denge hemtahu he ekni, ne tódô óyóu gel
mò kul yó kem tehe gel nmou. 14 Okóm tey któbóngen dou yóm gónó
tekuy mogot, tódô henbalingen ou tau hemtahu, ne blayen do yóm kbong
nawahu kem dumuhu. Yó se nefeten yóm deng kessotu tekuy bè Krays
Jisas.
15 Là kô olo ulóben du se nim monu mò kóm ni, Timuti, hol béen tlek
wen tau hmingay du. Yó hol henduf Krays Jisas edini elem benwu anì

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wen lanen lemwà yóm tau gemsalà. Ne bè kdéen tau gemsalà, ou yóm tau alì gedlug salà nmoen, 16 okóm tey kkodu Dwata dou mò gónón hegfan du ebè yó kem dumu tau yóm hol kun kanay nawa Krays Jisas, igoen ou yóm tau alì gedlug kmoen salà. Yó gónó Krays Jisas mò du nim ni anì mgel nawa yó kem tau hemtahu béléen bè hulin kdaw, yó kem tau angat gmuta du yóm klowil laen dù sónen. 17 Hol bê te abay lensón yóm kadat te ke Dwata ne yóm kdóyón te du. Du se yóm tahu geta mogot yóm klamangen. Laen dù sónen yóm kun kogot. Tek són du yóm hol tahu Dwata laen kô tul katayen, ne là kô deng hnikót ton mata du.

18 Ó Timuti, uu se yóm ngau, ni wen hlolou kóm. Hentulónem nawa yóm tehe deng olu le kóm yó kem tau tugod Dwata ekni. Béem kó bè nawam nim ni mò temgel kóm bè yóm kmoem nmò bè Dwata. 19 Hol hgemelem kehtahuhem, ne béem abay nmò blóngem ebè Dwata.

Nim monu ni, deng wen se kem tau gmafang du, ne yó gónón hlós lana kehtahu le. 20 Ni se deng nmò le Hayminus lewu le Aliksandér. Yó but gónóhu tmafak kul, tódô bayau lu ebè yóm kun kfasang Seitan anì wen mò kendlà le, anì là bud nmò le du yóm ksidek kebkó le ebè Dwata.

Kmò kwit le kem tau smimba

2 1 Duhen yó, ni hol tanay hlolou kóm. Ke gel ye stifun bè simbahan, hol gel hni ye bè Dwata yó kem dumu ye tau, hol hmung ye du yóm kdóyón ye ke Dwata. 2 Homong hni ye béléen se yó kem tau hol geta bélê ye, ne yó kem dumu tau genlal. Yó gónó ye mutóm kul anì menek kbenwu tekuy, ne són nô bè nawa te yóm kadat te ke Dwata, ne yóm hyu kmò te bè yó kem dumu te tau. 3 Tey hyu se ke lómón ni yóm gel nmò te, ne tey hligal du Dwata snéen, yóm deng lemwà tekuy gu lem hatay. 4 Abay se yó se kun kóyô ke kdéen tau gotu gewà, ne gotu tngón le yóm ktahuhen. 5 Yakà tek sotu du Dwata, ne tek sotu se yóm blóng tau ebè Dwata, duhen yóm tau boluyen Krays Jisas. 6 Deng hamaen kun klowil mò soken yóm kdéen tau deng tehe golu elem hatay. Bè yóm tehe katay Jisas bè yóm kdaw tehe buteng Dwata du, bè yó gónó tekuy dmilô du yóm hol kun kóyô Dwata bè tau, duhen yóm kegewà le gu lem hatay. 7 Ni se gónó Dwata hógów dou mò tmolok yó kem dumu tau là Ju le anì hentahu le yóm ktahuhen. Hol tahu nim monu ni, là kô kéngu du.

8 Sok ye gel stifun bè simbahan, kóyóu ke logi yóm fen mni, syan ke logi deng hogoten ke Dwata klowilen, ne laen dù tlek lenbuten, ne laen dù gónón seglius bè kem dumuhen. 9 Ne yó kem libun, kóyóu ke lesek le yóm nes là móngóhen, yóm hol knóón bélê le. Yake béen són bè kbong wek le ne kem ngom le ne bè kem nes mebtes le gónóhen nô nawa le. 10 Okóm hol knóón bélê le bè yó kem libun hemtahu ke hol hyu kmò le.

11 Yóm libun ke wen gel dnalangen, yake tódô htinof hmungol, mung du yóm keheglaanen. 12 Là móyóe du dou ke libun fen hegled tmolok kem logi

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bè simbahan, ne ke mom du wen kwalisen senta kem logi. Yake tódô htinof
dé kun. 13 Abay se bè yóm tehe kmò Dwata tau, Adam yóm gna nmoen,
ominen tmodol mò ke Ib. 14 Là kô Adam du yóm tawan sukat, kaem yóm
libun, ne du se yóm fen gmulé du yóm hlau Dwata kul. 15 Okóm yó kem
libun, tey gel któbóng Dwata kul bè yóm gel ksut blutut le. Ne gewà le lem
yóm tafak Dwata ke tódô henlós le yóm kehtahu le, ne ke hol kenbong nawa
le kem dumu le, ne ke laen dù belenen yóm gel kmò le, mung du yóm là
kehton le dóyón.

Yó kem tau malak bè simbahan

3 1 Tahu se yóm gel mon le, ke yó tô nóyóen yóm sotu tau ke du
malak bè simbahan, tey hyu se yóm tô nmoen yó. 2 Yóm tau malak
bè simbahan, hyu ke laen dù gónó le gemsanil du kem dumuhen, là
demweyen, hulung hedem, hulung mafas nawan, hulung mit ktauhen,
hulung hmódó, hulung tmolok, 3 là hlengelen, là kosut nawan, okóm tau
ganag nawahen ne menek nawahen, là són bè kgutahen filak gónón nô
nawahen. 4 Hyu ke hulung mit yó kem fes lówóhen, ne ke himón yó kem
ngaen, mung du yóm kadat le du. 5 Yóm tau ke là hulungen mit yó kem fes
lówóhen, kmò tô khulungen mit kul se yó kem tau hemtahu bè Dwata?
6 Yóm tau mò du nim nmò ni, yake yóm deng tmuha kehtahuhen anì là
hegmónen. Abay se ke hegmón, dalil gónó Dwata tmuled du, lómón se yóm
ktuleden ke Seitan. 7 Yóm tau malak kem dumuhen hemtahu, hol sneb du ke
bong kadat le du se kul yó kem tau là dengen hemtahu anì là wen gónó le
gemsanil du, ne béen nmò yóm hemyak knô, kô dalil gónón gholot bè Seitan.

Yó kem tau tmóbóng mò nmò bè simbahan

8 Ne yó kem tau tô gel tmóbóng bè simbahan, sneb kul ke tau hyu kmò
le, ne ke tau laen dù lafinen yóm kehtahu le. Là hyuhen ke hlengel le, ne ke
seglom le bè filak. 9 Hol sneb kul ke là mili nawa le bè yóm ktahuhen deng
hentahu le, mung du yóm klaen dù blóng le ebè Dwata. 10 Ni kem tau nélék
ye ni, na ye gna tilów lu. Ke hyu kton ye kul, ominen yó wen hkem ye kul.
11 Kólen bè yó kem yehen le, hol sneb kul snéen ke libun hyu kmò le, ne
ke là gel sentulón le kem dumu le, ne ke là hlengel le, ne ke laen dù kéng
nmò le.
12 Yóm tau tô tmóbóng bè simbahan, là demweyen, ne hulung mit yó
kem ngaen ne yó kem dumu fes lówóhen. 13 Yó kem tau hyu kmò le du
nim nmò ni, tey le tótól bè kem dumu le, ne là likò le tmulón du bè yó
kem dumu tau yóm kehtahu le bè Krays Jisas.

Yóm hol lem yóm hentahu te

14 Bè nim igou smulat ebéléem ni, tey kkosohu tô mauy kóm. 15 Okóm
ke tolo wen anggau, syan dé deng wen sulatu eles gónóm temngón

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du yóm mò kmò yó kem tau fes lówó Dwata, duhen yó kem tau deng hemtahu béléen, yóm Dwata laen tul katayen. Hol lómón ke tekuy se yó kem hehek bè gónóen ne kem suguken, tekuy se gónó Dwata smalig du yóm ktahuhen.

16 Laen kô dù tau gembek hemkéng du yóm tey kehyuhen yóm deng hegfan Dwata bélê tekuy, yóm deng hentahu tekuy.

Tehe tódô hbaling tau yóm Ngà Dwata,
ne yóm Tulus Dwata fen hdilô du bè kem tau.
Gotu ton yó kem hógów Dwata nô bè longit.
Ne sentbong yó kem tau bè klamangen benwu, ne wen se bè yó kem hmungol du hemtahu du.
Ne ominen haway etta bè longit.

Yóm tolok sekban

4 1 Tey mtukul yóm eles kmonen du yóm Tulus Dwata yóm nmò yó kem dumu tau hulin kdaw. Tebel le yóm kul kehtahu, mom yó nimón le yó kem tulus kéng, ne yó kem tolok sekban lemwót bè kem busaw. 2 Ni kem tolok ni, fen hból yó kem tau hulung mò kéng, tau hulung smukat. Bè yóm deng alì kegedlug tendo kmò le kéng, yó se mit kul là bud dmilô du yóm tahu.

3 Yó gel tolok le, là hyuhen kun ke myehen yóm tau, ne sotuhen, alì dê hlii le bè ken. Okóm yó gónó Dwata tehe dmimun kul ni kem ken ni mò lowil kem tau, mò lewót gónó le gel dmóyón ke Dwata yó kem tau deng hemtahu béléen, yó kem tau deng temngón du yóm ktahuhen. 4 Kdê yó kem deng tehe dlimun Dwata, hono hyu, ne bê te abay mom kenbê. Yake hol henmóyô te, mung du yóm gel keslamat te béléen. 5 Yó gónón hyu mken du, abay se lemwót bè udél Dwata, ne lemwót bè yóm gel keslamat tekuy béléen.

Yóm tau hyu kwiten du yóm deng sigang Dwata tahen

6 Ke hol heglalagem bè kem dumuhem hemtahu ni kem hlolou kóm ni, bong hyu kwitem du yóm deng sigang Krays Jisas tahem. Ne temnù kbegelen yóm kehtahuhem lanem hemnagì du yóm Udél Dwata deng hentahuhem, ne yóm tahu tolok deng loloem. 7 Béi mung du kóm yó kem tutul lenbù nmò tau gnan, tutul là lemwóten bè Dwata, tutul laen kô gónón e mefet. Tódô hol dnalangem hgulit bè yóm kloloem ke Dwata. 8 Wen muhen bélê te ke nmò te yóm nmò gónón kemgis lówó te. Okóm milud he kehyuhen bélê te ke nmò te yóm nmò gónó te gulit bè yóm klolò te ke Dwata. Wen se muhen bè yóm klowil te ni kmoen ni, sélétem ne bè yó dum klowil te bè longit hulin kdaw. 9 Nim monu mò kóm ni koni, hol tahu duhen. Hyu ke kdéen tau hemmóyô du ne hemtahu du. 10 Yó gónóhu hol hmotu són gelu mò du yóm deng hmò Dwata dou,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

abay se du se mò nefet nawa te, yóm Dwata là wen tul katayen. Yakà deng lenwaen kdéen tau gu lem hatay, sélétem ne bè yó kem tau deng hemtahu. 11 Hol hloloem kul ni kem ni, hmungem bè yóm gel ktolokem. 12 Hol gel tenngelem kdaem, Timuti, kô wen gónó le gemsanil kóm. Balù yóm hanà tolo klomihem lemnok, uu se mò senflénég kem dumum hemtahu bè kestulónem, bè kekdolem, bè kbong nawam kem dumuhem, bè kehtahuhem, bè kólós nawam. 13 Béi htakas semfala du bè gónón wen yóm Udél Dwata, ne béi se htakas tmolok du efet ksutu dyó.

14 Béem hnuda yóm kenhulung deng tehe blay Dwata kóm hlanen bè kul udél yó kem tugoden, ne bè yóm knok le kóm ne yóm kni le béléem bè Dwata yó kem tuha gel malak bè simbahan. 15 Hotuhem nawahem mò du ni kem ni, béi htakas. Ke ni se nmoem, dilô kem dumum tau yóm kgulitem. 16 Hol tenngelem kmoem, ne hol tenngelem se ktolokem. Hol henlelem mò du ni kem ni, abay se ke nmoem, angati gewà gu lem hatay se kóm, dalang se yó kem gel hmungol kóm.

Hlau Pol ke Timuti kmò kwiten yó kem tau hemtahu

5 1 Ke wen tonem gónón teklé yóm logi deng tmuha sentahem, béem kento mólów du. Henyuhem hmau du, lómón kadatem du ke mudéli ebè maem. Dalang se ebè yó kem logi lomi lemnok, lómón kmoem kul, lómón ke hol twolihem. 2 Senged se yó kem libun deng tmuha sentahem, lómón kmoem kul, lómón ke yéem. Dalang se ebè yó kem sawang libun, lómón kmoem kul, lómón ke hol libunem, ne béem nmò óngóhem lem blóng le.

3 Gel sentóbóng ye temdof kul yó kem libun bolu ke laen bang gónó le ma. 4 Bede ke wen ngà le duhen ke bé le, yó se mò temdof kul, mò towok liteg yê le kul ne bé le. Ni se sotu hol hlolò Dwata yó kem tau deng hemtahu béléen. Ke ni se gel nmò le, tey bong hyu kegnóm Dwata du.

5 Yóm libun bolu tahu laen bang gónón ma, tek són Dwata dé gónón hefet nawan, ne là kóen skó tendo knihen bè Dwata, keten kifu ne keten kdaw. 6 Bong yóm libun bolu ke tek són yó hendeenen yóm kenbeyen nawan, lómón ke deng matay, balù yóm igoen tolo mowil. 7 Ni se mò hol hloloem yó kem libun bolu anì là wen gónó le gemsanil kul yó kem dumu tau hmilol.

8 Okóm yóm tau deng hemtahu, ke là tendofen du yó kem kun dumu setwoli, hol néen yó kem fes lówóhen, deng knogolen ne yóm kehtahuhen. Mom sidek he kun nmò yóm tau yó senta yóm tau là dengen hemtahu.

9 Bê ye homong snulat boluy yóm libun bolu mò tnóbóng ye ke là dengen gefet nem folò halayen, yóm libun hanà suléken myehen, 10 ne tótól boluyen lemwót bè yóm hyu gel nmoen, deng megtolok kem ngaen, hulung hmódó, dê lanen gel tmóbóng yó kem dumuhen hemtahu, là tlek

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kun temngel ke wen gónó le glayam kem dumuhen, ne gotu nawahen bè kem dumuhen.

11 Maya mon kul du yó kem dumu libun bolu ke hanà tolo tukô nawa le, bê ye abay homong lu. Déke bud le móyô myehen, mom knogol le Krays, 12 ne yó gónó le gmulé du yóm tehe fasad le du. 13 Déke knalam le sembad lem blóng gónô, hlós le lemfu. Là olon yó du, okóm hlós baling libun lemnek ksumóngen, dê snoloen, hbólen yó kem là hyu bud hból du. 14 Yó gónóm mon, hyu nawahu bè yóm libun bolu ke hanà tukô nawahen ke tódô bud myehen anì wen ngaen, ne anì sen-gifaen yó kem fes lówóhen. Anì yó, laen dù bang gónó le dmelem kut yó kem hmohon kut. 15 Yakà deng wen libun bolu deng kmogol du yóm lan Dwata, ne loloen yóm lan Seitan.

16 Okóm ke wen libun hemtahu bè yó, ne ke wen kem libun bolu bè kun fes lówó, yake tódô du ne temdof kul anì là gbayaen bè yó kem dumu tau bè simbahan bè yó. Lotoben wen se kem dumu libun bolu eddoli là wen bang gónó le ma se kul. Yake kem dumu tau hemtahu bè simbahan fen smolu kul.

17 Yóm tau tilob kesgalaken kem dumun tau bè simbahan, hol knóón béléen ke hol henyu ye keblay ye du ofolen. Hol nê yóm tau ke alì gotu nawahen tmolok du yóm Udél Dwata, ne ke hol henkimeden yóm gel ktoloken. 18 Yakà deng monen du bè Sulat Dwata, yó monen, “Bê ye benkes bungusen yóm safì dmadu.” Ne sotuhen, “Knóón bè yóm tau mò nmò ke wen sukéyen.”[a]

19 Béem tagad nmung ke wen delem le du yóm tau malak bè simbahan ke là dengen lewu duhen ke tlu tau gemtanud du. 20 Olo kóm ke tahu wen se gónón teklé yóm tau yó, tódô benkas bnólówem lem blóng yó kem dumuhen hemtahu anì eles wen klikò yó kem dumun hemtahu.

21 Gungol Dwata ni kem monu mò kóm ni, ne gungol Krays Jisas se kun, dalang se yó kem hógów Dwata nô bè longit. Hol nulitem ni kem hlolou kóm ni, ne béen mtukul henlom nawam. 22 Béem lenangaf mélék tau mò malak bè simbahan. Déke wen gónón teklé, gomongi myak béléen. Hol nmoem yóm nmò laen dù belenen.

23 Béen són él ninumem, minumi udì yóm ninum wen khééten mò bulung yóm gel kdes lem blututem, yakà ket kiwólem du gemnóm des.

24 Wen se sidek gel nmò tau mahil gfan, ne yó se mit kul elem hatay. Okóm wen se yóm sidek nmò tau là gfanen efet hulin kdaw. 25 Senged snéen yóm nmò hyu, wen se kendel gfan. Balù yó kem là gfanen nim kmoen ni, gotu le bud gfan he.

6 1 Yó kem tau klifen, yake hol nadat le yó kem tau mfun kul anì laen dù tau hemnê ke Dwata, ne là hennê le du snéen yóm ktolok te.

---

[a] **5:18** Hlau 25:4; Luk 10:7

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Hol néen ke hemtahu bè Dwata yóm mfun kul, là hyuhen ke là nimón
le du, yakà deng le setwoli bè Krays. Mom monem yó ne hol keged le
mò nmò bélê le, abay se yóm tau gmuta du yóm len-ged le, kul dumu
hemtahu kenbong nawa. Hol henkimedem tmolok du kul ni kem ni, ne
hol gendufem lu mò du.

Yóm tolok sekban, ne yóm tahu kendengen

3 Ke wen tau tólóng toloken, ne là segtónen ebè yóm tahu udél yóm
gónó tekuy mogot Jisas Krays, ne là se segtónen ebè yóm ktahuhen deng
tolok me, 4 yó se yóm tau heklabak, laen tngónen. Són skuya mon nô bè
nawahen. Senkuya le lan yó kem udél, ne yó gónón wen sélés nawa, ne
sfatay, ne sedekà, ne sdelem. 5 Tendo mit skaf stulón bè yó kem tau là
buden btol kehedem le, là bud lolò le du ne kul yóm ktahuhen. Bè kul
kehlan du, yóm kul kehtahu mò lan baling kwasa.
6 Yóm tau tahu yóm kehtahuhen deng gsengel nawan du yóm deng nô
béléen. 7 Tehe kuy tódô hlówó sut du nim benwu ni. Ne senged se bè yóm
ktagak tekuy du, tódô tekuy bud mulék hlówó. 8 Duhen yó, ke sfeng se
ken te, ne ke sfeng se nes te yake gsengel nawa te du. 9 Okóm yóm tau
són hendeenen ke wen hol kendengenen, ten-geeden hebtang knóen elem
sindil, hlós gholot lem yóm kdê niwolen. Wen se niwolen gutahen, balù
udì ke wen muhen du, ne mom wen gfaen du. Nim kdê gónón gbeteng ni
kemteng du elem hatay laen kô dù tul sónen. 10 Abay se bè yóm alì kbong
nawahen yóm filak, yó se lewót gónón gemmò du yóm dê kay sidek.
Bè yóm alì kusol le du kem dumu tau, deng mom gkogol le yóm deng
hentahu le. Yó mò kul, deng mom sidek khuli sel le.

Hlau Pol ke Timuti bè kmò kwiten ktauhen

11 Okóm kóm, Timuti, uu se tau Dwata, holi hlayuk du kóm ni kem ni.
Hol sen-galuhem yóm nawa btol, yóm nawa gulit, nawa hulung hbala,
nawa ganag. Hol naluhem ketnù yóm kehtahuhem bè Dwata ne yóm
kbong nawahem kem dumuhem. 12 Hotuhem gelem bè yóm kloloem ke
Krays Jisas anì gutahem yóm klowil laen dù sónen. Yakà yó du gónó
Dwata tehe tmaba kóm bè yóm tehe deng ktulónem du lem blóng yó kem
tey tau wen yóm deng kehtahuhem. 13 Wen hlauhu kóm, mungol Dwata
yóm deng hlowil yóm kdéen, ne mungol Krays Jisas yóm hol tmulón du
yóm ktahuhen balù yóm kdaen bè solu Pontyus Paylét. 14 Yó hlauhu kóm,
hol nmoem yóm deng hmò Dwata kóm, ne holi hgulit mò du efet yóm
kdaw kesfulék yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays. 15 Bè yóm kesfuléken
yó, kun buteng du Dwata. Tek són du fen mogot yóm klamangen, ne
tey hyu kogoten du. Du se hol geta bè kdéen tau hol geta, du se gónó le
mogot yóm kdéen gónó mogot. 16 Tek són du yóm laen dù tul katayen.
Yóm layag alì sminang yóm gónón nô, laen kô dù tau gehloni edu, ne laen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kô dù tul kton kem tau du. Du yóm hol megdóyón, ne bud du se yóm hol mfasang laen kô dù tul sónen.

17 Hol hgefetem ebè yó kem tau wen kendengen le, bê le abay hton salù, ne bê le gentud nawa yóm kendengen le, abay se là tngón le du ke gfu. Dwata dé gentud nawa le, yakà béléen du gónón lemwót yóm kdéen, ne sal gel mtungan yóm blayen tekuy mò gónó tekuy hligal. 18 Yó dé hyu ke hol tnóbóng le yó kem dumu le tau. Yóm gel któbóng le kul yó, yó se henged kendengen le. Yake hol tnóbóng le yó kem tau élél. 19 Ke ni se nmò le, lómón ke deng wen kul ten-ginof eles henyu bè longit, anì duhe kóm, angat guta le yóm klowil hol tahu duhen.

20 Hol tenngelem yóm deng gsigang tahem, Timuti. Béi mung du kóm yóm stulón mfà laen dù gónón e kól, ne yóm skaf mon là kô wen bang gutahem du. Ofo kul mon du yó kem tau mò du ke tahu ketngón, okóm là. 21 Deng wen se gmung du, ne yó nefeten, mom lana kehtahu le.

Dwata he hol tmóbóng kuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gewu Sulat Pol Ebè
Timuti

Mò gna senfala

Nim gewu sulat Pol ebè Timuti ni, snulaten bè yóm igoen geblanggù bè Rom. Deng eles tngón Pol ne yóm móyón khatay le du, yó gónón eles smulat ebè Timuti. Bè nim sulaten ni gónóm hol mton du yóm alì kbong nawahen ke Timuti, lómón ke hol ngaen mlan bè yóm kehtahu le. Gotu sigang Pol tahen yó kem nmoen bè yó kem benwu deng wen hemtahu nô du bè klamangen Asya. Gendufen Timuti anì là tenfloken du yóm ktoloken kul, ne anì là klifóten du yóm hol ktahuhen deng dnalangen béléen.

Yó hol lemen nim sulat Pol ni, duhen yóm hol ketgelen nawa Timuti balù tennga yóm keglayamen. Hlauhen du anì hol loloen yóm ktahuhen deng dnalangen béléen, ne anì hol kenbong nawahen kem dumun tau. Bud hlauhen du anì sigangen ta yó kem tau genléd nawahen yóm ktahuhen anì lu bud fen hból du ebè yó kem dumu le tau.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-2*) Yóm gna mon Pol
(*1:3–2:13*) Kdóyón Pol ke Timuti, ne yóm kegdufen du
(*2:14–4:5*) Kehlau Pol ke Timuti, ne yóm hetgamahen du
(*4:6-18*) Ktulón Pol du yóm kun klowil
(*4:19-22*) Hol són udél Pol ebè Timuti

---

1 1 Ou se Pol gónón lemwót nim sulat ni. Ou se sotu hógów Krays Jisas
mlan bè kun kóyô Dwata. Hógówen ou mò hetngón du bè kdéen tau
yóm klowil laen dù sónen deng fasad Dwata tekuy, hlanen bè yóm deng
kessotu tekuy bè Krays Jisas.
2 Bude smulat ebéléem, Timuti, hol ngà gónón mogot nawahu.
Yó hem Dwata, yóm Mà tekuy, dalang se yóm gónó tekuy mogot
Krays Jisas tendo tmóbóng kóm, ne tendo kmodu kóm, ne tendo henek
nawahem.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kdóyón Pol yóm kehtahu Timuti

3 Béléu do, tey kdóyónu ke Dwata, ne laen kô dù bang blóngu ebéléen
yóm klawihu mò du nim hmoen dou ni. Hol lómón ni se yóm tehe kul
nmò yó kem tehe fuu ekni. Tey kdóyónu ke Dwata bè yóm gel kutómu
kóm béléen, tódô ketu kifu ne ketu kdaw. 4 Là kóen mkó bè nawahu yóm
ktonu kosok lewokem bè yóm tehe ktagaku kóm. Hol kóyóu ke yó dum
géhél bud tonu uu anì hol wen kligalu.
5 Gel gbel lem nawahu yóm kóm kehtahu, là olon nô te kulit. Lómón
yó se yóm tonu bè kun kehtahu yóm béhem Luwis, ne bè kun kehtahu
yóm yéem Yunis. Ne ni se yóm bud tonu béléem ni. 6 Yó gónóhu bud
mon du mò kóm nim ni anì là kóhem du bè nawam yóm kenhulung
deng tehe blay Dwata kóm bè yóm tehe le knoku kóm bè yóm tehe
knihu béléem. 7 Là kô yó du gónó Dwata bemlay du bélê te yóm Tulusen
ke nit te likò. Okóm mò fen gel temgel kut, ne anì nô bélê te yóm
kesbong nawa, ne anì wen kegbek te mafas nawa. 8 Duhen yó, béem
kenyak tmulón du yóm deng tngónem gbak ebè yóm gónó tekuy mogot.
Béem kenyak se nim fen kegkukubu lanu mimón ke Krays. Ne béem
hentaw ke wen gbunuem bè kwitem du yóm Tulón Hyu. Dwata he
temgel kóm.
9 Deng lenwà Dwata tu gu lem hatay, ne tnabahen tu anì baling te kun
tau. Sundu ke bè yóm hyu deng nmò te gónón lemwà kut, kaem tódô
lemwót bè yóm kun kóyô tmóbóng kut. Yóm któbóngen kut yó, hlanen
bè Krays Jisas gu laanen là deng dmimun du nim benwu ni. 10 Okóm ni
deng hegfanen ne yóm któbóngen kut bè yóm tehe ksut Krays Jisas lem
nim benwu ni, yóm deng lemwà kut gu lem hatay. Deng nmò Krays sónen
yóm hatay, ne hlanen bè yóm Tulón Hyu gónón hegfan du yóm kwen
klowil laen dù sónen. 11 Nim Tulón Hyu ni, deng nélék Dwata o mò fen
hógówen na a tmolok du, 12 duhen nim gónóhu fen glayam ni. Okóm là
kóen mili nawahu, abay se deng tngónu Dwata, yóm dou gentud nawa, ne
deng tngónu se yóm kegbeken semgifà du yóm kdê deng sigangen tahu
efet kól bè yóm kdaw angat kdau bè soluhen.
13 Hol loloem yóm tahu tolok gel gungolem gu béléu mò nulitem bè
yóm gel ktolokem. Hol henlelem yóm kehtahuhem ne yóm kbong nawam
kem dumuhem tau lemwót bè yóm deng kessotu tekuy bè Krays Jisas.
14 Hol ten-gamahem yóm hyu deng sigang Dwata tahem, hlanem bè yóm
kun kfasang tmóbóng kóm yóm Tulus Dwata deng nô bélê te.
15 Deng tngónem dyó ne kóó yóm deng gotu kestagak le dou yó kem
tehe dumuhu lemwót gu bè Asya, balù sem le Fidyilus ne Hérmadyinis.
16 Dwata he fen tmóbóng kul yó kem kun fes lówó Unisifurus. Deng hilu
duléken ne yóm fen na a gel hemyu nawahu. Là kóen na a gseng du yóm
kegkukubu, 17 okóm unin kól bè Rom, tódô henmung hnebelen ou efet

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tonen ou. 18 Dwata he hol kmodu du bè yóm kdaw kdaen bè soluhen. Ne
sotuhen, deng tngónem ne yóm tehe alì gel któbóngen dou dyó ekni bè
Ifisus.

Yóm tau là monol nawahen ebè Krays Jisas

2 1 Ó Ngau, Timuti, hol hgelem nawam bè yóm gel któbóng Krays Jisas
kut lemwót bè yóm deng kessotu te béléen. 2 Deng hónô gungolem
ne yóm tehe gel toloku bè gónón wen, ne bud yó se hol sigangem ta yó
kem tau genléd nawam anì duhe kóm, lu he fen hból du ebè kem dumu
tau.

3 Béem hentaw yóm gel keglayamem lemwót bè yóm kloloem ke Krays
Jisas, yakà uu du yóm sotu sendaluen. 4 Yóm sendalù mung bè sfatay, hol
kóyóen ke hegsengelen nawa yóm tau gónón galak. Yó gónóm mon, laen
dù bud dumu nmoen eddoli, tek són yóm deng sigangen tahen yóm tau
malak du. 5 Ne sotuhen, yóm tau sanggan mlóy, balù menteg du matù, ke
là gloloen yóm hlolò le kul bè kbuten, là kô gutahen du yóm ofolen. 6 Ne
bud sotuhen, yóm tau alì glayam tmiba, bong knóón ke kninien yóm kun
leniteg. 7 Hol hendemem ni kem monu mò kóm ni, ne Dwata he hol fen
heglileb du kóm.

8 Gel hentulónem nawa Jisas Krays, yóm deng hlowil Dwata, yóm
semfu gu bè yóm tehe Dabid. Ni se yóm Tulón Hyu gel tendo hbólu ebè yó
kem tau. 9 Ne yó se lewóten nim gfau ni. Lómón kfét le dou tau monok. Ya
mo kegfét le dou du, okóm là kô gfét le du kun yóm Udél Dwata. 10 Kem
kunen ne, kihu kem kmò le dou, syan ke gtóbóngu yó kem tau deng nélék
Dwata anì gewà le gu lem hatay se kul lan le hemtahu bè Krays Jisas, ne
anì guta le yóm klowil laen dù sónen.

11 Tey tahu se yóm gel mon le, yóm monen,
“Ke deng te gomong matay bè Jisas,
bud te gomong mowil béléen snéen.
12 Ke hulung te hbala,
angat te gomong mogot benwu béléen.
Okóm ke hnalà te yóm ketngón te du,
angat hnalaen tu se kun.
13 Anien ke monol yóm nawa te ebéléen,
sana yó ne yóm kun nawa ebélê te,
là kóen monol,
abay se là kóen megetles yóm kun kmò.”

Yóm tau hegsengelen nawa Dwata

14 Nim ni koni, bud gel hegtulónem bè nawa yó kem tau bè yó, ne hol
hetgamahem kul, ne Dwata fen mungol du. Bê le abay skuya mon bè kmò
klan yó kem udél. Yakem wen se muhen, olo mom gónón lana kehtahu

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó kem tau hmungol kul. 15 Hol hotuhem gelem mò du yóm hmò Dwata
kóm anì hol gsengel nawahen kóm, ne anì laen bang gónóm myak bè yóm
gel nmoem. Yake hol gulit ktolokem du yóm ktahuhen lemwót bè Dwata.
16 Hlayuki du kóm yóm kestulón là madat ke Dwata, kestulón laen dù lemen.
Dalil mom gónó le glayuk bè Dwata yó kem tau móyô mung du. 17 Yóm
gel tolok le yó, lómón kegnóm te du, lómón des bkukang, són moen minut
lembét efet smabak. Lómón ni se yóm kul gel ktolok le Himinyus ne Filitus.
18 Deng mom senyat le yóm ktahuhen, ne senbeweg le yóm kul kehtahu yó
kem dumu tau lan le gel mon du deng deng ne yóm klowil tau gu lem hatay.

19 Okóm yóm ktahuhen lemwót bè Dwata, là kóen na a monol. Wen
deng hsulat Dwata, yó monen, "Tngón yóm gónó tekuy mogot yó kem
kun tau."[a] Ne sotuhen, "Ke yó udél yóm sotu tau, ke monen, Tauhe yóm
gónó tekuy mogot dou, yake hol hlayuk du sen yóm sidek."[b]

20 Bè yóm gónô bong, tey dê kay ngom ken nô lemen. Wen se ngom
nmò le gu bè blówón bukay, ne wen se nmò le gu bè blówón mélél. Wen
se nmò le gu bè koyu, ne wen se nifil le gu bè tonok. Yó kem ngom alì
mebtes yó, yó he kwen mu le kul ke deng wen mò ken bong. Bong yó du
kem dumu ngom ken là mebtesen, mò ngom bè kohù. 21 Senged se ke bè
tau. Ke hol hlayuk bè yó kem sidek, tey wen mu Dwata du yóm tau yó,
abay se deng hogoten ke Dwata klowilen, ne wen muhen du yóm gónón
mogot, yakà dengen eles htifes balù kihu hmoen du.

22 Holi hlayuk bè yóm dô tngónem gónóm gemsalà, yakà hanai lomi
lemnok. Hol sen-galuhem yóm nawa btol, ne yóm ketnù yóm kehtahuhem
bè Dwata, ne yóm kbong nawam kem dumuhem. Hol nmoem yóm gónón
menek nawahem bè kem dumum tau, yakà ni du kul kmò yó kem tau
gel htóbóng bè yóm gónó tekuy mogot, yó kem tau laen dù belenen yóm
kehedem le.

23 Okóm béi abay mung du kóm yó kem skuya mon, yakem wen se
muhen. Yó olo nefeten, són mit sgés bè kem dumu. 24 Yóm tau mò nmò bè
yóm gónó tekuy mogot, béen abay mit sgés bè kem dumuhen. Du dé yóm
hol ganag nawahen lem blóng kdéen tau, yóm fen hulung tmolok kul, ne
hulung hanay nawa lem blóng le. 25 Ne ke wen tau semkuya du yóm kun
tulón, hol hen-ganagen nawahen tmulón du kul yóm gónó le là segtud.
Déke fen tenles Dwata he yóm hendem le, ne dilô le yóm hol ktahuhen,
26 ne bud mulék he yó nawa le, ne gewà le se kul gu lem yóm holot
Seitan. Yakà deng gekfóen kul, ne hloloen kul yóm kun kóyô.

Yó kem ilô bè kloni yóm són kdaw

3 1 Ni mò hentulónem nawa, ke sok deng móyón moni yóm hol són
kdaw, tey dê gónó le glayam kem tau. 2 Yó kmò kem tau, sbì le, ne

---

[a] **2:19** Lista 16:5 [b] **2:19** Isaya 52:11

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

seglom le, lel le hton salù, ne heklabak le. Yó mò kul, sidek kebkó le, ne là kô nimón le kem tuha le. Hono kem tau laen dù ledem le, là kô nadat le ke Dwata. 3 Yó alì mò kul, laen dù nawa le ebè kem dumu le, balù udì ke wen keskodu le, gel sentulón le kem dumu le, tey kosut nawa le, mahil le hlóbô, mom kenbê le yóm hyu. 4 Gel natul le kem dumu le, tódô fà le knawa le, tey le alì hegmón. Són nô bè nawa le yóm kenbeyen le, là buden nô bè nawa le Dwata. 5 Ya mo kmung le sbung bè simbahan du, okóm là kô le himón. Béi hegbool bélê le kóm.

6 Wen se bélê le gel motun bè yó kem gmónô anì wen libun hemklingu kul mò mimón yóm tolok le. Yó kem gel hemklingu kul yó, són yó kem libun gel mahil gmung. Yó mò kul, tendo blat kegnóm le du lemwót bè yó kem sidek tehe gel nmò le, kem libun mahil gmung bè yó kem knóyô lówó le. 7 Sónmò le móyô htolok yó kem libun yó, okóm là kô glileb le du yóm ktahuhen. 8 Ni kem tau sekban ktolok le ni, mkél le bè tehe Janis ne Jambris, kem tau tehe tô matù ke Musis ekni. Senged se bè ni kem tau sekban ktolok le ni, mom natù le yóm ktahuhen. Deng semyat kehedem le, sekban yóm kehtahu le. 9 Laen dù sfuhen yóm ktolok le yó. Kaem gfan bè kdéen tau yóm ungel le, lómón yóm tehe kegfan yóm kul ungel le Janis ne Jambris.

Yóm són hlau Pol ke Timuti

10 Okóm kóm du, deng gotu loloem ne yó kem gel toloku ne yóm kekdolu ne yóm hol sen-galuhu bè klowilu. Deng gotu tngónem se yóm kehtahuhu ne yóm khanayu nawahu, ne yóm kbong nawahu kem dumuhu, ne yóm khulungu hbala. 11 Deng gotu tngónem yóm gel kehsidek le dou ne yóm gel keglayamu. Deng tngónem yóm gfau bè yó kem tau bè Antyok ne bè Ikunyum ne bè Listra. Tey keglayamu, bede sal gel lenwaen ou yóm gónó tekuy mogot. 12 Ke wen tau hol sen-galuhen kguliten lanen mimón ke Krays Jisas, wen gónón glayam bè yó kem dumu tau là hemtahuhen. 13 Yó kem tau deng solò kmò le sidek ne yó kem dumu tau sekban ktolok le, tódô hlós temnù ksidek nmò le. Snukat le kem dumu le, ne bud le gsukat se kul.

14 Okóm kóm du, henlósem lemolò du yóm tahu tolok deng dnalangem ne deng hentahuhem. Yóm dnalangem yó, sal lemwót bè yó kem tau genléd nawahem. 15 Hentulónem nawa yóm deng dnalangem bè Sulat Dwata lemwót bè yóm hanà kudiem. Yó se gónóm temngón du yóm kehewà Krays Jisas kóm gu lem hatay mlan bè yóm kehtahuhem béléen. 16 Kdê yó kem Udél Dwata deng tehe hsulaten, tey wen muhen bè yóm gel ktolok yóm ktahuhen, ne bè yóm gel kbólów yóm tolok sekban, ne bè yóm gel kestódô yó kem tau deng gesyat, ne yóm kehlau yó kem tau bè yóm kmò kwit le ktau le. 17 Mlan bè yóm kehnagien du yóm Sulat Dwata gónón baling sikof kehedemen yóm tau mò nmò bè Dwata. Balù kihu hmò Dwata du, gbeken.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 1 Nim bud hlolou kóm ni, tngón Dwata ne tngón Krays Jisas. Du yóm
angat kmukum yóm kdéen tau, yó kem tau tolo mowil senged se
yó kem deng matay. Ne lemwót bè yóm angat bud kesfuléken edini mò
mogot yóm klamangen benwu, ni se hol hlolou kóm. 2 Hol béem tenflok
tmulón du yóm Udél Dwata. Tnanahem hból du nim kmoen ni, kihu ke
hnungol le duhen ke là. Hol heglilebem kul yóm là tedengen. Bnólówem
ke wen gónó le tlas, ne hol gendufem lu bè kehtahu le. Hol hanayem
nawahem tmolok kul.

3 Yó gónóhu mon du yóm yó, wen kdaw le là bud hemkmón du yóm
tahu tolok yó kem tau. Mom yó lolò le yóm kul knóyô. Ne tey dê tau gónó
le htolok, ne són tolok le kul, són yóm nóyô le mò lelen nawa le. 4 Là kô
hnungol le du yóm ktahuhen, mom knogol le. Mom tu alì henklingu le yó
kem tulón lenbù nmò yó kem tau gnan.

5 Okóm kóm, hol tenngelem kmoem. Hol henbalahem yóm gel
keglayamem. Hol gel nwitem yóm Tulón Hyu. Béem tenflok yóm hmò
Dwata kóm.

6 Béléu dou, là holen bud té ne nim dou knô te tonok. Móyónen hto yóm
dou buteng. 7 Deng hotuhu són gelu mò du yóm deng hmò Dwata dou,
lómón ke skuyahe mlóy, ne ni ne yóm deng kdengen, là kóe na a kemsil.
8 Ne ni, wen deng eles henyu yóm gónó tekuy mogot mò ofolu, yóm ofol
blayen bè yó kem tau deng tedeng kmò le. Angat suen béléu bè yóm
kdaw kekukumen tau, ne tey tedeng yóm kkukumen. Là kô són du ou se
yóm wen ofolen, senged nóm se yóm kdéen tau deng eles tendo hemdón
du yóm ksuten.

Ktulón Pol yóm kmò klowilen

9 Holi hgéhél mógów dou edini. 10 Ke Dimas kun, deng mom tódô
tnagaken ou lanen dê kenbeyen nawan lem nim benwu ni. Ne ni deng
mom kól bè syudad Tisalunika. Lemwót ke Krésén, deng kól bè prubinsya
Glasya, ne fen kól bè Dalmasya ke Taytus. 11 Tek són Luk yóm gel
dumuhu bè ni. Soki mógów edini, hol slobem dou Mark, wen tey gónón
gemtóbóng dou bè ni. 12 Lemwót ke Tikikus, deng hógówu ebè Ifisus.
13 Soki mógów edini, hol nitem dou yóm kgal mfólu. Tehe tebelu dyó bè
Truas, bè gónô le Karpus. Ne homong nitem dou yó kem boku, ne hol
néen yó kem dumu sulat.

14 Ya tey kehlayamen dou yóm Aliksandér, yóm tau gel temwél. Dwata
he yó fen malà du. 15 Gel nabungem se kóm, yakà tey sidek kekbéen du
yóm gel tolok te.

16 Bè yóm tanay kbalau yó kem tau kmukum dou, balù sotu ke wen mfi
do, deng mom gotu sentagak le ou. Deng hnihu bè Dwata anì là snoloen
du bélê le. 17 Okóm yóm gónó tekuy mogot, là kô bayaen dou, ne du fen
temgel nawahu anì hol gotu gtulónu yó kem tau là Ju le bè yó yóm mò

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lan le gewà gu lem hatay. Ne deng lenwà Dwata ou bè yóm tô khatay le
do. 18 Ne angat bud lenwaen ou he yóm gónó tekuy mogot ke wen bud tô
dumu gfau, ne hlós nwiten o ebè tum kun benwu nogot bè longit. Bê te
abay lensón yóm kut kdóyón du.

Yóm hol són udél Pol ebè Timuti

19 Hol hgefetem dou bè Prisila ne Akila ne yó kem kun fes lówó
Unisifurus yóm tey kólómu kul. 20 Tolo nô bè Kurin ke Irastus, ne tebelu
bè Militus ke Trufimus, abay se tolo wen desen.

21 Holi hgéhél dou edini nim gu laanen là deng bud sidek kdaw.

Tey gel kólóm le kuy snéen kul le Yubulus ne Pudin ne Linus ne
Klawdya, dalang se kdê yó kem dumu tau hemtahu bè ni.

22 Yó hem gónó tekuy mogot hol nô béléem. Dwata he hol tmóbóng
kuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sulat Pol Ebè

Taytus

Mò gna senfala

Nim Taytus gónó Pol e smulat ni, sotu lomi lemnok, là Juhen se kun. Lemwót bè yóm ktolok Pol gónóhen baling hemtahu, ne gel mung ke Pol bè yóm gel kógówen. Okóm ni, deng tebel Pol bè yóm sotu ngà hungul te mohin boluyen Krit mò malak yó kem tau hemtahu bè yó.

Bè yóm sulat Pol ebéléen ni, hlauhen du yóm kmò kbólówen yó kem tau tmolok sekban lem blóng le. Yó bulungen yóm kesekban le ke tilob ktolok Taytus du yóm ktahuhen. Ke deng tngón yó kem tau hemtahu yóm ktahuhen, là buden mesgólól nawa le, ne yó gónón baling hyu kmò le. Bud hlauhen ke Taytus snéen yóm kmò kéléken yó kem tau malak yó kem dumuhen hemtahu bè simbahan.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-4*) Yóm gna mon Pol
(*1:5-16*) Kmò kélék yó kem tau malak bè simbahan
(*2:1-15*) Kmò kwit le ktau le yó kem tau hemtahu
(*3:1-11*) Kehlau Pol ke Taytus, ne yóm hetgamahen du
(*3:12-15*) Hol són udél Pol ebè Taytus

---

1 [1] Ou Pol gónón lemwót nim sulat ni, sotu tau tóbóng lówó Dwata, ne yóm fen gel hógów Jisas Krays. Deng néléken ou mò hógówen anì metnù kehtahu yó kem tau deng kun nélék Dwata, ne anì tngón le ktahuhen yóm deng hentahu tekuy. [2] Yó hol nefeten nim kehtahu tekuy ni, duhen yóm klowil laen dù sónen tendo hendón te. Nim klowil ni, tehe deng fasad Dwata tekuy hnikót là deng dlimunen du he yóm benwu, ne laen kô kéngen yóm Dwata fmasad du yó. [3] Deng eles bnutengen yóm keheglileben du bè kem tau yóm klowil laen dù sónen yó, hlanen bè yóm tulón lemwót béléen. Ne nim tulón ni, deng sigangen tahu, duhen yó sem tendo tulónu ebè kem tau. Ni se yóm hmò Dwata dou, yóm Dwata deng lemwà tekuy gu lem hatay.

[4] Smulate ebéléem, Taytus, yóm hol ngau lemwót bè yóm kessotu nawa te bè kehtahu te.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yó hem Dwata yóm Mà tekuy, ne Krays Jisas yóm deng lemwà kut gu lem hatay, hol tendo tmóbóng kóm, ne tendo henek nawam.

Yóm nmò Taytus bè Krit

5 Yó gónóhu tmebel kóm dyó bè Krit abay se tolo wen gónó le là deng hol ket yó kem tau hemtahu bè yó. Uu fen mit kul hekteng. Ne holi mélék kem tuha bè ket benwu mò fen malak kul bè simbahan. Hol hentulónem nawa yóm tehe hlolou kóm bè yóm kélékem kul. 6 Yó nélékem yóm tau laen dù gónó le gemsanil du yó kem dumuhen, yóm tau tek sotu yehenen, yóm tau deng gotu hemtahu kem ngaen anì là wen bélê le gel hbusaw lem blóng kem dumu le, ne là bong gel le. 7 Yakà kun nmò du Dwata yóm nkemen nim tau malak bè simbahan ni, yó gónón là hyu ke wen gónó le gemsanil du. Là hyuhen ke nélékem yóm tau hton salù, yóm kosut knawahen, yóm gel hlengel, yóm tau sunget, yóm tau seglom bè filak. 8 Yó dé nélékem yóm tau hulung hmódó, yóm tau són nalu nmoen, són yóm hyu. Hol nélékem yóm tau hulung mafas nawahen, yóm tau btol, yóm tau laen dù belenen yóm gel nmoen, ne megtolok. 9 Hol nélékem yóm tau mgemel kogoten du yóm deng tulón me kuy gbak ebè Jisas Krays, yóm tolok alì gsalig. Ke ni se kmoen, gbeken gemduf yó kem dumu tau hlanen bè yóm tahu tolok, ne gbeken se hdilô du bè yó kem tau tô hemkéng du yóm kul gónó là segtud.

10 Yakà dengen dê ne yóm tau là himónen ni kmoen ni. Hol nê yó kem dou dumu Ju deng hemtahu. Laen dù lemen yóm ktolok le, olo le smukat tau. 11 Tenflokem lu, abay se tey deng dê gmónô senbeweg le lan le gel tmolok yóm sekban. Yóm ktolok le yó, samut lan le mebel filak. 12 Bong tahu se yóm tehe mon yóm sotu tau lemwót bè yó bè Krit, yóm tau kul tugod bè kul hentahu, yó monen, “Mnawaw ni kem tau bè Krit. Hol gónón smala kéng, sidek balu le, tey bong kken le, lel le mduk.” 13 Ni se gónóm hol mólów kul anì là wen tlek belenen yóm kehtahu le, 14 ne anì là bud glolò le du yó kem tutul gel lenbù nmò yó kem Ju, duhen ke yó kem hlau gel nmò yó kem tau deng knogol le yóm ktahuhen.

15 Yó kem tau deng mólós kehedem le, sal gel mólós se kehedem le du yóm kdéen ton le. Bede kul yó kem tau là mólós kehedem le, tau là mimón ke Dwata, là kóen mólós bélê le kul yóm kdéen ton le, abay se là buden tedeng ne kehedem le, ne laen dù bud bemekel nawa le. 16 Ya mo kmon le du tngón le Dwata, okóm tódô dilóem bè yóm nmò le yóm là ktahuhen. Kem tau alì sidek nmò le, ne là hdon le. Là kô gbek le mò du yóm hyu.

Yóm tahu tolok

2 1 Okóm kóm du, hol tolokem kul yóm segtón ebè yóm tahu tolok.
2 Yó hol hloloem kul yó kem logi deng malay knawa le, bê le abay

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hlengel, yake hfulung le mit ktau le, ne hfulung le mafas nawa le. Yake hgemel le kehtahu le, ne hfulung le kembong nawa kem dumu le, ne hfulung le hbala ke wen gónó le glayam.

3 Dalang se yó kem libun deng malay knawa le, hol nmò le se kul yóm gónó le madat kul yó kem dumu le. Bê le abay tódô sentulón kem dumu le. Bê le abay hlengel. Yakà bélê le du gónó le dmalang du yóm hyu yó kem libun lomi myehen. 4 Yó dnalang le bélê le yóm kbong nawa le kem tuha logi le dalang se yó kem ngà le. 5 Bud dnalang le bélê le se yóm khulung mafas nawa, ne yóm klaen dù belenen yóm gel nmò le, ne yóm khulung hgifat gu lem gónó le, ne yóm khulung le heglaan bè kem tuha logi le. Ke ni se gel nmò yó kem libun, laen kô bang gónó le gemsanil du yóm tulón lemwót bè Dwata yó kem dumu tau hmilol kul.

6 Dalang se bè yó kem sawang logi, hol le hfulung mafas nawa le. 7 Yake béléem dé, Taytus, mò gónó le dmalang du yóm kehyu kmò. Hol hewótem lem but blututem yóm ktolokem kul, béem mom hningay. 8 Yake hono tahu yóm gel tolokem kul anì laen dù gónó le gemsanil du yóm gel tulónem. Ke ni se nmoem, mulék le myak yó kem hmohon kut lemwót bè yóm klaen dù bang udél le eta te.

9 Yó kem tau klifen, yake hol le heglaan bè yó kem tau mfun kul, ne hol nmò le yóm gónó le hefligal kul. Hol bê le abay smabà 10 ne bê le se abay tódô temsob. Yake lu dé yóm tau hol mfesek anì seklóón ebè yóm gel nmò le yóm dnalang le gbak ebè Dwata, yóm deng lemwà tekuy gu lem hatay.

11 Deng hegfan Dwata yóm tey nawahen ebè kdéen tau bè yóm kehewaen tekuy gu lem hatay. 12 Lemwót bè yóm tey nawahen yó, bê kuy bud nmò yóm kun kenbê bélê tekuy. Bê te abay geskét du yó kem gel kenbeyen nawa lem nim benwu ni. Hfulung te mit yóm kut ktau, hebtol te knawa te, ne nmò te yóm gónó te gulit ebè Dwata. 13 Ni se hol nmò tekuy yóm igò tekuy semsangat du yóm kdaw hendón nefet nawa te, duhen yóm kdaw kesfuléken edini Jisas Krays, yóm Dwata tekuy, yóm deng lemwà tekuy gu lem hatay. Angat hol gfan bè yóm kdaw yó yóm alì kegetahen. 14 Deng fen hamaen yóm kun klowil bélê tekuy anì lenwaen tekuy bè kdéen sidek gónó te gel geskét, ne henbalingen tekuy kem kun tau deng mólós, anì gotu nawa tekuy mò du yóm nmò hyu. 15 Hol tolokem kul ni kem ni. Hol gendufem lu mimón, ne bnólówem lu ke wen gónó le teklé, yakà wen kóm kwalis mò du. Ne béem nmò yóm gónó le kemfê kóm.

Kul kmò yó kem tau hemtahu

3 1 Bud heftulónem kul nawa, yó kem tau bè yó anì himón le bè yó kem tau gónó le kmulu ne yó kem dumu tau wen glal le. Yake eles le tendo htifes mò du yóm hyu. 2 Bê le abay sentulón yó kem dumu tau. Bê le abay mit sgés. Yake hfulung le mit swè bè kem dumu le, ne hfulung le hemganag nawa le bè kdéen tau.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Tehe yu ekni, tehe wen se kut gel ungel, là kô te gel himón, là se dilô
te du yóm ktahuhen. Tey kegfét te bè yóm sidek knóyô lówó te, ne bè
yóm dê kenbeyen nawa te. Deng te gu lemen se kut yóm sdù ne yóm sélés
nawa ne yóm sutó nawa.
4 Okóm deng gfan bélê tekuy yóm kun kganag nawa Dwata ne yóm
kun kbong nawa tekuy, yó gónón lemwà tekuy gu lem hatay. 5 Là kô bè
kehyu kmò du gónón lemwà kut, okóm tódô lemwót bè yóm kkoduhen
kut, hlanen bè yóm Tulus Dwata. Lómón ke denyohen tu yóm Tulusen.
Yóm kedyohen kut yó, yó se yóm kehbalingen kut ngà Dwata, ne blayen
kut yóm lomi klowil. 6 Ne deng tódô sù Dwata bélê te yóm Tulusen mò
tendo gel tmóbóng kut bè kdéen. Yóm Tulusen yó, hlanen bè Jisas Krays
yóm deng lemwà tekuy gu lem hatay. 7 Lemwót bè yóm któbóng Jisas kut
yó, yó se gónón deng hyu kton Dwata kut, ne yó se gónó te gmuta du yóm
klowil laen dù sónen, yóm gel nefet nawa te ni kmoen ni. 8 Hono tahu
nim monu mò kóm ni. Yó hol kóyóu ke hol tulónem kul ni kem ni anì
henlel le mò du yóm hyu yó kem tau deng hemtahu bè Dwata. Yóm hyu
gel nmò le yó, tey bong muhen bè kdéen tau.
9 Béi gel mung du kóm yóm skuya mon laen kô dù gónón e mefet, ne
yóm kestutul le du yóm tehe fù le gónó le gu semfu. Béi mung lemen yóm
sbot mon, ne yóm gel kesgés le bè yóm kun hlau Musis. Laen ofolem du
myó, ne laen dù muhen. 10 Ke wen tau gel hesgólólen nawa kem dumuhen
tau, bnólówem. Ke là himónen, bud budem mólów du. Okóm ke là
hdonen, béen bud hegbool bélê ye. 11 Abay se monem deng gesyat. Yóm
sidek gel nmoen yó gónón gdilô yóm deng kegesyaten.

Ktinok Pol ke Taytus

12 Sok hógówu Artimas duhen ke Tikikus edyó béléem, hol senlongem
ou bè Nikapulis, abay se bè yó gónóhu nô bè yóm bulónen sidek kdaw.
13 Hol gel tnóbóngem se ke Sinas kun, yóm begadu, dalang se Apulus anì
laen dù gónó le élél bè yóm kógów le. 14 Yó kem dumu te deng hemtahu
bè yó, yake hol le hfulung mò du yóm hyu anì duhe kóm wen lan le gel
tmóbóng yó kem dumu tau laen bang genbek le. Là hyuhen ke là wen
muhen yóm klowil le.
15 Nim kdê dumuhu bè ni ni, tey gel kólóm le kóm. Hol tulónem yó kem
dumu me ston nawa dyó yóm tey kólóm me kul.
Yó ne kóó. Dwata he hol tendo tmóbóng kuy yóm kdê ye.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sulat Pol Ebè
Filimun

Mò gna senfala

Yóm Filimun gónó Pol e smulat ni, sotu tau nô bè yóm benwu boluyen Kulasi. Baling hemtahu se kun lemwót bè yóm ktolok Pol, ne hlós baling tilob kesetngón le.

Wen sotu heseken nim Filimun ni, boluyen Unisimus. Okóm deng mom mlóy etu bè syudad Rom. Bè yóm knóen bè yó, baling hemtahu lemwót bè yóm kesetngón le Pol. Tey dê lanen tmóbóng ke Pol bè yóm knô Pol lem blanggù.

Lemwót bè yóm deng kehtahu Unisimus, là hyuhen ke là buden mulék ebè yóm tau tehe gónón ghesek, bede bè yóm kul kukum, yóm tafak yóm tau hesek ke mlóy, tódô hnatay. Yó se gónó Pol smulat ebè Filimun anì tódô henifóten Unisimus.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1-3*) Yóm gna mon Pol
(*4-7*) Kdóyón Pol ke Filimun
(*8-22*) Yóm tinok Pol ebè Filimun
(*23-25*) Són udél Pol ebè Filimun

---

1 Ou se Pol gónóhen lemwót nim sulat ni, lewu me Timuti, yóm sotu dumu
tekuy setwoli. Tauhe geblanggù se do lemwót bè yóm deng klolou ke Krays Jisas.
Smulat me ebéléem, Wè Filimun, yóm sotu dumu me mò nmò bè
Dwata. 2 Gomong lemen snéen yó kem tau hemtahu gel stifun tmaba
Dwata bè gónóem. Ne Afiya snéen, yóm sotu libun me bè kehtahu, dalang
se ke Arkipus, yóm sotu dumu me sendalù bè Krays.
3 Yó hem Dwata, yóm Mà tekuy, dalang se yóm gónó tekuy mogot Jisas
Krays hol tendo tmóbóng kóm ne tendo henek nawahem.

Yóm kdóyón Pol ke Filimun

4 Ó Wè Filimun, sal gel utómu uu bè yóm gel knihu bè Dwata, mung du
yóm tey kdóyónu du, 5 abay se deng gefet béléu yóm kbong nawahem kdê

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yó kem kun tau Dwata, ne yóm tey kehtahuhem bè yóm gónó tekuy mogot Jisas. 6 Yó hol hnihu béléem bè Dwata anì lemwót bè yóm deng kesetngón tekuy kem tau hemtahu gónón temnù yóm ketngón tekuy du yóm tey kehyuhen yóm klowil tekuy lemwót bè yóm deng kessotu tekuy bè Krays. 7 Tey kligalu, Wè, ne tey klaan nawahu lemwót bè yóm kbong nawahem kem dumuhem hemtahu. Ne tey lingas nawa le se kul yó kem kun tau Dwata lemwót bè yóm gel któbóngem kul.

Yóm tinok Pol ebè Filimun

8 Yó gónóm mon, wen hol henkoduhu béléem. Bè nim henkoduhu béléem ni, gbeku tódô mdók kóm mò du lemwót bè yóm kesdumu te bè Krays. 9 Okóm lemwót bè yóm kbong nawahu kóm, là kô dóku kóm, olohen wen hnihu béléem dé. Baluen se ke ou Pol, yóm deng hógów Krays Jisas, ne ni kmoen ni, tauhe geblanggù lemwót bè yóm klolou du.

10 Ni se hol henkoduhu béléem, Wè, hol hnifótem Unisimus. Lemwót bè yóm deng kehtahuhen bè Krays, lómón ke hol ngau, yakà mlanen béléu yóm kehtahuhen bè yóm igou nô lem blanggù, 11 yóm tehe knóen béléem ekni, lómón tô laen dù muhem du. Okóm ni kmoen ni, deng baling wen muhem du, ne dalang se do, wen muhu du snéen. 12 Ne ni bud huléku edyó ebéléem, ne tey gmung nawahu du.

13 Yó tô kóyóu ke là tagad huléku du edyó anì wen gónón tmóbóng do bè nim igou fen geblanggù lanu tmolok yóm Tulón Hyu. Ke tnóbóngen ou bè ni, lómón se ke uu yóm tmóbóng do. 14 Okóm là kóe móyô ke tô ten-gnahu nawahem. Hnongum du ke deng hol tikaw kewóten lem but blututem yóm któbóngem do, là mlanen bè kubug te kóm. Yó gónóm mon, laen dù nmou ke là lemwóten béléem. 15 Déke yó mu yóm gónón na gemtagak kóm likót anì yó, là buden skó béléem efet kól bè sónen. 16 Bè yóm kuléken ebéléem ni, là kóen na a olo bud tô klifen béléem, bede deng baling hol dumum setwoli sogot nawa bè Krays. Lómón yó snéen yóm dou kehedem du yóm knóen dini béléu. Milud he yó dum kóm nawa du lemwót bè yóm kfunem du, ne lemwót bè yóm kessotu nawa ye hemtahu bè yóm gónó tekuy mogot.

17 Duhen yó, ke tolo nô bè hendemem yóm keswè te, hol hnódóhem. Lómón khódóhem du, lómón ke o yóm sut béléem dyó. 18 Ke deng tehe wen sidek nmoen béléem, duhen ke wen utóngen béléem, ou he fen mayad du béléem. 19 Ngem tódô dou lan tdok smulat du nim nii: Ou Pol fen mayad du. Okóm, Wè, là dog nólómu du béléem yó dum tey kóm bayad béléu duhen yóm klowilem laen dù sónen.

20 Duhen yó, Wè, lemwót bè yóm klolò te yóm gónó te mogot, hol nmoem kut yóm tinoku ebéléem ni. Lemwót bè yóm kesetwoli te bè Krays, hol hlaanem nawahu. 21 Bè yóm kehwitu du ebéléem nim sulat ni, là kóen megewu nawahu du yóm kimónem do. Tódô tngónu msud senta yó hem hnihu yóm kóm kmò du dyó.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Ne sotuhen, elesi hemtifes do yóm dfél mò angat gónóhu nô béléem
dyó, abay se sónmou hemdón du ne yóm kbalà Dwata du yóm gel kni ye
béléu anì gewae edyó bélê ye.

Yóm hol són udél Pol ebè Filimun

23 Ne ke Ipafras kun, yóm dumuhu geblanggù bè ni lanen lemolò ke
Krays Jisas, tey gel kólómen kuy. 24 Dalang se ni kem dumuhu mò nmò bè
Dwata bè ni, le Mark, Aristarkus, Dimas ne Luk, tey gel kólóm le kuy.
25 Yó ne kóó. Yó hem gónó tekuy mogot Jisas Krays hol tendo tmóbóng
kuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sulat Ebè Yó Kem Tau Hibru

Mò gna senfala

Nim sulat ni, laen dù tau temngón du yóm tehe smulat du. Són olo tngón me yóm gónón e hemwit du, duhen ebè yó kem Ju deng hemtahu bè Jisas. Bè gnan kdaw, yó boluy yó kem Ju, kem tau Hibru.

Lemwót bè yóm deng kehtahu le bè Jisas, yó gónó le kmutó kul nawa yó kem dumu le Ju là hemtahuhen. Gel hensidek le lu anì là bud lolò le ke Jisas, ne semfulék le ebè yóm tehe hentahu le. Ne tahu se, deng wen bélê le semfulék lemwót bè yóm là kegbala le du yóm kehsidek le kul. Yó gónóm mon, wen fen smulat ebélê le mò temgel nawa le bè yóm alì keglayam le lemwót bè yóm klolò le ke Jisas.

Yó hol tanay tulónen bè nim sulat ni, duhen Jisas yóm hol ngà Dwata. Du se yóm hol geta senta yó kem hógów Dwata nô bè longit. Dalang se yó kem tau tehe tmugod ke Dwata ekni, Jisas se yóm hol geta senta le.

Ne bud tulónen yóm katay Jisas mò kun dsù ebè Dwata, ne yóm tey ktueden hkó salà senta yóm gel dsù le. Ne bud tulónen snéen yóm klowilen, ne yóm kesfuléken ebè longit mò blóng tau ebè Dwata. Ne yóm keseblóngen yó, alì hyu senta yóm gna tehe snalig le. Ne bè hol sónen, gendufen lu anì là knogol le ke Jisas, ne hetgamahen kul snéen yóm ktafak Dwata du yóm tau kmogol du.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-3*) Hol gfan bè Krays yóm kun kmò Dwata
(*1:4–2:18*) Krays hol geta senta yó kem gel hógów Dwata nô bè longit
(*3:1–4:13*) Krays hol geta senta Musis ne Juswa
(*4:14–7:28*) Alì hyu yóm kun keseblóng tau ebè Dwata yóm Krays
(*8:1–9:28*) Alì hyu yóm lomi lan nmò Krays ebè Dwata
(*10:1-31*) Alì hyu yóm kun dsù Krays
(*11:1–13:25*) Alì bong muhen bè kdéen yóm kehtahu bè Krays

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kehlan Dwata du bè Ngaen yóm Udélen

1 1 Tehe yu ekni, yóm Dwata tódô gel mudél ebè yó kem tau gnan tehe
gónó tekuy gu semfu hlanen bè yó kem tugoden. Ne tey dê dulék
Dwata mudél ebélê le, ne tey dê lanen mò du snéen. 2 Okóm tólóng ni
kmoen ni. Yóm kudél Dwata ebélê tekuy, deng hlanen bè yóm Ngaen.
Yóm Ngaen yó, du se yóm deng fen hedlimunen yóm kentihen, ne deng
néléken mò angat mfun du snéen. 3 Yóm kun kegeta Dwata, deng hol
tódô tahu gfan bè yóm Ngaen yó. Yóm kun kmò Dwata, yó se kun kmò
yóm Ngaen. Du fen mkem du yóm kdê nmoen hlanen bè yóm udélen alì
mfasang. Timbow kogol yóm tehe kkóhen salà kdéen tau, tódô mulék ebè
longit, ne myón fi bè kwanan yóm Dwata alì mfasang bè kdéen.

Yóm kun kegeta yóm Ngà Dwata

4 Yóm Ngaen yó, deng tey kehegeta Dwata du senta yó kem gel
hógówen gu bè longit. Ne bè yóm ktaba Dwata du hol kun Ngà, bud yó
sotu gónón gfan yóm kehegetahen du senta yóm kul kegeta yó kem gel
hógówen. 5 Abay se laen dù bélê le ke mon Dwata mò kul,

"Uu yóm hol Ngau.
Deng duhen ni ne yóm kdaw kehegfanu du yóm kngau kóm."[a]

Balù sotu bè yó kem hógówen ke wen tulónen gbak ebélê le, ke monen,

"Ou se angat Maem, ne uu se angat Ngau."[b]

6 Ne bè yóm tehe khógów Dwata yóm Ngaen elem benwu, yó udélen,
monen,

"Yake hol gel dóyón yó kem gel hógówu gu bè longit."[c]

7 Ne yó fen udél Dwata gbak ebè yó kem gel hógówen, yó monen,

"Yó kem gel hógówu gu bè longit,
gbeku hembaling kul lenos duhen ke dilóf ofi."[d]

8 Okóm tólóng se udél Dwata ebè yóm hol Ngaen. Tehe monen mò du,

"Ó Dwata, laen kô dù nan e són yóm kogotem tau.
Tey tedeng yóm kogotem kul.
9 Tey hyu nawahem du yóm nmò tedeng,
ne kenbéem yóm nmò sidek.
Yó gónóhu mélék kóm mò hegetahu
ne mò hnigalu senta yó kem dumuhem."[e]

10 Sotu tehe bud udél Dwata ebéléen, monen,

"Bè yóm tehe tekang kbuten, Dwata,
uu se tehe dmimun du klamangen tonok,
ne tehe kóm lan tdok yóm longit.
11 Angat wen són le yó kem yó, fen là yó dum kóm.

---

[a] **1:5** Lingón 2:7 [b] **1:5** 2 Samwél 7:14 [c] **1:6** Hlau 32:43 [d] **1:7** Lingón 104:4
[e] **1:8,9** Lingón 45:6,7

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hol lómón kmoem kul, hol lómón yóm nes bolok.
12 Angat tódô lenfiem, ne tlesem du yóm lomi.
Okóm yó dum kóm, là kóen megetles,
ne laen kô nam e són."[f]
13 Balù sotu bè yó kem gel hógów Dwata ke deng gónón e mon du,
"Myóni bè ni fi bè kwananu.
Angat ndau lu elaan he yó kem hmohon kóm."[g]
14 Okóm kul yó kem gel hógówen, mò kmò le se kul du? Lu se yóm mtulus tóbóng lówó Dwata. Gel dóken lu mò fen tmóbóng yó kem tau angat gmuta du yóm klowil laen dù sónen.

Yóm tey kehyuhen yóm kegewà tekuy gu lem hatay

2 1 Ke lómónen yó kegetahen yóm gónó tekuy mogot, hol sù tekuy bè nawa tekuy sen yóm ktahuhen deng gungol tekuy anì là snonol tekuy du. 2 Tey mget yóm tehe tulón Dwata yó kem tehe fù tekuy ekni, hlanen bè yó kem gel hógówen gu bè longit. Ke wen tau mulé du, sal gel megtafak du, yóm tafak mò balà yóm sidek deng nmoen. 3 Mom milud he kegtafak tekuy ke là kenmón tekuy du yóm tey hyu deng nmò Dwata bélê tekuy mò lan tekuy gewà gu lem hatay. Yó sem gónó tekuy mogot yóm tanay tmulón du yóm lan yó, ne lemwót yó kem tau mungol du, bud lu se hetngón du tekuy yóm ktahuhen. 4 Ne ke Dwata kun, bud du se gemtanud du yóm ktahuhen yóm gel tulón le hlanen bè yó kem tey dê hentaw ton hmoen kul, lelen wen yóm kenhulung lemwót bè Tulusen tódô blayen bè yó kem tau deng néléken.

Yóm lemwà tekuy gu lem hatay

5 Wen yóm gel tulón me kuy, duhen yóm lomi benwu angat nmò Dwata. Nim lomi benwu nmoen ni, là kô hfogoten du yó kem hógówen gu bè longit. 6 Mom tau te tonok néléken mò hogoten du, hol lómón yóm monen bè Sulat Dwata, yóm monen,
"Ó Dwata, kiholem kóem kemmón kul yó kem tau?
Kiholem kóem alì semgyok kul igò le olo tau te tonok?
7 Deng hlun heglaanem lu bè yó kem gel hógówem gu bè longit.
Tehe oluhem kul yóm kegeta le, ne yóm kadat le kul,
8 ne tódô gotu hkemem kul kdéen."[h]
Bè yóm kehkem Dwata du yó kem tau yóm kdéen, laen kô dù bud tebel du. Bede là tagad ton tekuy du he yóm kehkemen du kul ni kmoen ni.
9 Okóm deng ton tekuy Jisas. Bè yóm tehe knóen te tonok, hlun heglaan Dwata bè yó kem gel hógówen gu bè longit anì fen na a matay bè kdéen tau. Yó se mò lan Dwata tmóbóng kul. Okóm ni kmoen ni, deng ton tekuy yóm

---

[f] **1:10-12** Lingón 102:25-27 [g] **1:13** Lingón 110:1 [h] **2:6-8** Lingón 8:4-6

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tey kehegeta Dwata du, ne yóm tey kadat le du lemwót bè yóm keglayamen
bè yóm katayen bélê tekuy. 10 Dwata se yóm tehe dmimun du yóm kentihen,
ne tolo nkemen he ni kmoen ni. Tey hyu yóm tehe nmoen bè Jisas, nan na
hlan bè yóm gónón hol glayam anì gfan yóm tey kguliten. Ni se lan Dwata
mit tekuy kem ngaen etu bè longit. Yakà Jisas du yóm tukô gna tekuy ebè
yóm klowil laen dù sónen.

11 Du se gembek hólós tekuy bè yó kem sidek gel nmò tekuy. Ne tekuy
se yó kem tau hólósen gbót menmà béléen bè Dwata. Yó se gónó Jisas là
kemyak moluy tekuy kem dumuhen setwoli. 12 Tehe monen mò ke Dwata,
monen,

> "Angat tulónu yóm deng gendengem bè yó kem dumuhu setwoli.
> Angat dóyónu uu bè yóm gel kestifun le."[i]

13 Ne wen bud monen, "Dwata se yóm hol snaligu." Ne bud ni sii yóm sotu
tehe monen, "Ni ou, Dwata, gotu le mung do yó kem ngà deng blayem do."[j]

14 Yó kem ngà mon Jisas yó koni, kem tau te tonok se yó, wen unged le
ne wen litô le. Ne ke Jisas kun, hbaling tau mkél bélê tekuy. Yó gónón mò
du anì fen matay bélê tekuy. Lemwót bè yóm katayen yó mò lanen gemlà
ke Seitan, yóm fen mogot yóm hatay. 15 Bè yóm katayen yó, yó gónón
lemwà tekuy kem tau alì likò matay, abay se monem tolo kuy gfét du bè
yóm igò tekuy mowil.

16 Bè yóm tehe katay Jisas, sundu yó du tnóbóngen ke mone yó kem
gel hógów Dwata gu bè longit. Kaem tau yóm tnóbóngen, hol lómón yóm
monen bè Sulat Dwata, yóm monen, "Tnóbóngen yó kem tau semfu gu
bè yóm tehe Abraham." 17 Bè yóm któbóngen tau, là gbeken du ke là nan
tódô hbaling tau anì mkél bélê tekuy kem dumuhen setwoli. Yó gónón
na gbót bè yóm kmò tekuy anì du mò blóng tekuy ebè Dwata, ne anì
là mili nawahen mò du bélê tekuy, ne anì hol knoduhen tekuy. Bè yóm
keseblóngen yó, yó se gónó Dwata hmifót salà tekuy. 18 Ne ni kmoen
ni, gbeken tmóbóng yó kem tau ke wen sindil sut bélê le, abay se deng
gnómen se kun yóm sindil, ne deng glayam.

Geta senta Musis yóm Ngà Dwata

3 1 Ó kem dumuhu setwoli, yóm deng tnaba Dwata mò kem tauhen. Hol
hendem tekuy dé Jisas. Du se yóm deng hógów Dwata elem blóng tekuy
mò fen blóng tekuy ebè Dwata bè yóm kehtahu tekuy. 2 Tey kteneb Jisas bè
yóm tehe hmò Dwata du. Hol lómón yóm tehe kteneb Musis bè yóm tehe
kwiten yó kem kun tau Dwata. Yóm kwiten kul yó, hol lómón ke mò nmò lem
gónô Dwata. 3 Bede sal gel dóyón tekuy yóm tau fun gónô senta yóm gónô
hdaen. Lómón yó se ke Jisas kun, tey bong kadat Dwata du senta Musis. 4 Ket
gónô, sal gel wen fen mò du. Bede Dwata fen hol mò du yóm kdéen.

---

[i] **2:12** Lingón 22:22 [j] **2:13** Isaya 8:17,18

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Bong ke Musis kun, du se sotu tau mò nmò bè gónô Dwata, ne tey
teneb yóm kmoen nmò. Yó kem kun nmò yó, gotu hningónen yóm hol
tahu duhen angat hegfan Dwata bè hulin kdaw. 6 Okóm ke Krays kun, du
se hol kun Ngà Dwata, ne gotu hfogot Dwata du yóm gónóen yó, ne tey
teneb kogoten du. Tekuy se kun gónô Dwata, syan ke là likò tekuy lemolò
du, ne ke hol gentud nawa tekuy yóm hendón nefet nawa tekuy.

Yóm benwu hlós gónó le henek nô yó kem tau Dwata

7 Duhen yó, hol hendem tekuy yóm tehe mon yóm Tulus Dwata, yóm
monen,
"Ke sok gungol ye ni kemdaw ni yóm udél Dwata ebélê ye,
8 hol bê ye abay là himón,
lómón yóm deng tehe nmò yó kem fù ye
bè yóm tehe là kehdon le ke Dwata.
Là kô le himón bè yóm tehe knô le
bè yóm benwu là hyu menwu du,
bè yóm kdaw tehe ktilów le ke Dwata.
9 Yó mon Dwata, botong fat folò halayen
kegen le mton du yóm gel któbóngu kul,
ewenem sana ktilów le do.
10 Yó se gónóhu alì lembut kul, ne yó gónóhu mon du,
'Hono kem tau tabag kehedem le yóm kdê le,
mom kenbê le yóm dou hlolò kul.'
11 Tey kebutu kul, ya tey kget kmonu du,
'Hol là gehlós le edu kul
yóm benwu mò gónó le hlós henek nô.' "[k]
12 Ó kem dumuhu setwoli, hol ye eles temgama anì là nóen bélê ye yóm
knawa sidek, yóm knawa là mimón. Lemwót bè yóm knawa yó gónó ye
kmogol ke Dwata, yóm Dwata laen dù tul katayen. 13 Okóm yó dé yóm hol
tnana nmò ye yóm igoen tolo wen kdaw blay Dwata tekuy, hol ye setgel
ket kdaw anì laen dù bélê ye gtondo bè yóm sidek, ne hlós baling tau là
mimón. 14 Són gónó kuy hlós mò kun dumu Krays ke là kó tekuy du yóm
tehe kegtud nawa te du. 15 Wen yóm monen bè Sulat Dwata, yóm monen,
"Ke sok gungol ye nim kemdaw ni yóm udél Dwata ebélê ye,
hol bê ye abay là himón,
lómón yóm deng tehe nmò yó kem fù ye
bè yóm tehe là kehdon le ke Dwata."[l]
16 Tau du de ni kem tau mon Dwata ni koni, yó kem tehe hmungol du
yóm udélen, okóm là hdon le? Yó kem tau monen yó koni, yó sem kdéen
tau tehe nalak Musis gu bè Idyip. 17 Tau du de yóm tau lenbut Dwata bè

---

[k] **3:7-11** Lingón 95:7-11 [l] **3:15** Lingón 95:7,8

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fat folò halayen? Yó se kem tau mò sidek, yó kem tau tódô matay lem
yóm benwu là hyu menwu du. **18** Wen yóm alì mget tehe mon Dwata, yó
monen, “Hol là gehlós le edu tum benwu mò gónó le angat hlós henek
nô.” Tau du se gónón e gbak yóm udélen yó? Kaem gbak ebè yó kem tau
là hdonen. **19** Tahu se, laen kô dù bélê le gehlós ebè tum benwu tu lemwót
bè yóm là kehtahu le.

4 **1** Ne tekuy snéen nim kmoen ni yóm gónó Dwata e fmasad du yóm
benwu angat gónó tekuy hlós henek nô yó. Duhen yó, hol tekuy
eles temgama, kô là guta tekuy du yóm benwu fasaden yó. **2** Yakà dengen
gefet bélê tekuy ne yóm Tulón Hyu, hol lómón yóm tehe kgefeten bélê le
se kul ekni. Okóm laen kô dù ofol le hmungol du, abay se là hentahu le
du. **3** Okóm bélê tekuy, kem tau hemtahu, angat guta tekuy se yóm deng
fasad Dwata tekuy yó. Okóm yó kem tau là hemtahu du, là kô guta le du,
hol lómón yóm tehe mon Dwata, yóm monen,

> “Tey sidek kebutu kul, ya tey kget kmonu du,
> ‘Hol là kô le gehlós edu kul yóm benwu mò gónó le hlós henek
> nô.’ ”[m]

Sundu yó gónó Dwata mon du yó ke là dengen deng he kmoen du
yóm benwu monen yó, deng kem deng là sekna ne, tehe segeng bè yóm
kedlimunen yóm klamangen. **4** Yakà wen monen bè Sulat Dwata gbak ebè
yóm tehe ghituhen kdaw, yó monen, “Bè ghituhen kdaw hegnô Dwata,
abay se deng gotu deng ne kdê nmoen.”[n] **5** Ne bud sensulit Dwata yóm
tehe monen, “Hol là kô le gehlós edu kul tum benwu mò gónó le angat
hlós henek nô.”[o] **6** Yó kem tau tanay hmungol du yóm Tulón Hyu, là kô
guta le du yóm monen yó, abay se monem, là kô le hemtahu. Yó gónóm
mon, angat wen he kem dumu tau heflós Dwata edu. **7** Yó gónó tekuy
temngón du nim ni, abay se deng bud wen kdaw blay Dwata tekuy. Yóm
kdaw blayen tekuy yó, deng tódô monen, “Ni kemdaw ni.” Yó se yóm
udél htugoden ke Dabid ekni, bede deng hilu latu halayen ne kegenen. Yó
monen,

> “Ke sok gungol ye nim kemdaw ni yóm udél Dwata ebélê ye,
> hol bê ye abay là himón.”[p]

8 Yóm lomi benwu monen gónó le hlós henek nô yó, sundu benwu
Kanan du. Ke deng duhen yó yóm benwu gónó Juswa e malak kul, sana
là mon Dwata du ne ekni wen benwu gónó le angat hlós henek nô. **9** Bè
ktahuhen, bélê tekuy kem tau Dwata, tolo wen he gónó tekuy tahu hegnô,
lómón yóm tehe kun kehegnô Dwata bè yóm ghituhen kdaw ekni. **10** Ke
deng guta tekuy yóm fasaden tekuy yó, là bud nmò tekuy du ne yóm kut
nmò, tódô tekuy hegnô, hol lómón se yóm tehe kun kehegnô Dwata ekni.
11 Duhen yó, hol hotu tekuy són gel tekuy anì guta tekuy yóm kehegnô yó

---

[m] **4:3** Lingón 95:11 [n] **4:4** Tekang Kbuten 2:2 [o] **4:5** Lingón 95:11 [p] **4:7** Lingón 95:7,8

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

koni. Hol ten-gama kuy anì là mo tekuy mom mkél bè yó kem tau gnan ekni, là kô dog guta le du lemwót bè yóm là kehtahu le.

12 Yóm Udél Dwata, tey mlan, ne tey gembek. Ke hningón tekuy yóm udél Dwata, hol lómón ke sudeng, tey gembon ke wen tenbeken. Milud he kegbonen yóm udél Dwata, abay se tódô gotu tngón Dwata yóm kmò tekuy ne yóm knawa tekuy. Ne gotu henklolen yóm nô lem nawa tekuy ne yóm nô lem hendem tekuy. 13 Laen kô dù gebnos bè Dwata. Balù sotu bè yó kem deng dlimunen ke mone tô gebnos béléen, gotu tonen kentihen. Bè soluhen gónó tekuy angat mdà hulin kdaw, ne angat gotu benkas ebéléen kdê yó kem deng nmò tekuy.

Jisas yóm blóng tau ebè Dwata

14 Duhen yó, hol hbegel tekuy yóm kehtahu tekuy. Yakà wen yóm tey hyu fen semblóng tekuy ebè Dwata, deng gna kól ditu ne bè soluhen. Du se Jisas, yóm Ngà Dwata. 15 Yóm gel blóng tekuy ebè Dwata yó, deng gotu tngónen yóm gónó tekuy gel lunog, ne tey kkoduhen tekuy. Abay se bè yóm tehe knóen te tonok, deng gnómen se kun yóm kdéen sindil lómón yóm tekuy, okóm là gemsalaen yó yóm kun. 16 Duhen yó, bê tekuy abay likò hloni ebè Dwata, yóm gónón hol nô yóm tóbóng. Ke hloni tekuy ebéléen, angat ton tekuy yóm tey kkoduhen tekuy ne yóm tey kun któbóng bè ket kehtóbóng tekuy béléen.

5 1 Bong yóm tau mò fen gel blóng le ebè Dwata yó kem Ju, sal gel nélék le bè yó kem dumu le tau. Sal gel mlan béléen ke wen gel dsù le ebè Dwata, duhen ke wen gel blay le ebéléen bè yóm kegsalà le. 2 Yóm tau gel blóng le ebè Dwata yó, sal gel wen gónón lunog snéen kun. Yó gónóm mon, tey kganag nawahen bè yó kem dumuhen tau wen kul salà là gehedem le du. 3 Lemwót bè yóm kun gónó lunog se kun, là són du bè kem dumuhen tau yóm gónóhen gel demsù, okóm gel demsù ebè Dwata bè kun salà snéen. 4 Yóm tau mò du nim nmò ni, tey bong kadat le du. Là kô wen tau tódô lembù mò du nim nmò ni. Sal gel nélék Dwata yóm tau fen mò du, lómón yóm tehe kéléken ke Aron ekni, yóm hol tanay tau mò blóng le ebéléen.

5 Senged snéen ke Krays, là kô nan e ten-gna mon du, ou dé mò fen blóng tau ebè Dwata. Kaem tódô Dwata yóm fen mélék du, yó monen mò du,

> “Uu yóm hol Ngau.
> Deng duhen ni ne yóm kdawu hegfan du yóm hol kngau kóm.”[q]

6 Sotu tehe bud mon Dwata mò du, yó monen,

> “Uu se yóm mò blóng tau ebéléu,
> ne laen kô tul sónen yóm kmoem du,

---

[q] **5:5** Lingón 2:7

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hol lómón yóm tehe keseblóng Mélkésédék yó kem tau ebéléu ekni."[r]
7 Bè yóm tolo knô Jisas te tonok ekni, tey khotuhen nawahen gel mni
bè Dwata, mung du yóm tey kkiken ne yóm gel kosok lewoken, abay se
gbek Dwata lemwà du bè yóm katayen. Lemwót bè yóm keheglaanen bè
Dwata ne yóm hol óyóen mimón du, hnungol Dwata yóm knihen ebéléen.
8 Baluen ke du se yóm hol kun Ngà Dwata, kaem nan na hol dnalang
yóm kimónen ke Maen mlan bè keglayamen. 9 Tikóng deng gotu nmoen
yóm hmò Maen du, yó gónó Dwata hlan du tahen yóm kegewà tekuy
gu lem hatay. Kdéen tau mimón du, gotu blayen kul yóm klowil laen dù
sónen. 10 Yó boluy Dwata du tau mò blóng ebéléen, lómón yóm tehe kun
keseblóng tau Mélkésédék.

Eles ketgama yóm là ktagak yóm kehtahu

11 Bè ni kem tulónu kuy ni koni, tey dê he yóm tô nóyô tulón me kuy,
okóm tey mgel tmulón du kuy, abay se laen dù hol óyô ye dmalang. 12 Tey
deng kegen ye hemtahu, yake deng ye kem olò hulung tmolok ne yóm
Udél Dwata bè kem dumu ye. Là myó. Hyu ke wen tau na bud tmolok kuy
yóm hol tanay dnalang yóm tau hemtahu lemwót bè yóm Udél Dwata. Yó
gónóhu e hmingun kuy, hol lómón yóm ngà tolo tmutù. Là deng gbeken
du he mken du yóm mgel. 13 Ne yóm ngà tolo tmutù monu yó, hningónen
yóm tau là deng hol tngónen du he yóm kmò kimónen yóm Udél Dwata
anì tedeng kmoen. 14 Okóm ke deng nimónen Dwata yóm tau, lómón ke
deng gbeken mken yóm ken mgel. Abay se deng tendo gel dnalangen se
kun milô du yóm hyu ne yóm sidek.

6 1 Duhen yó, yake hlós tekuy dé bè yóm tolok gónó tekuy baling gulit.
Laen dù mu tekuy bud semsulit du yóm hol tanay dnalang tekuy
bè yóm tehe kbut tekuy hemtahu. Bê tekuy abay bud sensulit yóm tehe
ktagak tekuy yóm dê lolò laen dù muhen bè yóm deng kehtahu tekuy
bè Dwata. 2 Bê tekuy bud sensulit yóm ktolok bè kbabtays, ne yóm kmò
knok tekuy tau bè yóm kni tekuy béléen bè Dwata, ne yóm angat klowil
tau, ne yóm angat kkukum Dwata yóm kdéen tau, ne yóm klaen dù sónen
yóm kukumen yó. 3 Hlós tekuy dé ebè yó kem dumuhen. Ni se angat nmò
tekuy ke kun kóyô Dwata.
4 Ke deng hemtahu bè Dwata yóm tau, ne ke tnagaken, là kô bud
gbeken du ne mawik nawahen ebè Dwata anì hegsel. Yóm tau monu yó,
deng tehe hlayag Dwata kehedemen, ne deng gnómen yóm deng blay
Dwata du lemwót gu bè longit, ne yóm deng knóen béléen yóm kun Tulus
Dwata. 5 Ne deng tehe gnómen snéen yóm tey kehyuhen yóm kun Udél
Dwata, ne yóm tey kfasang Dwata, yóm kfasang angat hol hegfanen elem
hulin kdaw. 6 Ke deng gotu gnóm le ni kem ni, ne omin le yó he tmagak

---

[r] **5:6** Lingón 110:4

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm kehtahu le, laen kô gembek bud mit kul hegsel, abay se hol lómón ke bud nulit tnutuk le bè kros yóm Ngà Dwata, lómón ke bud hendlà henwog le bè gónón wen. 7Bélê tekuy kut kem tau hemtahu, hol lómón ke tonok tekuy. Ke gel hkulón Dwata etahen, ne ke tilob ktowok yó kem hulu nmò yóm funen, bong wen ofolen du, ne tey hyu nawa Dwata bè yóm ktonen du snéen. 8Okóm yóm tonok yó, ke deng tódô tfeng kluon tmowok tahen, laen dù muhen ne. Tódô bayà bè yó ne. Ke lómón yó kmò yóm tau, ofi angat tafak Dwata du.

9Baluen he ke lómón ni benkó me ebélê ye, kem dumu me sogot nawa, là kóen megewu nawa me kuy. Deng tngón me angat hyu yóm guta ye, abay se angat gfu se yóm kehtahu ye. 10Tey tedeng knawahen yóm Dwata. Là kô klifóten du yóm hyu tehe gel nmò ye, ne yóm tey kbong nawa ye du. Yó gónón gfan yóm nawa ye ebéléen yó bè yóm gel któbóng ye yó kem dumu ye hemtahu. Balù ni kmoen ni, sana kmò ye du. 11Yó hol hesgalu me kuy, yóm ket kuy na sotu, ke hol henlel ye mò du yóm hyu efet kukol towok ye, anì angat ton ye yóm hendón nefet nawa ye. 12Là kô me móyô du ke baling ye mduk, okóm yó kóyô me bélê ye ke hol dnalang ye yóm kul kmò yó kem tau hemtahu bè Dwata, ne yóm khanay le nawa le efet guta le yóm deng tehe fasad Dwata kul.

Kdohò yóm tehe fasad Dwata

13Bè yóm tehe kmò Dwata du yóm fasaden ke Abraham ekni, hlanen bè yóm kun boluy mò hol hemget du, yakem wen se dumu geta sentahen, tek són du. 14Yó monen mò ke Abraham, “Yó fasadu kóm, tnóbóngu uu, ne hol hbólu yó kem lugodem.”[s] 15Ne tahu se, là kóen tmakas Abraham mangat du efet gutahen yóm deng fasad Dwata du yó.

16Bè tau kun, ke gel mò fasad, sal gel smafà bè boluy yóm geta sentahen, duhen Dwata. Ne ke yó nmoen ke wen senkukum le, laen kô dù sfuhen yóm keskukum le yó, abay se deng hlanen bè boluy Dwata. 17Senged se yóm tehe kun nmò Dwata ekni. Bè yóm tehe kwen fasaden yó kem tau gnan, hol kóyóen ke tngón le yóm là ketlesen du yóm deng fasaden kul. Yó gónón hemlan du bè kun boluy mò hol hemget du. 18Duhen yó, nim lewu tehe nmò Dwata ni, duhen yóm fasaden ne yóm kehgeten du, là kóen na a megetles, abay se yóm Dwata là kóen mò kéng. Yó gónóm mon, bè yóm kdê tekuy deng mlóy ebéléen, deng tey mgel nawa tekuy du ne yóm hendón nangat tekuy deng fasaden tekuy.

19Yóm hendón nefet nawa monu yó koni, hol lómón ke hihol yóm klowil tekuy. Angat dohò kton tekuy du, abay se deng eles nô ditu Jisas bè yóm hol gónóhen nô Dwata. Yó gónón là megewu nawa tekuy mangat du. 20Deng du se hol tukô gna tekuy, ne du se yóm hol blóng tekuy ebè

---

[s] **6:14** Tekang Kbuten 22:17

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Dwata, ne laen kô tul sónen yóm keseblóngen tekuy yó, hol lómón yóm tehe keseblóng Mélkésédék yó kem tau gnan ebè Dwata ekni.

Yóm sotu tehe blóng tau ebè Dwata boluyen Mélkésédék

7 1 Nim Mélkésédék monu ni koni, tehe tau hol geta mogot yóm benwu boluyen Salim, ne lelen du he yóm fen semblóng kem tau ebè Dwata, yóm hol geta bè kdéen. Bè yóm tehe kulék Abraham bè yóm katuen bè yó kem fat tau hol geta hmohon du, bè yóm hanà tolo knóen bè lan, senlong Mélkésédék. Yó nmò Mélkésédék mni béléen bè Dwata ne wen oluhen du. 2 Ne lemwót se ke Abraham kun, gotu blayen ke Mélkésédék yóm gesfoloen mò baden ke Dwata bè yó kem kimu deng negefen bè yó kem hohonen. Yó lanen yóm boluy Mélkésédék, duhen "Tau geta tedeng knawahen." Bud du se hol geta bè benwu Salim.[t] Yó gónó le moluy du "Tau geta menek kbenwuhen." 3 Nim Mélkésédék ni, laen kô snulat le mò gónó tekuy temngón du ke tau du tehe maen ne yéen, ne tau du tehe fuen. Senged se bè yóm tehe kdaw ksuten ne bè yóm tehe katayen, laen dù smulat du. Ne lemwót bè yóm là ketngón tekuy du yóm katayen, wen gónón skél bè yóm Ngà Dwata, abay se laen dù tul sónen yóm keseblóngen tau ebè Dwata.

4 Ngem yóm tey kegetahen nim Mélkésédék ni. Balù Abraham, yóm tehe fù tekuy alì tótól, sana keblayen du yóm gesfoloen bè yó kem kdê kimu deng negefen bè gida. 5 Yó kem tau gel demsù ebè Dwata bè yó kem Ju, hono le tehe semfu gu bè yóm tehe Libay. Wen hlau Musis kul anì lu fen ma yóm gesfoloen mò bad yó kem tau Israél. Bede yó kem tau fen ma bad ne kem tau fen bemlay bad, hono tau sdumu semfu gu bè Abraham. 6 Okóm ke Mélkésédék kun, là semfuhen gu bè Libay se kun. Okóm tódô nwahen yóm gesfoloen blay Abraham du, ne wen oluhen ke Abraham bè yóm igoen mni béléen bè Dwata. Igoen Abraham he yóm tau gónó Dwata hol hlan du yóm fasaden. 7 Bè ktahuhen, tey geta yóm tau molu senta yóm tau noluhen.

8 Yó kem tau gel demsù ebè Dwata, lu fen ma du yóm gesfoloen. Matay le se kul, abay se sana kmò tau. Bong ke Mélkésédék kun, tódô nwahen yóm gesfoloen, bede lemwót bè yóm snulat le bè Sulat Dwata, hol lómón ke là matayen. 9 Bong ke Libay kun, yóm tau gónó le gu semfu yó kem tau gel ma yóm gesfoloen, bè yóm keblay Abraham ke Mélkésédék yóm kun bad ebè Dwata, hol lómón ke Libay snéen yóm bemlay, 10 abay se bè yóm kdaw keslong Mélkésédék ke Abraham, hnikót he ke Libay kun, là dengen tau he. Tolo nô lem lówó Abraham, yóm tau gónón gu semfu.

11 Bè yóm kdaw tehe keblay Dwata yó kem hlauhen bè yó kem tau Israél, yó hol hogoten du yó kem tau semfu gu bè Libay. Ke deng tehe

---

[t] **7:2** Yó lanen yóm boluy Salim, menek.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gulit kogot le du, là kô tenles Dwata kul. Okóm là gulit le. Yó gónó Dwata mélék yóm sotuhen, yóm mkél bè Mélkésédék. Là néléken du yóm mkél ke Aron, yóm semfu gu bè Libay.

12 Bè yóm ketles Dwata du yóm tau mò blóng le ebéléen, tenlesen snéen yóm hlau tehe gna hloloen kul. 13 Ne yóm gónó tekuy mogot, yóm tau tles nélék Dwata, là semfuhen gu bè Libay, Tólóng se kun gónó gu semfu. Ne bè yóm gónón gu semfu yó, laen dù bélê le nélék mò blóng le ebè Dwata. 14 Bong bè yóm gónó tekuy mogot, tódô kdéen tau se temngón du yóm kesfuhen gu bè Juda. Bè yóm tehe gel kehlau Musis yó kem tau mò blóng le ebè Dwata ekni, laen kô dù monen bè yó kem kun sfu Juda.

Yóm sotu mò blóng tau ebè Dwata hol mkél ke Mélkésédék

15 Tey mahil dmilô du yóm deng ketles Dwata du yóm kdéen, abay se deng sut ne yóm sotu tau mkél ke Mélkésédék mò fen gel blóng tekuy ebè Dwata. 16 Yóm keseblóngen yó, là lemwóten bè yóm kun kesfu gónó le mélék du, okóm yó gónó Dwata mélék du, abay se tey kfasangen lemwót bè yóm klaen dù sónen yóm klowilen. 17 Yakà wen yóm tehe mon Dwata bè Sulaten, monen, “Uu se yóm fen hol blóng tau ebéléu, ne laen kô tul sónen yóm kmoem du, hol lómón yóm tehe keseblóng Mélkésédék yó kem tau ebéléu ekni.”[u]

18 Duhen yó, deng tenles Dwata yóm tehe gna hloloen kul tganay, abay se laen dù nefeten, là gbeken tmóbóng kem tau. 19 Yó gónó Dwata temles du, abay se yóm hlau Musis yó, là gbeken hgulit tekuy. Bede tey hyu yóm tles Dwata du. Deng wen ne lan nmoen gónó tekuy gehloni ebéléen, duhen yó se hol nefet nawa tekuy ni kmoen ni.

20 Ne sotuhen, bè yóm tehe kélék Dwata ke Jisas mò blóng tekuy ebéléen, hmungen du se yóm kun boluy mò hemget du. Okóm yó kem tau tehe gna gel blóngen, là hmungen du kul yóm kun boluy. 21 Tey mget yóm tehe udél Dwata ebè Jisas ekni, yóm monen,

> “Ou se gónóm mogot, ni hol fasadu kóm,
> ne là kóen megetles nim fasadu kóm ni:
> Uu se yóm fen hol blóng tau ebéléu,
> ne laen kô tul sónen yóm kmoem du.”[v]

22 Duhen yó, lemwót bè yóm deng fasad Dwata ke Jisas yó, yó se gónóhen alì hyu yóm nmò Jisas mò lan tekuy hloni ebè Dwata.

23 Wen sotu gónón stólóng yóm ke Jisas ne yóm gnan. Yó kem dumu tau mò blóng le ebè Dwata ekni, tey le wadag, abay se matay le se kul, là gfuhen yóm nmò le. 24 Okóm tólóng yó dum ke Jisas, abay se laen dù tul katayen. Tódô hlós yóm kun keseblóng tau ebè Dwata, laen dù tau mò tlesen. 25 Duhen yó, ke hlan tekuy béléen yóm kehloni tekuy ebè Dwata,

---

[u] **7:17** Lingón 110:4 [v] **7:21** Lingón 110:4

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nô kihu kdaw tekuy tô mò du, hol là gbeken du ke là lenwaen tekuy gu lem hatay. Lemwót bè yóm kun là katay, yó gónón là skó yóm knihen tóbóng bè Dwata bélê tekuy.

26 Duhen yó, Jisas se yóm mò blóng tekuy ebè Dwata, yóm hol hulung tmóbóng tekuy. Tey kólósen. Laen kô dù sidek duhen ke salà ton tekuy béléen, Deng sentólóng Dwata bè yó kem tau gemsalà, ne tey kehegetahen du ditu bè longit. 27 Là kóen na a mkél bè yó kem dumu tau tehe gel blóng le ebè Dwata. Ke bélê le kul, sal gel wen dsù le ket kdaw. Tanay gónó le gel demsù bè yóm kul salà, omin le tmodol demsù bè salà yó kem dumu tau. Okóm là ke Jisas kun. Tek suléken demsù, bede yó dsuen, kun lówó. Yóm kun kedsù yó, laen kô bud seefen. 28 Yóm tau tehe gel nélék le mò blóng le ebè Dwata, gel lolò le yóm hlau Musis. Bede sal wen gónó le là gulit yó kem tau nélék le yó. Okóm wen fasad Dwata tekuy tukô huli yóm hlau Musis, bud hlanen bè yóm boluyen mò hemget du. Lemwót bè yóm fasaden tekuy yó, yó gónón mélék yóm hol Ngaen mò fen blóng tekuy ebéléen. Yóm Ngaen yó, laen kô dù gónón là gulit bè yóm keseblóngen tekuy ebè Dwata, ne laen dù tul sónen snéen yóm kguliten yó.

Yóm keseblóng Jisas tekuy ebè Dwata

8 1 Yó hol bótóngen yóm deng tulón me kuy ni koni, deng wen yóm tau hol tahu gulit mò blóng tekuy ebè Dwata. Ne ni deng myón fi bè kwanan Dwata, yóm hol geta bè longit. 2 Bè yó bè yóm dfél hol gónóhen nô Dwata gónóhen mò du yóm keseblóngen tau ebè Dwata. Yóm gónóhen nô yó, sundu gónô nmò tdok tau du, okóm hol kun gónô nmò yóm gónó tekuy mogot.

3 Bè ni te tonok, yóm tau mò blóng le ebè Dwata, yó gónó le mélék du anì mlan béléen yóm gel blay le ke Dwata ne yóm ógóf gel dsù le ebéléen. Senged se yóm fen semblóng tekuy ebè Dwata, là hyuhen ke là wen dsuen se kun. 4 Ke tolo nô bè ni te tonok, là kóen hyu ke du fen demsù ebè Dwata, abay se deng wen yó kem dumu tau gónó le gel hlan du yóm gel blay le ke Dwata. Yóm blay le yó, tódô lolò le yó kem kul hlau yó kem Ju. 5 Yóm kul gel nmò yó kem tau gel demsù ni, tódô gel nulit le yóm tahu duhen gel nmò le bè longit. Yóm gel nmò le yó, olo olungen. Hol lómón yóm ke Musis ekni. Bè yóm kdaw kehdaen yóm Gónô Dwata gel nit le mógów, wen tulón Dwata du, yó monen, “Tódô nulitem kdê yóm deng hegfanu béléem ditu ta bulul Sinay.”[w] 6 Okóm ni, deng nmò Dwata Jisas mò blóng ebéléen, ne tey hyu yóm nmoen senta yóm kul nmò yó kem tau gel demsù te tonok. Ne tey mdengen snéen yóm kun nmò Jisas mò lan tekuy ebè Dwata senta yóm gnan. Yó gónón alì hyu yóm kun, abay se alì hyu yóm fasad Dwata bélê tekuy mung du.

---

[w] **8:5** Kehewà 25:40; ne 26:30

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Ke gbeken mit tau ebè Dwata yóm gna lolò le, là kô nan e tenles du.
8 Okóm wen duón Dwata kul yó kem tau lemolò yóm gnan, yó gónón mon du,

"Wen he kdawen, mon yóm gónó le mogot,
wen lomi lan hlolou kul mò lan le ebéléu yó kem tau semfu gu bè Israél
ne yó kem tau semfu gu bè Juda.
9 Yóm lomi hlolou kul ni,
là mkélen bè yóm tehe hlolou yó kem tehe fù le
bè yóm tehe kalaku kul gu bè Idyip.
Yóm tehe hlolou kul yó, là kô dog lolò le du.
Yó gónóhu tódô mayà kul.
10 Bud mon yóm gónó le mogot, ni se angat nmou
bè yó kem tau Israél elem hulin kdaw mò lan le hloni ebéléu.
Suu lem hendem le yóm dou hlau,
ne bud hnóu lem nawa le snéen.
Ne ou se baling kul Dwata,
ne lu se baling dou tau.
11 Bè yóm kdaw yó, laen dù tau ke bud toloken kem dumuhen
anì tngón le o,
abay se deng tódô kdê le gotu temngón do,
lemwót bè yóm hol tau glaan kólen bè yóm hol tau hol geta.
12 Hnifótu yó kem salà le,
ne là bud hendemu du ne yó kem sidek gel nmò le."[x]

13 Lemwót bè yóm deng ktulón Dwata du yóm lomi lan nmoen mò gónó tekuy hloni ebéléen, deng hetngónen tekuy ne yóm klaen dù bud muhen du yóm gnan. Bè yóm klaen dù bud muhen yóm yó, kaem tódô lana.

Yóm lan tehe lolò yó kem Ju

9 1 Bè yóm tanay nmò Dwata mò lan le hloni ebéléen yó kem Ju, wen hloloen kul bè yóm kmò le du. Ne wen gónô Dwata hmoen kul mò gónó le gel mò du yóm hloloen kul. 2 Yóm gónô hdà le yó, Gónô Dwata gel nit le mógów. Wen lewu dfélen. Yóm tanay dfélen, boluy le du Dfél hetfing ebè Dwata. Wen soloken, ne wen lemisahen mò gónó le gel hmasà yóm mambang mò blay le ebè Dwata. 3 Ne yóm gewuhen dfél, yó boluy le du, Dfél gónón nô Dwata. Bede wen tey tilob nes mfól seng bè sóólen. 4 Wen lemisa lenafin blówón nô lemen mò gónó le gel mtem ebè Dwata yóm alì minggel boohen boluyen insinsu. Ne wen slungan bong lenafin blówón nô lemen snéen. Yó boluy le du, slungan gónón nô yóm fasad Dwata. Wen sotu sobuy blówón nô lemen gónó le hemyu du yóm tehe

[x] **8:8-12** Jirimaya 31:31-34

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ken le ekni boluyen mana. Ne sotu bud nô lemen, yóm tehe tuged Aron, yóm tuged tehe tódô dmoun. Ne bud nô lemen snéen yóm lewu botu kufil gónó Dwata tehe smulat du yó kem hlauhen kul. 5 Bè yóm slungan yó, wen lewu lennged tenwél wen hafak le, sbalà hdà le tahen mò ilô yóm knô Dwata bè yó. Yóm hafak le, tódô gnolungen ta yóm gónó Dwata hmifót salà. Okóm là gket me tmulón du kuy ni kmoen ni kdê yó kem tehe nmò le tu ekni.

6 Yó se mò kmò le du yó kem yó koni. Bè yóm tanay dfélen, ket kdaw le mógów elemen yó kem tau demsù ebè Dwata na le e nmò yóm kul nmò bè yó. 7 Okóm yóm gewu dfélen, tek sotu tau gusek elemen, tek són yóm tau hol geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, bede tek suléken husek elemen bè yóm sfalay. Ne là kóen na a gusek elemen ke là wen litô nwiten mò dsuen ebè Dwata. Yóm dsuen yó, mò lan Dwata hmifót yóm kun salà, dalang se yóm kul salà deng gmò yó kem dumu tau là gehedem le du. 8 Wen hetngónen tekuy yóm Tulus Dwata lemwót bè yóm gel nmò le yó. Yó hetngónen tekuy, là kóen na a hnas yóm Dfél gónóhen nô Dwata ke sana tolo knô yóm tanay dfél bè yóm gónô yó.

9 Nim gel nmò le ni, wen hnigaden bélê tekuy ni kmoen ni. Yó hnigaden, yóm gel blay le ebè Dwata, ne yóm ógóf gel dsù le ebéléen, là kô gbeken hgulit du yóm tau mò du. 10 Bè yó kem gel hlolò le kul yó, olon gbak ebè yóm gel ken le ne yóm gel ninum le ne yóm gel kolob le mò gónó le baling mólós. Yóm kdê hlolò le kul yó, olo kem kul beyen nmò bè lówó. Són kwen mu le du, són yóm klaen deng lomi lan nmò Dwata mò lan le hloni ebéléen.

11 Okóm ni ne, deng sut Krays mò blóng tekuy ebè Dwata. Mlan béléen yóm tóbóng alì hyu deng kól bélê tekuy. Sundu bè yó dum gónô Dwata hdà tau te tonok gónón semblóng tekuy, okóm bè tum hol gónô Dwata bè longit, yóm hol tahu duhen, yóm tódô ket du. 12 Bè yóm kógów Krays bè yóm gónô yó, tódô hlós husek elem yóm Dfél gónóhen nô Dwata, ne bè yó gónón seflós nô. Bè yóm khuseken, là nwiten du yóm litô kambing duhen ke litô safì mò dsuen ebè Dwata. Okóm hol kun litô yóm nwiten. Lemwót bè yóm kedsuen yó, yó gónón wen lan tekuy gewà gu lem hatay, ne laen tul sónen ne yóm kegewà tekuy yó.

13 Yóm sotu tehe hlolò Musis kul, ke wen tau là mólósen lemwót bè yóm deng kehlonihen ebè yóm tau deng matay, yó gel nmò le sal gel wen litô kambing duhen ke litô safì gel hetsik le ebéléen, mung du kohuen yóm sotu safì deng eles hkekeb le. Ke sok deng gotu kmò le du yóm yó, mólós ne kton Dwata du yóm tau là mólósen yó koni. 14 Ke tehe wen ktueden yóm kul litô yó kem ógóf, milud he ktueden yóm kun litô Krays. Mlan bè kun tóbóng yóm Tulus Dwata laen dù tul katayen, yó gónó Krays tódô hamà du yóm kun klowil mò dsuen ebè Dwata, yóm dsù tódô ket du. Yóm litô dsuen yó, gbeken mkó du bélê tekuy yóm sidek gel hemblat tekuy

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lemwót bè yóm là kegtóbóngen tekuy yó kem dê tehe gel lolò tekuy. Ne ni kmoen ni, gbek tekuy mò du yóm hmò Dwata tekuy, yóm Dwata laen dù tul katayen. 15 Yó gónóhem mon, Krays se yóm lomi lan deng nmò Dwata mò lan tekuy hloni ebéléen. Yó gónón mò du anì kdê yó kem tau deng tnaba Dwata, gotu ton le yó kem hyu tehe fasad Dwata kul, yóm hyu laen kô tul sónen. Hol tahu dohò nim ni, abay se deng wen fen matay. Yóm katayen yó, gotu lenwaen yó kem tau bè yó kem sidek tehe gel nmò le bè yóm tehe klolò le yó kem gna hlolò le kul.

16 Bè adat tau tonok, gu laanen là deng mlef yóm tau, sal gel eles snulaten yóm kmò kólólen du bè kem dumuhen yó kem kimuhen. Okóm yó he kessólól le du yóm kimuhen yó ke deng tógó se kton kem tau du yóm katayen. 17 Ke tolo mowil yóm tau funen smulat du yó, là kô kendel gfun le du yó kem kimuhen yó kem dumuhen. Yó he kegfun le du ke deng matay se yóm tau mfun du.

18 Senged se bè yóm gna lan hlolò Dwata kul tganay. Là kóen hyu ke là wen yóm litô yóm ógóf fen matay. 19 Yóm tanay nmò Musis ekni, gotu senfalahen yó kem hlau Dwata bè yó kem tau. Ne ominen ma yóm litô yó kem safì ne yó kem kambing deng eles hnatay le, ne nbolen él. Ne wen sotu kay hulu nwahen boluyen hisop, benkesen yóm tnikel hulô nmò le gu bè bul ubiha, ominen mdù du lem yóm litô. Gna hentsiken ta yóm bok gónóhen nô yóm hlau Dwata, ominen hetsik du ebè kdéen tau. 20 Yó udélen yóm igoen mò du, monen,

"Nim litô ni mò hemget du yóm deng fasad Dwata tekuy."[y]

21 Omin Musis bud lemakit hetsik du ebè yóm gónô Dwata. Kólen bè yó kem kimu wen mu le du bè yóm gel kehloni le ebè Dwata, gotu hentsiken litô snéen. 22 Bè ktahuhen, bè yóm gna hlolò Dwata kul tganay, là holen wen baling mólós bè yó kem kimu le yó ke laen dù litô sù le du. Ne laen se dù tau hnifót Dwata salaen ke là wen yóm fen gamà litóen.

Yóm kedsù Krays litóen fen hkó salà tau

23 Yó kem kimu wen mu le du bè yóm kehloni le ebè Dwata, hningónen yóm tahu duhen bè longit. Ne là mólós kton Dwata kul yó kem kimu te tonok yó ke là wen litô nô ta le. Okóm bè tu dum tahu kimu Dwata bè longit, là knóónen ke olon litô ógóf hetsik le eta le. Yakà wen yóm hyu sentahen.

24 Yóm gónô Dwata gónó Krays husek yó, sundu gónô nmò tdok tau du, olo hningónen yóm tahu duhen bè longit. Okóm deng kól ditu ne bè longit Krays. Deng mdà bè solu Dwata, abay se du fen semblóng tekuy ebéléen. 25 Yóm tau hol geta bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata bè yó kem Ju, ket halayen husek elem tum Dfél gónóhen nô Dwata. Sal wen litô

---

[y] **9:20** Kehewà 24:8

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ógóf nwiten elemen. Okóm ke Krays kun, là ket kiwólen du mò du yóm kun dsù. 26 Ke lómón yó nmoen, deng kem dê duléken ne dilóu glayam matay lemwót bè hol kbut benwu. Bede là. Tek suléken hbaling tau bè yóm kdaw deng moni bè yóm hol són benwu, ne laen dù bud seefen du ne yóm yó. Yó gónóhen sut anì nan e dsù klowilen mò hkó salà kdéen tau.
27 Laen kô dù tau se ke là suléken du matay, omin Dwata kmukum du.
28 Senged snéen yóm Krays. Tek suléken matay bè yóm tehe kedsuen klowilen mò hkó salà yó kem tey tau wen. Angat bud semfulék edini, bede là kóen na a bud hkó salà. Okóm yó nógówen, senfuléken yó kem kdéen tau hemtahu deng hemdón mangat du.

10 1 Yóm kdê tehe hlolò Dwata yó kem tau Ju ekni, sundu kô yó du he yóm tahu duhen, olo kem hningón yó kem hyu nmò Krays yóm yó. Bè yóm gnan, tendo sensulit le demsù ebè Dwata ket halay. Lemwót bè yóm kessulit le du yó, tódô dilô tekuy là kô le baling gulit yó kem tau tô hloni ebè Dwata ke mlan bè yóm gel dsù le. 2 Ke deng mimot mkó ta le yó kem salà le lemwót bè yóm gel kedsù le, là kô wen bud hendeen dsù le elem hulin kdaw ne, abay se laen dù salà bud hemblat kul.
3 Okóm là. Bè yóm gel kedsù le ket halay, yó se gónó le hemtulón du nawa yó kem salà le. 4 Abay se yóm litô gel dsù le lemwót bè safì ne bè kambing, là kô gbeken mkó du yó kem salà le. 5 Yó gónóm mon, bè yóm móyón kewót Krays elem benwu, yó tehe monen mò ke Dwata,

“Là nóen du nawahem yóm ógóf gel dsù tau,
ne yó kem dumu gel blay le.
Yó se gónóm na hlan do bè yóm lówó tau.
6 Là kóen gsengel nawahem du yó kem ógóf gel hkekeb le ebéléem,
duhen yó kem dumu gel dsù le mò hkó salà.
7 Yó gónóhu mon du, ‘Ni se o, Dwata,
nmou he yóm kóm kóyô,
hol lómón yóm tehe hsulatem gbak ebéléu
bè yóm bok gónón nô yó kem hlauhem.’ ”[z]

8 Yóm tanay udél Krays ebè Dwata yó koni, yóm monen, “Là gsengel nawahem du yó kem kdê dsù tau ebéléem, ne yó kem dumu gel blay le kóm, duhen yó kem ógóf gel hkekeb le, ne yó kem dumu dsù le mò hkó salà.” Ewenem yó he, hono lemwót bè yóm gna hlolò Dwata kul yóm gel kedsù le yó. 9 Omin Krays bud mon du, monen, “Ni se o, Dwata, nmou ne yóm kóm kóyô.” Bè yóm udél Krays yó, yó gónó tekuy temngón du deng gotu kó Dwata yóm gna gel hedsuen kul, tlesen du yóm kun dsù Krays.
10 Lemwót bè yóm deng kimón Jisas Krays du yóm kun kóyô Dwata, yó gónó tekuy mólós bè kton Dwata tekuy mlan bè yóm khamà Jisas klowilen bélê tekuy. Tek suléken mò du, ne laen dù bud seefen ne yóm nmoen yó.

---

[z] **10:5-7** Lingón 40:6-8

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Yó kem Ju gel demsù ebè Dwata, ket kdaw le mò du yóm kul nmò.
Deng hónô solò yóm gel kedsù le, ewenem, là kô gbeken mkó du yó kem
salà le. 12 Okóm ke Krays, tek suléken demsù klowilen mò hkó salà yó
kem tau, ne wen ktueden yóm dsuen yó efet kól bè hol sónen. Ne kogol
yóm kedsuen, ominen tódô myón fi bè kwanan Dwata, 13 hangaten
kehto yóm buteng angat gotu kdà Dwata kul elaan yó kem hmohon du.
14 Duhen yó, olo tek suléken demsù, sana gotu hguliten yó kem tau deng
hólósen bè yó kem salà le. Bè yóm kehguliten kul yó, laen dù tul sónen.
15 Ne yóm Tulus Dwata, bud gemtanud du yóm ktahuhen nim ni. Yó
tanay monen,

16 "Yó mon yóm gónó le mogot, Ni sii nmou
bè yó kem dou tau elem hulin kdaw
mò lan le hloni ebéléu.
Suu lem nawa le yó kem dou hlau,
ne bud hnóu lem hendem le snéen."

17 Ne ominen bud mon du, "Là kô bud hendemu du ne yó kem salà le ne
yó kem dumu sidek gel nmò le."[a] 18 Yó gónóm mon, ke deng gotu hnifót
Dwata yó kem salà tekuy, laen kô bud mu tekuy du ne ke tô tekuy bud
demsù mò hkó salà.

Hol tekuy hloni ebè Dwata

19 Duhen yó, kem dumuhu setwoli, lemwót bè yóm deng khamà Jisas
litóen bè yóm tehe katayen, deng wen lan tekuy ne tódô husek elem tum
Dfél gónóhen nô Dwata. 20 Deng lenungkà Jisas bélê tekuy yóm lomi lan
yó, yóm lan hlowil tekuy. Bè yóm deng khamaen klowilen bélê tekuy,
lómón ke deng kentóhen yóm tehe nes seng bè yóm Dfél hol gónóhen nô
Dwata.
21 Tey geta yóm fen semblóng tekuy ebè Dwata, yóm fen mogot du yóm
kun gónô Dwata. 22 Yó gónóm mon, hol tekuy hloni ebè Dwata dé. Hol
hewót tekuy lem but blutut tekuy yóm kehloni tekuy yó, mung du yóm
hol kehtahu tekuy béléen. Yakà deng hólósen tekuy Jisas, yó gónón deng
mkó ta tekuy ne yó kem salà tehe gel hemblat tekuy. Hol lómón ke deng
denyohen tu lem yóm tey él tikaw.
23 Hol bê tekuy abay tnagaw nawa yóm hendón nefet nawa tekuy, yakà
deng tehe fasad Dwata du nim ni, ne là kô tenlesen du hendemen. 24 Hol
gel hendem tekuy yó kem dumu tekuy ston nawa anì hol tekuy stóbóng
mò du yóm kesbong nawa ne yóm kehyu nmò. 25 Hol bê tekuy abay
hentula yóm gel ksimba tekuy, lómón se yóm gel nmò kem dumu tau.
Yó dé nmò tekuy, hol tekuy segduf mò du, hol néen nim deng kloni yóm
kesfuléken edini yóm gónó tekuy mogot.

---

[a] **10:16,17** Jirimaya 31:33,34

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26 Ke deng tngón tekuy yóm ktahuhen lemwót gu bè Dwata, okóm sentahen
bè yó tódô henlel tekuy mò du yóm sidek, laen kô dù bud dsù tekuy mò hkó
du yó kem salà tekuy. 27 Tek sotu gónón e kól yóm nmò yó, duhen yóm tey
klikò tekuy igò tekuy mangat du yóm kkukum Dwata tekuy, ne yóm tey ofi
angat gónó le meglà yó kem tau là hdon le ke Dwata. 28 Bè yóm tehe kun kdaw
Musis ekni, ke wen tau mulé du yóm kun hlau, ne ke wen lewu duhen ke tlu
tau kestigus du yóm deng kguléhen du, tek sotu kukumen, tódô hnatay le yóm
tau yó. Balù udì ke wen kodu le du. 29 Milud he kegtafaken yóm tau ke deng
kenbéen yóm Ngà Dwata, ne ke deng kenféen yóm litóen tehe hamaen béléen
mò hkó salaen, ne ke sendekaen yóm Tulus Dwata, yóm tmóbóng du. Wen hol
mdengen duón Dwata du yóm tau yó, ne tey sidek ktafaken du.

30 Yakà deng tngón tekuy du se yóm Dwata tehe mon du, “Ou se yóm
fen gel meles. Ou se fen gel malà.” Ne bud monen, “Knukum yóm gónó
tekuy mogot yó kem kun tau.”[b] 31 Ke Dwata fen tmafak tekuy, yóm Dwata
laen dù tul katayen, yó se yóm tafak alì knikò.

32 Okóm tekuy, hol hentulón ye nawa yóm tehe kdaw ye ekni, yóm kdaw
tehe kehlayag Dwata lem hendem ye. Tey sidek tehe keglayam ye lemwót
bè yóm deng kehtahu ye, okóm là gwiten kuy. 33 Deng tódô henyak le yu
bè gónón wen, ne hensidek le yu. Okóm kuy, mom nfi ye yó kem dumu
ye hemtahu deng gónó le mò du yóm yó. 34 Ne gel ye gbót glayam bè yóm
kegkukub yó kem dumu ye hemtahu. Balù yó kem tau mled kimu ye, là
kóen sidek kehedem ye ebélê le, mom wen he yóm kuy kehligal, abay se
deng tngón ye wen yóm tey kuy kimu alì hyu laen dù sónen ditu bè longit.

35 Duhen yó, bê ye lensón yóm là klikò ye yó. Ke là gkó ye du, angat
wen tey ofol ye. 36 Hol hanay ye nawa ye dé anì gmò ye yóm kun kóyô
Dwata, ne anì guta ye yóm tehe fasaden kuy. 37 Abay se deng wen monen
bè Sulat Dwata, yó monen,

> “Là buden legen ne kkól yóm tau nangat ye,
> laen kô bud gónón ganggà ne.
> 38 Yó kem dou tau deng baling tedeng kmò le,
> lemwót bè yóm kehtahu le béléu gónó le hlós mowil.
> Okóm ke knogol le yóm kehtahu le béléu,
> là kô wen bud nawahu ebélê le ne.”[c]

39 Okóm tólóng yóm bélê tekuy, là mkél tekuy bè yó kem tau knogol le
yóm kehtahu le, ne hlós le lana. Okóm henlel tekuy yóm kehtahu tekuy
anì angat tekuy gewà gu lem hatay.

Yóm kehtahu tekuy bè Dwata

11 1 Ke wen kehtahu tekuy bè Dwata, bè yó gónó tekuy temngón du
tahu dohò kguta tekuy du yóm hendón nefet nawa tekuy, ne tahu

---

[b] **10:30** Hlau 32:35,36 [c] **10:37,38** Hbakuk 2:3,4

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dohò kton tekuy du yóm là deng ton tekuy du he. 2 Bè yó kem tau gnan
ekni, lemwót bè yóm kehtahu le gónón hyu nawa Dwata ebélê le.
3 Lemwót bè kehtahu tekuy gónó tekuy temngón du yóm deng
kedlimun Dwata du yóm kentihen mlan bè udélen. Yó gónóm mon, kdê
yó kem ton mata talak tonok, hono lemwót bè yóm là ton mata tau du.
4 Bè yóm tehe Abél ekni, lemwót bè yóm kehtahuhen bè Dwata gónón
mò du yóm dsù kun kóyô Dwata, fen là yó dum twoguhen Kain. Lemwót
bè yóm kehtahu Abél, yó gónón tedeng kton Dwata du, ne bud bè yó
gónó Dwata hemmóyô du yóm dsuen. Balù yóm deng katayen, tolo wen
dnalang tekuy béléen lemwót bè yóm kehtahuhen bè Dwata.
5 Senged se ke tehe Inuk ekni. Lemwót bè kehtahuhen bè Dwata, yó
gónón là dog matay, tódô hbatun Dwata etta bè longit. Tey kehebel
le du, okóm là ton le du, abay se deng tódô nangay Dwata. Deng wen
tulónen bè Sulat Dwata bè yóm tey tehe gel kehefligalen ke Dwata yóm
Inuk gu laanen là deng mbatun.[d] 6 Ke là hemtahuhen yóm tau, là kô
gbeken hefligal ke Dwata. Ke wen tau tô hloni ebéléen, là gbeken du ke
là hentahuhen du yóm kwen Dwata, ne yóm kwen ofol blayen bè yó kem
tau hloni ebéléen.
7 Senged se ke tehe Nuwa ekni. Lemwót bè kehtahuhen gónón tódô
mimón du yóm eles hetgama Dwata du bè yóm sut bélê le, balù yóm là
deng ktonen du. Tódô nimónen Dwata, duhen yóm kmoen kafal bong mò
gónó le nô yó kem fes lówóhen anì là matay le. Yó uléken yóm kimónen
yó, gotu le megtuled yó kem dumu tau là hemtahu le. Bong ke Nuwa,
tedeng kton Dwata du lemwót bè yóm kehtahuhen béléen.
8 Dalang se ke Abraham ekni. Lemwót bè yóm kehtahuhen bè Dwata,
yó gónón tódô mimón yóm ktaba Dwata du ebè yóm benwu deng fasaden
du. Tódô tnagaken yóm kun benwu, balù yóm là ketngónen du gónón
seblà yóm benwu deng fasad Dwata du. 9 Bè yóm deng kkól le bè yó,
lemwót bè yóm kehtahuhen bè Dwata, hol lómón ke olon tau milo bè
yóm benwu deng fasad Dwata du yó. Là mdengen kbenwu le. Tódô gel
nwit le mógów yóm gónó le nô, senged se ke tehe Isak, yóm ngaen, ne
yóm tehe téméen Jakub. Deng le gotu gomong snéen kul bè yóm benwu
fasad Dwata ke Abraham. 10 Yó gónó Abraham tódô kem hembala du yóm
là kdengen kbenwuhen, abay se hendón nangaten yóm knóen lem yóm
benwu bong deng hdà Dwata, yóm benwu laen dù tul sónen.
11 Bud bè kehtahu Abraham snéen gónón wen ngaen, balù yóm deng
tey ktuhahen. Ne yóm tuha libunen Sara, atil se kun. Tódô snaligen yóm
tehe fasad Dwata du. 12 Balù yóm deng ktuha Abraham, lómón ke là bud
gbeken du mngà, okóm deng mom du yóm alì mobung bólen. Yó kwen le,
lómón blotik bè longit, ne lómón helek bè kilil mohin, là gbekem msó kul.

---

[d] **11:5** Tekang Kbuten 5:24

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Ni kem tau monu ni koni, là kô dog ton le du yóm fasad Dwata kul,
deng le gotu matay gu laanen. Okóm bè yóm tehe tolo klowil le, hol
lómón ke deng ton le, ne tey kligal le du snéen, balù yóm tolo klimahen
bélê le. Yó gel mon le, “Tau me milo se kum. Olo kem kum hlun gónó nô
nim benwu ni.” 14 Ke lómón yó kudélen yóm tau, tódô dilóem wen hol
kul tahu benwu hnebel nawa mò gónó le hlós henek nô. 15 Là kô na le e
hendem du yóm benwu tehe gónó le gu lemwót. Ke yó hendem le, wen
lan le bud mulék edu snéen. 16 Okóm wen benwu hendeen le hyu senta
yóm benwu yó, duhen yó sem benwu bè longit. Yó gónóm mon, laen kô
gónó Dwata myak du yóm kmon le du, “Dwata lolò me kum.” Deng gotu
hentifes Dwata bélê le ne yóm benwu gónó le angat nô.

17 Lemwót bè kehtahu Abraham gónón tódô demsù ke Isak, yóm ngaen,
bè yóm tehe ktilów Dwata du. Balù yóm deng kwen fasad Dwata du
mlan bè yóm ngaen yó, tódô nimónen se yóm dók Dwata du, tódô kem tô
hnatayen yóm hol són ngaen mò dsuen ebè Dwata. 18 Igò Dwata deng tehe
mon du mò du, “Mlan bè Isak yó kem tau semfu gu béléem, yóm deng
fasadu kóm.”[e] 19 Bè yóm tô kedsù Abraham yóm ngaen, yó hendemen
gbek Dwata bud hlowil du balù ke deng matay. Bè ktahuhen, hol lómón
ke deng tahu matay yóm ngaen, bede deng bud hlowil Dwata.

20 Bè yóm deng ktuha Isak, lemwót bè yóm kehtahuhen du yóm deng
fasad Dwata du, yó gónón wen oluhen eta yó kem lewu ngaen Jakub ne
Iso bè yóm kul klowil elem hulin kdaw.

21 Ne bè yóm deng bud kun ktuha Jakub, lemwót bè yóm kehtahuhen
du yóm tehe fasad Dwata yó koni, yó gónón wen oluhen eta yó kem lewu
téméen bè Jusif gu laanen là deng milot nawahen. Kogolen bè yó, ominen
mtud tugeden bè tonok, ne tódô kudung etahen, ne dóyónen Dwata.

22 Ngangen móyón mfu se ke Jusif kun. Lemwót bè kehtahuhen du
yóm tehe fasad Dwata kul, eles bud tulónen yóm angat ktagak yó kem
dumuhen tau Israél yóm benwu Idyip hulin kdaw, ne wen hloloen kul anì
hol nwit le lówóhen na le e lebeng ditu bè yóm benwu fasad Dwata kul.

23 Senged se yó kem tehe tuha Musis ekni, lemwót bè kehtahu le gónó
le là likò mulé du yóm udin lemwót bè yóm tau hol geta bélê le.[f] Bè yóm
ksut Musis, botong tlu bulón le bemnos du, abay se dilô le tey knóón ngà
logi.

24 Senged se bè yóm deng kbongen logi Musis, lemwót bè yóm
kehtahuhen bè Dwata, botong là kóen móyô ke hlós kboluy le du ngà
yóm libun boi Faro. 25 Mom hyu nawahen kun ke mung glayam bè yó
kem kun tau Dwata, olo ke tek likóten hligal mlan bè yó kem salà nmò
tau te tonok. 26 Hendemen mom hyu he kun ke henwog le lemwót bè

---

[e] **11:18** Tekang Kbuten 21:12 [f] **11:23** Yó udin yóm hol geta bè Idyip yó, gotu hfatayen kdéen ngà logi lomi sut bè yó kem tau Israél.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm kehdónen yóm Misaya, yóm deng nélék Dwata mò hkamalen yóm klamangen, olo ke tô gfunen yóm tey kendengen bè Idyip. Deng eles hendemen ne kun yóm ofolen elem hulin kdaw lemwót bè Dwata. 27 Yóm tehe ktagak Musis yóm benwu Idyip, lemwót bè yóm kehtahuhen bè Dwata là kóen dog likò bè yóm tey kebut Faro du. Hol lómón ke deng eles tonen Dwata, yóm là ton mata tau du, ne yó se hol nimónen. 28 Bud lemwót bè yóm kehtahuhen, yó gónón tódô mimón yóm sotu hlolò Dwata anì wen yóm Kdaw Khius. Yó hloloen kul, hetsik le bè bak dól le yóm litô yóm ubiha deng hnatay le anì yó, ke sok sut yóm hógów Dwata mit hatay, là hnatayen yó kem ngà le logi twogu bè yó kem tau Israél.

29 Bè yóm tehe klóy le gu bè Idyip yó kem tau Israél, lemwót bè yóm kehtahu le bè Dwata gónó le gemgifal du yóm Mohin Hulô, hol lómón ke tahu lan yóm lolò le. Okóm yóm kul klan lemen yó kem tau Idyip kemtes kul, deng le mom gotu lemneb lan Dwata bud hulék du yóm él sbusung.

30 Bud bè kehtahu le bè Dwata yó kem tau Israél gónó le matù bè yóm kesfatay le bè yó kem hohon le bè yóm sotu benwu boluyen Jiriku. Yó hlolò Dwata kul, hitu kdaw le lemibut du. Timbow hto yóm ghituhen kdaw, yó he tódô gotu kegbà Dwata du bélê le yóm beng hmilol yóm benwu yó.

31 Bè yóm benwu deng gbà yó, wen sotu libun nô du boluyen Rahab, tehe libun sundal. Lemwót bè yóm kehtahuhen bè Dwata, là homong hnatay le du bè yó kem dumu tau là mimón ke Dwata bè yó. Yó gónó le là hmatay du, abay se tehe tnóbóngen yó kem tau tehe na a hemkana bè benwuhen.

32 Dô nan són ni he yóm tulónu kuy. Là getngónu tmulón du kuy yó kem dumu tau hemtahu bè Dwata ekni. Lómón le tehe Gidyun ne Barak ne Samsun ne Jifta ne Dabid ne Samwél kkólen bè yó kem tehe tugod Dwata ekni. 33 Ni kem tehe tau gnan ni ekni, lemwót bè yóm kehtahu le bè Dwata, yó gónó le gel matù bè yóm gel kesgida le. Tódô nmò le yóm tedeng, ne yó gónó le gmuta du yóm fasad Dwata kul. Lemwót bè kehtahu le, là kô gebngat le du kakim le yó kem liyun tô msék kul. 34 Ne laen dù hemen le bè yóm tehe kbot le kul elem yóm tey ofi. Ne bè yóm tehe tô ktibó le kul, là gehlósen. Tau laen dù kgis le, okóm botong le baling kemgis. Wen se bélê le alì hulung sfatay bè gida, botong laen dù gmò yó kem hohon le lemwót bè dumu benwu. 35 Ne lemwót bè kul kehtahu yó kem libun, botong bud hlowil Dwata yó kem ngà le deng matay.

Wen se kem dumu tau hemtahu deng kenfô le. Balù yóm tey kehsidek le kul efet hatay le, ewenem, là kô tebel le du yóm kehtahu le bè Dwata. Deng eles tngón le tey hyu yóm klowil le ke deng bud hlowil Dwata lu. 36 Yó gel nmò le bélê le yó kem tau hmohon kul, gel henwog le lu, ne nfes le lu, lel le kemdina kul ne bnanggù le lu. 37 Wen se bélê le matay bè kestudà le kul botu. Wen se bélê le tódô len-gadì le bè sóól lówóhen. Ne

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bud wen se matay lan le tmibó kul. Són nes lesek le, són kulit ubiha ne kulit kambing. Balù udì ke wen gónó le ma, ne tey gulé kehlayam le kul ne kehsidek le kul. 38 Là kô wen mdengen gónó le nô, abay se deng gotu hdó le lu bè yóm kul benwu. Tódô le kem hlingkag ditu bè yó kem benwu là hyu menwu du ne ditu lem bulul. Són bè kilib gónó le nô ne bè yó kem dumu sol lem tonok. Ni kem tehe tau hemtahu ni, là kóen knóón bélê le kul nim benwu te tonok ni.

39 Yó kem tehe tau gnahen yó ekni, bong le megdóyón se lemwót bè yóm kehtahu le bè Dwata. Ewenem yó, bè yóm klawi le mowil, là kô guta le du yóm fasad Dwata kul. 40 Yó duón gónó le là gmuta du, abay se wen yóm tey hyu atul Dwata mò gónó tekuy gotu gomong. Là kô na le e kendel guta du yóm fasad Dwata yó ke là deng tekuy gotu gomong gulit bélê le.

Dwata se yóm hol mà tekuy

12 1 Yóm bélê tekuy, lómón tô deng gotu senibut le tekuy yó kem tau gnan yó ekni. Yó gónóm mon, hol kó tekuy yó kem gel hemseng yóm klolò te ke Dwata. Kó tekuy snéen yóm salà gónó tekuy gel gfét. Hol lómón yóm tau skuya mlóy, hotuhen són gelen anì gefet bè hol sónen.
2 Bê tekuy kó mata dé yóm Jisas. Du se hol lewóten yóm kehtahu tekuy, ne bud du se hol nefeten. Tódô henbalahen yóm tehe ktutuk le du bè kros. Bè ktahuhen, lemwót bè yóm kligal hendón nangaten, là dog suen du bè nawahen yóm tey kyaken bè yóm katayen yó. Ne nim kmoen ni, fen myón fi bè kwanan Dwata ditu bè longit. 3 Hol hendem tekuy dé yóm tey kehbalahen lemwót bè yóm alì kutó nawa le du yó kem tau gemsalà. Duhen yó, hol bê tekuy abay heblat nawa, ne hol bê tekuy abay htakas.
4 Bè yóm kekbê ye du yóm sidek, là kô deng wen bélê ye he ke fen matay.
5 Là deng klifót ye du kô yóm tehe udél Dwata mò gónón gemduf kuy bè kngaen kuy, yóm monen,

"Ó Ngà, hol kenmónem
ke wen gónóhen hemtedeng kóm yóm gónóm mogot,
ne béem kenblat nawa ke wen gónóhen mólów kóm.
6 Abay se sal gel hentedengen yóm tau kenbong nawahen,
ne sal gel tnafaken yóm tau deng henmóyóen mò ngaen."[g]

7 Ke wen gónó ye glayam, hol henbala ye. Ni se gónó Dwata hemtedeng kuy ni kmoen ni. Yóm keglayam ye yó mò gónón gdilô yóm deng kngaen kuy. Laen kô ngà ke là gnómen du kehtedeng maen du. 8 Ke là sentódô Dwata kóm, là kô ngaen kóm, tólóng tau maem. Abay se laen kô dù ngà Dwata ke là wen gónón tmedeng du. 9 Bè yó kem mà tekuy te tonok, tey gel kadat tekuy kul baluen ke wen gónó le gel tmedeng tekuy. Mom milud

---

[g] **12:5,6** Hlalak 3:11,12

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

he kadat tekuy du yóm Mà tekuy bè longit anì blayen tekuy yóm klowil laen dù sónen.

10 Yóm mà tekuy te tonok, són bè yóm hanà tolo kegen tekuy udì yóm gel ktedeng le tekuy. Ne tódô nmò le bélê tekuy yóm kul ketngón du yóm hyu. Okóm tólóng yó dum ktedengen tekuy yóm Mà tekuy bè longit. Gel nmoen bélê tekuy yóm hyu bélê tekuy anì gbót tekuy bè yóm kun klaen dù belen. 11 Tey sidek kegnóm tekuy du ke wen gónó le gel tmedeng kuy. Balù udì ke wen kligal tekuy bè yóm igò tekuy tolo nô lemen. Okóm kogolen bè yó, wen tey uléken ke deng kuy megtolok. Yó uléken, baling tedeng kmò tekuy ne menek kehedem tekuy.

Udél hlalak

12 Duhen yó, baluen ke là bud ye gel tô gbala, duhen ke mahil megdódól nawa ye, bê ye abay htakas sen, hol hgel ye nawa ye dé. 13 Hol henketeng ye kógów ye mò kenteng mata yó kem tolo megewu nawa le huli kuy. Ke lómón yó kmò ye, laen kô dù fen gesyat huli kuy, tódô mekteng se yóm kul kógów.

14 Hol tilów ye són gel ye mit kenek nawa bè kem dumu ye. Hotu ye nawa ye mò du yóm hyu anì laen dù belenen yóm gel nmò ye. Ke tlek wen belenen yóm gel kmò tekuy, sélét mom tô angat ton tekuy ne yóm gónó tekuy mogot. 15 Hol ten-gama ye anì là wen bélê ye bè yó kmogol du yóm tey nawa Dwata ebéléen. Hol ten-gama ye yóm nawa là hmifót. Ke hlingónu du yóm nawa yó, hol lómón ke yóm kluon wen alasen, gbeken alì hmayam du yóm tau glo du. 16 Hol ye temgama anì laen dù bélê ye mò samuk duhen ke smonol ke Dwata, lómón yóm tehe nmò Iso. Lemwót bè yóm ketwoguhen, hol mlan béléen yóm tehe fasad Dwata yó kem fuen, okóm deng mom snonolen. Tódô hbaluen bè twolihen yóm kwalisen twogu bè yóm ken geblà bè sulék kken. 17 Okóm deng sana tngón ye yóm nmoen kogolen bè yó. Bud tô móyô ke gutahen yóm kolu maen du, okóm là. Laen kô bang dù lanen bud temles du yóm deng tehe nmoen, balù yóm tey kkiken bè yóm kehkoduhen bè maen.

18 Bè yóm kehloni tekuy ebè Dwata, là kô gnóm tekuy du kut yóm tehe gnóm yó kem tau Israél ekni. Tey sidek klikò le bè yóm kton le du yóm tey dilóf ofi ta bulul Sinay, ne yóm tey sidek kkifuhen, lel nim tey lenos bong. 19 Ne tódô gungol le yóm tey uni féw bong, ne sen-geng gungol le se yóm udél Dwata. Bè yóm kungol le du, ya tey sidek klikò le, botong le hkodu bè Musis anì béen bud mudél ebélê le Dwata. 20 Yó gónó le alì likò lan Dwata tódô mon du mò kul, “Hol bê ye abay hloni ebè nim bulul ni, anien ke olon ógóf hloni du, tódô hnatay ye, sentudà ye botu.”[h] 21 Balù

[h] **12:20** Kehewà 19:13

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Musis bè yóm ktonen du yóm bulul yó, botong monen, “Sidek klikou dou, botonge kenkel.”[i]

22 Okóm bélê tekuy, tey tólóng yóm kehloni tekuy ebè Dwata nim kmoen ni. Laen dù bang gónó tekuy likò. Lómón ke deng tekuy hloni ebè yóm bulul Sayun, ne yóm hol benwu bong gónóhen nô Dwata, yóm Dwata laen dù tul katayen. Yóm benwu yó, yó se yóm Jirusalim bè longit, gónóhen hol nô yó kem hilu libu hógów Dwata. 23 Hol lómón ke deng tekuy gomong ne bè yó kem gna ngà Dwata deng gsulat bè longit yóm kul boluy, ne deng tekuy gbót ne bè yóm tey kligal le bè yó. Hol lómón ke deng tekuy hloni ebè Dwata, yóm fen kmukum kdéen tau. Lómón ke deng tekuy hloni ebè yó kem kdéen tau hemtahu deng tehe matay, yó kem tau hyu kmò le, kem tau deng baling gulit ni kmoen ni. 24 Hol lómón ke deng tekuy hloni ebè Jisas. Du se mò du yóm lomi lan mò gónó tekuy hloni ebè Dwata lanen hamà litóen bélê tekuy. Hol lómón ke deng hentsiken tekuy yóm kun litô. Ne yóm litóen yó, tey hyu nefeten senta yóm litô tehe Abél ekni.

25 Duhen yó, hol tekuy temgama. Hol bê tekuy là hnungol ke mudél ebélê tekuy Dwata. Ngem yó dé kem tehe tau gnan ekni, tey kegtafak le lan le là hmungol yóm udél Dwata hlanen bè Musis ekni dini te tonok. Sélét mom tekuy ne là megtafaken ke knogol tekuy yóm mudél ebélê tekuy gu bè longit. 26 Bè yóm tehe kudél Dwata ebélê le ekni, botong megsinsig tonok. Okóm deng wen eles tulónen bè yóm angat nmoen elem hulin kdaw, yó monen, “Angat bud sninsigu sulék he, okóm là sónen du tonok sninsigu, homongu snéen longit.”[j] 27 Yó hol lanen yóm udél Dwata yó koni, tulónen yóm angat gotu ksinsigen yóm kdéen deng tehe dlimunen ekni mò hol són le. Yó tlesen du yóm là gbeken megsinsig, duhen yó se kem laen dù tul són le.

28 Duhen yó, hol dóyón tekuy dé Dwata, abay se angat tekuy gomong bè yóm kun benwu nogot, yóm benwu là megsinsigen. Hol tekuy hloni ebéléen dé ni kmoen ni, hlan tekuy bè yóm kun kóyô bélê tekuy, hmung tekuy du snéen yóm hol kadat tekuy du ne yóm klikò tekuy mulé du, 29 abay se yóm Dwata tekuy, ke wen tnafaken, hol lómón ke mken yóm tey ofi.

Kmò kehefligal tekuy ke Dwata

13 1 Hol bê ye abay nmò sónen yóm kuy kesbong nawa, yakà deng ye baling setwoli ne lemwót bè kehtahu ye. 2 Hol gel hnódó ye ke wen tau milo sut bélê ye. Deng wen se tau mò du, bede là tngónen du yóm hnódóhen, anì monem, hógów Dwata gu bè longit. 3 Bê ye abay klifót tmóbóng kul yó kem dumu ye geblanggù. Hol lómón kegnóm ye du

---

[i] **12:21** Hlau 9:19 [j] **12:26** Hagay 2:6

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dé, lómón ke yu yóm geblanggù. Ne yó kem dumu ye deng glayam, bê ye abay klifót tmóbóng kul. Hol lómón kegnóm ye du, lómón ke yu yóm deng glayam.

4 Ke sok deng syehen yóm tau, hol nadat tekuy sen yóm kul kesyehen yó, bê abay kneyek lu. Ne ke deng wen yehen tekuy, hol bê tekuy abay ndà. Tnafak Dwata yóm tau smamuk ne yóm tau ndaen yehenen.

5 Béen són bè filak gónón nô nawa tekuy. Yake tódô gsengel nawa tekuy bè kihu nô bélê tekuy. Yakà deng wen tehe mon Dwata, monen, “Là kô naw e tnagak kóm. Là kô naw e tódô bayà kóm.”[k]

6 Duhen yó, là kóen layab ke mon tekuy,

“Dwata se yóm gel tmóbóng do,
laen kô bang gónóhu likò.
Laen kô dù gmò le béléu yó kem dumu tau.”[l]

7 Gel hentulón ye nawa yó kem tau tehe gónó ye galak, yó kem fen tehe gel tmolok kuy yóm Udél Dwata. Hol hendem ye yóm kmò kwit le ktau le efet katay le, ne hol dnalang ye yóm kehtahu le bè Dwata.

8 Yóm Jisas Krays, là kóen megetles, lemwót bè kbuten efet kól bè sónen. 9 Bê ye abay gmung bè yó kem tolok sekban, kô niten yu hetlas bè yóm tahu lan. Laen kô dumu hembegel du yóm kehtahu tekuy, tek són yóm kun tóbóng Dwata. Là kóen lemwót bè yóm dê hlii le tekuy bè ken. Yó kem tau lemolò du yóm yó, balù udì ke wen tóbóngen kul bè yóm kehtahu le.

10 Deng wen se mdengen dsù tekuy yóm kdê tekuy deng hemtahu bè Jisas. Okóm yó kem Ju gel demsù bè yóm kul gónô gel demsù, laen dù kwalis le mken du kul yóm dsù tekuy yó. 11 Bè yóm kul gel kedsù mò hkó salà le, lemwót yóm litô yóm ógóf hnatay le, nwit yóm hol geta bè yó kem tau gel demsù elem tum Dfél gónóhen nô Dwata. Bong bè yóm lówó yóm ógóf deng hnatay le yó, dnutung le ditu bè lewà yóm benwu le. 12 Yó gónóm mon, bè yóm katay Jisas, matay ditu bè lewà yóm benwu le. Hamaen litóen mò hkó salà yó kem tau. 13 Duhen yó, tódô tekuy hlós ebéléen ditu bè lewà anì gbót tekuy bè yóm tey kyaken. 14 Abay se nim benwu gónó tekuy nô ni, olo hlunen. Wen he yóm hol tahu benwu ditu bè longit, ne yó se hendón nangat tekuy ni kmoen ni.

15 Duhen yó, bê tekuy nmò sónen yóm kdóyón tekuy ke Dwata hlan tekuy bè Jisas, ne hol tulón tekuy bè kem dumu tau Jisas se yóm gónó tekuy mogot. Ni se mò henged dsù tekuy ebè Dwata. 16 Ne bê tekuy abay klifót yóm ktilob kmò tekuy bè kem dumu tekuy tau ne yóm gel kestóbóng tekuy, abay se ni se mò henged dsù gónón hyu nawa Dwata.

17 Hol gel nimón ye yó kem tau gónó ye galak bè kehtahu ye, ne hol lolò ye yóm hlolò le kuy. Yakà lu du yóm tendo semflós tmanud kuy, abay

---

[k] **13:5** Hlau 31:6,8 [l] **13:6** Lingón 118:6

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

se yóm ktanud le kuy yó angat snólók Dwata bélê le. Ke nimón ye lu, yó se gónón lingas nawa le mò nmò lem blóng ye. Okóm ke là, mom dalil gónón blat nawa le, ne laen se kô dù uléken yóm nmò le lem blóng ye.

18 Hol gel utóm ye mi bè Dwata. Tódô tngón Dwata se ke deng wen
blóng me ebéléen. Tey gel kesgalu me du anì laen dù tlek belenen yóm
gel nmò me. 19 Bê ye senkas gel mni béléu anì géhél wen lanu bud mulék
ebélê ye.

Utóm yóm knihen bélê le

20-21 Deng hlowil Dwata yóm gónó tekuy mogot Jisas. Lemwót bè yóm katayen bélê tekuy yó, hol lómón ke du yóm hol geta bè yó kem semgyok ubiha, ne tekuy se yóm hol sen-gyoken. Yóm litô hamaen bélê tekuy, yó se hol hemget du yóm lomi lan nmò Dwata mò lan tau ebéléen, ne laen kô sónen yóm lan nmoen yó. Yó hem Dwata gónón lemwót yóm kenek nawa tekuy hol tmóbóng kuy anì gbek ye mò du yóm kun kóyô. Ne bud du se hembaling tekuy kem tau mò hol hefligal du hlanen bè Jisas Krays. Hol bê tekuy abay nmò sónen yóm kdóyón tekuy ke Krays.

Hol són udél yóm tau smulat nim bok ni

22 Ó kem do dumu setwoli, hol hanay ye nawa ye hmungol du nim udélu mò gemduf kuy ni, yakem tahà se nim sulatu ni.

23 Sotu bud nóyô hetngónu kuy. Yóm Timuti, dumu tekuy setwoli, lomi hewà gu lem blanggù se kun. Ke géhél kól dini, hlós bud nitu bè yóm kógówu edyó bélê ye.

24 Hol hgefet ye do bè yóm kdéen malak kuy bè yó, ne bè kdê yó kem kun tau Dwata bè yó yóm gel kólóm me kul. Dalang se ni kem tau hemtahu bè ni bè benwu Itali, tey gel kólóm le kuy.

25 Yó ne kóó. Dwata he hol tmóbóng kuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sulat
Jim

Mò gna senfala

Yóm Jim tehe smulat du nim sulat ni, twoli Jisas bè yéen. Du se mò gónó le galak yó kem tau hemtahu bè Jirusalim.

Nim sulat Jim ni, hwiten ebè yó kem dumuhen Ju deng hemtahu bè Jisas bè klamangen benwu. Yó gónón smulat abay se wen hlauhen kul bè kmò kwit le klowil le anì dilô dumu tau bè kekdol le yóm kehtahu le. Yó tulónen kul yóm kehtahu là dilóen bè kmò, laen kô muhen.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1*) Yóm gna mon Jim
(*1:2-8*) Kehtahu ne khulung hbala
(*1:9-11*) Yóm tau élél ne yóm tau wen kendengenen
(*1:12-18*) But yóm kegsindil tau
(*1:19-27*) Khungol ne kimón
(*2:1-13*) Là kehyu yóm kmihu
(*2:14-26*) Kegdilóen bè kekdol tau yóm kehtahuhen
(*3:1-18*) Kafas sumóng
(*4:1–5:6*) But yóm là kessotu nawa
(*5:7-20*) Yóm dumu hlolò Jim

---

1 1 Ou se Jim gónón gu lemwót nim sulat ni. Ou se sotu tóbóng lówó Dwata ne yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays.

Smulate ebè yóm kdéen tau Dwata deng sekla bè klamangen benwu.

Kehtahu ne khulung hbala

2 Ó kem dumuhu setwoli, ke sok sut yó kem mgel bè klowil ye, tódô ye kem hligal du ne. 3 Abay se tngón ye se yó kem tilów bè kehtahu ye, yó uléken khulung hbala. 4 Ne kesok gbek ye hbala, baling ye gulit, ne tódô ye ket bè yóm kehtahu ye.

5 Okóm ke wen bélê ye là dengen hol ket bè khulungen hedem, yake tódô mni bè Dwata dé anì wen khulung hedem blay Dwata du. Abay se

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm Dwata, hol lemwót bè nawahen tmóbóng yó kem tau gel mni béléen,
ne là olon udì du yóm gel blayen. 6 Syan ke hol hentahuhem yóm kbalà
Dwata du yóm hnihem yó, béem abay hegewu nawam. Ke gel megewu
nawahen yóm tau, hol lómón yóm lewók mohin, tódô gel gmung glulid bè
lenos. 7-8 Ke lómón yó yóm tau, ke gel megewu kehedemen, ne ke mahil
mili nawahen, lugihen tô hemdem du ke bnalà yóm gónón mogot yóm
hnihen.

Yóm tau élél ne yóm tau wen kendengenen

9 Yóm tau élél hemtahu bè Jisas yake hol hligal, yakà deng hegeta
Dwata du. 10 Ne yó kem tau hemtahu bè Jisas bong kendengen le, yake
hol le hligal, yakà deng heglaan Dwata kul. Abay se yóm klowil le yó kem
tau wen kendengen le yó, là kóen té, lómón yóm bulók lem bnes, là kóen
legen ktonem du. 11 Ke mékét etahen nóng kdaw, deng sana menes, ne
tódô tbó bulóken, là bud tonem du ne ktiloben. Lómón se yó ne kmò yó
kem tau wen kendengen le, kendel le matay igò le tolo tô mebel mò tnuen
yóm kendengen le.

But yóm kegsindil tau

12 Hligal kun yóm tau ke hulung hembala yó kem tilów mgel gel sut
béléen. Yó ofolen yóm khulungen hbala yó, duhen yóm klowil laen dù
sónen, yóm deng fasad Dwata bè yó kem tau kembong nawa du. 13 Ke wen
gónón gsindil yóm tau lemwót bè yó kem tilów gel sut, béen abay dnelem
Dwata ke du mò du. Abay se yóm Dwata, laen kô dù tau snindilen ne là
kóen megsindil se kun. 14 Okóm yó gónón gsindil yóm tau ke henbeyenen
yóm kun knóyô là hyuhen. 15 Ngangen hembeyen du efet gmoen, ne yó
gónón baling salà. Ne ke henlelen mò salà yóm tau, yó se mit du elem
hatay laen dù sónen. 16 Yó gónóm mon, hol bê ye abay hegtondo knô, kem
dumuhu sogot nawa, là kô snindilen kem tau kun yóm Dwata.

17 Hono hyu yóm kdê deng blayen tekuy, balù udì ke wen gónón sidek.
Yó se kun kmò Dwata, yóm deng dmimun kdê yó kem lemayag ton tekuy
bè longit. Gel megetles ne mili yóm olung yó kem lemayag bè longit yó,
okóm ke Dwata kun, là kóen na a mili, sana kem kun kehyu. 18 Deng tódô
lemwót bè kun kóyô yóm kehbalingen tekuy kem kun ngà mlan bè kdilô
tekuy du yóm ktahu yóm kun udél. Henbalingen tekuy kem ngaen anì
lemyu tekuy senta yó kem dumu tehe dlimunen.

Khungol ne kimón

19 Ni mò hendem ye, kem dumuhu sogot nawa. Yake hol ye hulung
hmungol, yóm ket kuy na sotu. Bê ye tódô fà mudél, ne bê ye gel mahil
lembut. 20 Abay se ke deng ye lembut, là kô ne ye e gmò du ne yóm
tedeng kun knóyô Dwata.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Yó gónóm mon, hol kó ye yó kem kdê gel nmò ye là mólósen, ne yó
kem dumu sidek gel nmò ye. Nimón ye Dwata dé, ne henmóyô ye yóm
udélen deng hnóen lem hendem ye, kaem yó se gembek hegewà kuy gu
lem hatay.
22 Bê ye abay olo hmungol du yóm Udél Dwata, yake hol nimón ye.
Kesok là nimón ye du olo ye tmondo knô ye. 23 Yóm tau ke olohen
hmungol ne là dog nimónen du, mkél bè yóm tau temngel elem ma olung,
24 tonen se lem uyóhen lemen, ominen lemwót ne mom klifóten mò kmò
yóm lem uyóhen. 25 Okóm yóm tau sónmoen gel hemnagì du yóm hlau
Dwata, yóm hlau mò hegewà du, ne kesok nimónen ne là klifóten du yóm
deng gungolen, tey któbóng Dwata du yóm tau yó bè ket nmoen.
26 Ke wen tau hemdem du deng tey bong kun kehtahu bè Dwata, okóm
ke là gafasen du ksumóngen, laen dù muhen yóm tô kehtahuhen yó, olon
tmondo knóen. 27 Yóm tahu kehtahu hol kun henmóyô Dwata, yóm Mà
tekuy, duhen yóm hol któbóng yó kem ngà hikit ne yó kem libun bolu bè
yóm gónó le glayam. Ne ke gel tensuhen yó kem sidek gel nmò tau lem
benwu.

Là kehyu yóm kmihu

2 1 Ó kem dumuhu setwoli, ke deng ye hemtahu bè yóm gónó tekuy
mogot Jisas Krays, yóm gónó mogot hol geta bè kdéen, yake béen
abay mtukul tau gel hnódó ye.
2 Mò kmoen ke husek lem simbahan ye yóm tau wen kendengenen,
tmising blówón, lelen tilob nesen. Ne ke bud wen tau élél husek, laen dù
gónón ma, lelen sidek nesen. 3 Ke yó henlom hnódó ye yóm tau tilob nesen,
ne mon ye mò du, “Myóni bè ni kóm bè gónón hyu.” Okóm fen mon ye mò
yóm tau élél, “Tódói mdà bè yó nii kóm, duhen ke myóni bè nii bè seel
klohok tihu.” 4 Ke lómón yó nmò ye, deng knihu ye kem dumu ye ne. Ilóem
kmon ye bong muhen bè Dwata yóm tau wen kendengenen senta yóm tau
élél. Deng salà ne kehedem ye bè kem dumu ye ke yó se nmò ye.
5 Ni hol hnungol ye, kem dumuhu sogot nawa. Mom monem yó ne kem
tau élél lem nim benwu ni yóm nélék Dwata mò baling mdengen bè kehtahu
le, ne gmung le bè yó kem tau nogoten, yakà yó du yóm deng tehe fasaden
bè yó kem tau kembong nawa du. 6 Okóm kuy, là kô nadat ye kul. Fen hegeta
ye yóm tau wen kendengenen. Okóm tau du se fen gel hemgnok kuy? Tau du
se gel mit kuy ebè yó kem dyad? Hono yó kem tau wen kendengen le. 7 Ne
bud lu snéen yóm gel mudél sidek ebè boluy yóm gónó tekuy mogot.
8 Tey hyu ke nimón ye yóm hlolò Dwata yó kem tau nogoten, duhen
yóm sotu hlau nô lem Sulaten, yóm monen, “Kenbong nawahem kem
dumum lómón kbong nawam yóm kóm knô.”[a] 9 Okóm ke kmihu ye

[a] **2:8** Hlolò 19:18

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lemwót bè yóm gel ton ta, salà se yó. Ne lemwót bè kulé ye du yóm hlau
yó koni, yó se gónó ye megtuled.
10 Baluen he ke gotu lolò yóm tau kdê yó kem hlau Dwata, okóm ke
sotu guléhen du, deng guléhen yóm kdéen. 11 Yakà deng mon Dwata du
bè yóm hlauhen, monen, “Béem ndà yehenem.” Ne sotu bud monen, “Béi
monok.”[b] Anien se he ke là ndaem yehenem, okóm ke dengi monok, deng
uu se tau mulé du yóm hlau Dwata.
12 Yó gónóm mon, hegfan ye bè kestulón ye ne bè kekdol ye yóm kimón
ye du yóm hlau lemwà kuy gu lem salà. Angat knukum Dwata yu hlanen
bè yóm hlau bè kesbong nawa. 13 Bè yóm angat kkukum Dwata tau, là kô
nan e knodu du yóm tau tehe là knoduhen kem dumun. Okóm yóm tau
tehe knoduhen kem dumuhen, laen dù knikoen bè yóm kdaw yó, abay se
là kô tnafak Dwata du.

Kegdilóen bè kekdol tau yóm kehtahuhen

14 Ó kem dumuhu setwoli, ke mon yóm sotu tau, “Denge hemtahu
se dou,” tedu se bang tô gónón e kól du yóm monen yó ke là se gfanen
bè kmoen? Là kóen na a gewà du yóm tau ke olon bè sumóngen yóm
kehtahuhen. 15 Ke wen bè yó kem dumu ye deng hemtahu laen dù gónó
le ma ken le duhen nes le, 16 tedu se gónón e kól du ke olo ye mon du mò
kul, “Kodu ye. Hol lesek ye yóm nes mfól anì là tnaw ye, ne hol ye mken.”
Tedu se bang nefeten du yóm mon ye yó ke là dog benlay ye kul yóm wen
mu le du?
17 Hol lómón yó se yóm kehtahu ye. Ke là dog wen gel tóbóng ye kem
dumu ye, kéng yóm tô kehtahu ye yó.
18 Okóm déke wen sotu tau mon du, monen, “Là sengeden yóm tau.
Hemtahu yóm sotuhen, okóm yóm sotuhen, gel nmoen yóm hyu.” Okóm
yó balau du yóm monen yó, monu, “Ke laen dù tonu hyu nmoen yóm
tau hemtahu, laen kô dù gónóhu dmilô du yóm kehtahuhen. Okóm
ke sónmou gel tmóbóng kem dumuhu, yó se gónóm dmilô du yóm
kehtahuhu.”
19 Maya mon kehtahuhem du du tek sotu se Dwata. Hyu se yó. Okóm
balù se yó kem busaw, sana kehtahu le du se kul. Botong le gel kenkel
lemwót bè klikò le du. 20 Nungeli. Kéng yóm kehtahuhen ke là gfanen bè
yóm gel któbóngen kem dumuhen.
21 Mò kmoen se yóm tehe fù tekuy Abraham ekni? Gónón tedeng kton
Dwata du du? Yó gónón tedeng, lemwót bè nmoen, yóm tô kedsuen yóm
ngaen Isak. 22 Tódô dilô tekuy bè yóm nmoen yó yóm tey kehtahuhen.
Lemwót bè yóm kimónen ke Dwata gónón baling gulit kehtahuhen.
23 Hol kéng duem du yóm nô bè Sulat Dwata, yóm monen, “Tódô

---

[b] **2:11** Kehewà 20:13,14; Hlau 5:17,18

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hentahu Abraham yóm tehe fasad Dwata du, ne lemwót bè kehtahuhen
gónón tedeng kton Dwata du."[c] Yó gónó le gel mon du wè Dwata yóm
Abraham.[d] 24 Bè yó gónó ye mton du là kóen tedeng kton Dwata du yóm
tau ke olon hemtahu, ke là hegfanen du bè yóm gel nmoen.
25 Senged snéen yóm sotu libun hdóyón ekni boluyen Rahab. Yó gónón
tedeng kton Dwata du lemwót bè yóm któbóngen yó kem tau Israél tehe
na a hmolung bè benwuhen. Tódô hnódóhen lu bè gónóen, ne tólóng lan
hloloen kul bè kulék le anì wen lan le gewà bè yóm benwu yó. 26 Duhen
yó, yóm lówó tau, ke là buden nô du nawahen, deng matay ne, laen dù
bud muhen. Senged se yóm kehtahu tekuy, ke là hmung tekuy du yóm
nmò hyu bè kem dumu tekuy tau, laen dù bud muhen yóm kehtahu tekuy
yó.

Kafas sumóng

3 1 Ó kem dumuhu setwoli, béen alì wen bélê ye tô hbaling tau
tmolok, abay se deng tngón ye se bong mget kkukum Dwata kul yó
kem tau tmolok senta yó kem dumu tau.
2 Kdê tekuy, sal gel wen gónó tekuy gemsalà. Okóm yóm tau laen dù
salà sumóngen, deng tahu gulit ne yóm tau yó, deng hulung mit ktauhen.
3 Lómón yóm kudà, gel knakang tekuy anì mimón, anì gbek tekuy mit du
bè yóm gónó tekuy e móyô hlan du. 4 Senged se bè yóm kafal, bà tennga
se kbongen, ne bà tennga tô kgis yóm lenos, ewenem sana kloloen yóm
kun kóyô gónó e hlan du yóm tau mit du, balù yóm tey kudì yóm gónó
hmilóy du. 5 Lómón se yó ne yóm ksumóng tau. Balù yóm là kbongen,
ewenem sana kegbeken tmulón du yóm tey dê mò gónón hton salù.
Hendem ye dé yóm ngà dilóf ofi, botong gbeken mken du yóm tey dlag
lamang. 6 Ne yóm gel ksumóng tau, hol mkél bè ofi. Hol gónón smala
kentihen sidek nmò tau. Bud lemwót bè ksumóng tekuy gónón sidek
kehedem tekuy ne ksidek yóm nmò tekuy, ngangen ne efet laen dù gónón
e kól ktau tekuy. Abay se yóm ksidek kbak tau, hol lómón yóm ofi lemwót
bè lanaw ofi.
7 Yóm tau gbeken hnalam yó kem ógóf lem bnes, ne yó kem onuk koyu, ne
yó kem utón nô lem mohin. Balù yó kem ulal, gbeken hnalam kul. 8 Okóm
laen deng tau he ke gbeken mafas ksumóngen. Tey sidek yóm sumóng tau,
laen dù gembek mafas du. Tey sidek kalasen. 9 Bè sumóng tekuy gónón
lemwót yóm kdóyón tekuy yóm gónó tekuy mogot, yóm Mà tekuy. Ne bud bè
sumóng se gónón lemwót yóm gel kehtolo tekuy kem dumu tau, igò Dwata
deng mò du yóm tau, ne heskélen bè kun knô. 10 Tek sotu sumóng se gónón
mlan yóm udél dmóyón ke Dwata ne yóm udél hemtolo dumu tau. Là kóen
hyu yóm yó, kem dumuhu setwoli. 11 Hendem ye dé. Laen dù él tahu ne él

---

[c] **2:23** Tekang Kbuten 15:6 [d] **2:23** Isaya 41:8

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mohin ke sotu gónó le gu tembul. 12 Laen dù koyu fig ke mungu bungu ulib.
Ne laen dù grép ke mungu bungu fig. Ne laen dù él tahu gwahem bè él mohin.

Ketngón lemwót bè Dwata

13 Wen kô bélê ye temngón ne hulung hedem? Són sem bè khulungen
mit ktauhen gónóhen gfan ke tahu duhen, ne bè yóm kehyu kmoen,
mung du yóm khulungen heglaan mlan bè ketngónen. 14 Okóm yóm tau
tendo wen élés nawa lem hendemen lelen seglom, béen abay hton salù
bè yóm kwen ketngónen yóm tau yó. 15 Abay se yóm ketngón yó, là kóen
lemwót bè Dwata, tódô lemwót bè knawa tau te tonok. Là kóen lemwót
bè Tulus Dwata, tódô lemwót bè Seitan. 16 Ke wen tau gónó tekuy mton
du yóm sélés nawa ne yóm nawa seglom, yó se gónó ye mton du yóm alì
sidek kesbewegen, mung du yóm kdéen nmò sidek.
17 Okóm yóm tau ke lemwót bè Dwata yóm ketngónen, laen kô dù
belenen. Gel nmoen yóm gónón menek bè kem dumuhen, lelen ganag
nawahen ne wen khulungen mit swè. Tey gel knoduhen kem dumuhen
ne lelen hyu kmoen ebélê le. Là kô ton tekuy du béléen yóm nawa kmihu
ne laen se kô lafinen yóm nawahen. 18 Yóm tau ke hulung mit sefyu lem
blóng kem dumuhen tau, hol lómón ke wen bnék huluhen. Ne yó nutahen
du yóm huluhen yó, duhen yóm kehyu kmò.

But yóm là kessotu nawa

4 1 Tedu se buten yóm gel kesfatay ye bè kem dumu ye, ne yóm gel
keseglius ye? Yó se hol buten, duhen yó kem dê kenbeyen nawa ye.
Ni se hol sembeweg kuy. 2 Ke wen nóyóem ne ke là gutahem du, yó se
gónóm tô hmatay kem dumuhem. Ne ke wen niwolem bè kem dumuhem,
ne ke là gutahem du, yó se but gónóm gel mit segled ne sfatay. Okóm yó
gónóm là gmuta du yó kem nóyóem yó, abay se là hnihem du bè Dwata.
3 Wen se gel hni ye bè Dwata ne là guta ye du, abay se là hyuhen yóm tô
mu ye du yóm hni ye. Són bè yóm kuy kenbeyen nawa yóm tô mu ye du.
4 Tey tau mili nawa yóm yu. Là tngón ye du kô, ke són nô bè nawa tau
yóm kenbeyen nawa talak tonok, deng baling hohon Dwata ne? Ke són
yó se nóyóen, mom hnohonen Dwata. 5 Là kóen na a kéng yóm monen
bè Sulat Dwata, yóm monen, “Yóm nawa deng tehe blay Dwata tekuy,
deng mom baling nawa alì móyô mò du yóm sidek.” 6 Okóm tey bong
któbóng Dwata tekuy senta yóm óyô mò sidek. Wen bud monen bè Sulat
Dwata, yóm monen, “Tey kekbê Dwata du yóm tau hegeta knô. Bede tey
któbóngen du yóm tau hulung heglaan béléen.”[e]
7 Yó gónóm mon, heglaan ye bè Dwata dé. Hol natù ye Seitan, anì mlóy
hlayuk bélê ye. 8 Hol ye hloni ebè Dwata anì hloni ebélê ye snéen kun.

---

[e] **4:6** Hlalak 3:34

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yu kem tau mò sidek, kó ye ne yó kem sidek gel nmò ye. Ne yu kem tau
hemtedeng knô, hólós ye kmò kehedem ye dé. 9 Hegsel ye ne bè yó kem
salà ye, hol ye mkik. Yóm kkuli ye, olò hulék ye bè klangag nawa ye. Yóm
kehligal ye, olò hulék ye bè kebang nawa ye. 10 Heglaan ye dé bè yóm
gónó ye mogot, du he hegeta kuy.

Hol bê tekuy abay sentulón kem dumu tekuy

11 Ó kem dumuhu setwoli, bê ye abay gel sentulón kem dumu ye. Ke gel
sentulón ye kem dumu ye hemtahu, duhen ke tódô gel hendeng ye kul
kmò, hol lómón ke senlón ye ne hen-gnok ye yóm hlau Dwata. Ke ni se
nmò ye, sélét mom tô lolò ye ne yóm hlau Dwata. Kéng tô yu mom baling
geta senta Dwata. 12 Tek sotu gónón lemwót yóm hlau són bè Dwata. Tek
són du yóm wen kwalisen kmukum tau. Gbeken lemwà tau gu lem hatay,
ne gbeken se tmafak kul. Bélê tekuy kut, laen dù kwalis tekuy hemdeng
kmò kem dumu tekuy tau.

Bê tekuy abay hton salù

13 Ni hol hnungol ye yu kem tau gel mon du, “Wen syudad gónó me
e mógów kemdaw ni duhen ke haya. Na me nô ditu sfalay mò me udél
swa anì wen filak me.” 14 Hatan monem he ke deng tonem. Yakem eles
tngónem yóm elem haya. Le hilu he kegenen mowil tau. Lómón ke kebel,
tek likóten mbel, sana bud tódô kmanas. 15 Yake mon tekuy dé, “Ke kun
kóyô yóm gónó tekuy mogot, nan hol hlowil tekuy anì wen gmò tekuy.”
16 Okóm kuy, mo ye mom hegmón ne hton salù. Tey sidek se yóm nmò ye
yó.

17 Duhen yó, yóm tau ke deng tngónen yóm hyu, ne là dog nmoen du,
yó se baling salaen.

Eles ketgama yóm tau wen kendengen

5 1 Na, yu kem tau wen kendengenen, hol hnungol ye o. Olò dnumu
nkik ye dé yó kem tey hlayam sut bélê ye. 2 Gotu sidek yó kem
kendengen ye. Yó kem nes ye gotu nsék kaba. 3 Ne yó kem filak henyu
ye gotu nkê fak. Yóm deng kkéen fak yó mò ilô yóm keseglom ye, ne tey
kegtafak ye du. Deng tey bong ne yóm deng sentifun ye bè nim hol són
kdaw ni. 4 Ngem yó kem sukéy tehe là hsut ye du bè yó kem tau mò nmò
bélê ye, yó se yóm fen kmamo kuy bè Dwata. Hnungol ye dé yóm keslón
le kuy yó kem tau mò nmò bélê ye. Deng gefet bè Dwata, yóm gónó
mogot hol mfasang bè kdéen yóm ktaba le ebéléen.

5 Yóm kuy klowil te tonok ni, tey mdengen, ne tey dê kenbeyen nawa
ye. Deng ye mom mkél bè yóm ngà safì eles habù mò tnétê. 6 Deng dnuón
ye yó kem tau laen dù salaen bélê ye, ngangen efet ghatay ye lu. Tódô le
kem hegbayà bélê ye.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kehfulung hanay nawa

7 Duhen yó, kem dumuhu setwoli, hol hanay ye nawa ye efet kkól
yóm gónó tekuy mogot. Lómón yóm tau tmiba, sal hanayen nawan efet
gutahen bungu yóm huluhen. Hanayen se nawan hmatan kulón mò
htowok ne hbungu yó kem huluhen. 8 Dalang se kuy, hol hanay ye nawa
ye. Ne hgel ye nawa ye, yakà dengen moni ne kkólen yóm gónó tekuy
mogot.
9 Sotuhen, kem dumuhu setwoli, bê ye abay gel sduón anì là angat
tnafak Dwata kuy. Ngem deng mdà snolu aut ne yóm angat kmukum
tekuy, són kotunen duen.
10 Yake hol hendem ye, kem dumuhu setwoli, yóm tey kul kanay nawa
yó kem tehe tugod Dwata ekni. Hkél tekuy bélê le bè yóm kul kegbek
hbala bè yó kem gónó le glayam. 11 Tódô tngón tekuy wen tey kligal le
lemwót bè yóm kegbek le hbala. Deng gungol ye ne yóm tey kegbek Job
hbala ekni, ne tngón ye se yóm tey któbóng Dwata du kogolen, abay se
yóm gónó tekuy mogot, tey bong kkoduhen tau.
12 Nim sotu hlolou kuy ni, tey bong muhen bè kdéen, kem dumuhu
setwoli. Ke wen senfasad ye, bê ye gel safà longit duhen ke tonok ne
ke wen dumu gónó ye smafà. Ke tahu se, tódô monem tahu. Ne ke là
tahuhen, tódô monem là. Ke ni se nmò ye, là kô tnafak Dwata kuy.

Tey bong gendengen yóm kni tekuy bè Dwata

13 Ke wen bélê ye wen gónón glayam, yake hol mni bè Dwata dé. Ke
wen bélê ye hligal, yake hol dóyónen Dwata hlanen bè kesngalen.
14 Ne ke wen gemnóm des bélê ye, yake hangayen dé yó kem tuha gel
malak bè simbahan mò mni béléen bè Dwata, ne anì lenunol le hnolo
lówóhen, hlan le bè kun boluy yóm gónó tekuy mogot. 15 Ke hol snalig le
Dwata bè yóm kni le béléen yó, mkó se yóm desen ne bud hfulék Dwata
yóm kehyu klówóhen. Ke deng wen salà tehe nmoen, hnifót Dwata.
16 Yó gónóm mon, hol ye gel seflifót, ne hol ye gel stóbóng mni bè
Dwata yóm kdê ye anì kó Dwata bélê ye ke wen tenduk ye. Yóm tau hyu
kmoen, tey mtud yóm knihen bè Dwata. 17 Lómón ke tehe Ilaydya ekni,
sotu tau tonok lómón tekuy snéen, ngem yóm tehe knihen bè Dwata
anì là kmulónen. Tahu se, botong tlu halay sóól kegenen là kmulón.
18 Ominen bud mni bè Dwata bè yó anì kmulón. Ne tahu se, tey kulón, ne
gotu bud tmowok yó kem hulu.
19 Kem dumuhu setwoli, ke wen bélê ye deng hetlas bè yóm tahu tolok,
tey hyu ke wen dumu tau bud tmóbóng du semfulék ebè Dwata. 20 Ni mò
hol hendem ye. Yóm tau tmóbóng du yóm tau hetlas yó, du se deng mò
lanen gewà yóm tau yó, ne gbek Dwata hmifót du yóm kdê salaen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tanay Sulat
Pitér

Mò gna senfala

Yóm Pitér smulat du nim sulat ni, du se sotu bè yó kem sfolò lewu tehe nélék Jisas mò gel hógówen (aposol) fen hetngón yóm kun udél. Nim sulaten ni hwiten ebè yó kem tau hemtahu bè Jisas deng gotu sekla ebè kihu benwu lemwót bè yóm alì kehsidek le kul yó kem tau là hemtahuhen. Yóm ksulaten du nim ni deng tuha ne.

Yó gónón smulat ni mò lanen gemduf kul bè kehtahu le. Deng tódô gotu tngónen se yóm tey keglayam le lemwót bè yóm klolò le ke Jisas. Tulónen kul balù nô kgelen yóm klowil le, kaem wen he kligal le, abay se là kô tódô bayà Dwata kul. Bud tulónen kul se yóm tey ofol blay Dwata kul ke là monolen yóm kul kehtahu. Tey mget yóm hlauhen kul anì hol nmò le yóm nmò seklóón bè yóm Tulón Hyu lemwót bè Jisas Krays, yóm gónó le mogot.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-2*) Yóm gna mon Pitér
(*1:3-12*) Yóm lan Dwata lemwà kul gu lem hatay
(*1:13–2:10*) Kmò kwit le ktau le yó kem tau hemtahu
(*2:11–4:19*) Kmò kwit le ktau le bè yóm gel keglayam le
(*5:1-11*) Kmò yó kem tau malak kem dumu le hemtahu
(*5:12-14*) Són udél Pitér bè nim sulat ni

---

1 1 Ou Pitér gónón lemwót nim sulat ni. Ou sotu bè yó kem gel hógów
Jisas Krays.

Smulate ebélê ye yu kem tau deng nélék Dwata deng gotu mlóy sekla ebè yó kem prubinsya boluy le Pontus ne Glasya ne Kapadusya ne bè Asya ne bè Bitinya. 2 Deng tehe eles tngónen kuy Dwata, yóm Mà tekuy bè longit, ne deng néléken yu ne nmoen yu hol kun tau mlan bè yóm kun Tulus. Yó gónón mò du yóm yó anì hol nimón ye Jisas Krays ne anì gotu hnifóten yó kem salà ye mlan bè yóm deng khamà Jisas litóen.

Dwata he hol tendo tmóbóng kuy ne hol tendo henek nawa ye.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kdohò yóm hendón nangat tekuy

3 Hol dóyón tekuy dé Dwata. Du se kun Dwata yóm gónó tekuy mogot
Jisas Krays, ne bud Maen snéen. Tódô lemwót bè yóm tey kkodu Dwata
tekuy, wen yóm lomi klowil blayen tekuy hlanen bè yóm tehe klowilen ke
Jisas Krays gu lem hatay. Ne yó se yóm hendón tekuy yóm klowilen tekuy
hulin kdaw snéen. 4 Bud nangat tekuy snéen yóm tey hyu fan Dwata bè
yó kem kun tau ditu bè longit. Laen kô dù hemsidek du yóm fanen tekuy
yó, ne laen se kô dù belenen sidek, ne là se monolen yóm tey kehyuhen.
5 Hono kuy se funen yóm hyu yó. Ne lemwót bè yóm kehtahu ye, tódô
senflós Dwata mofin kuy mlan bè yóm tey kegbeken. Yó gónón mofin kuy,
abay se deng eles wen ne yóm klowil laen du sónen angat blayen tekuy,
yóm hegfanen bélê tekuy bè yóm hol són kdaw. 6 Yó gónóm mon, hol ye
hligal baluen ke dê gónó ye glayam nim kmoen ni. Tek olo likóten yóm
keglayam ye yó mò gónó Dwata tmilów kuy.

7 Yó gónón tmilów kuy anì gfan ke hol tahu duhen yóm kehtahu ye duhen
ke là. Yóm kehtahu ye, lómón ke yóm blówón gel hlan le bè ofi anì gfan
yóm hol tahu duhen. Bong bè yóm blówón, olo kem hlun kimu. Okóm yó
dum kehtahu ye, bong muhen senta yóm blówón. Milud he ktilów Dwata
du anì tngónen ke hol tahu duhen. Ke là lanahen, tey kdóyónen kuy bè yóm
kdaw bud kesfulék Jisas edini, lelen tey hegeta kuy ne tey kadaten kuy.

8 Balù yóm là deng kton ye ke Jisas he, deng sana eles bong ne yóm
nawa ye du. Balù là ton ye du ni kmoen ni, ewenem deng ye sana
hemtahu béléen. Ne lemwót bè yóm kehtahu ye, laen selen yóm tey kligal
ye, yóm kligal là gbek ye hmingón du. 9 Abay se yó nefeten yóm kehtahu
ye bè Jisas, duhen yóm deng kegewà ye gu lem hatay.

10 Nim kmò kegewà tekuy ni, ya tey kehnagì le du yó kem tehe tugod
Dwata ekni. Tehe eles gel tulón le snéen nim tóbóng tódô blay Dwata
tekuy ni. 11 Bè yóm kehnagì le du, hnebel le ke kilón yóm angat kmò
Dwata du, ne yóm mò angat kmoen du. Hol ni sem kmoen ni yóm tehe
hetngónen kul yóm Tulus Krays nô bélê le. Eles hetngónen kul yóm
keglayam yóm Krays, ne yóm kehegeta Dwata du bè kogolen.

12 Ne bud hetngón Dwata bè yó kem tehe tugoden yó, là bè kul kehyu
du yóm hennagì le yó, okóm bè kuy kehyu. Ne tahu se. Yóm tehe gel
tulón le yó ekni, deng gel gungol ye se kuy nim kmoen ni lemwót bè yó
kem tau gel tmolok bélê ye yóm Tulón Hyu hlan le bè kfasang yóm Tulus
Dwata gu bè longit. Yóm kegewà tekuy gu lem hatay, balù yó kem hógów
Dwata gu bè longit, tey tô kóyô le temngón du se kul yóm kmò Dwata du.

Kmò kwit le ktau le yó kem tau hemtahu

13 Duhen yó, hol sù ye bè nawa ye sen yóm kimón ye ke Dwata. Bê
ye hningay. Hol ken-gel ye nawa yóm hyu angat blay Dwata kuy bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm kdaw kesfulék Jisas Krays edini. 14 Hol nimón ye dé Dwata. Bê ye
abay heskél yóm kmò ye bè yóm tehe tey dê nóyô ye gu laan ye là deng
temngón ke Dwata he. 15 Okóm ni, hol bê ye abay benelen sidek yóm
kdê gel nmò ye, abay se là kóen gemsalà yóm Dwata deng mélék kuy. Yó
gónóm mon, hol ye heskél béléen yóm klaen salaen. 16 Yakà deng mon
Dwata du bè Sulaten, "Hol bê ye benelen sidek yóm kdê gel nmò ye, abay
se laen kô salau dou."[a]
17 Bè yóm gel kni ye bè Dwata, gel taba ye du Mà. Ne tahu se yó, Mà ye
yóm Dwata. Okóm angat knukumen yóm nmò tau, yóm ket kuy na sotu,
ke hyu duhen ke sidek. Ne laen kô dù tau knihuhen. Duhen yó, bè yóm
klawi ye mowil te tonok, yake hol knikò ye Dwata. 18 Tódô tngón ye se
yóm tehe ksok Dwata kuy lem yó kem nmò laen dù muhen tehe dnalang
ye bè yó kem tehe fù ye. Yóm ksoken kuy yó, là kô kem kimu wen són le
yóm soken tekuy, lómón ke filak. 19 Okóm yó soken tekuy, duhen yóm litô
Krays, yóm litô laen dù gembek mayad du. Yóm Krays, hol lómón yóm
ubiha gel hnatay le mò dsù le ebè Dwata, yóm ubiha alì hyu, bà udì ke
wen gónón sidek. 20 Deng eles nélék Dwata ne gu laanen là deng dmimun
du yóm benwu, okóm ni ne yóm khógówen du ete tonok mò tmóbóng
tekuy.
21 Mlan bè Krays yóm gónó tekuy hemtahu bè Dwata, yóm Dwata tehe
hlowil du gu lem hatay, ne tey kehegetahen du. Yó gónón alì mbegel yóm
kehtahu tekuy bè Dwata ne yóm hendón tekuy béléen. 22 Lemwót bè yóm
deng kimón ye yóm ktahuhen, deng ye baling mólós ne, ne deng wen ne
yóm tahu kesbong ye nawa. Hol hewót ye lem nawa ye yóm kesbong ye
nawa yó.
23 Wen lomi klowil blay Dwata tekuy hlanen bè udélen, yóm udél laen
dù tul sónen. Là kóen lemwót bè kul klowil yó kem tuha tekuy yóm
klowil yó, bede hol lemwót bè Dwata, yóm laen dù tul katayen. 24 Lómón
se yóm monen bè Sulat Dwata, yóm monen,

"Là kóen té kun yóm klowil tau, hol lómón ke bnes.
Ne yóm któtól yóm tau, lómón ke bulók lem bnes.
Mahil menes yóm bnes, ne mahil mifù yóm bulók.

25 Okóm yóm kun Udél yóm gónó tekuy mogot, laen kô dù tul sónen."[b]
Yóm udél monen yó, yó se yóm Tulón Hyu gel hetngón le kuy yó kem tau
gel tmolok bélê ye.

Kun tau Dwata

2 1 Ke deng ye baling kun ngà Dwata, duhen yó hol kó ye yó kem sidek
gel nmò ye. Bê ye tmulón kéng. Bê ye nmò yóm tulón wen lafinen. Bê
ye gel sélés nawa. Bê ye abay henwog kem dumu ye. 2 Hkél ye bè yóm ngà

[a] **1:16** Hlolò 11:44,45; 19:2; ne 20:7 [b] **1:24,25** Isaya 40:6-8

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lomi sut, són nô bè nawahen tmutù ne yó gónón baling lemnok. Yake són Udél Dwata nô bè nawa ye se kuy mò henged kuy tutù anì lemnok kehtahu ye. 3 Lómón se yóm monen bè Sulat Dwata, yóm monen, “Deng gtób ye ne kóó yóm tey kehyuhen yóm gónó ye mogot.”

4 Hol ye hloni ebéléen dé. Du se yóm bemlay du kuy yóm klowil laen dù sónen. Hol lómón ke du yóm botu deng kenbê yó kem tau gel hemdà gónô, ofo kul ke botu laen dù muhen. Igoen du he yóm botu bong muhen deng nélék Dwata.

5 Ne kdê ye yó kem tau deng hlowilen, lómón ke botu ye snéen kuy. Yu se yó kem botu wen mu Dwata du bè yóm gónô hdaen mò gónóhen gel nô. Ne bè yóm gónóen yó, hol lómón ke yu se yóm tau fen gel demsù ebéléen. Yó henged kuy dsù, duhen yóm kimón ye ke Dwata ne yóm gel kdóyón ye du, hlan ye bè yóm deng nmò Jisas bélê ye. Ni se yóm dsù hol henmóyô Dwata.

6 Yakà wen yóm monen bè Sulat Dwata, yóm monen,

“Wen botu alì mebtes deng tehe eles néléku.
Yó se yóm botu alì bong muhen bè yóm gónô hdau bè Sayun.
Deng suu bè yó ne.
Ke wen tau hemtahu béléen, là kô wen gónón gsel béléen.”[c]

7 Yóm botu monen yó, alì bong muhen bélê ye, yu kem tau hemtahu. Okóm bè kem tau là hemtahuhen, wen monen bè Sulat Dwata, yó monen,

“Wen botu deng senkbê yó kem tau hemdà gónô,
ofo kul ke laen dù muhen.
Igoen són yó yóm botu bong muhen bè kdéen.”[d]

8 Ne wen sotu monen bè Sulat Dwata, yó monen,

“Yó se yóm botu angat geslob yó kem tau,
ne hlós le tlokob du.”[e]

Tahu se yóm yó. Tlokob le du lemwót bè yóm là kimón le du yóm Udél Dwata. Tu se tehe eles olu Dwata ebè yó kem tau là mimón le.

9 Okóm yu kem tau deng hemtahu béléen, deng nélék Dwata yu mò hol kun tau. Yu se yóm henged demsù ebéléen. Yu se kem tau hol kun nogot, kem tau hol nfunen. Deng néléken yu anì hol heglalag ye bè klamangen yóm tey hyu deng nmoen bélê ye. Deng tnabahen yu igò ye tolo nô lem gónón kmifu anì mili ye ebéléen bè tum gónón alì lemayag.

10 Tehe yu ekni, là kô ye tau Dwata se kuy, okóm ni kmoen ni, deng ye baling kun tau ne. Tehe là tngón ye du yóm kkoduhen kuy, okóm ni kmoen ni deng tngón ye ne.[f]

Kun kmò yóm tau Dwata

11 Ó kem dou dumu swè, sundu hol kut benwu du nim benwu ni, olo tekuy hlun menwu tahen. Yó gónóhu hol mon du mò kuy, bê ye bud nmung yóm sidek

---

[c] **2:6** Isaya 28:16 [d] **2:7** Lingón 118:22 [e] **2:8** Isaya 8:14 [f] **2:10** Husiya 1:6,9; ne 2:23

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gel knóyô lówó ye. Yóm knóyô lówó yó, tendo gel hesbewegen yóm klolò ye ke Dwata. 12 Hol hninggel ye mò kmò ye lem blóng yó kem tau là hemtahuhen. Abay se ke són hyu yóm gel ton le bélê ye, laen kô sfuhen ke wen tô semtulón kuy. Ngem angat gbót dóyón le Dwata bè yóm kdaw kesfuléken edini.

13 Lemwót bè yóm deng klolò ye yóm gónó tekuy mogot, bê ye nulé yó kem udin lem benwu ye. Hol nimón ye yóm tau hol geta bélê ye. 14 Dalang se yó kem gubérnor deng néléken mò fen tmafak yó kem tau gel mò sidek, ne mò fen gel dmóyón yó kem tau mò yóm hyu.

15 Yó kóyô Dwata ke lemwót bè yóm kehyu kmò ye gónón laen dù bud udél le eta ye yó kem tau là hulungen hedem, yó kem tau tódô gemsanil kuy hkawang. 16 Ya mon ke tau talak tonok yóm tahu gónó ye mogot. Syan dé bê ye nmò yóm sidek bè yóm là kogot ye bélê le. Hol henyu ye kmò ye bè kem dumu tau, abay se tauhen yu Dwata. 17 Hol nadat ye kdéen tau. Hol kenbong ye nawa yó kem dumu ye deng hemtahu. Hol knikò ye Dwata. Hol nadat ye yóm tau hol geta bélê ye.

Yóm tehe kun kehbala Krays

18 Ni udélu ebélê ye, yu kem tau gel mò nmò bè dumuhen tau. Hol nimón ye yóm tau gónó ye mò nmò, ne hol nadat ye snéen. Là olon du bè yóm tau hyu kmoen gónó ye mò du nim monu ni, bede hol nmò ye snéen bè yóm tau sidek adaten. 19 Abay se tey któbóng Dwata kuy ke hol henbala ye yóm sidek gel nmò le bélê ye hkawang. Yó gónó ye gembek hembala du, abay se là kóen mkó bè nawa ye yóm kun kóyô Dwata. 20 Ke wen gónó le tmafak kuy lemwót bè kuy salà, baluen ke gbek ye hembala du, là kô dóyón Dwata kuy, abay se kuy salà. Okóm ke tódô tnafak le yu hkawang igoen laen dù sidek nmò ye, ke gbek ye hembala du yóm yó, tey któbóng Dwata kuy.

21 Ni se hol kun kóyô Dwata bélê ye ke gbek ye hembala yó kem gónó ye gel glayam hkawang. Ngem ke Krays kun, tey kehbalahen yóm tehe keglayamen bélê ye. Du se mò gónó ye dmalang anì mkél ye du. 22 Laen kô dù salaen se kun, ne laen kô dù kéng deng btang bè sumóngen. 23 Bè yóm tehe kehnê le du, là kô nan e bnalà kul. Bè yóm tehe keglayamen, là kô nan e nifis kul. Tódô snaligen Dwata, abay se tngónen yóm kkukum Dwata, tey tedeng. 24 Bè yóm tehe ktutuk le ke Krays bè yóm kros, deng nwiten ne yó kem salà tekuy, ne deng mom du tnafak bè salà tekuy. Yó gónón mò du yóm yó anì tnagak tekuy yó kem sidek gel nmò tekuy, ne anì hol nô bè nawa tekuy mò du yóm hyu. Du se yóm tehe alì glayam, ne yu se yóm fen hyu bè kililen. 25 Gu laan ye là deng hemtahu he, lómón tô ye ubiha gel mógów hetlas. Okóm ni, deng bud niten yu mulék ebè Dwata ne. Du se yóm tendo semgyok ne tendo mentey kuy.

Kem tau syehen

3 1 Senged se kuy kem libun deng myehen. Hol gel nimón ye tuha logi ye, anì yó ke wen bélê le là hemtahu du yóm Udél Dwata, angat gwit

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye lu tódô hemtahu lemwót bè yóm kton le yóm hyu kmò ye, baluen ke là bud wen udél ye ebélê le. 2 Abay se ton le yóm klaen dù belenen yóm kuy kmò ne yóm tey kadat ye kul.

3 Bè yóm gel kehtilob ye, béen olo són bè yó kem gel hegfan ye ta, lómón yóm gel kmò ye yóm wek ye, ne yó kem ngom gel leket ye, ne yó kem nes gel lesek ye. 4 Okóm yóm ktilob ye, yake bè nawa ye hol gónón lemwót, abay se yóm ktilob nawa yó, là kóen lana bélê ye. Ne tey hyu kton Dwata du yóm libun ke hol ganag ne menek nawahen. 5 Hol lómón yó se tehe kul gel kehtilob yó kem libun hemtahu bè Dwata ekni, kem libun alì mogot nawa le bè Dwata. Nimón le kem tuha logi le. 6 Lómón yó se tehe nmò tuha libun Abraham ekni, boluyen Sara. Sal gel nimónen yóm tuha logihen, botong tabahen du dou gónó mogot. Ne yu kem libun hemtahu bè Dwata ni kmoen ni, yu se henged kun sfu Sara ke hyu yóm gel nmò ye, ne ke laen kô dù knikò ye bè tuha logi ye.

7 Senged se kuy kem logi deng myehen, hol gel hendem ye yóm kuy tuha libun, abay se là gsenged le du yóm kuy kgis. Hol gel nadat ye lu, abay se senged kguta le du se kul yóm klowil laen dù sónen lómón se yóm kuy. Hol nmò ye nim ni, anì laen dù gónón gseng yóm kni ye bè Dwata.

Keglayam yó kem tau lemwót bè yóm hyu kmò le

8 Duhen ni, hol sensotu ye nawa ye ne hol ye skodu, ne hol ye sbong nawa ne hen-ganag ye nawa ye. Hol heglaan ye knô ye bè kem dumu ye. 9 Bê ye abay bnalà sidek yó kem tau mò sidek bélê ye. Ke wen tau semdekà kuy, bê ye bud semdekà se kuy. Yó dé balà ye du, duhen yóm hyu bélê le. Abay se bè yóm tehe ktaba Dwata kuy, yó fasaden kuy yóm hyu bélê ye. 10 Hol lómón yóm monen bè Sulat Dwata, yóm monen,

"Yóm tau ke nóyóen yóm kehyu klowilen ne yóm kwen kligalen,
yake nafasen ksumóngen, ne béen abay tmulón kéng.
11 Yake hol knogolen yóm sidek, ne tles nmoen yóm hyu.
Ne hotuhen gelen mò du bè kem dumuhen tau
yóm gónón menek nawa le.
12 Abay se yóm Dwata, là kô kó matahen du
yó kem tau tedeng kmò le,
ne sal gel henklinguhen yóm gel kni le béléen.
Okóm yó kem tau gel mò sidek, hohonen lu."[g]

13 Ke hol nô bè nawa ye mò du yóm hyu, laen kô tau hemsidek kuy. 14 Okóm baluen se ke wen hemsidek kuy lemwót bè yóm hyu gel nmò ye, wen kligal ye du myó. Bê ye hlikò, ne bê ye htafa nawa ye. 15 Okóm hewót ye bè nawa ye dé mimón ke Krays, ne hol nadat ye, yakà du se yóm gónó ye mogot. Eles tendo hendem ye yóm kmò kbalà ye du ke wen tau smólók

---

[g] **3:10-12** Lingón 34:12-16

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du yóm hendón nefet nawa ye. 16 Okóm hol hen-ganag ye nawa ye malà
kul mung du yóm kadat ye kul. Hol gel ten-gama ye anì laen dù sidek
gmò ye. Baluen ke wen tau semdekà kuy bè yóm klolò ye ke Krays, ke
laen dù sidek tonen bélê ye, bud mulék myak yóm tau semdekà yó. 17 Ke
kun kóyô Dwata ke glayam ye, là sideken se yó, syan ke lemwót bè yóm
kehyu yóm deng nmò ye. Okóm ke glayam ye lemwót bè yóm ksidek nmò
ye, tey bong sidek se yó.

18 Yakà dengen tehe matay Krays lanen fen mayad salà, ne là kô bud
sneefen du ne yóm yó. Deng mom fen matay yóm tau hol hyu kmoen mò
leyu lówó tekuy kem tau gemsalà anì wen lanen mit tekuy ebè Dwata.
Ghatay le lówóhen, okóm là yó dum lóyófen, tódô hlós mowil.

19 Kogol yóm kehtohen, ominen lemwót yóm lóyófen nan e mógów ebè
tu kem lóyóf yó kem tau tehe matay deng tehe heblanggù Dwata. Wen
hetngónen kul bè yó. 20 Yó kem lóyóf heblanggù Dwata yó, lóyóf tu kem
tau là mimón ke Dwata bè yóm tehe kun kdaw Nuwa. Tey tehe khanay
Dwata nawahen bélê le tu kem tau tu, tô hatanen kimón le efet kdeng
yóm kafal bong nmò Nuwa. Ewenem, tek wolu tau husek elemen ne gewà
gu lem yóm tey él. 21 Yóm kegewà le yó ekni, hningónen yóm kegewà
tekuy gu lem hatay bè yóm kehbabtays tekuy. Bè yóm kehbabtays ye, là
kô mò lan mkó using bè lówó du, okóm yó lanen mò ilô yóm deng eles
kehkodu ye bè Dwata anì kóhen yó kem salà ye, ne anì laen dù blóng ye
ebéléen. Ne yó gónó ye gewà gu lem salà ye mlan bè yóm tehe klowil
Dwata ke Jisas Krays gu lem hatay.

22 Ne ni kmoen ni deng nô bè longit ne Jisas, myón fi bè kwanan Dwata
mò ilô yóm kehkamal Dwata du du yóm kdéen hógów Dwata gu bè
longit, ne kdê yó kem dumu mtulus wen kwalis le ne wen kfasang le bè
yó bè longit.

Kegetles yóm kehedem tau

4 1 Deng tehe glayam Krays ekni bè yóm tehe knóen te tonok. Ke yó
se kmoen béléen, bê ye tnga du ke wen gónó ye gel glayam se kuy
ni kmoen ni. Abay se ke wen gónóhen glayam yóm tau, là kô wen bud
nawahen mò du yóm sidek. 2 Yó gónóm mon, lenwóten ni ne efet kukol
towok ye, yake hol nô bè nawa ye mò du yóm kun kóyô bélê ye Dwata. Bê
ye abay bud nmung yó kem sidek knóyô lówó tau. 3 Geblaen ne yóm kmò
ye du yó kem sidek gel nóyô yó kem tau là temngón ke Dwata. Tehe gel
nmò ye yóm gel hemyak knô. Tehe nmung ye yó kem sidek knóyô lówó.
Ne lel ye tehe gel hlengel, ne dê sidek nmò ye lemwót bè klengel ye. Ne
dê sidek tehe nmò ye bè yóm klolò ye yó kem dwata kéng.

4 Ne ni kmoen ni, tey ketnga yó kem tehe dumu ye gel mò sidek ekni, abay
se là bud ye gel mung hbusaw bélê le. Yó se gónó le gel semdekà kuy. 5 Okóm
hulin kdaw, gotu hdà Dwata lu bè soluhen, ne snólóken bélê le yóm deng

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nmò le. Ni se yóm Dwata deng eles htifes mò angat kmukum kul yó kem tau tolo mowil, senged se yó kem deng mlef. 6 Yó kem tau gna matay yó, deng eles wen hetngón du kul snéen ekni yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata. Deng le gotu mlef ne yó kem tau yó, abay se yó se yóm tehe olu Dwata yóm kdéen tau, sal gel mlef. Yó gónón wen tau eles hetngón du kul yóm Tulón Hyu anì guta le yóm klowil laen dù sónen lómón yóm kun klowil Dwata.

Kmò kwit le yóm kenhulung blay Dwata kul

7 Móyón sut ne yóm hol són kdaw. Duhen yó, hol ye gel hfulung mafas nawa, bê ye gel hlingay anì laen dù gónón gseng yóm gel kni ye bè Dwata. 8 Yó bong muhen bè kdéen, hol ye sbong nawa. Ke sbong nawa ye botong gbek ye tódô hmifót du yóm dê gemsalà bélê ye. 9 Hol gel hnódó ye dumu ye ne bê ye abay gel tmalaw.

10 Wen kenhulung deng blay Dwata kuy, yóm ket kuy ne sotu, ne tey dê kayen yóm kenhulung blayen yó. Yó muhen yóm deng blayen kuy yó mò lan ye tmóbóng kem dumu ye tau. Yó gónóm mon, hol hninggel ye mit du yóm kenhulung deng blayen kuy. 11 Ke uu yóm sotu tau wen khulungen tmolok, tódô tolokem sen yóm Udél Dwata. Ke uu sotu tau wen khulungen tmóbóng, hol hlanem bè yóm kgis deng blay Dwata kóm yóm któbóngem kem dumuhem. Ke hyu kwit ye du yóm kenhulung blayen kuy, tey megdóyón Dwata mlan bè yóm któbóngen kuy Jisas Krays. Dwata se yóm hol knóón megdóyón, ne sónen du se yóm hol mfasang. Hol bê ye abay nmò sónen yóm kdóyón kuy du.

Keglayam yó kem tau lemwót bè kehtahu le

12 Ó kem weu, dou dumu sogot nawa, bê ye tennga yóm tey keglayam ye nim kmoen ni lemwót bè yóm kehtahu ye. Sana ni ne kmoen bè yó kem tau hemtahu, sal wen gónó le glayam. 13 Yake hligal ye dé ke wen gónó ye glayam, abay se deng ye gbót ne bè yóm tehe keglayam Krays. Ke gbek ye hembala du, bong kehligal ye bè yóm kdaw kehegfan Dwata du bè kdéen tau yóm tey kegeta Krays.

14 Ke wen semdekà kuy lemwót bè yóm klolò ye ke Krays, hol ye hligal dé. Abay se yóm nmò le yó, yó se ilô yóm knóen bélê ye yóm Tulus Dwata, yóm hol mfasang bè kdéen. 15 Kem kunen ne ke wen gónó le hemsidek kuy, syan ke là lemwóten bè kbonok ye duhen ke bè knagaw ye, duhen ke bè kulé ye udin ne ke bè tendo kalat ye nmò yó kem dumu ye tau. 16 Bede ke wen hmayam kuy lemwót bè yóm deng kehtahu ye ke Krays, bê ye abay kenyak. Hol dóyón ye Dwata dé, abay se yu mit du yóm kun boluy Krays. 17 Deng hto ne yóm buteng Dwata kmukum tau, ne fen hegnahen yó kem tau nogoten. Ke nbuten bélê tekuy, mò kmoen se bè yó kem tau là mimón du yóm Tulón Hyu lemwót gu bè Dwata? 18 Hol lómón yóm monen bè Sulat Dwata, yóm monen,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Yóm kegewà yó kem tau hyu kmò le, là kóen na a mahil.
Sélét mom tô yó kem tau hemkéng ke Dwata ne yó kem tau gel mò sidek ne gewà."[h]

19 Duhen yó, yu kem tau glayam nim kmoen ni lemwót bè kun kóyô Dwata bélê ye, tódô hogot ye ke Dwata yóm klowil ye, ne senflós ye mò du yóm hyu, abay se yóm tehe mifil kuy, là kô klifóten du yóm tehe fasaden kuy.

Yó kem tau malak kem dumu le hemtahu

5 1 Ne ni wen udélu ebélê ye, yu kem tuha gónó le gel galak yó kem tau hemtahu. Ou se sotu dumu ye tuha gel malak snéen. Lelen yó he deng tonu se dou yóm tehe keglayam Krays bélê tekuy, ne gomonge snéen dou bè yóm kdaw angat kegfan yóm kegetahen. Ni se yóm hlauhu kuy. 2 Hol sen-gyok ye yó kem tau deng hesegyok Dwata kuy. Hol lómón ke ubiha le, ne yu yóm tau fen gel semgyok kul. Yó kun kóyô Dwata ke hol ye hligal bè yóm gel kesegyok ye kul. Hol bê ye abay nmò ke là lemwóten bè nawa ye. Hol bê ye abay nmò ke són hendem ye bè kguta ye filak. Song nmò ye ke lemwót bè yóm hol óyô ye tmóbóng kul bè kehtahu le. 3 Hol bê ye fen hdatù lem blóng le. Yu dé gónó le dmalang yóm hyu yó kem tau galak bélê ye. 4 Ne ke bud semfulék edini Jisas, yóm semgyok ubiha hol geta bè kdéen, wen tey ofol blayen kuy, yóm ofol là kóen monol yóm alì kehyuhen.

5 Ne yu kem tau lomi lemnok, hol nimón ye yó kem tau tuha senta ye. Ni hlauhu kuy yóm kdê ye, hol dnalang ye yóm keheglaan bè kem dumu ye. Abay se wen monen bè Sulat Dwata, yóm monen,

"Tey kekbê Dwata kul yó kem tau hegmón, bede tnóbóngen yó kem tau hulung heglaan."[i]

6 Duhen yó, hol ye heglaan bè tum Dwata alì mfasang bè kdéen. Ke ni se nmò ye, tey kehegetahen kuy sok hto yóm kun buteng mò du. 7 Hbô ye ke Dwata dé yóm gel hemblat kuy, abay se tey nô bè nawahen yóm któbóngen kuy.

8 Bê kuy abay gel hlingay, hol ye eles htigel. Abay se wen Seitan yóm hohon ye, sónmoen mebel yóm tau mò hensideken, lómón yóm liyun, sónmoen mebel kenfóen mò nséken. 9 Hol hbegel ye yóm kehtahu ye bè Dwata ne hol natù ye Seitan. Abay se yóm keglayam ye ni, là kô són du yu gemnóm du. Gotu gnóm le snéen yó kem tau hemtahu bè klamangen benwu.

10 Okóm ke deng legen udì yóm keglayam ye, tey któbóng Dwata kuy. Du se hol hbegel kuy ne tendo ten-gelen yu efet là buden sliwo yóm kehtahu ye. Yó gónón tehe tmaba kuy anì gbót ye bè yóm tey kegetahen

---

[h] **4:18** Hlalak 11:31 [i] **5:5** Hlalak 3:34

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ditu bè longit hlanen bè yóm deng kessotu ye bè Krays. Ne yóm kegetahen yó, laen kô dù nan e són. 11 Ne laen kô dù sónen snéen yóm kfasangen mogot tau.

Són udél Pitér bè nim sulat ni

12 Yó fen hsulatu du nim sulat ukol nii Silas. Du se sotu dumu kuy hemtahu gel genléd nawahu. Yó gónóhu smulat ebélê ye mò gónóhu gemduf kuy bè kehtahu ye, ne mò gónóhu hetngón du kuy yóm hol tahu nawa Dwata ebélê ye. Bê ye abay klifót yóm nawahen yó.

13 Tey gel kólóm le kuy ni kem kuy dumu hemtahu bè ni bè Babilun. Deng nélék Dwata lu snéen kul. Tey kólóm Mark kuy snéen kun, yóm logi hol lómón ke dou ngà. 14 Yó ne kóó. Hol gel hton ye bè yó kem dumu ye hemtahu yóm hol tahu kesbong nawa.

Dwata he hol henek nawa ye yóm kdê ye deng hemtahu bè Krays.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gewu Sulat
Pitér

Mò gna senfala

Ni yóm gewu dulék Pitér bud hemwit sulat ebè yó kem tau hemtahu deng gotu sekla ebè dumu benwu. Bè yóm ksulaten ni, deng wen ne yó kem tau gel tmolok sekban. Yó gónóhen bud smulat ebélê le anì eles le getgama bè yó kem tau gel tmolok sekban.

Yó kesekban le, là kô hentahu le du yóm kesfulék Jisas, ne yóm angat kegbà Dwata yóm klamangen benwu bè yóm hol són kdaw. Tulón Pitér kul snéen yóm kdohò yóm kesfulék Jisas edini te tonok, bede nan nangat yóm hol són tau hemtahu béléen. Ne dohò snéen yóm kegbà Dwata benwu, bede wen lomi benwu angat nmoen bè yó kem tau hemtahu béléen. Bud wen lomi hlau Pitér kul bè kmò kwit le kul ktau lem blóng yó kem tau laen dù kehtahu le.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-2*) Yóm gna mon Pitér
(*1:3-21*) Yóm deng sigang Dwata ta yó kem tau hemtahu
(*2:1-22*) Yó kem tau tmolok sekban
(*3:1-18*) Yóm angat kesfulék Jisas

---

1 1 Bud ou se Simun Pitér gónón lemwót nim sulat ni, yóm sotu gel tóbóng lówó Jisas Krays, yóm gel hógówen.

Bude smulat ebélê ye yu kem tau deng hemtahu bè Jisas Krays, yóm Dwata tekuy, yóm deng lemwà tekuy gu lem hatay. Lemwót bè yóm ktedeng nawahen, yó gónón hembaling kuy tau hemtahu béléen hol lómón yóm tehe kehbalingen kum tau hemtahu béléen.

2 Yake hol temnù yóm któbóng Dwata kuy ne yóm kenek nawa blayen kuy mlan bè yóm ketngón ye ke Dwata ne yóm gónó tekuy mogot Jisas.

Kun kmò yóm tau deng tnaba Dwata

3 Lemwót bè yóm alì kfasang Dwata gónón tódô ket du yóm któbóngen tekuy anì gulit tekuy bè yóm klolò tekuy du. Ne mlan bè yóm deng

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ketngón tekuy ke Jisas Krays, gónó tekuy gomong béléen bè yóm tey
kegetahen ne yóm tey kehyuhen. 4 Ni se gónón dohò yóm tehe fasaden
tekuy, duhen yóm kun tóbóng alì hyu. Ne lemwót bè yóm kun tóbóng yó,
gónó tekuy gewà du yó kem dê sidek knóyô tau te tonok, yóm gbeken
hemsidek ktau tekuy. Ne bud lemwót bè kun tóbóng, yó gónó tekuy
gomong bè yóm kun kehyu kmò Dwata.

5 Yó gónóm mon, hotu ye gel ye anì hmung ye bè yóm kehtahu ye yóm
kehyu kmò. Ne bè yóm kehyu kmò ye, hol hmung ye du yóm khulung ye
hedem. 6 Bud bè yóm khulung ye hedem, hol hmung ye du yóm khulung
ye mafas nawa. Ne bè yóm khulung ye mafas nawa, hol hmung ye du
yóm khulung ye hbala. Ne bè yóm khulung ye hbala, hol hmung ye du
yóm hol kgulit klolò ye ke Dwata. 7 Ne bè yóm kgulit ye yó, hol bud
hmung ye du yóm kbong nawa ye kem dumu ye hemtahu. Ne bè yóm
kbong nawa ye kem dumu ye hemtahu, hol homong ye yóm kdéen tau.
8 Ke lómón yó yóm tendo gel nmò ye, ne ke là hluda ye mò du, tey wen
uléken yóm deng ketngón ye yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays. 9 Okóm
yóm tau ke là dog nmoen du ni kem ni koni, hol lómón ke là buden mton.
Deng mom klifóten yóm deng kkó Jisas du béléen yó kem tehe salaen.

10 Duhen yó, kem dumuhu setwoli, hol hotu ye són gel ye mò du nim
monu ni koni mò gónó ye hton du yóm deng tehe ktaba Dwata kuy, ne
yóm deng kéléken kuy. Ke henlel ye mò du nim ni, là kô na ye e gbek
kmogol du yóm kehtahu ye bè Dwata. 11 Ne angat tey khódóhen tekuy
bè yóm kun benwu nogot yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays, yóm tehe
lemwà tekuy gu lem hatay. Ne yóm benwu nogoten yó, benwu laen dù tul
sónen.

12 Yó gónóm mon, senflósu se hegtulón du bè nawa ye ni kem ni koni,
baluen ke deng tngón ye, ne deng tey mbegel kogot ye du yóm ktahuhen.
13 Hendemu dô yó se dou snolu ke tódô senflósu ne semgduf kuy mò du
yóm hyu efet kukol towoku. 14 Deng eles tngónu là buden té ne duen
yóm dou ktau, yakà deng hetngónen du dou yóm gónó tekuy mogot Jisas
Krays. 15 Yó gónóhu hol smulat du ebélê ye ni kem ni mò hentulón nawa
ye soke mfu lem blóng ye.

Kton le Pitér yóm kehegeta Dwata ke Jisas

16 Yóm gel tulón me kuy lemwót bè yóm tey kfasang yóm gónó tekuy
mogot Jisas Krays ne yóm angat bud kesfuléken edini, là kô lenbù tutul
du. Kaem deng hyu ton me se kum yóm tey kehegeta Dwata du. 17 Tehe
me nô béléen bè yó bè yóm tehe kdóyón Dwata du, yóm Maen, ne yóm
tey kehegetahen du. Tódô gungol me udél Dwata, yóm hol geta bè kdéen.
Yó monen, “Ni se Ngau hol gónóhen nô nawahu. Bong hyu nawahu du.”
18 Deng gungol me se kum yóm udél Dwata gu bè longit yó bè yóm tehe
kmung me ke Jisas ebè yóm bulul gónó Dwata hloni ebéléen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Yó gónóm mon, deng hol temnù ne yóm kehtahu me du yóm deng
tehe eles tulón yó kem gna tugod Dwata ekni. Hol hentahu ye se kuy
yóm deng eles tulón le yó. Hefeng tekuy du yóm tehe gel tulón le, lómón
ke solok mnóng bè gónóhen kmifu efet mwas, efet mnóng ebélê tekuy
yóm blotik semla gel mnóng bè kwasen, duhen Jisas Krays. 20 Ni se
yóm bong muhen mò nit nawa ye. Laen kô dù tau ke gbeken hemlan du
yóm tehe gel tulón yó kem gna tugod Dwata ekni ke són du. 21 Abay se
yóm tehe eles gel tulón le yó, là kóen lemwót bè kehedem tau, okóm bè
Dwata gónóhen hol lemwót, yóm Tulusen fen hemlan du bélê le bè yóm
kehtugod Dwata du kul.

Yó kem tau tmolok sekban

2 1 Yóm tehe yu ekni, gel wen se kem tau gel sut tódô tô lembù
tmugod ke Dwata. Senged se ni kmoen ni, wen tau sut na a tmolok
sekban lem blóng ye. Hono kéng yóm gel tolok le. Ke lolò ye, hensideken
ktau ye. Sal henkéng le yóm gónó tekuy mogot igoen du yóm tehe msok
kul gu lem hatay. Yó gónóm mon, angat tódô kento genlà Dwata lu yó
kem tau yó. 2 Ewenem, sana tey dê tau hemtahu gbót bè yóm gel ksamuk
le. Ne yó se lewót yóm kesedekà yó kem dumu tau du yóm tahu tolok.
3 Lemwót bè yóm kebel le filak, tey dê gel tulón le kuy hono kem tulón
lemambù. Deng legen ne eles kbuteng Dwata du ne yóm angat ktafaken
kul. Són féten, là dengen hto he yóm butengen mò du.

4 Tehe yu ekni, wen sidek nmò yó kem tehe hógów Dwata gu bè longit,
bede là kô tódô bayà Dwata du kul. Yó tafaken kul, tódô boten lu elem
yóm tey sol leyóng kmifu mò gónón bmanggù kul efet kehto yóm buteng
kkukumen kul. 5 Dalang se yó kem tau gnan bè yóm tehe kun kdaw Nuwa
ekni, tey kegsalà le. Bede là kô tódô bayà Dwata du kul yóm kegsalà le
yó. Yó tafaken kul tódô gotu hlumfaken elem benwu le yóm tey dunuk
él, ne gotu le meglà. Són Nuwa là matayen, ne yó kem hitu fes lówóhen.
Gu laanen là deng sut yóm dunuk, tódô henlel Nuwa tmolok yó kem tau
anì hentedeng le kmò le. 6 Tehe yu ekni, tódô tnafak Dwata yó kem tau
menwu bè yó kem syudad Sodom ne Gomora lemwót bè yóm tey kegsalà
le. Yó nmò Dwata, tódô ntemen lu. Yó gónón gemlà kul mò ton yó kem
dumu tau yóm gónón e kól yóm tau laen dù klikoen ke Dwata. 7 Bè yóm
keglà Dwata kul yó, gna lensoen Lat, sotu tau hyu kmoen. Nim Lat ni,
sidek keblat nawahen bè yóm gel kmò le samuk yó kem tau gel mò sidek
bè yóm kul benwu yó. 8 Tódô nô lem blóng le Lat, bede ket kdawen tey
gel blat nawahen bè yóm sidek gel tonen ne yóm gel gungolen.

9 Bè ni kem tulónu kuy ni koni gónó tekuy mton du yóm tey khulung
Dwata lemwà yó kem tau gel mimón du ke wen gel gfà le. Ne tnafaken
yó kem tau gel mò sidek, bede yó he hol kehdengen du kesok kól bè yóm
angat kkukumen tau. 10 Hol néen yó kem tau tódô lolò le yóm sidek knóyô

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lówó le, ne gel natù le Dwata. Ni kem tau tmolok sekban ni, laen kô dù
nadat le, ne tey kehegmón le. Balù yó kem alì mfasang gel nô bè longit,
sana kehnê le kul. 11 Okóm yó kem gel hógów Dwata gu bè longit, là kô
nmò le du kul yóm yó. Balù yóm tey kfasang le senta yóm kul kfasang yó
kem tau tmolok sekban, ewenem bè yóm ktifù le kul bè solu Dwata, là kô
le mudél hemnê.
12 Okóm yó kem tau gel tmolok sekban yó, laen kô dù ledem le, hol
le mkél bè yó kem ógóf lem bnes, són mu le mò dnulok ne mò hnatay.
Senged se yó kem tau monu yó koni, gel hennê le yóm kul là deng tngón
du. Elem hatay nefeten yó dum nmò le yó. 13 Angat gotu hulék Dwata eta
le yóm sidek deng gel nmò le bè dumu tau. Ni kem tau ni, balù kemdaw
sana kbeyen le mò du yóm kul knóyô lówó. Tey mungu ke segbót le mken
bélê ye bè yóm gel kestifun ye, yó se gónó ye myak bè dumu tau. Lel
le mken bélê ye he, lel le smukat kuy. 14 Són libun tendo henklol le. Là
dengen gsengel nawa le mò du yóm sidek baluen ke hilu dulék le semsulit
mò du. Gel hegbóy le yó kem tau là dengen dmolil kehtahu le. Deng hol
tahu knalam le yóm knawa sbì. Kaem deng nô ta le ne yóm kegtafak le bè
Dwata. 15 Deng tnagak le ne yóm lan tedeng, deng le mom hetlas. Deng
glolò le yóm tehe nmò Balam, ngà Biyur, sotu tau tehe tmugod ke Dwata
ekni. Okóm là kóen bê mò du yóm sidek ke wen filak gutahen. 16 Bede
bnólów Dwata yóm sidek tô nmoen. Tódô hudélen yóm kudà snakayen
anì là gehlósen yóm sidek tô nmoen yó.
17 Yó kem tau tmolok sekban yó, hol le mkél bè yóm kokol deng kti,
duhen ke yóm lobun mung hfolis bè lenos, bà setlek él ke hebtangen.
Deng wen ne yóm alì gónón kmifu deng eles hetfing Dwata bélê le. 18 Tey
le hulung mudél, okóm laen dù lemen. Gel hegbóy le yó kem tau hanà
lomi kmogol du yó kem knóyô lówó. Yóm kehegbóy le kul, hlan le bè yó
kem sidek knóyô lówó le. 19 Yó fasad le kul, mon le, “Ke lolò ye nim kum
tolok, laen kô dù hlau bud gónó ye gfét ne.” Okóm là kô dog tngón le du
yó kem tau tmolok sekban yó yóm tey kegfét le bè yóm sidek gel nmò le.
Yó se henged fét le yóm alì óyô le mò sidek. 20 Wen se kem tau deng tebel
le yó kem tehe nmò le sidek lan le temngón yóm gónó tekuy mogot Jisas
Krays, yóm deng lemwà tekuy gu lem hatay. Okóm sentahen bè yó, mom
bud senfulék le yóm sidek tehe gónó le gfét. Ke yó nmò le, milud he yóm
kegfét le du. Deng mom ni ne yóm ksideken senta yóm là deng kehtahu
le. 21 Mom hyu bélê le ke là deng tehe tngón le du yóm lan tedeng senta
yóm deng ketngón le du, ne omin le kmogol du yóm hlau Dwata deng
tehe hetngón le kul yó. 22 Yó gónón tahu yóm gel mon yó kem tau gnan
ekni, yóm mon le, “Yóm ohu, bud gel kenen yóm lewólen. Ne yóm sdô
lomi denyo, mom bud gel hlulid lem hitok.”[a]

---

[a] **2:22** Hlalak 26:11

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kdohò yóm angat kesfulék yóm gónó tekuy mogot

3 1 Ni se gewuhu dulék smulat ebélê ye, yu kem weu dumuhu sogot
nawa. Bè nim gewu sulat ni, olohu bud hegtulón du bè nawa ye yóm
deng eles tngón ye anì gulit kehedem ye du yóm deng lolò ye. 2 Hol bê ye
abay klifót yóm tehe gel tulón yó kem gna tugod Dwata ekni, dalang se
yó kem kun hlau yóm gónó tekuy mogot, yóm deng lemwà tekuy gu lem
salà. Yóm kun hlau yó, gel hlanen bè yó kem tau gel hógówen elem blóng
ye.

3 Ni hol tanay hegtulónu bè nawa ye. Ke móyón moni yóm hol són
kdaw, wen tau sut lem blóng ye són lolò le kul knóyô lówó. Hnowon le
yu, 4 mon le, “Nô se yóm Jisas Krays du, igoen sem deng fmasad du kuy
yóm bud kesfuléken? Là knahem du ne katay le yó kem tehe fù tekuy
ekni. Bede efet nim kmoen ni laen kô dù ilihen yóm kebenwu lemwót bè
hol kbuten tehe kedlimun Dwata du.”

5 Okóm yó kem tau mon du yóm yó koni, deng tódô klifót le yóm tehe
kedlimun Dwata yóm longit ne tonok mlan bè udélen. Yóm tonok tehe
nmoen, tódô lemwót gu lem él, ne bè él snéen gónón lemwót mowil yóm
kdéen mowil te tonok. 6 Ne bud bè él snéen gónón gemlà yó kem tehe tau
gnan ekni, tódô gotu hdunuken elem yóm benwu le. 7 Okóm yóm longit
ne tonok gel ton tekuy nim kmoen ni, angat bud lemwót bè udél Dwata
snéen gónó le meglà, bede ofi ne tles mò lemsón du. Okóm là tagad
nmoen du he efet kól yóm kdaw kkukumen yó kem tau là kmikò du, yóm
kdaw keglaen kul.

8 Okóm kuy kem weu dumuhu sogot nawa, hol bê ye abay klifót nim
sotu monu ni. Bè kun kehedem du yóm gónó tekuy mogot, là kóen legen
yóm lemibu halay, hol lómón ke olon sendaw yóm kmò kegenen béléen.
9 Okóm bè kul kehedem du kem dumu tau, tey ganggà kmoen du yóm
tehe fasaden tekuy yóm gónó tekuy mogot, okóm là. Yó gónón là géhél
semfulék, abay se monem nahen hanay nawahen bélê ye. Hol kóyóen ke
laen dù tau gógów elem hatay, ne ke kdê le gotu kmogol du yó kem sidek
gel nmò le. 10 Okóm bè yóm kdaw kesfulék yóm gónó tekuy mogot, tódô
kdéen tau gotu ktut, lómón kektut le ke wen mnagaw bélê le. Bè yóm
kdaw yó, tódô gungol le yóm tey muni bong, ne tódô kmanas bè ofi yóm
longit, ne gotu mkekeb yóm kdéen nô du. Dalang se yóm tonok ne kdéen
ton tahen, tódô gotu kmanas.

11 Ke lómón ni se yóm angat keglà Dwata du yóm kdéen, eles ye hol
temgama sen ni kmoen ni anì là gomong ye lemen. Ke wen belenen yóm
gel kmò ye, eles kó ye. Eles ye hol hgulit lemolò ke Dwata 12 bè yóm igò
ye mangat du yóm kun kdaw. Tódô hotu ye gel ye mò du yóm hmò Dwata
kuy anì géhél sut yóm kdaw yó, yóm kdaw angat gotu keklanasen bè
ofi yóm longit, ne yóm kdéen ton tahen, gotu mnò bè yóm tey kkinien.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Okóm tekuy, tódô nangat tekuy yóm deng fasad Dwata tekuy, duhen
yóm lomi longit ne yóm lomi tonok, yóm benwu gónóhen nô yó kem tau
tedeng kmoen.
14 Ke ni se yóm sensangat tekuy yu kem weu, hol tilów ye són gel ye
mkó du ke wen belenen yóm gel nmò ye anì laen dù duón Dwata kuy sok
kól, ne anì wen kenek nawa ye. 15 Yó gónón ganggà bè yóm kesfuléken
edini yóm gónó tekuy mogot, hol kóyóen ke wen lan ye gewà gu lem
hatay. Lómón ni se yóm gel snulat Pol ebélê ye, yóm sotu dumu tekuy
setwoli, hlanen bè yóm ketngón deng blay Dwata du. 16 Hol lómón ni
se yóm gel tulónen bè yó kem dumu sulaten lemwót bè yóm hol kgesón
benwu. Wen se bè yó kem snulaten malù mgel temngón du yóm hol
lanen. Yóm gel mgel du yó, fen gel sekban kehlan le du yó kem tau là
hulung le hedem, kem tau là mbegelen yóm kehtahu le. Bud ni se gel nmò
le bè yó kem dumu hsulat Dwata snéen. Yóm alì kesekban le yó, yó se mit
kul elem tafak laen dù sónen.
17 Okóm kuy, kem weu, deng eles gel tngón ye yóm monu yó koni. Yó
gónóm mon, hol ye eles htigel anì là gmung ye du yóm kéng gel tolok yó
kem tau gel mò sidek yó. Ngem kà lanahen bélê ye yóm tahu duhen deng
lolò ye ke tô nmung ye lu. 18 Yó dé hyu bélê ye ke hol tendo temnù yóm
ketngón ye yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays, yóm deng lemwà tekuy gu
lem hatay, ne ke hol temnù yóm keskél ye béléen.
Hol bê tekuy abay nmò sónen yóm kdóyón tekuy du.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tanay Sulat

Jan

Mò gna senfala

Nim Jan smulat du nim sulat ni, du se sotu bè yó kem sfolò lewu tehe nélék Jisas mò gel hógówen na a hetngón yóm kun tulón. Bè yóm kdê tau néléken, Jan se yóm hol twoli bélê le. Bede deng tey tuha ne bè yóm ksulaten du nim ni. Laen dù mtukul tau hemtahu gónóhen e hemwit du, tódô hwiten ebè yó kem benwu deng wen tau hemtahu nô du.

Bè yóm kdaw yó, deng wen kem tau tmolok sekban lem blóng le. Yó kesekban le, mon le sundu Ngà Dwata du kun yóm Jisas, abay se là kóen na a hbaling tau yóm Ngà Dwata.

Yó hol bótóng tulón Jan bè nim sulaten ni, deng tahu baling tau yóm Ngà Dwata, duhen Jisas Krays. Hol tahu Dwata se yóm Jisas, bede hol tahu tau snéen bè yóm knóen te tonok. Yó hol sen-galu Jan bè yó kem tau hemtahu ke hol le sfulung bè Jisas Krays. Tulónen snéen yóm ilô yóm tau ke deng hemtahu, duhen yóm kbong nawahen kem dumuhen tau, ne sotuhen, ke wen gónón gemsalà, là kô henlósen du yóm kmoen du.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-4*) Yóm gna mon Jan
(*1:5–2:29*) Yóm layag deng kól lem gónón kmifu
(*3:1-24*) Kem ngà Dwata ne kun ngà Seitan
(*4:1-6*) Kdilô yóm ktahuhen ne yóm là ktahuhen
(*4:7-21*) Gónón gdilô yóm kesbong nawa
(*5:1-21*) Nefet yóm kehtahu tekuy bè Jisas

Yóm Udél Hlowil Tau, duhen Jisas Krays

1 1 Yó gónóhu smulat ebélê ye ni, abay se tulónu kuy yóm Jisas Krays,
yóm bnoluy le Udél Hlowil Tau. Gu laanen là deng wen benwu he,
deng sana kem yó ne kun. Ne deng na me hol gungol udélen, ne deng
hol kum mata se mton du yóm lówóhen ne deng nogot me snéen. 2 Deng

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

henbaling Dwata tau yóm monu Udél Hlowil Tau yó, deng na me ton se.
Laen kô dù buten ne laen se dù sónen yóm klowilen yóm knóen bè Maen.
Ni se yóm deng tehe baling tau. Ne ni se hol bótóng yóm tulón me kuy.
3 Yóm deng ton me ne yóm deng gungol me béléen, yó se heglalag me bélê
ye anì tilob kesfulung tekuy ebè yóm Mà tekuy bè longit ne ebè Jisas Krays
yóm Ngaen.
4 Ni se gónó me smulat ebélê ye ni anì hol gsengel kehligal tekuy.

Yóm Dwata, hol lómón ke layag

5 Ni sii yóm deng tehe gel gungol me tulón Jisas, yóm Ngà Dwata, ne
ni se yóm bud heglalag me bélê ye: Lómó kmoen kun yóm Dwata, lómón
ke yóm layag, ne laen kô bang bolen kifu bè yóm layag monu yó, bà udì.
6 Duhen yó, ke gel mon ye, "Deng me sfulung Dwata ne kum," okóm ke tolo
ye nô bè gónón kmifu, kéng ye yóm mon ye yó koni, deng tódô dilô bè yóm
nmò ye. 7 Okóm ke deng ye nô lem layag, lómón yóm kun knô lem layag
Dwata, yó he gónón wen kesfulung tekuy. Ne yóm litô tehe namà Jisas, yóm
Ngà Dwata, yó se fen tendo mkó du bélê tekuy yóm ket salà gel nmò tekuy.
8 Ke yó mon ye, "Laen kô bang salau dou," ten-geed ye tmondo knô ye,
là dengen nô bè nawa ye he yóm ktahuhen. 9 Okóm ke gotu benkas ye ebè
Dwata yó kem salà ye, là gbeken du ke là hnifóten kuy, yakà wen yóm
tehe fasaden tekuy. Gotu hnifóten yó kem salà tekuy, ne gotu kóhen bélê
tekuy yóm kdê nmò tekuy là hyuhen. 10 Ke wen mon du, "Là kóe mò salà
se dou," deng henkéngen ne yóm mon Dwata, ne là kóen nô bè nawahen
yóm udélen.

Krays mò blóng tekuy ebè Dwata

2 1 Yó gónóhu smulat ebélê ye ni kem ngà, anì bê ye bud mò salà. Okóm
ke wen bélê ye gemsalà, deng wen ne fen blóng tekuy ebè Dwata, yóm
Mà tekuy, duhen Jisas Krays, yóm hol tedeng kmoen. 2 Hol du se mò lanen
yóm gónó Dwata hmifót du yó kem salà tekuy. Là sónen du yóm salà tekuy
hnifóten, okóm hnifóten snéen yóm kentihen salà tau bè klamangen benwu.
3 Wen gónó ye milô du ke tahu yóm deng ketngón ye ke Dwata, duhen
ke deng nimón ye yó kem kun hlau. 4 Ke wen tau mon du, "Deng tngónu
Dwata se dou," okóm ke là dog nimónen du yóm hlau Dwata, odoyen yóm
monen yó. Là kóen nô bè nawahen yóm ktahuhen. 5 Okóm yóm tau gel
nimónen yóm kun udél Dwata, hol tahu duhen ne yóm kbong nawahen ke
Dwata. 6 Ke mon yóm sotu tau, "Deng me ssotu ne Dwata," yake hol nulit
nmoen sen yóm kun kmò Jisas Krays.

Yóm lomi hlau

7 Kem weu dou dumu sogot nawa, nim hlau sulatu ebélê ye ni, sundu
lomi hlau du. Sana kem hlau labi tenbut tngón ye bè yóm kbut kehtahu ye

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ke Jisas. Deng tehe gel gungol ye nim hlau labi ni, duhen bè yóm kesbong nawa. 8 Bede boluy tô duónen là lomi du nim hlau ni? Yó se gónón lomi bélê ye, abay se deng ton ye ktahuhen lemwót bè yóm kimón Krays du, ne lemwót bè yóm deng kimón ye se kuy minut mkó ne yóm kifu ne deng nbuten se gfan yóm tahu layag.

9 Ke wen tau mon du, “Denge nô lem gónóhen lemayag dou,” okóm ke tolo gel knutó nawahen yóm dumuhen hemtahu, tolo nô lem gónón kmifu he yóm tau yó. 10 Okóm yóm tau ke kenbong nawahen yó kem dumuhen hemtahu, deng nô lem yóm gónóhen lemayag ne. Yó gónón là gel tlokob, abay se wen layag hton du. 11 Okóm ke gel knutóhen nawa kem dumuhen, tolo nô lem gónón kmifu he. Yóm tau ke mógów lem kifu, laen bang tngónen lan loloen, abay se kifu mit du là mton.

12 Yó gónóhu smulat ebélê ye ni, kem ngà, abay se là bud snolò Dwata du bélê ye ne yó kem salà ye lemwót bè yóm deng nmò Krays bélê ye.

13 Ne smulate ebélê ye snéen yu kem mà, abay se deng tngón ye Krays se kuy, yóm sana mowil tenbut bè kbuten.

Ne smulate ebélê ye snéen kuy, yu kem hanà lomi lemnok, abay se deng ye matù ne bè Seitan.

14 Ne yu kem ngà, yó gónóhu smulat ebélê ye, abay se deng tngón ye ne yóm Mà tekuy bè longit.

Ne yu kem mà, yó gónóhu smulat ebélê ye, abay se deng tngón ye se kuy Krays, yóm sana mowil tenbut bè hol kbuten.

Dalang se bè yó kem lomi lemnok, yó gónóhu smulat ebélê ye, abay se tolo ye tey kemgis. Ne alì nô bè nawa ye yóm kun udél Dwata, ne deng ye matù bè Seitan.

15 Hol bê ye abay genmung nawa nim benwu ni, ne yó kem dê gel kenbeyen nawa ton lemen. Abay se ke genmung nawa ye lu, là kóen bong nawa ye du tum Mà ye bè longit. 16 Yó kem dê kenbeyen nawa ton ye lemen, yó kem dê knóyô lówó ye, ne yó kem dê ton mata ye, ne yó kem dê gónó ye hton salù, là kóen lemwót bè yóm Mà ye bè longit yó kem yó. Sal lemwót bè knóyô tau te tonok. 17 Wen sónen nim benwu ni, dalang se yóm kdéen kenbeyen nawa nô lemen. Yóm tau gel mò yóm kun kóyô Dwata, laen kô dù tul sónen yóm kun klowil.

Yóm hmohon ke Krays

18 Ó kem ngà, deng móyónen gesón ne nim benwu ni. Deng eles gungol ye ne yóm ksut yóm hmohon ke Jisas. Balù nim kmoen ni, deng dê ne yóm sut hmohon du. Yó se mò ilô tekuy du yóm móyón kegesón nim benwu ni. 19 Yó kem tau hmohon du yó, deng le tehe gel mung bélê tekuy snéen, okóm là tahu le hemtahu, yó gónó le tmagak tekuy. Ke tahu le hemtahu, là kô deng tnagak le tekuy. Yóm ktagak le tekuy yó, yó se gónón gfan yóm là klolò le du yóm kut lolò. 20 Bong kuy du, deng

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sù Krays bélê ye ne yóm Tulus Dwata. Yó se gónó ye hulung temnef du yóm ktahuhen. 21 Sundu mon dé ke yó gónóhu smulat ebélê ye ke là deng tngón ye du yóm ktahuhen. Okóm yó gónóhu smulat, abay se deng tngón ye, ne deng tngón ye snéen laen kô dù kéng ke tmowok gu bè yóm tahu. 22 Tau du se yóm bong kéngen? Kaem yóm tau henkéngen ke Jisas yóm *Misaya,* yóm deng nélék Dwata mò hkamalen yóm klamangen. Yó se yóm tau hohonen Krays. Deng kenbéen yóm Mà tekuy lewu le yóm Ngaen. 23 Abay se yóm tau ke kenbéen yóm kun Ngà Dwata, kenbéen snéen yóm Maen. Okóm yóm tau ke hentahuhen yóm Ngà Dwata, hentahuhen snéen yóm Maen.

24 Duhen yó, hol henlel ye hemsù du bè nawa ye yóm tulón hyu deng gungol ye lemwót bè kbut yóm kehtahu ye. Ke là lanahen bélê ye yóm tulón yó, tódô senflósen ne yóm kessotu ye bè yóm Ngà Dwata lewu le yóm Maen. 25 Deng wen tehe fasad Krays tekuy, duhen yóm klowil laen dù sónen.

26 Yó gónóhu smulat du ebélê ye nim ni, abay se wen kem tau tendo gel tô smukat kuy. 27 Okóm yó dum kuy, deng sù Krays bélê ye yóm kun Tulus. Anien he ke laen dù tau bud tmolok kuy syan ke senflósen nô bélê ye yóm kun Tulus. Abay se du fen tmolok kuy yóm kdéen, ne laen dù kéng boolen yóm gel toloken kuy, hono tahu. Yó gónóm mon, hol gel nimón ye sen yóm gel toloken kuy yóm Tulus Dwata, ne hol henlós ye yóm kessotu ye bè Krays.

28 Tahu se, kem ngà, hol henlós ye sen yóm kessotu ye bè Krays anì laen dù gónó tekuy likò sok semfulék edini, ne laen dù gónó tekuy myak béléen snéen bè yóm kdaw kesfuléken yó. 29 Lemwót bè yóm ketngón ye du tey tedeng yóm Krays, bud tngón ye snéen ke tedeng kmoen yóm tau, du se yóm tau deng tahu ngà Dwata.

Kem ngà Dwata

3 1 Laen bang gónóhu e hmingón du yóm kun alì kbong nawa tekuy yóm Mà tekuy bè longit, botong tnabahen tekuy kem ngaen ne tahu se yóm deng kngaen tekuy yó. Yó gónó le là sfulung ebélê tekuy yó kem tau là hemtahuhen lem nim benwu ni, abay se là deng tngón le ke Dwata. 2 Ó kem weu dou dumu sogot nawa, deng tekuy baling ngà Dwata ne ni, okóm là deng getnef tekuy du he yóm angat mò kmò tekuy. Okóm deng eles tngón tekuy ne bè yóm kesfulék Krays, gotu tekuy mkél du lemwót bè yóm hol ktatawen bè yóm kton tekuy du. 3 Ke yó tendo nefet nawahen yóm tau yóm angat kkélen ke Krays, béen abay nmò belenen yóm gel nmoen, abay se yóm Krays, laen kô belenen yóm kun kmò.

4 Ke sok mò salà yóm tau, deng nuléhen ne yóm hlau Dwata. Abay se yóm gel mon le salà, yó se yóm nmò gónó le mulé du yóm hlau Dwata. 5 Deng tngón ye ne yóm gónó Krays na a hbaling tau anì wen lanen mkó

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du bè tau yó kem salà le. Okóm kun, laen kô bang salaen. 6 Yó gónóm
mon, ke deng ssotu bè Krays yóm tau, là kô senflósen du mò du yóm
salà. Yóm tau senflósen mò salà, là dengen hemtahu he, là kô tngónen ke
Krays.
7 Bê ye hegsukat bè kem dumu tau, kem ngà. Ke tedeng nmò yóm tau,
yó se yóm tau deng tedeng kmoen, hol mkél bè yóm kun ktedeng kmò
Krays. 8 Okóm yóm tau senflósen mò salà, du se kun tau Seitan, yakà
Seitan du yóm hol mò salà lemwót bè kbuten. Yó se gónón tehe hbaling
tau yóm Ngà Dwata nan e nmò sónen yóm nmò Seitan. 9 Yóm tau ke deng
baling ngà Dwata, là senflósen du mò salà, yakà dengen mkél bè yóm
kun kmò Dwata. Là kô gbeken du ke senflósen mò salà, abay se Dwata
yóm deng Maen. 10 Ni se hol gónó le stólóng yó kem ngà Dwata bè yó
kem ngà Seitan: Yóm tau ke là nmoen du yóm tedeng ne ke là kenbong
nawahen kem dumuhen, sundu ngà Dwata du yóm tau yó.

Yóm kesbong nawa

11 Deng hónô gungol ye lemwót bè kbut kehtahu ye, yóm monen,
Hol tekuy sbong nawa. 12 Bê ye dnalang yóm tehe nmò Kain yóm kun
tau Seitan, bnonoken twolihen Abél. Moen de ke bnonoken? Abay se
là tedengen yóm gel nmoen, fen tedeng kun nmò yóm twolihen. 13 Yó
gónóm mon, kem dumuhu setwoli, bê ye hentaw ke knutó nawa le yu yó
kem tau là hemtahuhen.
14 Deng tngón tekuy se yóm deng kegewà tekuy gu lem hatay, ne yóm
deng kili tekuy ebè yóm klowil laen dù sónen. Yó gónó ye temngón du,
abay se bong nawa ye yó kem dumu ye. Okóm yóm tau ke là kenbong
nawahen kem dumun, yó se yóm tau tolo golu elem hatay. 15 Yóm tau
ke tendo mutó nawahen kem dumuhen, lómón ke deng monok. Ne tódô
tngón ye là kô gutahen du klowil laen dù sónen yóm tau monok. 16 Ni se
gónó ye temngón du yóm tahu kbong nawa: Ngem yóm botong kun nawa
Krays bè yóm tehe khamaen klowilen bélê tekuy. Yó gónóm mon, bè
yóm gel któbóng ye yó kem dumu ye, hyu snéen ke glef ye matay bélê le.
17 Ke wen tau bong kun kendengen, ne ke tonen yóm dumun setwoli wen
gónón élél, okóm ke là kô dog tnóbóngen du, là bong nawahen ke Dwata.
18 Ó kem ngà, béen olo són bè sumóng ye yóm kbong nawa ye kem
dumu ye. Yake hol hegfan ye bè kmò ye yóm tahu kbong nawa ye kul.

Yóm nmò là myaki du bè Dwata

19 Bè yóm kbong nawa tekuy kem dumu tau gónó tekuy hol temngón
du yóm deng klolò tekuy yóm ktahuhen. Bud bè yó snéen gónó tekuy là
myak bè solu Dwata. 20 Baluen he ke tolo sidek kegnóm tekuy du bè yó
kem tehe salà tekuy, tódô tngón tekuy yóm tey kehyuhen yóm Dwata, ne
gotu tngónen se kun yóm kdéen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Duhen yó, kem weu do dumu sogot nawa, ke deng mkó yóm ksidek
kegnóm tekuy du yó, là bud tekuy myak ne bè Dwata. 22 Balù kihu hni
tekuy béléen, tódô blayen tekuy, abay se gel nimón tekuy yó kem kun
hlau, ne gel nmò tekuy yóm gónón hyu nawan bélê tekuy. 23 Ni sii yóm
hlauhen: Hol hentahu tekuy boluy yóm Ngaen, duhen Jisas Krays, ne
hol tekuy sbong nawa, lómón se yóm deng hlolò Krays tekuy. 24 Yóm tau
ke nimónen yó kem hlau Dwata yó, deng le ssotu Dwata ne, ne tódô nô
béléen se Dwata. Ne lemwót bè yóm kun Tulus deng hnóen bélê tekuy,
tódô tngón tekuy se yóm deng kessotu tekuy bè Dwata.

Yóm Tulus Dwata ne yóm Tulus Seitan

4 1 Ó kem weu do dumu sogot nawa, bê ye kendel tódô hentahu ke
wen tau mon du nô béléen kun yóm Tulus Dwata. Ke yó se gel mon
le, na ye na hol nilô bè ktolok le ke tahu lemwót bè Tulus Dwata duhen
ke là. Yakà dengen tey dê tau tódô lembù tmugod ke Dwata nim kmoen
ni. 2 Yó mò ilô ye du ke tahu Tulus Dwata yóm fen malak du yóm tau: Ke
hentahuhen yóm deng tehe kehbalingen tau Jisas Krays, du se yóm tau
deng nô béléen yóm Tulus Dwata. 3 Okóm ke là hentahuhen du, sundu
Tulus Dwata du yóm malak du yóm tau yó, kaem tulus lemwót bè Seitan,
yóm hohon Krays. Deng eles tehe gel gungol ye se yóm angat ksuten.
Duhen ni sem deng sut ni kmoen ni.

4 Okóm yó dum kuy, kem ngà, Dwata se hol mfun kuy, ne deng ye
matù bè yó kem tau gel tmolok sekban yó, abay se deng nô bélê ye yóm
Tulus Dwata, ne tey bong mfasang senta yóm tulus nô bè yó kem tau là
hemtahuhen. 5 Yó kem tau lembù tmugod ke Dwata yó, tódô lemwót lem
nim benwu ni yóm kul gel tolok. Ne móyô le hmungol kul yó kem tau
là hemtahuhen, abay se gfi le bélê le. 6 Okóm tekuy, deng nfunen tekuy
Dwata. Sok fes tau temngón ke Dwata, gel hnungol le yóm ktolok tekuy.
Okóm yóm tau là tngónen ke Dwata, là kóen móyô hmungol du yóm
tolok tekuy. Bè ni se gónó tekuy dmilô du ke lemwót bè Tulus Dwata yóm
ktolok le, duhen ke lemwót bè yóm tulus kéng.

Tey kbong nawahen tau yóm Dwata

7 Hol tekuy gel sbong nawa, kem weu do dumu sogot nawa, yakà bè
Dwata du gónón lemwót yóm kesbong nawa. Yóm tau kenbongen nawa yó
kem dumuhen, yó se yóm tau deng baling ngà Dwata, ne deng tngónen
Dwata. 8 Yóm tau laen dù nawahen ebè kem dumuhen, là kô tngónen ke
Dwata. Kaem yóm Dwata kun, bong nawahen yó kem tau.

9 Yó se gónón gfan yóm kbong nawa Dwata tekuy yó bè yóm tehe
khógówen elem benwu yóm Ngaen tek sotu, anì mlan béléen yóm kwen
klowil tekuy laen dù sónen. 10 Nim kbong nawa monu ni koni, sundu yóm
kbong nawa tekuy ke Dwata, okóm tódô kun kbong nawa tekuy Dwata,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hlanen bè yóm tehe khógówen yóm Ngaen mò lanen hmifót du yó kem salà tekuy.
11 Ke lómón ni se yóm kbong nawa Dwata tekuy, kem weu do dumu
sogot nawa, yake hol tekuy sbong nawa sen.
12 Laen kô dù tau deng mton ke Dwata. Okóm ke hol tekuy sbong nawa,
yó se gónó tekuy ssotu bè Dwata. Ne yóm kessotu tekuy bè Dwata yó, yó
se gónón baling gulit yóm kesbong tekuy nawa. 13 Deng hol tngón tekuy
se yóm deng kessotu tekuy bè Dwata, abay se deng suen bélê tekuy yóm
kun Tulus.
14 Deng hol ton me se kum yóm deng khógów yóm Mà tekuy bè longit
yóm kun Ngà mò lemwà tekuy gu lem hatay, ne ni se yóm gel tulón me.
15 Ke wen tau mon du hol Ngà Dwata yóm Jisas Krays, deng le ssotu
Dwata ne yóm tau yó, ne hlós nô béléen Dwata.
16 Deng tngón tekuy ne yóm tey kbong nawa Dwata tekuy, ne yó se
gel genléd nawa tekuy. Tey bong nawahen tau yóm Dwata. Yóm tau ke
kenbong nawahen yó kem dumuhen, deng le ssotu Dwata ne yóm tau yó,
ne hlós nô béléen Dwata. 17 Lemwót bè yóm deng kessotu tekuy bè Dwata
yó, là kô tekuy na a likò béléen bè yóm kdaw kkukumen tekuy. Yó se
gónó tekuy là likò, abay se deng tekuy gbót ne bè yóm kun kmò Krays bè
nim igò tekuy mowil te tonok ni.
18 Laen dù bud knikò tekuy ne lemwót bè yóm kbong nawahen tekuy
Dwata. Yóm nawahen tekuy yó, tódô ket du, ne gbeken mkó du bélê
tekuy yóm klikò tekuy. Okóm yóm tau gel likò, là deng hentahuhen du
he kun yóm kbong nawa Dwata du. Yó gónón likò, abay se nangaten yóm
ktafak Dwata du. 19 Deng gegna ne yóm kbong nawa Dwata tekuy, yó se
lewót yóm gónó tekuy kembong du nawa. 20 Ke yó mon yóm sotu tau, ke
monen, “Bong nawahu ke Dwata dou,” okóm ke tolo knutó nawahen yóm
dumuhen hemtahu, odoyen yóm monen yó. Ke là bong nawahen du yóm
dumuhen hemtahu yóm hol hyu ton matahen, sélét mom tô kenbongen
nawa Dwata ne, yóm là ton matahen du. 21 Ni sii yóm hlau lemwót bè
Krays, monen, “Ke bong nawahen ke Dwata yóm tau, hol kenbongen
nawa dumun tau snéen.”

Yóm katù bè yó kem sidek lem benwu ni

5 1 Yóm tau ke hentahuhen Jisas yóm *Misaya,* yóm deng nélék Dwata,
du se yóm tau deng baling ngà Dwata. Yóm tau ke bong nawahen
ke Dwata, yóm Mà tekuy, kenbongen nawa snéen yó kem dumu tau deng
baling ngà Dwata. 2 Ke bong nawa tekuy ke Dwata ne ke gel nimón tekuy
yó kem hlauhen, yó se gónón dilô yóm kbong nawa tekuy yó kem tau
deng baling ngaen. 3 Yó gónón gdilô yóm kbong nawa tekuy ke Dwata ke
hol nimón tekuy yóm kun hlau. Yó kem hlauhen yó, là katen mgel, 4 abay
se ke deng tekuy baling ngà Dwata, gbek tekuy matù bè yó kem sidek

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lem nim benwu ni. Yó gónó tekuy matù lan tekuy deng hemtahu. 5 Tau
du se gembek matù bè yó kem sidek lem nim benwu ni? Tek són yóm tau
hemtahu du yóm kngà Dwata ke Jisas.

Kegtanud Dwata ke Jisas Krays

6 Bè yóm tehe ksut Jisas Krays lem nim benwu ni, wen gónó tekuy
dmilô du ke du yóm hol Ngà Dwata, duhen bè yóm tehe kehbabtaysen,
ne bè yóm tehe kgamà litóen bè yóm katayen. Là olon du bè yóm
kehbabtaysen yó, okóm yóm kgamà litóen snéen. Yó hol gemtanud du
yóm ktahuhen nim monu ni koni, duhen yóm Tulus Dwata. Yóm Tulus
Dwata, sok wen monen, deng duhen yó. 7 Wen tlu gónó tekuy dmilô
du ke du yóm hol Ngà Dwata: 8 Duhen, yóm kegtanuden du yóm Tulus
Dwata, ne yóm kehbabtaysen, ne yóm kgamà litóen bè katayen. Nim tlu
ilóen ni, sal tek sotu tendok le, duhen yóm kngà Dwata ke Jisas. 9 Ke
gel hentahu tekuy yó kem deng gtanud yó kem dumu tau, sélét mom tô
là hentahu tekuy du ne yóm kun deng gtanud Dwata. Du se gemtanud
du yóm hol kngaen ke Jisas. 10 Yóm tau ke deng hentahuhen yóm Ngà
Dwata, deng nô lem hendemen ne yóm ktanud Dwata yó koni. Okóm yóm
tau là hentahuhen du, deng henkéngen Dwata yóm tau yó, abay se là
hentahuhen du yóm deng tulón Dwata gbak ebè yóm Ngaen.
11 Ni sii yóm deng mon Dwata: Wen klowil laen dù sónen deng blayen
tekuy hlanen bè yóm Ngaen. 12 Yóm tau ke deng henmóyóen yóm
Ngà Dwata, deng gutahen ne yóm klowil laen dù sónen. Okóm ke là
henmóyóen du, là kô gutahen du yóm klowil yó.

Yóm klowil laen dù sónen

13 Yu kem tau deng hemtahu bè kun Ngà Dwata, yó gónóhu smulat
ebélê ye ni anì hol tngón ye yóm deng eles kwen yóm kuy klowil laen dù
sónen. 14 Ne tey kegléd nawa te du yóm gel kni tekuy bè Dwata, abay se
tendo hnungolen yóm kni te ke segtón ebè yóm kun kóyô bélê tekuy. 15 Ke
tngón tekuy yóm eles gel kehungolen du balù kihu hni tekuy, bud tngón
tekuy snéen yóm kguta tekuy du yóm hni tekuy yó.
16 Ke ton ye yóm sotu dumu ye hemtahu deng btang elem salà, okóm
ke sundu elem hatay laen dù sónen nefeten yóm salaen yó, hol utóm ye
bè Dwata, ne blayen du yóm klowil laen dù sónen, syan ke là mefeten
elem hatay laen dù sónen yóm salà nmoen yó. Okóm wen se yóm salà hol
nefeten elem hatay laen dù sónen. Là monu du mò kuy hni ye bè Dwata
yóm tau yó. 17 Tódô kentihen nmò sidek, hono salà. Okóm wen se yóm
salà là mefeten elem hatay laen dù sónen.
18 Deng tngón tekuy se ke deng baling ngà Dwata yóm tau, là kô
senflósen du mò salà, abay se yóm Ngà Dwata fen tendo kemlung du, ne
laen dù bud gmò Seitan béléen. 19 Deng tngón tekuy ne yóm kfun Dwata

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tekuy. Yó kem dumu tau nô lem benwu, hono kem kun tau nogot Seitan.
20 Ne deng tngón tekuy se yóm tehe kógówen edini yóm Ngà Dwata mò
na a hetngón du tekuy yóm hol tahu Dwata. Deng tekuy ssotu ne bè yóm
hol tahu Dwata lemwót bè yóm deng kessotu tekuy bè yóm Ngaen Jisas
Krays. Du se yóm hol tahu Dwata, ne du se gónón lemwót yóm klowil
laen dù sónen.
21 Yó ne kóó, kem ngà. Hol ye hlayuk bè yó kem dwata kéng.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm Gewu Sulat

Jan

Mò gna senfala

Bud Jan se smulat du nim sulat ni. Yóm libun ne yó kem ngaen gónón e hemwit du nim sulaten ni, hlingónen bè yó kem tau hemtahu bè yóm sotu benwu ne yóm simbahan gónó le gel mung.

Yó gónó Jan bud smulat ebélê le mò gónón hetgama kul bè yó kem tau tmolok sekban. Sotuhen, bud gendufen lu snéen bè yóm kesbong le nawa.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1-3*) Yóm gna mon Jan
(*4-6*) Kegdufen kul bè yóm kesbong le nawa
(*7-11*) Hetgamahen kul yó kem tau tmolok sekban
(*12-13*) Hol són udélen bè nim sulat ni

---

1 Ou se yóm tuha logi gónóhen lemwót nim sulat ni.

Smulate ebè yóm sotu libun deng nélék Dwata, dalang se ebè yó kem ngaen. Tey kbong nawahu kuy yóm kdê ye. Là sónen du ou yóm wen nawahen ebélê ye, okóm kdê yó kem tau deng temngón du yóm hol ktahuhen lemwót bè Dwata. **2** Yó gónó tekuy sbong nawa, abay se deng nô bè nawa tekuy yóm tahu tolok, ne là kô wen tul keskóhen bélê tekuy.

3 Yó hem Dwata, yóm Mà tekuy ne Jisas Krays yóm Ngaen, hol tendo gel tmóbóng ne kmodu ne tendo henek nawa tekuy. Ni se uléken yóm gel klolò tekuy du yóm ktahuhen ne yóm gel kesbong tekuy nawa.

Yó uléken yóm klolò tekuy yóm ktahuhen, duhen yóm kesbong tekuy nawa

4 Tey kligalu bè yóm kungolu du deng wen bè yó kem ngaem deng gel mimón du yóm ktahuhen. Ni se deng hloloen tekuy yóm Mà tekuy.

5 Duhen yó, Lenibun, yó nóyô nawahu bélê ye ke hol tekuy sbong nawa. Sundu hlau lomi du nim hlolou kuy ni, okóm sana kem hlau labi deng

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hónô gungol tekuy lemwót bè kbut yóm kehtahu tekuy. 6 Ke sbong tekuy
nawa, gotu nimón tekuy sen yó kem kun hlau Dwata. Nim hlauhen tekuy
ni, deng tenbut gungol tekuy lemwót bè kbut yóm kehtahu tekuy, duhen
yóm hol kesbong tekuy nawa.
7 Deng tey dê ne yóm tmolok sekban deng sekla bè klamangen benwu.
Yó kesekban le, gel henkéng le yóm tehe kehbalingen tau Jisas Krays.
Yóm tau tmolok yó, olon tmundug kuy, du se yóm hohon Jisas. 8 Yó
gónóm mon, hol ten-gama ye anì là lanahen bélê ye yó kem deng gel
tolok me kuy. Kóyóu ke hol guta ye yóm ofol fan Dwata kuy. 9 Ke wen tau
là gmulit du yóm kun tolok Krays, ne deng mom wen gel tnuen du, là
kóen nô béléen Dwata yóm tau yó. Okóm ke tendo nuliten yóm kun tolok
Krays, deng nô béléen ne yóm Mà tekuy lewu le yóm Ngaen.
10 Duhen yó, ke wen tau sut bélê ye, okóm là nuliten du yóm kun tolok
Krays, bê ye hotun bè gónô ye, ne bê ye abay hnódó. 11 Abay se ke hnódó
ye lu, deng ye gbót ne bè yó kem sidek gel nmò le.

Hol són udél Jan lem sulaten

12 Tolo tey wen he duen yóm tô tulónu kuy, okóm là móyóe hemnô du
lem sulat. Kóyóu ke géhél wen lan tekuy bud ston anì tódô tekuy stulón,
ne anì hol gsengel yóm kligal tekuy.
13 Yó ne kóó. Tey gel kólóm le kuy yó kem ngà yóm twolihem bè ni,
yóm tehe nélék Dwata.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Getlu Sulat

Jan

Mò gna senfala

Jan se bud smulat du nim sulat ni. Hwiten ebè yóm sotu tau boluyen Gayus, yóm hol dumuhen sogot nawa. Du se sotu tau malak bè yóm sotu simbahan. Ne tey kdóyón Jan du lemwót bè yóm kehyu yóm gel nmoen.

Tódô tonem bè nim sulat ni yóm kwen tey kwalis Jan lem blóng yó kem kdéen tau hemtahu. Yó se gónón mólów yóm sotu tau sidek kalaken yó kem dumuhen hemtahu boluyen Jutrifis.

Heted Jan ke Dimitriyus nim sulat hwiten ebè Gayus ni.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1*)Yóm gna mon Jan
(*2-8*) Kdóyón Jan ke Gayus
(*9-10*) Kbólówen yóm nmò Jutrifis
(*11-12*) Kdóyónen ke Dimitriyus
(*13-15*) Hol són udélen bè nim sulat ni

---

1 Ou se yóm sotu tuha logi gónóhen lemwót nim sulat ni.
Smulate ebéléem, Wè Gayus, yóm dou kenbong nawa.
2 Ó Wè, gele mni bè Dwata béléem anì tendo hyu kógów klowilem,
ne anì kemgis lem lówóhem, lómón yóm kekgis yóm kehtahuhem. 3 Tey
kligalu bè yóm kegdek le dini yó kem dumu te hemtahu. Tulón le do
yóm tey ketenebem bè yóm tahu tolok, ne segtón bè ktahuhen yóm gel
nmoem. 4 Laen selen yóm gel kligalu sok gel gungolu yó kem ngau alì
tilob klolò le yóm ktahuhen.

Yóm kdóyón Jan yóm nmò Gayus

5 Ó Wè, do dumu sogot nawa, tey gel ktenebem tmóbóng yó kem
dumuhem hemtahu, baluen ke tau milo. 6 Bè yóm kkól le dini, tey ktulón
le du bè simbahan yóm alì kbong nawahem kul. Béem tenflok yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

któbóngem kul bè yóm kógów le. Hol nmoem yóm tóbóng gónón hligal Dwata. 7Abay se bè yóm kógów le yó, nwit le yóm kun tulón Krays, ne là kô le na a hetdof bè yó kem tau là hemtahuhen. 8Yó se gónón hyu ke tekuy kem tau hemtahu fen temdof kul anì wen kut du bè yóm kwit le yóm tahu tolok.

Jutrifis ne Dimitriyus

9Deng wen sulat ukol hwitu edyó ebè yó kem tau hemtahu bè yó, okóm là kenmón Jutrifis du yóm sulatu yó. Yó hol kóyóen ke són du mò tô gónó le galak yó kem tau bè yó. 10Yó gónóm mon, sok wen lanu mógów edyó bélê ye, gotu benkasu lem blóng ye he yó kem gel nmoen, ne yóm alì sidek kbaken ebélê me, ne yóm kéng gel tulónen. Sotuhen, là dog gel hnódóhen kul yó kem dumu tau hemtahu lemwót bè benwu mayuk, lelen hemseng yó kem dumu tau hemtahu bè yó anì là hnódó le se kul. Ke hnódó le yó kem tau milo, là kô bud hfuseken kul bè simbahan.

11Ó Wè Gayus, béem dnalang kóm yóm nmò sidek. Yó dé dnalangem yóm hyu. Yóm tau gel hyu nmoen, yó se yóm tau deng nfun Dwata. Yóm tau gel sidek nmoen, là kô tngónen du Dwata. 12Tódô kdéen tau se gotu dmóyón ke Dimitriyus. Tódô gdilô bè yóm nmoen yóm tahu tolok gel loloen. Balù kum, sana gel kdóyón me du snéen, ne tódô tngónem se, tahu yóm gel mon me.

Hol són udél Jan bè nim sulat ni

13Tey wen he duen yóm tô nóyô tulónu kóm, okóm là móyóe hemnô du lem sulat. 14Kóyóu ke géhél wen lan te bud ston anì tódô te stulón.

15Yó ne kóó, Dwata he hol tendo henek nawam.

Yó kem kóm wè bè ni, gotu nólóm le u. Hol tulónem do bè yó kem kut wè bè yó yóm gel kólóm me kul.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sulat

Jud

Mò gna senfala

Nim Jud tehe smulat du nim sulat ni, twoli Jisas bè yéen. Hol le setwoli Jim, yóm tau gónó le galak yó kem tau hemtahu bè Jirusalim, yóm fen smulat du yóm bok Jim.

Là kóen mtukul tau hemtahu gónó Jud e hemwit du nim sulat ni, tódô sulaten ebè yóm kdê le. Yó hol tulónen kul, duhen yóm eles hol ketgama le yó kem tau tmolok sekban. Bè yóm gel ksut yó kem tau yó, gel mon le tau le hemtahu kun, okóm yó gónó le dmilô kul bè yó kem sidek gel nmò le. Gel le hegmón, hulung le mebel filak hlan le bè yóm ktolok le, ne són mò samuk nô bè nawa le. Ne ke wen bè yó kem tau hemtahu gmung bélê le, gotu le gbót mò sidek se kul.

Tey ketgel Jud nawa yó kem tau hemtahu deng btang anì bud le semfulék bè yóm tahu tolok deng tehe lolò le.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1-2*) Gna mon Jud
(*3-16*) Yóm angat ktafak Dwata yó kem tau tmolok sekban
(*17-23*) Ketgel Jud kul anì là mili nawa le bè kehtahu le
(*24-25*) Kdóyón Jud ke Dwata

---

1 Ou se Jud gónón lemwót nim sulat ni. Ou se yóm sotu tau mò tóbóng lówó Jisas Krays, ne ou se yóm twoli Jim.

Smulate ebélê ye yu kem tau deng tehe tnaba Dwata. Tey kbong nawahen kuy Dwata, yóm Mà tekuy bè longit, ne tey gel kofinen kuy Jisas Krays.

2 Yó hem Dwata tendo kmodu kuy ne tendo henek nawa ye ne tendo kembong kuy nawa.

Yó kem tau tmolok sekban

3 Ó kem weu do dumu sogot nawa, deng tey kehedemu du ne yóm tô ksulatu ebélê ye gbak bè yóm deng kegewà tekuy gu lem hatay. Okóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

là. Tódô gnómu yóm bong muhen bélê ye ke géhél gendufu yu hol mfi
du yóm tahu tolok deng tehe blay Dwata bè yó kem tauhen, yóm tolok là
hyu temles du. 4Yó gónóhu mon du nim ni, abay se deng wen ne kem tau
hegbool lem blóng tekuy, kem tau laen dù klikò le ke Dwata, ne là dengen
gdilô bélê ye yóm kesekban le. Deng tô tenles le yóm tahu tolok gbak ebè
yóm któbóng Dwata tau. Yó tolok le, là sideken kun ke mò tekuy samuk,
abay se gbek Dwata hmifót du. Ne sotuhen, kenbê le Jisas Krays ke du
yóm gónó tekuy mogot. Deng tehe eles hsulat Dwata ekni yóm ktafaken
kul.

5Deng gotu tngón ye nim tulónu kuy ni, olohu bud hegtulón du bè
nawa ye dé. Tehe yu ekni, deng lenwà yóm gónó tekuy mogot yó kem
tau Israél lem tdok yó kem tau Idyip. Timbow legen bè yó, gotu genlà
Dwata yó kem tau laen dù kehtahu le béléen. 6Ne sotuhen, yó kem tehe
gel hógów Dwata gel nô bè longit ekni, mom hnuda le yóm deng sigang
Dwata ta le, ne tódô tnagak le yóm hol gónó le nô. Yó kmò Dwata kul,
tódô hnengked nféten lu yóm kdina là gekas du ditu bè yóm benwu alì
kmifu laan tonok. Hatan tnafaken lu ke deng hto yóm kdaw kkukumen
kul. 7Ne hentulón ye nawa yó kem tau tehe menwu bè yó kem syudad
Sodom ne Gomora ne yó kem benwu hmilol kul. Tódô nmò le yóm tehe
kul nmò yó kem hógów Dwata monu yó koni bè yóm kmò le samuk. Là
són du bè kem libun gónó le mò du, balù bè kem kul dumu logi snéen
sana kmò le du. Yó kmò Dwata kul, gotu tnafaken lu bè yóm ofi laen kô
dù sónen. Ni se yóm eles hetngónen bélê tekuy anì là nmò tekuy du yóm
sidek.

8Senged snéen yó kem tau tmolok sekban ni. Yó gel mon le wen gel
kna le kun, ne lemwót bè yóm gel kna le yó, tódô henlel le ne mò samuk.
Bà udì ke wen kimón le ke Dwata. Ne yó kem hógów Dwata alì mfasang
gel nô bè longit, sana tey kehnê le kul. 9Balù ke Maykél ekni, yóm hol
geta bè kdê yó kem hógów Dwata nô bè longit, là kô nmoen du kun yóm
hemnê. Bè yóm tehe katay Musis ekni, tey kesegled le lówóhen lewu le
Maykél Seitan. Okóm ke Maykél kun, là kóen mò udél hemnê ebè Seitan
bè yóm ktifuen du, olon mon du, “Dwata he fen mólów kóm.” 10Okóm
kul yó kem tau sekban ktolok le yó, balù yóm là deng tngón le du, senged
alì kehnê le du. Lómón tô le ógóf, ket ksuten bè nawa le yóm knóyô lówó
le, ket kmò le du. Duhen yó se angat mit kul lem hatay laen sónen. 11Tey
angat gfà le yó kem tmolok sekban abay se lolò le yóm tehe kun kmò
sidek Kain ekni, hnatayen Abél yóm twolihen, ne yóm tehe kun nmò
Balaam, móyô mò du yóm sidek anì wen filak gutahen. Ne sotuhen, mkél
le bè yóm tehe katù Kura ke Musis ekni. Tódô genlà Dwata lu.

12Bè yóm gel kestifun ye mken yu kem tau hemtahu, tey là hyuhen
yóm tódô kesegbót le mken bélê ye yó kem tau tmolok sekban yó. Laen
dù yak le mò du lem blóng ye yóm ungel le. Són hendem le kul knô. Mkél

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

le bè yóm lobun mung bè lenos, balù setlek él ke hetsiken, ne mkél le bè koyu mungu, balù udì ke wen bungu le igoen sem deng gel kól bè yóm bulón le gel mungu. Yó duónen, deng gotu kdut yóm dolil le, ne deng
le gotu mlef. 13 Ne bud le mkél bè lewók mohin ke lemnos. Sal gel wen bulok gedway ebè kililen. Hol lómón se yó ne kmò yó kem tau yó, sal gel gfan yóm ksidek gel nmò le, yóm gónó le hemyak knô le. Mkél le snéen bè yó kem blotik tabag, laen mdengen lan lolò le. Deng eles wen yóm tey benwu kmifu deng hentifes Dwata bélê le, ne laen kô dù sónen yóm knô le du.

14 Tehe yu ekni, wen sotu tugod Dwata boluyen Inuk. Nim Inuk ni, hanà tek nem lugod he kewóten bè Adam. Wen tehe htugod Dwata du ekni gbak ebè yó kem tau sekban ktolok le yó, yó monen,

"Ngem kól yóm gónó tekuy mogot ne mung du yó kem hilu libu hógówen gu bè longit. 15 Angat gotu knukumen kdéen tau, ne tnafaken yó kem tau laen dù klikò le ke Dwata lemwót bè yóm sidek nmò le ne yóm sidek kbak le ebéléen."

16 Yó kem tau tmolok sekban yó koni, sónmò le semlón, sónmò le dmuón kem dumu tau. Kihu knóyô lówó le, tódô nmò le. Gel le hton salù. Ne ke wen knóyô le, tey le hulung mudél anì guta le.

Kehlau Jud kul anì hol le temgama

17 Okóm kem dumuhu swè, bê ye abay klifót yóm deng tehe gungol ye lemwót bè yó kem tanay tau tehe gel hógów yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays. 18 Yó tehe gel tulón le kuy, mon le, "Ke móyón hto yóm hol són kdaw, tódô sut se yó kem tau alì hmowon kuy, kem tau són lolò le yóm sidek knóyô lówó le." 19 Yó kem tau mon le yó, lu se gónón lemwót kesgólól nawa yó kem tau hemtahu. Tódô nmung le yóm kul knóyô lówó. Là kóen nô bélê le yóm kun Tulus Dwata.

20 Okóm yó dum kuy, kem dou dumu swè, hol sentóbóng ye mò du yóm gónón mbegel kehtahu ye bè Dwata. Ke gel ye mni bè Dwata, hol ye halak bè kun kfasang yóm Tulusen. 21 Tódô henlel ye mimón ke Dwata anì hol ye menek bè yóm kbong nawahen kuy igò ye mangat du yóm klowil laen dù sónen guta tekuy mlan bè yóm tey kkoduhen tekuy yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays. 22 Ne yó kem dumu tekuy hanà megewu nawa le bè kehtahu le, hol knodu ye lu. 23 Ne yó kem dumu tau móyón gmung bè salà, géhél kendel skot ye lu dé, abay se hol lómón ke nô le lem ofi. Wen se kem dumu tau deng gebeng lem sidek. Hol knodu ye lu snéen, okóm hol ye temgama anì là gbót ye. Hol knutó nawa ye yó dum sidek gel nmò le.

Kdóyón Jud ke Dwata

24 Yó ne kóó. Hol dóyón tekuy dé Dwata. Tek són du yóm gembek tmóbóng tekuy anì là bud tekuy btang. Tek són du gembek mkó du bélê

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tekuy yó kem salà tekuy anì laen dù sidek tonen bélê tekuy bè yóm
kdaw kwiten tekuy bè soluhen. Ngem he tey kligal tekuy bè yóm angat
knô tekuy béléen yó. 25 Yó gónóm mon, bê tekuy nmò sónen yóm tendo
kdóyón tekuy ke Dwata. Sónen du se tahu Dwata. Deng hewaen tekuy
gu lem hatay hlanen bè yóm gónó tekuy mogot Jisas Krays. Du se yóm
hol dandónen geta, yóm kmamal yóm klamangen. Tek són du yóm hol
mfasang bè kdéen, ne yóm alì wen kwalisen. Sana kem gnô kun ne
ni kem ni hnikót là deng dlimunen du he yóm benwu, ne laen kô tul
konolen efet nim kmoen ni, ne laen kô tul sónen snéen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm Deng Hegfan

Jisas Krays Bè Jan

Mò gna senfala

Nim sulat ni, bud kun snulat Jan, yóm sotu bè yó kem gel hógów Jisas. Bè yóm ksulaten du nô bè yóm sotu hungul te mohin boluyen Patmus. Yó gónó le htólóng du bè yó mò henged gónó le bmanggù du, abay se kenbê le yóm gel toloken. Móyónen matay ne bè yóm ksulaten ni.

Bè yóm kdaw yó, wen udin lemwót bè yóm tau hol geta bè Rom. Yó udinen, sok fes tau hemtahu bè Jisas Krays, gotu hensidek lu. Wen se mowil bélê le, okóm tey dê matay. Yó gónó Jan smulat ebè yó kem tau hemtahu mò gónón gemduf kul anì là tebel le du yóm kehtahu le balù nô yóm keglayam le.

Tulónen kul yóm deng hegfan Jisas Krays béléen, ne hono hningón yóm kmò kmoen du yóm angat kesfuléken dalang se bè yóm hol són benwu. Yó hegfanen bè Jan, duhen yóm tey kegeta yóm gónó tekuy mogot ne yóm tey kfasangen. Hegfanen snéen yóm angat kegbaen yóm klamangen benwu, ne yóm keglaen ke Seitan dalang se yó kem gel dóken. Ne bud hegfanen snéen yóm lomi longit ne yóm lomi benwu nmò Dwata, yóm benwu knamal Jisas Krays, yóm gónó tekuy mogot.

Bè yó kem dê tulón Jan ni, yó boluyen ke Jisas Ngà Ubiha, abay se bè yóm tehe katay Jisas du se henged ubiha dsù Dwata mò mkó salà kdéen tau.

Mò gónóm hménég lebangen

(*1:1-8*) Yóm gna tulón Jan
(*1:9–3:22*) Yóm tanay hegfan Jisas bè Jan, ne yóm ksulat Jan ebè yó kem hitu simbahan
(*4:1–8:1*) Yóm sulat lenulun hitu dketen
(*8:2–11:19*) Yóm hitu féw
(*12:1–13:18*) Yóm swaga hulô ne yó kem lewu ógóf lóbô
(*14:1–15:8*) Kem dumu hegfan Jisas bè Jan
(*16:1-21*) Yó kem hitu tukung hnok lebut Dwata
(*17:1–20:10*) Yóm kegbà Dwata yóm benwu Babilun, ne yóm keglaen ke Seitan ne yó kem nogoten
(*20:11-15*) Yóm kkukum Dwata yóm kdéen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

(*21:1–22:5*) Yóm lomi longit, ne yóm lomi tonok, ne yóm lomi Jirusalim
(*22:6-21*) Hol són tulón Jan

---

1 1 Nim bok ni, gotu nô lemen yó kem angat sut talak tonok deng eles
hegfan Jisas Krays. Deng gna hegfan Dwata béléen anì tles bud
hegfanen bè yó kem tau tóbóng lówóhen. Ne duhen yó, gotu hegfan Krays
bè Jan, yóm sotu tóbóng lówóhen, hlanen bè yóm sotu hógówen gu bè
longit. 2 Ne lemwót ke Jan, du bud tles tmulón du yóm deng tonen. Ni sii
yóm snulaten gbak ebè yóm tehe tulón Dwata ke Jisas, ne yóm ktahuhen
deng hegfan Jisas Krays béléen.
3 Hligal kun yóm tau fen semfala du nim bok ni. Ne hligal le se kul yó
kem tau fen hmungol du ne mimón du yóm eles tulónen ni. Là buden
legen ne ksuten ni kem kdê tulónen ni.

Ksulat Jan bè yó kem hitu simbahan

4 Ou se Jan gónón lemwót nim sulat ni. Hwitu ebè yó kem tau hemtahu
bè yó kem hitu simbahan bè prubinsya Asya. Yó hem Dwata ne yóm
Tulusen ne Jisas Krays hol tendo tmóbóng kuy, ne tendo henek nawa ye.
Ni se yóm sana Dwata tenbut bè kbuten efet nim kmoen ni, ne du se yóm
móyón bud sut ni. Yóm Tulus Dwata, wen hitu kay kfasangen ne eles
tendo nô bè solu Dwata, bè yóm gónón myón kmamal. 5 Ne yóm Jisas
Krays, tey gsalig yóm gel tulónen. Du se yóm hol geta bè yó kem deng
hlowil Dwata gu lem hatay. Bud du se kmamal yóm kentihen tau hol geta
mogot benwu talak tonok.
Tey kbong nawahen tekuy, gloken hamà yóm kun litô bélê tekuy mò
lanen lemwà tekuy gu lem salà 6 ne deng henbalingen tekuy kem tau mò
nogoten, kem tau mò gel blóng kem dumu tau ebè Dwata, yóm Maen. Bê
tekuy lensón yóm kdóyón tekuy du. Laen kô dù sónen yóm tey kegetahen
ne yóm tey kfasangen kmamal yóm klamangen.
7 Ngem yóm Jisas Krays, angat bud kól mung bè lobun. Tódô kdéen tau
angat gotu mton du. Ne gotu ton yó kem tau tehe tembek du ekni. Tódô
kdéen kay tau talak tonok, angat le gotu dmumu mkik bè yóm kkólen yó,
knikò le yóm kkukumen kul.
8 Ni se udél Dwata, yóm gónó tekuy mogot, yóm laen dù là gbeken du,
monen, “Ou se yóm hol buten ne bud ou se hol sónen.” Ni se udél yóm
sana Dwata tenbut bè kbuten efet ni nem kmoen ni, ne du se yóm móyón
bud sut.

Kton Jan ke Krays

9 Ou se Jan, yóm sotu dumu ye setwoli. Lemwót bè yóm klolou ke Jisas,
denge mkél bélê ye ne bè yóm kehbala ye du yóm keglayam sut bè yó
kem tau nogot Jisas. Ni deng mom htólóng le o bè ni bè Patmus, yóm sotu

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hungul nô talak mohin. Yó duón le do lanu tmolok yóm Udél Dwata, ne yóm ktahuhen lemwót bè Jisas. 10 Bè yóm sotu Akad, tódô sut béléu yóm Tulus Dwata, ne tódô gungolu se yóm tey mudél te kwangu, hol lómón ke uni féw bong. 11 Yó utóm tum udélen, monen, “Gotu snulatem yóm angat tonem, ne gotu hwitem ebè yó kem tau hemtahu bè yó kem hitu syudad nii: bè Ifisus ne ebè Smirna, ne ebè Pirgamum ne ebè Tiyatira, ebè Sardis ne ebè Filadélfya, ne ebè Ludisya.”

12 Ominu beklil bè yó naw e hnénég yóm le mudél ebéléu. Ne tódô tonu se yó kem hitu solok sedà, bede hono blówón. 13 Ne bud tonu se yóm mkél bè tau mdà lem blóng le. Ne gnut te hólól tihen yóm nesen, ne wen blówón sminang nô bè kfuhen. 14 Yóm weken, hol lómón kbukayen yóm nes alì bukay. Ne yóm lem matahen hol lómón ke dilóf ofi. 15 Ne yóm tihen lómón ksinangen yóm blówón lomi olo. Ne yóm udélen, hol lómón ke lungkul yóm tey hikong. 16 Ne wen hitu blotik nogoten bè sigel kwananen. Ne wen hesut gu lem baken lómón ke sudeng. Ne lem uyóhen, hol lómón knóngen mata kdaw deng gtungó.

17 Bè yóm ktonu du, tódóe hegluduk klohok tihen, lómón ke denge tódô matay mekto. Okóm ogoten do sigel kwananen, ne monen mò do, “Béi abay hlikò. Ou se yóm hol buten ne bud sónen. 18 Ou se yóm laen dù tul katayen. Denge tehe matay, okóm ni denge bud mowil, laen dù bud sónen ne yóm dou klowil. Ou se yóm wen kfasangen mogot hatay, dalang se yóm benwu gónó le nô yó kem tau deng matay, ou se yóm mogot du. 19 Yó ne,” monen, “gotu snulatem ni kem tonem ni. Wen se sut ni kmoen ni, wen se sut elem hulin kdaw, gotu snulatem lu. 20 Wen hnigaden ni kem hitu blotik nogotu bè sigel kwananu ni, ne yó kem hitu solok blówón sedà ni. Yó hnigaden ni kem hitu blotik ni, duhen yó kem hitu gel malak yó kem tau hemtahu bè yó kem hitu simbahan monu yó koni. Ne yó hnigaden ni kem hitu solok blówón sedà ni, duhen yó kem tau hemtahu bè yó kem hitu simbahan yó.”

Yóm udél Jisas ebè yó kem tau hemtahu bè Ifisus

2 1 Bud monen mò do yóm mudél ebéléu yó koni, monen, “Ni smulati do ebè yóm fen gel malak yó kem tau hemtahu bè Ifisus, monem mò du, ni se udélen ebélê ye yóm mogot hitu blotik bè sigel kwananen, yóm gel mógów lem blóng yó kem hitu solok blówón sedà.”

2 Yó monen, “Deng gotu tngónu se yóm deng gel nmò ye, ne tngónu yóm khotu ye nawa ye mò nmò, ne yóm gel khanay ye nawa ye. Ne tngónu snéen yóm gel kekbê ye yó kem tau mò sidek, ne yóm gel ktilów ye kul yó kem tau lembù mit du yóm dou udél, ne tódô dilô ye se yóm kéng le. 3 Deng tonu snéen yóm khanay ye nawa, ne yóm tey kehbala ye du yóm gel keglayam ye lemwót bè yóm klolò ye do, ne yóm là ktakas ye lemolò do. 4 Bede wen se yóm kenbéu bélê ye. Yó kenbéu bélê ye yóm

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tey kbong nawa ye do bè kbut yóm kehtahu ye deng mom monol. 5 Hol hendem ye dé yóm tey tehe nawa ye ebéléu ekni. Knogol ye ne yó kem salà ye, ne bud hulék ye ebè yóm hyu tehe gel nmò ye ekni. Ke là hdon ye du nim monu mò kuy ni, tódóe mógów edyó lem blóng ye naw e kó yóm kuy solok. 6 Okóm ni se yóm hyu deng tonu bélê ye. Yóm kekbê ye yó kem sidek gel nmò yó kem tau Nikulasya, lómón se yóm dou kekbê du.

7 Duhen yó, yóm tau wen klinguhen, hol hnungolen dé yóm tulón yóm Tulus Dwata bè yó kem tau bè ket simbahan. Yó kem tau gel matù bè yó kem sidek gel sut, angat hkenu kul bungu yóm koyu hlowil tau tmowok bè benwu Dwata."

Yóm udél Jisas ebè yó kem tau hemtahu bè Smirna

8 "Budi smulat do ebè yóm fen gel malak yó kem tau hemtahu bè Smirna, monem mò du, ni se udél yóm hol buten ne hol sónen, yóm deng tehe matay, okóm deng bud mowil." Yó monen,

9 "Deng tngónu se yóm alì keglayam ye lemwót bè yóm klolò ye do. Ne tngónu se yóm tey kélél ye, okóm lemwót bè kehtahu ye, wen tey kendengen ye. Ne tngónu se yóm alì gel ksidek kbak le ebélê ye yó kem tau snalig le yóm ktau le Ju. Okóm sundu kem dou tau du yó kem tau yó, hono kem tau nfun Seitan. 10 Hol bê ye abay knikò yóm hlayam móyón sut bélê ye. Ngem móyón wen bélê ye geblanggù lan Seitan tmilów yóm kehtahu ye. Bede olon gefet bè sfolò kdawen yóm keglayam ye yó. Bê ye abay honol nawa ye ebéléu, baluen ke matay ye du, abay se angat benlayu yu yóm klowil laen dù sónen mò ofol ye.

11 Duhen yó, yóm tau wen klinguhen, hol hnungolen dé yóm tulón yóm Tulus Dwata bè yó kem tau bè ket simbahan. Yó kem tau gel matù bè yó kem sidek gel sut, là kô gnóm le du yóm tafak laen dù sónen lem lanaw ofi, yóm gel mon le gewuhen dulék matay tau."

Yóm udél Jisas ebè yó kem tau hemtahu bè Pirgamum

12 "Budi smulat do ebè yóm fen gel malak yó kem tau hemtahu bè Pirgamum, monem mò du, ni se udélen ebélê ye yóm wen sudeng telemen." Yó monen,

13 "Deng gotu tngónu yóm knô ye bè yóm benwu kun knamal Seitan. Ewenem yó, là kóen monol yóm kehtahu ye béléu. Ne là se dog hnalà ye do balù yóm le khatay le ke Antipas, yóm tau alì teneb ktoloken yóm dou udél. Hnatay le bè yó lem yóm benwu gónóhen nô Seitan. 14 Bede wen se kenbéu bélê ye. Yó kenbéu, deng mom wen bélê ye gemolò du yóm kéng tehe kun tolok Balaam. Nim Balaam ni, tehe wen hlauhen yóm sotu tau hol geta ekni boluyen Balak. Yó hlauhen du, duhen yóm kgoyen yó kem tau Israél anì ken le yóm ken deng dsù le ebè yó kem dwata kéng, ne mung du yóm kmò le samuk. 15 Lómón ni se yóm gel nmò yó kem tau bélê

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye deng lemolò du yóm kul tolok yó kem tau Nikulasya. 16 Yó gónóm mon,
hol knogol ye ne yó kem salà gel nmò ye. Ke là hdon ye du nim monu mò
kuy ni, ngem tódóe sut bélê ye naw e genlà yu bè nim sudeng hesut gu
lem baku.
17 Duhen yó, yóm tau wen klinguhen, hol hnungolen dé yóm tulón yóm
Tulus Dwata bè yó kem tau bè ket simbahan. Yó kem tau gel matù bè yóm
sidek gel sut, angat hkenu kul yóm ken là ton mata du mò hekgis kul.
Ne angat benlayu lu ket kul sotu yóm botu bukay wen lomi boluy nô du.
Laen dù dumu tau temngón du yóm boluy yó, tek són yóm tau gmuta du."

Yóm udél Jisas ebè yó kem tau hemtahu bè Tiyatira

18 "Budi smulat do ebè yóm fen gel malak yó kem tau hemtahu bè
Tiyatira, monem mò du, ni se udélen ebélê ye yóm Ngà Dwata, yóm
lómón ke dilóf ofi lem matahen, ne yóm tihen lómón keslinangen yóm
blówón." Yó monen,
19 "Deng gotu tngónu se yóm gel nmò ye. Tngónu snéen yóm kbong
nawa ye do, ne yóm là konol nawa ye ebéléu. Bud tngónu se yóm gel
kestóbóng ye, ne yóm khanay ye nawa ye. Bud tngónu snéen yóm deng
kbalingen hyu yóm gel nmò ye ni kmoen ni senta yóm gnan. 20 Bede
wen se kenbéu bélê ye. Yó kenbéu yóm sotu libun nô bélê ye bè yó
lembù tmugod ke Dwata boluyen Jésébél. Tódô kem bayà ye du yóm gel
ktoloken, ne deng mom niten lu hetlas yó kem tau hemtahu béléu, deng
mom nbóten lu mò samuk, ne yóm kegken le yóm ken deng dsù le ebè
yó kem dwata kéng. 21 Igoen deng wen kdaw blayu du anì hegsel, okóm
là kóen móyô mkó du yóm gel ksamuken. 22 Yó gónóm mon, angat tódô
nmou senlawen bè yóm gónón gel hlilil, ne homongu béléen yó kem
dumun gel ssamuk, ne tey keglayam le. Ni se angat nmou ke là knogol le
du yóm sidek gel nmò le bè yóm gel kmung le bè yóm libun yó. 23 Tódô
gotu hnatayu snéen yó kem tau gel lemolò du. Yó gónóhu mò du yóm
yó anì tngón kdéen tau hemtahu béléu yóm klaen dù gebnos béléu, gotu
tngónu yóm nô lem hendem le ne yóm dê tô hendeen le. Angat blayu kuy
yóm mò balà yóm kuy deng gel nmò, yóm ket kuy na sotu. 24 Okóm wen
se bélê ye bè yó bè Tiyatira, là lolò ye du kuy yóm ktolok sidek yó. Là se
dnalang ye du yóm gel mon le 'tolok ngelem lemwót bè Seitan.' Yó monu
mò kuy, laen dù bud hlolou kuy ne. 25 Okóm hol hbegel ye mogot du yóm
tahu tolok deng tngón ye efet kkólu.
26-28 Yó kem tau gel matù bè yó kem sidek gel sut, ne glolò le yóm
dou kóyô efet kól bè yóm hol són kdaw, angat wen kwalis blayu kul, hol
skél bè yóm kwalis tehe blay Mà do, duhen yóm kwalis mogot benwu.
Tey mfasang yóm kukum hogotu kul. Ke wen là mimón kul, lómó kmò
le kul ke bnogul le bala tók yóm kuleng tonok. Ne blayu kul snéen yóm
blotik semla, yóm alì gel mnóng móyón mwas. 29 Duhen yó, yóm tau wen

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

klinguhen, hol hnungolen dé yóm tulón yóm Tulus Dwata bè yó kem tau bè ket simbahan."

Yóm udél Jisas ebè yó kem tau hemtahu bè Sardis

3 1 "Budi smulat do ebè yóm fen gel malak yó kem tau hemtahu bè
Sardis, monem mò du, ni udélen ebélê ye yóm gónón hol nô yóm
Tulus Dwata hitu kay kfasangen, yóm mogot yó kem hitu blotik." Yó
monen,

"Deng gotu tngónu se yóm gel nmò ye. Bè kuy kehedem du deng ye tótól bè kehtahu ye, okóm là he, tolo ye golu elem hatay. 2 Géhél ye hetngón dé. Eles hbegel ye yóm dù ngà sufà yóm kehtahu ye gu laanen là deng gotu lana. Abay se là deng tonu du he yóm kuy kgulit bè solu Dwata. 3 Hol bud nulék ye yóm deng tehe gna gungol ye bè yóm tehe tolok le kuy ne hol hentahu ye. Hol nimón ye dé, ne hol knogol ye yó kem salà ye. Ke là hetngón ye, tódô kentutu yu lómón ksut yóm tau mnagaw, là kô tngón ye du yóm kdaw ksutu.

4 Okóm tolo wen se bélê ye bè yó bè Sardis, là dengen nusing yóm kuy nes. Angat ye mung do ne wen nes ye bukay, abay se yó se yóm hol knóón bélê ye. 5 Yó kem tau gel matù bè yó kem sidek gel sut, angat benlayu lu nes bukay, ne là kô kóhu du yóm kul boluy bè yóm bok lowil.[a] Ne bè yó bè solu Mà ne yó kem gel hógówen gu bè longit gónóhu tmulón du yóm deng kfunu kul. 6 Duhen yó, yóm tau wen klinguhen, hol hnungolen dé yóm tulón yóm Tulus Dwata bè yó kem tau bè ket simbahan."

Yóm udél Jisas ebè yó kem tau hemtahu bè Filadélfya.

7 "Budi smulat do ebè yóm fen gel malak yó kem tau hemtahu bè Filadélfya, monem mò du, ni se udélen ebélê ye yóm laen dù belenen yóm kun kmò, yóm hono tahu yóm gel tulónen. Du se tles mogot du yóm kunsì tehe nogot yóm tehe fuen Dabid. Ke wen lenungkaen, là kô wen gembek bud tmikeb du. Ne ke wen tnikeben, là kô wen gembek bud lemungkà du."

8 Yó monen, "Deng gotu tngónu se yóm gel nmò ye. Tngónu snéen yóm klaen hol genbek ye. Ewenem yó, sana klolò ye yóm dou tolok, ne là kóen mili nawa ye ebéléu. Deng wen yóm lenungkau bélê ye, ne laen kô dù tau gembek bud tmikeb du. 9 Ngem, deng wen bélê ye nfun Seitan, duhen yó se kem tau snalig le yóm ktau le Ju. Okóm sundu dou tau du yó kem tau yó. Angat htudu lu bukol bè solu ye, yó se mò gónó le temngón du yóm kbong nawahu kuy.

10 Lemwót bè yóm deng kimón ye du yóm tehe hlauhu kuy bè kehbala, yó gónóhu angat hol kemlung kuy kesok sut yóm kdaw angat keglayam

---

[a] **3:5** Yóm bok lowil, yó se yóm bok gónóhen nô boluy yó kem tau gmuta du yóm klowil laen dù sónen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kdéen tau bè klamangen benwu, yóm kdaw ktilów Dwata kul. 11 Móyóne
bud kól ne. Hol ten-gama ye yóm kehtahu ye anì laen dù gemwa du
bélê ye yóm kuy ofol. 12 Yóm tau gel matù bè yó kem sidek gel sut,
angat nitu ebè yóm Gónô Dwata bè longit, ne là kóen bud skibol bè yó
ne. Hol lómón ke deng baling sotu heheken. Ne snulatu béléen se yóm
boluy Dwata, dalang se yóm boluy yóm benwu Dwata, yó se yóm lomi
Jirusalim, yóm benwu angat tuntun Dwata gu bè longit. Ne snulatu
béléen snéen yóm dou lomi boluy. 13 Duhen yó, yóm tau wen klinguhen,
hol hnungolen dé yóm tulón yóm Tulus Dwata bè yó kem tau bè ket
simbahan."

Yóm udél Jisas ebè yó kem tau hemtahu bè Ludisya

14 "Budi smulat do ebè yóm fen gel malak yó kem tau hemtahu bè
Ludisya, monem mò du, ni se udélen ebélê ye yóm hol dohò tulónen.
Du se yóm hol gulit, yóm hol gsalig, yóm tehe hedlimun Dwata yóm
kentihen."

15 Yó monen, "Deng gotu tngónu se yóm gel nmò ye. Ne tngónu snéen
yóm kmò knawa ye ebéléu, là se tnawen ne là se kinien. Hyu béléu ke
kinì duhen ke tnaw, olo ke yóm olohen mduf. 16 Yó gónóm mon, lemwót
bè yóm olo kdufen yóm nawa ye ebéléu, tódô kóhu yu, lómón ke dfutu yu
gu lem baku. 17 Igò ye sem gel mon du, 'Denge mdengen do, deng baling
hyu klowilu ni, laen kô dù gónóhu élél.' Okóm là kô tngón ye du yóm
tey ksideken bélê ye. Deng ye baling tau knodu, tau alì élél, tau mógów
laen dù nes, tau butô. 18 Yó gónóm mon, wen hlauhu kuy. Bemli ye béléu
dé yóm tahu blówón anì hol tahu yóm kwen kendengen ye. Ne bemli ye
béléu se yóm nes bukay mò lesek ye anì là myak ye bè yóm kógów ye
laen dù nes. Ne bemli ye se béléu yóm bulung mata anì bud ye mton.
19 Yó kem tau kenbong nawahu, sal gel bnólówu ne tnafaku lu anì gulit le.
Duhen ni, hol knogol ye ne yó kem salà gel nmò ye.

20 Ngem denge eles mdà ne mbal snolu aut ye. Ke wen tau hmungol
du yóm udélu yó, ne ke hotunen o eta, motune se, ne segbóte mken
béléen. 21 Yó kem tau gel matù bè yó kem sidek gel sut, angat wen kwalis
blayu kul anì gemyón le klohoku bè yóm gónóhu myón kmamal yóm
klamangen. Yóm katù le yó, hol lómón se yóm deng dou katù, ne kyónu
klohok Mà bè yóm gónóhen myón kmamal se kun. 22 Duhen yó, yóm tau
wen klinguhen, hol hnungolen dé yóm tulón yóm Tulus Dwata bè yó kem
tau bè ket simbahan."

Kdóyón le ke Dwata bè longit

4 1 Kogolen yóm yó koni, bud wen tonu. Tódô tonu hnas yóm sotu bak
dól bè longit. Ne bud mudél se yóm tehe mudél ebéléu, yóm lómón
uni féw bong udélen, monen mò do, "Mógówi edini kun, naw e tolok

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kóm yó kem sut hulin kdaw.” 2 Ne tódô sen-gengen se nô béléu yóm Tulus
Dwata. Ne tódô tonu se bè yó bè longit yóm bangkù gónón myón yóm
fen kmamal, ne tonu se yóm myón tahen. 3 Yóm ktonu du, tódô sminang
lemnaw ne hulô, lómón ksinangen yó kem botu dyaspér ne karnilyan.
Ne wen tey léwés sminang lemnaw hilolen, lómón ksinangen yóm botu
éméral. 4 Uma kóm hilol yóm bangkù yó, wen lewu folò fat bangkù, hono
tau tuha myón tahen. Hono le mnes bukay, sket wen kuruna blówón nô
bè kulu le. 5 Ne là skasen tendo smilà lemwót bè yóm bangkù gónón myón
yóm fen kmamal, sen-gengen se lemungkul ne lemték. Ne wen hitu solok
lómón tô solok lunay tonu tendo lemtom bè solu yóm gónón myón yóm
fen kmamal. Yó hnigaden yóm hitu solok lemtom yó, duhen yóm hitu kay
kfasang yóm Tulus Dwata. 6 Bè yóm seblà gónón e smolu yóm bangkù yó,
hol lómón ke wen yóm tey mohin tikaw nô bè yó. Lómón ktikawen yóm
sobuy molung.

Ne wen yóm fat mtulus tonu mdà hilol yóm gónón myón yóm fen
kmamal yó, bede hono mata klamang lówó le. 7 Yó kmoen yóm tanay
tonu, lómón ke liyun. Yóm gewuhen, lómón ke safì. Ne yóm getluhen,
hol lómón lem uyó tau. Ne yóm gfaten, hol lómón ke banug tolo móyóng
kmoen. 8 Sket kul na nem hafak le. Tódô henok lówó le hono mata, balù
laan hafak le. Tódô seflós kdaw ne kifu yóm tendo kesngal le. Yó utóm
sngal le, monen,

“Laen kô dù belenen yóm Dwata, bà udì.
Du se hol gónó mogot bè klamangen, yóm laen dù là gbeken du.
Bud du se yóm sana Dwata tenbut bè kbuten
efet nim kmoen ni,
ne du se yóm móyónen bud sut.”

9 Tey kdóyón le du yóm myón kmamal yó. Ya tey kehegeta le du, ne tey
kadat le du, yakà du se yóm laen dù sónen yóm kun klowil. Bè yóm igò le
dmóyón du, 10 lemwót yó kem lewu folò fat tau tuha, tódô le hegluduk bè
soluhen, hasà le bè soluhen yóm kuruna blówón le, ne gbót dóyón le se
kul yóm Dwata laen dù tul katayen yó, mon le,

11 “Tek són u yóm kum gónó mogot, yóm kum Dwata.
Uu se yóm knóón bang sendóyón lemwót bè kegetahem ne lemwót
bè kfasangem.
Yakà uu du yóm deng dmimun yóm kentihen, ne tódô lemwót bè
kóm kóyô yóm kedlimunem kul, ne yóm kehlowilem kul.”

Yóm sulat lenulun ne yóm Ngà Ubiha

5 1 Ne tódô tonu se yóm sulat lenulun nkem yóm myón bè yóm gónón
myón kmamal, kemen du sigel kwananen. Wen snulat le tahen ne
lemen, ne wen hitu dketen. 2 Ne wen sotu hógów Dwata alì kemgis tonu
mdà bè yó, ne hgelen udélen, monen, “Tau du de knóón bang mkó du

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm dketen nim sulat lenulun nii, ne yóm knóón bang mból du?" 3 Okóm laen dù bang ton le bè longit duhen te tonok, duhen ke bè yóm benwu laan tonok ke wen knóón bang mból du duhen ke temngel elemen yóm sulat lenulun yó.

4 Botonge mkik, abay se laen dù ton le knóón mból du duhen ke temngel elem yóm sulat lenulun. 5 Okóm wen sotu bè yó kem tau tuha mudél ebéléu, monen mò do, "Béi mom mkikem dé. Ngem wen yóm bnoluy le Liyun, yóm semfu gu bè yóm tehe Juda. Bud du se yóm hol tótól tehe semfu gu bè Dabid. Deng matù bè yó kem hmohon du, yó gónón gembek mkó du yó kem hitu dket yóm sulat lenulun yóó, ne gbeken se mból du."

6 Ominu yó mton yóm Ngà Ubiha mdà bè solu yóm myón bè yóm gónón myón kmamal, ne lem blóng yó kem fat mtulus, ne lem blóng yó kem tau tuha. Okóm bè yóm ktonu du, hol lómón ke deng wen tehe hmatay du. Wen hitu hangahen ne hitu se matahen. Yóm hitu yó, hnigaden yóm hitu kay kfasang yóm Tulus Dwata deng hógówen ebè klamang benwu. 7 Ne lemwót yóm Ngà Ubiha yó koni, tódô nwahen yóm sulat lenulun nogot sigel kwananen yóm myón bè gónón myón kmamal. 8 Timbow deng nwahen, tódô lemwót yó kem fat mtulus ne yó kem lewu folò fat tau tuha, gotu le hegluduk bè soluhen. Sket kul mogot heglung ne tukung blówón. Yó kem tukung blówón yó, tódô henok lemen yóm alì minggel boohen boluyen insinsu, yóm gel ntem le ebè Dwata. Yóm gel hboo le ebè Dwata yó, yó hnigaden yóm gel kni yó kem kun tau Dwata.

9 Ne semngal le yóm lomi sngal, monen,

"Són u se yóm knóón bang ma du yóm sulat lenulun ne mkó yó kem dketen, yakà uu du yóm deng tehe hnatay le.
Lemwót bè yóm litô namaem yó, yó gónón wen tau benlihem mò kun tau nfun Dwata.
Yó kem tau benlihem yó, tódô lemwót bè ket but tau, ne bè ket udél tau, ne bè ket but tau.
10 Deng nmoem lu kem tau mò nogot Dwata, kem tau mò blóng kem dumu le tau ebè Dwata.
Lu se yó kem tau angat mogot benwu te tonok."

11 Bud nkayu bè yó ketngelu, ne tódô gungolu se yóm tey sngal yó kem tey hógów Dwata balù hilu kati kwen le. Mdà le hilol yóm kun gónó myón yóm fen kmamal, ne hilol yó kem fat mtulus, ne yó kem tau tuha.

12 Ya tey kesngal le, mon le,

"Nim Ngà Ubiha ni, deng tehe hnatay le.
Tey knóón du yóm kfasangen ne yóm kwen kendengenen,
ne yóm ketngónen ne yóm kekgisen.
Ne knóón du ke hol sensadat tekuy,
ne ke hol hegeta tekuy, ne ke hol sendóyón tekuy."

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Ne tódô gungolu se yóm sngal yóm kentihen nô bè longit ne kentihen
nô te tonok, ne kentihen nô laan tonok, ne kentihen nô lem mohin, tódô le
gotu semngal, mon le,
"Megdóyón yóm myón bè yóm gónón kmamal.
Megdóyón snéen yóm Ngà Ubiha.
Tey knóón ke laen dù tul sónen yóm kesdóyón tekuy kul ne yóm
kadat tekuy kul
lemwót bè yóm tey kegeta le ne yóm tey kfasang le."
14 Mudél se yó kem fat mtulus mdà bè yó, mon le, "Tey tahu se." Ne
lemwót se kul yó kem lewu folò fat tau tuha, gotu le bud hegdungul, ya
tey kdóyón le ke Dwata ne yóm Ngà Ubiha.

Yóm hitu dket yóm sulat lenulun

6 1 Ominu tódô bud mton yóm Ngà Ubiha, kóhen yóm tanay dket bè
yó kem hitu dket bè yóm sulat lenulun. Ne sen-gengen se mudél yóm
sotu bè yó kem fat mtulus, bede lómón ke lemték kmò kudélen, monen,
"Géhéli edini ne." 2 Tahu se. Wen kudà bukay tonu, ne wen tau smakay
tahen kmulóng boho. Wen kuruna blay le du, ne ominen yó tódô lemwót
mit sfatay bè yó kem hohonen, bede laen kô dù gmò le béléen.

3 Timbow deng lemwót yóm sotuhen yó koni, omin yóm Ngà Ubiha
mkó du yóm gewuhen dket bè yóm sulat lenulun. Ne sen-gengen se mudél
yóm gewuhen bè yó kem fat mtulus, monen, "Géhéli edini ne." 4 Ne tahu
se, tódô tonu se yóm kudà hulô hsut. Ne wen kfasang blay le yóm tau
smakay tahen mò na a mit sgida ebè klamangen benwu anì na le e stibó
yó kem tau. Ne wen tey sudeng tahà blay le du.

5 Timbow bud lemwót yóm tau smakay kudà hulô yó koni, omin yóm
Ngà Ubiha mkó du yóm getluhen dket bè yóm sulat lenulun. Ne sen-gengen
se mudél yóm getluhen bè yó kem fat mtulus, monen, "Géhéli edini ne."
Ne tahu se, tódô tonu se yóm kudà hitem hsut, mogot timbang yóm tau
smakay tahen. 6 Ne bud wen udél gungolu gu bè yó kem fat mtulus, mon le,
"Yóm sukéy sendaw, tek sotu semun msó. Ke hulékem bè msó sibù, tek tlu
semunen. Okóm béem hensidek yóm koyu ulib ne yóm hulu boluyen grép."

7 Timbow bud monol yóm yó koni, bud kó yóm Ngà Ubiha yóm gfaten
dket bè yóm sulat lenulun. Ne sen-gengen se mudél yóm gfaten bè yó kem
fat mtulus, monen, "Géhéli edini ne." 8 Ne tahu se, tódô tonu se yóm kudà
malù bulow mélél. Yó boluy yóm tau smakay tahen, Hatay. Ne wen tau
eles huli du boluyen Hidis.[b] Benlay le lu kwalis hmatay tau, botong gbut
tau bè klamangen benwu gbek hnatay le. Yó kmò keglà le kul, hlan le bè
gida, ne bè bitil bong, ne bè kem des, ne bè yó kem ógóf lóbô lem bnes.

---

[b] **6:8** Yóm Hidis mon le yó, yó se boluy yóm benwu hlun gónó le nô yó kem tau deng matay.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Timbow bud monol yóm yó koni, omin yóm Ngà Ubiha mkó yóm
glimuhen dket bè yóm sulat lenulun. Tódô tonu laan yóm gónó le gel
demsù ebè Dwata lóyóf yó kem tau tehe matay bnonok lan le tehe gel mit
yóm Udél Dwata, ne lan le gel tmulón du yóm ktahuhen gbak ebè Jisas
Krays. 10 Hgel le udél le, mon le, "Ó Dwata, yóm gónó me mogot, laen
kô dù là gbekem du. Uu se yóm laen dù belenen ne laen kô dù kéngen.
Kegenen de duen yóm kkukumem yó kem tau te tonok ne yóm ktafakem
kul bè yóm tehe kbonok le kum?" 11 Ominen wen semket bemlay kul nes
bukay. Ne monen mò kul, "Na ye na bud hlun hegnô he. Na ye hangat
yóm katay yó kem dumu tóbóng lówóhu, hol lómón se yóm kuy."
12 Timbow deng yóm yó, tódô tonu yóm Ngà Ubiha, bud kóhen yóm
gnemen dket bè yóm sulat lenulun. Tódô sen-gengen se mbel te tonok
yóm tey linol bong. Tódô baling hitem yóm mata kdaw, hol lómón
khitemen yóm nes alì hitem. Ne yóm bulón, hol lómó khulóen litô. 13 Ne
yó kem blotik, tódô le btang ete tonok lómón ke bungu koyu tbó bè lenos
bong. 14 Ne tódô lana yóm longit, hol lómón yóm sulat lenulun. Ne tódô
le gotu lana bè sana kul gónó gel nô yó kem bulul ne yó kem hungul te
mohin, là kô bud tonem kul ne. 15 Yóm kdéen tau te tonok, tódô le gotu
tô hebnos lem yó kem kilib ne lem blóng yó kem botu lembang ditu lem
bulul, kdéen tau hol geta, ne kdéen tau wen glalen, ne kdéen geta bè yó
kem sendalù, ne yó kem tau kwasa, ne yó kem tau wen kfasang le, ne
kdéen dumu tau, tau hesek ne tau là heseken, gotu le tô hebnos. 16 Tmaba
le ebè yó kem bulul ne yó kem botu lembang, mon le, "Hugón ye kum eta
me dé, bnos ye mi anì là ton matahen kum yóm Hol Geta myón bè yóm
gónón kmamal, ne bè yóm tey ksidek kebut yóm Ngà Ubiha. 17 Abay se
deng hto ne yóm kul kdaw tmafak, ne laen kô dù tau gewà gu lemen."

Yóm lematu bud fat folò libu kem tau Israél

7 1 Kogolen bè yó, tódô tonu fat bè yó kem gel hógów Dwata gu bè
longit, mdà le bè fat sokok tonok. Yó nmò le, fen henseng le yóm
kógów lenos anì là tagaden mbel e talak tonok na a talak mohin ne ebè
yó kem koyu. 2 Ne bud wen sotu hógów Dwata tonu lemwót fi gu bè
dmata kdaw, niten yóm kun ilô yóm Dwata laen dù tul katayen. Ominen
hgel udélen ebè yó kem fat hógów Dwata deng wen kfasang blay Dwata
kul mò na a hemsidek yóm tonok ne yóm mohin. 3 Yó monen mò kul, "Bê
ye tagad hensidek yóm tonok ne yóm mohin ne yó kem koyu ke là nan na
deng kmò me ilô lem uyó yó kem kun tau Dwata."
4 Ominen yó tmulón du dou deng wen lematu bud fat folò fat libuhen
yóm kwen le yó kem tau deng wen ilô nmò le lem uyó le, hono kem tau
semfu gu bè yóm tehe sfolò lewu ngà Israél. 5 Yóm kdê tau wen ilô le yó,
sfolò lewu libuhen lemwót gu bè yóm kun ból Juda. Bud senged snéen bè
kun ból Rubén, bud sfolò lewu libuhen. Dalang se bè kun ból Gad, 6 ne

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bè Asir, ne bè Naftali, ne bè Mnasa, 7ne bè Simyun, ne bè Libay, ne bè
Isakar, 8ne bè Sibulun, ne bè Jusif ne bè Bindyamin. Setnù kdê le lematu
bud fat folò fat libuhen.

Kesbung yó kem tey tau wen

9Kogolen bè yó, bud nkayu ketngelu, ne tódô tonu se yóm tey
genged tau. Ya tey kwen le, laen kô gembek msó kul. Lemwót le gu bè
klamangen benwu, bè ket but tau, ne bè ket ból tau, ne bè ket udél tau.
Gotu le mdà bè solu yóm gónón myón yóm fen kmamal lewu le yóm Ngà
Ubiha. Gotu le mnes bukay, ne sket kul mogot doun koyu. 10Tey kehgel le
udél le, mon le,

"Deng tekuy gewà gu lem hatay lemwót bè yóm Dwata tekuy, yóm
nô bè gónón myón kmamal,
ne lemwót bè yóm Ngà Ubihahen."

11Ne mdà le bè yó se kul yóm kdê hógów Dwata gu bè longit. Gotu le
mdà hilol yóm gónón myón yóm fen kmamal, ne hilol yó kem tau tuha,
ne hilol yó kem fat mtulus. Ne tódô lemwót yó kem gel hógów Dwata,
gotu le tódô lemfen bè solu yóm fen kmamal, ne tey kdóyón le du, 12mon
le,

"Tahu se. Hol knóón bè yóm Dwata tekuy ke là skasen yóm tendo
kdóyón tekuy du ne yóm kadat tekuy du,
lemwót bè yóm alì kegetahen ne yóm alì ketngónen, ne yóm alì
kfasangen ne yóm alì kegbeken."

13Ominen mudél ebéléu yóm sotu bè yó kem tau tuha, monen mò do,
"Tngónem kô mau kul yó kem mnes bukay yóó? Tngónem gónó le gu
lemwót kô?"

14Monu se, "Là, Sér, là kô tngónu du. Tulónem dou dé."

Ne monen se mò dou, "Lu se yó kem tau deng mlan lemen yóm tey
hlayam bong te tonok, okóm là kô gtebel le du yóm klolò le ke Jisas.
Deng nolob le ne yóm nes le bè kun litô yóm Ngà Ubiha, ne deng baling
bukay ne. 15Yó se gónó le mdà bè solu Dwata, ne tódô senflós le mò du
bè kun Gónô Dwata yóm gel hmoen kul kemdaw ne kifu. Du se yóm fen
gel kemlung kul lemwót bè yóm knóen lem blóng le. 16Là kô bud wen
kbitil le duhen ke wen kleeng le. Ne là se kô bud gnóm le du yóm sidek
ékét kdaw. 17Abay se yóm Ngà Ubiha, yóm fen mdà bè solu yóm gónón
myón yóm fen kmamal, du se yóm fen gel semgyok kul. Ne angat nalaken
lu ebè yóm tbul él, yóm él mò hlowil kul. Ne angat gotu nifu Dwata yóm
lewok bè mata le."

Yóm ghituhen deket

8 1Ne omin yóm Ngà Ubiha mkó du yóm ghituhen dket bè yóm sulat
lenulun. Ne tódô baling neb bè longit, wen dô sóól uras kegenen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Ominu yó mton yó kem hitu hógów Dwata eles tendo gel mdà bè solu
Dwata, sket benlay le lu féw.
3 Wen sotu hógów Dwata tonu tódô mógów ebè yóm gónó mtem yóm
gel hboo le ebè Dwata, ne mdà bè yó. Wen tukung blówón kulóngen. Ne
tey wen yóm gel hboo le blay le du boluyen insinsu mò ntemen anì yó,
yóm kebelen mò mung bè yóm gel kni le bè Dwata yó kem tau hemtahu
béléen. Yóm gónón mtem du, hono blówón, nô bè solu yóm gónón myón
yóm fen kmamal. 4 Tahu se. Bè yóm ktemen du yóm hógów Dwata mdà bè
solu Dwata yó, lemwót yóm kebelen tódô mung bè yóm kni le bè Dwata
yó kem tau hemtahu béléen. 5 Ne ominen bud ma yóm tukung insinsu
yóm hógów Dwata yó, ne wen ofi nwahen bè yóm gónó le gel mtem mò
lemen du, ne tódô gotu tudaen ete tonok. Sen-gengen se lemugung ne
lemték, lelen smilà, ominen mbel yóm tey linol bong te tonok.

Yó kem féw

6 Omin le gotu htifes yó kem hitu hógów Dwata mogot féw.
7 Ne mféw yóm tanayen. Sennganen se mulók kulón ne ofi nbol litô
tódô htantang ete tonok. Botong gbut gónón mlób tonok, ne gbut se bè yó
kem koyu. Ne kentihen yó kem bnes, tódô gotu mlób.
8 Ominen mféw yóm gewuhen. Tódô tonu se yóm lómón ke bulul bong,
bede hono dilóf gtudà elem mohin. 9 Ne botong gbut bè él mohin tódô
baling litô. Ne gbut bè yó kem kentihen mowil lemen, gotu matay. Ne
gbut se bè yó kem kafal te mohin, gotu gbà.
10 Ominen mféw yóm getluhen. Tódô tonu yóm tey blotik bong mosok
gu bè longit, lómón ketomen solok lunay. Botong gbut bè yóm kdéen él
mlel gónón e gdek, ne bud gbut se bè yó kem tbul él. 11 Ne yó boluy yóm
blotik btang yó, “Héét.” Tahu se, botong gbut kdéen él mlel baling héét,
ne tey dê tau matay lan le gemginum yóm él héét yó.
12 Ominen mféw yóm gfaten. Ne tódô gbut bè yóm kdaw, là kóen bud
mnóng. Ne gbut bè yóm bulón ne bè yó kem blotik, là kô le bud mnóng.
Yó gónóm mon, tódô gbut bè yóm sendaw laen kô dù layagen. Dalang se
yóm kifu, tódô gbut bè yóm sotu kifu, laen kô dù layagen.
13 Ominu bud mkay ketngelu, tódô gungolu se yóm tey udél banug
móyóng heklowong ditu ta gu te kmawang. Yó udélen, monen, “Wóyóy,
wóyóy, wóyóy. Ya yu kem tau te tonok. Tey hlayam ye sok mféw yóm tlu
dù hógów Dwata kedeng.”

9 1 Ne ominen mféw yóm glimu yó kem hógów Dwata. Ne tódô tonu
se yóm lómón tô blotik deng btang ete tonok, ne blay le du kunsì
yóm bak yóm sol leyóng gónó le bmanggù yó kem busaw, yóm laen kô
dù sónen yóm kengelemen. 2 Ominen lemungkà du yóm bak yóm sol
leyóng yó, ne tódô hesut se yóm tey kebel gu lemen, lómón kebel yóm tey
dutung bong, botong tódô kmifu talak kmawang.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ne wen tey tlangas hewà gu lem yóm kebel, gotu le lememek te tonok.
Ne benlay Dwata lu alas mékét, lómón kalas le, ékét syufón. 4 Okóm là
hlus Dwata du kul ke hensidek le yó kem bnes ne yó kem koyu ne yó kem
hulu. Són olo hlusen kul, són yó kem tau laen dù kun ilô Dwata lem uyó
le. 5 Là hlus hfatay Dwata du kul, okóm wen limu bulón blayen kul anì
hol hnayam le lu. Yóm kdes ékét le, hol lómón kdes ékét syufón. 6 Bè yóm
limu bulón yó, sónmò le tô hemdeen katay le, okóm là. Hol kóyô le ke
géhél le matay, okóm là se kô le matay.

7 Ni kem tlangas ni koni, lómó ktonu kul, lómón yó kem kudà gel nit
le bè gida. Wen nô bè kulu le, lómón tô kuruna blówón. Ne lem uyó le,
lómón lem uyó tau. 8 Tahà se yóm wek le, lómón kwek libun. Ne tey
telem nihi le, lómón tô nihi liyun. 9 Ne wen lómón tô unaf utón él bè kfu
le, bede hono bala tók mò onit le. Ne uni lefluk hafak le, hol lómón ke
segeng mlóy yóm tey kudà wen demyol klitun tók bè gida. 10 Ne bè yóm
ikong le gónón nô alas le hemdes kem tau efet limu bulónen, ne yóm
kdesen lómón ke ékét syufón. 11 Uma kóm wen yóm hol geta malak kul yó
kem tlangas yó, duhen yóm sotu hógów Seitan, yóm fen mogot yóm sol
leyóng. Yó boluyen bè udél Hibru, Abadon. Ne bè udél Grik, Apolyon. Yó
lanen yóm boluyen yó, “Gemlà.”

12 Deng gotu deng ne yóm sotu hlayam alì knikò tau yó. Ngem, lewu he
duen.

13 Ominen mféw yóm gnem yó kem hógów Dwata, ne tódô gungolu
se yóm mudél seblà bè yó kem fat sokok yóm gónó gel demsù hono tahu
blówón nô bè solu Dwata. 14 Mudél ebè yóm hógów Dwata lomi mféw yó
koni, monen, “Hewaem ne yó kem fat hógów Seitan deng tehe fét là sekna
bè kilil yóm él bong boluyen Yufratis.” 15 Tahu se, gotu hewà le lu, abay
se deng hto ne yóm buteng Dwata hewà kul. Deng eles tehe nmoen yóm
halayen ne bulónen ne kdawen ne urasen hewà kul anì na le e hmatay
botong gbut bè yó kem tau te tonok. 16 Ne tulón le do yóm kwen kem
sendalù smakay kudà mung kul. Yó kwen le, botong lewu latu katihen.

17 Bè yóm kehegfan le béléu, tódô tonu yó kem kudà ne yó kem tau
smakay kul. Tódô le sket onit. Wen se onit hulô, hol lómón dilóf ofi. Ne
wen se ginggung lómón yóm botu safar. Ne bud wen se lómón kbuda
mélél. Yóm kulu kudà le, lómón kulu liyun. Són semfut gu lem bak le
ofi ne kebel ne dilóf kbuda. 18 Botong gbut bè yó kem tau bè klamangen
benwu matay lemwót bè yóm ofi ne yóm kebel ne yóm dilóf kbuda gu
lem bak yó kem kudà le. 19 Yakà gu lem bak le du yó kem kudà yó ne gu
bè tukô ikong le gónón lemwót yóm kgis le hmatay tau. Ne yóm ikong le,
lómón tô ulal kmoen, ne lemwót bè kuluhen gónó le gembek hemdes yó
kem tau.

20 Bong yó kem tau dù tebel, yóm là matay le bè yó kem hlayam yó koni,
là se kem dog knogol le du yó kem dwata kéng gel nmò le. Ne là kô kó le du

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm kehtahu le bè yó kem busaw. Ne là se dog kó le du snéen yóm kehtahu le bè yó kem dwata lennged nmò le gu bè blówón mélél ne gu bè blówón bukay ne gu bè botu ne gu bè koyu. Ni kem hentahu le ni, là kô le mton ne là kô le mungol ne là kô le mógów. 21 Yó kem tau dù tebel yó koni, là kô le dog hegsel bè yóm gel kbonok le. Ne là se kô tebel le du yóm kwen lamat le, ne yóm kmò le samuk, ne yóm knagaw le.

Yóm sotu hógów Dwata ne yóm sulat udì lenulun nkemen

10 1 Ominu yó mton yóm sotu hógów Dwata alì kemgis htuntun gu bè longit. Tódô nô lem yóm tey lobun, ne lenéwés hilol kuluhen, ne lem uyóhen hol lómón mata kdaw, ne yóm tihen lómón ke hehek lenébéd dilóf. 2 Wen sulat udì lenulun niten deng eles lemnal. Lemwót yóm ti kwananen, daen te mohin, ne fen daen te tonok yóm ti iwóngen. 3 Ne ominen hgel tabahen, lómón ke ngel liyun. Kogol yóm ktabahen yó, bnalà yó kem hitu leték, ya tey lungkul le.

4 Bè yóm kungolu du yóm mon le, tô snulatu, okóm tódô gungolu se yóm bud mudél ebéléu gu bè longit, monen, “Bê. Béem dog snulat ne tu kem mon le tu koni. Hol bunihem.”

5 Ominen lemwót yóm hógów Dwata, yóm le daen te mohin doli tihen ne te tonok dolihen, hdaen ebè longit sigel kwananen, 6 ne wen fasad nmoen hlanen bè boluy Dwata, yóm Dwata laen kô dù tul katayen, yóm deng tehe dmimun longit ne tonok ne mohin ne yó kem kentihen nô lem le. Yó udél yóm hógów Dwata yó, monen, “Laen dù bud gónón ganggà ne ni. 7 Sok mféw yóm ghitu hógów Dwata, tódô nmò Dwata ne yóm atul tehe bunihen ekni, yóm tehe fasaden bè yó kem tehe tugoden, yó kem tau tehe mò tóbóng lówóhen.”

8 Ominen bud mudél ebéléu yóm deng mudél ebéléu gu bè longit yó koni, monen mò dou, “Mógówi etu ebè yóm hógów Dwata daen te mohin doli tihen ne te tonok dolihen, nam e nwa yóm sulat udì lenulun deng eles lemnal niten.”

9 Tahu se, mógówe ebéléen, ne hnihu béléen yóm sulat udì niten. Ne yó monen mò dou, “Ni nwahem, ne kenem. Tey mi nim ni sok nô lem bakem, lómón ke tneb. Okóm ke kól lem blututem, baling héét.” 10 Tahu se, nwahu yóm sulat udì yó ne gotu kenu, ne lómón kmò knómen tneb lem baku. Okóm yóm deng kehlohu du, deng mom baling héét lem blututu. 11 Ominen bud wen mon du mò dou, monen, “Hol bud sentbongem yóm tulón Dwata gbak ebè kdéen tau bè klamangen benwu, yó kem tau stólóng benwu le, stólóng kbut le, ne stólóng udél le, ne bud gbak ebè yó kem tau mogot kul snéen.”

Yó kem lewu tau tugod Dwata

11 1 Ominen wen bemlay dou btes lómón ke tuged kmoen, ne monen mò dou, “Lemwóti ne, nam e bentes yóm Gónô Dwata bè Jirusalim, ne

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

homong bentesem yóm gónó le gel demsù ebè Dwata, ne homong nsóhem se yó kem tau gel tmaba Dwata bè yó. 2 Okóm béem homong bentes yóm gu hilolen, abay se deng tódô gbayà bè yó kem tau là Ju le. Ne bè yó bè Jirusalim, yóm kun syudad Dwata, tlu halay sóól kegen le angat mò gida. 3 Angat wen lewu tau hógówu mò tugodu ebè yó bè yóm tlu halay bud sóól,[c] bede mnes le sakù."

4 Yó kem lewu tugod Dwata yó, lu se hnigad yóm lewu koyu boluyen ulib ne yóm lewu solok deng eles nô bè solu yóm gónó mogot deng kmamal yóm klamangen. 5 Ke wen tau tô hemsidek kul, tódô hesut gu lem bak le ofi, ne gotu le mlób yó kem hohon le yó. Tódô hatayen yóm tau ke yó tô nmoen hensideken lu. 6 Wen kwalis blay Dwata kul anì gbek le là hkulón du bè yóm tlu halay sóól kegen le tmugod ke Dwata. Ne gbek le se hembaling kul litô yó kem él tembul bè yó. Bud wen kwalis le mò kihu hlayam bè yó kem tau, balù hilu dulék le móyô mò du.

7 Okóm ke deng gotu deng le yóm htugod Dwata kul, ominen wen yóm sotu ógóf lóbô hsut gu lem yóm tey sol leyóng, nan e nit lu sfatay. Ne du matù bélê le, botong gotu ghatayen lu. 8 Ne yóm lówó le, tódô tebelen bè yóm lan bong bè syudad Jirusalim. Yó se yóm syudad gónó le tehe tmutuk bè kros yóm gónó le mogot. Wen gel boluy le du yóm syudad yó, duhen Sodom ne Idyip. Yóm boluy yó, wen hnigaden. 9 Botong tlu kdaw bud sóól kegenen masà bè yó yóm lówó le, là kô hlus hebeng le kul. Tódô kdéen tau lemwót bè klamangen benwu, gotu temngel yó kem lówó le, tau lemwót bè ket ból tau, ne bè ket kay udél ne bè ket but tau. 10 Ya tey kehligal yóm kdéen tau te tonok bè yóm katay le. Tey ken bong nmò le, ne lel tey kesbasa le lemwót bè yóm kligal le. Yakà bè yó du kem lewu tugod Dwata yó gónón lemwót yóm tehe tey keglayam le.

11 Timbow deng yóm tlu kdaw sóól yó, tódô bud hlowil Dwata lu, ne tódô le bud hboluk btik. Ya tey sidek klikò yóm kdéen tau mton kul. 12 Ne tódô gungol yó kem lewu tugod Dwata yó koni yóm tey udél bong gu bè longit, monen mò kul, "Géhél ye edini ne." Ne tahu se. Igò le tolo temngel yó kem hohon le, tódô le haway eta bè longit mung bè lobun.

13 Ne tódô sen-gengen se yóm tey linol bong bè yóm syudad yó. Botong móyónen gbut bè yó kem gónô le, gotu gbà, ne botong hitu libu tau matay. Ne yó kem dumu tau là matayen, ya tey sidek klikò le, botong dóyón le yóm Dwata nô bè longit lan le mton yóm tey kfasangen.

14 Ni se deng gewuhen yóm alì hlayam knikò tau sut bélê le. Ngem móyónen sut yóm getluhen.

Yóm ghitu féw

15 Ominen mféw yóm ghitu yó kem hógów Dwata, sen-gengu se mungol yóm tey udél gu bè longit, mon le, "Deng hto ne yóm kul kdaw mogot

---

[c] **11:3** Yó tulónen bè bok Ingglis nim tlu halay sóól ni, lemibu bud lewu latu nem folò kdawen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

klamangen benwu yóm Dwata gónó tekuy mogot ne yóm kun Misaya. Ne laen kô dù sónen yóm kkamalen yóm klamangen yóm kun Misaya yó."
16 Omin le lemwót yó kem lewu folò fat tau tuha myón bè solu Dwata,
gotu le lemfen bè soluhen, dóyón le Dwata, mon le,
17 "Ó Dwata, yóm hol gónó mogot, yóm laen dù là gbekem du.
Uu se yóm sana Dwata tenbut bè kbuten efet nim kmoen ni.
Tey kdóyón me kóm, abay se deng nbutem kmamal yóm klamangen
lemwót bè yóm tey kegbekem.
18 Tey sidek kebut le kóm
yó kem tau là hemtahuhen,
abay se deng hto ne yóm kóm kdaw tmafak kul, ne yóm butengem
kmukum yó kem deng matay.
Deng hto snéen yóm butengem bemlay ofol bè yó kem tau
tehe tóbóng lówóhem, duhen yó kem tehe tugodem,
dalang se yóm kdê tau kmikò kóm,
lemwót bè yó kem tau hol geta kólen bè yó kem tau glaan.
Deng hto snéen yóm butengem gemlà kul
yó kem tau deng tehe mamà tonok."
19 Yóm igò le dmóyón ke Dwata, tódô wen lemungkà du yóm Gónô Dwata
bè longit, ne gfan bè yó yóm slungan gónóhen nô yó kem tehe fasad Dwata
deng tehe snulat le. Ominen mkal yóm tey silà, ne sen-gengen se lemungkul,
lel yóm tey leték, ne tey linol bong te tonok, lel yóm tey bulók kulón.

Yóm swaga hulô ne yóm libun

12 1 Ne tódô tonu yóm tey hentaw ton te kmawang. Wen libun tonu.
Yó nes leseken, mata kdaw, ne bulón nô laan hólól tihen. Ne wen
sfolò lewu blotik kurunahen. 2 Uma kóm mlutut yóm libun yó, ne tódô
kmuleng se yóm bnututen, ya tey langaten bè yóm kkulengen.
3 Ne wen sotu bud hentaw ton tonu ditu te kmawang. Wen tey klambaden
swaga hulô tonu, hitu kuluhen, ne sfolò hangahen. Ne sket wen kuruna yó
kem hitu kuluhen. 4 Bè yóm kwelen tukô ikongen, botong gbut bè yó kem
blotik bè longit gbek nkélen etlaan talak tonok. Ne yó nmoen, tódô lemfen
bè solu yóm libun, nangaten ksut yóm ngaen anì tô hlohen.
5 Tahu se, sut yóm ngà, uma kóm logi. Yó se yóm ngà mò angat kmamal
yóm klamangen. Angat tey mbegel kogoten kukum, hol lómón ktételen
bala tók. Bede bè ksut yóm ngà yó, tódô wen kendel semkot du etu bè solu
Dwata bè yóm gónón myón kmamal. 6 Kewóten se kun yóm libun yó, mlóy
etu bè tum benwu laen dù tau menwu du. Yóm benwu deng eles hentifes
Dwata béléen mò gónón semgyok du efet deng yóm tlu halay bud sóól.[d]

---

[d] **12:6** Yó tulónen bè bok Ingglis nim tlu halay bud sóól ni, lemibu bud lewu latu nem folò kdawen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Ominen wen tey sgida bè longit, anì monem Maykél ne yó kem dumu
hógów Dwata nalaken, na le e gnida yóm swaga hulô yó koni mung du
yó kem kun gel hógów. 8 Okóm là dogen matù yóm klambaden swaga
hulô yó, ne gotu hdó le lu bè yó bè longit. 9 Tódô tudà le etalak tonok
yóm swaga hulô yó, yóm tehe ulal là kna lemwót bè kbuten, duhen
Seitan, yóm alì hulung dmelem, yóm alì hulung smukat yó kem tau
bè klamangen benwu. Tódô tudà le etalak tonok, mung du yó kem gel
hógówen.
10 Ne tódô gungolu se yóm tey mudél gu bè longit, monen, “Deng duhen
ni se kehtohen yóm kdaw kehewà Dwata yó kem kun tau. Deng hegfan
Dwata ne yóm kun kfasang mogot yóm klamangen. Deng gfan snéen yóm
kun kwalis yóm kun Misaya, yóm deng tehe néléken. Yakà deng tudà le
ke Seitan etlaan. Du se tendo tehe gel dmelem bè solu Dwata yó kem tau
hemtahu. Tódô seflós kdaw ne kifu tendo gel kdelemen kul. 11 Okóm deng
le matù béléen yó kem kut dumu setwoli deng hemtahu mlan bè kun litô
yóm Ngà Ubiha deng gamà bélê le, ne bud mlan bè yóm ktahuhen deng
gel hból le. Là kô knamà le du klowil le efet katay le. 12 Duhen yó, hol ye
hligal dé yóm kdê ye nô bè longit. Okóm tey kodu ye kuy, yu kem tau nô
te tonok, ne yu kem tau nô te mohin, abay se deng kól bélê ye Seitan ne
tey sidek kebuten, abay se tódô tngónen se là kóen legen ne duen yóm
kun kdaw.”
13 Timbow gnóm yóm swaga yóm deng kegtudaen ete tonok, nbuten bè
yó ne kemtes du yóm libun mngà logi yó koni. 14 Okóm wen hafak blay
Dwata du yóm libun yó, lómón hafak yóm banug bong anì tódô móyóng
etu bè yóm benwu laen dù tau menwu du, ne bè yó gónón wen tendo
semgyok du efet tlu halay sóól. Laen kô dù bud gmoen béléen bè yó yóm
swaga.
15 Ne yó bud nmò yóm swaga yó koni, nan e hektes yóm libun yóm tey
dunuk bong lemwót gu lem baken, kóyóen ke tô konul du. 16 Okóm fen
tnóbóng tonok yóm libun. Yó nmoen, tódô sgawag anì tódô gotu mlel
elemen yóm él gu lem bak yóm swaga. 17 Mom temnù kebuten yóm libun
yóm swaga yó. Yó nmoen, tódô nan e nwit sgida yó kem tau semfu gu bè
yóm libun yó, duhen yó kem tau deng mimón yóm kun hlau Dwata, ne là
kóen monol nawa le bè yóm ktahuhen tehe tolok Jisas.
18 Ominen bud lemwót yóm swaga yó, tódô nô bè kilil mohin.

Yóm lewu ógóf lóbô

13 1 Ne tódô tonu se yóm sotu ógóf lóbô hesut gu lem mohin. Hitu
kuluhen, ne sfolò hangahen. Ne sket wen kuruna bè yó kem
hangahen, ne tódô ket kuluhen gónóhen gsulat yóm udél hemnê ke
Dwata. 2 Yóm ktonu du nim ógóf lóbô ni, kbongen yóm sotu ógóf lóbô
lem bnes boluyen lipard. Okóm yóm tihen, lómón ke ti bér, yóm sotu ógóf

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lóbô lem bnes. Yóm sumóngen, lómón sumóng liyun. Yó nmò yóm swaga nô bè kilil mohin yó koni, gotu blayen yóm kun kfasang ne yóm tey kwalisen mogot benwu bè yóm sotu ógóf lóbô lomi hesut gu lem mohin.

3 Bè yóm sotu kulu yóm lóbô yó, lómón ke deng tehe wen halien tehe gónón matay, okóm deng mkó ne. Tey kehtaw le du yó kem tau bè klamangen benwu yóm bud klowilen, ne tey genged tau lemolò du. 4 Tey kehtahu le du yóm swaga, abay se deng blayen yóm kun kfasang bè yóm ógóf lóbô hesut gu lem mohin. Hentahu le snéen yóm ógóf lóbô, mon le, "Laen kô gemsenged du nim ógóf lóbô ni. Laen kô gembek mit du sgida."

5 Nim ógóf lóbô ni koni, tódô kem hlun bayà Dwata du yóm alì kehegmónen ne yóm alì kehnéen ke Dwata. Ne na tódô bayà Dwata du snéen yóm kwalisen mogot benwu tlu halay bud sóól.[e] 6 Tey sidek kbaken ebè Dwata, homongen du boluyen ne yóm benwuhen. Dalang se yóm kdê nô bè longit, tey kehnéen kul. 7 Ne na tódô bayà Dwata du snéen yóm kwiten sgida bè yó kem tau Dwata ne yóm fen katuen bélê le. Na hlun bud bayà Dwata du se yóm kwalisen mogot kul yó kem tau lemwót bè ket ból tau ne bè ket kay udél ne bè ket but tau. 8 Tódô kdéen tau te tonok gotu hemtahu béléen yóm ógóf lóbô yó. Són olo là hemtahu béléen, són yó kem tau deng gsulat boluy le bè yóm bok lowil, yóm kun bok yóm Ngà Ubiha tehe hnatay le.[f] Deng eles gotu snulaten ne boluy yó kem tau wen klowil laen dù sónen gu laanen là deng dmimun du yóm kentihen.

9 "Duhen yó, yóm tau wen klinguhen, hol hmungol. 10 Yóm tau ke deng olu Dwata du kenfô, dohò kenfô se yó. Ne ke deng olu Dwata yóm sotu tau matay bè sudeng, dohò matay bè sudeng se yóm tau yó. Yó gónóm mon, tey bong muhen yóm khulung le hbala yó kem kun tau Dwata, ne ke là monolen yóm kehtahu le."

11 Kogolen bè yó, tódô tonu yóm sotu ógóf lóbô hesut gu lem tonok. Lewu hangahen lómón hanga ubiha, okóm yóm udélen, lómón udél swaga. 12 Nim lóbô huli sut ni, tódô nwiten yóm tey kun kfasang yóm lóbô tanay sut. Ne yó nmoen, gnagahen yóm kdéen tau nô te tonok anì són bè yóm lóbô tanay sut gónó le hemtahu, yóm lóbô tehe wen halien deng bud mkó. 13 Tey dê hentaw ton nmò yóm lóbô huli sut yó. Balù ofi gu bè longit gdek ete tonok, botong gbeken mò du, ne tódô kdéen tau gotu mton du. 14 Ne lemwót bè yó kem hentaw ton gel nmoen, gónó le gotu gsukat yóm kdéen tau nô te tonok. Bè yóm gel kmoen du ni kem ni, gel nô klohok yóm lóbô tanay sut, abay se yóm lóbô gna sut gel hmò du béléen. Yóm lóbô huli sut yó, wen lennged hmoen yó kem tau, yóm lennged mkél bè yóm lóbô tehe hnalì bè sudeng, okóm deng bud mowil.

---

[e] **13:5** Yó tulónen bè bok Ingglis nim tlu halay bud sóól ni, fat folò lewu bulónen.
[f] **13:8** Yóm bok lowil monen yó, yó se yóm bok gónóhen nô boluy yó kem tau gmuta yóm klowil laen dù sónen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Tódô bayà Dwata yóm lóbô huli sut yó yóm keblayen klowil yóm
lennged deng hmoen yó kem tau. Yó gónón tódô mudél yóm lennged yó,
ne tódô gotu hfatayen kdéen tau là hemtahu le béléen.
16 Sotu bud nmò yóm lóbô huli sut yó, gotu hmoen ilô bè sigel kwanan
yó kem tau duhen ke bè uyó le. Gotu hmoen bè kdéen tau yóm ilô yó,
kem tau glaan ne kem tau hol geta, kem tau kwasa ne kem tau élél, kem
tau klifen ne kem tau là klifenen, gotu hmoen ilô le. 17 Laen kô dù tau
gbeken bemli duhen hembalù ke là wen ilô le. Yóm ilô nmò le yó, yó se
kun boluy yóm lóbô tanay hesut, duhen ke olo lemilu yóm kun boluy.
18 Là kô gbek tau hemlan du nim ni ke là hulungen hedem. Okóm ke wen
ketngónen, gbeken gmileb du lanen yóm lemilu yóm lóbô tanay sut yó,
abay se yóm lemilu yó, hnigaden boluy tau. Yó lemiluhen, 666.

Yóm Ngà Ubiha ne yó kem tauhen

14 1 Ominu bud mkay ketngelu, ne tódô tonu yóm Ngà Ubiha mdà
te bulul Sayun. Wen lematu bud fat folò fat libu tau mung du,
yó kem tau sket wen snulat lem uyó le yóm kun boluy yóm Ngà Ubiha
ne boluy yóm Maen. 2 Ne wen udél gungolu gu bè longit, hol lómón ke
lungkul yóm tey hikong, duhen ke uni yóm lugung bong. Hol lómón ke
sguyun yóm tey dê heglung.
3 Yó nmò yó kem lematu bud fat folò fat libu tau yó, gotu le mdà bè solu
yóm gónón myón yóm fen kmamal, ne bè solu yó kem fat mtulus ne yó
kem tau tuha. Gotu le semngal yóm lomi sngal, ne laen se kô dumu tau
gembek dmalang du yóm sngal yó, tek són lu. Bè yóm kdéen tau te tonok,
són lu yóm deng nsok. 4 Ni kem tau semngal ni, hono le kem tau laen dù
belenen yóm gel nmò le, ne là kô le deng gemnóm lówó libun. Hono kem
tau gel lemolò yóm Ngà Ubiha balù nô gónón e mógów. Deng nsoken lu
lem blóng kem dumu tau, hol lómón ke lu tanay yóm bungu hulu gefet
mò blay ke Dwata lewu le yóm Ngà Ubiha. 5 Laen kô kéng le ni kem tau
ni, ne laen se kô bang gónó le gemsanil kul yó kem dumu tau.

Yóm tlu hógów Dwata gu bè longit

6 Kogolen bè yó, tódô tonu yóm sotu hógów Dwata móyóng hegeta te
kmawang. Yó nmoen, tulónen yóm Tulón Hyu laen dù sónen lemwót
bè Dwata. Tódô kentihen tau bè klamangen benwu gónón e gefet yóm
tulónen yó, tódô gefet bè ket but tau, bè ket kay udél, ne bè ket ból tau.
7 Tódô hgelen udélen, monen, “Hol nadat ye Dwata. Hol sendóyón ye dé
yóm tey kegetahen. Deng hto ne yóm butengen kmukum kem tau. Hol
dóyón ye se yóm Dwata deng tehe mò yóm longit ne yóm tonok ne yóm
mohin kkólen bè yóm kdéen él tembul.”
8 Ominu bud mton yóm gewu hógów Dwata móyóng huli. Yó kun udél,
monen, “Deng gbà ne. Deng gbà ne yóm tey syudad Babilun. Hol lómón

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ke tehe gel hlengelen yóm kdéen tau bè klamangen benwu, duhen yó sem gel kwiten kul mò samuk."

9 Ominu mton yóm getlu yóm hógów Dwata bud móyóng huli, hgelen udélen, monen, "Ke wen tau hemtahu bè yóm lóbô tanay sut ne bè yóm lennged hmoen, ne ke wen hemmóyô yóm kun ilô nmò le lem uyó le duhen ke te henmù le, 10 angat tey kebut Dwata kul, hol lómón ke wen ninum alì lóbô laen dù bolen hinumen kul. Bè yóm angat ktafaken kul, sónmò le heslaf ditu lem lanaw ofi wen kbudahen tendo dmilóf. Yóm keheslaf le yó, hyu bud ton yó kem hógów Dwata gu bè longit ne yóm Ngà Ubiha. 11 Laen kô dù sónen kebel yóm ofi gónó le alì glayam. Tódô seflós kdaw ne kifu yóm tendo keheslaf yó kem tau mung hemtahu bè yóm lóbô tanay sut ne bè yóm lennged hmoen, yó kem tau deng hemmóyô du yóm ilô yóm kun boluy." 12 Yó gónóm mon, yake hol le hfulung hbala yó kem tau Dwata. Lu se yó kem tau mimón du yó kem kun hlau Dwata, ne teneb le bè Jisas.

13 Ne bud gungolu se yóm mudél gu bè longit, monen, "Ni snulatem. Hligal yó kem tau ke matay le bè yóm igò le lemolò yóm gónó le mogot." Ne ominen mudél se yóm Tulus Dwata, monen, "Tahu se yó. Tey kehligal le kul, abay se deng le gehegnô bè yó kem blat tehe gel nmò le. Yakà dengen eles nô bélê le yóm ulék yóm hyu tehe gel nmò le yó."

Kuta le bè klamangen benwu

14 Ominu bud mkay ketngelu, ne tódô tonu lobun bukay, ne wen myón tahen hol lómón ke tau. Wen blówón suub le bè kuluhen, ne wen tey galab telem nogoten.

15 Ne bud wen sotu hógów Dwata tonu hewà gu lem yóm Gónô Dwata, tey hgelen udélen tmaba ebè yóm myón ta lobun, monen, "Nam e gmalab dé, abay se deng hto ne yóm kdaw kuta. Deng gotu hulô ne yóm nuta te tonok." 16 Tahu se, gmalab yóm myón ta yóm lobun, ne sulék nutahen yóm klamangen benwu.

17 Ne bud wen sotu hógów Dwata tonu hewà gu lem yóm gónô Dwata bè longit. Bud kmulóng galab telem se kun. 18 Ne bud wen sotuhen lemwót gu bè yóm gónó le gel mtem yóm hboo le ebè Dwata. Ni se yóm hógów Dwata mogot ofi bè yó. Hgelen udélen tmaba ebè yóm hógów Dwata le mogot galab telem, monen mò du, "Nam e nuta se kóm yó kem bungu grép te tonok. Deng bang kuta kul ne." 19 Tahu se, na a muta yóm hógów Dwata yó, ne gotu sentifunen yó kem grép nutahen. Ne ominen yó mkok kul elem yóm gónó le gel kemmes kul mò gónóhen hoyos élen. Yó hningónen yóm yó, duhen yóm tey kebut Dwata yó kem tau là hemtahu béléen. 20 Ne tahu se. Bè lewà yóm syudad gónóhen kemmes kul. Ne tódô gotu mlel yóm tey litô, mukas tlu latu kilumitruhen gónón e molo. Ne yó kngelem yóm litô molo yó, botong sotu mitru bud sóól.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yó kem hógów Dwata mit yóm hol són hlayam talak tonok

15 1 Ominu yó bud mton yóm sotu tey hentaw ton gfan te kmawang,
ne tey sidek ketngahu du. Wen yó kem hitu hógów Dwata sket
kul mit hlayam, yó kem hol són hlayam mò heglumfak Dwata yó kem tau
talak tonok, abay se lu mò són yóm kebut Dwata tau. 2 Ominu yó mton
yóm lómón tô mohin, lómó ktikawen sobuy molung, uma kóm yóm lemen
lómón tô dilóf ofi. Bud tonu snéen yóm kdéen tau deng matù bè yóm lóbô
tanay sut ne bè yóm lennged tehe hmoen, yóm wen lemilu mò ilô yóm
boluyen. Gotu le mdà bè kilil yóm mohin yó, sket kul mogot heglung,
yóm heglung deng blay Dwata kul. 3 Ne gotu le semngal. Sngal le yóm
tehe kun sngal Musis, yóm sotu tóbóng lówó Dwata ekni. Bud yó snéen
kun sngal yóm Ngà Ubiha. Yó sngal le, monen,

"Ó Dwata, yóm gónó mogot bè klamangen,
laen dù là gbekem du,
ne tey kehtaw me du yóm gel nmoem.
Uu se yóm hol geta mogot yóm klamangen,
ne sal hyu yóm gel nmoem, hono tedeng.
4 Uu se yóm kum gónó mogot, laen kô dù tau ke là knikò le kóm,
duhen ke là dóyón le kóm.
Tek sónen uu yóm laen dù belenen.
Angat le gotu mógów ebéléem yó kem tau bè klamangen benwu na
le e dóyón uu, abay se deng gotu gfan bè kdéen tau ne yóm tey
ktedengen yóm kóm nmò."

5 Kogol yóm kesngal le yó, tódô tonu hnas yóm gónô Dwata bè longit,
ne tonu snéen yóm dfél gónóhen nô Dwata. 6 Ne bè yó gónó le gu lemwót
yó kem hitu hógów Dwata mit hlayam ete tonok. Sket le lemsek nes
sminang alì bukay, ne sket wen nes blówón nô bè kfu le. 7 Ne lemwót yóm
sotu bè yó kem fat mtulus, sket benlayen lu tukung blówón henok lemen
yóm tey lebut Dwata, yóm Dwata laen dù tul katayen. 8 Ne tódô henok
kebel lem yóm Gónô Dwata lemwót bè yóm tey kegeta Dwata ne yóm
tey kfasangen. Ne laen kô tagad husek elemen ke là dengen gotu yó kem
hlayam nit yó kem hitu hógów Dwata.

Yó kem hitu tukung blówón henok lebut Dwata

16 1 Ominu bud mungol yóm tey udél bong gu lem yóm Gónô Dwata,
mudél ebè yó kem hitu hógów Dwata, monen, "Lemwót ye ne. Ne ye
e kok te tonok yó kem hitu tukung gónón nô yóm tey lebut Dwata kem tau."
2 Tahu se. Lemwót yóm tanay hógów Dwata koken yóm kun tukung
ete tonok. Ne tódô sen-gengen se yóm tey bkukang alì sidek kdesen gotu
gnóm yó kem tau deng nô bélê le yóm kun ilô yóm lóbô tehe tanay sut,
ne yó kem deng hemtahu bè yóm lennged tehe hmoen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ne lemwót yóm gewu hógów Dwata koken yóm kun tukung elem
mohin. Ne tódô baling litô kmetel, ne kdéen mowil nô lemen, gotu le
matay.
4 Ne ominen lemwót yóm getlu hógów Dwata koken se kun tukung
elem yó kem él mlel ne bè yó kem tbul él. Ne gotu le baling litô yó
kem él. 5 Ne gungolu se udél yóm hógów Dwata le mkok tukung elem
él, monen, “Ó Dwata, laen kô dù belenen yóm kóm kmò. Uu se yóm
sana Dwata tenbut bè kbuten efet ni nem kmoen ni. Bong tedeng yóm
ktafakem kul ni, 6 yakà dengen gamà litô yó kem tau hemtahu béléem ne
yó kem tehe tugodem lan le monok kul. Yó gónóm mon, gotu hinumem
kul litô yó kem tau monok yó. Bong knóón bélê le nim tafakem kul ni.”
7 Ne gungolu yóm mudél gu bè yóm gónó le gel mtem yóm hboo le ebè
Dwata, monen, “Bong tahu se, Dwata, yóm hol gónó mogot, yóm laen dù
là gbekem du. Bong tedeng yóm ktafakem kul ni.”
8 Ne lemwót yóm gfat hógów Dwata koken se kun tukung bè mata kdaw
anì temnù kkinien, anì mluf yó kem tau bè alì sidek kkinì kdaw. 9 Tahu
se. Gotu le mluf yó kem tau. Deng mom sónmò le hemtolo ke Dwata, abay
se du yóm wen kfasangen mò du ni kem hlayam ni. Okóm là dog knogol
le du yóm sidek nmò le, ne là se dog dóyón le ke Dwata.
10 Ne lemwót yóm glimu hógów Dwata koken se kun tukung eta yóm
gónón myón kmamal yóm lóbô tanay sut yó. Ne tódô baling mget kifu bè
klamang benwu nogoten. Ne yó kem tau nogoten, gotu gesfà le dilak le
lan le alì tendo heslaf bè yóm tenduk le. 11 Tey kehtolo le yóm Dwata nô
bè longit lemwót bè yó kem tey dê tenduk le ne bè yóm alì kdes bkukang
le. Okóm là kô dog knogol le du yó kem sidek nmò le.
12 Ne lemwót yóm gnem hógów Dwata, koken se kun tukung bè yóm
tey él bong boluyen Yufratis. Botong kti yóm él bong yó anì wen lan le
mifal du yó kem tau hol geta lemwót fi gu dmata kdaw. 13 Ominu yó tódô
mton yó kem tlu busaw alì sidek halas le, hol lómón ke fak ktonu kul.
Hesut le gu lem bak yóm swaga, ne gu lem bak yóm lóbô tanay sut, ne gu
lem bak yóm fen tmugod kul. 14 Ni kem tlu busaw ni, tey dê hentaw ton
nmò le. Gotu le mógów ebè yó kem kdéen tau hol geta talak tonok, gotu
sentifun le lu anì na le e mò gida bè yóm kdaw alì knikò tau deng tehe
eles olu Dwata, yóm Dwata laen dù là gbeken du.
15 Ne mudél yóm hol gónó mogot, monen, “Ngem, angat le gotu ktut bè
yóm kkólu, lómón kektut le ke sut yóm tau mnagaw. Hligal kun yóm tau eles
mingat do, yóm tau deng eles hentifesen yóm nes leseken anì là mógówen là
mnes bè yóm kkólu, ne anì laen dù gónón myak bè gónón wen.”
16 Bong yó kem busaw, gotu sentifun le yó kem tau hol geta ne yó kem
sendalù le bè yóm benwu boluy le du bè Hibru, Armagidon.
17 Ominen lemwót yóm ghitu hógów Dwata koken yóm kun tukung
talak kmawang. Tódô sen-geng gungolu se yóm tey mudél bong gu bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm Gónô Dwata bè longit, gu bè yóm gónón myón yóm fen kmamal, monen, “Deng gotu deng ne.” 18 Tódô sen-gengen se mkal yóm tey silà, lel yóm tey lungkul lugung, ne yóm tey leték, ne tey linol bong. Nim linol ni, là deng wen semnged du he mbut bè hol kbut tau te tonok. Ni se hol yéen linol bong. 19 Ne yóm tey syudad bong Babilun, botong tlu gónón mesdoli. Gotu gebà snéen yó kem dumu syudad talak tonok. Là kô na a klifót Dwata du yóm alì kegsalà le yó kem tau bè Babilun yó, ne hol hegnómen kul yóm tey kebuten kul, lómón ke wen ninum lóbô hinumen kul. 20 Bè yóm linol bong yó, gotu le lana yó kem hungul te mohin ne yó kem kdéen bulul, là kô bud tonem kul. 21 Ne tey bulók kulón lembang btang gu bè longit, na limu folò kilu keblat le. Gotu le btang eta yó kem tau. Ya tey sidek kehtolo le ke Dwata lemwót bè nim tey bulók kulón alì hmayam kul ni.

Yóm libun hdóyón alì tótól

17 1 Ominen mógów ebéléu yóm sotu hógów Dwata tehe mogot tukung, monen mò do, “Mungi do, toloku kóm yóm kmò ktafak Dwata du yóm libun hdóyón alì tótól, duhen yóm tey syudad bong deng tehe hdà le moni bè yó kem tey dê él mlel. 2 Kdéen tau hol geta bè klamangen benwu, gotu nbóten lu nim libun ni. Ne kdéen tau talak tonok, gotu gbót hlengel minum béléen mò lanen mit kul mò sidek.”

3 Lemwót bè yóm knóen béléu yóm Tulus Dwata, tódô nwiten o yóm hógów Dwata le mudél ebéléu etu bè yóm benwu laen dù tau menwu du, ne bè yó gónóhu mton du yóm libun smakay yóm ógóf lóbô hulô, tódô henok lówóhen yóm udél hemnê ke Dwata. Wen hitu kuluhen yóm lóbô yó, ne sfolò hangahen. 4 Yó nes leseken yóm libun yó, nes yóm hol libun boi, yóm nes ginggung megem, ne wen se yóm hol tógó khulóen. Tódô tfeng lówóhen yó kem ngom libun gel nmò le lemwót bè blówón ne lemwót bè yó kem botu sminang mebtes, ne bè yó kem pérlas. Wen tgayan blówón nkemen, tódô henok lemen yóm nmò alì sidek lemwót bè yóm gel ksamuken. 5 Wen boluy snulat lem uyóhen, okóm gbuni yóm lanen. Yó lanen, “Babilun, yóm syudad tey tótól, yóm hol gónó le menyê kdéen tau hdóyón ne yó kem dumu tau ssamuk honon lu.” 6 Ne tódô tonu se deng hlengel yóm libun yó lemwót bè yóm gel kinumen yóm litô yó kem tau hemtahu bè Dwata deng hnatayen ne litô yó kem tau là monol nawa le ebè Jisas. Bè yóm ktonu du, ya tey sidek kehtawu du.

7 Okóm mon yóm hógów Dwata mò do, monen, “Moen ke alì hentawem? Tulónu kóm hnigaden nim libun ni ne yóm ógóf lóbô snakayen, yóm wen hitu kuluhen ne sfolò hangahen. 8 Yóm ógóf lóbô tonem yó, tehe mowil te tonok, okóm deng matay. Bede móyón bud sut ne ni lemwót gu lem yóm tey sol leyóng. Okóm bè yóm ksuten, angat tudà le elem lanaw ofi mò sónen. Angat tey kehtaw le du yó kem tau te tonok bè

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yóm kton le du. Hentaw le, abay se tehe mowil, ominen matay, ne ni bud sut. Yó kem tau hemtaw du yó, duhen yó se kem tau là gsulaten yóm kul boluy bè yóm bok lowil tehe snulat le gu laanen là deng wen benwu he.[g]
9 Là gbek tau hemlan du nim ni ke là hulungen hedem ne ke là hulungen temnef. Yó hnigaden yóm hitu kuluhen yó, duhen yóm hitu bulul gónóhen myón yóm libun hdóyón yó. Bud hnigaden snéen yóm hitu tau hol geta. 10 Deng limu ne gna matay bélê le, bede hanà tolo mogot benwu he yóm sotun, ne yóm sotuhen, là dengen sut he. Kesok sut, là kóen legen yóm kun kogot. 11 Yóm lóbô tehe mowil, okóm deng matay, du se gwoluhen bè yó kem hitu tau mogot benwu yó koni. Yóm gwoluhen yó, bud du se sotu bè yó kem hitu. Okóm angat gógów elem lanaw ofi mò sónen. 12 Yó hnigaden yó kem sfolò hanga yóm lóbô yó, duhen yó kem sfolò tau hol geta là deng wen knamal le he ni kmoen ni, okóm angat wen glal kmamal benwu blay le kul anì mung le kmamal bè yóm lóbô tanay sut yó. Bede tek sotu urasen yóm kkamal le yó. 13 Kdê yó kem sfolò tau hol geta yó koni, angat gotu ssotu kehedem le, ne gotu blay le bè yóm lóbô yóm kul kfasang ne yóm kul glal mogot benwu. 14 Angat le gotu mit sfatay bè yóm Ngà Ubiha, okóm laen kô dù gmò le béléen. Ne yó kem tau mung bè yóm Ngà Ubiha, lu se yó kem tau tehe tnabahen, deng tehe néléken, tau là monol nawa le bè yóm klolò le du. Angat le matù, abay se yóm Ngà Ubiha, du se yóm hol gónó le mogot yó kem kdéen mogot, ne du se yóm Hol Geta bè yó kem kdéen tau hol geta."
15 Ne bud monen mò do yóm hógów Dwata yó koni, monen, "Yó kem él gónón myón yóm libun hdóyón yó, hnigaden yó kem tey genged tau lemwót bè ket benwu, ne bè ket but tau, ne bè ket kay udél tau. 16 Lemwót yóm lóbô yó ne yó kem sfolò hangahen, angat knutó nawa le yóm libun hdóyón. Tódô nwa le béléen kdê ngomen dalang se kdê nesen, tódô tebel le laen dù nes. Angat tódô gotu ken le ungeden, ne gotu bot le elem ofi tiolen. 17 Yó gónó le mò du yóm yó, abay se monem tódô nmò le yóm deng kun kehlan du bélê le Dwata. Angat tódô sensotu Dwata kehedem le anì tódô gotu blay le bè yóm lóbô yó yóm glal le mogot benwu. Ni se angat gónóhen e dohò yóm deng tehe kun olu du Dwata.
18 "Yóm libun tonem yó, hnigaden yóm tey syudad bong fen mogot yó kem kdéen tau hol geta bè klamangen benwu."

Kegbà yóm syudad Babilun

18 1 Kogolen bè yó, bud tonu yóm sotu hógów Dwata htuntun gu bè longit. Nim hógów Dwata ni, tey wen kfasangen, ne tódô gbeken hlayag klamangen tonok lemwót bè yóm tey keslinangen. 2 Hgelen

---

[g] **17:8** Yóm bok lowil monen yó, yó se yóm bok gónóhen nô boluy yó kem tau gmuta yóm klowil laen dù sónen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

udélen, monen, “Deng gbà ne. Deng gbà ne yóm tey syudad Babilun.
Deng baling gónó le gel nô yó kem kdéen klasi busaw alì sidek. Ne bè
yó gónó le nô snéen yó kem onuk koyu là mólósen. 3 Tódô kdéen dumu
benwu, deng le gotu segbót minum béléen bè yóm kun ninum alì lóbô,
duhen yó se yóm gel kwiten kul mò samuk. Tódô kdéen tau hol geta bè
klamangen benwu gotu dumuhen sesamuk. Ne yó kem kdéen tau gel mò
udél swa lemwót bè klamangen benwu, gotu le baling kwasa lemwót bè
yóm là kgafasen yóm kdê knóyô lówóhen.”

4 Ominu mungol yóm sotu mudél gu bè longit, monen,
“Ó kem dou tau, mdó ye du ne yóm benwu yó.
Hol bê ye abay gbót bè yó kem sidek nmoen
anì là gomong ye bè yó kem glumfaken.
5 Abay se yóm salà nmoen,
deng gesduk bè longit ne ke snansudem.
Là kô klifót Dwata du yóm sidek gel nmoen.
6 Nmò ye béléen yóm sidek tehe gel nmoen bélê ye,
bede hol hegulé ye yóm kbeles ye du.
Hinum ye du yóm ninum alì lóbô
senta yóm tehe gel hinumen kuy.
7 Tey gedlug kehegetahen knóen,
ne tey gedlug kehdengenen snéen.
Yó hol tles ye du, hegedlug ye keglayamen
ne hegedlug ye klangagen.
Yakà gel monen du, ‘Ni ou ni, libune boi.
Là kóe libun bolu, laen kô dou knangag.’
8 Lemwót bè yóm tey kehegmónen yó,
tódô segeng ksuten béléen bè yóm sotu kdaw yóm gónón glayam.
Ne tey wen desen, ne tey dê knangagen, lel tey bitil bong.
Ngangen mò du efet deng mom mlób bè ofi.
Yó gónón alì megtafak, abay se alì mfasang yóm kmukum du,
duhen Dwata yóm gónó tekuy mogot.”

9 Ya tey sidek kkik le du yó kem tau hol geta bè klamangen benwu
yóm kton le du kebel yóm ofi mken du. Lu se yó kem tau tehe dumuhen
sesamuk, ne tehe tódô nmung le yóm sidek knóyô lówóhen. 10 Gotu le
mdà hlayuk, knikò le, kô gomong le bè yóm tey glumfaken, mon le,
“Weyò, weyò. Kamaen yóm tey syudad Babilun yóó, yóm tey któtólen.
Tek sotu urasen deng sana megtafak.”

11 Ya tey sidek kkik le du se kul yó kem tau tehe gel dumuhen swa
lemwót bè klamangen benwu, abay se laen dù bud bemli bélê le ne.
12 Laen dù bud bemli du yó kem tahu blówón le, ne yó kem blówón bukay
le, ne yó kem dê botu sminang mebtes le ne yó kem pérlas le. Senged se
yó kem dê kay tila alì mebtes gel hbalù le, yóm tila bukay, ne megem

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hulô, ne yóm hol tógó hulô ne yóm sida, laen dù bud bemli du bélê le ne. Dalang se yó kem kfal mebtes là klet ton du, ne yó kem dê dumu gel hbalù le mò ngom gónô le, yó kem nmò le gu bè koyu mebtes ne yó kem gel tenwél le, ne yó kem gel nsól le, dalang se yó kem botu alì mebtes mò klóón gónô, laen dù bud bemli du bélê le ne. 13 Dalang se yó kem dê kay som le, ne yó kem dê kay tilob boo gel ntem le boluyen insinsu, ne yó kem dê kay tilob boo gel lunol le bè lówó le, laen dù bud bemli du bélê le ne. Senged se yó kem dê kay ken mebtes le, ne dê kay ninum le, là bud wen gónó le hembalù du ne. Efet kkólen bè yó kem safì le ne ubiha le ne kudà le ne klisa le, balù yó kem tau hesek gel senswa le, laen dù bud gónó le e hembalù kul ne.

14 Yó mon le mò du yó kem tau mit udél swa yó, mon le, “Deng tódô lana ne yó kem dê tehe kenbeyenem. Gotu lana ne yó kem kendengenem, dalang se yó kem ngom libun tilob gónóm gel heklóón. Là kô bud tonem du ne.”

15 Ne yó kem tau deng baling kwasa lan le swa du, gotu le mdà hlayuk, likò le, kô gomong le bè yóm tey glumfaken. Ya tey kkik le du, mon le, 16 “Weyò, weyò. Kamaen yóm tey syudad bong yóó. Tehe tey tilob yóm nes gel leseken, yóm nes bukay ne yóm hulô megem hitem ne yóm alì tógó hulô. Tehe tódô tfeng lówóhen yóm ngom gónón alì knóón, yóm nmò le bè blówón ne bè yó kem botu sminang mebtes ne bè yó kem pérlas. 17 Tek sotu urasen deng sana lana béléen yóm tey kendengenen yó.”

Ne kdê yó kem tau mit kafal gel lemulón hbalù, ne yó kem tau gel smakay kafal, ne yó kem tau mò nmò bè yó kem kafal, ne yó kem tau hembalù mifal mohin, gotu le mdà hlayuk, 18 ya tey kkik le du igò le temngel yóm tey kebel lemwót gu bè yóm ofi sulék mken du, mon le, “Laen kô dumu syudad bong mkay senta yóm syudad yó.” 19 Lemwót bè yóm alì klangag le, gotu bnulus le kfung te kulu le. Ya tey sidek kedlumu le, mon le, “Weyò, weyò. Kamaen yóm tey syudad bong yó. Gotu le baling kwasa yó kem tau gel mit kafal lemwót bè yóm alì dê kendengenen. Tek sotu urasen deng sana gotu lana béléen yóm kdéen.”

20 Okóm kuy du, yóm kdê ye gel nô bè longit, hol ye hligal lemwót bè yóm deng keglaen. Hligal ye ne, yu kem tau Dwata, ne yu kem tehe gel hógów Jisas, ne yu kem tehe gel tugod Dwata, abay se deng tnafak Dwata ne lemwót bè yóm tehe sidek nmoen bélê ye.

21 Ominen lemwót yóm sotu hógów Dwata alì kemgis, nwahen yóm botu kbongen yóm botu bong gónó le gel gmaling, ne tódô tudaen elem mohin, yó monen, “Hol lómón ni se yóm deng ktudà Dwata du yóm tey syudad Babilun yó. Là kô bud tonem du ne. 22 Là bud gungolem du bè yóm benwu yó ne yóm uni heglung, duhen ke udél tau stulón, duhen ke uni sloli, duhen ke uni féw. Ne laen se kô dù bud tonem bè yó ne yó kem dê kenhulung gel nmò tau. Ne là kô bud gungolem du bè yó ne yóm uni

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mdek. 23 Laen se dù bud layag solok tonem mnóng bè yó ne. Ne là bud
gungolem du bè yó ne udél le hligal yó kem tau lomi syehen. Kdê yó kem
tau mò udél swa bè yóm syudad bong yó, hono kem tau bong boluyen
te tonok. Ne yóm kdéen tau bè klamangen benwu, gotu le gsukat béléen
lanen alì hulung mgoy kul." 24 Tódô megtafak yóm syudad Babilun, abay
se gotu ton Dwata lemen yóm litô yó kem tehe gna tugoden ne yó kem
tau hemtahu béléen tehe bnonok le bè yó. Tahu se, tódô kdê yó kem
dumu tau deng tehe hnatay le te tonok, gotu ton Dwata litô le bè yóm
syudad bong yó.

19 1 Kogol ni kem ni, tódô gungolu yóm tey genged udél tau sbung
bè longit, tódô le gotu segeng mon du, "Dóyón tekuy dé Dwata.
Du se yóm lemwà tekuy gu lem hatay. Tek sónen du se yóm hol geta ne
yóm hol mfasang. 2 Yóm kkukumen tau, hono tahu ne hono tedeng. Deng
tnafaken yóm libun hdóyón yó lanen mit kul elem sidek yóm kdéen tau
bè klamangen benwu. Deng bnelesen yóm tehe gel khatayen yó kem
tóbóng lówóhen." 3 Omin le gotu mensag, mon le, "Hol dóyón tekuy dé
Dwata. Ngem tu dé kebelen yóm ofi mken du yóm syudad bong tuu, laen
kô nan e són."

4 Ne lemwót yó kem lewu folò fat tau tuha ne yó kem fat mtulus, gotu
le hegluduk bè solu Dwata, yóm myón bè yóm gónón kmamal, mon le,
"Bong tahu se. Hol dóyón tekuy dé Dwata."

Yóm mò ken bè lówó yóm Ngà Ubiha

5 Ominu mungol yóm mudél gu bè yóm gónón myón yóm fen kmamal,
monen, "Dóyón tekuy dé Dwata, yu kem tau tóbóng lówóhen, dalang se
yu kem tau gel kmikò du, lemwót bè yó kem tau hol geta kkólen bè yó
kem tau hkawang."

6 Ominu bud mungol yóm tey genged udél tau, hol lómón ke lungkul
yóm tey hikong, ne hol lómón ke yóm tey lugung. Yó udél le, mon le, "Hol
dóyón tekuy dé Dwata. Deng duhen ni ne yóm kkamalen yóm klamangen
yóm Dwata gónó tekuy mogot, yóm laen dù là gbeken du. 7 Hol tekuy
hligal dé, hol dóyón tekuy yóm tey kegetahen, yakà dengen hto ne yóm
buteng kmò le ken bè lówó yóm Ngà Ubiha, ne deng eles hetifes ne yóm
libun angat yehenen. 8 Yó nes hesek le du, duhen yóm nes sminang bukay,
yóm nes hol mólós." (Yó hnigaden yóm nes bukay leseken yó, duhen yó
kem nmò hyu gel nmò yó kem tau Dwata.)

9 Ominen mon du mò do yóm hógów Dwata, "Ni snulatem. Tey kehligal
le yó kem tau deng tinok le ebè yóm mò ken bong bè lówó yóm Ngà
Ubiha." Ne bud monen mò do, "Yóm deng snulatem yó, hol udél lemwót
lem bak Dwata."

10 Botonge tódô hegluduk klohok tihen lanu tô dmóyón du, okóm mom
yó monen mò do, "Bê. Béem nmò yó. Tódô senged kut fen gel tóbóng

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lówó Dwata. Dalang se yó kem dumuhem setwoli là mkó du nawa yóm ktahuhen tehe gel tolok Jisas kul. Olon Dwata dé hol dóyónem." Yakà ktahuhen du yóm tehe tolok Jisas, yóm ktahuhen yó tehe gel htulón Dwata yó kem tugoden ekni.

Yóm smakay yóm kudà bukay

11 Ominu yó mton yóm longit tódô hnas. Ne wen tonu kudà bukay mdà bè yó, ne wen smakay tahen. Yó boluy yóm smakay tahen, Gsalig ne Tahu. Tey tedeng yóm kkukumen tau ne tedeng snéen yóm kesfatayen yó kem hohonen. **12** Hol lómón ke dilóf ofi yóm lem matahen. Ne tey dê kuruna bè kuluhen. Ne wen boluy deng snulat bè lówóhen, okóm laen dù temngón du lanen yóm boluy yó, tek són du. **13** Yóm nes leseken, tódô tfeng litô. Ne yó boluy le du, "Udél Dwata." **14** Ne gotu le huli du yóm kdéen sendalù bè longit. Gotu le smakay kudà bukay snéen kul, ne gotu le mnes bukay, yóm nes mólós. **15** Yóm smakay tukô gna kul yó, wen hsut gu lem baken lómón ke sudeng alì telem mò atuen yó kem tau hol geta bè klamangen benwu. Yóm kkamalen kul tey mefges lómón ktételen bala tók. Lómón ketken le yóm bungu grép anì molo élen, lómón yó se ketkenen mdà kul elaan yó kem hmohon du. Ni se kehegfan Dwata du yóm alì sidek kebuten kul, yóm Dwata laen kô dù là gbeken du. **16** Wen boluy snulat bè yóm nesen ne bè hahahen snéen, monen, "Yóm Hol Geta bè kdéen tau hol geta ne yóm hol gónó le mogot yó kem kdéen mogot."

17 Ominu mton yóm sotu hógów Dwata mdà bè gónón sóól yóm mata kdaw. Tey kehgelen udélen tmaba ebè yóm kdéen onuk koyu gel móyóng talak kmawang, monen, "Géhél ye edini ne. Eles ye stifun bè yóm tey ken bong nmò Dwata bélê ye. **18** Géhél ye na ye e tnukô unged yó kem tau matay bè gida, yó kem tau hol geta ne yó kem geta bè yó kem sendalù, ne yó kem sendalù le. Tnukô ye unged yó kem kudà ne yó kem tau smakay kul, ne unged yóm kdéen tau, tau klifen ne yó kem tau là klifenen, yó kem tau hol geta kólen bè yó kem tau olo leneken, gotu tnukô ye unged le."

19 Ominu yó mton yóm deng kestifun yóm lóbô tanay sut ne yó kem tau hol geta te tonok, mung kul yó kem tey sendalù le. Yó nmò le, na le e mit sgida bè yóm myón ta yóm kudà bukay yó koni ne yó kem mung du. **20** Bè yóm kesfatay le, kenfô le yóm lóbô yó, mung du yóm gel tugoden, yóm tehe gel mò yó kem hentaw ton ke gel nô bè solu yóm lóbô yó. Lemwót bè yó kem hentaw ton tehe nmoen gónón smukat yó kem tau deng wen ilô yóm lóbô nô bélê le, yó kem tau deng hemtahu du yóm lennged hmoen. Yóm lóbô yó koni ne yóm tugoden, gotu tudà le lu igò le tolo mowil elem tum lanaw ofi wen kbudahen tendo dmilóf. **21** Ne kdê yó kem sendalù le, gotu hnatay yóm smakay kudà bukay yó koni, hatayen kul yóm sudeng hesut gu lem baken. Ya tey sidek kegtu yó kem onuk koyu tmukô du yóm unged yó kem tau deng hnatayen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yóm lemibu halay

20 1 Ominu yó bud mton yóm sotu hógów Dwata htuntun gu bè
longit, nkemen yóm kunsì yóm sol leyóng, ne wen tey lingkal
senkebeng kulóngen. 2 Tódô kenfóen yóm swaga, yóm sana ulal là sekna,
duhen Seitan, yóm alì hulung dmelem yó kem tau hemtahu bè Dwata.
Tódô nféten efet lemibu halay, 3 ne tódô tudaen elem tum sol leyóng.
Ominen yó bud tmikeb du ne kendaduhen, ne wen ilô nmoen tahen anì
là gekà le du. Yó gónóhen bmanggù ke Seitan anì là bud gsukaten kul yó
kem tau bè klamangen benwu efet kdeng yóm lemibu halay. Okóm kogol
yóm lemibu halay yó, na le bud hliwà likót.

4 Ominu yó bud mton yó kem bangkù gónó le myón yó kem tau benlay
le glal kmukum. Bud tonu se lóyóf yó kem tau deng tehe hnatay le lan le
tmulón yóm ktahuhen tehe tolok Jisas, ne lan le tmolok Udél Dwata. Ni
kem tau ni, là kô hentahu le du yóm lóbô tanay sut. Dalang se yóm lennged
hmoen, là kô hentahu le du. Ne là se henmóyô le du yóm kun ilô yóm lóbô,
yóm gel nmò le lem uyó le duhen ke te henmù le. Ni kem tau tehe hnatay
le ni, gotu le bud mowil, ne gotu le mung kmamal bè Krays bè yóm lemibu
halay. 5 Ni se yóm hol tanay kehlowil Dwata yó kem tau tehe matay. (Bong
yó kem dumu tau deng tehe matay, là tagad hlowil Dwata kul he efet kdeng
yóm lemibu halay.) 6 Tey kehligal yó kem tau matay gomong hlowil Dwata
bè yóm tanay kehlowilen tau yó, ne tey bong kehyuhen bélê le. Là se kô le
mlan lem lanaw ofi, yóm gel mon le gewuhen dulék matay tau. Ni kem tau
hlowil Dwata ni, lu se yó kem tau fen gel blóng kem dumu tau ebè Dwata
ne ebè Krays. Gotu le mung kmamal bè Krays bè yóm lemibu halay.

Ktudà le ke Seitan elem lanaw ofi

7 Kogol yóm lemibu halay, omin le bud hewà ke Seitan gu lem blangguen.
8 Tódô bud lemwót Seitan nan e bud smukat kem tau bè klamangen benwu,
duhen yóm gel bnoluy le Gog ne Magog. Gotu sentifunen lu anì na le e
gnida Dwata. Ya tey kwen le, lómón kwen le helek bè kilil mohin. 9 Tódô
lenngeb le yóm benwu yó, ne gotu lenibut le yóm kamfù yó kem tau Dwata
ne yóm syudad kenbong nawahen, duhen Jirusalim. Okóm tódô wen ofi gu
bè longit btang eta le, gotu genlaen lu yóm kdê le.

10 Bong ke Seitan kun, yóm deng smukat kul, tódô tudà le elem lanaw
ofi, yóm ofi wen kbudahen senflós dmilóf. Bè yó se kul deng gónó nô
yóm lóbô tanay sut ne yóm fen gel tmugod du. Bè yó gónó le tendo heslaf
seflósen kemdaw ne kifu, ne laen kô dù sónen yóm tendo keheslaf le yó.

Kkukum Dwata yóm kdéen tau

11 Ominu yó bud mton yóm bangkù alì sminang bukay gónón myón
yóm fen kmukum, ne tonu se yóm myón tahen. Ne bè yóm ketngelu du,

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tódô lana bè yó bè soluhen yóm tonok ne longit, là kô bud tonem kul ne, bà udì. 12 Ne tonu se yóm kdéen tau deng tehe matay, yó kem tau hol geta kólen bè yó kem olo leneken, gotu le mdà bè solu yóm bangkù sminang bukay yó. Ne omin le lemungkà yó kem bok. Ominen bud wen sotu bok lenungkà le, duhen yóm bok lowil.[h] Ne yó kem tau deng tehe matay, gotu knukum Dwata lu lemwót bè yóm tehe gel nmò le, yóm deng snulat le bè yó kem bok lenungkà le yó. 13 Tódô kdéen tau tehe matay lem mohin, gotu le mdà bè yó. Ne yóm kdéen tau tehe nô bè yóm benwu gónó le nô yó kem tau deng matay, gotu le mdà bè yó snéen kul. Gotu knukum Dwata lu yóm kdê le lemwót bè yó kem tehe gel nmò le. 14 Omin Dwata mò són yóm hatay, dalang se yóm benwu gónó le nô yó kem tau deng matay, tódô tudaen lu elem lanaw ofi. Nim lanaw ofi ni, ni se yóm gel mon le gewuhen dulék matay tau. 15 Yóm tau ke là nóen bè yóm bok lowil yóm kun boluy, tódô tudà le elem lanaw ofi.

Yóm lomi longit ne yóm lomi tonok

21 1 Ominu yó mton yóm lomi longit ne yóm lomi tonok, abay se deng lana ne yóm gnan. Balù yóm mohin, là kô bud tonem du ne. 2 Ne tódô tonu se yóm tey Syudad Dwata, yóm lomi Jirusalim. Tódô htuntun gu tta lemwót gu bè Dwata. Hol lómón ktiloben yóm libun deng eles hegkes bè kyehenen.

3 Ne tódô gungolu se yóm mudél lemwót bè yóm bangkù gónón myón yóm fen kmamal, hgelen udélen, monen, “Ngem yóm kun gónó nô Dwata, deng eles nô lem blóng kem tau ne. Angat tódô hlós nô bélê le, ne lu se baling kem kun tau. Là kóen na a bud skó bélê le ne, yakà du se kul Dwata. 4 Angat gotu nifuhen yóm lewok bè mata le. Laen kô dù bud tau matay ne, ne laen se dù bud knangag le, ne laen dù bud nkik le ne laen se dù bud tenduk le, yakà dengen gotu lana ne yóm gnan.”

5 Ominen mon du yóm myón bè yóm bangkù gónón myón kmamal, monen, “Ngem gotu hnomihu ne yóm kdéen.” Ne bud monen mò do, “Hol snulatem nim ni, abay se hono tahu, ne hono gsalig.” 6 Ne bud monen mò do, “Deng gotu deng ne kdéen. Ou se yóm hol buten ne bud sónen. Bud ou se yóm gónón mbut yóm kdéen, ne ou se yóm bud mò sónen. Yóm tau meeng, angat hinumu bè yóm tbul él gónón mowil tau, yóm él là kô feng benli du. 7 Yóm tau gel matù bè yó kem sidek gel sut, ou se baling kun Dwata, ne du se baling dou ngà. 8 Okóm yó kem tau likò lemolò do, ne yó kem tau là hemtahu le béléu, yó kem tau ssamuk honon lu, ne yó kem tau monok, ne yó kem tau mò samuk, ne yó kem tau smalig bè imò, ne yó kem tau hemtahu bè dwata kéng, ne kdéen tau mò kéng, angat le gógów

---

h **20:12** Yóm bok lowil monen yó, yó se yóm bok gónóhen nô boluy yó kem tau gmuta yóm klowil laen dù sónen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

elem lanaw ofi yóm kdê le, yóm ofi wen kbudahen tendo seflós dmilóf. Yóm lanaw ofi yó, yó se yóm mon le gewuhen dulék matay tau."

Yóm lomi Jirusalim

9 Ominen mógów ebéléu yóm sotu hógów Dwata, mogot sotu bè yó kem hitu tukung gónón nô yó kem hol són hlayam, monen mò do, "Mungi do, naw e tolok kóm yóm libun yehen yóm Ngà Ubiha."

10 Tahu se. Lemwót bè yóm knóen béléu yóm Tulus Dwata, tódô niten ou etu bè yóm tey bulul geta. Ne toloken do Jirusalim, yóm benwu gónóhen nô Dwata, tódô htuntun gu bè Dwata bè longit. 11 Tódô sminang lemwót bè yóm tey layag Dwata. Lómón keslinangen yóm sotu botu mebtes boluyen dyaspér, yóm botu hol lómón ke sobuy molung ktikawen. 12 Wen tey beng tahà hilolen yóm syudad yó, ne sfolò lewu bak tikeben. Ne sfolò lewu se hógów Dwata sket mentey bè yó kem bak tikeben yó. Bè ket bak tikeben, deng wen boluy snulat le lemwót bè yó kem sfolò lewu tehe ngà Israél. 13 Fi dmata kdaw wen tlu bak tikeben, dalang se fi bwak ne fi leged ne fi desdef snéen, ket ne tlu bak tikeben. 14 Wen sfolò lewu kay botu gónó le hemyón du yóm beng hilol yóm syudad yó mò hembegel du. Bè ket kay yóm botu yó, wen boluy snulat le lemwót bè yó kem sfolò lewu tau tehe nélék yóm Ngà Ubiha mò hógówen.

15 Ne yóm hógów Dwata le stulón do yó koni, wen btes blówón nkemen mò btesen klamang yóm syudad yó, gomong bentesen yó kem bak tikeben ne yóm beng hilolen. 16 Bè yóm kebtesen du yóm syudad yó, tódô senged bè btes yóm hendaen yóm btes hlekelen. Btesen du yóm btes blówón nkemen. Ket na lewu libu bud lewu latu kilumitru yóm hendaen dalang se yóm hlekelen, ne senged snéen yóm kegetahen. 17 Gotu bentesen ktahà yóm bengen snéen. Yó ktahaen, botong nem folò fat mitruhen. Yóm kun btes yóm hógów Dwata, tódô senged bè yóm sana btes bélê tekuy.

18 Yóm beng hilolen, hono yóm sotu kay botu bnoluy le dyaspér. Bede yóm syudad yó, deng tódô hono blówón, lómón kolungen sobuy. 19 Yó kem botu gónón myón yóm bengen, tey dê kay botu mebtes sminang heklóón le du, ket kayen, tólóng beteken. Tanayen, yóm botu bnoluy le dyaspér mò heklóón le du. Gewuhen, yóm mon le safar. Getluhen, yóm mon le agét. Gfaten, yóm mon le éméral. 20 Glimuhen, yóm mon le onik. Gnemen, yóm mon le karnilyan. Ghituhen, yóm mon le kwart mélél. Gwoluhen, yóm mon le bérél. Gesyómen, yóm mon le tupas. Gesfoloen, yóm mon le kalsidoni. Gesfoloen sotu, yóm mon le térkuwis. Gesfoloen lewu, yóm mon le amatis.

21 Ne bè yó kem sfolò lewu tikeben, hono nmò le bè lem pérlas. Tódô ket tikeben, sal tek sotu pérlasen geblà du. Ne yóm lan gu lemen yóm syudad yó, hono lan blówón, bede hono molung, lómón kolungen sobuy.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Ne laen dù Gónô Dwata tonu lemen yóm syudad yó, abay se yó
henged Gónô Dwata bè yó duhen Dwata, yóm gónó tekuy mogot, yóm
laen dù là gbeken du, lewu le yóm Ngà Ubiha. 23 Ne laen kô dù nóng
kdaw duhen ke nóng bulón bè yóm syudad yó, abay se yóm layag Dwata
tódô seflós mnóng bè yó, ne yóm Ngà Ubiha henged soloken. 24 Yóm kun
layag yóm syudad yó, gotu hlayagen yó kem tau bè klamangen benwu.
Ne kdéen tau hol geta bè klamangen benwu, gotu nit le elemen yóm kul
kendengen mò blay le du. 25 Ne yóm tikeben yóm syudad yó, tódô gel
mngal ket kdaw abay se laen kô dù tul kkifuhen bè yó. 26 Tódô kdéen tau
bè klamangen benwu, gotu nwit le ebè yó yóm kul kendengen. 27 Okóm
là kóen gusek bè yó yóm là mólósen, duhen yóm tau gel mò yóm gónón
hemyak knô, ne yóm tau gel mò kéng. Són olo gusek, són yó kem tau
deng gsulat boluy le bè yóm bok lowil, duhen yóm kun bok yóm Ngà
Ubiha.[i]

22 1 Omin yóm hógów Dwata tmolok du do yóm tey él tikaw
sminang mlel bè yó, yóm mon le, él hlowil tau. Tódô mlel
lemwót gu bè yóm bangkù gónón myón kmamal Dwata lewu le yóm
Ngà Ubiha, 2 hlós mlel ebè gónón sóól yóm lan bè yóm syudad yó. Tódô
sbalà tmowok bè kililen se yóm koyu boluyen koyu hlowil tau. Sfolò lewu
duléken mungu bè yóm sfalay yóm koyu yó, tódô keten bulón. Ne yó kem
dounen mò bulung bè yó kem tau bè klamangen benwu.

3 Ne bè yóm syudad yó, laen kô dù bud tonem bè yó yóm gónó le
glayam kem tau lemwót bè ktafak Dwata kul. Nô bè yó se yóm bangkù
gónón myón kmamal Dwata lewu le yóm Ngà Ubiha. Ne gotu dóyón le
Dwata yó kem tauhen. 4 Deng le hol tahu suyó ke Dwata ne, ne yóm kun
boluy Dwata, sket snulat lem uyó le. 5 Laen kô dù kifuhen yóm benwu yó,
ne laen se kô dù bud muhen ne yó kem nóng solok duhen ke nóng kdaw,
abay se yóm Dwata gónó le mogot seflós mò layag le. Ne angat wen hogot
Dwata kul, ne laen kô dù sónen yóm kogot le du.

Kesfulék Jisas

6 Ne bud monen mò do yóm hógów Dwata deng mudél ebéléu yó,
monen, “Ni kem deng tulónu kóm ni koni, hono tahu, ne hono gsalig. Ne
yóm Dwata gónó tekuy mogot, yóm tehe gel msù du bè yó kem tugoden
yóm Tulusen, du se yóm hógów do anì naw e hetngón bè yó kem tauhen
yóm móyón sut ni.”

7 Ne omin Jisas mudél, monen mò do, “Ngem móyóne bud kól ne ni. Tey
bong kligalen kun yóm tau mimón du yóm deng eles tulónen bè nim bok
ni.”

---

[i] **21:27** Yóm bok lowil monen yó, yó se yóm bok gónóhen nô boluy yó kem tau gmuta yóm klowil laen dù sónen.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Ou se Jan, yóm deng gotu mungol du kdê ni kem ni, ne deng gotu
tonu snéen. Bè yóm deng kungolu du ne yóm deng ktonu du, tódóe
hegluduk klohok ti yóm hógów Dwata deng hegfan du béléu lanu tô
dmóyón du. 9 Okóm mom monen mò do, “Bê. Béem nmò yó. Senged
kut mò fen tóbóng lówó Dwata, dalang se yó kem dumuhem setwoli gel
tmugod ke Dwata, ne yó kem dumuhem gel mimón du yóm deng eles
tulónen bè nim bok ni. Olon Dwata dé hol dóyónem.”
10 Ne bud monen mò do, “Béem abay buni yóm kdê eles tulónen bè
nim bok ni, abay se móyónen sut ne yóm kdê tulónen yó. 11 Yóm tau mò
sidek, tódô henlósen ne yó kem sidek nmoen. Yóm tau là mólósen, tódô
henlósen se kun mò du yóm là mólósen. Okóm yóm tau hyu kmoen, hol
henlósen sen mò du yóm hyu. Yóm tau laen dù belenen yóm kmoen, hol
henlósen mò du yóm laen dù belenen.”
12 Ne yó bud udél Jisas, monen, “Ngem móyóne bud kól ne. Wen ofol
eles nwitu mò blayu yó kem tau mò balà yóm tehe kul gel nmò, yóm ket
kul na sotu. 13 Ou se yóm hol buten ne yóm hol sónen. Bud ou se gónón
mbut kdéen, ne ou se yóm bud mò sónen.”
14 Bong kehligal le kul yó kem tau deng eles nfuk le yó kem nes le efet
deng mólós anì wen kwalis le ghusek bè bak tikeb yóm syudad yó, ne
wen kwalis le snéen mken du yóm bungu yóm koyu hlowil tau. 15 Okóm
là kô le gusek bè yó kul yó kem tau ssamuk honon lu, yó kem tau alì
smalig bè imò, yó kem tau smamuk, yó kem tau monok, ne yó kem tau
hemtahu bè dwata kéng, ne yó kem tau gel mò kéng, mlan bè udél le ne
mlan bè nmò le.
16 “Ou se Jisas. Deng wen hógówu ebéléem lemwót gu bè longit mò
heglalag du bélê ye bè simbahan ni kem ni. Ou se semfu gu bè yóm tehe
Dabid, ne ou se yóm blotik semla alì mnóng ke móyón mwas.”
17 Yó udél yóm Tulus Dwata dalang se yóm libun yehen yóm Ngà Ubiha,
mon le, “Géhél ye ne.” Ne yó kem tau mungol du, yake bud mon le kul,
“Géhél ye ne.” Géhél le edini ne yó kem tau meeng na le e minum bè yóm
él hlowil tau, yóm él là kô feng benli du. Yóm tau móyô, géhél minum ne.

Hol són udél Jan bè nim bok ni

18 Ou se Jan, wen hetgamahu kuy yu kem tau hmungol du yóm deng
eles tulónen bè nim bok ni. Ke wen tau temnù du, angat tennù Dwata
béléen yó kem hlayam deng snulat bè nim bok ni bè yóm angat ktafaken
du. 19 Ne ke wen tau wen kóhen du ni kem eles tulónen bè nim bok
ni, bud kó Dwata béléen snéen yóm kun ólól bè yóm koyu hlowil tau,
ne kóhen snéen yóm gónóhen tô nô bè yóm syudad Dwata, yóm deng
tulónen bè nim bok ni.
20 Yó udél Jisas, yóm fen gemtanud du ni kem ni, monen, “Bong tahu
se. Móyóne bud kól.”

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ne monu se mò du, “Yó sen géhéli kut, Jisas, yóm hol gónó mogot.”
21 Yó hem gónó tekuy mogot Jisas yóm hol tendo tmóbóng kuy yóm kdê ye.

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Read the New Testament daily

January

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Matyu 1:1–2:12	17	Matyu 12:1-21
2	Matyu 2:13–3:6	18	Matyu 12:22-45
3	Matyu 3:7–4:11	19	Matyu 12:46–13:23
4	Matyu 4:12-25	20	Matyu 13:24-46
5	Matyu 5:1-26	21	Matyu 13:47–14:12
6	Matyu 5:27-48	22	Matyu 14:13-36
7	Matyu 6:1-24	23	Matyu 15:1-28
8	Matyu 6:25–7:14	24	Matyu 15:29–16:12
9	Matyu 7:15-29	25	Matyu 16:13–17:9
10	Matyu 8:1-17	26	Matyu 17:10-27
11	Matyu 8:18-34	27	Matyu 18:1-22
12	Matyu 9:1-17	28	Matyu 18:23–19:12
13	Matyu 9:18-38	29	Matyu 19:13-30
14	Matyu 10:1-23	30	Matyu 20:1-28
15	Matyu 10:24–11:6	31	Matyu 20:29–21:22
16	Matyu 11:7-30		

February

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Matyu 21:23-46	15	Mark 1:1-28
2	Matyu 22:1-33	16	Mark 1:29–2:12
3	Matyu 22:34–23:12	17	Mark 2:13–3:6
4	Matyu 23:13-39	18	Mark 3:7-30
5	Matyu 24:1-28	19	Mark 3:31–4:25
6	Matyu 24:29-51	20	Mark 4:26–5:20
7	Matyu 25:1-30	21	Mark 5:21-43
8	Matyu 25:31–26:13	22	Mark 6:1-29
9	Matyu 26:14-46	23	Mark 6:30-56
10	Matyu 26:47-68	24	Mark 7:1-23
11	Matyu 26:69–27:14	25	Mark 7:24–8:10
12	Matyu 27:15-31	26	Mark 8:11–9:1
13	Matyu 27:32-66	27	Mark 9:2-29
14	Matyu 28:1-20	28	Mark 9:30–10:12

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

March

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Mark 10:13-31	17	Luk 2:36-52
2	Mark 10:32-52	18	Luk 3:1-22
3	Mark 11:1-26	19	Luk 3:23-38
4	Mark 11:27–12:17	20	Luk 4:1-30
5	Mark 12:18-37	21	Luk 4:31–5:11
6	Mark 12:38–13:13	22	Luk 5:12-28
7	Mark 13:14-37	23	Luk 5:29–6:11
8	Mark 14:1-21	24	Luk 6:12-38
9	Mark 14:22-52	25	Luk 6:39–7:10
10	Mark 14:53-72	26	Luk 7:11-35
11	Mark 15:1-47	27	Luk 7:36–8:3
12	Mark 16:1-20	28	Luk 8:4-21
13	Luk 1:1-25	29	Luk 8:22-39
14	Luk 1:26-56	30	Luk 8:40–9:6
15	Luk 1:57-80	31	Luk 9:7-27
16	Luk 2:1-35		

April

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Luk 9:28-50	16	Luk 18:1-17
2	Luk 9:51–10:12	17	Luk 18:18-43
3	Luk 10:13-37	18	Luk 19:1-27
4	Luk 10:38–11:13	19	Luk 19:28-48
5	Luk 11:14-36	20	Luk 20:1-26
6	Luk 11:37–12:7	21	Luk 20:27-47
7	Luk 12:8-34	22	Luk 21:1-28
8	Luk 12:35-59	23	Luk 21:29–22:13
9	Luk 13:1-21	24	Luk 22:14-34
10	Luk 13:22–14:6	25	Luk 22:35-53
11	Luk 14:7-35	26	Luk 22:54–23:12
12	Luk 15:1-32	27	Luk 23:13-43
13	Luk 16:1-18	28	Luk 23:44–24:12
14	Luk 16:19–17:10	29	Luk 24:13-53
15	Luk 17:11-37	30	Jan 1:1-28

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

May

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Jan 1:29-51	17	Jan 9:1-41
2	Jan 2:1-25	18	Jan 10:1-21
3	Jan 3:1-21	19	Jan 10:22-42
4	Jan 3:22–4:3	20	Jan 11:1-53
5	Jan 4:4-42	21	Jan 11:54–12:19
6	Jan 4:43-54	22	Jan 12:20-50
7	Jan 5:1-23	23	Jan 13:1-30
8	Jan 5:24-47	24	Jan 13:31–14:14
9	Jan 6:1-21	25	Jan 14:15-31
10	Jan 6:22-40	26	Jan 15:1-27
11	Jan 6:41-71	27	Jan 16:1-33
12	Jan 7:1-29	28	Jan 17:1-26
13	Jan 7:30-52	29	Jan 18:1-24
14	Jan 7:53–8:20	30	Jan 18:25–19:22
15	Jan 8:21-30	31	Jan 19:23-42
16	Jan 8:31-59		

June

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Jan 20:1-31	16	Kul Nmò 10:34-48
2	Jan 21:1-25	17	Kul Nmò 11:1-30
3	Kul Nmò 1:1-26	18	Kul Nmò 12:1-23
4	Kul Nmò 2:1-47	19	Kul Nmò 12:24–13:12
5	Kul Nmò 3:1-26	20	Kul Nmò 13:13-41
6	Kul Nmò 4:1-37	21	Kul Nmò 13:42–14:7
7	Kul Nmò 5:1-42	22	Kul Nmò 14:8-28
8	Kul Nmò 6:1-15	23	Kul Nmò 15:1-35
9	Kul Nmò 7:1-29	24	Kul Nmò 15:36–16:15
10	Kul Nmò 7:30-50	25	Kul Nmò 16:16-40
11	Kul Nmò 7:51–8:13	26	Kul Nmò 17:1-34
12	Kul Nmò 8:14-40	27	Kul Nmò 18:1-21
13	Kul Nmò 9:1-25	28	Kul Nmò 18:22–19:12
14	Kul Nmò 9:26-43	29	Kul Nmò 19:13-41
15	Kul Nmò 10:1-33	30	Kul Nmò 20:1-38

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

July

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Kul Nmò 21:1-16	17	Rom 4:1-12
2	Kul Nmò 21:17-36	18	Rom 4:13–5:5
3	Kul Nmò 21:37–22:16	19	Rom 5:6-21
4	Kul Nmò 22:17–23:10	20	Rom 6:1-23
5	Kul Nmò 23:11-35	21	Rom 7:1-14
6	Kul Nmò 24:1-27	22	Rom 7:15–8:6
7	Kul Nmò 25:1-27	23	Rom 8:7-21
8	Kul Nmò 26:1-32	24	Rom 8:22-39
9	Kul Nmò 27:1-20	25	Rom 9:1-21
10	Kul Nmò 27:21-44	26	Rom 9:22–10:13
11	Kul Nmò 28:1-31	27	Rom 10:14–11:12
12	Rom 1:1-17	28	Rom 11:13-36
13	Rom 1:18-32	29	Rom 12:1-21
14	Rom 2:1-24	30	Rom 13:1-14
15	Rom 2:25–3:8	31	Rom 14:1-23
16	Rom 3:9-31		

August

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Rom 15:1-21	17	1 Kurin 11:2-16
2	Rom 15:22–16:7	18	1 Kurin 11:17-34
3	Rom 16:8-27	19	1 Kurin 12:1-26
4	1 Kurin 1:1-17	20	1 Kurin 12:27–13:13
5	1 Kurin 1:18–2:5	21	1 Kurin 14:1-17
6	1 Kurin 2:6–3:4	22	1 Kurin 14:18-40
7	1 Kurin 3:5-23	23	1 Kurin 15:1-28
8	1 Kurin 4:1-21	24	1 Kurin 15:29-58
9	1 Kurin 5:1-13	25	1 Kurin 16:1-24
10	1 Kurin 6:1-20	26	2 Kurin 1:1-11
11	1 Kurin 7:1-24	27	2 Kurin 1:12–2:11
12	1 Kurin 7:25-40	28	2 Kurin 2:12-17
13	1 Kurin 8:1-13	29	2 Kurin 3:1-18
14	1 Kurin 9:1-18	30	2 Kurin 4:1-12
15	1 Kurin 9:19–10:13	31	2 Kurin 4:13–5:10
16	1 Kurin 10:14–11:1		

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

September

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	2 Kurin 5:11-21	16	Glasya 2:17–3:9
2	2 Kurin 6:1-13	17	Glasya 3:10-22
3	2 Kurin 6:14–7:7	18	Glasya 3:23–4:20
4	2 Kurin 7:8-16	19	Glasya 4:21–5:12
5	2 Kurin 8:1-15	20	Glasya 5:13-26
6	2 Kurin 8:16-24	21	Glasya 6:1-18
7	2 Kurin 9:1-15	22	Ifisus 1:1-23
8	2 Kurin 10:1-18	23	Ifisus 2:1-22
9	2 Kurin 11:1-15	24	Ifisus 3:1-21
10	2 Kurin 11:16-33	25	Ifisus 4:1-16
11	2 Kurin 12:1-10	26	Ifisus 4:17–5:2
12	2 Kurin 12:11-21	27	Ifisus 5:3-33
13	2 Kurin 13:1-14	28	Ifisus 6:1-24
14	Glasya 1:1-24	29	Flipay 1:1-26
15	Glasya 2:1-16	30	Flipay 1:27–2:18

October

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Flipay 2:19–3:6	17	1 Timuti 2:1-15
2	Flipay 3:7–4:1	18	1 Timuti 3:1-16
3	Flipay 4:2-23	19	1 Timuti 4:1-16
4	Kulasi 1:1-20	20	1 Timuti 5:1-25
5	Kulasi 1:21–2:7	21	1 Timuti 6:1-21
6	Kulasi 2:8-23	22	2 Timuti 1:1-18
7	Kulasi 3:1-17	23	2 Timuti 2:1-21
8	Kulasi 3:18–4:18	24	2 Timuti 2:22–3:17
9	1 Tisalunika 1:1–2:9	25	2 Timuti 4:1-22
10	1 Tisalunika 2:10–3:13	26	Taytus 1:1-16
11	1 Tisalunika 4:1–5:3	27	Taytus 2:1-14
12	1 Tisalunika 5:4-28	28	Taytus 2:15–3:15
13	2 Tisalunika 1:1-12	29	Filimun 1:1-25
14	2 Tisalunika 2:1-17	30	Hibru 1:1-14
15	2 Tisalunika 3:1-18	31	Hibru 2:1-18
16	1 Timuti 1:1-20		

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

November

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Hibru 3:1-19	16	Hibru 13:1-25
2	Hibru 4:1-13	17	Jim 1:1-18
3	Hibru 4:14–5:14	18	Jim 1:19–2:17
4	Hibru 6:1-20	19	Jim 2:18–3:18
5	Hibru 7:1-19	20	Jim 4:1-17
6	Hibru 7:20-28	21	Jim 5:1-20
7	Hibru 8:1-13	22	1 Pitér 1:1-12
8	Hibru 9:1-10	23	1 Pitér 1:13–2:10
9	Hibru 9:11-28	24	1 Pitér 2:11–3:7
10	Hibru 10:1-18	25	1 Pitér 3:8–4:6
11	Hibru 10:19-39	26	1 Pitér 4:7–5:14
12	Hibru 11:1-16	27	2 Pitér 1:1-21
13	Hibru 11:17-31	28	2 Pitér 2:1-22
14	Hibru 11:32–12:13	29	2 Pitér 3:1-18
15	Hibru 12:14-29	30	1 Jan 1:1-10

December

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	1 Jan 2:1-17	17	Deng Hegfan 8:1-13
2	1 Jan 2:18–3:2	18	Deng Hegfan 9:1-21
3	1 Jan 3:3-24	19	Deng Hegfan 10:1-11
4	1 Jan 4:1-21	20	Deng Hegfan 11:1-19
5	1 Jan 5:1-21	21	Deng Hegfan 12:1-18
6	2 Jan 1:1-13	22	Deng Hegfan 13:1-18
7	3 Jan 1:1-14	23	Deng Hegfan 14:1-20
8	Jud 1:1-25	24	Deng Hegfan 15:1-8
9	Deng Hegfan 1:1-20	25	Deng Hegfan 16:1-21
10	Deng Hegfan 2:1-17	26	Deng Hegfan 17:1-18
11	Deng Hegfan 2:18–3:6	27	Deng Hegfan 18:1-24
12	Deng Hegfan 3:7-22	28	Deng Hegfan 19:1-21
13	Deng Hegfan 4:1-11	29	Deng Hegfan 20:1-15
14	Deng Hegfan 5:1-14	30	Deng Hegfan 21:1-27
15	Deng Hegfan 6:1-17	31	Deng Hegfan 22:1-21
16	Deng Hegfan 7:1-17		

The New Testament in Tboli of the Philippines; 1st ed. © 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.